

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 projekt

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1. Podstawy formalne	4
1.2. Obszar zdegradowany i rewitalizacji	4
2. Powiązania z dokumentami strategicznymi	16
Część I: Diagnoza	24
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	24
3.1. Podobszar I	34
3.2. Podobszar II	55
3.3. Podobszar III	82
3.4. Wyniki badań etnograficznych przeprowadzonych na podobszarach rewitalizacji w Szczecinie	87
3.5. Pogłębiona diagnoza dobrych praktyk i procesów wspierających procesy rewitalizacji ...	90
3.6. Pogłębiona diagnoza zagadnień związanych z mieszkalnictwem w kontekście rewitalizacji w Szczecinie	96
3.7. Podsumowanie problemów, potencjałów i potrzeb rewitalizacyjnych	105
Część II: Gminny Program Rewitalizacji	114
4. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	114
5. Cele rewitalizacji i kierunki działań	115
6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	122
6.1. Szczegółowe opisy przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych	131
6.2. Inne dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne	239
6.3. Analiza komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych	256
7. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	265
8. Szacunkowe ramy finansowe	274
9. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	282
Część III: Uspołecznienie i zarządzanie programem	283
10. Uspołecznienie	283
10.1. I etap – Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Szczecina	283
10.2. II etap - przygotowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji	284
11. Opis struktury zarządzania	285
11.1. Zadania interesariuszy wewnętrznych	285
11.2. Zadania interesariuszy zewnętrznych	286
12. Harmonogram realizacji GPR	287
13. System monitorowania i oceny	288

Część IV: Zmiany w przepisach	293
14. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.....	293
15. Specjalna strefa rewitalizacji	294
16. Wskazanie sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	295
16.1. Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	295
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	295
16.3. Wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.....	302
Spis tabel i rysunków	303

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawy formalne

Rewitalizacja, zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w kompleksowy sposób poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, gospodarki oraz przestrzeni. Działania skoncentrowane są terytorialnie oraz prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 (dalej GPR) stanowi wieloletni plan działań w sferze społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia zidentyfikowanych obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz tworzenia warunków do ich samodzielnego i zrównoważonego rozwoju na obszarze Szczecina. Pełni on rolę narzędzia planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w procesach rewitalizacji.

Władze samorządowe Szczecina prowadzą aktywnie działania rewitalizacyjne od wielu lat¹.

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji opracowany jest na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz jest zgodny z:

- wymogami określonymi dla strategii instrumentów terytorialnych (IIT) w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (tzw. ustawie wdrożeniowej);
- zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027²;
- ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego;
- ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

1.2. Obszar zdegradowany i rewitalizacji

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin zostały wyznaczone uchwałą Nr XLIV/1227/22 Rady Miasta Szczecin z dnia 22 listopada 2022 r.

Obszar zdegradowany obejmuje następujące jednostki statystyczne:

- Centrum,
- Dąbie stare (1),
- Drzetowo – Grabowo,
- Gołęcino – Gocław,
- Łękno,
- Międzyodrze – Wyspa Pucka,
- Niebuszewo – Bolinko,

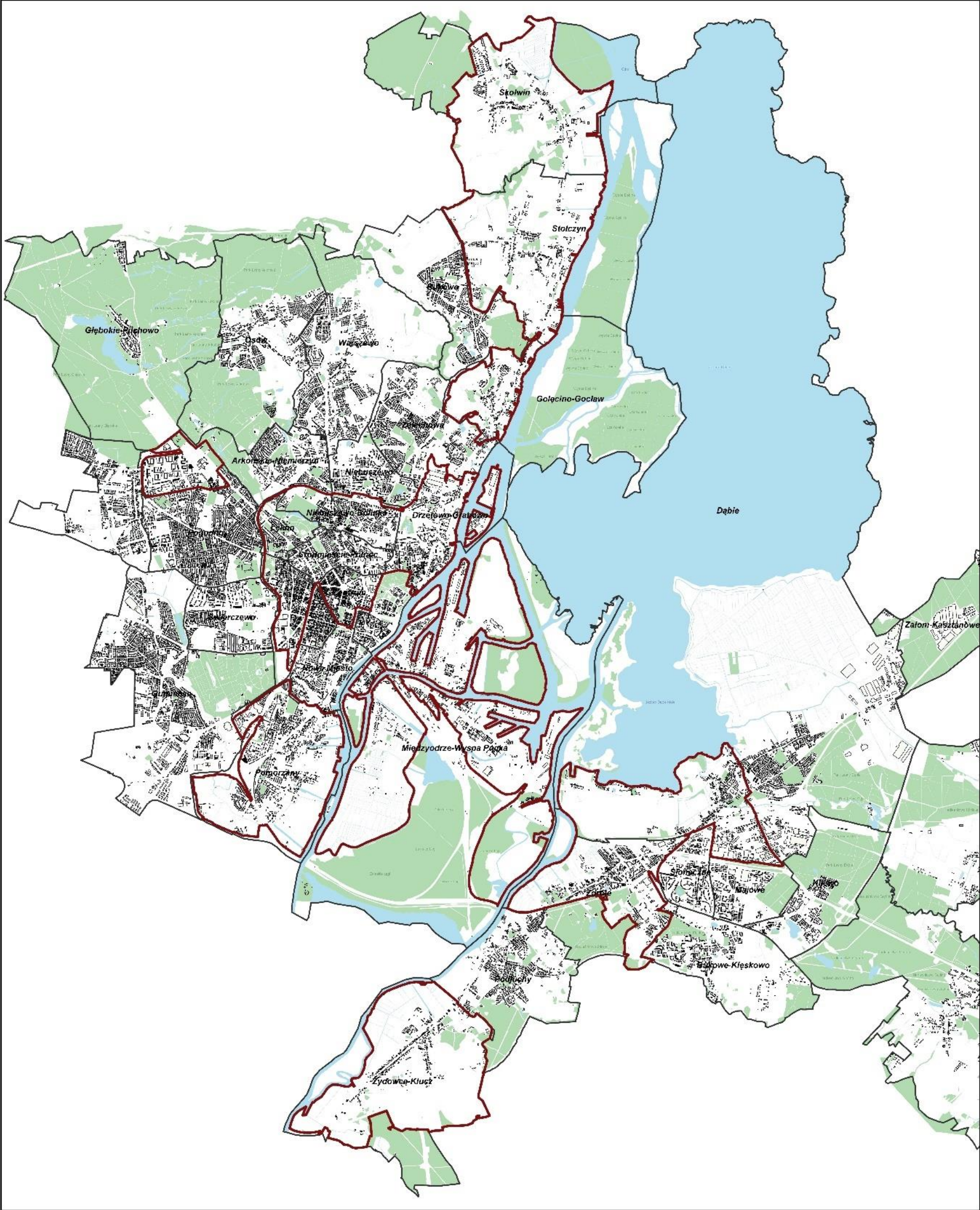
¹ Ostatnia aktualizacja programu rewitalizacji pn. Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecin na lata 2017-2023 została przyjęta uchwałą Nr XXXVII/1098/18 Rady Miasta Szczecin z dnia 30 stycznia 2018 r.

² Dokument opracowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, którego przygotowanie wynika bezpośrednio z zapisów Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027.

- Pomorzany,
- Skolwin,
- Stołczyn,
- Śródmieście Północ,
- Turzyn,
- Zawadzkiego – Klonowica,
- Zdroje,
- Żydowce – Klucz.

Według danych na koniec 2020 r. obszar zdegradowany zamieszkuje ponad 142 tys. mieszkańców, a zatem blisko 39% mieszkańców miasta. Granice obszaru zdegradowanego przedstawiono na mapie poniżej.

Mapa 1 Granice obszaru zdegradowanego miasta Szczecina

Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 2022.

Obszar rewitalizacji (OR) został wskazany jako część obszaru zdegradowanego w części zwartej zabudowy mieszkaniowej (ze wskazanymi wyjątkami). Wskazano osiedla, które w największym stopniu charakteryzuje koncentracja problemów społecznych i które łącznie nie przekraczają 20% powierzchni miasta oraz 30% liczby mieszkańców Szczecina. Do obszaru rewitalizacji zaliczono następujące osiedla:

- Centrum,
- Dąbie stare (1),
- Drzetowo – Grabowo,
- Golęcino – Gocław (zgodnie z wnioskami z konsultacji społecznych oprócz zwartej zabudowy mieszkaniowej w obszarze rewitalizacji ujęto również budynek przemysłowy dawnej olejarni wraz z otaczającym terenem znajdujący się w obszarze zdegradowanym przy ul. Dębogórskiej – obiekt przemysłowy wraz z terenem znajduje się obecnie w bardzo złym stanie technicznym),
- Międzyodrze – Wyspa Pucka (w części niezamieszkałej według wskazanych granic),
- Skolwin,
- Stołczyn,
- Śródmieście Północ,
- Turzyn,
- Zawadzkiego – Klonowica (Zgodnie z wnioskami z konsultacji społecznych prócz zwartej zabudowy mieszkaniowej w obszarze rewitalizacji ujęto również teren toru kolarskiego znajdujący się w obszarze zdegradowanym wraz z obiektami – teren i obiekty mogą potencjalnie służyć pod wykreowanie funkcji społecznej, która częściowo już jest tam realizowana. Teren i obiekty są obecnie w złym stanie technicznym).

Do obszaru rewitalizacji włączono tereny przemysłowe, które przylegają do granic obszaru rewitalizacji zamieszkałego, które cechuje nagromadzenie problemów o charakterze przestrzenno-funkcyjnym i środowiskowym. Działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym. Tereny przemysłowe włączone do obszaru rewitalizacji to:

- stawy Bliźniaki – dwa stawy przy ulicy Wendeńskiej na osiedlu Żelechowa będące pozostałością wyrobisk kopalnianych po wydobywanych surowcach (margle, glina). Teren pozostaje zaniedbany mimo dużego potencjału do rozwoju funkcji rekreacyjnych. Mieszkańcy pobliskich osiedli, w tym objętych obszarem rewitalizacji, zgłaszają teren do odnowy w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego (SBO);
- zachodni brzeg Odry: od wieży węglowej, ulice: Koksowa, Zapadła, Nadodrzańska, Kolumba, Nabrzeże Wieleckie – teren przemysłowy o dużym potencjale do rozwoju funkcji śródmiejskich, stanowi bardzo ważny zasób dziedzictwa kulturowego miasta. Teren silnie zdegradowany technicznie (zły stan nawierzchni ulic, budynków i ich otoczenia, nieład przestrzenny). Budynki częściowo adaptowane na funkcje mieszkaniowe, handlowe i usługowe wymagają modernizacji, a cały teren przekształceń funkcjonalno-przestrzennych.

Międzyodrze – Wyspa Pucka to osiedle, na terenie którego zdiagnozowano wiele problemów w sferze społecznej. Nie włączono osiedla w części zabudowy mieszkaniowej, której rozwój ze względu na uwarunkowania środowiskowe (tereny zalewowe, zagrożenie powodzią) nie będzie kontynuowany. Do obszaru rewitalizacji zostały włączone tereny osiedla (Wyspa Grodzka, Łasztownia, Kępa Parnicka, część Wyspy Zielonej), które będą poddawane przekształceniom funkcjonalno-przestrzennym, regulacjom właścicielskim, reurbanizacji w celu wykreowania funkcji śródmiejskich, mieszkalno-usługowych i turystyczno-rekreacyjnych..

W tym kształcie łącznie obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 10,58 km², ok. 3,5% powierzchni miasta i zamieszkiwany jest przez około 88 229 mieszkańców, tj. ok. 24% mieszkańców Szczecina³.

Obszar rewitalizacji został podzielony na podobszary. Podział wynika z odmiennej specyfiki osiedli w granicach wskazanych do rewitalizacji, szczególnie ich funkcji, fizjonomii i celów do realizacji. Ustalono następujące podobszary rewitalizacji:

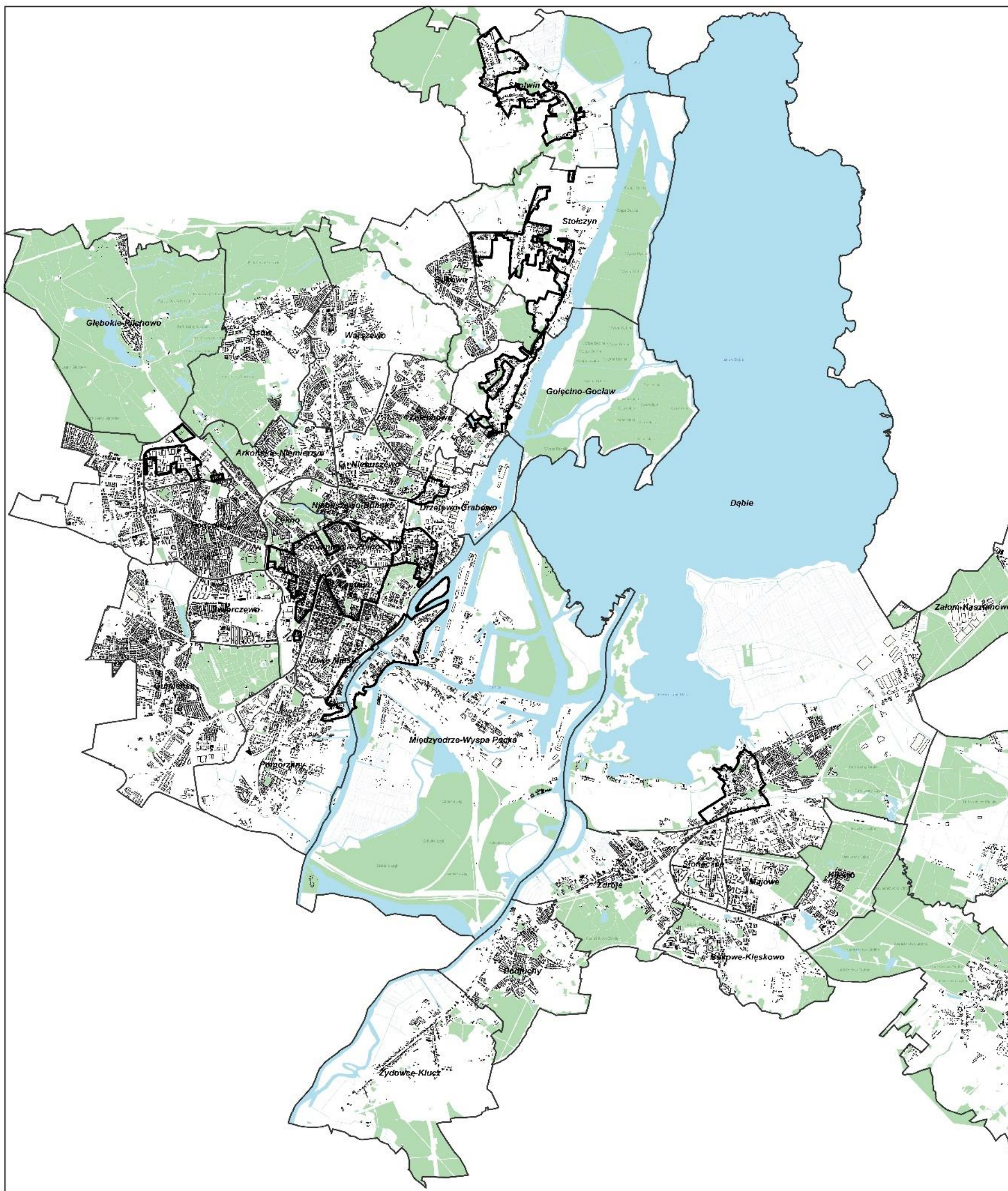
- Podobszar I (4,52 km²) – osiedla: Międzyodrze – Wyspa Pucka (Wyspa Grodzka, Łasztownia, Kępa Parnicka, część Wyspy Zielonej) – w części niezamieszkałej według wskazanych granic, Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn.
Podobszar osiedli centralnych, o funkcjach ogólnomiejskich, zabudowie śródmiejskiej istniejącej lub planowanej na Międzyodrzu – Wyspie Puckiej.
- Podobszar II (5,5 km²) – osiedla: Drzetowo – Grabowo, Gołęcino – Goctaw, Skolwin, Stołczyn, Dąbie stare (1).
Podobszar osiedli nadodrzańskich lub nad jeziorem Dąbie o zróżnicowanej zabudowie (jednorodzinnej, wielorodzinnej kamienicznej, wielorodzinnej blokowej i przeważającej funkcji mieszkaniowej).
- Podobszar III (0,56 km²) – Zawadzkiego – Klonowica.
Podobszar jednego osiedla o zabudowie wielorodzinnej blokowej (wielka płyta).

Poniżej zaprezentowano mapę poglądową granic obszaru rewitalizacji miasta Szczecina (Mapa 2).

Szczegółowy podział na podobszary obszaru rewitalizacji zaprezentowano na kolejnych mapach (Mapy 3, 4, 5, 6, 7, 8)

³ Szacunki nie uwzględniają wyłączenia z obszaru rewitalizacji terenów poza obszarem zwartej zabudowy mieszkaniowej zamieszkiwanych przez ułamkowy odsetek mieszkańców osiedli wskazanych do rewitalizacji..

Mapa 2 Granice obszaru rewitalizacji miasta Szczecina

Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 2022.

Mapa 3 Granice podobszaru I osiedla: Międzyodrze – Wyspa Pucka (Wyspa Grodzka, Kępa Parnicka, część Wyspy Zielonej oraz Łasztowni) – w części niezamieszkałej według wskazanych granic, Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, teren poprzemysłowy – zachodni brzeg Odry: od wieży węglowej, ulice: Koksowa, Zapadła, Nadodrzańska, Kolumba, Nabrzeże Wieleckie

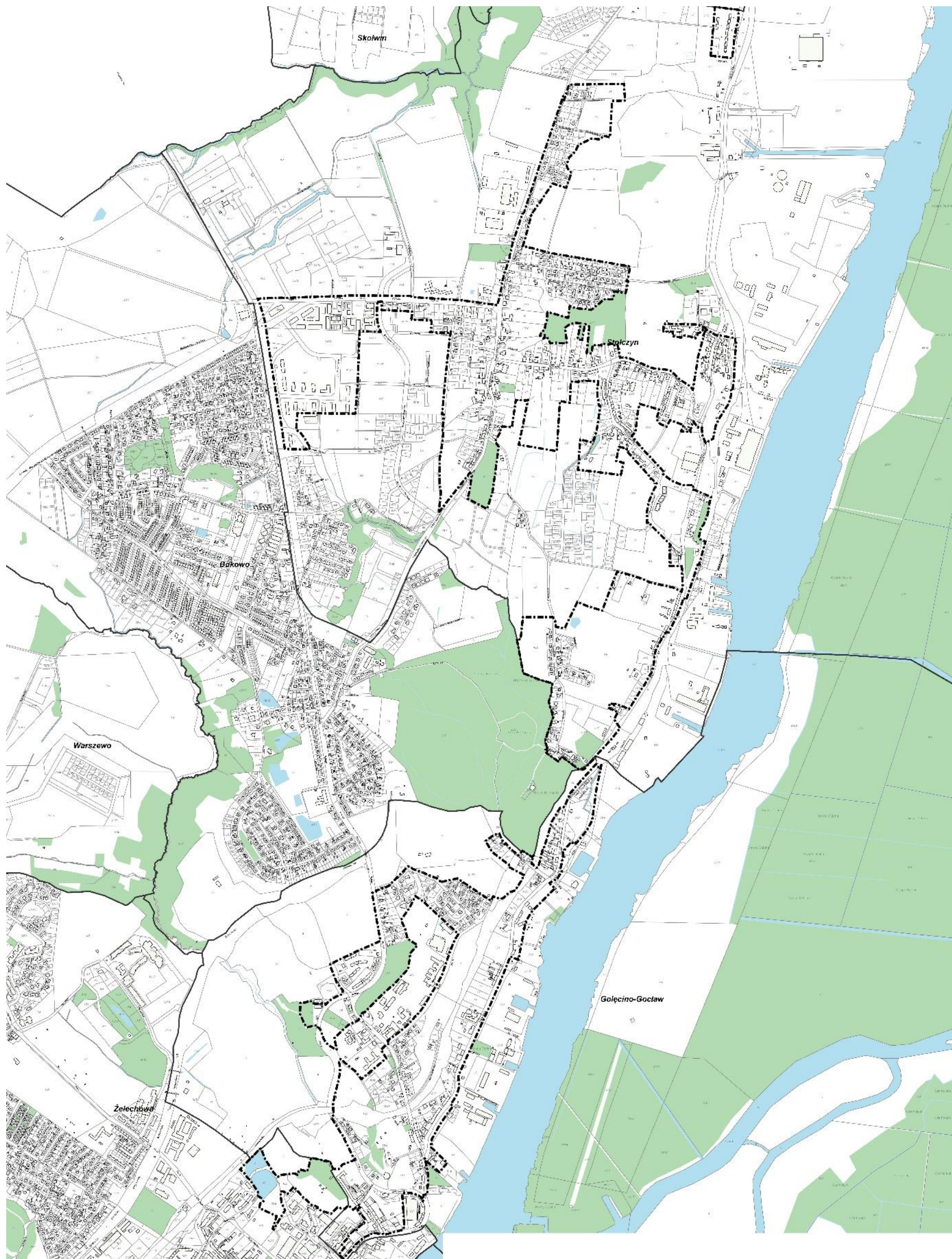
Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 2022.

Mapa 4 Granice podobszaru II: Dąbie stare

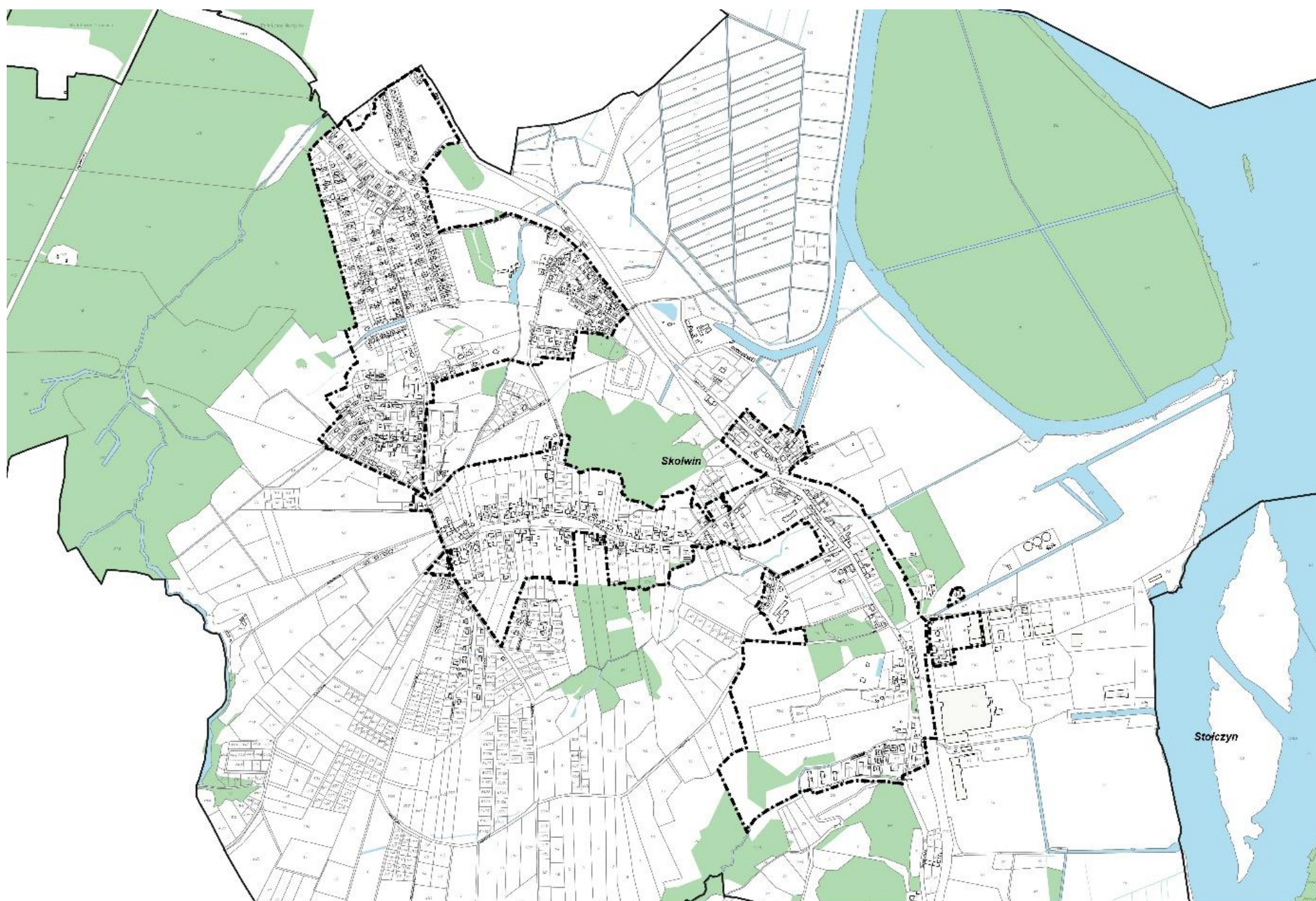
Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 2022.

Mapa 5 Granice podobszaru II: Stołczyn, Gołęcino – Goćław, stawy Bliźniaki – przy ulicy Wendeńskiej na osiedlu Żelechowa

Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 2022.

Mapa 6 Granice podobszaru II: Skolwin

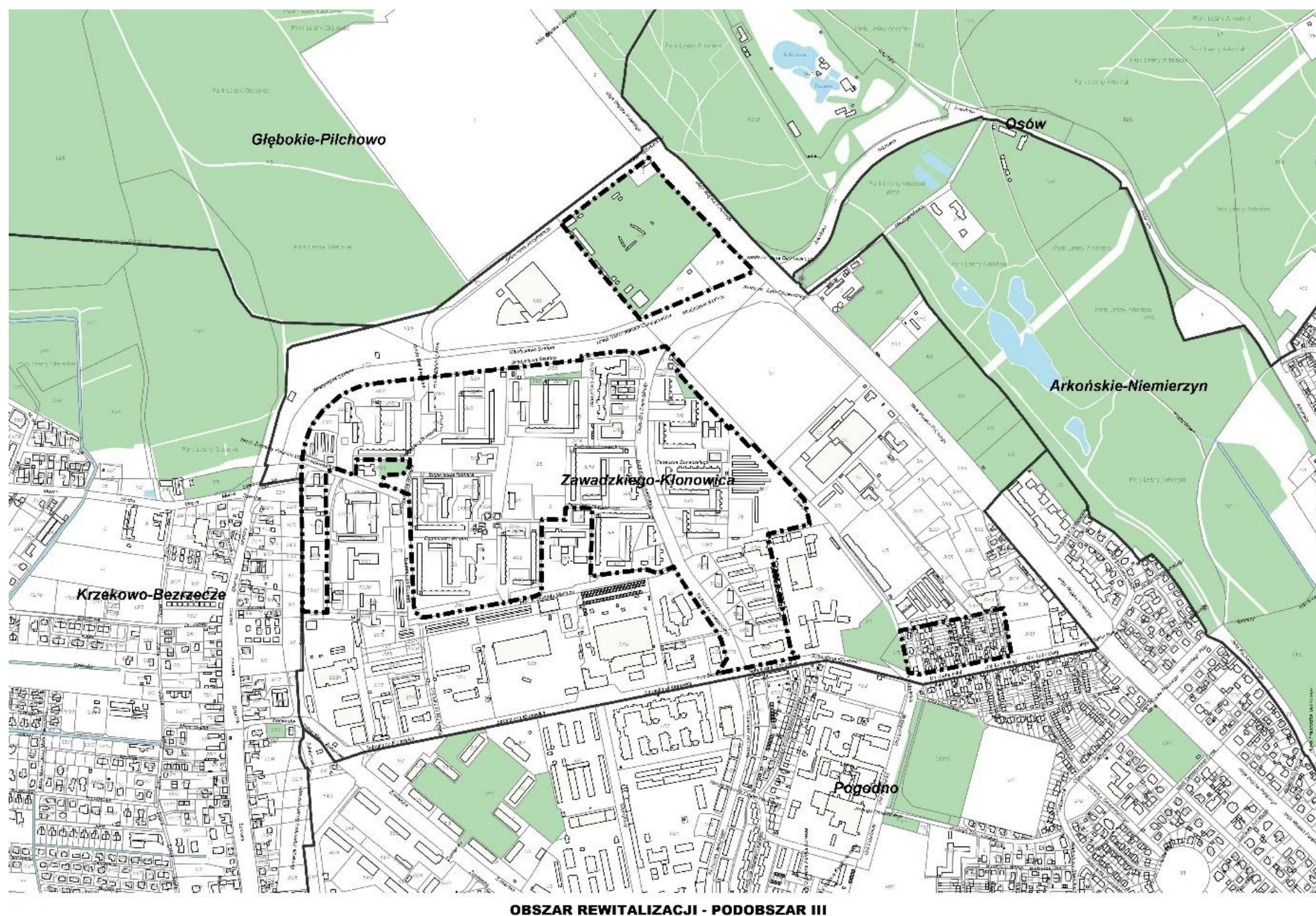
Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 2022.

Mapa 7 Granice podobszaru II: Drzetowo – Grabowo

Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 2022.

Mapa 8 Granice podobszaru III: Zawadzkiego – Klonowica

Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 2022.

2. Powiązania z dokumentami strategicznymi

Proces rewitalizacyjny charakteryzuje się podejściem zintegrowanym, które przejawia się włączeniem interesariuszy w odnowę obszarów zdegradowanych poprzez działania w zakresie polityk publicznych: społeczno-gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej gminy oraz województwa.

Mając na uwadze powyższe przedstawiono sposób powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym i lokalnym. Zgodnie z wymogiem określonym w art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o rewitalizacji opis powiązań GPR z programami na szczeblu lokalnym w szczególności powinien odnosić się do strategii rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Gminny Program Rewitalizacji w Zachodniopomorskim Modelu Programowania Rozwoju

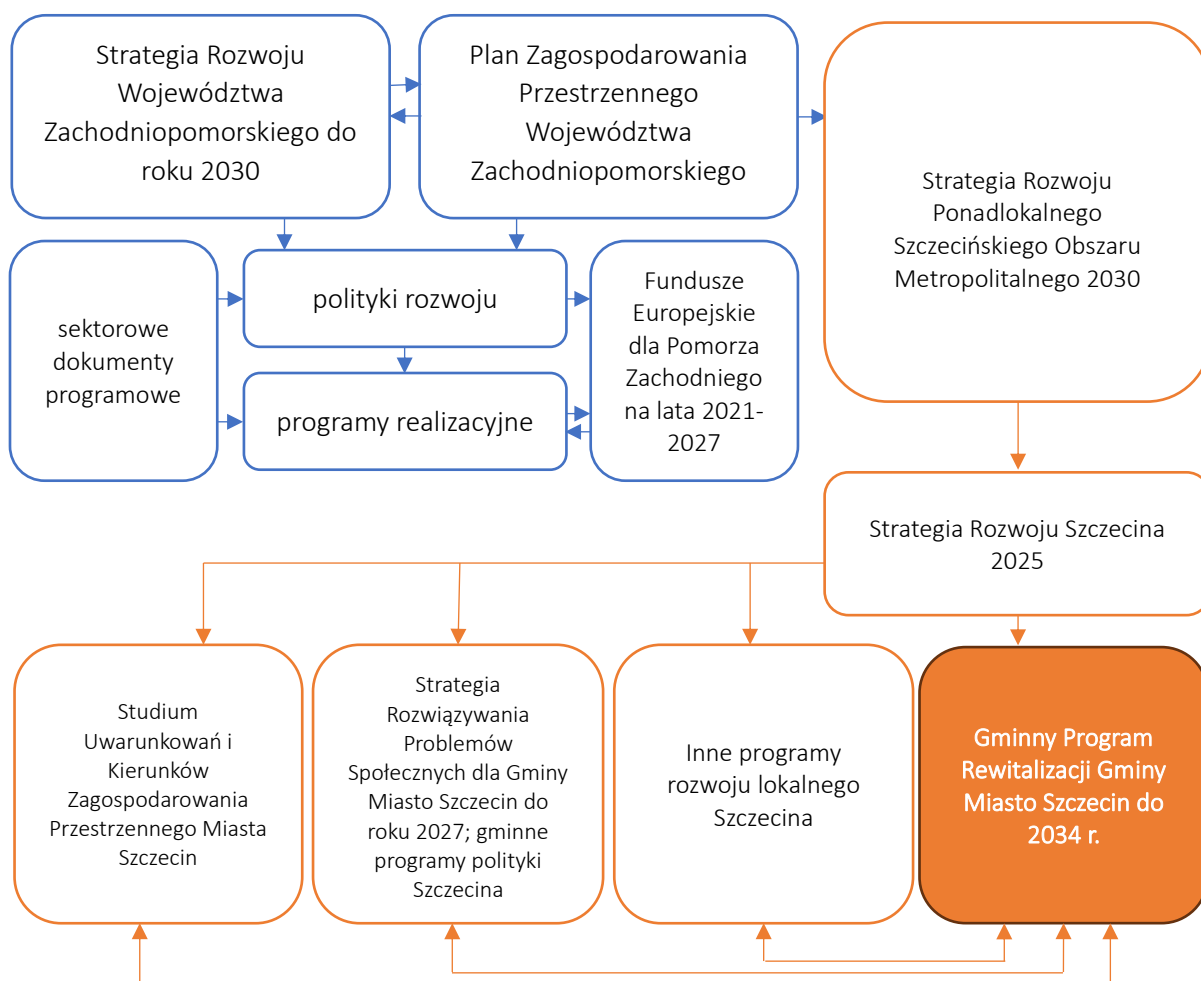
Zasady programowania rozwoju na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym zostały określone w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zgodnie z art. 4 ust. 1 politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz polityk publicznych. Zgodnie z art. 9 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju strategiami rozwoju są m.in.:

- strategia rozwoju województwa, którą określa samorząd województwa na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,
- strategia rozwoju ponadlokalnego, o której mowa w art. 10e ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym,
- strategia rozwoju gminy, którą określa samorząd gminny na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Gminny Program Rewitalizacji jako lokalny program rozwoju znajduje się w modelu programowania rozwoju i powinien być zgodny ze strategią rozwoju gminy, tj. Strategią Rozwoju Szczecina 2025, a także strategią rozwoju województwa, tj. Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.

W Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 przedstawiony został Zachodniopomorski Model Programowania Rozwoju, który opisuje docelowe powiązania pomiędzy dokumentami strategicznymi oraz zasady ich wdrażania ustalone w relacji z instrumentami krajowej polityki regionalnej, instrumentami finansowymi szczebla krajowego i regionalnego oraz praktyką współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w tym z samorządem gminnym. Pozycjonowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 w Zachodniopomorskim Modelu Programowania Rozwoju z uwzględnieniem właściwych nazw dokumentów zaprezentowano poniżej.

Rysunek 9 Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 w Zachodniopomorskim Modelu Programowania Rozwoju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.

Zgodnie z ustaleniami Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030⁴ obszary funkcjonalne stanowią podstawową kategorię programowania rozwoju. Obszarem funkcjonalnym o znaczeniu ponadregionalnym ustanowiony został miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Szczeciński Obszar Metropolitalny. Gminny Program Rewitalizacji na poziomie celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgodny jest z celami Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030, szczególnie z celem strategicznym I „Otwarta społeczność” i przyporządkowanymi mu celami kierunkowymi: 1.1 „Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny”, 1.2 „Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu” oraz 1.3 „Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego”. GPR zgodny jest również z ustaleniami, zaleceniami i rekomendacjami określonymi w planie zagospodarowania przestrzennego Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego stanowiącym część Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego⁵. Rozwój i wzmocnienie funkcji lokalnych i w szczególności ponadlokalnych obszaru rewitalizacji miasta Szczecin jako ośrodka rdzeniowego Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego w odniesieniu do postulatów rozwojowych określonych dla tego obszaru funkcjonalnego ma kluczowe znaczenie. Postulaty te zostały określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, a ich rozwinięcie zostało zawarte w Studium

⁴ Przyjęta Uchwałą Nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 czerwca 2019 r.

⁵ Przyjęty Uchwałą Nr XVII/214/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2020 r.

Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczecin oraz w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego 2030⁶ (Strategia SOM). Prowadzenie działań rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych, które stanowią zgodnie z zapisami Strategii SOM problemowe obszary strategicznej interwencji, zostało zawarte w ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej SOM. Działania rewitalizacyjne obszarów zdegradowanych stanowią w Strategii SOM kierunki działań dla celów operacyjnych: 2.1 Poprawa jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz 3.5 Budowanie więzi społecznych i ich odporności na zmiany. Postulaty zawarte w GPR zgodne są z w/w kierunkami działań Strategii SOM.

Strategia Rozwoju Szczecina 2025

Gminny Program Rewitalizacji rozwija i uszczegóławia w wymiarze terytorialnym postulaty zawarte w Strategii rozwoju Szczecina 2025 (SRS 2025)⁷. W obowiązującym dokumencie strategii przyjęto długofalową wizję rozwoju miasta skorelowaną ze strategią zarządzania marką miasta. Przyjęte kierunki działań umożliwiły wykreowanie pożądanego rozwoju miasta do 2025 roku:

1. Szczecin – miasto metropolitalne, o intensywnych związkach z zagranicą, głównie z Niemcami i Skandynawią, atrakcyjne dla gmin sąsiadujących, miasto otwarte na nowe idee i przybyszów z innych regionów i krajów.
2. Szczecin – miasto postindustrialne, oferujące atrakcyjne miejsca pracy, ośrodek rozwoju usług nowoczesnych i wybranych usług tradycyjnych (w tym portowo- żeglugowych).
3. Szczecin – miasto inwestujące w wiedzę, zorientowane na nowoczesną edukację, mające bogatą ofertę kształcenia na poziomie akademickim, również dla obcokrajowców.
4. Szczecin – miasto będące ważnym ośrodkiem rozwoju sfery IT, innowacji techniczno-technologicznych i badań w wybranych dziedzinach (np. genetyka, nanotechnologie, oceanotechnika).
5. Szczecin – miasto z rozwiniętym węzłem transportowo-logistycznym, opartym o port morski i śródlądowy, połączenia drogowe, kolejowe i lotnicze.
6. Szczecin – miasto o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpieczne, przyjazne i atrakcyjne dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferujące bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku.

W dokumencie przyjęto misję określającą Szczecin „miastem otwartym i tolerancyjnym, atrakcyjnym miejscem do życia i pracy – wspólnotą mieszkańców wykorzystującą do trwałego rozwoju dziedzictwo kulturowe, walory środowiska przyrodniczego oraz nadbałtyckie i nadodrzańskie położenie.”

Misja Miasta realizowana jest przez cztery równorzędne cele strategiczne, którym odpowiadają poszczególne cele operacyjne przedstawione poniżej w tabeli poniżej.

Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia rewitalizacyjne określone w Gminnym Programie Rewitalizacji zgodne są z celami strategicznymi i operacyjnymi SRS 2025. W wymiarze terytorialnym na obszarze rewitalizacji, zgodnie z postulatami GPR, podejmowane działania mają zmierzać do poprawy jakości życia m.in.: poprzez ochronę oraz wykorzystanie walorów przyrodniczych, a także modernizację i rozwój przestrzeni miejskiej. Ważnymi kierunkami działań GPR, które zgodne są z celami strategii, jest

⁶ Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego 2030 została przyjęta Uchwałą Nr 2/I/2024 Walnego Zebrania Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego z dnia 9 lutego 2024.

⁷ Przyjęta Uchwałą Rady Miasta Szczecin Nr XIV/320/11 z dnia 19 grudnia 2011. Aktualnie trwają prace nad nową strategią rozwoju miasta Szczecin.

budowanie kapitału społecznego i intelektualnego, integrowanie społeczności lokalnych obszaru rewitalizacji, poszerzanie zakresu, dostępności i jakości edukacji. W Strategii rozwoju Szczecina 2025 przyjęto, że lokalny program rewitalizacji i rozwoju przestrzeni miejskiej jest strategicznym dokumentem miasta, który w całości realizuje cel operacyjny strategii I.2. „Rewitalizacja i rozwój przestrzeni miejskiej”.

Tabela 1 Cele strategiczne rozwoju Miasta Szczecin

CELE STRATEGICZNE			
I. Szczecin - miasto wysokiej jakości życia	II. Szczecin - miasto nowoczesnej, konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki	III. Szczecin – miasto o wysokim kapitale intelektualnym	IV. Szczecin – atrakcyjne miasto metropolitalne
CELE OPERACYJNE			
I.1.	II.1.	III.1.	IV.1.
Ochrona oraz wykorzystanie walorów przyrodniczych	Wspieranie rozwoju biznesu lokalnego i dopływu inwestycji zewnętrznych	Budowanie kapitału społecznego szczecinian, wzrost zaufania między ludźmi, poprawa relacji Miasto-Obywatel oraz pobudzanie aktywności społecznej	Intensyfikacja i wzrost efektywności współpracy międzynarodowej
I.2.	II.2.	III.2.	IV.2.
Rewitalizacja i rozwój przestrzeni miejskiej	Podnoszenie innowacyjności przedsiębiorstw	Wspieranie rozwoju szczecińskiego ośrodka naukowego oraz współpracy środowisk nauki, gospodarki, kultury, sportu oraz lokalnych elit	Poprawa dostępności transportowej i układu komunikacyjnego miasta
I.3.	II.3.	III.3.	IV.3.
Wspieranie rozwoju efektywnych usług społecznych	Zdynamizowanie rozwoju turystyki z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych i dziedzictwa historyczno-kulturowego	Poszerzanie zakresu, dostępności i jakości edukacji	Wspieranie rozwoju i harmonizacja metropolitalnych funkcji Szczecina oraz realizacja projektów budujących prestiż miasta

Źródło: Schemat celów strategicznych i operacyjnych, Strategia Rozwoju Szczecina 2025.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Miasta Szczecin do roku 2027

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Miasto Szczecin do roku 2027⁸ (SRPS 2027) to najważniejszy dokument miejski tworzący ramy dla rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb społecznych w mieście. Wskazując najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów i potrzeb społecznych, dokument ten stanowi podstawę do realizacji usług społecznych oraz programów dziedzinowych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym i docelowo doprowadzić do ich integracji społecznej. Kierunki działań i cele operacyjne zawarte w SRPS 2027 wyznaczają postulaty polityki społecznej. Przyjmuje się założenie, że wszystkie postulaty zawarte w niej stanowią podstawę dla realizacji GPR w sferze społecznej.

Zawarte w GPR kierunki działań przyporządkowane w szczególności celowi 1. „Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej przedsięwzięcia” są zgodne z kierunkami działań i celami operacyjnymi SRPS, a

⁸ Przyjęta Uchwałą Rady Miasta Szczecin Nr XXXVIII/1042/22 z dnia 22 marca 2022.

przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w GPR składają się na wymiar realizacyjny jej postulatów w wymiarze terytorialnym. Zakłada się jednocześnie, że wszystkie działania, także te nieujęte w GPR, podejmowane przez instytucje polityki społecznej oraz partnerów społecznych w obszarze rewitalizacji będą elementem procesu rewitalizacji w sferze społecznej.

Wizja Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Miasto Szczecin do roku 2027 brzmi: „Szczecin jest miastem zapewniającym warunki do dobrego życia i samorealizacji oraz pokonywania trudności, ubóstwa lub wykluczenia. Droga do budowania wysokiej jakości życia szczecinian i szczecinianek prowadzi przez współpracę, solidarność i otwartość.”

Misja otrzymała następujące brzmienie: „Zwiększenie poziomu aktywności mieszkańców i wzmocnienie potencjału społeczności, zasobów, instytucji i organizacji oraz ich efektywne wykorzystanie dla osiągania w latach 2022-2027 spójności społecznej i poprawy jakości życia w Szczecinie.”

Poniżej przedstawiono schemat postulatów polityki społecznej wyrażonej w Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Miasto Szczecin do roku 2027.

Obszary realizacji

Obszar 1: Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Kierunek działań I.1.: Doskonalenie systemu wsparcia dziecka, młodzieży, rodziny oraz osób usamodzielnianych

Cel operacyjny:

- Zwiększanie dostępności do usług społecznych dla rodzin z dziećmi
- Promowanie wartości rodziny
- Poprawa warunków życia rodzin z dziećmi i warunków realizacji praw dziecka do rozwoju, wychowania w rodzinie, stabilnego środowiska wychowawczego
- Wzmocnienie zdolności rodzin i jej członków do przewyższania pojawiających się trudności życia rodzinnego poprzez uzyskanie profesjonalnego wsparcia
- Podnoszenie kompetencji rodzicielskich
- Zapewnienie wsparcia rodzinie w kryzysie, ograniczenie zapotrzebowania na usługi trwałej opieki zastępczej
- Udzielanie wszechstronnego wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej
- Przygotowanie do samodzielności młodzieży i osób pełnoletnich z rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej i rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze

Obszar 2: Solidarność pokoleń, aktywizacja i wsparcie osób starszych

Kierunek działań II.1.: Doskonalenie systemu wsparcia seniorów i ich rodzin

Cele operacyjne:

- Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie procesu starzenia się i starości
- Rozwój środowiskowych form wsparcia seniorów
- Stwarzanie warunków dla rozwoju wszechstronnej aktywności seniorów
- Wzmacnianie pozycji osób starszych w środowisku lokalnym
- Wsparcie opiekunów faktycznych osób starszych zależnych, w tym chorych na choroby otępienne

Obszar 3: Przeciwdziałanie dysfunkcjom

Kierunek działań III.1.: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i redukcja jej skutków

Cele operacyjne:

- Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Zwiększenie skuteczności ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie
- Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług

- Diagnoza zjawiska przemocy na podstawie dostępnych danych statystycznych

Kierunek działań III.2.: Profilaktyka uzależnień i redukcja skutków

Cele operacyjne:

- Profilaktyka ze szczególnym uwzględnieniem działań dedykowanych dzieciom i młodzieży oraz związana z nowymi zagrożeniami z obszaru uzależnień
- Dostosowanie infrastruktury i pakietu usług dla osób uzależnionych do zdiagnozowanych potrzeb i nowych zjawisk w obszarze uzależnień

Obszar 4: Wsparcie osób i rodzin z niepełnosprawnością

Kierunek działań IV.1.: Rehabilitacja i aktywizacja społeczna i zawodowa

Cele operacyjne:

- Kształtowanie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności, zmiana postaw wobec niepełnosprawności
- Usuwanie barier w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnością w środowisku
- Rozwój usług społecznych wspierających niezależne życie osób z niepełnosprawnościami
- Poprawa dostępu i rozszerzenie zakresu informacji dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin
- Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnościami w sprawowaniu opieki

Obszar 5: Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi

Kierunek działań V.1.: Profilaktyka zaburzeń psychicznych i przeciwdziałanie ich skutkom

Cele operacyjne:

- Rozwój usług społecznych wspierających niezależne życie osób z zaburzeniami psychicznymi
- Profilaktyka problemów zdrowia psychicznego i poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Szczecina

Obszar 6: Przeciwdziałanie ubóstwu oraz łagodzenie jego skutków

Kierunek działań VI.1.: Reintegracja społeczna i aktywizacja zawodowa

Cele operacyjne:

- Łagodzenie skutków ubóstwa poprzez pomoc materialną i pracę socjalną na rzecz przezwyciężania ubóstwu
- Aktywizowanie i motywowanie do zmiany swojej sytuacji poprzez usuwanie kluczowych przyczyn trudnej sytuacji życiowej
- Kreowanie rozwiązań dedykowanych szczególnie grupom na rynku pracy: młodocianym, osobom
- 50+, niepełnosprawnym, kobietom powracającym na rynek pracy po urodzeniu dziecka
- Współpraca w poprawie przepływu informacji i budowie rozwiązań na rzecz wzrostu aktywności
- zawodowej osób bezrobotnych

Obszar 7: Skuteczny system działań zapobiegających i ograniczających bezdomność

Kierunek działań VII.: Reintegracja osób w kryzysie bezdomności

Cele operacyjne:

- Usprawnienie działań osłonowych skierowanych do osób zagrożonych bezdomnością
- Zróżnicowana oferta pomocy i wsparcia pozwalająca na wyjście z bezdomności.

Jednym z kluczowych elementów polityki społecznej jest Program Szczecin Przyjazny Rodzinie. Celem programu jest m.in. zwiększanie dostępności dla rodzin i ich członków do różnego rodzaju dóbr oferowanych przez jednostki organizacyjne gminy i miejskie instytucje kultury i inne instytucje publiczne (m.in. kultury, wypoczynku, rekreacji, oświaty) oraz wsparcie w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży w rodzinach szczególnie tego potrzebujących.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczecin

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym dokumentem wyznaczającym ramy polityki przestrzennej gminy. Dnia 26 kwietnia 2022 r. Rada Miasta Szczecin przyjęła

uchwałą nr XXXIX/1061/22 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin.

Główną zasadą polityki przestrzennej Szczecina jest oszczędne i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi, przestrzennymi i infrastrukturalnymi w znaczeniu spójności przestrzennej i kształtowania społeczno-środowiskowych wyznaczników jakości życia w miejscu zamieszkania. Tak określona zasada stanowi podstawowe uwarunkowania dla określenia celów i kierunków działań rewitalizacyjnych, w których priorytetem jest modernizacja zabudowy, jej adaptacja pod funkcje wynikające z postulowanych potrzeb mieszkańców, rewaloryzacja terenów zieleni tworzącej system przyrody miejskiej oraz strefy rekreacji i integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji, kształtowanie lokalnych centrów usług w rejonach, w których nie są dostatecznie wykształcone oraz lokalizowanie pożądaných usług społecznych dla osiągnięcia celów społecznych rewitalizacji, budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej obsługującej budownictwo mieszkaniowe. Rewitalizacja jest procesem, który powinien wzmacniać funkcje istotne dla atrakcyjności osiedleńczej, aby przeciwdziałać odpływowi mieszkańców i tym samym poprawiać racjonalność gospodarowania zasobami miasta, które stanowią dorobek poprzednich pokoleń.

Celem polityki przestrzennej Szczecina, który został dopełniony i uszczegółowiony w postulatach zawartych w GPR, jest poprawa dobrostanu szczecinian, która jest do osiągnięcia między innymi poprzez: poprawę jakości przestrzeni w obszarach zamieszkania i jej wyposażenie w usługi ogólnospołeczne, ochronę krajobrazu kulturowego historycznej struktury przestrzennej miasta i osiedli, czytelne rozgraniczanie funkcji uciążliwych i minimalizowanie konfliktów na styku z funkcjami chronionymi, przy jednoczesnej preferencji dla struktur wielofunkcyjnych sprawniej zaspakajających potrzeby, ograniczanie do niezbędnej ingerencji w obszary niezabudowane i posiadające wartość przyrodniczą, środowiskową oraz zrównoważone wykorzystywanie walorów ekonomicznych przestrzeni.

Zgodnie z kierunkami rozwoju Szczecina określonymi w Studium poprzez Gminny Program Rewitalizacji wspierany będzie rozwój usług związanych z turystyką, sportem, rekreacją, wypoczynkiem i spędzaniem czasu wolnego.

Postulaty określone w Gminnym Programie Rewitalizacji są zgodne z ustaleniami Studium w zakresie rozwoju centrum miasta i sieci lokalnych centrów usługowych, kontynuacji rozwoju centrum lewobrzeżnego Szczecina jako głównego ośrodka usługowego o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym, wyznaczenie obszaru wielofunkcyjnej zabudowy śródmiejskiej obejmującego centrum miasta wraz z wyspami Grodzką, Łasztownią i Kępą Parnicką oraz obszaru starego miasta Dąbia oraz kontynuację modelu funkcjonalno-przestrzennego miasta z autonomicznymi funkcjonalnie dzielnicami i osiedlami, posiadającymi lokalne centra usługowe, które obniżą ilość zadań przewozowych i zapewnią komfort zamieszkania.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 uwzględnione zostały kierunki określone w Studium odnoszące się do rewitalizacji obszarów miejskich. Zgodnie z zapisami Studium rewitalizacją obejmuje się obszary zdegradowane, w tym obszary śródmiejskie i centra historyczne

Szczecina i starego miasta Dąbia, kwartały zabudowy śródmiejskiej z XIX/XX w., osiedla z wielkiej płyty (do obszaru rewitalizacji objętego działaniami GPR włączono osiedle Zawadzkiego-Klonowica) oraz tereny poprzemysłowe i powojkowe, gdzie występuje potrzeba adaptacji do nowej funkcji i zrekompensowania utraconych korzyści z dotychczasowego użytkowania terenu. Wyznaczony w Studium **Obszar Strategicznej Interwencji (OSI)** obejmujący część Śródmieścia, Stare Miasto i obszar wysp Międzyodrza częściowo pokrywa się z granicami obszaru rewitalizacji. Priorytetem rozwoju OSI jest

podniesienie jakości życia przy jednoczesnej ekspozycji jego unikatowych wartości i potencjałów, która przyczynić się ma do wzmocnienia trendu powrotu mieszkańców do centrum.

Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia rewitalizacyjne są również zgodne z postulowanymi w Studium kierunkami utrzymania i rozwoju spójności ekologicznej oraz bioróżnorodności, a także standardami kształtowania terenów zieleni, w tym utrzymania Systemu Zieleni Miejskiej, zwiększania powierzchni zieleni, tworzenia nowych obszarów zieleni ogólnodostępnej, ochrony terenów wartościowych pod względem przyrodniczym.

Poprzez postulowane w GPR wdrażanie systemu zarządzania energią, rozwój OZE, kształtowanie terenów zieleni przyulicznej, czy termomodernizację budynków uszczegóławia się ustalenia Studium odnoszące się do poprawy jakości powietrza oraz redukcji emisji hałasu.

Ustalenia Studium i Gminnego Programu Rewitalizacji są zgodne pod względem kierunków rozwoju społecznego Szczecina, m.in.: poprzez budowę oraz rozbudowę siedzib instytucji nieposiadających odpowiednich lokali oraz siedzib niespełniających wymaganych standardów, uelastycznienie struktur opieki społecznej i włączenie do wspólnot sieci społecznych (w tym pomocy sąsiedzkiej, organizacji pozarządowych, rozwój psychiatrii środowiskowej oraz profilaktyki i terapii uzależnień), poprzez tworzenie pośrednich form opieki stacjonarnej i ośrodków terapii, utrzymanie istniejących i wykształcanie nowych przestrzeni wspólnych i publicznych jako przestrzeni integracji społecznej i inicjatyw społecznych, likwidację barier architektonicznych i dostosowanie przestrzeni wspólnych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, rozwój i wsparcie dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów wzmacniających wspólnoty społeczne zwiększanie udziału rad osiedli, spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych w procesach rozwojowych miasta i innych struktur społecznych .

Inne programy rozwoju lokalnego

Na obszarze rewitalizacji obowiązują również inne dokumenty powiązane ze Strategią rozwoju Szczecina 2025, mające znaczenie dla jakości życia i dobrostanu mieszkańców. Są to: Program Zarządzania Kryzysowego, Program rozwoju infrastruktury komunalnej, Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Szczecin (MPA), Program Ochrony Środowiska miasta Szczecin na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028 oraz Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Szczecin na lata 2020-2025.

Część I: Diagnoza

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji przedstawiono w podziale na podobszary rewitalizacji oraz osiedla wchodzące w obręb podobszarów.

W diagnozie szczegółowej zostały wykorzystane m.in. dane, które posłużyły do opracowania „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Szczecina”. Poniżej w tabelach zaprezentowano zestawienie wybranych wskaźników w sferze społecznej i gospodarczej na podstawie, której wyznaczono obszar rewitalizacji. Dalej w rozdziale przedstawiona została analiza wskaźników, stanowiących kontekst do wyników przeprowadzonych badań społecznych, które znacząco uzupełniły wiedzę na temat problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji i poszczególnych jego podobszarów. Diagnoza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych oraz środowiskowych została przeprowadzona również na podstawie analiz wykonanych na potrzeby uchwalonego przez Radę Miasta Szczecin w dniu 26 kwietnia 2022 r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin. Istotnym źródłem wiedzy diagnostycznej na temat sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej były badania o charakterze jakościowym i ilościowym, które zrealizowano w 2023 r.

Źródła danych dla wskaźników w sferze społecznej i gospodarczej zostały wymienione w tabeli poniżej.

Tabela 2 Źródła danych dla wybranych wskaźników w sferze społecznej i gospodarczej

WSKAŹNIK	Źródło danych
Dynamika liczby ludności w latach 2015-2020	Urząd Miasta Szczecina
Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w roku 2020	
Odsetek ludności w wieku produkcyjnym w roku 2020	
Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w roku 2020	
Odsetek ludności w wieku 80+ w roku 2020	
Dynamika liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2015-2020	
Dynamika liczby ludności w wieku produkcyjnym w latach 2015-2020	
Dynamika liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2015-2020	
Dynamika liczby ludności w wieku 80+ w latach 2015-2020	
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w roku 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców w roku 2020	
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy na dożywianie dzieci na 1000 mieszkańców w roku 2020	
Udział osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w roku 2020	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie
Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem w roku 2020	
Dynamika liczby osób długotrwale bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem w latach 2015-2020	
Udział osób bezrobotnych bez kwalifikacji w ogólnej liczbie bezrobotnych w roku 2020	
Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w roku 2020	Komenda Miejska Policji w Szczecinie
Dynamika liczby przestępstw na 1000 mieszkańców w latach 2015-2020	
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. mieszkańców w roku 2020	

Liczba czynów karalnych nieletnich na 10 tys. mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w roku 2020	
Kwota podatku dochodowego na podatnika poza działalnością gospodarczą w roku 2020	Izba Administracji Skarbowej w Szczecinie
Kwota podatku dochodowego z tytułu umowy o pracę na podatnika w roku 2020	
Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców w roku 2020	Urząd Statystyczny w Szczecinie
Dynamika liczby przedsiębiorstw w latach 2015-2020	
Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw na 100 przedsiębiorstw ogółem w roku 2020	
Dynamika liczby wyrejestrowanych przedsiębiorstw na 100 przedsiębiorstw ogółem w latach 2015-2020	
Liczba przedsiębiorców prowadzących działalność dłużej niż dwa lata w przeliczeniu na 100 przedsiębiorstw ogółem w roku 2020	
Liczba podmiotów handlowych i usługowych wg PKD (handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja) na 1000 mieszkańców w roku 2020	
Kwota podatku dochodowego na podatnika z działalności gospodarczej w roku 2020	Izba Administracji Skarbowej w Szczecinie

Źródło: Opracowanie własne.

Jednym z poważniejszych problemów zaobserwowanych na obszarze rewitalizacji miasta Szczecin jest trudna sytuacja demograficzna. W latach 2015-2020 ze wszystkich łącznie osiedli objętych rewitalizacją ubyło blisko 10% ludności. Ubywa w strukturze wiekowej głównie ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Obszar rewitalizacji zatem wyludnia się i jednocześnie starzeje demograficznie. Zmiany demograficzne kształtują w znacznym stopniu obraz społeczny. Wraz ze wzrostem liczby osób w wieku senioralnym rosną potrzeby społeczne tej grupy wiekowej. Seniorzy to grupa bardzo zróżnicowana pod względem potrzeb. W znacznym stopniu potrzeby osób starszych kształtuje stan zdrowia. Dane MOPR wskazują, że do głównych przyczyn przyznania pomocy społecznej w Szczecinie należy zaliczyć długotrwałą lub ciężką chorobą, ubóstwo, niepełnosprawność. Wraz ze wzrostem liczby osób starszych w mieście przybywa jednoosobowych gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Powyżej opisana sytuacja wymusza poszukiwanie odpowiednich rozwiązań w zakresie polityki społecznej, które ukierunkowane będą na wsparcie osób starszych, niesamodzielnych, w trudnej sytuacji materialnej, mających problemy zdrowotne. Kolejnym ważnym aspektem polityki społecznej jest zapewnienie aktywności coraz liczniejszej społeczności seniorów. Możliwość uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym jest szczególnie istotna ze względu na zdrowie psychiczne, często jest jedną z niewielu okazji do uczestnictwa w życiu społecznym osób samotnych. Sytuacja demograficzna w poszczególnych osiedlach jest zróżnicowana. W większości osiedli przeważa przy tym obraz, który charakteryzuje się niskim udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym i wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym. Na tym tle wyróżnia się osiedle Stołczyn, które na tle innych osiedli oraz Szczecina notowało wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, wynoszący odpowiednio 22% i 62%. Tym samym udział ludności w wieku poprodukcyjnym w tym osiedlu był najniższy na tle innych osiedli z obszaru rewitalizacji i wynosił 16%. Dane te wskazują, że osiedle to jest miejscem docelowym migracji, co potwierdzają dane dot. zmian liczby ludności (wzrost o 4% w okresie 2015-2020). W przypadku pozostałych osiedli udział ludności w wieku przedprodukcyjnym kształtował się w przedziale od 14% do 18%. Większe zróżnicowanie dotyczyło udziału ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Najwyższy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym, a tym samym najniższy w wieku produkcyjnym dotyczył osiedli Zawadzkiego – Klonowica i Śródmieście Północ. W tych osiedlach odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wynosił odpowiednio 33% i 32%, czyli zauważalnie

więcej niż średnia dla Szczecina wynosząca 25%. W przypadku tych osiedli warto zwrócić uwagę na znaczną dynamikę wzrostu liczby ludności w wieku 80+.

Tabela 3 Sytuacja demograficzna na obszarze rewitalizacji w poszczególnych podobszarach i osiedlach

Osiedle	Dynamika ludności 2015-2020	Odsetek ludności w wieku przed-produkcyjny m w 2020 r.	Odsetek ludności w wieku produkcyjny m w 2020 r.	Odsetek ludności w wieku po-produkcyjny m w 2020 r.	Odsetek ludności w wieku 80+ w 2020 r.	Dynamika ludności w wieku przed-produkcyjny m 2015-2020	Dynamika ludności w wieku produkcyjny m 2015-2020	Dynamika ludności w wieku po-produkcyjny m 2015-2020	Dynamika ludności w wieku 80+ 2015-2020
Podobszar I	-12%	15%	59%	26%	8%	-7%	-18%	1%	-6%
Centrum	-14%	14%	58%	27%	8%	-15%	-18%	-1%	-8%
Śródmieście Północ	-6%	14%	53%	32%	13%	6%	-9%	-6%	6%
Turzyn	-14%	15%	63%	22%	5%	-8%	-22%	11%	-19%
Podobszar II	-5%	17%	58%	24%	6%	-2%	-10%	7%	3%
Dąbie stare (1)	1%	16%	59%	24%	6%	2%	-1%	8%	26%
Drzetowo-Grabowo	-8%	15%	56%	28%	8%	-6%	-13%	3%	6%
Golęcino – Goćław	-9%	18%	60%	21%	4%	-8%	-16%	18%	-12%
Skolwin	-12%	18%	58%	22%	4%	-11%	-20%	18%	-20%
Stołczyn	4%	22%	62%	16%	3%	12%	-1%	16%	-22%
Zawadzkiego – Klonowica (Podobszar III)	-7%	15%	51%	33%	8%	-10%	-13%	6%	19%
Obszar rewitalizacji	-9%	15%	58%	26%	7%	-6%	-15%	4%	0%
Miasto Szczecin	-4%	17%	57%	25%	6%	1%	-10%	11%	6%

Źródło: Opracowanie własne.

Mimo że skala ubóstwa mierzonego liczbą osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji nie jest duża, należy odnotować, że jego natężenie jest dużo większe niż w średnio w całym Szczecinie. W 2020 roku 3% ludności obszaru rewitalizacji korzystało z pomocy społecznej, podczas gdy w całym mieście było to nieco ponad 1,8%. Około 13%, również dwukrotnie więcej, korzystało z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Sytuację ekonomiczną ludności obszaru rewitalizacji obrazuje kwota należnego podatku z tytułu umów o pracę przeliczona na 1 podatnika. W obszarze rewitalizacji wyniosła ona w 2020 r. nieco ponad 2900 PLN, podczas gdy w całym mieście 3400 PLN. Najniższe dochody osiąga ludność podobszaru II. Na podstawie tych danych trudno jednoznacznie określić przyczynę niskiego dochodu. Wyrażna przy tym wydaje się być korelacja pomiędzy wskaźnikiem liczby osób korzystających z pomocy społecznej a dochodami podatników. W osiedlach, gdzie wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej był najniższy, najwyższe były kwoty podatku dochodowego na podatnika. Warto przy tym zwrócić uwagę na znaczące zróżnicowanie sytuacji społecznej, w tym demograficznej w poszczególnych osiedla obszaru rewitalizacji. Z jednej strony przyczyn niskich dochodów należy upatrywać w niskiej aktywności zawodowej, jednocześnie barierami w aktywności zawodowej jest również sytuacja zdrowotna, np. długotrwała choroba, niepełnosprawność, ale też poziom wykształcenia i nabyte umiejętności zawodowe.

Tabela 4 Korzystający z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji, poszczególnych podobszarach i osiedlach

Osiedle	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w 2020 r.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców z powodu ubóstwa w 2020 r.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy na dożywianie dzieci na 1000 mieszkańców w 2020 r.	Kwota podatku dochodowego z tytułu umowy o pracę na podatnika w 2020 r.
Podobszar I	30,96	11,87	13,30	2934
Centrum	38,33	16,21	18,99	2743
Śródmieście Północ	24,42	8,55	7,49	3252
Turzyn	28,38	10,02	11,77	2872
Podobszar II	36,97	18,80	16,76	2684
Dąbie stare (1)	29,88	13,97	11,26	2544
Drzetowo-Grabowo	27,66	11,87	13,60	2721
Golęcino- Gocław	64,18	37,58	33,34	2524
Skolwin	29,24	14,27	16,01	2550
Stołczyn	64,11	38,60	23,76	2957
Zawadzkiego- Klonowica (Podobszar III)	10,04	3,20	1,84	3555
Obszar rewitalizacji	30,38	13,19	13,04	2911
Miasto Szczecin	18,19	7,56	7,47	3401

Źródło: Opracowanie własne.

Bezrobocie na obszarze rewitalizacji również nie cechuje się dużą skalą, ale podobnie jak w przypadku ubóstwa, jego natężenie jest tu większe niż w Szczecinie. W całym obszarze rewitalizacji około 4% osób w przeliczeniu na ludność w wieku produkcyjnym było zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinie. Co trzecia osoba bezrobotna pozostaje poza rynkiem pracy ponad 12 miesięcy, co świadczy o tym, że problem bezrobocia jest coraz trudniejszy do wyeliminowania z punktu widzenia działalności instytucji rynku pracy. Należy jednak zauważyć, że w latach 2015-2020 skala bezrobocia w obszarze rewitalizacji zmniejszyła się o ponad 60%, podobnie jak w całym mieście. W przypadku długotrwałego bezrobocia trudno wskazać jedną przyczynę. Do barier aktywności zawodowej na pewno należy zaliczyć sytuację osobistą, zdrowotną, zobowiązania wynikające z konieczności podjęcia opieki na osobami zależnymi, czy też brak odpowiednich kwalifikacji. W przypadku części osób długotrwale bezrobotnych należy mówić właściwie o trwałym wyłączeniu z aktywności zawodowej. Poziom bezrobocia na obszarze rewitalizacji należy ocenić jako relatywnie niski. Trudno też mówić o większym zróżnicowaniu sytuacji w tym zakresie w poszczególnych osiedlach obszaru rewitalizacji. Najniższy poziom bezrobocia występował na terenie osiedla Zawadzkiego – Klonowica i wynosił 3% a najwyższy na osiedlu Golęcino-Gocław i wynosił 6%. Udział długotrwale bezrobotnych kształtował się w przedziale od 20% na osiedlu Skolwin do 38% na osiedlu Stołczyn.

Tabela 5 Bezrobocie na obszarze rewitalizacji w poszczególnych podobszarach i osiedlach

Osiedle	Udział osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.	Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem w 2020 r.	Dynamika liczby osób długotrwale bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem 2015-2020	Udział osób bezrobotnych bez kwalifikacji w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2020 r.
Podobszar I	4%	33%	-58%	18%
Centrum	5%	35%	-60%	20%
Śródmieście Północ	4%	36%	-62%	22%
Turzyn	4%	30%	-54%	15%
Podobszar II	5%	30%	-69%	18%
Dąbie stare (1)	4%	30%	-61%	21%
Drzetowo-Grabowo	4%	29%	-68%	17%
Golęcino- Gocław	6%	29%	-72%	21%
Skolwin	4%	20%	-77%	17%
Stołczyn	5%	38%	-72%	14%
Zawadzkiego- Klonowica (Podobszar III)	3%	38%	-48%	16%
Obszar rewitalizacji	4%	32%	-62%	18%
Miasto Szczecin	3%	31%	-62%	17%

Źródło: Opracowanie własne.

Na obszarze rewitalizacji w 2020 r. wg danych Policji odnotowano ponad 28 przestępstw na 1000 mieszkańców obszaru, czyli więcej niż w całym mieście. Najwięcej przestępstw stwierdzono na osiedlach centralnych Szczecina, czyli na podobszarze I. Na obszarze rewitalizacji ponad dwukrotnie częściej czyny karalne popełniają nieletni. Dane dotyczące przestępczości wskazują na dość znaczne zróżnicowanie sytuacji na obszarze rewitalizacji. Największą liczbą przestępstw w 2020 roku w relacji do liczby mieszkańców odnotowano na osiedlu Centrum. Było to 44,67 przestępstw na 1000 mieszkańców, przy średniej dla Szczecina wynoszącej 19,02. Drugi najwyższy wskaźnik odnotowano na osiedlu Śródmieście Północ. Wynosił on 36,16 przestępstw na 1000 mieszkańców. Wysoki na tle miasta poziom przestępczości w tych rejonach miasta związany jest z funkcją jaką pełnią. Osiedla te są miejscem ważnym ze względu na usługi dla ludności, koncentrują między innymi ofertę handlową, usługowo-rekreacyjną. Są zatem miejscami, które chętnie odwiedzają mieszkańcy i osoby odwiedzające Szczecin. W przypadku pozostałych osiedli warto zwrócić uwagę na wysokie wskaźniki przestępczości na terenie osiedla Dąbie stare (31,66). Odmienne od ogólnego poziomu przestępczości na obszarze rewitalizacji kształtuje się sytuacja związana z przestępczością przeciwko rodzinie i opiece. Ten rodzaj przestępczości towarzyszy problemom społecznym występującym z obrębie rodziny. Najwyższe wskaźniki liczby przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. mieszkańców w 2020 roku odnotowano na osiedlach Golęcino-Gocław (13,40), Stołczyn (13,37). Były one wyraźnie wyższe do średniej dla Szczecina wynoszącej 5,25. Bardzo różnorodnie na obszarze rewitalizacji kształtowała się sytuacja związana z liczbą czynów karalnych osób nieletnich. Najwyższe wskaźniki tego rodzaju przestępczości odnotowano w 2020 roku na osiedlach Skolwin (151 czynów karalnych na 10 tys. mieszkańców), Śródmieście Północ (133). Nie odnotowano takich czynów na osiedlach Stołczyn i Golęcino-Gocław. Dane dot. liczby czynów karalnych nieletnich wskazują między innymi w jakich rejonach obszaru rewitalizacji koncentruje się prawdopodobnie aktywność młodych osób.

Tabela 6 Przestępczość na obszarze rewitalizacji, poszczególnych podobszarach i osiedlach

Osiedle	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w 2020 r.	Dynamika przestępstw na 1000 mieszkańców 2015-2020	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. mieszkańców w 2020 r.	Liczba czynów karalnych na 10 nieletnich na 10 tys. mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym 2020 r.
Podobszar I	33,02	-13%	6,29	59
Centrum	44,67	4%	6,71	64
Śródmieście Północ	36,16	-19%	9,31	133
Turzyn	20,50	-31%	4,01	10
Podobszar II	23,59	-32%	9,65	37
Dąbie stare (1)	31,66	-42%	5,38	11
Drzetowo-Grabowo	20,89	-47%	9,24	44
Golęcino-Goćław	26,80	2%	13,40	0
Skolwin	20,19	77%	10,44	151
Stołczyn	22,71	34%	13,37	0
Zawadzkiego- Klonowica (Podobszar III)	22,22	49%	2,72	6
Obszar rewitalizacji	28,30	-17%	7,01	44
Miasto Szczecin	19,02	-27%	5,25	17

Źródło: Opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji jest bardzo zróżnicowany pod względem gospodarczym. W podobszarze I występuje duża koncentracja podmiotów gospodarczych, a na osiedlu Zawadzkiego-Klonowica liczba przedsiębiorstw na 1000 ludności jest dwukrotnie niższa. Podobszar II cechuje się natomiast koncentracją podmiotów gospodarczych nieco mniejszą niż cały Szczecin. Niewiele, bo około o ok. 3% spadła liczba podmiotów gospodarczych w obszarze rewitalizacji w latach 2015-2020. Wpływ na to mogła mieć epidemia COVID-19. Dynamika wyrejestrowań jednak spada. Kondycja ekonomiczna firm działających w obszarze rewitalizacji jest dużo słabsza niż średnio w Szczecinie. Przedsiębiorcy posiadający siedzibę na osiedlach objętych rewitalizacją płacą dużo niższe podatki niż przeciętny szczeciński przedsiębiorca, a to znaczy, że ich dochody też są proporcjonalnie niższe. Sytuacja uległa dodatkowo pogorszeniu w związku z pandemią.

Tabela 7 Przedsiębiorczość na obszarze rewitalizacji, poszczególnych podobszarach i osiedlach

Osiedle	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców w 2020 r.	Dynamika przedsiębiorstw 2015-2020	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw na 100 przedsiębiorstw ogółem w 2020 r.	Dynamika wyrejestrowanych przedsiębiorstw na 100 przedsiębiorstw ogółem w latach 2015-2020	Liczba przedsiębiorców prowadzących działalność dłużej niż dwa lata w przeliczeniu na 100 przedsiębiorstw ogółem w 2020 r.	Liczba podmiotów handlowych i usługowych wg PKD ⁹ na 1000 mieszkańców	Kwota podatku dochodowego na podatnika z działalności gospodarczej w 2020 r.
Podobszar I	200	-3%	4,46	-43%	75,49	65,96	8273
Centrum	223	-5%	4,07	-43%	75,37	71,01	7771
Śródmieście Północ	178	-6%	4,09	-44%	74,82	55,67	8338

⁹ Wyszczególniono pomioty z branży handel, naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja.

Turzyn	194	2%	5,07	-42%	76,00	67,83	8632
Podobszar II	141	-1%	4,81	-43%	74,16	51,54	8145
Dąbie stare (1)	218	-4%	5,77	-13%	75,65	97,18	10310
Drzetowo-Grabowo	140	1%	4,48	-50%	73,73	47,94	6702
Golęcino-Gocław	120	-9%	4,00	-54%	75,23	39,77	10075
Skolwin	84	-13%	6,67	-12%	74,38	29,06	11829
Stołczyn	102	10%	3,43	-72%	71,24	29,19	7575
Zawadzkiego-Klonowica (Podobszar III)	108	-7%	4,61	-50%	74,40	34,82	8313
Obszar rewitalizacji	168	-3%	4,57	-44%	75,00	56,85	8237
Miasto Szczecin	155	0%	4,20	-49%	75,13	53,33	11437

Źródło: Opracowanie własne.

Analizując zagadnienia problemowe, jak też potencjały występujące na obszarze rewitalizacji, należy zaakcentować zagadnienia o charakterze przekrojowym, które jednocześnie bardzo trudno opisać i przedstawić w ujęciu terytorialnym. Wynika to między innymi z wrażliwości danych lub niedostatku danych źródłowych.

Oceniając sytuację społeczną na obszarze rewitalizacji warto zwrócić uwagę na trendy widoczne w skali całego miasta, w tym odnoszące się do zmian demograficznych, wyzwań polityki społecznej w tym zakresie, ale też zjawisk zachodzących na rynku pracy. Należy zwrócić uwagę na ogólny spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej. W latach 2018-2022 znaczący spadek odnotowano w przypadku świadczeń, których przyczyną przyznania pomocy było bezrobocie. Liczba rodzin objęta wsparciem z tego powodu spadła z 2492 w 2018 roku do 1330 w 2022 roku. Znaczącą skalę spadku odnotowano w przypadku ubóstwa. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z tego powodu spadła z 3801 w 2018 roku do 2294 w 2022 roku. Mniejszą skalę spadków odnotowano w tym okresie w przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby (spadek z 3781 do 2912), niepełnosprawności (spadek z 2964 do 1986). Warto dodać, że te zjawiska w znacznej skali powiązane są ze zmianami demograficznymi, tj. dotyczą w szczególności osoby starsze, których w Szczecinie przybywa. W przypadku osób starszych szczególnym problemem jest samotność. Jak podaje MOPR w Szczecinie, gospodarstwa jednoosobowe, korzystające z pomocy społecznej stanowią zdecydowaną większość ogółu gospodarstw domowych objętych wsparciem. W 2022 roku było to 4026 jednoosobowych gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej, przy 850 gospodarstwach wieloosobowych. O ile liczba gospodarstw wieloosobowych korzystających z pomocy społecznej spadła kilkukrotnie w okresie od 2018 do 2022 roku (z poziomu 2290 do 850), o tyle spadek liczby gospodarstw jednoosobowych był wyraźnie wolniejszy (spadek z poziomu 6210 do 4026). Oznacza to, że w Szczecinie, w tym na obszarze rewitalizacji, szczególnym problemem jest samotność, która dotyka między innymi osoby starsze.

Do istotnych problemów społecznych występujących w Szczecinie zaliczyć należy bezdomność. Problem ten bardzo trudno przypisać do wybranego podobszaru rewitalizacji. Zjawisko to występuje w Szczecinie w znacznej skali. W 2022 roku z tego powodu przyznano 722 świadczenia pomocy społecznej. Liczba osób objętych wsparciem z tego powodu zasadniczo nie zmieniła się znacząco od 2018 roku.

Miasto Szczecin prowadzi aktywne działania w zakresie przeciwdziałania bezdomności. Koncepcja działania w tym zakresie ujęta została w Miejskim Programie Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2022-2027. Przyczyny bezdomności z reguły wzajemnie się warunkują i przeplatają. Najczęściej jako

współistniejące są wymieniane: alkoholizm i narkomania, przestępczość, dezintegracja rodziny, zespół nabytej bezradności, choroby psychiczne lub obniżony poziom rozwoju intelektualnego, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność lub zaniedbane leczenie różnych schorzeń, żebractwo, prostytutka.

Rozwiązanie problemu poprzez ograniczenie bezdomności i zagrożenia bezdomnością wymagało i nadal wymagać będzie podejmowania jednoczesnych działań w zakresie prewencji, interwencji, integracji. Miejski Program Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2022-2027 jest realizowany we współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką bezdomności, z zachowaniem najważniejszych elementów systemu wsparcia osób w kryzysie bezdomności. Ze zjawiskiem bezdomności często współwystępuje problem uzależnień od alkoholu. Zjawisko to trudno przy tym zmierzyć, czy też określić jego skalę wyłącznie na podstawie statystyk publicznych. W 2022 roku z pomocy społecznej z tego powodu skorzystało tylko 208 osób. Można przypuszczać, że problem ten ma znacznie większy zasięg. W Szczecinie diagnozuje się występowanie innych form uzależnień, w tym uzależnień od narkotyków. W 2022 roku pomoc społeczną z powodu narkomani udzielono łącznie 57 rodzinom.

Miasto Szczecin realizuje Gminne Programy: Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GPPiRPA) oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Realizacja założeń tych programów opiera się przede wszystkim na koordynacji interdyscyplinarnych działań, zabezpieczeniu odpowiednich środków finansowych oraz na bazie zasobów instytucjonalnych i osobowych.

Celem głównym wspomnianego Programu jest zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych poprzez podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców (w szczególności dzieci i młodzieży) na temat szkodliwości ich stosowania, a także ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych oraz zaburzeń życia rodzinnego, będących następstwem spożywania alkoholu i zażywania narkotyków poprzez stosowanie odpowiednich działań edukacyjnych, interwencyjnych i korekcyjnych.

Świadczenie udzielanej pomocy społecznej odbiera znacząca grupa zidentyfikowana jako osoby w długotrwałej lub ciężkiej chorobie (Tabela 8 poniżej). Wskazane jest pogłębienie wiedzy o profilu chorób w celu sformułowania ewentualnych potrzeb i działań naprawczych, profilaktycznych, przestrzennych, które mogą stanowić także element realizacji programu rewitalizacji. Świadczenia pomocy społecznej są znaczącym udziałem osób z niepełnosprawnością. Wskazane jest, aby w obszarach koncentracji zamieszkania takich osób działania rewitalizacyjne były zintegrowane z poprawą dostępności architektonicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami (niwelacja barier budowlanych).

Tabela 8. Powody przyznania pomocy społecznej w Szczecinie – liczba rodzin

Powody udzielenia pomocy społecznej	2022	2021	2020	2019	2018
Długotrwała lub ciężka choroba	2912	3096	3257	3924	3781
Ubóstwo	2294	2562	2835	3313	3801
Niepełnosprawność	1986	2217	2415	2870	2964
Bezrobocie	1330	1598	1701	2025	2492
Bezdomność	722	748	754	864	876
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - ogółem	336	423	460	584	677
Alkoholizm	208	201	203	252	284
Potrzeba ochrony macierzyństwa	148	193	213	248	295

Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	111	118	127	135	153
Sytuacja kryzysowa	57	31	43	37	56
Narkomania	53	37	38	36	49
Trudność w integracji osób, które uzyskały status uchodźcy	28	13	2	2	4
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	13	33	32	21	2
Przemoc w rodzinie	12	11	16	19	35
Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej – rodziny jednoosobowe	4026	4485	4736	5439	6210
Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej – rodziny wieloosobowe	850	995	1126	1462	2290

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ujętych w Ocenach zasobów pomocy społecznej za okres 2017-2022, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinie.

Szczególne znaczenie w kontekście potrzeb rewitalizacyjnych ma instytucjonalny zasób pomocy społecznej. Tworzą go zarówno instytucje publiczne oraz organizacje prywatne.

W Szczecinie prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu gminy:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, ul. Gen. W. Sikorskiego 3;
2. Dom Pomocy Społecznej "Dom Kombatanta", ul. Krucza 17;
3. Dom Pomocy Społecznej "Dom Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej", ul. Romera 21-29;
4. Dom Pomocy Społecznej ul. Broniewskiego 4/6;
5. Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. J. U. Niemcewicza 9/U5;
6. Szczecińskie Centrum Świadczeń, ul. Kadłubka 12;
7. Centrum Opieki Nad Dzieckiem, ul. Wszystkich Świętych 66;
8. Szczecińskie Centrum Profilaktyki Uzależnień, ul. J. H. Dąbrowskiego 22/23.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie kieruje również szczecinian do Domu Pomocy Społecznej im. Doktora Edmunda Wojtyły przy ul. Lubomirskiego 7 (100 miejsc), do Domu Pomocy Społecznej im. Świętej Rodziny przy ul. Wyzwolenia 52 (75 miejsc) oraz Domu Pomocy Społecznej im. bpa Stanisława Stefanka w Kolsku 30 A (90 miejsc), które to domy pomocy społecznej prowadzone są przez Instytut Medyczny w Szczecinie.

Na terenie Szczecina funkcjonują ośrodki wsparcia prowadzone przez organizacje pozarządowe, finansowane również z budżetu miasta:

1. Środowiskowy Dom Samopomocy - prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną KOŁO, ul. Rostocka 125;
2. Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. ks. Piotra Wawrzyniaka 7A, prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo TĘCZA;
3. Dzienny Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Stowarzyszenie Prawy Brzeg Kultury.

Inne instytucje pomocy i wsparcia tworzą ponadto: Dział Wsparcia Dziennego prowadzony przez Dom Pomocy Społecznej, ul. Krucza 17 z 20 uczestnikami oraz Ośrodek Wsparcia dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych, pl. Jakuba Wujka 6m z 40 uczestnikami¹⁰.

Partnerem w realizacji działań rewitalizacyjnych w Szczecinie jest Policja. Prowadzi ona szereg działań profilaktycznych, w tym kierowanych do seniorów. Warto dodać, że historyczne wysokie wskaźniki przestępczości kształtowały negatywny wizerunek miasta. Obecnie w Szczecinie obserwuje się spadek liczby popełnianych przestępstw. W 2022 roku odnotowano łącznie 10 954 przestępstw przy 13 663 w 2018 roku. Zdecydowanie największy udział wśród przestępczości mają zdarzenia o charakterze kryminalnym. Znaczą uciążliwością dla mieszkańców są przestępstwa przeciw mieniu. W 2022 roku odnotowano w Szczecinie 6032 takich zdarzeń. W odróżnieniu od trendu spadku liczby popełnianych przestępstw ogółem, w przypadku przestępczości przeciwko mieniu nie odnotowano w tym czasie spadku. Brak trendu spadkowego dotyczył także przestępczości przeciwko rodzinie i opiece.

Tabela 9. Dane nt. przestępczości w Szczecinie

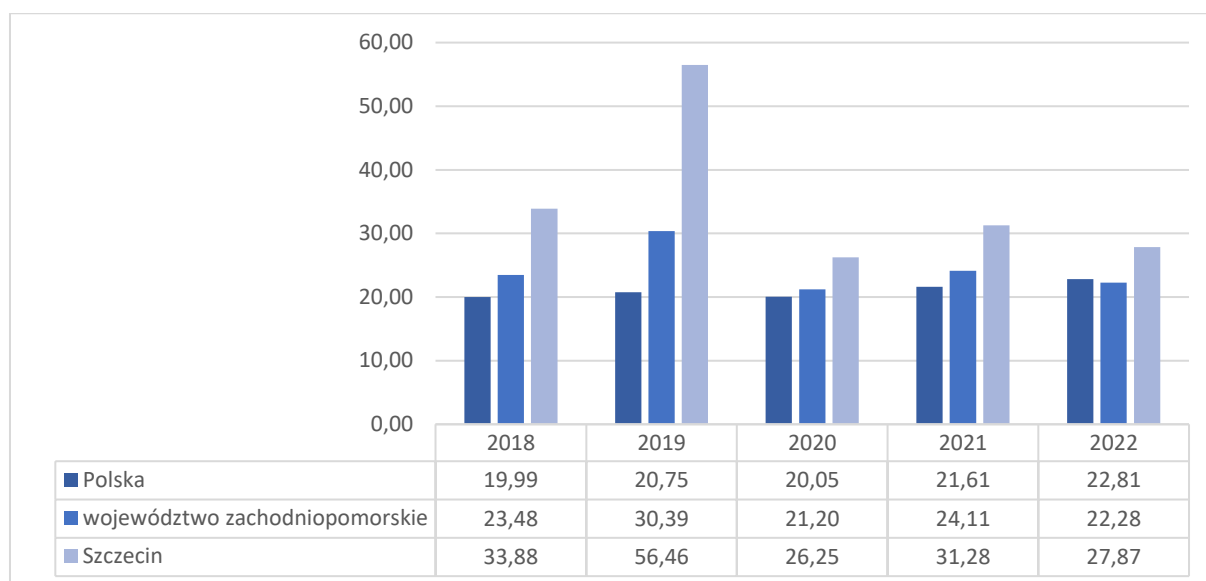
Przestępstwa stwierdzone przez Policję	2022	2021	2020	2019	2018
Przestępstwa ogółem	10 954	12 368	10 499	22 699	13 663
O charakterze kryminalnym	8 786	10 110	7 657	19 528	10 292
O charakterze gospodarczym	992	937	1 557	1 819	1 509
Przestępstwa drogowe	854	1 002	1 013	996	792
Przeciwko zdrowiu i życiu	206	214	258	261	232
Przeciwko mieniu	6 032	5 549	5 250	5 705	5 833
Przeciwko wolności, wolności sumienia, wolności seksualnej i obyczajności	1 240	2 776	500	12 530	2 803
Przeciwko rodzinie i opiece	385	357	303	370	353

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1000 mieszkańców w Szczecinie spadła pomiędzy 2018 a 2022 rokiem z poziomu 33,88 do 27,87. W 2022 roku, podobnie jak w innych analizowanych latach, liczba przestępstw była wyższa od średniej dla województwa zachodniopomorskiego i kraju. W 2022 roku wartość tego wskaźnika wynosiła dla kraju i województwa odpowiednio 22,28 i 22,81.

¹⁰ Na podstawie: Ocena zasobów pomocy społecznej w 2022 roku, MOPR w Szczecinie.

Wykres 1. Przestępstwa stwierdzone przez Policję ogółem na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.1. Podobszar I

Podobszar I obejmuje osiedla: Międzyodrze-Wyspa Pucka (Wyspa Grodzka, Kępa Parnicka, część Wyspy Zielonej oraz Łasztowni) – w części niezamieszkałej według wskazanych granic, Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn.

Sfera społeczna

W 2020 r. na podobszarze I było zameldowanych 45 737 osób, tj. 12,5% łącznej liczby ludności miasta Szczecina. W okresie pomiędzy 2015 a 2020 rokiem ogólna liczba mieszkańców spadła o 12,0%. To trzykrotnie większe tempo ubytku populacji niż średnio w Szczecinie. Obszar ten charakteryzuje się niekorzystną strukturą demograficzną ludności na tle miasta. I tak udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił tu 14,6%, tj. o 2,5 p.p. mniej niż w mieście. Na analizowanym obszarze odnotowano większą koncentrację osób w wieku aktywności zawodowej w odniesieniu do samej gminy. Najbardziej liczną grupę wiekową stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (ich udział liczył 58,7%). W tej części miasta obserwuje się również znacznie większą dynamikę starzenia się społeczeństwa. Udział populacji w wieku emerytalnym kształtował się tu na poziomie 26,0%, przekraczając o nieco ponad 0,5 p.p. jej średnią wartość w ośrodku miejskim. Udział procentowy ludności żyjącej powyżej 80 roku życia osiągnął z kolei 7,9%. Natomiast w mieście wskaźnik ten przekroczył nieznacznie 5,5%. Wraz z odpływem społeczeństwa miejskiego, w strukturze demograficznej populacji zmieniają się relacje pomiędzy poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku. I tak na przestrzeni ostatnich lat ubyło tu 7,5% osób z najmłodszej grupy wiekowej. Odwrotne trendy demograficzne w tej grupie wiekowej zaznaczają się w samym mieście (gdzie notuje się wzrost liczby dzieci i młodzieży). Bardzo duże zmiany ludnościowe są widoczne także w grupie obejmującej wiek produkcyjny. W ostatnich latach liczba osób w tym wieku zmniejszyła się tu aż o prawie 18,0%. Należy dodać, że w strefie centralnej tempo spadku populacji w tej grupie wiekowej było znacznie szybsze niż w samym mieście. Poza tym w przyjętym okresie badawczym zwiększyła się nieznacznie liczba mieszkańców w wieku senioralnym – o ok. 1,2%. Jednocześnie na opisywanym terenie zaznaczył się spadek liczby seniorów żyjących powyżej 80 roku (o 5,6%). Zupełnie

inne tendencje demograficzne widać w skali przestrzennej samego miasta, w którym procesy podwójnego starzenia się ludności nasilają się.

Na podobszarze I odnotowano wysoką skalę ubóstwa dochodowego w porównaniu do miasta Szczecina. W 2020 r. z pomocy społecznej korzystało tutaj 3,1% mieszkańców. Z kolei w samym mieście systemem tej pomocy objęto 1,8% ludności. Z powodu ubóstwa środki finansowe otrzymało 1,2% osób. Udział procentowy osób pobierających świadczenia z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na dożywianie dzieci wynosił zaś 1,3%.

Podobszar I cechuje również wyższy poziom bezrobocia na tle miasta Szczecina. W 2020 r. stopa bezrobocia osiągnęła tu 4,3%, przekraczając o 0,9 p.p. jej średnią wartość dla samej gminy. Udział procentowy osób bezrobotnych w ogólnej grupie osób pozostających bez pracy liczył natomiast 33,0% i był o prawie 2,0 p.p. wyższy w odniesieniu do średniej dla miasta. Co istotne, tempo spadku poziomu bezrobocia długotrwałego było tutaj wolniejsze niż średnio w samym ośrodku miejskim (wskaźnik dynamiki przyjął tu wartość -58,1%). Z uwagi na niskie kwalifikacje zawodowe, aż 18,4% bezrobotnych nie potrafiło znaleźć pracy zarobkowej na dynamicznie zmieniającym się lokalnym rynku pracy.

Na podobszarze I występuje wciąż wysoka koncentracja przestępstw ogółem. Otóż w 2020 r. wskaźnik prezentujący liczbę zdarzeń przestępczych na każde 1000 mieszkańców kształtował się na poziomie 33,0, przy średniej dla miasta wynoszącej 19,0. W latach 2015-2020 poziom przestępczości zmniejszył się o niecałe 13,0%. Tempo spadku zjawiska było tu jednak dwukrotnie wolniejsze niż średnio w mieście. Na opisywanym terenie odnotowano relatywnie wysoką skalę występków o charakterze przestępczym w rodzinie na tle samej gminy. I tak liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece wynosiła tutaj 6,3 w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W ścisłym centrum Szczecina zarejestrowano trzykrotnie większe natężenie czynów karalnych popełnionych przez nieletnich niż w ośrodku miejskim. Wskaźnik obrazujący liczbę czynów karalnych nieletnich przypadających na 10 tys. mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym osiągnął tu nieco ponad 58,0 (przy średniej dla miasta równej 17,4).

Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej w podobszarze I zanotowano wysoką skalę aktywności gospodarczej w stosunku do miasta Szczecina. Na analizowanym obszarze występuje większa koncentracja aktywnych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą niż średnio w mieście. I tak w 2020 r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców wynosiła tu 200,3. Natomiast w mieście wskaźnik ten liczył 154,5 w przeliczeniu na 1000 osób. Na przestrzeni ostatnich lat (pomiędzy 2015 a 2020 rokiem) poziom przedsiębiorczości zmniejszył się tutaj o 2,7%. Udział wyrejestrowanych przedsiębiorstw w ogólnej ich liczbie kształtował się zaś na poziomie 4,5%, tj. o 0,3 p.p. więcej w porównaniu do samej gminy. Tempo spadku wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych było jednak wolniejsze niż w Szczecinie. Ponadto ok. 75% przedsiębiorstw prowadzi swoją działalność dłużej niż 24 miesiące. W strefie centralnej miasta odnotowano większe skupienie podmiotów gospodarczych prowadzących działalność handlową i usługową.

Na opisywanym terenie średnia wysokość kwoty podatku dochodowego z tytułu działalności gospodarczej na podatnika wyniosła 8 273 PLN, a zatem mniej niż w całym mieście. Można zatem stwierdzić, że w obszarze centralnym miasta objętym podobszarem rewitalizacji występuje duża koncentracja podmiotów gospodarczych, jednak ich kondycja ekonomiczna jest dużo słabsza niż przeciętnego przedsiębiorcy szczecińskiego, co wynika ze specyfiki i charakterystyki obszaru, w którym dominuje funkcja handlowa i usługowa. Podmioty takie z reguły kwalifikuje się do kategorii małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), na które składają się przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro, a/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów euro.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Podobszar I cechuje bardzo dobra sytuacja w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w porównaniu do miasta Szczecina. Stan ten można wytłumaczyć bardzo dobrym dostępem mieszkańców do lokalnych centrów usługowych i znacznie lepszym dojściem w zasięgu pieszego do placówek podstawowej opieki zdrowotnej na tle miasta. Obszar ten został bardzo dobrze skomunikowany środkami publicznego transportu zbiorowego z pozostałymi szczecińskimi osiedlami. Na opisywanym terenie przebiega linia kolejowa nr 406 (Aktualnie prowadzona jest na tej linii inwestycja pn. „Budowa Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej”).

Warto podkreślić, że Miasto Szczecin dąży do poprawy jakości i dostępności komunikacji publicznej. Założenia rozwoju transportu w mieście ujęte zostały między innymi w Planie zrównoważonej mobilności Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030. Plan ten zakłada między innymi: zmniejszenie ruchu samochodowego, redukcję zanieczyszczenia powietrza i hałasu, przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu, stosowanie rozwiązań sprzyjających pieszym oraz rowerzystom, lepsze planowanie przestrzenne, poprawę funkcjonowania transportu zbiorowego, wyrównywanie możliwości dla wszystkich użytkowników ruchu, zwiększenie dostępności usług, wzrost bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Sfera techniczna

W podobszarze występują duże potrzeby remontowe. Z zebranych danych wynika, że w tej części miasta odnotowano większą skalę zamierzeń budowlanych związanych z modernizacją i termomodernizacją istniejących obiektów budowlanych niż średnio w mieście. Należy dodać, że w 2020 r. wskaźnik obrazujący liczbę inwestycji budowlanych innych niż budowa nowego budynku przypadających na 1000 mieszkańców wynosił tu 41,1. Procesy modernizacyjne wynikają z dużego udziału struktur zabytkowych, które uległy degradacji technicznej.

Sfera środowiskowa

W sferze środowiskowej podobszar I wypada bardzo korzystnie na tle miasta Szczecina. Bardzo dużo budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci ciepłowniczej oraz wodno-kanalizacyjnej. Mieszkańcy posiadają bardzo dobry dostęp do terenów zieleni ogólnodostępnej. Społeczność lokalna odczuwa również w mniejszym stopniu negatywne skutki hałasu w zasięgu jego emisji powyżej 55 dB aniżeli w innych częściach miasta. Z uwagi na wysokie zagęszczenie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, na obszarze występuje zjawisko tzw. „miejskiej wyspy ciepła”. Problemy środowiskowe generowane są również przez ruch samochodów (hałas, spaliny). Na stan powietrza wpływ ma również ograniczone możliwości przewietrzania obszaru ze względu na zwartą zabudowę. Notuje się tu niski odsetek zieleni.

Osiedle Międzyodrze-Wyspa Pucka

Sfera społeczna

Obszar rewitalizacji wchodzący w skład osiedla Międzyodrze-Wyspa Pucka jest terenem niezamieszkałym. Aktualne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin wskazuje na różnorodność funkcji tej części miasta, w tym zakłada się wielofunkcyjną zabudowę śródmiejską wysp Łasztownia, Kępa Parnicka. Poza tym zakłada się funkcje: turystyczno-rekreacyjną, komunikacyjną (węzłową), produkcyjno-usługową, ekologiczną, środowiskowo-inżynierską. Zakłada się wprowadzenie na obszar rewitalizacji funkcji mieszkaniowej i społecznej. Brak jest obecnie wykształconego lokalnego centrum usługowego.

Sfera gospodarcza

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są funkcje gospodarcze. Teren obejmuje historyczne tereny portowe (Łasztownia, Kępa Parnicka, Wyspa Zielona) z przemysłowymi zespołami zabytkowymi, zdegradowane technicznie. Jest to obszar objęty OSI, na którym jest realizowana wizja Dzielnicy Kultury, wskazana w polityce przestrzennej. Jest to obszar inwestycyjny z określonym programem zabudowy o charakterze centrum z wielofunkcyjną zabudową śródmiejską na Łasztowni i Kępie Parnickiej. Wyspa Grodzka zagospodarowana jest w części południowej usługami turystycznymi. Na Wyspie Grodzkiej znajdują się usługi sportu i rekreacji, marina żeglarska, plaża miejska z zapleczem usługowym, ogrody działkowe. Na Łasztowni znajdują się usługi, w tym ogólnomiejskie: Morskie Centrum Nauki, Centrum Kultury Euroregionu Pomerania Stara Rzeźnia, oferujące „bezpieczną przestrzeń dla kultury i biznesu”, tereny portu, nabrzeża przeładunkowe, produkcja, składy, magazyny.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W skład osiedla Międzyodrze-Wyspa Pucka w granicach obszaru rewitalizacji wchodzi teren obejmujący swoim zasięgiem przestrzennym wyspy rzeczne: Grodzka, Bielawa, Kępa Parnicka, część Wyspy Zielonej, Wyspa Jaskółcza oraz zachodni fragment Łasztowni, a także niewielki odcinek koryta Odry Zachodniej wraz z zachodnim brzegiem, gdzie zlokalizowane są nadrzeczne tereny, w tym tereny poprzemysłowe w rejonie ulicy Krzysztofa Kolumba (formalnie fragmenty osiedli Stare Miasto, Nowe Miasto i Pomorzany). Jest to obszar, dla którego w modelu funkcjonalno-przestrzennym zdefiniowano kierunki rozwoju związane z turystyką i rekreacją. Zakłada się realizację na wyspach bazy turystyki wodnej o wysokim standardzie i atrakcyjnym zakresie usług, pozyskanie zaplecza do rozwoju sportów i rekreacji wodnej dla mieszkańców Szczecina, a przy tym rozwój wielofunkcyjnej struktury przestrzennej łączącej mieszkalnictwo ze zróżnicowanym programem usługowym wykorzystującym szczególne cechy nadwodnego położenia. Zakłada się kontynuację wyposażenia w urządzenia turystyki i rekreacji nadwodnej oraz wzmocnienie jej dostępności.

Wyspa Grodzka posiada połączenie z Łasztownią mostem zwodzonym. W północnej i wschodniej jej części założono rodzinne ogrody działkowe „Bielawa”. Nad zachodnim brzegiem wysepkę urządzono Miejską Strefę Letnią, w obrębie której tymczasowo zlokalizowano plażę miejską z zapleczem usługowym. Znajduje się tu również marina morska. Na jej terenie mieszczą się siedziby klubów sportów wodnych i przystań wioślarska. Post jachtowy wybudowano tu w 2013 r. na południowym wschodzie Wyspy Grodzkiej. Obszar pełni funkcje sportowe i rekreacyjne.

Do obszaru rewitalizacji włączono zachodnią część wyspy Łasztownia. Na opisywanym terenie znajdują się tereny produkcyjne, w tym obiekty Przedsiębiorstwa Przemysłu Cukierniczego „Gryf”. W tej części wyspy jest położone Centrum Kultury Euroregionu Pomerania Stara Rzeźnia oraz Morskie Centrum Nauki. Od zachodu wyznaczono bulwar Gdyński i nadbrzeże Starówka. Przy bulwarze swoją działalność prowadzą pojedyncze punkty gastronomiczne. Na południowym zachodzie powstają nowe osiedla mieszkaniowe. Na południu mieści się kościół ewangelicko-augsburski pw. Świętej Trójcy; obok niego powstało Muzeum Techniki Wojskowej. Na obszarze znajduje się Przychodnia Portowa. Obsługuje ona mieszkańców lewobrzeża (Bukowo, Stare Miasto, Gumieńce itd.), jak i prawobrzeża. Nad wyspą przebiega w estakadzie Trasa Zamkowa im. Piotra Zaremby. Przez wyspę biegnie ulica Energetyków, stanowiąca fragment drogi krajowej nr 10.

Kępa Parnicka to wyspa rzeczna zajmująca powierzchnię ok. 25 ha. Skomunikowana kładką z Przymościem, usytuowanym w nurcie Odry Zachodniej, nieopodal dworca PKP- Szczecin Główny. Od południa Kępa Parnicka jest połączona z Wyspą Zieloną zasypanym wałem ziemnym w miejscu dawnego koryta przepływającej Parnicy po jej wschodnim brzegu. Do Łasztowni można przemieszczać się jedynie Mostem Zielonym, co znacząco ogranicza dostęp do wysp. Na wyspie planowany jest rozwój m.in.

zabudowy usługowej i mieszkaniowej. Większość arealów wyspy obecnie stanowią tereny produkcyjne i poprodukcyjne. Główną oś komunikacyjną wyznacza ulica Leona Heyki. Mieszczą się tutaj: siedziba Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, obiekty Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego i Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej. Nad Kępą Parnicką przebiegają linie kolejowe, w tym docelowo to także linia i budowany przystanek Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej.

Wyspa Przymoście pełni rolę przystani wioślarskiej. Mieści się tu sekcja wioślarska Akademickiego Związku Sportowego.

Wyspa Zielona to wyspa rzeczna na Międzyodrze, usytuowana na południe od Kępy Parnickiej. W strukturze przestrzennej wyspy przeważają zadrzewienia i zakrzewienia na podmokłym podłożu. Do obszaru rewitalizacji włączono tereny poprodukcyjne, po zlikwidowanej stoczni rzecznej Odra.

Wyspa Jaskółcza to wysepka o wrzecionowatym kształcie, połączona z osiedlem Nowe Miasto mostem, zbudowanym w 1921 r. W północnej jej części znajdują się zabytkowy obiekt budowlany stacji zasilania tramwajowej trakcji elektrycznej.

Sfera techniczna

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się deficytem infrastruktury dostosowanej do potrzeb inwestycyjnych. Jest to obszar reurbanizacji, objęty dynamicznymi przekształceniami, charakteryzujący się zróżnicowaniem funkcji. Diagnozuje się niewystarczającą liczbę przepraw mostowych lewobrzeże-prawobrzeże, brak bezpośrednich przepraw z lewobrzeża na wyspy: Łasztownię, Kępę Parnicką, Wyspę Zieloną oraz z Kępy Parnickiej na Wyspę Pucką, brak przepraw na Ostrów Mieleński. Niektóre istniejące przeprawy mostowe nie spełniają wymogów parametrów technicznych dla śródlądowych dróg wodnych, wymagane parametry ograniczają rozwiązania o charakterze miejskim. Brak jest pełnostandardowych powiązań komunikacyjnych pomiędzy wyspami (np. most na Kanale Zielonym, wiadukt kolejowy nad ul. Heyki). Na wyspach istniejące sieci uzbrojenia terenu są wyeksploatowane technicznie (poprzemysłowe) lub o niewystarczających parametrach technicznych. Występują ograniczenia wynikające z objęcia obszaru granicami portu, infrastruktura inżynierska poportowa niewystarczająca jest dla nowego śródmiejskiego zagospodarowania, a także dla zaawansowanych technologicznie funkcji portowych. Występują tereny komunikacji rozdzielające tereny chronione przyrodniczo oraz napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia WN wraz z pasami ochrony funkcyjnej, magistrala ciepła. Brak jest dostatecznej ochrony istniejącej zabudowy mieszkaniowej na Wyspie Puckiej przed powodzią. Występują trudne i kosztochłonne warunki gruntowo-wodne do posadowienia obiektów oraz realizacji infrastruktury inżynierskiej.

Sfera środowiskowa

Na obszarze rewitalizacji znajdują się elementy układu przyrodniczego miasta, w tym o znaczeniu ponadlokalnym. Przestrzeń to teren płaski, bagienny, częściowo depresyjny chroniony nasypami kolejowo-drogowymi i wałami przeciwpowodziowymi. Osiedle położone w Dolinie Dolnej Odry, objęte jest formami ochrony krajobrazu kulturowego. Występują tu tereny chronione, które zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie granic obszaru rewitalizacji. Południowa część wyspy Zaleskich Łęgów, Wyspy Puckiej i wyspa Brynecki Ostrów położone w granicach obszarów Natura 2000 PLH „Dolna Odra” i PLB „Dolina Dolnej Odry”, wyspy Wielka Kępa i Mieleńska Łąka położone w granicach obszaru Natura 2000 PLB „Dolina Dolnej Odry”, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Zaleskie Łęgi”, Leśny Kompleks Promocyjny „Puszcze Szczecińskie”, liczne stanowiska chronionej fauny i flory oraz siedliska przyrodnicze.

Występują tu obszary istotne dla kondycji środowiska miejskiego, integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności, w tym rzeka Odra z kanałami i wyspami z naturalnym brzegiem: Zaleskie Łęgi, Wyspa

Pucka, Brynecki Ostrów, Mieleńska Łąka, Wielka Kępa – obszar zlewni i retencji, integracji ekologicznej, utrzymania bioróżnorodności w skali regionu, główny korytarz przewietrzający, ogrody działkowe i produkcja rolna.

Problemy środowiskowe na obszarze osiedla to: sąsiedztwo obszarów portowych, produkcyjnych z terenami zieleni naturalnej o stwierdzonych wartościach przyrodniczych, emisja punktowa zanieczyszczeń powietrza, na terenie ogrodów działkowych nieodpowiednia gospodarka odpadami i emisja zanieczyszczeń oddziałująca na środowisko gruntowo-wodne i jakość powietrza, inwazyjne gatunki roślin, obszar szczególnego zagrożenia powodzią.

Centrum

Sfera społeczna

W 2020 roku w Centrum było zameldowanych 16 360 osób, tj. 4,5% ogólnej liczby ludności Szczecina. Na przestrzeni ostatnich lat osiedle odznacza się bardzo dużym odpływem populacji. W okresie 2015-2020 ubyło z tej części miasta 13,6% mieszkańców. To jedna z najwyższych wartości wskaźnika dynamiki zmian populacji wśród wszystkich osiedli w granicach Szczecina. Na opisywanym terenie zanotowano najniższy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – tylko 14,1%. Należy ponadto podkreślić, że w ostatnich latach zaznaczył się dalszy ubytek osób najmłodszych – wskaźnik dynamiki przyjął wartość -14,8% (2 miejsce w zestawieniu osiedli). Natomiast udział osób w wieku aktywności zawodowej (produkcyjnym) wynosił 58,5%. Jest to wyższa wartość wskaźnika w odniesieniu do jego średniej wartości dla gminy (równiej 56,9%). W badanym horyzoncie czasowym nastąpiło również zmniejszenie liczby ludności w tej grupie wiekowej o 18,0%. Oznacza to, że w strefie centralnej zmniejszą się zasoby pracy. Wraz z odpływem populacji młodej z centrum miasta, najczęściej do strefy podmiejskiej (m.in. Dobra, Kołbaskowo, Kobylanka, Stare Czarnowo), nasilają się procesy starzenia się społeczeństwa i pogłębiają problemy natury społecznej, co jest oczywiście zjawiskiem charakterystycznym w skali kraju. Osiedle Centrum jest silnie obciążone demograficznie. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 26,5% ogółu ludności. W latach 2015-2020 zanotowano niewielki spadek liczby seniorów powyżej 60/65¹¹ roku życia. Udział procentowy najstarszych seniorów powyżej 80 lat kształtował się zaś na poziomie 8,2%. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób powyżej 80 roku życia zmniejszyła się o 7,6%. Odwrotne trendy demograficzne pod względem tempa spadku populacji w wieku powyżej 80 roku życia obserwuje się w mieście, mimo to na osiedlu struktura demograficzna ludności wygląda mniej korzystnie niż w samym mieście.

Osiedle Centrum jest przestrzenią, która koncentruje szereg usług społecznych, w tym związanych z kulturą. Jest to jedno z lepiej wyposażonych w taką ofertę osiedli w Szczecinie. Warto przy tym dodać, że mniej niż jedna trzecia (31,5%) badanych mieszkańców przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się zaangażować. Blisko połowa badanych (48,6%) takich inicjatyw nie dostrzega.

Relacje społeczne na osiedlu Centrum kształtuje dobra dostępność do miejsc aktywności społecznej, dobry dostęp do kultury, edukacji. W tej części miasta zlokalizowane są i działają liczne instytucje, stowarzyszenia kulturalne i organizacje kształtujące ofertę kultury.

Zdecydowana większość mieszkańców pozytywnie ocenia swoje miejsce zamieszkania. Duża część mieszkańców czuje związek emocjonalny z miejscem zamieszkania. Jednocześnie mieszkańcy mają

¹¹ Wiek poprodukcyjny dla kobiet wynosi powyżej 60 lat, dla mężczyzn powyżej 65 lat.

poczucie małej sprawczości udziału strony społecznej w rozwoju osiedla a prawie połowa badanych nie dostrzega aktywności społecznych na terenie osiedla. Powyższy obraz osiedla potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami:

- Zdecydowana większość, bo ponad trzy czwarte (77,4%) mieszkańców Centrum deklaruje, że są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża 17,1% mieszkańców.
- Mieszkańcy Centrum w większości (64,8%) czują się związani z zamieszkiwaną okolicą. Brak odczuwania takiego związku deklaruje natomiast 26,1% badanych.
- Wśród mieszkańców Centrum przeważają osoby uważające, że nie mają wpływu na rozwój swojej okolicy zamieszkania (40,5%). Przeciwnie, wpływ taki dostrzega 39,6% ankietowanych.
- Większość ankietowanych (56,7%) wskazuje, że utrzymuje relacje ze swoimi sąsiadami. Odsetek respondentów przyznających, że nie mają takich kontaktów jest zauważalnie niższy (36,0%).
- Ponad połowa (56,7%) mieszkańców Centrum wskazuje, że na osiedlu są miejsca, gdzie mogą oni spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać. Co trzeci respondent natomiast (36,0%) uważa, że takich miejsc w jego okolicy brakuje.
- Mniej niż jedna trzecia (31,5%) mieszkańców przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować. Blisko połowa badanych (48,6%) takich inicjatyw nie dostrzega.
- Zdecydowana większość osób zamieszkujących Centrum (69,3%) deklaruje, że ma dostęp do miejsc, w których może skorzystać z usług kultury. Nie ma do nich dostępu co czwarty (25,2%) ankietowany.

Rejon osiedla Centrum doświadcza wielu problemów ze sfery społecznej. Obszar ten mierzy się z największą koncentracją problemów społecznych spośród wszystkich jednostek analitycznych. W 2020 r. z różnych form wsparcia pomocy społecznej korzystało 3,8% mieszkańców osiedla, czyli większy odsetek niż w Szczecinie (1,8%). Istotnym problemem obserwowanym z dość dużym natężeniem w tej części miasta jest ubóstwo, z którym boryka się 1,6% ludności. Poza tym 1,9% osób otrzymało środki finansowe z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na dożywianie dzieci. Na wysoki poziom koncentracji problemów społecznych w rejonie Centrum wpływać może zjawisko odpływu mieszkańców o wyższym statusie materialnym i jednocześnie występowanie zabudowy komunalnej. Niezmienna pozostaje zasadniczo liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, spada liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

Do problemów rejonu osiedla Centrum należy wysoka na tle miasta stopa bezrobocia rejestrowanego. I tak wskaźnik ten wynosił tu 4,7% i o 1,3 p.p. przekroczył średnią dla miasta Szczecina. Blisko 35% bezrobotnych pozostaje bez nawiązanego stosunku pracy ponad rok. To o blisko 3,0 p.p. większa wartość niż średnio w samym ośrodku miejskim. Poziom bezrobocia długotrwałego od kilku lat zmniejsza się w tempie porównywalnym do średniej dla gminy. Aż 20% osób bezrobotnych, z uwagi na niskie kwalifikacje zawodowe na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy, odczuwa trudności ze znalezieniem stabilnego i dobrze płatnego miejsca zatrudnienia. Sytuacja ta ma również swoje odzwierciedlenie w niższej kwocie podatku dochodowego z tytułu umowy o pracę na podatnika oraz dbałości o stan techniczny substancji budowlanej.

W rejonie osiedla Centrum obserwuje się wysoki poziom przestępczości. Na terenie osiedla odnotowuje się ponad dwukrotnie więcej przestępstw (44,7 na 1000 mieszkańców) niż średnio w mieście (19,0 na 1000 mieszkańców). Co więcej, natężenie zjawisk przestępczych stale wzrasta (w latach 2010-2015 nastąpił ich wzrost o 4,2%). Na analizowanym terenie zarejestrowano także większe natężenie zdarzeń przestępczych przeciwko rodzinie i opiece (6,7/ 10 000 osób) niż w samym mieście (5,2/ 10 000 osób). Co istotne, na osiedlu zaobserwowano też zdecydowanie większą koncentrację czynów przestępczych

popętnianych przez nieletnich na tle samego miasta. Należy dodać, że wskaźnik prezentujący liczbę czynów karalnych nieletnich w przeliczeniu na 10 000 osób w wieku przedprodukcyjnym kształtował się tu na poziomie 64,3 (3 miejsce wśród wszystkich osiedli w mieście, zaraz po Skolwinie i Śródmieściu Północ). Natomiast w całym mieście wskaźnik ten przyjął wartość 17,4.

Ponad połowa respondentów badań społecznych w Centrum (51,3%) jest zdania, że ruch drogowy stwarza zagrożenie dla mieszkańców. Problemem jest także pojawianie się w przestrzeni publicznej osób mogących budzić zaniepokojenie mieszkańców. Zauważa je blisko trzy czwarte (73,8%) ankietowanych, a tylko co piąty (20,7%) nie dostrzega ich obecności. Powyższe problemy wynikają m.in. z funkcjonalności przestrzeni Centrum. Niemal połowa mieszkańców Centrum (48,6%) jest zdania, że częstym problemem są kradzieże. Przeciwną opinię ma co trzeci (33,3%) ankietowany.

Pomimo relatywnie częstego spotykania się z osobami budzącymi zaniepokojenie, dostrzegania aktów wandalizmu oraz obserwowania zagrożeń w ruchu drogowym, zdecydowana większość – aż cztery piąte (79,2%) – mieszkańców Centrum deklaruje, że czuje się bezpiecznie w okolicy swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża tylko 12,6% ankietowanych.

W latach 2020-2022 średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w Szkole Podstawowej nr 54 stanowiącej główną bazę edukacji podstawowej na osiedlu były dużo niższe niż przeciętnie w Szczecinie. Lepiej egzaminy zdają uczniowie Sportowej Szkoły Podstawowej, przy czym jest to szkoła, która rekrutuje dzieci z całego miasta.

Tabela 10 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Centrum w granicach miasta Szczecina

Nazwa szkoły	Lokalizacja	Język polski	Matematyka	Język angielski
Sportowa Szkoła Podstawowa	Mazurska 40	59	56	64
Szkoła Podstawowa nr 54 im. Janusza Korczaka	Generała Ludomiła Rayskiego 9	51	32	50
Miasto Szczecin	-	60	54	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.

Szkoły podstawowe są ważnym miejscem aktywności społecznej. Jednocześnie oferta zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży jako bogatą postrzega mniej niż jedna trzecia (29,7%) mieszkańców Centrum, negatywną opinię na jej temat wyraża 36,9% badanych. W odniesieniu do aktywności dzieci połowa zamieszkujących Centrum respondentów (49,5%) uważa, że liczba miejsc, w których najmłodsi mogą spędzać czas na powietrzu jest niewystarczająca; przeciwną opinię ma natomiast 41,4% ankietowanych. Większość respondentów (41,4%) jako niewystarczającą postrzega także liczbę miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania, za wystarczającą uważa ją natomiast 37,8% badanych.

Sfera gospodarcza

Rejon osiedla Centrum cechuje się również relatywnie niekorzystną sytuacją gospodarczą na tle miasta Szczecina. Z jednej strony obszar ten charakteryzuje się znaczną koncentracją przedsiębiorstw (222,5 na 1000 osób). Wysoki wskaźnik liczby przedsiębiorstw świadczy o dużej liczbie mniejszych podmiotów, w tym prowadzonych przez osoby fizyczne. Wysokie wskaźniki przedsiębiorczości notuje się w rejonach dużej aktywności handlu i usług. Warto przy tym zauważyć, że pomiędzy 2020 r. a 2015 r. zaznaczył się ubytek liczby przedsiębiorstw o 5,3%. 4,1% przedsiębiorców wyrejestrowało swoją działalność gospodarczą w 2020 r. Wskaźnik dynamiki zmian liczby wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2015-2020 wynosił tutaj ok. -43,0%. Należy dodać, że średnio 75% podmiotów prowadzi działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata, podobnie jak w całym mieście. W 2020 r. wysokość podatku dochodowego z tytułu działalności gospodarczej na 1 podatnika wynosiła 7771 PLN. Na opisywanym terenie występuje

większe skupienie podmiotów gospodarczych prowadzących działalność handlową i usługową w porównaniu do samego miasta Szczecina. Mniejsze podmioty gospodarcze narażone są w większym stopniu na zjawiska kryzysowe. Do takich zjawisk można zaliczyć między innymi wzrost kosztów prowadzenia działalności wskutek wzrostu cen energii, transportu, jak też zjawiska związane z deficytem kadr na rynku pracy. Nie bez znaczenia była tutaj również sytuacja spowodowana pandemią COVID-19. Działalności gospodarcze, w szczególności handlowe w rejonie Centrum, narażone są również na konkurencję ze strony większych podmiotów, w tym powstających centrów handlowych i sklepów wielkopowierzchniowych.

Starzenie się społeczeństwa oraz migracja ludzi młodych przekłada się na sytuację ekonomiczną i gospodarczą osiedla. Centrum traci swoją funkcję handlowo-usługową. Główne ulice, szczególnie te które wyłączono z ruchu samochodowego, wypełnione są przede wszystkim lokalami gastronomicznymi oraz małymi butikami z odzieżą. Wchodząc jednak w głąb osiedla zauważa się stosunkowo dużą liczbę lombardów, instytucji parabankowych udzielających krótkoterminowych pożyczek, sklepów monopolowych oraz sklepów z odzieżą używaną. Na terenie osiedla od lat funkcjonują dwie galerie handlowe – Kaskada oraz Galaxy. Ich obecność, stanowiąc bardzo silną konkurencję dla mniejszych sklepów śródmieścia Szczecina, wpływa jednocześnie na zwiększenie ruchu oraz napływ mieszkańców zarówno z innych osiedli, jak i spoza Szczecina.

Centrum oceniane jest jako miejsce o wysokim dostępie do gastronomii, handlu, usług i ochrony zdrowia. Liczbę kawiarni i restauracji jako wystarczającą postrzega blisko trzy czwarte badanych mieszkańców (72,9%), a w odniesieniu do punktów handlowych odsetek ten sięga aż 87,3%.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Osiedle Centrum stanowi śródmiejską jednolitą, czytelną strukturę przestrzenną XIX/XX-w. wielkomiejskiej kompozycji urbanistycznej w formie zwartej zabudowy kamienicznej kwartałów mieszkalno-usługowych o wysokiej intensywności. Dominuje tu mieszkalnictwo wielorodzinne (95%), a układ urbanistyczny rozplanowany został na układzie promieniście przecinających się ulic i łączących je placów. Dominują ciągi alejowe o zróżnicowanej szerokości i kompozycji zieleni hierarchizują znaczenie kompozycyjne i funkcjonalne, w których przedogródki stanowią integralny element kompozycji. Znajduje się tu park miejski i liczne obiekty usługowe, w tym samodzielne ośrodki usługowe o znaczeniu ponadlokalnym, z obiektami handlowymi o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m².

Zlokalizowane są różne funkcje, w tym: wielofunkcyjna zabudowa śródmiejska, usługowa, usług społecznych, administracyjna, turystyczno-rekreacyjna, komunikacyjna. Według ustaleń Studium, udział powierzchni objętej różnymi formami ochrony krajobrazu kulturowego w osiedlu wynosi 76%.

Obszar osiedla wyposażony jest w usługi społeczne – żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, komisariat policji, kościoły, urzędy pocztowe, przychodnie, biblioteki, obiekty kultury, obiekty administracji i urzędy. Udział powierzchni zieleni ogólnodostępnej wynosi 5% i określany jest jako niewystarczający.

Ofertę kultury kształtują obiekty i instytucje zlokalizowane na terenie osiedla lub w bliskim sąsiedztwie: między innymi: Miejska Biblioteka Publiczna (filia nr 28 oraz nr 20), Kina Helios, Pionier, Kosmos, Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza, Muzeum Narodowe w Szczecinie - Centrum Dialogu Przełomy, Teatr Lalek Pleciuga, Willa Lentza, Muzeum Szczecin w PRL, Be Happy Museum Szczecin. Znajduje się tu również Deptak Bogusława, który jest miejscem plenerowych imprez.

W ocenie mieszkańców uczestniczących w badaniach do potencjałów osiedla Centrum należy zaliczyć: lokalizację osiedla, bliskość usług i sklepów, dostępność do terenów zieleni, estetykę okolicy, wyremontowane budynki, ulice oraz dobrą dostępność komunikacji miejskiej. Z kolei do deficytów

zaliczyć można: place zabaw (nowe lub wyremontowane), zadbane tereny zieleni, cisza i spokój, bezpieczeństwo, miejsca parkingowe porządek i czystość. Mieszkańcy z jednej strony korzystają z bliskości szeregu funkcji miejskich, z drugiej zaś muszą mieszkać w miejscu, które służy funkcją ponadlokalnym. Oznacza to, że muszą współdzielić przestrzeń z mieszkańcami innych rejonów miasta, przybywających tu w celach usługowych.

Niejako potwierdzeniem tej dwoistości oceny Centrum są wybrane wyniki badań z mieszkańcami. Większość osób zamieszkujących Centrum (69,3%) deklaruje, że posiada dobry dostęp do miejsc, w których może skorzystać z usług kultury. Jednocześnie duża część respondentów (41,4%) jako niewystarczającą postrzega także liczbę miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania, co wynikać może między innymi z dużej konkurencji o takie miejsca z mieszkańcami innych rejonów miasta.

W rejonie osiedla Centrum widoczne są pozytywne zmiany w wymiarze funkcjonalno-przestrzennym, związane z prowadzonymi inwestycjami komunikacyjnymi. Mieszkańcy wysoko oceniają dostęp do komunikacji miejskiej- wg 84,6% respondentów jest on odpowiedni. Główne ulice oraz chodniki zostały wyremontowane, wprowadzono uspokojenie ruchu, część ulic została wyłączona z ruchu samochodowego. Centrum jest miejscem istotnym ze względu na koncentrację usług, w tym również funkcji sprzyjających integracji społecznej. Przykładem jest między innymi plac Grunwaldzki, którego historia sięga lat 60 XIX wieku, część kamienic przetrwała okres II wojny światowej, pozostały obszar został przebudowany w kolejnych latach. Dziś plac pełni rolę miejsca spotkań mieszkańców, jest dobrze zaprojektowaną oraz zazielenioną przestrzenią; jest to miejsce mające potencjał więziotwórczy.

W Centrum należy zwrócić uwagę na występowanie zmiany funkcji mieszkań. Można zauważyć, że wiele lokali mieszkalnych po wyremontowaniu staje się apartamentami dostępnymi w krótkim wynajmie. Jest to zjawisko, które może prowadzić do zawyżania ceny mieszkań, prowadzić do dalszego wypychania mniej zamożnych mieszkańców z Centrum oraz negatywnie wpływać na więzi sąsiedzkie.

Sfera techniczna

Rejon osiedla Centrum odznacza się dobrą sytuacją w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Obszar ten jest bardzo dobrze skomunikowany środkami publicznego transportu zbiorowego z pozostałymi jednostkami w mieście. Mieszkańcy mają dobry dostęp do lokalnych centrów usługowych i placówek podstawowej opieki medycznej. Na analizowanym terenie średnie ceny gruntu są wysokie w porównaniu do średnich cen nieruchomości w Szczecinie. Działania modernizacyjne i remontowe zasobów mieszkaniowych prowadzone były w tym rejonie od wczesnych lat 90-tych. Wysokie ceny nieruchomości powodowały wypieranie dotychczasowych mieszkańców i osiedlanie się ich w innych dzielnicach Szczecina. Dynamika spadku liczby mieszkańców w latach 2015-2020 była najwyższa na tle innych osiedli z obszaru rewitalizacji. Można prognozować, że zjawisko to będzie widoczne w kolejnych latach, co wynika przede wszystkim z lokalizacji osiedla. Jest to miejsce atrakcyjne dla rozwijania różnych form usług związanych z wynajmem mieszkań. Na osiedlu odnotowano dwukrotnie większą liczbę zamierzeń budowlanych związanych z modernizacją obiektów budowlanych niż w samym mieście w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. I tak liczba inwestycji budowlanych innych niż budowa nowego obiektu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosiła tu ok. 50,0, podczas gdy w mieście – 27,0.

Na osiedlu zaszły pozytywne przemiany w sferze technicznej. Składają się na nie szerokie i równe chodniki, wyremontowane ulice, uporządkowana zieleń miejska czy odnowione fasady kamienic. Zarządcy zasobami mieszkaniowymi stoją przed wyzwaniem związanym zarówno z przeprowadzeniem remontów wewnątrz kamienic oraz z odpowiednim zagospodarowaniem wewnętrznych części wspólnych – dziedzińców.

W Centrum nie odnotowano problemów związanych z siecią połączeń komunikacji publicznej, brak jest jednak ciągłości ścieżek rowerowych, które zapewniłyby bezpieczne i komfortowe poruszanie się w obrębie osiedla oraz możliwość skomunikowania z innymi osiedlami. Problemem, podobnie jak w większości przestrzeni miejskiej, jest standard dostępności przestrzeni. Ponad połowa ankietowanych z Centrum (50,4%) jest zdania, że w okolicy ich miejsca zamieszkania istnieje wiele barier architektonicznych istotnych dla osób starszych lub z niepełnosprawnością.

Z uwagi na rozwiniętą funkcję ponadlokalnych usług do deficytów należy zaliczyć dostęp do miejsc parkingowych. W Centrum kumulują się zatem problemy wynikające z deficytów mobilności miejskiej opartej na komunikacji zbiorowej. Mieszkańcy tego obszaru korzystając z indywidualnych rozwiązań komunikacyjnych generują problemy związane z korkowaniem się przestrzeni centralnych dzielnic i generują zapotrzebowanie na miejsca parkingowe. Warto przy tym zwrócić uwagę, że w podobny sposób funkcjonują mieszkańcy osiedla Centrum. Rosnąca liczba samochodów w gospodarstwach domowych, jak też niewidoczna w statystykach liczba mieszkańców wynajmujących mieszkania, generuje popyt na miejsca parkingowe.

Sfera środowiskowa

Rejon osiedla Centrum ze względu na charakter zabudowy i lokalizację pozbawiony jest większych walorów przyrodniczych. Brak jest tutaj obszarów chronionych a udział zieleni wynosi zaledwie 5%. Niemniej występują to obszary istotne dla kondycji środowiska miejskiego, integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności. Są to powierzchnie terenu biologicznie czynnego towarzyszące zabudowie i obszarom zagospodarowanym, zieleń przyuliczna, w tym przedogródki, ogólnodostępny park i skwery. Ze względu na duży stopień urbanizacji problemy środowiskowe związane są z położeniem w zasięgu tzw. miejskiej wyspy ciepła. Występują przy tym niekorzystne warunki aerosanitarne (przewietrzanie przestrzeni) oraz niedobór zieleni. Zwarta struktura zabudowy ma przy tym swoje zalety. W pewnym stopniu ogranicza bowiem hałas uliczny. Potwierdzają to wyniki badania hałasu o natężeniu powyżej 55 dB.

Wszystkie budynki mieszkalne znajdują się w zasięgu sieci wodno-kanalizacyjnej i ciepłowniczej. Mieszkańcy Centrum mają dobry fizyczny dostęp do terenów zieleni urządzonej¹², choć ich łączna powierzchnia w granicach osiedla nie jest duża. Centrum wymaga dodatkowego zazielenienia, zarówno w postaci wysokich drzew, które zapobiegają występowaniu wyspy ciepła, jak również wprowadzenia kolejnych „przedogródków”.

Istotnym problemem natury środowiskowej osiedla Centrum wydaje się być brak czystości w okolicy. Niemal cztery piąte (78,3%) ankietowanych mieszkańców wskazuje, że w okolicy ich miejsca zamieszkania często napotkać można nieuprzątnięte śmieci i nieczystości.

Śródmieście Północ

Sfera społeczna

W 2020 r. w rejonie osiedla Śródmieścia Północ na pobyt stały zameldowanych było 11 309 osób, tj. 3,1% ogólnej liczby mieszkańców Szczecina. Niepokojącym zjawiskiem jest systematyczne wyludnianie się jednostki. W latach 2015-2020 liczba ludności spadła o blisko 6,0%. Obszar ten cechuje bardzo niski procentowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Odsetek ludności najmłodszej wynosił tutaj 14,2%

¹² Parki, skwery, tereny zieleni wewnątrz zespołów mieszkaniowych, nieczynne cmentarze, przekształcone lub do przekształcenia na parki, Cmentarz Centralny, zieleń naturalna i lasy w granicach miasta.

i był o 2,8 p.p. niższy w stosunku do średniej dla gminy, jednak w latach 2015-2020 udział ludności poniżej 18 roku życia zwiększył się o 6,2%. Najliczniejszą grupę wiekową stanowiła ludność w wieku produkcyjnym – 53,0%. Należy podkreślić, że na osiedlu odnotowuje się ubytek populacji w wieku aktywności zawodowej (wskaźnik dynamiki w latach 2015-2020 przyjął wartość -8,8%). Oznacza to, że cały czas zmniejszeniu ulegają potencjalne zasoby pracy. Osiedle charakteryzuje jednocześnie proces starzenia się społeczeństwa. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym kształtował się na poziomie 32,1%, co plasuje jednostkę na 4 miejscu wśród szczecińskich osiedli. Co istotne, w analizowanym okresie zaznaczył się spadek populacji w wieku senioralnym o 5,6%. Należy równocześnie zauważyć, że na omawianym osiedlu odsetek seniorów powyżej 80 roku był największy w mieście i liczył 13,0%. W ostatnich latach liczba seniorów po 80 roku życia zwiększyła się o 6,3%. Podobnie tempo wzrostu najstarszych osób w wieku senioralnym było widoczne w samym mieście. Dane demograficzne wskazują zatem, że teren osiedla Śródmieście Północ jest miejscem zamieszkania dla licznej grupy starszych mieszkańców. W tym kontekście szczególnie ważne wydają się być rozwiązania z zakresu polityki senioralnej, które realizowane będą blisko miejsca zamieszkania tej grupy. Warto zwrócić uwagę, że wyniki badań z mieszkańcami wskazują na deficyt rozwiązań z zakresu dostępności. Niemal połowa ankietowanych (49,2%) jest zdania, że w okolicy ich miejsca zamieszkania istnieje wiele barier architektonicznych, mogących stanowić trudność dla osób starszych lub z niepełnosprawnością. Utrudnień takich nie zauważa natomiast 35,3% respondentów.

Relacje społeczne na osiedlu Śródmieście Północ są podobne jak na terenie sąsiedniego osiedla Centrum. Kształtuje je dobra dostępność do miejsc aktywności społecznej, dobry dostęp do kultury. Znajdują się tu instytucje, stowarzyszenia kulturalne i organizacje kształtujące ofertę kultury, w tym te których organizatorem jest Gmina Miasto Szczecin.

Zdecydowana większość mieszkańców pozytywnie ocenia swoje miejsce zamieszkania. Duża część mieszkańców czuje związek emocjonalny z miejscem zamieszkania. Jednocześnie mieszkańcy mają poczucie umiarkowanej sprawczości (jednak większej niż w osiedlu Centrum) udziału strony społecznej w rozwoju osiedla a prawie połowa badanych nie dostrzega aktywności społecznych na terenie osiedla. Powyższy obraz osiedla potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami:

- Zdecydowana większość, bo ponad trzy czwarte (78,5%) mieszkańców osiedla Śródmieście Północ deklaruje, że są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża 14,6% mieszkańców.
- Spośród badanych mieszkańców osiedla Śródmieście Północ 68,9% czuje się związanych z zamieszkiwaną okolicą. Brak odczuwania takiego związku deklaruje natomiast 17,2% badanych.
- Wpływ na rozwój swojej okolicy zamieszkania zadeklarowało 43,1% osób. Przeciwną opinię wyraziło 37,0% ankietowanych.
- Relacje ze swoimi sąsiadami utrzymuje 61,2% ankietowanych. Odsetek respondentów przyznających, że nie mają takich kontaktów wyniósł 32,7%.
- Połowa mieszkańców (50,8%) osiedla Śródmieście Północ wskazuje, że na osiedlu są miejsca, gdzie mogą oni spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać. Natomiast 37,0% respondentów uważa, że takich miejsc w okolicy brakuje.
- Spośród mieszkańców osiedla Śródmieście Północ 43,1% przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować, natomiast 37,9% osób takich inicjatyw nie dostrzega.
- Ponad połowa mieszkańców (57,8%) osiedla Śródmieście Północ deklaruje, że ma dostęp do miejsc, w których może skorzystać z usług kultury. Nie ma do nich dostępu 31,0% ankietowanych.

Do problemów społecznych rejonu osiedla Śródmieście Północ należy bezrobocie. W 2020 r. stopa bezrobocia osiągnęła 3,7%, przekraczając o 0,3 p.p. średnią wartość dla miasta Szczecina. Na opisywanym terenie odnotowano wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych wśród wszystkich osób pozostających bez pracy zarobkowej na tle miasta. I tak na analizowanym obszarze wskaźnik ten wynosił 36,5%, a w samym mieście – 31,2%. W okresie pomiędzy rokiem 2015, a rokiem 2020 liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o ok. 61,0%, podobnie jak w mieście. Ze względu na niskie kwalifikacje aż 22,0% osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy nie odnajduje zatrudnienia.

Wysokiemu bezrobociu towarzyszy ubóstwo dochodowe mieszkańców. Ponad 2,4% ludności rejonu Śródmieście Północ korzystało ze świadczeń pomocy społecznej. Z powodu ubóstwa systemem tej pomocy objęto 0,8% osób. Oprócz tego 0,7% mieszkańców osiedla otrzymało środki finansowe na dożywianie dzieci. Skala ubóstwa ma również swoje odzwierciedlenie w niższej kwocie podatku dochodowego z tytułu umowy o pracę na podatnika w odniesieniu do średniej jej wartości w mieście.

W rejonie osiedla Śródmieście Północ rejestruje się wyższy poziom przestępczości na tle gminy. I tak na analizowanym terenie na każde 1000 mieszkańców w 2020 r. przypadało 36,2 zdarzeń przestępczych. Skala tego zjawiska słabnie, ale w tempie wolniejszym niż średnio w mieście. W latach 2015-2020 nastąpił spadek przestępczości o 18,7%. Należy zwrócić również uwagę na bardzo wysoką liczbę czynów karalnych nieletnich przypadającą na 10 tys. mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu do pozostałych szczecińskich osiedli (wskaźnik ten wynosił aż 133,0). Świadczy to z drugiej strony o tym, że ten rejon miasta jest chętnie odwiedzany przez młodych mieszkańców miasta. W tej części miasta odnotowuje się także wysokie natężenie zdarzeń przestępczych przeciwko rodzinie i opiece (9,3/10 000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym). Pomimo wysokich wskaźników przestępczości, aż 80,2% badanych mieszkańców osiedla Śródmieście Północ deklaruje, że czuje się bezpiecznie w okolicy swojego miejsca zamieszkania.

W odniesieniu do poczucia bezpieczeństwa należy wskazać, że mieszkańcy zwracają uwagę na problem bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym. W opinii mieszkańców kierowcy przekraczają dozwoloną prędkość. Na terenie osiedla znajdują się ponadto przejścia dla pieszych bez sygnalizacji świetlnej. Ze względu na popularne w całym mieście przestrzeni publiczne, takie jak Jasne Błonia, bliskość Urzędu Miasta oraz położenie w sąsiedztwie ścisłego centrum, przez Śródmieście Północ poruszają się mieszkańcy całego miasta. Ruch samochodowy w obrębie osiedla jest spory a mieszkańcom trudno sobie wyobrazić sposób na rozwiązanie tego problemu.

Najbardziej niekorzystna sytuacja edukacyjna wśród szkół podstawowych zlokalizowanych na osiedlu Śródmieście Północ miała miejsce w Szkole Podstawowej nr 46. Średni wynik procentowy z egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego wyniósł 56%. Niepokojącym stanem jest systematyczne uzyskiwanie przez uczniów szkół podstawowych niskich wyników edukacyjnych z matematyki w porównaniu do innych przedmiotów szkolnych – języka polskiego czy języka angielskiego. Z matematyki uczniowie zdobyli tutaj średnio 47%. Uczniowie nie najgorzej radzą sobie również z nauką języka angielskiego. Z tego przedmiotu na egzaminie otrzymali 66%. Dobre wyniki edukacyjne na tle miasta notuje się w Szkole Podstawowej nr 56. Ponadto należy podkreślić, że uczniowie kształcący się w Szkole Podstawowej nr 6 uzyskują bardzo dobre wyniki z egzaminu ósmoklasisty z matematyki i języka angielskiego nie tylko na tle miasta Szczecina, ale również w Polsce.

Tabela 11 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Śródmieście Północ w granicach miasta Szczecina

Nazwa szkoły	Lokalizacja	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Mieszka I	Unisław 26	79	94	97
Szkoła Podstawowa nr 46	Felczaka 13	56	47	66
Szkoła Podstawowa nr 56 im. kpt. ż. w. Konstantego Maciejewicza	Jacka Malczewskiego 22	65	60	82
Miasto Szczecin	-	60	54	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.

Niemal połowa zamieszkujących osiedle Śródmieście Północ respondentów (46,5%) uważa, że liczba miejsc, w których najmłodszy mogą spędzać czas na powietrzu jest niewystarczająca; przeciwną opinię ma natomiast 38,8% ankietowanych. Spośród respondentów 34,4% jako niewystarczającą postrzega także liczbę miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania; za wystarczającą uważa ją natomiast 36,2% badanych. Ofertę pozaszkolnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży jako bogatą postrzega 38,8% mieszkańców osiedla Śródmieście Północ; negatywną opinię na jej temat wyraża aż 28,4% badanych.

Sfera gospodarcza

Na terenie osiedla Śródmieście Północ znajdują się liczne obiekty usługowe oraz samodzielne ośrodki usługowe o znaczeniu ogólnomiejskim i ponadlokalnym. Obszar Śródmieścia Północ cechuje się relatywnie wysokim poziomem przedsiębiorczości w porównaniu do miasta. I tak wskaźnik prezentujący liczbę zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców kształtował się tu na poziomie 177,5. Natomiast w samym mieście wskaźnik ten wynosił 154,5. W latach 2015-2020 nastąpił spadek liczby osób prowadzących w Śródmieściu Północ działalność gospodarczą (o ok. 6%). Było to zjawisko charakterystyczne także dla innych rejonów miasta zdominowanych przez handel i usługi. W roku 2020 4,1% podmiotów wyrejestrowało swoją aktywność gospodarczą. Przyczyn spadku aktywności gospodarczej może być wiele. Z jednej strony może to być presja konkurencyjna, jak też mniejsza podatność małych podmiotów na zjawiska kryzysowe. Warto przy tym zauważyć, że za spadek odpowiadać mogą także: migracja mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą, jak też starzenie się społeczeństwa, nieustannie zmieniające się przepisy prawa. Właściciele firm mogą zamykać swoje działalności ze względu na chęć przejścia na emeryturę. Należy również dodać, że wskaźnik dynamiki zmian liczby wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2015-2020 przyjął wartość -44%. To nieco wolniejsze tempo spadku wartości wskaźnika niż średnio w mieście. Jednocześnie 74,8% zarejestrowanych podmiotów gospodarczych prowadzi działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata. Na opisywanym terenie występuje nieco większe skupienie podmiotów gospodarczych utrzymujących się z handlu i usług w porównaniu do miasta. Średnia kwota podatku dochodowego związanego z działalnością gospodarczą na podatnika była o ok. 27% niższa w odniesieniu do średniej wartości dla Szczecina, co świadczy o słabej kondycji ekonomicznej lokalnych firm. Negatywny wpływ na aktywność gospodarczą, w szczególności małych podmiotów, miała pandemia COVID-19, która również w istotnym zakresie wpłynęła na ograniczenie konsumpcji, w szczególności sposób dotykając małe, usługowe podmioty gospodarcze i handel. Z kolei po okresie pandemicznym odnotowano znaczny wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. Wszystko to wpłynęło na drastyczne obniżenie się PKB, które według danych GUS spadło realnie o 10,2% w II kwartale 2020 r. Spożycie ogółem w II kwartale 2020 r. zmniejszyło się realnie o 8,5%, natomiast spadek spożycia w sektorze gospodarstw domowych wyniósł realnie 10,8%.

Mieszkańcy osiedla Śródmieście Północ wskazują na względnie dobrą dostępność do gastronomii, handlu, usług i ochrony zdrowia. Liczbę kawiarni i restauracji jako wystarczającą postrzega 68,1% ankietowanych.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Osiedle Śródmieście Północ położone jest w sąsiedztwie centrum, w części zachodniej kontynuujące strukturę z końca XIX w. rozbudowaną w latach międzywojennych i połączoną z ciągiem reprezentacyjnych rezydencji o charakterze podmiejskim. Część wschodnia przekształcona wskutek zniszczeń wojennych, zabudowana została w znacznym stopniu powojenną zabudową blokową z zachowaniem przedwojennej siatki ulicznej. W części południowej osiedla domknięta jest gmachem Urzędu Miasta. Rozpoczyna się tu al. papieża Jana Pawła II, przecinającą centrum. W części półn.-zach. osiedla dominuje otwarta przestrzeń placu Jasne Błona w formie wnętrza krajobrazowego z widokiem na odległą panoramę wzgórz Puszczy Wkrzańskiej. Obszar charakteryzuje zabudowa wielofunkcyjna o wysokiej intensywności, z dominacją mieszkalnictwa wielorodzinnego (88%), rozplanowana na kilku ciągach ulicznych na kierunku północ-południe: al. Wojska Polskiego, ul. Monte Cassino, al. papieża Jana Pawła II, al. Wyzwolenia. Zagospodarowanie i kompozycja zieleni ulic podkreślają rolę w przestrzeni, a przedogródki stanowią jej integralny element kompozycji. Historyczną strukturę uzupełnia współczesna zabudowa. Na osiedlu mieści się targowisko miejskie i obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Na terenie osiedla znajdują się placówki oświatowe, w tym 1 żłobek, 8 przedszkoli, 4 szkoły podstawowe. Na osiedlu zlokalizowano również placówki edukacji ponadpodstawowej, takie jak: Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 (poza obszarem rewitalizacji), Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 7, Zespół Szkół Budowlanych im. Kazimierza Wielkiego, Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. M.M. Kolbego. Na południowo-zachodnich obrzeżach osiedla stoi budynek Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Na terenie osiedla Śródmieście Północ lub w bezpośrednim sąsiedztwie funkcjonują liczne instytucje kultury, np. Willa Lentza, Kino Pałacowe, INKU Inkubator Sektorów Kreatywnych, Teatr Lalek Pleciuga.

Na obszarze osiedla Śródmieścia Północ zlokalizowane są przestrzenie i funkcje publiczne wpływające na aktywność i integrację społeczną. Centralnym punktem są Jasne Błonia – duża, zorganizowana przestrzeń publiczna z placem oraz terenem zieleni, wykorzystywany jako miejsce spotkań mieszkańców całego miasta oraz wydarzeń i imprez masowych. Za lokalne centrum spotkań można uznać ryneček przy placu Kilińskiego. Przez lata ryneček był bardzo popularny wśród mieszkańców, obecnie tracący swoją funkcję handlową i integracyjną ze względu na wzrost kosztów utrzymania lokali, zmianę lokalizacji itp.

Na terenie osiedla funkcjonuje między innymi Uniwersytet Trzeciego Wieku z bardzo bogatą ofertą dla seniorów. Ofertę zajęć dla osób starszych kreują również inne podmioty, np. jedna z prywatnych uczelni.

Sfera techniczna

W świetle analizy statystycznej rejon osiedla Śródmieścia Północ cechuje się dobrą sytuacją w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej w porównaniu do innych jednostek analitycznych. Na terenie osiedla znajduje się relatywnie dużo obiektów budowlanych wymagających modernizacji w stosunku do samego miasta. Wskaźnik prezentujący liczbę zgłoszonych inwestycji budowlanych innych niż budowa nowego budynku na 1000 mieszkańców wynosił 29,4. Osiedle Śródmieście Północ jest dobrze skomunikowane transportem publicznym z innymi szczecińskimi osiedlami. Mieszkańcy mają dobry dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej czy lokalnych centrów usługowych.

Od kilku lat na terenie osiedla widać prace modernizacyjne w obszarze występowania kamienic. Niestety często dotyczy to wyłącznie frontów (budynki są ocieplane i odnawiane), natomiast w środku prace prowadzone są w znacznie mniejszym zakresie. Nadal występują toalety na korytarzach i półpiętrach, a nawet toalety zewnętrzne usytuowane w podwórzu.

Do głównych problemów sfery technicznej należy zaliczyć niekorzystny stan techniczny części zabudowy kamienicznej. Potrzeby inwestycyjne dotyczą uzupełnienia wartości funkcjonalno-przestrzennych, utrzymania i ochrony krajobrazu kulturowego, w części zachodniej i wschodniej osiedla, zwiększenia udziału zieleni urządzonej, złagodzenie efektów wyspy ciepła i poprawy komfortu termicznego, rozbudowy układu tras rowerowych i ciągów pieszych oraz ich integracja z pozostałymi osiedlami.

Sfera środowiskowa

Na terenie osiedla Śródmieście Północ występują obszary istotne dla kondycji środowiska miejskiego, integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności: powierzchnie terenu biologicznie czynnego towarzyszące zabudowie, zieleń komponowana, w tym park, zieleń przyuliczna, aleje, ogrody i przedogródki zabudowy. Zlokalizowany jest tu obszar chroniony: zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Zespół Parków Kasprowicz – Arkoński” oraz pomniki przyrody. Ogółem udział zieleni ogólnodostępnej w pow. osiedla jest niski i wynosi 6%. Niemniej większość badanych (69,8%) ocenia dostęp do zieleni jako wystarczający, natomiast za niewystarczający uznało ją 24,1% osób. Niemal trzy czwarte ankietowanych (73,3%) uważa przy tym tereny zieleni w obszarze osiedla Śródmieście Północ za atrakcyjne i zadbane. Przeciwną opinię wyraziło 18,1% respondentów.

Rejon osiedla Śródmieścia Północ charakteryzuje się względnie dobrą sytuacją środowiskową na tle większości szczecińskich osiedli. W sferze środowiskowej należy zwrócić uwagę na bardzo wysoki udział budynków mieszkalnych posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej i ciepłowniczej. Mieszkańcy mają dobry dostęp do terenów zieleni ogólnodostępnej. Na opisywanym terenie występuje zjawisko tzw. miejskiej wyspy ciepła. Należy dodać, że miejscowa ludność w większym stopniu odczuwa negatywne skutki natężenia hałasu komunikacyjnego. Ze względu na zwartą zabudowę należy zwrócić uwagę na niekorzystne warunki arosanitarne.

Turzyn

Sfera społeczna

W 2020 roku rejon osiedla Turzyn zamieszkiwało 18 068 osób, tj. 4,9% ogólnej populacji miejskiej. W okresie pomiędzy rokiem 2015 a rokiem 2020 ogólna liczba ludności w tej części miasta spadła prawie o 14,0%. To znacznie większe tempo odpływu ludności niż średnio w mieście. Wraz z odpływem ludności dochodzi do zmian w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. I tak udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wynosił 15,1% i był o 7,7 p.p. niższy w stosunku do 2015 roku. Natomiast w samym mieście wskaźnik ten osiągnął 17,0%. Najliczniejszą grupę wiekową tworzą osoby w wieku produkcyjnym – ich udział wynosił 62,5%, przekraczając o blisko 6,0 p.p. średnią wartość dla gminy. Należy dodać, że na opisywanym terenie ubył prawie 22,0% osób w wieku aktywności zawodowej na przestrzeni ostatnich lat. To drugi najwyższy spadek wśród szczecińskich osiedli. Z zebranych danych wynika, że 21,6% populacji miejskiej stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. W ostatnich latach zaznaczył się przyrost seniorów powyżej 60/65 roku. Wskaźnik dynamiki zmian liczby osób w wieku senioralnym kształtował się na poziomie 11,4%, osiągając nieznacznie większą wartość w odniesieniu do średniej dla miasta (liczącej 11,3%). Ponadto odsetek ludności żyjącej dłużej niż 80 lat liczył 4,5%, podczas gdy w mieście – 5,6%. Można więc stwierdzić, że na analizowanym obszarze obserwuje się zwolnienie

tempa procesu starzenia się społeczności. Warto również dodać, że w przyjętym horyzoncie czasowym nastąpiło zmniejszenie liczby osób powyżej 80 roku życia – o 18,9%.

W opinii mieszkańców na Turzynie zachodzi wymiana wiekowa mieszkańców. Jako przyczynę tego zjawiska mieszkańcy wskazują dwa czynniki: osiedle staje się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dzięki swojej lokalizacji oraz ze względu na metraż mieszkań w kamienicach. Osoby starsze chętnie sprzedają duże mieszkania w kamienicy, których nie są w stanie utrzymać oraz które stają się dla nich niefunkcjonalne i przeprowadzają się do mniejszych mieszkań o wyższym standardzie (parter, winda, dostęp do ogródka). Zauważalny jest napływ ludzi młodych, którzy zamierzają założyć rodziny lub już je posiadają. Turzyn jest także atrakcyjnym miejscem dla studentów. W pobliżu znajdują się budynki szczecińskich uczelni, mieszkania są stosunkowo niedrogie oraz na tyle duże, że młodzi mogą je wynajmować w kilka osób.

Ze względu na intensywny proces wymiany mieszkańców oraz dużą liczbę studentów więzy społeczne na osiedlu wyraźnie osłabły. Mieszkańcy wskazują również na problem infrastrukturalny – ze względu na wysoką gęstość zabudowy na osiedlu brakuje przestrzeni wspólnych, w których mieszkańcy mogliby się spotykać. Życie społeczno-towarzyskie odbywa się na podwórkach kamienic. Trudno także mówić o szczególnym przywiązaniu czy poczuciu tożsamości z Turzynem. Przez lata osiedle cieszyło się bardzo złą opinią wśród mieszkańców innych części Szczecina i postrzegane było jako zagłębienie patologii oraz drobnej przestępczości. Co czwarty badany mieszkaniec osiedla Turzyn 25,7% przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się zaangażować.

W opiniach jakościowych liderów przewija się obraz osiedla, które mocno się zmienia. Na przestrzeni ostatnich 20 lat można zauważyć pozytywne zmiany w kontekście zachowań mieszkańców. Zdecydowanie zmniejszyła się liczba negatywnych, uciążliwych zachowań, np.: nadużywanie alkoholu, zakłócanie ciszy nocnej. Napływ nowych mieszkańców, w części mieszkających czasowo na terenie osiedla, wpływa na obszar relacji międzyludzkich. Mieszkańcy nie są ze sobą zżyci.

Relacje społeczne na osiedlu Turzyn różnią się w wybranych aspektach od obserwowanych na osiedlu Centrum i Śródmieście Północ. Można zauważyć, że mieszkańcy deklarują na niższym poziomie dostępność do miejsc aktywności społecznej i mniejszy związek z miejscem zamieszkania. Zdecydowanie rzadziej dostrzegają inicjatywy społeczne. Niemniej jednak zdecydowana większość mieszkańców pozytywnie ocenia swoje miejsce zamieszkania. Powyższy obraz osiedla potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami:

- Zdecydowana większość (72,4%) mieszkańców osiedla Turzyn deklaruje, że są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża 17,1% mieszkańców.
- Spośród mieszkańców osiedla Turzyn 61,0% czuje się związanych z zamieszkiwaną okolicą. Brak odczuwania takiego związku deklaruje natomiast 27,7% badanych.
- Wpływ na rozwój swojej okolicy zamieszkania zadeklarowało 42,9% osób. Przeciwną opinię wyraziło 46,3% ankietowanych.
- Ponad połowa ankietowanych (57,1%) wskazuje, że utrzymuje relacje ze swoimi sąsiadami. Odsetek respondentów przyznających, że nie mają takich kontaktów wyniósł 38,1%.
- Nieco mniej niż połowa (43,8%) mieszkańców osiedla Turzyn wskazuje, że na osiedlu są miejsca, gdzie mogą oni spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać. Natomiast połowa respondentów (50,5%) uważa, że takich miejsc w okolicy brakuje.
- Co czwarty mieszkaniec osiedla Turzyn 25,7% przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować. Nieco mniej niż połowa badanych (47,6%) takich inicjatyw nie dostrzega.

- Mniej niż połowa mieszkańców (47,6%) osiedla Turzyn deklaruje, że ma dostęp do miejsc, w których może skorzystać z usług kultury. Nie ma do nich dostępu 44,7% ankietowanych.

Lokalnymi animatorami przestrzeni oraz działań społecznych są: rada osiedla, szkoły, parafia, Klub Seniora, Pałac Młodzieży oraz lokale gastronomiczne. Większość wydarzeń kulturalnych i społecznych odbywa się dzięki zaangażowaniu wspomnianych wcześniej podmiotów. Wydarzenia lokalne najczęściej odbywają się na skwerze Szczerskiej lub skwerze Dobrowolskiego. Za nieformalne centrum aktywności społecznych należy także uznać Kawiarnię Poczta 19.

Na obszarze osiedla lub w bliskim sąsiedztwie znajdują się tu instytucje i organizacje kształtujące ofertę kultury. Są to między innymi: Miejska Biblioteka Publiczna (filia nr 2, filia nr 1), Willa Lentza,.

Rejon osiedla Turzyn wypada niekorzystnie w sferze społecznej na tle pozostałych szczecińskich osiedli. Sytuacja na rynku pracy jest relatywnie zła w porównaniu do miasta Szczecina. Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy na koniec 2020 roku bez zatrudnienia pozostawało 4,1% osób w wieku produkcyjnym. Na opisywanym terenie zanotowano niższy poziom bezrobocia długotrwałego w porównaniu do samego miasta. I tak udział osób długotrwale bezrobotnych wśród bezrobotnych ogółem wynosił 29,5%. Pozytywnym aspektem jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych w ostatnich latach, aczkolwiek jego tempo było wolniejsze niż w Szczecinie. Należy dodać, że w 2020 r. 15,4% osób bezrobotnych nie nawiązało stosunku pracy m.in. z przyczyny zbyt niskich kwalifikacji zawodowych. Na osiedlu Turzyn wysokość kwoty zapłaconego podatku z tytułu umowy o pracę na 1 podatnika była o 16% niższa w odniesieniu do średniej wartości dla samego miasta.

Rejon Turzyn cechuje większa skala ubóstwa dochodowego w stosunku do miasta Szczecina. Na osiedlu w 2020 r. usługami pomocy społecznej objętych zostało 2,8% ogółu ludności. Najwyższe potrzeby w tym zakresie posiadają mieszkańcy znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej z powodu niskich dochodów w rodzinie. 1,0% mieszkańców pobiera świadczenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Ważnym powodem przyznania tej pomocy jest także zapewnienie posiłku dla najmłodszych. Zgodnie z danymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na analizowanym obszarze udział osób otrzymujących zasiłki pomocy społecznej na dożywianie dzieci wynosił 1,2%.

Rejon osiedla Turzyn charakteryzuje się nieco większym poziomem przestępczości w porównaniu do Gminy Miasta Szczecin. I tak w 2020 r. na opisywanym terenie wskaźnik obrazujący liczbę przestępstw przypadających na 1000 mieszkańców kształtował się na poziomie 20,5. Jednak sytuacja pod względem natężenia zdarzeń przestępczych poprawiła się w stosunku do 2015 roku. W latach 2015-2020 odnotowano ich spadek o ponad 30,0%. Jednocześnie tempo osłabienia skali tego zjawiska było nieco szybsze niż w Szczecinie. Należy dodać, że na analizowanym obszarze zanotowano mniej czynów o charakterze przestępczym przeciwko rodzinie i opiece oraz mniejszą liczbę czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w stosunku do miasta Szczecina. W rejonie tym wskaźnik prezentujący liczbę przestępstw przeciwko rodzinie i opiece w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców kształtował się na poziomie 4,0. Zatem warunki życia w domostwach pod względem bezpieczeństwa rodzinnego poprawiają się. Z kolei liczba czynów karalnych nieletnich na 10 tys. mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 10,3, podczas gdy średnio w mieście – 17,4.

W badaniu ankietowym Turzyn oceniony został przez swoich mieszkańców najgorzej na tle badanych osiedli (z obszaru rewitalizacji) pod względem przestępczości, tj. jako miejsce, gdzie mieszkańcy w najczęściej spotykają się z kradzieżami, aktami wandalizmu oraz obecnością w przestrzeni publicznej osób mogących budzić zaniepokojenie. Oceny te nie do końca korespondują przy tym z danymi statystycznymi. Można ocenić, że opinie te negatywnie ciąży na wizerunku osiedla. Opinie jakościowe wskazują na zmianę sytuacji w tym zakresie. Potwierdzają to po części opinie mieszkańców nt. poczucia bezpieczeństwa. Mieszkańcy zauważają, że wiele problemów społecznych zniknęło. Zwracają przy tym

uwagę na kwestie związane z bezpieczeństwem w ruchu drogowym. Wśród największych problemów wskazuje się na nierówne chodniki, utrudnienia w poruszaniu się z wózkiem dziecięcym czy inwalidzkim. W opinii mieszkańców brakuje dobrej polityki uspokojenia ruchu w osiedlu, postawienia na transport komunikacją publiczną, która jest dobrze dostępna i powinna stanowić główny środek transportu dla mieszkańców. Niebezpieczne są także przejścia dla pieszych, kiepsko oznakowane oraz w większości bez sygnalizacji świetlnej. W opinii liderów społecznych kwestią problematyczną i zagrażającą bezpieczeństwu mieszkańców jest parkowanie samochodów w niewłaściwych miejscach. Obecne oznaczenia drogowe czy pozostała infrastruktura (progi zwalniające), nie oddziałują również odpowiednio na zachowania drogowe kierowców.

W rejonie Turzyn uczniowie kształcący się w Szkole Podstawowej nr 1 im. Bolesława Chrobrego osiągnęli najniższe wyniki z egzaminu ósmoklasisty w placówkach edukacyjnych zlokalizowanych w tej części miasta. Z zebranych danych wynika, że końcowe noty są tu o ok. 10 punktów procentowych gorsze niż średnio w mieście. Natomiast absolwenci Szkoły Podstawowej nr 47 im. Kornela Makuszyńskiego osiągnęli wyniki edukacyjne z języka polskiego i matematyki zbliżone do średniej dla samego miasta Szczecina. Warto dodać, że uczniowie klas ósmych wypracowali dobre noty końcowe z języka angielskiego. Średni wynik z tego przedmiotu wynosił tu 66%. Zdecydowanie najlepsze wyniki edukacyjne na tle miasta notuje się wśród uczniów kończących szkołę podstawową w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I stopnia im. prof. Marka Jasińskiego.

Tabela 11 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Turzyn w granicach miasta Szczecina

Nazwa szkoły	Lokalizacja	Język polski	Matematyka	Język angielski
Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia im. prof. Marka Jasińskiego	Bolesława Śmiałego 42- 43	71	73	84
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Chrobrego	Aleja Piastów 6	50	40	59
Szkoła Podstawowa nr 47 im. Kornela Makuszyńskiego*	Jagiellońska 59	60	53	72
Miasto Szczecin	-	60	54	69

* Szkoła położona poza obszarem rewitalizacji, w granicach osiedla Turzyn.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.

W odniesieniu do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci warto zwrócić na negatywną opinię dotyczącą oferty pozaszkolnych zajęć edukacyjnych. Ofertę pozaszkolnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży jako bogatą postrzega 27,7% mieszkańców osiedla Turzyn. Negatywną opinię na jej temat wyraża 38,1% badanych. Spośród zamieszkujących osiedle Turzyn 40,0% respondentów uważa, że liczba miejsc, w których najmłodsi mogą spędzać czas na powietrzu jest niewystarczająca. Przeciwną opinię ma natomiast 46,6% ankietowanych. Spośród badanych 40,0% jako niewystarczającą postrzega także liczbę miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania. Za wystarczającą uważa ją natomiast co trzeci ankietowany (33,3%).

Sfera gospodarcza

Rejon osiedla Turzyn odznacza się korzystną sytuacją gospodarczą w mieście Szczecinie, jeśli wziąć pod uwagę wyłącznie liczbę działających tu podmiotów gospodarczych. Na opisywanym terenie odnotowano relatywnie większą ich koncentrację niż średnio w mieście. Wskaźnik prezentujący liczbę przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyjął tutaj w 2020 r. wartość 194,3. Należy ponadto podkreślić, że w latach 2015-2020 ich liczba wzrosła o 2,3%. Jednocześnie na przestrzeni ostatnich lat zmniejszyła się liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw. Z zebranych danych wynika, że udział wyrejestrowanych przedsiębiorstw w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w 2020 r. liczył 5,1%. Z kolei w całym

mieście wskaźnik ten przekroczył nieco ponad 4,2%. 75% zarejestrowanych podmiotów gospodarczych prowadzi swoją działalność dłużej niż 2 lata. Podobne statystyki obserwuje się również pod tym względem w mieście. Turzyn wyróżnia większe skupienie podmiotów handlowych i usługowych (67,8/1000 mieszkańców) w stosunku do pozostałych szczecińskich osiedli (53,3/1000 mieszkańców). Co istotne, na osiedlu wysokość kwoty podatku dochodowego na podatnika z tytułu działalności gospodarczej była o niecałe 25% niższa w stosunku do jej średniej wartości finansowej w mieście, zatem kondycja lokalnych przedsiębiorstw jest tu słabsza niż w całym mieście.

Na terenie osiedla funkcjonują dwa większe centra handlowe, które w dużej mierze wyparły drobny, osiedlowy handel (lokalne sklepiki należą do rzadkości). Bliskość centrum miasta wpływa na zacieranie się postrzegania dostępności usług w ramach osiedla – mieszkańcy nie odczuwają problemu w przejściu na drugą stronę ulicy na inne osiedle, aby zrobić zakupy.

Liczbę kawiarni i restauracji jako wystarczającą postrzega ponad połowa ankietowanych mieszkańców osiedla (59,1%). W odniesieniu do punktów handlowych odsetek ten wyniósł aż 87,7%.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Rejon osiedla Turzyn obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w rejonie ulic: Mickiewicza, al. Piastów, Sikorskiego, Bema, al. Bohaterów Warszawy, ks. Piotra Ściegiennego, Legionów Dąbrowskiego i Jagiellońskiej. Do podobszaru rewitalizacji włączono również tereny osiedla mieszkaniowego w kwartale ulic: Ojca Augustyna Kordeckiego, Księdza Witolda, Ku Słońcu oraz al. Bohaterów Warszawy. W jednostce działa Przedszkole Publiczne nr 37 „Na Górcie”. Na opisywanym terenie mieści się Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia im. prof. Marka Jasińskiego oraz dwie szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi. Na osiedlu Turzyn znajdują się również m.in.: I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie, VI Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego, Branżowa Szkoła Specjalna I stopnia nr 11 (poza obszarem rewitalizacji) oraz Branżowa Szkoła Specjalna I stopnia nr 12 (poza obszarem rewitalizacji).

Na zachodzie osiedla rozciągają się tereny zieleni urządzonej w formie parków miejskich (park Stanisława Noakowskiego, park Jordanowski) wraz z terenami urządzeń infrastruktury sportowej. Ponadto mieszczą się tutaj jednostki Uniwersytetu Szczecińskiego, w tym m.in.: Instytut Nauk o Morzu i Środowisku, Wydział Nauk Ścisłych i Przyrodniczych, Centrum Dydaktyczno-Badawcze Nauk Przyrodniczych, Biblioteka Główna US. Wśród instytucji kultury działających na Turzynie należy wymienić - Miejską Bibliotekę Publiczną - filia nr 1, Miejską Bibliotekę Publiczną - filia nr 2, Pałac Młodzieży Pomorskie Centrum Edukacji.

Lokalizacja szeregu usług publicznych, w tym społecznych na osiedlu przekłada się na pozytywną ocenę tego aspektu życia przez mieszkańców. Mieszkańcy pozytywnie ocenili dostępność placówek opiekuńczych i edukacyjnych oraz towarzyszącą infrastrukturę rekreacyjną. Boiska i place zabaw przy szkołach i przedszkolach są ogólnodostępne i w dość dobrym stanie technicznym, czego nie da się jednak powiedzieć o infrastrukturze w parkach. Jako szczególnie zdegradowany obszar mieszkańcy wskazali ogródek jordanowski. Park Noakowskiego oraz ogródek jordanowski zostały wskazane przez mieszkańców jako miejsca szczególnie zaniedbane, ale posiadające równocześnie ogromny potencjał. Po doprowadzeniu terenów do zadowalającego stanu technicznego oraz rozbudowaniu oferty rekreacyjnej może być to miejsce integracji mieszkańców. Jednocześnie ankietowani mieszkańcy osiedla wskazują, że ilość terenów zieleni jest wystarczająca. Uznało tak 59,0% ankietowanych.

Sfera techniczna

W strefie funkcjonalno-przestrzennej i technicznej rejon osiedla Turzyn wypada dobrze. Społeczność lokalna posiada dobry dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej. W pobliżu ich miejsca zamieszkania przebiega linia 406 (SKM). Jego mocną stroną jest również bardzo dobre skomunikowanie środkami publicznego transportu zbiorowego z pozostałymi rejonami miasta. Potwierdzają to opinie ankietowanych mieszkańców osiedla. Zdecydowana większość mieszkańców osiedla Turzyn (88,6%) uważa dostęp do komunikacji miejskiej za odpowiedni, jedynie 6,7% osób wyraziło przeciwną opinię. Z kolei społeczność lokalna może odczuwać w niewielkim stopniu trudności związane z usytuowaniem lokalnych centrów usługowych w zakresie dojścia pieszego w granicach swojego osiedla. W tej części miasta odnotowano więcej zamierzeń budowlanych polegających na modernizacji istniejących budowli niż średnio w mieście. I tak liczba zgłoszonych inwestycji budowlanych innych niż budowa nowego budynku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosiła tu 39,5. Natomiast w samym mieście opisywanym wskaźnik liczył 27,1. Należy również dodać, że średnia cena gruntów jest tutaj dwuipółkrotnie wyższa niż w mieście.

Problemem jest stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej. Stan techniczny lokalnych dróg i chodników budzi zastrzeżenia wśród 61,9% ankietowanych mieszkańców osiedla Turzyn.

Sfera środowiskowa

Na terenie osiedla brak jest powierzchniowych form ochrony przyrody. Występują to pomniki przyrody. Obszary istotne dla kondycji środowiska miejskiego, integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności stanowią powierzchnie terenu biologicznie czynnego towarzyszące zabudowie i obszarom zagospodarowanym, zieleń przyuliczna, ogólnodostępna zieleń urządzona (parki i skwery). Kluczowe problemy środowiskowe związane są z położeniem części osiedla w zasięgu miejskiej wyspy ciepła i niekorzystne warunki aerosanitarne, jak też inwazyjne gatunki roślin.

Rejon osiedla Turzyn wyróżnia się dobrą sytuacją środowiskową na tle innych szczecińskich osiedli. Świadczy o tym m.in. bardzo wysoki poziom skanalizowania zwartego obszaru zabudowy mieszkaniowej. Oprócz tego większość obiektów budowlanych posiada fizyczny dostęp do sieci ciepłowniczej. Mieszkańcy osiedla posiadają umiarkowany dostęp do terenów zieleni ogólnodostępnej w środowisku swojego zamieszkania. Odczuwają oni również w pewnym stopniu konsekwencje hałasu w zasięgu immisji powyżej 55 dB. Hałas jest problemem dla niemal połowy mieszkańców (47,6%). Natomiast 79,0% ankietowanych wskazuje, że w okolicy ich miejsca zamieszkania często napotkać można nieuprzątnięte śmieci i nieczystości.

Opinie mieszkańców wskazują na deficyt rozwiązań środowiskowych. Duża gęstość zaludnienia oraz brak wolnych terenów powoduje silne konflikty pomiędzy tymi, którzy oczekują większej liczby miejsc parkingowych oraz tymi, którzy chcą więcej terenów zieleni.

3.2. Podobszar II

Podobszar II obejmuje osiedla: Dąbie stare, Drzetowo-Grabowo, Gołęcino-Gocław, Stołczyn, Skolwin w granicach wskazanych na załącznikach mapowych.

Sfera społeczna

W 2020 r. podobszar II zamieszkiwało 31 098 osób, tj. 8,5% ogólnej liczby mieszkańców Szczecina. W przyjętym okresie czasowym analizy statystycznej (pomiędzy 2015 a 2020 rokiem) ubyło tu ok. 5,3% populacji ogółem (tj. o 1,3 p.p. więcej niż w samym mieście). Obszar ten charakteryzuje się zbliżoną strukturą demograficzną ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do całego miasta. I tak udział procentowy w wieku przedprodukcyjnym kształtował się tu na poziomie 16,9%. Na przestrzeni ostatnich lat ich liczba zmniejszyła się o 2,2%. Odwrotne trendy demograficzne obserwuje się w Szczecinie, gdzie przybywa dzieci i młodzieży. Najliczniejszą grupę wiekową stanowili mieszkańcy w wieku aktywności zawodowej (produkcyjnym) – ich udział wynosił tutaj 58,1%. W analizowanym okresie badawczym liczba osób w tym wieku spadła o ok. 10,0%. Podobną ujemną dynamikę zanotowano również w samym mieście. Natomiast współczynnik starości demograficznej opisujący stosunek liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w relacji do ogólnej ich liczby osiągnął 24,2%. Jednocześnie w ostatnich latach udział osób w wieku emerytalnym zwiększył się o 7,2%. Tempo przyrostu populacji najstarszej było jednak wolniejsze niż w samym mieście. Na opisywanym terenie zanotowano nieco większy udział seniorów żyjących dłużej niż 80 lat w porównaniu do gminy. Odsetek populacji powyżej 80 roku życia wynosił tu 6,0%. W przyjętym okresie badawczym zaznaczył się ich wzrost o 2,9%. To nieco ponad dwukrotnie mniejsza dynamika zjawiska w odniesieniu do miasta.

Na podobszarze II występuje dwukrotnie większa skala ubóstwa dochodowego w stosunku do miasta Szczecina. W 2020 r. systemem pomocy społecznej objęto tu 3,7% ludności. Z powodu samego ubóstwa środki finansowe otrzymało 1,9% mieszkańców. Z zebranych danych wynika, że 1,7% osobom przyznano środki finansowe z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na dożywianie dzieci.

Podobszar II cechuje wysoki poziom bezrobocia w porównaniu do miasta Szczecina. I tak w 2020 r. stopa bezrobocia osiągnęła tu 4,5%, przekraczając o ok. 1,1 p.p. średnią wartość w samym mieście. Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem liczył zaś 30,2%. Natomiast w samym mieście wskaźnik ten wynosił 31,1%. Co ważne, w okresie pomiędzy 2015 a 2020 r. poziom bezrobocia długotrwałego zmniejszył się tu o 68,8%. Tempo spadku tego zjawiska było tutaj szybsze niż w mieście. Na analizowanym obszarze zanotowano większy udział osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi (17,9%) niż średnio w samym ośrodku miejskim (17,3%).

Podobszar II charakteryzuje się wyższą koncentracją przestępczości na tle miasta Szczecina. Otóż w 2020 r. liczba zdarzeń przestępczych przypadających na 1000 mieszkańców kształtowała się tu na poziomie 23,6. Na przestrzeni ostatnich lat tempo spadku występków o charakterze przestępczych w tej części miasta było szybsze niż w samym ośrodku miejskim. W latach 2015-2020 poziom przestępczości spadł tutaj o 32,4%. Na opisywanym terenie występuje większe natężenie zjawisk przestępczych w rodzinie w skali przestrzennej gminy. I tak liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece wynosiła tu 9,7 w przeliczeniu na 10 000 osób. Ponadto w rejonie osiedli podobszaru II zanotowano prawie dwukrotnie większe nagromadzenie czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie. I tak wskaźnik opisujący liczbę czynów zabronionych wyrządzonych przez nieletnich na 10 000 osób w wieku przedprodukcyjnym przyjął tutaj wartość 36,7.

Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej podobszar II cechuje się mniej korzystną kondycją gospodarczą w stosunku do miasta Szczecina. Na analizowanym terenie odnotowano mniejszą koncentrację zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (141,5/ 1000 mieszkańców) niż średnio w samym ośrodku miejskim (154,5/ 1000 mieszkańców). Co istotne, na przestrzeni ostatnich lat (pomiędzy 2015 a 2020 rokiem) ich liczba spadła o blisko 1,3%. Udział wyrejestrowanych przedsiębiorstw w ogólnej ich liczbie w 2020 r. wynosił zaś 4,8%, tj. o ok. 0,6 p.p. wyższą wartość w porównaniu do średniej dla gminy. Należy dodać, że tempo spadku wyrejestrowania działalności gospodarczej przez przedsiębiorców było jednak wolniejsze w porównaniu do całego miasta. Ponadto występuje tu nieco mniejsze skupienie podmiotów gospodarczych prowadzących działalność handlową i usługową na tle miasta. Z zebranych danych wynika także, że ok. 74% podmiotów gospodarczych działa na rynku dłużej niż 2 lata. Średnia wysokość kwoty podatku dochodowego na podatnika osiągnęła tu wartość 8 145 PLN, czyli mniej niż w całym Szczecinie (11 437 PLN).

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W podobszarze II odnotowano więcej problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej niż w samym mieście. I tak mieszkańcy nie posiadają raczej dobrego dostępu w zasięgu dojścia pieszego do lokalnych centrów usługowych. Na opisywanym terenie osoby miejscowe mają nieco lepszą dostępność do placówek podstawowej opieki medycznej w otoczeniu swojego miejsca zamieszkania niż średnio w mieście. Ponadto społeczność lokalna może odczuć trudności w przemieszczaniu się środkami publicznej komunikacji zbiorowej

Sfera techniczna

Obszar ten cechuje relatywnie wysoka koncentracja zamierzeń budowlanych związanych z modernizacją istniejących obiektów budowlanych w porównaniu do samego miasta. I tak w 2020 r. liczba zgłoszonych inwestycji budowlanych innych niż budowa nowego budynku na 1000 mieszkańców wynosiła tu 40,4. Należy dodać, że na analizowanym obszarze średnia cena gruntu była dwukrotnie niższa w odniesieniu do jej średniej wartości finansowej w mieście.

Sfera środowiskowa

Podobszar II odznacza się większą skalą problemów środowiskowych na tle miasta Szczecina, między innymi ze względu na niski udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci ciepłowniczej. W rejonach osiedli położonych w pobliżu jeziora Dąbie wiele budynków mieszkalnych wymaga wciąż zamontowania przyłączy kanalizacyjnych. Mieszkańcy tych osiedli nie mogą w pełni korzystać z terenów zieleni ogólnodostępnej, m.in. z uwagi na liczne bariery naturalne skoncentrowane w Dolinie Dolnej Odry, choć należy zaznaczyć, że nie brakuje w tych rejonach większych powierzchniowo parków i terenów leśnych. Społeczność lokalna w mniejszym stopniu odczuwa negatywne skutki natężenia hałasu w zasięgu jego immisji powyżej 55 dB niż w mieście.

Dąbie stare

Sfera społeczna

W 2020 r. w rejonie Dąbie stare było zameldowanych na pobyt stały i czasowy 5 576 osób, tj. 1,5% ogólnej liczby mieszkańców Szczecina. Między innymi z uwagi na trzykrotnie niższe ceny nieruchomości na obrzeżach miasta w porównaniu do strefy centralnej, obszar ten cechuje napływ ludności. W latach

2015-2020 zaznaczył się niewielki przyrost populacji miejskiej (wskaźnik dynamiki przyjął wartość 1,4%). Najliczniejszą grupę mieszkańców (60,0%) liczyły osoby w wieku aktywności zawodowej. Dzieci i młodzież w przedziale wiekowym 0-17 lat stanowiły 16,0% liczby mieszkańców, a osoby w wieku poprodukcyjnym – 24,0%. Należy dodać, że udział osób w wieku powyżej 80 lat wynosił 6,0%. Podobną strukturę demograficzną ludności według ekonomicznych grup wieku można dostrzec również w mieście. Następujące przemiany demograficzne, związane z procesem starzenia się społeczeństwa, a także migracje wewnętrzne ludności negatywnie wpływają na liczbę mieszkańców podobszaru rewitalizacji. Jednak w tej części miasta da się zauważyć niewielkie tempo odmładzania się społeczności miejskiej. I tak w przyjętym horyzoncie czasowym przybyło osób najmłodszych o 2,4%. Jednocześnie nastąpił niewielki odpływ mieszkańców w wieku produkcyjnym (o 1,3%) i zaobserwowano wzrost liczby seniorów powyżej 60/65 roku życia – wskaźnik dynamiki kształtował się na poziomie 7,9%. Co istotne, na opisywanym terenie znacznie zwiększyła się liczba seniorów żyjących dłużej niż 80 lat – aż o prawie 25,0%. Oznacza to, że w tej części gminy również zachodzą procesy starzenia się społeczeństwa. Sytuacja ta wpływa na kształtowanie się dość niekorzystnej struktury wiekowej.

Relacje społeczne na osiedlu Dąbie różnią się w wybranych aspektach od tych obserwowanych w centralnych osiedlach Szczecina (podobszar I). Można zauważyć, że mieszkańcy w większym stopniu zadowoleni są z miejsca zamieszkania. Wykazują przy tym silniejszy związek emocjonalny z miejscem zamieszkania. W większym stopniu utrzymują również relacje sąsiedzkie. Jednocześnie jako deficytowe można wskazać takie aspekty jak dostęp do kultury, miejsc aktywności społecznej. Umiarkowany jest też poziom oceny sprawczości aktywności społecznych, które mają przełożenie na rozwój osiedla. W małym stopniu mieszkańcy dostrzegają inicjatywy społeczne. Powyższy obraz osiedla potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami:

- Zdecydowana większość, bo ponad cztery piąte (83,7%) mieszkańców Dąbia starego deklaruje, że są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża tylko 11,9% mieszkańców.
- Mieszkańcy Dąbia starego w większości (75,0%) czują się związani z zamieszkiwaną okolicą. Brak odczuwania takiego związku deklaruje natomiast 16,3% badanych.
- Wśród mieszkańców Dąbia starego przeważają osoby uważające, że posiadają wpływ na rozwój swojej okolicy zamieszkania (45,6%). Przeciwnie, wpływu takiego nie dostrzega 37,0% ankietowanych.
- Większość ankietowanych (73,9%) wskazuje, że utrzymuje relacje ze swoimi sąsiadami. Odsetek respondentów przyznających, że nie mają takich kontaktów jest ponad trzykrotnie niższy (19,6%).
- Blisko połowa (47,8%) mieszkańców Dąbia starego wskazuje, że na osiedlu są miejsca, gdzie mogą oni spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać. Nieznacznie mniejszy odsetek respondentów (43,5%) uważa natomiast, że takich miejsc w ich okolicy brakuje.
- Tylko jedna piąta (21,7%) mieszkańców przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować. Ponad połowa badanych (53,3%) takich inicjatyw nie dostrzega.
- Opinia na temat dostępności usług kultury jest wśród respondentów mocno podzielona. Ponad dwie piąte (43,3%) badanych uważa, że są w ich okolicy miejsca, gdzie można uczestniczyć w życiu kulturalnym; odsetek osób będących przeciwnej opinii jest tylko nieznacznie wyższy (45,6%).

Na terenie osiedla, poza radą osiedla, działa kilka stowarzyszeń lokalnych oraz grup nieformalnych. Działają także stowarzyszenia sportowe, kluby zainteresowań. Dużym zainteresowaniem mieszkańców cieszą się aktywności związane z rozwijaniem lokalnej przestrzeni publicznej, mieszkańcy chętnie

włączają się w akcje porządkowe, wspólne nasadzenia czy przygotowywanie przed sezonem terenów nad jeziorem. W przypadku osób starszych można mówić o znacznie większym związaniu i poczuciu tożsamości lokalnej niż w przypadku młodych mieszkańców.

Znajdują się tu instytucje i organizacje kształtujące ofertę kultury. Są to między innymi: Miejska Biblioteka Publiczna- filia nr 6, Miejski Ośrodek Kultury oraz filia Miejskiego Ośrodka Kultury w Szczecinie - Klub Delta.

W rejonie Dąbie stare występuje niestabilna sytuacja na lokalnym rynku pracy. I tak w 2020 roku stopa bezrobocia osiągnęła tutaj 4,3%. Co istotne, 30% wszystkich osób bezrobotnych pozostawało bez zatrudnienia ponad 12 miesięcy. Jednak dynamika tego zjawiska słabnie na przestrzeni ostatnich lat, w porównywalnym tempie jak w samym mieście. Średnio co piąty bezrobotny posiadał niskie kwalifikacje zawodowe. Malejąca liczba bezrobotnych mieszkańców nie wpłynęła jednak na poprawę sytuacji materialnej wszystkich rodzin na tyle, aby mogły samodzielnie zaspokajać swe potrzeby materialne.

Rejon Dąbie stare odznacza się półtorakrotnie większym natężeniem ubóstwa dochodowego na tle miasta Szczecina. Na opisywanym terenie systemem pomocy społecznej zostało objętych 2,9% społeczeństwa. Do najczęstszych przyczyn przyznania zasiłków przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie należy ubóstwo, ściśle powiązane z problemem bezrobocia, w tym długotrwałego. Z powodu ubóstwa z tej pomocy skorzystało 1,4% osób. Natomiast środki finansowe na dożywianie dzieci otrzymało 1,1% mieszkańców. Relatywnie wysoka koncentracja problemów społecznych przekłada się również na niższą kwotę podatku dochodowego z tytułu umowy o pracę w odniesieniu do jej średniej wartości w gminie.

W rejonie miejskim Dąbie stare obserwuje się wysoki poziom przestępczości. Sytuację tę potwierdzają wyniki analizy zróżnicowania przestrzennego wskaźnika obrazującego liczbę przestępstw przypadającą na 1000 mieszkańców. Na analizowanym obszarze w 2020 r. wskaźnik ten wynosił 31,7, podczas gdy w samym mieście – 19,0. Jednak sytuacja pod względem przestępczości poprawiła się w stosunku do 2015 roku. W latach 2015-2020 nastąpił spadek liczby przestępstw o ponad 42,0%. Jednocześnie na osiedlu zarejestrowano porównywalne natężenie zjawisk przestępczych przeciwko rodzinie i opiece jak w samym ośrodku miejskim. I tak zarówno w rejonie Dąbie stare, jak i w mieście Szczecinie, wskaźnik obrazujący liczbę przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. mieszkańców wynosił niecałe 5,5. Poza tym na opisywanym terenie odnotowano mniejszą ilość czynów karalnych w sprawach nieletnich sprawców w przeliczeniu na 10 000 osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu do samego miasta.

Mieszkańcy osiedla zwracają uwagę na problemy agresywnych zachowań w przestrzeniach publicznych i spożywanie alkoholu w tym miejscach. Zwraca na takie zachowania 63% ankietowanych mieszkańców osiedla. Sprzyjają one aktom wandalizmu. Ponadto dla połowy ankietowanych problemem jest poczucie bezpieczeństwa związane z ruchem drogowym.

Pomimo relatywnie częstego spotykania się z osobami budzącymi zaniepokojenie, a także dostrzegania aktów wandalizmu oraz obserwowania zagrożeń w ruchu drogowym, zdecydowana większość – aż trzy czwarte (75,0%) – mieszkańców Centrum deklaruje, że czuje się bezpiecznie w okolicy swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża jedna piąta (19,6%) ankietowanych.

W rejonie osiedla Dąbie stare znajduje się Szkoła Podstawowa nr 23, w której uczniowie osiągają zdecydowanie mniej korzystne wyniki edukacyjne na tle miasta Szczecina. I tak w okresie 2020-2022 uzyskali oni z języka polskiego średnio 50%, z matematyki – 45%, a z języka angielskiego – 58%.

Tabela 12 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Dąbie stare w granicach miasta Szczecina

Nazwa szkoły	Lokalizacja	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa nr 23 im. Mariusza Zaruskiego	Miernicza 10	50	45	58
Miasto Szczecin	-	60	54	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.

Na osiedlu Dąbie stare można zdiagnozować deficyt rozwiązań dedykowanych dzieciom. Ponad połowa zamieszkujących Dąbie stare respondentów (53,3%) uważa, że liczba miejsc, w których najmłodsi mogą spędzać czas na powietrzu jest niewystarczająca. Przeciwną opinię ma natomiast 33,7% ankietowanych. Część respondentów (36,9%) jako wystarczającą postrzega także liczbę miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania. Za niewystarczającą uważa ją natomiast 32,6% badanych. Ofertę pozaszkolnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży jako bogatą postrzega mniej niż jedna piąta (18,4%) mieszkańców Dąbia starego. Negatywną opinię na jej temat wyraża 41,3% badanych. Oferta zajęć pozaszkolnych to zatem najniżej oceniany element kierowany do najmłodszych mieszkańców osiedla.

Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej rejon Dąbie stare wypada niekorzystnie na tle innych rejonów miasta. W latach 2015-2020 zaznaczył się spadek liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw o 4,1%, podczas gdy w samym mieście ich liczebność nieznacznie zwiększyła się. Jednocześnie obszar ten charakteryzuje relatywnie wysoka koncentracja aktywnych podmiotów gospodarczych (218 na 1000 mieszkańców) w porównaniu do gminy (154,5 na 1000 osób). Warto dodać, że ok. 75% podmiotów gospodarczych prowadzi działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata. Podobnie sytuacja wygląda w innych szczecińskich osiedlach. Na opisywanym terenie odnotowano w 2020 r. większą liczbę wyrejestrowanych podmiotów (5,77 na 100 przedsiębiorstw) niż średnio w Szczecinie (4,20 na 100 przedsiębiorstw). W rejonie Dąbie stare działa prawie dwukrotnie większa liczba podmiotów handlowych i usługowych w przeliczeniu na 1000 osób (97,2) niż w samym ośrodku miejskim (53,3). Średnia wysokość kwoty podatku dochodowego na podatnika osiągnęła tu wartość 10 310 PLN, czyli mniej niż w całym Szczecinie (11 437 PLN).

Duży przemysł oraz specjalne strefy zlokalizowane są na granicy części starej i nowej lub w nowej części Dąbia. Stara część osiedla charakteryzuje się drobnymi działalnościami gospodarczymi, przede wszystkim lokalnymi sklepikami spożywczymi i monopolowymi, rodzinnymi warsztatami. Spotkać tutaj można zawody uważane za wymierające: szklarzy, kowali czy zakłady szewskie i krawieckie. Są to przeważnie punkty prowadzone przez osoby w wieku przedemerytalnym, które całe życie poświęciły swojemu zakładowi i profesji. Można zaobserwować sporą rotację wśród prowadzących lokale handlowo-usługowe. Puste pomieszczenia prawie natychmiast znajdują nowych nabywców, problem pustostanów nie jest zauważalny.

Zauważonym problemem wśród mieszkańców stało się zamknięcie lokalnego ryneczku. Było to miejsce pełniące kilka funkcji społecznych, poza handlową było to także miejsce spotkań lokalnych mieszkańców. Ryneček usytuowany był w centralnej części osiedla, przy ul. Dziennikarskiej. Obecnie teren przejął ZBLIK. Mieszkańcy chcieliby, aby targowisko powróciło na stare miejsce.

Kwestie dostępu do usług i handlu wyrażone zostało w badaniu ankietowym z mieszkańcami osiedla. Liczbę kawiarni i restauracji jako wystarczającą postrzega dwie piąte (40,2%) badanych, a według większości (53,2%) mieszkańców jest ona niewystarczająca. Przeciwnie przedstawia się natomiast ocena liczby punktów handlowych – za wystarczającą uważa ją 65,2% uczestników badania.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Rejon Dąbie stare obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej o zróżnicowanej strukturze przestrzennej, zlokalizowane we wschodniej części Szczecina, po wschodniej stronie jeziora Dąbie. W skład obszaru objętego rewitalizacją wchodzi dawna struktura staromiejska o widocznym owalnym narysie przebiegu murów miejskich dawnego miasta (struktura jest ujęta w gminnej ewidencji zabytków). Swoim zasięgiem przestrzennym obszar rewitalizacji obejmuje rejon ulic Gryfińskiej, Nurkowej, Emilii Gierczak, Anieli Krzywoń, Dziennikarskiej, Koszarowej, Drukarskiej, Mierniczej, Oficerskiej, Cichej, Zamiejskiej, Żaglowej, Pokładowej, Masztowej, Otwockiej, Mianowskiego, Ustki. W ścisłym centrum przeważa zabudowa mieszkaniowa blokowa do 5 kondygnacji. W rejonie ulicy Gryfińskiej, u ujścia Płoni zachowała się historyczna zabudowa słowiańska. Na opisywanym terenie rozciąga się Plac Słowiański. Dominantę w przestrzeni miejskiej tworzy Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w Dąbiu. Nad bezpieczeństwem publicznym czuwa Komisariat Policji Szczecin Dąbie. W granicach jednostki znajduje się żłobek, przedszkola, szkoły podstawowe i średnie, przychodnia, dom kultury, urzędy pocztowe, biblioteka. W Dąbiu starym funkcjonuje Klub Delta oraz filia nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej. Południową granicę podobszaru wyznaczano wzdłuż torów kolejowych.

Dąbie staje się coraz popularniejszym osiedlem mieszkaniowym miasta. Charakteryzuje się niezbyt gęstą zabudową, dużą ilością zieleni, dostępnością nadbrzeża (jezioro Dąbie i rzeka Płonia) oraz terenów rekreacyjnych. Komunikacja osiedla z centrum miasta jest przy tym zadowalająca.

W związku z napływem młodych ludzi do nowo budowanych bloków osiedle stoi dziś przed problemem braku miejsc w żłobkach, przedszkolach oraz szkołach. W związku z przybywającą liczbą dzieci należy także rozbudować i uatrakcyjnić infrastrukturę placów zabaw, parków czy miejsc rekreacji. Ponad połowa zamieszkujących Dąbie stare respondentów (53,3%) uważa, że liczba miejsc, w których najmłodsi mogą spędzać czas na powietrzu jest niewystarczająca.

Podzielona jest opinia wśród respondentów z osiedla na temat dostępności usług kultury. Ponad dwie piąte (43,3%) badanych uważa, że są w ich okolicy miejsca, gdzie można uczestniczyć w życiu kulturalnym. Odsetek osób będących przeciwnej opinii jest tylko nieznacznie wyższy (45,6%).

Wśród przestrzeni szczególnie ważnych dla osiedla można wymienić: pomnik „Poległym w walkach o Wyzwolenie Dąbia” wraz z przylegającym do niego placem, teren z podziemną infrastrukturą starego ratusza w Dąbiu. Jest to przestrzeń przeznaczona w planie miejscowym pod usługi kultury, a mieszkańcy oczekują stworzenia w tym miejscu centrum kulturalno-społecznego. Warto wspomnieć także o terenach zieleni, zarówno tych urządzonych – parki, jak również dzikiej przyrodzie, szczególnie w okolicy rzeki Płoni oraz jeziora Dąbie. Ich ilość jest przez badanych oceniana pozytywnie. Trzy czwarte badanych (75,0%) uważa ją za wystarczającą. Ponad połowa ankietowanych (56,5%) uważa przy tym tereny zieleni w obszarze Dąbia starego za atrakcyjne i zadbane.

Mieszkańcy oczekują nowych inwestycji deweloperskich, aby doprowadzić do odmłodzenia tkanki osiedlowej, a z drugiej chcą kojarzyć się jako centrum historyczne i rekreacyjne. Na terenie osiedla znajduje się piękny, zabytkowy kościół (plac Kościelny 2), odnowiona, poniemiecka szkoła z czerwonej cegły, ruiny dawnego ratusza, elementy starówki czy pomniki. Mieszkańcy są zdania, że odpowiednie oznakowanie zabytków i atrakcji oraz poprowadzenie ścieżki rowerowej szlakami historii Dąbia będzie atutem dzielnicy. W opinii mieszkańców oraz społeczników warto także zainwestować w „zielone płuca” Szczecina – czyli tereny wzdłuż Płoni oraz plaże przy jeziorze.

Sfera techniczna

Osiedle Dąbie stare cechuje się nienajlepszą sytuacją w sferze funkcjonalno-przestrzennej i technicznej. Na analizowanym terenie zgłoszono prawie dwukrotnie więcej zamierzeń budowlanych związanych z nadbudową, przebudową lub rozbiórką istniejących budowli niż w mieście. Wskaźnik liczby zgłoszonych inwestycji budowlanych innych niż budowa nowego budynku na 1000 mieszkańców wynosił tu 51,6, a w mieście – 27,1. Mieszkańcy przemierzający się pieszo mają utrudniony dostęp do placówek podstawowej opieki medycznej i lokalnych centrów usługowych. Tylko nieliczna grupa mieszkańców może udać się swobodnie pieszo do stacji linii SKM. Obszar ten nie został jeszcze wystarczająco skomunikowany środkami publicznymi transportu zbiorowego z pozostałymi szczecińskimi osiedlami. Potwierdzają to opinie mieszkańców. Respondenci badania z osiedla bardzo wysoko oceniają dostępność komunikacji miejskiej. Według 78,3% respondentów jest on odpowiedni.

Dominującym rodzajem zabudowy w obszarze Dąbia starego jest zabudowa wielorodzinna – są to przede wszystkim przed- i powojenne kamienice oraz niskie blokowiska z lat 60-tych oraz 70-tych. Stan kamienic oraz starych bloków nie jest zadowalający, są to budynki od dawna nie remontowane. Wiele z kamienic zamieszkiwanych jest przez osoby starsze, lokatorów socjalnych i komunalnych. Są to osoby, których dochody nie pozwalają na przeprowadzenie nawet najprostszych remontów we własnym zakresie.

W obrębie Dąbia starego powstają niewielkie osiedla TBS, które są licznie zamieszkiwane przez młodych ludzi, którzy planują lub dopiero co założyli rodziny. Standard nowo budowanych budynków jest oczywiście skrajnie różny od „zastanego” zasobu lokalowego.

Mieszkańcy wskazują na zły stan chodników. Są to najczęściej połączenia starych, poniemieckich chodników brukowanych z fragmentami poz-bruku lub betonu. Dziury i nierówności stanowią realne zagrożenie dla użytkowników. Stan chodników, wysokie lub połamane krawężniki to także bariera architektoniczna dla osób z niepełnosprawnościami oraz utrudnienie w poruszaniu się z wózkiem dziecięcym. W wielu częściach osiedla brakuje także tak podstawowej infrastruktury jak oświetlenie. Według mieszkańców wiele do życzenia pozostawia także stan techniczny osiedlowych ulic. Wśród terenów źle ocenianych pod względem estetyki oraz niechętnie odwiedzanych przez mieszkańców warto wymienić teren dworca PKP.

Na osiedlu brakuje dobrze oznakowanych przejść dla pieszych, niewiele z istniejących posiada sygnalizację świetlną. Brakuje także elementów spowalniania ruchu, mieszkańcy oczekują działań ze strony miasta, które doprowadzą do wyprowadzenia przynajmniej części samochodów ciężarowych z osiedlowych uliczek. Pomimo dobrze układającej się współpracy społeczności z lokalnym komisariatem policji oraz strażą miejską ogromnym problemem na osiedlu są kierowcy przekraczający dozwoloną prędkość, łamiący zakazy parkowania.

Sfera środowiskowa

Obszar rewitalizacji położony jest w sąsiedztwie obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej. Są to tereny chronione: obszary Natura 2000 PLB „Dolina Dolnej Odry” i fragmentarycznie PLH „Dolna Odra”, stanowiska chronionej fauny i flory, siedliska przyrodnicze, fragment otuliny Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa”, Leśny Kompleks Promocyjny „Puszcze Szczecińskie.

Na terenie osiedla Dąbie stare występują obszary istotne dla kondycji środowiska miejskiego, integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności: wody z brzegiem naturalnym - jezioro Dąbie, Regalica, Płonia, Chełszcząca, Żołnierska Struga, Sadlińskie i Trzebuskie Łęgi oraz Rokiciny, wyspy Sadlińskie Łąki i Czapli Ostrów, park leśny Dąbie, skwer im. ks. dr K. Świątlińskiego, zieleni cmentarna. Powierzchnie terenu biologicznie czynnego towarzyszą zabudowie i obszarom zagospodarowanym. Jest to zieleni

osiedlowa, zieleń przyuliczna, ogrody działkowe. Częściowo osiedle stanowi obszar regeneracji powietrza dla miasta jako główny korytarz przewietrzający.

W strefie środowiskowej słabą stroną osiedla Dąbie stare jest uciążliwe oddziaływanie hałasu w zasięgu jego emisji powyżej 55 dB. Większość budynków mieszkalnych nie została podłączona do sieci ciepłowniczej. Należy dodać, że prawie wszystkie budynki posiadają dostęp do sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy mają swobodny dostęp do terenów zieleni ogólnodostępnej w granicach swojej jednostki analitycznej.

Mieszkańcy zwracają uwagę na niedogodności związane z hałasem i spaliniami. Kolejnym problemem jest fakt, że samochody ciężarowe chętnie omijają miejskie korki, wjeżdżając w osiedlowe uliczki, które nie są przystosowane do takiego obciążenia. Zauważalnym problemem w opinii mieszkańców osiedla wydaje się być brak czystości w okolicy. Blisko dwie trzecie (65,2%) ankietowanych wskazuje, że w okolicy ich miejsca zamieszkania często napotkać można nieuprzątnięte śmieci i nieczystości pozostawione przez zwierzęta.

Drzetowo-Grabowo

Sfera społeczna

W 2020 roku rejon osiedla Drzetowo-Grabowo zamieszkiwało 15 176 osób, tj. 4,1% ogólnej populacji miejskiej Szczecina. Z zebranych danych wynika, że w latach 2015-2020 ubyło tu mieszkańców o blisko 8,0%. Tempo odpływu ludności było dwukrotnie szybsze niż w całym Szczecinie. Obszar ten cechuje nieco niższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym niż w mieście. Tak więc odsetek osób najmłodszej grupy wiekowej liczył tutaj 15,3%, natomiast w mieście – 17,0%. W przyjętym horyzoncie czasowym zmniejszyła się liczebność dzieci i młodzieży o prawie 5,5%. Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby w wieku aktywności zawodowej – ich udział kształtował się na poziomie 56,2%. Pomiedzy 2015 a 2020 rokiem nastąpił ubytek ludności w wieku produkcyjnym o prawie 13,0%. Na opisywanym terenie współczynnik starości demograficznej obrazujący relację liczby ludności w starszym wieku (60 lub 65 lat i więcej) do ogólnej liczby ludności wynosił 27,7%, przekraczając o 2,3 p.p. średnią wartość dla miasta Szczecina (liczącą 25,4%). W tej części miasta przybyło ok. 2,7% seniorów powyżej 60/65 roku życia na przestrzeni ostatnich lat. Odsetek mieszkańców żyjących dłużej niż 80 lat osiągnął zaś 7,7%, czyli o ok. 2,0 p.p. więcej niż średnio w mieście. Należy dodać, że w analizowanym okresie czasowym nastąpił wzrost osób najstarszych o 5,9%. Oznacza to, że rejon ten jest w mniejszym stopniu podatny na procesy starzenia się społeczeństwa w porównaniu do większości szczecińskich osiedli. Podsumowując, w osiedlu Drzetowo-Grabowo struktura demograficzna populacji wygląda podobnie jak w samym Szczecinie.

Relacje społeczne na osiedlu Drzetowo-Grabowo po części zbliżone są do tych obserwowanych na osiedlu Dąbie. Pomimo względnej bliskości centralnych rejonów miasta mieszkańcy wskazują na ograniczony dostęp do oferty kultury, jednak zdecydowanie lepiej oceniają dostępność do miejsc aktywności społecznej i częściej zauważają inicjatywy społeczne. Znajduje się tu przy tym kilka ciekawych inicjatyw tworzących ofertę kultury. Są to: teatr: Teatr Polski, Broadway, Macownia, Nie Ma, oraz Galeria Teatru Polskiego.

Można zauważyć, że mieszkańcy w jeszcze większym stopniu zadowoleni są z miejsca zamieszkania. Wykazują przy tym silny związek emocjonalny z miejscem zamieszkania. Umiarkowany jest poziom oceny sprawczości aktywności społecznych, które mają przełożenie na rozwój osiedla. Powyższy obraz osiedla potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami:

- Ogromna większość, bo blisko dziewięć dziesiątych (89,9%) mieszkańców osiedla deklaruje, że są oni zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża 7,9% mieszkańców.
- Mieszkańcy Drzetowa-Grabowa w większości (70,8%) czują się związani z zamieszkiwaną okolicą. Brak odczuwania takiego związku deklaruje natomiast 15,8% badanych.
- Wśród mieszkańców Drzetowa-Grabowa przeważają osoby uważające, że mają wpływ na rozwój swojej okolicy zamieszkania (52,8%). Przeciwnie, wpływu takiego nie dostrzega 23,6% ankietowanych.
- Dwie trzecie ankietowanych (68,6%) wskazuje, że utrzymuje relacje ze swoimi sąsiadami. Odsetek respondentów przyznających, że nie mają takich kontaktów jest trzykrotnie niższy (21,3%).
- Ponad połowa (51,7%) mieszkańców wskazuje, że na osiedlu są miejsca, gdzie mogą oni spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać. Więcej niż co trzeci respondent (38,2%) uważa natomiast, że takich miejsc w jego okolicy brakuje.
- Dwie piąte (40,5%) mieszkańców przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych (37,1%) takich inicjatyw nie dostrzega.
- Nieznaczna większość osób zamieszkujących Drzetowo-Grabowo (46,1%) deklaruje, że ma dostęp do miejsc, w których może skorzystać z usług kultury. Nie ma do nich dostępu dwie piąte (41,6%) uczestników badania.

W rejonie osiedla Drzetowo-Grabowo występuje relatywnie wysoka skala bezrobocia na tle miasta. I tak w 2020 roku na opisywanym terenie osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinie stanowiły 4,2% ogółu osób w wieku produkcyjnym, przy średniej dla miasta równej 3,4%. Ponadto poziom bezrobocia długotrwałego był nieco niższy. Udział osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy wynosił 29,1%. Jednocześnie w jednostce obserwuje się szybsze tempo spadku liczby osób borykających się z brakiem zatrudnienia ponad rok niż średnio w mieście. Z uwagi na niskie kwalifikacje zawodowe ok. 17,2% osób bezrobotnych nie potrafi znaleźć stabilnego miejsca zatrudnienia. Podobne statystyki zawodowe pod względem kwalifikacji zawodowej ludności rejestruje się w gminie.

Rejon osiedla Drzetowo-Grabowo cechuje relatywnie wysoka skala ubóstwa dochodowego na tle pozostałych szczecińskich osiedli. Sytuację tę potwierdzają wyniki wskaźnika prezentującego udział procentowy osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności. I tak w 2020 roku wskaźnik ten przyjął tutaj 2,7%, a w mieście Szczecinie – 1,8%. Z powodu ubóstwa systemem tej pomocy objęto 1,2% mieszkańców Drzetowa-Grabowa. Ponadto blisko 1,4% ludności ubiegało się o środki finansowe na dożywianie dzieci.

Problemy natury społecznej mieszkańców widoczne są również w przestępczości. W 2020 r. w rejonie osiedla Drzetowo-Grabowo liczba przestępstw stwierdzonych przypadających na każdych 1 000 mieszkańców wynosiła 20,9, co nieznacznie przekraczało średnią dla miasta liczącą 19,0. W latach 2015-2020 poziom przestępczości zmniejszył się tutaj o blisko 47,0%. Tempo jego spadku było prawie półtorakrotnie szybsze niż średnio w mieście. Niepokój budzi znacznie wyższa koncentracja zdarzeń przestępczych przeciwko rodzinie i opiece w porównaniu zarówno do samego Szczecina. I tak wskaźnik prezentujący liczbę przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. mieszkańców kształtował się tu na poziomie 9,2. Z kolei w mieście przyjął on wartość 5,2. Co ważne, na analizowanym terenie zarejestrowano również ponad dwukrotnie większe natężenie postępowań w sprawie czynów karalnych skierowanych przeciwko nieletnim (44,4 na 10 000 osób w wieku przedprodukcyjnym) w stosunku do średniej dla gminy. Podobnie jak w przypadku osiedli z podobszaru I można może to wynikać z faktu, że przestrzeń osiedla przyciąga młode osoby, które spędzają tu czas wolny.

Mieszkańcy na osiedlu czują się raczej bezpiecznie, nie zauważyli ponad przeciętnej liczby kradzieży czy włamań. Ponad cztery piąte (83,1%) – mieszkańców Drzetowa-Grabowa deklaruje, że czuje się bezpiecznie w okolicy swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża tylko 7,8% ankietowanych. Za niezbyt przyjazną przestrzeń uważane są okolice hotelu socjalnego przy ul. Kazimierza Królewicza. Jest to rejon, w którym faktycznie zdarzają się drobne kradzieże oraz spożywanie alkoholu w przestrzeni publicznej.

Na osiedlu Drzetowo-Grabowo mieści się Szkoła Podstawowa nr 11 im. UNICEF-u. Uczniowie kształcący się w niej uzyskują niskie wyniki z egzaminu ósmoklasisty w stosunku do wyników osiąganych przez uczniów w całym mieście. Średnia wartość procentowa z egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego osiągnięta przez uczniów tej placówki liczyła 52%, podobnie słabe są osiągane przez ósmoklasistów noty końcowe z matematyki. I tak średni wynik procentowy z tego przedmiotu wynosił tu jedynie 37%. Natomiast z języka angielskiego absolwenci szkoły podstawowej zdobyli średnio 53% punktów.

Tabela 13 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Drzetowo-Grabowo w granicach miasta Szczecina

Nazwa szkoły	Lokalizacja	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa nr 11 im UNICEF-u	Emilii Plater 20	52	37	53
Miasto Szczecin	-	60	54	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.

Połowa zamieszkujących Drzetowo-Grabowo respondentów (50,6%) uważa, że liczba miejsc, w których najmłodsi mogą spędzać czas na powietrzu jest wystarczająca; przeciwną opinię ma natomiast 38,2% uczestników badania. Nieznaczna większość respondentów (34,9%) jako niewystarczającą postrzega natomiast liczbę miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania; za wystarczającą uważa ją 30,4% badanych. Opinie na temat oferty edukacyjnych zajęć pozaszkolnych są jeszcze bardziej podzielone: jedna trzecia ankietowanych (30,3%) postrzega ją jako bogatą, zaś identyczny odsetek – przeciwnie.

Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej rejon osiedla Drzetowo-Grabowo charakteryzuje się niekorzystną sytuacją gospodarczą na tle miasta. Na analizowanym obszarze odnotowano mniejszą aktywność gospodarczą niż w pozostałych szczecińskich osiedlach. W 2020 r. wskaźnik obrazujący liczbę zarejestrowanych przedsiębiorstw przyjął wartość 140,0 na 1000 mieszkańców, a zatem niższą niż dla miasta. Pozytywnie należy ocenić obserwowany w ostatnich latach nieznaczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych. I tak wskaźnik dynamiki zmian liczebności aktywnych przedsiębiorstw wyniósł 1,3%. Większość z nich (73,0%) działa na rynku dłużej niż 2 lata. Podobne trendy gospodarcze zaznaczają się w Szczecinie. W 2020 r. prawie 4,5% przedsiębiorców wyrejestrowało swoją działalność (średnia dla miasta to 4,2%). Ponadto pomiędzy 2015 a 2020 rokiem tempo spadku wyrejestrowanych przedsiębiorstw było nieco szybsze w porównaniu do samego miasta. Obszar ten cechuje się relatywnie niską koncentracją podmiotów prowadzących działalność handlową i usługową w porównaniu do samej gminy. Średnia wysokość kwoty podatku dochodowego na podatnika osiągnęła tu wartość 6702 PLN, czyli dużo mniej niż w całym Szczecinie (11 437 PLN).

Na Drzetowie-Grabowie zlokalizowane są budynki dydaktyczne i akademiki Politechniki Morskiej. Osiedle nadal ma charakter przemysłowy, zlokalizowane są tutaj pojedyncze sklepiki osiedlowe, dyskonty. Za „centrum usługowe” osiedla można uznać ul. Willową, przy której zgromadzono największą liczbę sklepików, warsztatów oraz lokali usługowych. Liczbę kawiarni i restauracji jako wystarczającą postrzega zaledwie jedna trzecia (32,6%) ankietowanych. W odniesieniu do punktów handlowych sytuacja jest

korzystniejsza. Za wystarczającą uważa ich liczbę blisko trzy czwarte (72,7%) osób uczestniczących w badaniu.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Osiedle Drzetowo-Grabowo jest zróżnicowaną strukturą przestrzenną, historycznie pochodzącą z odrębnego zespołu miejskiego, funkcjonalnie i przestrzennie zdominowaną przez przemysł stoczniowy i jego obsługę włącznie z zabudową mieszkaniową. Po zniszczeniach wojennych struktura przestrzenna została przekształcona z zachowanym czytelnym fragmentem XIX w. struktury przestrzennej w południowej części, w formie zwartej zabudowy kwartałowej wielofunkcyjnej o wysokiej intensywności, z dominacją zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (96%). W strefie nadrzecznej zlokalizowane są obszary przemysłowo-portowe oraz zabudowa usługowa, zieleń urządzona, fragmentarycznie zieleń nieurzadzona. Na północy występują ogrody działkowe, wyspy zagospodarowane na funkcję produkcyjną, morskie wody wewnętrzne. Teren częściowo znajduje się w granicach portu morskiego.

Rejon osiedla Drzetowo-Grabowo stanowią tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w formie wielopiętrowych blokowisk wybudowanych w miejscu dawnych przedwojennych kamienic, które w trakcie II wojny światowej uległy zniszczeniu. Na osiedlu odnawiane są systematycznie nieliczne zespoły kamienic, które przetrwały czasy wojenne. Niektóre z zespołu kamienic zostały wyburzone na skutek rozszerzenia ul. Firlika. Powstają również nowe budynki wielorodzinne, tzw. TBS i wieżowce, na zachód od koryta Odry. Na osiedlu Drzetowo-Grabowo prężnie działa większość podmiotów gospodarczych związanych z gospodarką morską. Dominantę w przestrzeni miejskiej tworzy Kościół pw. Św. Stanisława Kostki. W południowej części osiedla włączonego do obszaru rewitalizacji przebiegają ulice Emilii Plater, Stanisławy Dubois, Teofila Firlika, 1 Maja, Miedzianej, Grażyny, Parkowej, Jana Kazimierza, Jana Chryzostoma Paska, Jacka Malczewskiego, Radogoska, Sławomira, Szarotki, Montwiłła, Swarożyca, Kapitańska. Na opisywanym terenie rozciąga się park im. Stanisława Nadratowskiego i skwer Filipinek. Mieszczą się tutaj usługi społeczne – kultury, przedszkola i szkoły podstawowe, szkoła średnia, przychodnia, komisariat policji, kościoły, urząd pocztowy. Na Drzetowie-Grabowo funkcjonują między innymi Teatr Polski i Galeria Teatru Polskiego oraz Teatr Broadway. Do obszaru rewitalizacji w tej części miasta włączono także budownictwo wielorodzinne w rejonie ulic Rugiańskiej, Pawła Stalmacha, Willowej, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego. Na terenie osiedla zlokalizowana jest Politechnika Morska.

Osiedle Drzetowo-Grabowo jest dość mocno zróżnicowane, zarówno historycznie jak i pod kątem rodzaju zabudowy. Mieszkańcy mają wręcz odczucie, że połączenie tych dwóch jednostek jest sztuczne. Obie części osiedla zaliczają się do obszaru Śródmieścia. Grabowo usytuowane jest na tyle blisko, że do centralnych części miasta można spokojnie dojść spacerem, natomiast na Drzetowie konieczne jest skorzystanie z komunikacji publicznej lub samochodu.

Drzetowo to osiedle „postoczniove”. Grabowo położone jest bliżej centrum miasta, charakteryzuje się ciekawszą zabudową, posiada swoją historyczną część nazywaną przez mieszkańców „grabowską starówką”. Ze względu na wyraźne zróżnicowanie trudno mówić o poczuciu przynależności czy tożsamości lokalnej z jednostką administracyjną. Historia i trudne doświadczenia okresu likwidacji stoczni wpłynęły na silniejsze więzy społeczne wśród osób związanych z przemysłem stoczniowym. Dla nich symbolem Osiedla, a przynajmniej Drzetowa, pozostają elementy związane z funkcjonowaniem stoczni.

W obu częściach osiedla odczuwalne są braki urządzonych przestrzeni publicznych, z których mogliby korzystać mieszkańcy. Na obszarze Drzetowa do dyspozycji pozostają wyłącznie podwórka kamienic oraz „przedogródki”. Od wielu lat oczekiwaną inwestycją jest utworzenie lokalnego centrum aktywności – najlepiej, aby zlokalizować je pomiędzy Drzetowem i Grabowem – tak by mogło spajać oraz wytwarzać

więzi pomiędzy mieszkańcami obu obszarów. Zauważalny jest brak dostępności usług społecznych na osiedlu. Młodzież zdecydowanie woli spotykać się ze znajomymi i spędzać czas wolny w centrum miasta. Nie jest to zaskakujące biorąc pod uwagę, że osiedle nie może zaproponować im nic poza boiskiem szkolnym. Jednocześnie do atutów osiedla należy zaliczyć względny spokój, dostęp do terenów zieleni. Istotny potencjał posiadają przy tym tereny nad Odra. Wśród oczekiwań mieszkańców na znajdują się potrzeby zapewnienia czystości i porządku, poprawy dostępności do miejsc, w których mogą spędzać czas, w tym takich jak kawiarnie, restauracje, puby. Deficyt dotyczy również miejsc parkingowych.

Sfera techniczna

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej rejon osiedla Drzetowo-Grabowo wypada stosunkowo dobrze w porównaniu do większości pozostałych szczecińskich osiedli. Wzdłuż fragmentu zachodniej granicy osiedla przebiega linia realizowanej Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej. Należy dodać, że obszar ten został w zasięgu dojazdu osób miejscowych wystarczająco dobrze skomunikowany środkami publicznego zbiorowego z innymi osiedlami. Potwierdzają to opinie badanych mieszkańców osiedla. Jako odpowiedni dostęp do komunikacji publicznej oceniło 90,9% badanych mieszkańców Drzetowa-Grabowa.

Średnia cena gruntu na osiedlu osiągnęła o ok. 20 p.p. niższą wartość w stosunku do średniej w mieście. Ponadto odnotowano tu nieco więcej zamierzeń budowlanych związanych z modernizacją istniejących budynków niż średnio w ośrodku miejskim. I tak wskaźnik prezentujący liczbę zgłoszonych inwestycji budowlanych innych niż budowa nowego budynku na 1000 mieszkańców wynosił tutaj 31,0, a w mieście Szczecinie – 27,1.

W Drzetowie zdecydowanie dominuje stara zabudowa oraz bloki z lat 70-tych i 80-tych. Mieszkania są stosunkowo tanie, co wynika z ich standardu, wieloletnich zaniedbań remontowych. Brakuje tutaj nowego budownictwa, które mogłoby ożywić i odmłodzić dzielnicę. Na terenie osiedla w Grabowie występuje nowsza zabudowa – TBSy oraz „plomby” w miejscach wyburzonych kamienic. Kamienice są raczej mocno zaniedbane, remonty dotyczyły tylko warstwy estetycznej.

Na małej przestrzeni powstało wiele budynków TBS – mieszkania mają dobry standard, jednak charakteryzują się dużą intensywnością zabudowy i brakiem infrastruktury parkingowej. Dyskusje o nowych parkingach wywołują także konflikt na linii: więcej parkingów – więcej zieleni.

W opinii mieszkańców stan chodników na ternie osiedla nie jest najlepszy, mieszkańcy wskazują na potrzebę lepszej organizacji ruchu w osiedlu, a także dodatkowego zabezpieczenia przejść dla pieszych. Jest to szczególnie istotne w pobliżu szkół, przedszkoli oraz placów zabaw i boisk. Występują tu brukowane osiedlowe uliczki, a przejeżdżające nimi samochody generują duży hałas. Gruntownych remontów potrzebują główne ciągi komunikacyjne przebiegające przez osiedle.

Sfera środowiskowa

Obszar sąsiaduje z terenami o wysokich walorach i znaczeniu do środowiska. Występują tu pomniki przyrody a niewielki fragment osiedla położony w obszarach Natura 2000 PLB „Dolina Dolnej Odry” i PLH „Dolna Odra”, w sąsiedztwie stanowisk chronionej flory i fauny. Występują tu obszary istotne dla kondycji środowiska miejskiego, integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności: rzeka Odra z wyspami i brzegiem naturalnym, wyspa Radolin z zielenią naturalną, powierzchnie terenu biologicznie czynnego towarzyszące zabudowie i obszarom zagospodarowanym oraz zieleń osiedlowa.

Oczekuje się przy tym realizacji działań, które pozwolą wykorzystać potencjał rekreacyjny i wypoczynkowy osiedla. Zakłada się uzupełnienie istniejącej struktury osiedla o funkcje związane z obsługą mieszkańców (usług sportu, rekreacji i wypoczynku, oświaty, kultury, handlu i gastronomii).

Zakłada się utrzymanie udziału terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej, terenów wód rzeki Odry (z brzegiem naturalnym poza terenami usługowo-produkcyjnymi) jako korytarza ekologicznego i struktury przyrodniczo-krajobrazowej.

Obszar osiedla narażony jest na zjawisko „miejskiej wyspy ciepła”, co wynika z zagęszczenia zabudowy mieszkaniowej blokowej. Osiedle Drzetowo-Grabowo wymaga dalszych inwestycji w sieć ciepłowniczą. Na analizowanym terenie odnotowano bardzo wysoki udział budynków mieszkalnych posiadających przyłącza kanalizacyjne. Społeczność lokalna w dość dużym stopniu odczuwa negatywne oddziaływanie hałasu w zasięgu jego immisji powyżej 55 dB. Badani mieszkańcy osiedla są podzieleni w opiniach na temat czystości powietrza w okolicy miejsca zamieszkania: dwie piąte jest zdania, że często jest ono zanieczyszczone (40,4%); odsetek twierdzących przeciwnie jest tylko nieznacznie wyższy (45,0%).

Golęcino-Gocław

Sfera społeczna

W 2020 r. rejon osiedla Golęcino-Gocław zamieszkiwało 2895 osób, tj. 0,8% ogólnej liczby mieszkańców miasta Szczecina. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się dwukrotnie większe tempo ubytku populacji w tej jednostce niż średnio w samym mieście. W latach 2015-2020 liczba ludności spadła o blisko 9,0%. Obszar ten cechuje się korzystną strukturą demograficzną społeczności lokalnej na tle całego miasta. I tak udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym kształtował się tu na poziomie 17,9%, przekraczając o ok. 0,9 p.p. średnią jego wartości dla całego Szczecina. W przyjętym okresie badawczym udział osób najmłodszych zmniejszył się o 7,6%. Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby w wieku aktywności zawodowej (produkcyjnym) – ich udział osiągnął 59,9%. Na przestrzeni ostatnich lat odnotowano ubytek osób w tej grupie wiekowej o 15,9%. Odsetek populacji żyjącej powyżej 60/65 roku życia wynosił zaś tu 21,1%. W ostatnich latach tempo wzrostu liczby mieszkańców w wieku emerytalnym w tej części miasta było szybsze niż średnio w mieście. Wskaźnik dynamiki zmian liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wynosił tutaj aż 18,2%. Na opisywanym terenie było zameldowanych 4,3% seniorów, którzy przekroczyli 80 rok życia. W latach 2015-2020 ubyło ok. 11,5% najstarszych seniorów.

Relacje społeczne na osiedlu Golęcino-Gocław charakteryzuje wysoki poziom zadowolenia z miejsca zamieszkania, wysoki emocjonalny związek z miejscem zamieszkania, umiarkowany poziom oceny wpływu społecznego na rozwój osiedla. Zdecydowana większość mieszkańców osiedla utrzymuje kontakty z sąsiadami. Warto dodać, że na tle innych osiedli z obszaru rewitalizacji jest to rejon zamieszkały przez niedużą populację. Mieszkańcy raczej pozytywnie oceniają dostęp do miejsc aktywności społecznej, zdecydowanie gorzej oceniają dostęp do kultury (działa tu Miejska Biblioteka Publiczna - filia nr 3). Powyższy obraz osiedla potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami:

- Zdecydowana większość, bo ponad cztery piąte (83,2%) mieszkańców Golęcina-Gocławia deklaruje, że są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża tylko 13,7% mieszkańców.
- Mieszkańcy Golęcina-Gocławia w zdecydowanej większości (80,0%) czują się związani z zamieszkiwaną okolicą. Brak odczuwania takiego związku deklaruje natomiast 15,8% badanych.
- Wśród mieszkańców Golęcina-Gocławia przeważają osoby uważające, że posiadają wpływ na rozwój swojej okolicy zamieszkania (55,8%). Przeciwnie, wpływu takiego nie dostrzega 36,8% ankietowanych.

- Większość ankietowanych (79,0%) wskazuje, że utrzymuje relacje ze swoimi sąsiadami. Odsetek respondentów przyznających, że nie mają takich kontaktów jest ponad czterokrotnie niższy (16,8%).
- Ponad połowa (56,8%) mieszkańców Gołęcina-Goćławia wskazuje, że na osiedlu są miejsca, gdzie mogą oni spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać. Znacząco mniejszy odsetek respondentów (36,8%) uważa natomiast, że takich miejsc w ich okolicy brakuje.
- Ponad dwie piąte (42,1%) mieszkańców przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować. Odsetek badanych, którzy takich inicjatyw nie dostrzegają jest tylko nieznacznie większy (46,3%).
- Opinia na temat dostępności usług kultury jest wśród respondentów raczej słaba. Tylko jedna piąta (22,1%) badanych uważa, że są w ich okolicy miejsca, gdzie można uczestniczyć w życiu kulturalnym; odsetek osób będących przeciwnej opinii jest znacznie wyższy (71,6%).

Rejon osiedla Gołęcino-Goćław odznacza się niestabilną sytuacją na lokalnym rynku pracy. I tak w 2020 r. stopa bezrobocia osiągnęła tutaj 6,2% (3 miejsce wśród szczecińskich osiedli). Odsetek procentowy mieszkańców pozostających bez pracy zarobkowej powyżej 12 miesięcy wynosił tu 28,6%, podczas gdy w całym mieście – 31,1%. W latach 2015-2020 poziom bezrobocia długotrwałego spadł o 71,9%. Tempo spadku tego zjawiska było szybsze niż średnio w ośrodku miejskim. Z powodu niskich kwalifikacji zawodowych stabilnego miejsca zatrudnienia nie otrzymało 21,3% osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. W mieście z problemem tym mierzyło się średnio ok. 17,3% mieszkańców.

Rejon osiedla Gołęcino-Goćław cechuje prawie trzyipółkrotny większy poziom ubóstwa dochodowego na tle miasta Szczecina. W 2020 r. systemem pomocy społecznej objęto 6,4% osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. To druga najwyższa wartość wskaźnika wśród szczecińskich osiedli. Z pomocy tej z powodu ubóstwa korzystało tu średnio 3,7% społeczeństwa. O pomoc finansową na dożywianie dzieci ubiegało się zaś 3,3% mieszkańców. Należy dodać, że wysokość kwoty podatku dochodowego z tytułu umowy o pracę była niższa w stosunku do średniej wartości w mieście.

W rejonie osiedla Gołęcino-Goćław występuje relatywnie wysoka koncentracja zjawisk przestępczych w porównaniu do reszty miasta. I tak w 2020 r. wskaźnik przestępczości wynosił tu 26,8, a w samym ośrodku miejskim – 19,0. W okresie pomiędzy 2015 a 2020 rokiem skala tego zjawiska nieznacznie zwiększyła się. Na analizowanym obszarze zarejestrowano znacznie większe natężenie przestępstw przeciwko rodzinie i opiece w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (13,4) niż średnio w mieście (5,2). Nie odnotowano tu czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Niemniej ponad cztery piąte badanych mieszkańców Gołęcina-Goćławia (83,2%) deklaruje, że czuje się bezpiecznie w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Przeciwną opinię wyraża jeden na dziesięciu (11,6%) ankietowanych.

Poczucie bezpieczeństwa publicznego zakłócać jest w opinii mieszkańców przez transport. Problemem jest nadmierna prędkość. W opinii mieszkańców brakuje kontroli drogowych. Słabo oznakowane są oznakowane dla pieszych bez sygnalizacji świetlnej zostały wskazane jako najpoważniejsze zagrożenia na osiedlach. Według rady osiedla pierwszym krokiem do poprawy bezpieczeństwa będzie lepsze oznakowanie przejść oraz zamontowanie sygnalizacji świetlnej przynajmniej w pobliżu szkół, przedszkoli oraz placów zabaw.

Wśród miejsc szczególnie niebezpiecznych, a przynajmniej niechętnie odwiedzanych przez mieszkańców, wskazuje się na teren dworca PKP. Możliwość dotarcia do centrum pociągiem znacząco wpłynęłaby na komunikację pomiędzy osiedlem a pozostałymi częściami miasta, potencjalnie jest to także szansa na ograniczenie ruchu kołowego wewnątrz osiedla.

Na osiedlu Gołęcino-Gocław jest zlokalizowana Szkoła Podstawowa nr 14 im. Danuty Szyksznian. Wyniki końcowe wypracowane przez uczniów klas ósmych z egzaminu ósmoklasisty są niskie. I tak w latach 2020-2022 otrzymali oni średnio z języka polskiego o 5 punktów procentowych mniej niż średnio w mieście. Wśród przedmiotów szkolnych najniższe wyniki edukacyjne rejestruje się z matematyki. W placówce średni wynik z tego przedmiotu był o 9 p.p. gorszy w porównaniu do średniej wartości w samym ośrodku miejskim. Uczniowie coraz lepiej opanowują naukę języka angielskiego. Z tej części egzaminu uzyskali oni średnio 58% punktów, tj. o 11 p.p. gorszy wynik niż średnio w mieście.

Tabela 14 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Gołęcino-Gocław w granicach miasta

Nazwa szkoły	Lokalizacja	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa nr 14 im. Danuty Szyksznian	Strzałowska 27A	55	45	58
Miasto Szczecin	-	60	54	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.

Ponad połowa zamieszkujących Gołęcino-Gocław respondentów (52,6%) uważa, że liczba miejsc, w których najmłodszy mogą spędzać czas na powietrzu jest wystarczająca. Przeciwną opinię ma natomiast 38,9% uczestników badania. Większość respondentów (57,9%) jako niewystarczającą postrzega natomiast liczbę miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania. Za wystarczającą uważa ją jedna czwarta (25,3%) badanych.

Ofertę pozaszkolnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży jako bogatą postrzega mniej niż jedna piąta (18,9%) mieszkańców Gołęcina-Gocławia. Negatywną opinię na jej temat wyraża 57,9% badanych. Oferta zajęć pozaszkolnych to zatem najniżej oceniany element kierowany do najmłodszych mieszkańców osiedla.

Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej w rejonie osiedla Gołęcino-Gocław stwierdzono relatywnie niekorzystną sytuację gospodarczą. Obszar ten cechuje się niewielką aktywnością gospodarczą na tle szczecińskich osiedli. I tak w 2020 r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosiła tu 120,3, przy średniej wartości dla gminy równej 154,5. W okresie pomiędzy 2015 a 2020 rokiem ich liczba spadła o 9,3%. W 2020 roku działalność gospodarczą wyrejestrowano 4,0% przedsiębiorstw, niewiele mniej niż średnio w mieście. Na przestrzeni ostatnich lat tempo spadku wyrejestrowanych podmiotów w tej części miasta było wolniejsze niż w samym ośrodku miejskim. Ok. 75% podmiotów gospodarczych było aktywnych na rynku dłużej niż 2 lata. Na opisywanym terenie występuje mniejsze skupienie podmiotów usługowych i handlowych w porównaniu do samego Szczecina. Wysokość kwoty podatku dochodowego z tytułu działalności gospodarczej na podatnika osiągnęła tu 10 075 PLN, czyli nieco mniej niż średnia jej wartość w mieście (11 437 PLN).

Zdaniem mieszkańców komfort życia na osiedlu Gołęcino-Gocław obniża brak lokalnego centrum usługowego – dominują małe sklepiki spożywcze oraz monopolowe rozsiane po całym osiedlu. Zakup szerzej palety produktów wymaga wyprawy do innego osiedla. Nie obserwuje się tutaj rotacji wśród przedsiębiorców. Zdecydowana większość lokali handlowych i usługowych to własność prywatna osób prowadzących tam działalność. Pojawienie się w Szczecinie marketów wielkopowierzchniowych przyczyniło się do zamknięcia niektórych sklepików osiedlowych. Liczbę kawiarni i restauracji jako wystarczającą postrzega zaledwie jedna dziesiąta (10,6%) badanych mieszkańców osiedla. Według zdecydowanej większości (84,2%) mieszkańców jest ona niewystarczająca. Podobnie przedstawia się także ocena liczby punktów handlowych – za niewystarczającą uważa ją 73,7% uczestników badania.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Rejon osiedla Gołęcino-Gocław leży we wschodnio-centralnej części miasta Szczecina, na skarpie odrzańskiej, na zachód w niedalekiej odległości od koryta Zachodniej Odry. Obszar urozmaicony jest atrakcyjną rzeźbą terenu w niewielkiej skali przestrzennej. Większość obszaru osiedla jest położona w Dolinie Dolnej Odry. Wyższe poziomy tarasów nadrzecznych znajdują się u podnóża Wzgórz Warszawskich. Na wschodzie rozciągają się tereny portowe. Na wyższych tarasach nadrzecznych rozwinęła się zabudowa jedno- i wielorodzinna o niskiej intensywności. Na niższych poziomach występuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna wraz z pasem terenów produkcyjnych, składów i usług wodnych. Przez środkową część analizowanego obszaru przebiega linia kolejowa nr 406 Szczecin Główny-Trzebież Szczeciński. Główną oś komunikacyjną tworzą odcinek ul. Bogumińskiej, ciąg ulic: Dębogórskiej, Wiszesława, Strzałowskiej, Światowida, Lipowej oraz Pokoju i Świętojańskiej. Udział powierzchni zieleni ogólnodostępnej w powierzchni osiedla wynosi 6%. Według ustaleń studium, udział budynków wyższych niż 5 kondygnacji w stosunku do liczby ogólnej budynków w osiedlu nie przekracza 0,3%. Około 70% powierzchni osiedla zajmują wyspy – lasy i zieleń naturalna. Do obszaru rewitalizacji włączono tereny zabudowy mieszkaniowej w rejonie ulic: Świętojańskiej, Światowida, Księcia Ziemowita, Paproci, Białogórskiej, Strzałowskiej, Pokoju, Grochowej, Zielnej, Bylinowej, Koszalińskiej, Lipowej. Na opisywanym terenie mieści się m.in. Środowiskowa Placówka Edukacyjno-Wychowawcza nr 1. W pobliżu znajduje się również Szkoła Podstawowa nr 14 im. Związków Zawodowych (z oddziałami przedszkolnymi). Na Gołęcinie-Gocławiu funkcjonuje filia nr 3 Miejskiej Biblioteki Publicznej. Infrastrukturę społeczną uzupełnia przychodnia, szpital (Zachodniopomorskie Centrum Onkologii), urząd pocztowy. Brak jest przy tym innych usług sprzyjających aktywności społecznej i kulturalnej, np. kin, klubów seniora., za to funkcjonuje tu kilka sklepów monopolowych.

Zdaniem mieszkańców osiedla Gołęcino-Gocław ma szansę stać się popularnym miejscem wśród młodych szukających mieszkania w Szczecinie. Jest dobrze skomunikowane z centrum miasta, posiada dużą powierzchnię terenów zieleni oraz możliwość wykorzystania rekreacyjnego. Jakość, dostępność oraz stan techniczny przestrzeni publicznych znajdujących się na osiedlu zostały ocenione pozytywnie.

Wśród miejsc, które najchętniej odwiedzają mieszkańcy oraz są wykorzystywane przez radę osiedla do organizacji festynów i spotkań wskazano: wzgórze Kupały, strefę nabrzeżną Odry, osiedlowy orlik oraz boisko szkolne. Mieszkańcy obu części osiedla (górnej i dolnej) chętnie angażują się w życie osiedlowe, przychodzą na pikniki, warsztaty czy akcje sprzątania świata. Włączają się również chętnie we współpracę i współorganizację tych wydarzeń. Podczas spotkań nieformalnych oraz zebrań z radą osiedla raczej pozytywnie wypowiadają się o swoim osiedlu.

Sfera techniczna

Rejon osiedla Gołęcino-Gocław cechuje się w świetle analizy statystycznej dobrą sytuacją w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w porównaniu do miasta Szczecina. Mieszkańcy mają dobry fizyczny dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej. Obszar ten został bardzo dobrze skomunikowany środkami publicznego transportu zbiorowego z innymi szczecińskimi osiedlami. Przez teren osiedla przebiega linia kolejowa 406. Na analizowanym obszarze odnotowano prawie dwukrotnie więcej zamierzeń budowlanych dotyczących modernizacji istniejących obiektów budowlanych niż średnio w mieście. Liczba zgłoszonych inwestycji budowlanych innych niż budowa innego budynku wynosiła tutaj 51,9 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

W przypadku osiedla Gołęcino-Gocław wyraźnie można wyodrębnić dwie części osiedla: Gołęcino – górna część osiedla, nowsza, zdecydowanie bardziej zadbane oraz Gocław – część dolna, ze starszym budownictwem oraz licznymi problemami technicznymi oraz funkcjonalnymi. Różnice pomiędzy częściami osiedla są szczególnie widoczne w aspekcie związanym z utrzymaniem zasobu

mieszkaniowego. Głównie lokale administrowane przez Akademickie Domy Mieszkalne oraz Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych są w złym stanie technicznym.

Zdecydowanie lepiej sytuacja wygląda w budynkach, w których utworzyły się wspólnoty mieszkaniowe. Zarówno kamienice jak i niewysokie bloki zarządzane przez wspólnoty przechodzą remonty – zewnętrzne oraz wewnętrzne.

Na osiedlu zarówno w części dolnej i górnej, zlokalizowane są zabytkowe budynki, które warto odnowić. Mieszkańcy oczekują przy tym wyburzeń zdewastowanych budynków i stawianie w ich miejscach nowoczesnego budownictwa wielorodzinnego – widząc w tym sposób na rozwój osiedla.

Mieszkańcy negatywnie oceniają stan infrastruktury drogowej – pieszej. Stan techniczny lokalnych dróg i chodników budzi zastrzeżenia trzech czwartych (75,5%) ankietowanych mieszkańców Gołęcina-Goławia. Na terenie osiedla występują deficyty rozwiązań w zakresie dostępności. W opinii mieszkańców bardzo trudno przemieszczać się pieszo po osiedlu np. z wózkiem dziecięcym lub inwalidzkim. Spore braki infrastrukturalne odnotowano także w zakresie dostępności i liczbie wiat przystankowych. Konieczność oczekiwania na komunikację publiczną „pod chmurką” obniża jej atrakcyjność oraz skłania do korzystania z własnego samochodu.

Sfera środowiskowa

Teren osiedla jest istotną przestrzenią dla środowiska. Występują tu obszary objęte ochroną, będącej elementem korytarza ekologicznego, obejmującego Odrę i wyspy pokryte roślinnością. Podlegają ochronie w ramach obszaru Natura 2000. W sąsiedztwie obszaru rewitalizacji występują tereny chronione: wyspy Radolin, Czarnołęka i południowa część Dębiny, położone w granicach obszaru Natura 2000 PLB „Dolina Dolnej Odry” i PLH „Dolna Odra” oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dębina”, Leśny Kompleks Promocyjny „Puszcze Szczecińskie”. Zlokalizowane są tu siedliska przyrodnicze i stanowiska chronionej flory i fauny.

Potencjał przyrodniczy predysponuje do rozwoju form usług opartych na ofercie turystyczno-rekreacyjnej związanej z dostępem do Odry. Potencjał stanowi przy tym ogólnodostępna zieleni rekreacyjna. Pożądane jest wydzielenie i zagospodarowanie nowych terenów zieleni w formie skwerów i placów zabaw, w tym zagospodarowanie Wzgórza Kupały z punktem widokowym, budowa infrastruktury pieszo-rowerowej, kontynuacja Programu Mare Dambiensis, zagospodarowanie nowych terenów nadwodnych o funkcji rekreacyjno-turystycznej i zakątków wodnych na wyspach.

Z punktu widzenia potrzeb ochrony przyrody istotne jest utrzymanie, integracja ekologiczna i rozwój istniejących struktur przyrodniczych (m.in. kształtowanie Systemu Zieleni Miejskiej, ochrona wód płynących rzeki Odry oraz wysp z brzegiem naturalnym, podniesienie rangi ochrony zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dębina” do formy rezerwatu z rozszerzeniem granic w stosunku do istniejących granic ochrony, ochrona siedlisk przyrodniczych).

W sferze środowiskowej rejon osiedla Gołęcino-Goław wypada dość niekorzystnie na tle innych jednostek analitycznych. Na opisywanym terenie nie powstała jeszcze sieć ciepłownicza. Tereny zabudowy mieszkalnej znajdują się w zasięgu dostępu do sieci kanalizacyjnej. Społeczność lokalna ma dobry dostęp do terenów zieleni ogólnodostępnej i w niewielkim stopniu odczuwa negatywne skutki hałasu w zasięgu jego immisji powyżej 55 dB.

Do immisji hałasu przyczynia się nadmierny ruch kołowy, samochody ciężarowe objeżdżające korki osiedlowymi uliczkami. Większość ulic jest brukowana, co potęguje hałas generowany przez ruch. Hałas dostrzega 63,1% ankietowanych mieszkańców osiedla.

Stołczyn

Sfera społeczna

W 2020 r. rejon osiedla Stołczyn zamieszkiwało 4 487 osób, tj. 1,2% ogólnej liczby populacji miejskiej Szczecina. Między innymi ze względu na trzykrotnie niższe ceny gruntów na północnych obrzeżach miasta w stosunku do średniej ich wartości finansowej w samym mieście obserwuje się tutaj napływ ludności młodej. W latach 2015-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 4,4%. Analizując strukturę demograficzną według ekonomicznych grup wieku można stwierdzić, że obszar ten cechuje korzystna sytuacja demograficzna na tle miasta. I tak udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosił 21,8%. Na przestrzeni ostatnich lat przybyło aż 11,6% osób z najmłodszej grupy wiekowej. Najliczniejszą grupę wiekową wśród mieszkańców stanowiła populacja w wieku aktywności zawodowej. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym wynosił 61,5%. W przyjętym horyzoncie czasowym odnotowano niewielki spadek mieszkańców w tej grupie. Udział osób w wieku poprodukcyjnym kształtował się zaś na poziomie 15,7% i był o prawie 10,0 p.p. niższy w porównaniu do średniej wartości wskaźnika dla samego miasta. W badanym okresie liczba seniorów powyżej 60 roku życia zwiększyła się o 16,5%. Jednocześnie udział procentowy obywateli żyjących dłużej niż 80 lat osiągnął niecałe 3,0%. Należy dodać, że w ostatnich latach zarejestrowano spadek liczby najstarszych seniorów aż o prawie 23,0%. Mimo korzystnych trendów demograficznych w czasach współczesnych za kilkanaście lat można spodziewać się szybszego tempa starzenia się społeczeństwa, ponieważ zaznacza się stopniowy przyrost osób w wieku poprodukcyjnym.

Deweloperzy budujący osiedla, głównie na górnym tarasie, tworząc osobne hermetyczne, zespoły zabudowy, negatywnie wpływają na utożsamianie się mieszkańców z osiedlem. Mieszkańcy i aktywiści wyraźnie wskazują na problem z tożsamością lokalną wśród osób, które niedawno wprowadziły się na nowe osiedla. Są to osoby, które nie czują się mieszkańcami Stołczyna, a identyfikują się z handlową nazwą osiedla deweloperskiego. Brak poczucia tożsamości lokalnej związany jest także ze zmianami administracyjnymi wprowadzonymi w latach 90. XX w., kiedy z trzech osiedli, w tym Stołczyna, wyodrębniono nowe osiedle – Bukowo. Aktywiści społeczni wskazują także na problem z zamieraniem więzi społecznych – szczególnie pomiędzy tarasami osiedla. Jednocześnie, jak twierdzą sami mieszkańcy Stołczyna, wśród mieszkańców Szczecina pokutuje negatywna opinia o osiedlu Stołczyn.

Relacje społeczne na osiedlu Stołczyn charakteryzuje wysoki poziom zadowolenia z miejsca zamieszkania, wysoki emocjonalny związek z miejscem zamieszkania, umiarkowany poziom oceny wpływu społecznego na rozwój osiedla. Zdecydowana większość mieszkańców osiedla utrzymuje kontakty z sąsiadami. Mieszkańcy raczej negatywnie oceniają dostęp do miejsc aktywności społecznej, słabo oceniają dostęp do kultury (znajduje się tu Miejska Biblioteka Publiczna - filia nr 46), jak też słabo widoczne są w ich ocenach inicjatywy społeczne. Powyższy obraz osiedla potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami:

- Zdecydowana większość, bo ponad trzy czwarte (78,8%) mieszkańców osiedla Stołczyn deklaruje, że są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża 16,3% mieszkańców.
- Trzy czwarte mieszkańców osiedla Stołczyn (75,1%) czuje się związanych z zamieszkiwaną okolicą. Brak odczuwania takiego związku deklaruje natomiast 16,3% badanych.
- Wpływ na rozwój swojej okolicy zamieszkania zadeklarowało 37,5% osób. Przeciwną opinię wyraziło 46,3% ankietowanych.
- Trzy czwarte ankietowanych (78,8%) wskazuje, że utrzymuje relacje ze swoimi sąsiadami. Odsetek respondentów przyznających, że nie mają takich kontaktów wyniósł 20,0%.

- Nieco mniej niż połowa (45,1%) mieszkańców osiedla Stołczyn wskazuje, że na osiedlu są miejsca, gdzie mogą oni spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać. Natomiast ponad połowa respondentów (53,8%) uważa, że takich miejsc w okolicy brakuje.
- Spośród mieszkańców osiedla Stołczyn 28,8% przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować. Ponad połowa badanych (56,3%) takich inicjatyw nie dostrzega.
- Co czwarty mieszkaniec (25,1%) osiedla Stołczyn deklaruje, że ma dostęp do miejsc, w których może skorzystać z usług kultury. Nie ma do nich dostępu 72,5% ankietowanych.

Rejon osiedla Stołczyn charakteryzuje niekorzystna sytuacja na lokalnym rynku pracy. I tak na analizowanym terenie w 2020 r. stopa bezrobocia wynosiła 5,0%, przekraczając o blisko 1,6 p.p. średnią wartość w mieście. Jednocześnie obszar ten charakteryzuje wyższy poziom bezrobocia długotrwałego (38,3%) niż średnio w mieście (31,1%). Tempo osłabienia tego zjawiska jest szybsze w porównaniu do całego miasta. Z uwagi na niskie kwalifikacje ok. 14% osób bezrobotnych nie potrafi znaleźć stabilnego miejsca zatrudnienia. Skala wysokiego bezrobocia ma swoje odzwierciedlenie w niskiej kwocie podatku dochodowego z tytułu umowy o pracę na 1 podatnika niż średnio w mieście.

Rejon osiedla Stołczyn cechuje się wysoką skalą ubóstwa dochodowego w porównaniu do miasta Szczecina. W 2020 r. na osiedlu liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynosiła 6,4%, z kolei w mieście – 1,8%. Z powodu ubóstwa systemem tej pomocy objęto 3,8% społeczeństwa. Ponadto 2,3% mieszkańców otrzymało środki finansowe na dożywianie dzieci.

W Stołczynie występuje również większa skala przestępczości na tle miasta Szczecina. Statystykę tę potwierdzają wyniki wskaźnika obrazującego liczbę przestępstw przypadających na 1000 mieszkańców. Na opisywanym obszarze w 2020 r. wskaźnik ten kształtował się na poziomie 22,7. Natomiast w samym mieście przyjął wartość 19,0. Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano wzrost zjawisk przestępczych blisko o 34,0%. Na osiedlu zarejestrowano prawie dwuipółkrotne większe wartości wskaźników dotyczących przestępstw przeciwko rodzinie i opiece w porównaniu do średniej miejskiej. I tak wskaźnik prezentujący liczbę przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. mieszkańców wynosił tutaj 13,3, podczas gdy w mieście – 5,1. Nie odnotowano przypadków postępowań w sprawie czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie. Aż 85,0% – mieszkańców osiedla Stołczyn deklaruje, że czuje się bezpiecznie w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Przeciwną opinię wyraża tylko 11,3% ankietowanych. Jednocześnie na poziom poczucia bezpieczeństwa wpływ może mieć ruch drogowy. Ponad połowa respondentów z osiedla Stołczyn (64,5%) jest zdania, że stwarza on zagrożenie. Przeciwną opinię wyraził nieco ponad co trzeci badany (34,2%).

W Stołczynie znajduje się Szkoła Podstawowa nr 9 im. kmdra ppor. Jana Grudzińskiego. Uczniowie kształcący się w niej uzyskują bardzo niskie wyniki edukacyjne zarówno na tle miasta, jak i szkół podstawowych zlokalizowanych w obrębie samego obszaru rewitalizacji. I tak w latach 2020-2022 otrzymali oni z języka polskiego- 31%, z matematyki – 25%, z języka angielskiego – 43%.

Tabela 15 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Stołczyn w granicach miasta Szczecina

Nazwa szkoły	Lokalizacja	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa nr 9 im. kmdra ppor. Jana Grudzińskiego	Ks. Dąbrówki 10	31	25	43
Miasto Szczecin	-	60	54	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.

Większość respondentów z osiedla (77,5%) jako niewystarczającą postrzega także liczbę miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania; za wystarczającą uważa ją natomiast 8,8%

badanych. Jest to jedna z najgorszych ocen w tej kategorii w porównaniu z innymi osiedlami z obszaru rewitalizacji. Podobnie nisko oceniana jest oferta pozaszkolnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. Jako bogatą postrzega ją jedynie 12,6% mieszkańców osiedla Stołczyn. Negatywną opinię na jej temat wyraża aż 70,1% badanych.

Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej Stołczyn odznacza się relatywnie niekorzystną kondycją gospodarczą na tle miasta. Obszar ten cechuje się niewielką koncentracją podmiotów gospodarczych. I tak wskaźnik przedstawiający liczbę zarejestrowanych przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 osób wynosił tutaj 101,9, natomiast w samym ośrodku miejskim – 154,5. W latach 2015-2020 liczba aktywnych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się o prawie 10,0%. Co istotne, tylko ok. 3,4% przedsiębiorstw w 2020 r. zdecydowało się opuścić sferę działalności gospodarczej. Należy dodać, że na osiedlu odnotowano większe tempo spadku wyrejestrowanych podmiotów niż średnio w mieście. Rejon osiedla jest potencjalnie mało atrakcyjny dla prowadzenia działalności usługowych i handlowych, co wynika przede wszystkim z lokalizacji osiedla w strukturze przestrzennej miasta. Ponadto 71% aktywnych podmiotów prowadzi tę działalność dłużej niż 2 lata. Jednocześnie na analizowanym obszarze występuje dwukrotnie mniejsza koncentracja podmiotów handlowych i usługowych. W 2020 r. średnia wysokość kwoty podatku dochodowego z tytułu działalności gospodarczej na podatnika wynosiła tu 7575 PLN.

Według mieszkańców Stołczyn mierzy się z problemem braku dostępności podstawowych usług. Handel oraz małe warsztaty zamierają, a na ich miejscu nie pojawiają się nowe działalności. Większą, choć nadal słabą, dostępnością sklepików oraz usług społecznych charakteryzuje się górny taras Stołczyna. Aby skorzystać z usług fryzjerskich, szewskich czy zrobić większe zakupy mieszkańcy muszą udać się poza osiedle. Osiedlowa placówka poczty działa w „niestandardowych godzinach”. Liczbę kawiarni i restauracji jako wystarczającą postrzega jedynie 5,1% ankietowanych; w odniesieniu do punktów handlowych odsetek ten wyniósł 38,8%.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Rejon osiedla Stołczyn jest położony na północy Szczecina, po zachodniej stronie jeziora Dąbie. Obszar cechuje zróżnicowana rzeźba terenu. Zachodnia część osiedla leży na krawędzi stoku wschodniego Wzniesień Szczecińskich, z kolei wschodnia w obniżeniu Doliny Odry. Na niższych tarasach i skarpie odrzańskiej przeważa zabudowa wielorodzinna. Główną oś komunikacyjną stanowi ulica Władysława Nehringa, przy którym mieści się Lapidarium. Obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w rejonie ulic Bronisława Sobola i Józefa Romana (Osiedle „Wrzosowe Wzgórze”), Polickiej, Doroty (Osiedle „North Garden”), Księżnej Dąbrówki (Osiedle Dąbrówki), Kościelnej, Kolejowej, Zamkniętej, Nad Odrą wzdłuż torów kolejowych. Ponadto budownictwo jednorodzinne rozwinęło się w otoczeniu ulicy Górskiej i Gołęcińskiej, Montherskiej i Kościelnej, Polickiej, Władysława Nehringa, Nad Odrą i Łowieckiej, Wincentego Witosa, Osadników i Warszawskiej, Kolarskiej, Olimpijskiej, Sprinterskiej. Wzdłuż ulicy Kościelnej i Kolejowej zachowały się zniszczone kamienice i obiekty robotnicze wybudowane w czasach powojennych. W przestrzeni osiedla widać również odnowioną zabudowę kamieniczną. Na osiedlu zlokalizowane są podstawowe usługi społeczne – żłobek, przedszkole, szkoła podstawowa, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, przychodnia, kościół, straż pożarna, obiekt sportowy.

Do instytucji kultury funkcjonujących na Stołczynie można zaliczyć filię nr 46 Miejskiej Biblioteki Publicznej. Do obszaru rewitalizacji włączono niewielki obszar zespołu budynków mieszkalnych w pobliżu Cegłówki, nieopodal torów kolejowych. Na osiedlu funkcjonowała nieistniejąca już dziś Huta Szczecin.

Osiedle Stołczyn charakteryzuje się rozdziałem na starą i nową część. W części starej (dolnej) dominuje ulicowy układ zabudowy oraz budownictwo starego typu – kamienice, domy z okresu powojennego.

W części „górnej” najczęściej spotykane są osiedla deweloperskie oraz TBS-y. Dzięki nowoczesnej zabudowie mieszkaniowej wyraźnie widoczny jest napływ nowych, młodych mieszkańców – najczęściej rodzin z małymi dziećmi, co daje nadzieję na rozwój osiedla.

W Stołczynie mieszkańcom bardzo brakuje dostępności usług kultury, wydarzeń organizowanych przez miasto. Plac zabaw oraz boiska dostępne na osiedlu nie posiadają infrastruktury towarzyszącej. W ich opinii zaplanowanie i zlokalizowanie w tych miejscach ławeczek byłoby sporym udogodnieniem dla rodziców, którzy przyprowadzają dzieci oraz naturalnym miejscem spotkań oraz tworzenia więzi społecznych. Spośród badanych mieszkańców osiedla Stołczyn tylko 28,8% przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować. Ponad połowa badanych (56,3%) takich inicjatyw nie dostrzega. Tylko co czwarty mieszkaniec (25,1%) osiedla Stołczyn deklaruje, że ma dostęp do miejsc, w których może skorzystać z usług kultury. Nie ma do nich dostępu 72,5% ankietowanych.

Najważniejszą zaletą osiedla wskazaną przez mieszkańców jest cisza oraz dostępność terenów rekreacyjnych oraz zieleni. Ich ilość jest przez większość badanych (80,1%) oceniana jako wystarczającą, natomiast za niewystarczającą uznało ją 20,1% osób. Równocześnie mieszkańcy wskazali oczekiwanie, by osiedle, które usytuowane jest nad Odrą uzyskało dostęp do nabrzeża. Mieszkańcy oczekują utworzenia trasy rowerowej oraz rozwinięcia uporządkowanej strefy rekreacyjnej nad wodą.

Sfera techniczna

W rejonie osiedla Stołczyn występuje większa koncentracja problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Społeczność lokalna ma umiarkowanie dobry dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej i słaby do lokalnych centrów usługowych w otoczeniu swojego miejsca zamieszkania. Część mieszkańców Stołczyna ma stosunkowo daleko do przystanków komunikacji miejskiej. Przez teren osiedla przebiega linia realizowanej Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej. Na opisywanym terenie odnotowano nieco większą koncentrację zamierzeń budowlanych związanych z modernizacją istniejących budowli niż średnio w mieście. I tak wskaźnik prezentujący liczbę zgłoszonych inwestycji budowlanych innych niż budowa nowego budynku na 1000 mieszkańców wynosił tutaj 39,8, natomiast w mieście – 27,1.

Stan techniczny starych kamienic jest odległy od oczekiwanego przez mieszkańców. W ich opinii zdecydowanie brakuje spójnej i logicznej polityki remontowej miasta. Część kamienic została ocieplona i odmalowana, natomiast nie przeprowadzono remontów wewnętrznych – nadal często spotykanym widokiem są toalety na półpiętrach oraz zewnętrzne. W ocenie mieszkańców sporym problemem są pustostany. Po części wyburzonych kamienic pozostały wolne działki, częściowo pojawiły się nowe budynki „plomby”. Szczególnie dolny taras osiedla charakteryzuje się nieciekawą estetyką.

Stołczyn boryka się z problemem dostępności komunikacyjnej. Mieszkańcy zauważyli i wyraźnie negatywnie ocenili okrojenie liczby kursów komunikacji. Wśród najbardziej oczekiwanych inwestycji komunalnych mieszkańcy wskazali budowę linii tramwajowej, która połączy osiedla nadodrzańskie z centrum miasta. Spośród badanych mieszkańców osiedla Stołczyn tylko 35,1% uważa dostęp do komunikacji miejskiej za odpowiedni, natomiast 62,6% osób wyraziło przeciwną opinię.

Niezadowolający jest stan infrastruktury drogowej i pieszej. Na osiedlu dominują stare, nierówne, dziurawe i wąskie chodniki z wysokimi krawężnikami. Spacer z wózkiem dziecięcym stanowi spore wyzwanie. Mieszkańcy wskazali także, że często chodniki nagle się urywają, brakuje przejść dla pieszych lub są usytuowane w niebezpiecznych miejscach. Szczególnie w pobliżu przedszkoli, szkoły oraz placów zabaw brakuje przejść z sygnalizacją świetlną. W opinii mieszkańców brakuje pomysłu na skuteczną politykę ograniczania ruchu wewnątrz osiedla oraz systemu uspokajania ruchu. Mieszkańcy wskazali

także na problemy z odwodnieniem osiedlowych ulic. Po niewielkich opadach uliczki zamieniają się w potoki.

Sfera środowiskowa

Osiedle Stołczyn, podobnie jak inne rejony miasta, które położone są nad Odrą, jest ważnym miejscem z perspektywy ochrony przyrody. Na terenie osiedla i w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji występują tereny chronione: wyspy Mewia, Kacza i północna część Dębiny położone w granicach obszaru Natura 2000 PLB „Dolina Dolnej Odry”. Północna część Dębiny położona w granicach obszaru Natura 2000 PLH „Dolna Odra”. Zlokalizowany jest tu zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dębina”, użytek ekologiczny „Dolina strumieni Skolwinki, Stołczynki i Żółwinki”, Leśny Kompleks Promocyjny „Puszcze Szczecińskie”, liczne stanowiska chronionej fauny i flory oraz siedliska przyrodnicze.

Obszarami istotnymi dla kondycji środowiska miejskiego, integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności są rzeka Odra z wyspami z brzegiem naturalnym: Ostrów Żurawi, Mewia, Kacza, północna część Dębiny, doliny strumieni Skolwinka, Glinianka, liczne rowy, tereny podmokłe, wysięki, ogrody działkowe. Część osiedla stanowi obszar regeneracji powietrza dla miasta jako główny korytarz przewietrzania. Istniejące doliny stanowią lokalne korytarze ekologiczne pomiędzy Puszcą Wkrzańską i Odrą.

Zakłada się potrzebę wzmocnienia funkcji przyrodniczych i rekreacyjnych w oparciu o istniejące walory, w tym utworzenie kolejnych miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych – zakątków wodnych na wyspach związanych z turystyką wodną.

Istotne jest przy tym zabezpieczenie celów ochrony przyrody, utrzymanie, integracja ekologiczna i rozwój istniejących struktur przyrodniczych (m.in. kształtowanie Systemu Zieleni Miejskiej).

Rejon osiedla Stołczyn cechuje dość niekorzystna sytuacja środowiskowa, m.in. ze względu na niską dostępność do sieci ciepłowniczej. Zabudowa mieszkaniowa tylko na niewielkim fragmencie zachodnim znajduje się w zasięgu tej infrastruktury. Znacznie lepszy dostęp mają mieszkańcy do sieci kanalizacyjnej. Społeczność lokalna posiada w miarę dobry dostęp do terenów zieleni ogólnodostępnej i w umiarkowanym stopniu odczuwa negatywne skutki hałasu w zasięgu jego immisji powyżej 55 dB.

Do problemów środowiskowych należy zaliczyć: w północnej i centralnej części osiedla osuwiska i obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi, przerwanie ciągłości korytarzy ekologicznych przez infrastrukturę drogową oraz tereny produkcyjne nad rzeką, obecność emitorów punktowych i powierzchniowych zanieczyszczeń powietrza, na terenie ogrodów działkowych nieodpowiednią gospodarkę odpadami i emisję zanieczyszczeń powietrza oddziałująca na środowisko i jakość powietrza.

Skolwin

Sfera społeczna

W rejonie osiedla Skolwin w 2020 r. mieszkało 2 873 osób, tj. 0,8% populacji Szczecina. Jest to osiedle peryferyjne osiedle peryferyjne względem centrum miasta. Co istotne, w okresie 2015-2020 zaznaczył się spadek liczby mieszkańców o 11,5%, co istotnie je odróżnia od sąsiedniego osiedla Stołczyn, położonego bliżej centrum miasta. Dla porównania w mieście Szczecin ubytek populacji wynosił 4,0%. W wyniku zmian demograficznych zmieniają się również relacje w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. I tak w 2020 r. udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 18,4% i był o 10,6 p.p. większy niż w 2015 roku. Najliczniejszą grupę mieszkańców

(58,4%) stanowiły z kolei osoby w wieku aktywności zawodowej (produkcyjnym). W analizowanym horyzoncie czasowym liczba osób w tej grupie zmniejszyła się aż o 19,9%, przekraczając dwukrotnie średnią wartość dla samej gminy (liczącą-10,0%). Na analizowanym obszarze było zameldowanych 22,2% populacji w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy średnia wartość dla miasta kształtowała się na poziomie 25,4%. Jednocześnie na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności w wieku emerytalnym zwiększyła się o 17,8%. Tempo przyrostu społeczności w tym wieku było tu znacznie szybsze niż średnio w mieście. Udział osób najstarszych powyżej 80 roku życia liczył zaś tylko 4,0%, tj. o ok. 1,5 p.p. mniej w stosunku do średniej wartości dla miasta Szczecina. Na przestrzeni lat 2015-2020 liczba seniorów po 80 roku życia zmniejszyła się zaś o 19,8% (najwięcej w mieście).

Relacje społeczne na osiedlu Skolwin charakteryzuje wysoki poziom zadowolenia z miejsca zamieszkania (choć mniejszy niż na sąsiednim osiedlu Stołczyn), wysoki emocjonalny związek z miejscem zamieszkania, umiarkowany poziom oceny wpływu społecznego na rozwój osiedla. Zdecydowana większość mieszkańców osiedla utrzymuje kontakty z sąsiadami. Mieszkańcy raczej pozytywnie oceniają dostęp do miejsc aktywności społecznej. Od osiedla Stołczyn odróżnia je względnie dobra ocena dostępu do kultury oraz wyraźniejsze dostrzeganie inicjatyw społecznych (działa tu Dom Kultury "Klub Skolwin"). Powyższy obraz osiedla potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami:

- Większość – niemal trzy czwarte (72,9%) - mieszkańców Skolwina deklaruje, że są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraża tylko 17,4% mieszkańców.
- Mieszkańcy Skolwina w zdecydowanej większości (75,0%) czują się związani z zamieszkiwaną okolicą. Brak odczuwania takiego związku deklaruje natomiast 16,3% badanych.
- Wśród mieszkańców Skolwina przeważają osoby uważające, że posiadają wpływ na rozwój swojej okolicy zamieszkania (52,2%). Przeciwnie, wpływu takiego nie dostrzega 31,6% ankietowanych.
- Większość ankietowanych (73,9%) wskazuje, że utrzymuje relacje ze swoimi sąsiadami. Odsetek respondentów przyznających, że nie mają takich kontaktów jest czterokrotnie niższy (18,4%).
- Ponad połowa (58,7%) mieszkańców Skolwina wskazuje, że na osiedlu są miejsca, gdzie mogą oni spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać. Znacząco mniejszy odsetek respondentów (31,5%) uważa natomiast, że takich miejsc w ich okolicy brakuje.
- Ponad dwie piąte (42,4%) mieszkańców przyznaje, że w ich okolicy nie są podejmowane inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować. Odsetek badanych, którzy takie inicjatywy dostrzegają wynosi 38,0%.
- Opinia na temat dostępności usług kultury jest wśród respondentów raczej dobra. Tylko jedna piąta (20,6%) badanych uważa, że w ich okolicy brakuje miejsc, gdzie można uczestniczyć w życiu kulturalnym; odsetek osób będących przeciwnej opinii jest znacznie wyższy (64,2%).

W Skolwinie obserwuje się znaczne nagromadzenie problemów natury społecznej. Analizowana jednostka charakteryzuje się relatywnie wysoką skalą ubóstwa dochodowego na tle Szczecina. Na opisywanym terenie wskaźnik przedstawiający liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynosił 2,9%, przy średniej wartości dla miasta liczącej 1,8%. Osoby objęte systemem tej pomocy zmagają się często z problemem ubóstwa, ściśle związanego z bezrobociem, w tym długookresowym. I tak na osiedlu wskaźnik obrazujący liczbę osób korzystających z tych świadczeń w przeliczeniu na 1000 osób z powodu ubóstwa kształtował się na poziomie 1,4%, to wartość niemal dwukrotnie większa niż w samym ośrodku miejskim. Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej starają się o środki finansowe w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie z tytułu dożywiania dzieci. Zgodnie z danymi z MOPR obszar ten cechuje się również około dwukrotnie większym natężeniem zjawiska niż średnio w mieście. Stopa bezrobocia rejestrowanego wynosiła 3,5%, przekraczając nieznacznie średnią dla miasta (3,4%). Udział ludności długotrwale bezrobotnej w ogólnej liczbie osób bezrobotnych liczył

zaś 20,2%, to mniej niż w całym mieście. W latach 2015-2020 nastąpił spadek liczby osób pozostających długotrwale bez pracy o 77,3%. W samym mieście ubyło zaś ok. 62,0% osób pozostających bez pracy ponad rok.

Rejon osiedla Skolwin cechuje porównywalny poziom przestępczości na tle miasta Szczecina. W 2020 r. na każde 1000 mieszkańców stwierdzono tu 20,2 przestępstw, a w samym ośrodku miejskim – 19,0 takich zdarzeń w przeliczeniu na 1000 osób. Niepokojącym aspektem staje się wzrost skali przestępstw na przestrzeni ostatnich lat (aż o 80,0%). Martwić może też prawie dwukrotnie większe natężenie zjawisk przestępczych przeciwko rodzinie i opiece (10,4 na 10 000 osób) w porównaniu do średniej dla miasta (5,2 na 10 000 osób). Wskaźnik liczby czynów karalnych nieletnich na 10 tys. mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym przyjął tutaj wartość aż 151,2 (1 miejsce w zestawieniu szczecińskich osiedli).

Mieszkańcy Skolwina zauważają w swoim otoczeniu kradzieże, akty wandalizmu czy spotykają osoby mogące budzić zaniepokojenie, ich ogólne poczucie bezpieczeństwa jest relatywnie niższe – w okolicy swojego miejsca zamieszkania bezpiecznie czuje się trzy czwarte (75,0%) ankietowanych.

Na terenie osiedla Skolwin znajduje się Szkoła Podstawowa nr 44 im. ppor. Emilii Gierczak, w której uczniowie osiągają niższe wyniki edukacyjne niż w średnio w mieście. Wśród przedmiotów szkolnych najlepsze noty uzyskali oni z języka polskiego – średnio 59%. Najgorsze wyniki z egzaminu ósmoklasisty odnotowano z matematyki. Średni wynik z tej części egzaminu wynosił tu jedynie 39%. Ponadto uczniowie mają problemy z nauką języka angielskiego. Z tego przedmiotu otrzymali oni średnio 50% punktów.

Tabela 16 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Skolwin w granicach miasta Szczecina

Nazwa szkoły	Lokalizacja	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa nr 44 im. ppor. Emilii Gierczak	Karpacka 29	59	39	50
Miasto Szczecin	-	60	54	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.

Ponad połowa zamieszkujących Skolwin respondentów (51,7%) uważa, że liczba miejsc, w których najmłodszy mogą spędzać czas na powietrzu jest wystarczająca; przeciwną opinię ma natomiast 36,3% uczestników badania. Większość respondentów (51,1%) jako wystarczającą postrzega także liczbę miejsc,

w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania; za niewystarczającą uważa ją ponad jedna czwarta (29,4%) badanych. Ofertę pozaszkolnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży jako bogatą postrzega około jedna trzecia (35,9%) mieszkańców Skolwina; negatywną opinię na jej temat wyraża 22,8% badanych.

Sfera gospodarcza

Skolwin charakteryzuje się najniższym poziomem przedsiębiorczości w mieście. I tak na analizowanym terenie w 2020 r. liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw przypadająca na 1000 mieszkańców wynosiła tu 83,5, podczas gdy w mieście – 154,5. Należy dodać, że pomiędzy 2015 a 2020 rokiem nastąpił spadek liczby aktywnych przedsiębiorstw o 13,4%, był to czwarty najwyższy ich ubytek w badanym okresie w całym Szczecinie. Bardzo źle wypadła także jednostka pod względem liczebności wyrejestrowanych przedsiębiorstw. W 2020 r. udział wyrejestrowanych przedsiębiorstw w ogólnej ich liczbie liczył tu aż 6,7%. Pozytywnym zjawiskiem jest zmniejszenie wartości wskaźnika dynamiki liczby wyrejestrowanych przedsiębiorstw (w latach 2015-2020 kształtował się na poziomie -12,1%). Większość przedsiębiorstw (74%) działa dłużej niż 2 lata. Podobne tendencje gospodarcze w tym aspekcie zaznaczają się również w mieście. Średnia wysokość podatku dochodowego związanego z działalnością gospodarczą osiągnęła

nieduższą wartość (11 829 PLN) niż w mieście (11 437 PLN). Obszar ten odznacza się również niewielką koncentracją podmiotów handlowych i usługowych na tle Szczecina.

Problemy gospodarcze zauważone zostały przez mieszkańców. W opinii badanych mieszkańców usługi oraz działalność gospodarcza na osiedlu zamiera. W ciągu ostatnich dwóch lat zamknięto salon fryzjerski, kwiaciarnię, zakład szewski oraz wiele małych sklepików. W miejscu, gdzie prowadzone były działalności, nie pojawili się nowi najemcy. Wśród usług, których mieszkańcom bardzo brakuje wskazano gastronomię – nie ma restauracji, barów czy kawiarni. „Centrum usługowym” dla mieszkańców Skolwina są Police – to tam robią zakupy, posyłają dzieci do szkoły, korzystają z oferty kulturalnej, a nawet policki cmentarz komunalny zdecydowanie częściej wybierają jako miejsce spoczynku. Liczbę kawiarni i restauracji jako wystarczającą postrzega zaledwie jedna dziesiąta (10,9%) badanych mieszkańców osiedla. Według zdecydowanej większości (81,6%) mieszkańców jest ona niewystarczająca. Tylko nieznacznie lepiej przedstawia się ocena liczby punktów handlowych – za niewystarczającą uważa ją 72,9% uczestników badania.

Sfera przestrzenno-funkcyjna

Rejon osiedla Skolwin jest położony na północnych obrzeżach Szczecina, na skarpie odrzańskiej. Od północy graniczy z miastem Police, od wschodu – rzeką Odrą, od południa – z osiedlem Stołczyn, a od zachodu – z gminą miejsko-wiejską Police. Północna część osiedla mieści się na Równinie Wkrzańskiej. Wschodnia część znajduje się w obniżeniu Doliny Dolnej Odry, gdzie rozciągają się tereny portowe. Zachodni fragment osiedla zlokalizowano u podnóża Wzgórz Warszawskich. W obrębie tarasu górnego zachowała się czytelna struktura wsi owalnicowej wykształconej w XII wieku. W tej części Skolwina istnieją zespoły osiedli robotniczych wybudowanych na przełomie XIX/XX w., po otwarciu papierni i cegielni. Dominuje tu mieszkaniowa zabudowa czynszowa, wśród której brakuje usług komunalnych. Na opisywanym terenie występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna niskiej intensywności wraz terenami zieleni naturalnej. W granicach dolnego tarasu przeważa zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna powstała w XIX wieku. Główny ciąg komunikacyjny stanowi częściowo ul. Stołczyńska oraz Przęsocińska. Przez jego teren przebiega linia kolejowa nr 406 relacji Szczecin Główny – Trzebież Szczeciński, ze stacją kolejową Szczecin Skolwin na jej trasie.

Osiedla wyposażone jest w usługi społeczne – przedszkole, szkołę podstawową, ośrodek wychowawczy, dom kultury, przychodnię, kościół, urząd pocztowy. Ofertę kulturalną zapewnia Dom Kultury Skolwin. Brakuje jednak szeregu innych usług. Filia pocztowa działa w okrojonym zakresie czasowym, brakuje placówki bankowej lub bankomatów. Do obszaru rewitalizacji włączono tereny zabudowy mieszkaniowej w rejonie ulic: Celulozowej, Stołczyńskiej, Inwalidzkiej, Wodnej, Skwarnej, Karpackiej, Łomżyńskiej, Bernardyńskiej, Ulanów Krechowieckich, Łużyckiej, Kamiennej, Nowomiejskiej, Nad Bogdańską, Pancernej, Olchowej, Nowy Świat, Huculskiej, Artyleryjskiej, Górniczej, Ciesielskiej, Orłowskiej. W niedalekiej odległości od terenów budownictwa mieszkalnego powstały tereny sportowe, gdzie swoje mecze rozgrywa klub Świt Szczecin (poza obszarem rewitalizacji, w jego sąsiedztwie). Ze względu na liczne bariery naturalne mieszkańcy osiedla mają utrudniony bezpośredni dostęp do brzegów koryta Odry Zachodniej.

Osiedle Skolwin posiada wyrazisty wizerunek wśród mieszkańców Szczecina, jak i osiedla, co wynika przede wszystkim z pewnej odrębności i izolacji osiedla względem przestrzeni miejskiej, pogłębianej między innymi ograniczeniami komunikacyjnymi. Zdaniem mieszkańców i liderów uczestniczących w badaniu teren osiedla w minimalnym zakresie objęty jest rewitalizacją, przez co rozwija się bardzo powoli. Mieszkańcy dostrzegają potencjał swojego osiedla, szczególnie związany z położeniem nad rzeką Odrą, natomiast wieloletnie zaniedbania powodują, że potencjały te nie są wykorzystane.

Sfera techniczna

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej rejon osiedla Skolwin *cechuje* się złą dostępnością w zakresie dojścia pieszego do lokalnych centów usługowych. Poza tym część mieszkańców może odczuwać problemy związane z fizycznym dostępem do podstawowej opieki medycznej. Skolwin nie jest dobrze skomunikowany transportem publicznym, choć sytuację w tym zakresie znacznie poprawia przebieg linii Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej. Mieszkańcy zwracają uwagę na problem odcięcia Skolwina od centrum miasta. Zarówno górna jak i dolna część osiedla boryka się z brakami infrastruktury komunikacji publicznej oraz nielicznymi połączeniami autobusowymi. Średni czas podróży z osiedla do centrum wynosi około godziny.

Stan dróg, chodników, przejść dla pieszych oraz braki w oznakowaniu drogowym to kolejny problem podnoszony przez mieszkańców. Wiele przejść dla pieszych jest źle oznakowanych, nie posiada sygnalizacji świetlnej. W opinii mieszkańców problemem są niezadbane cieki wodne oraz niewykasane brzozy dróg, co stanowi zagrożenie zarówno dla kierowców jak i pieszych.

W jednostce tej odnotowano prawie dwupółkrotnie większą liczbę zamierzeń budowlanych dotyczących modernizacji obiektów budowlanych w porównaniu do miasta Szczecina. Otóż liczba zgłoszonych inwestycji budowlanych innych niż budowa nowego budynku wynosiła tu 57,0 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Warto zauważyć, że złe warunki zamieszkania i mniej korzystne połączenia środkami publicznego transportu zbiorowego (wyłączając SKM) mogą mieć swoje odzwierciedlenie w bardzo niskich cenach osiedlowych nieruchomości. W 2020 r. na osiedlu Skolwin wartość finansowa gruntów była prawie pięciokrotnie niższa w stosunku do ich średniej wartości finansowej w mieście.

Na terenie Skolwina można wyróżnić trzy rodzaje zabudowy – na „dolnym” Skolwinie dominują stare, zaniedbane kamienice, domy wielorodzinne oraz bloki z lat 60. i 70. XX w. Skolwin „górny” charakteryzuje się zabudową jednorodzinną, w przeważającej z początku XX wieku. Nie występuje tu zabudowa deweloperska, a nowe budynki stanowią zdecydowaną mniejszość zabudowy. W najgorszym stanie technicznym znajdują się zabytkowe kamienice. Większość z nich nie przeszła podstawowych remontów. Wspólnoty mieszkaniowe zwracają konieczność naprawy dachów oraz budowy toalet wewnątrz mieszkań. Część bloków została już objęta procesami modernizacyjnymi.

Dostęp do terenów zieleni i wody to w opinii mieszkańców jeden z największych potencjałów osiedla Skolwin. Zarówno mieszkańcy jak i aktywiści dążą do zablokowania lokowania kolejnych fabryk i nieprzyjaznego środowisku przemysłu na terenie Skolwina. Lokalne stowarzyszenie we współpracy z radą osiedla pozyskało od miasta jeden z ostatnich wolnych i ogólnodostępnych terenów nad rzeką Odrą. Obecnie rozwijają tam plażę osiedlową, przystań kajakową oraz organizują wycieczki kajakowe korytami rzeki oraz na jezioro Dąbie. Zamysłem organizatorów jest pokazanie mieszkańcom Szczecina i Polic Skolwina jako miejsca weekendowej turystyki i rekreacji. Stowarzyszenie Skolwin i My wraz z radą osiedla planuje w przyszłości oraz we współpracy z innymi nadzręcznymi osiedlami stworzenie sieci ścieżek rowerowych oraz „miejskiego roweru wodnego”. Rozwój turystyki według mieszkańców przywróci także „mały handel” na Skolwinie oraz rozwój usług gastronomicznych.

Sfera środowiskowa

W sąsiedztwie obszaru rewitalizacji zlokalizowane są tereny chronione: rzeka Odra położona w granicach obszarów Natura 2000, PLH „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” oraz PLB „Dolina Dolnej Odry”, użytek ekologiczny „Dolina strumieni Skolwinki, Stołczynki i Żółwinki”, Leśny Kompleks Promocyjny „Puszcze Szczecińskie”, liczne stanowiska chronionej fauny i flory oraz siedliska przyrodnicze.

Obszary istotne dla kondycji środowiska miejskiego, integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności: Istotnymi elementami to: doliny strumieni, kanały Odry wraz z Cieśnicą, wyspy z brzegiem naturalnym Skolwiński Ostrów i Rybi Ostrów, park leśny Mścięcino, liczne oczka wodne, tereny

podmokłe, wysięki. Część osiedla wraz z otwartymi terenami rolniczymi na zachodzie stanowi obszar regeneracji powietrza dla miasta, w tym główny korytarz przewietrzania. Doliny strumieni stanowią lokalne korytarze ekologiczne pomiędzy Puszcą Wkrzańską i Odrą.

Potencjał przyrodniczy predysponuje do rozwoju funkcji rekreacyjnej i wypoczynkowej, w tym wykształcenie powiązań z obszarem turystyczno-rekreacyjnym sąsiadującym z Odrą.

Rejon osiedla Skolwin cechuje niekorzystna sytuacja środowiskowa w porównaniu do pozostałych rejonów miejskich. Może być tutaj odczuwany ograniczony dostęp do sieci kanalizacyjnej. Ponadto budynki mieszkalne nie zostały dotychczas podłączone do sieci ciepłowniczej. Mieszkańcy nie powinni natomiast narzekać na dostęp terenów zieleni ogólnodostępnej. Należy dodać, że społeczność lokalna odczuwa w bardzo niewielkim stopniu skutki hałasu powyżej 55 dB.

3.3. Podobszar III

Podobszar III obejmuje wyłącznie osiedle Zawadzkiego-Klonowica w granicach określonych na załącznikach mapowych.

Zawadzkiego-Klonowica

Sfera społeczna

W 2020 r. rejon osiedla Zawadzkiego-Klonowica zamieszkiwało 11 393 osób, tj. 3,1% ogólnej populacji Szczecina. Na przestrzeni ostatnich lat (pomiędzy rokiem 2015 a 2020) liczba mieszkańców osiedla zameldowanych na pobyt stały i czasowy spadła o prawie 7,4%. Dynamika odpływu ludności była tu prawie dwukrotnie szybsza niż średnio w mieście. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił 14,8%, nie przekraczając średniej wartości dla gminy równej 17,0%. Należy dodać, że w przyjętym horyzoncie czasowych ubyło tu najmłodszej grupy wiekowej o ponad 9,5%. Najbardziej liczną grupę stanowiła ludność w wieku produkcyjnym – jej udział nie przekroczył 52,0%. Natomiast w samym mieście było zarejestrowanych niecałe 57,0% osób w wieku aktywności zawodowej. W ostatnich latach osiedle charakteryzuje się dużym odpływem ludności w tej grupie wiekowej (wskaźnik dynamiki wynosił 13,0%). Udział procentowy populacji w wieku poprodukcyjnym wynosił z kolei aż 33,1%. Jest to jedna z najwyższych wartości wśród wszystkich osiedli w Szczecinie. Z zebranych danych wynika, że proces starzenia się społeczeństwa systematycznie nasila się. Potwierdzają to wyniki wskaźnika dynamiki zmian osób najstarszych, który na analizowanym terenie osiągnął 5,7%. Jednak tempo tego zjawiska przebiega wolniej niż w samym mieście. Jednocześnie obserwuje się systematyczny wzrost seniorów po 80 roku życia. Udział procentowy seniorów powyżej 80 roku życia liczył 7,6%, podczas gdy w mieście – 5,6%. W latach 2015-2020 wyraźnie zaznaczył się przyrost społeczności żyjącej dłużej niż 80 lat – o prawie 20,0%.

Osiedle Zawadzkiego-Klonowica powstało w latach 80-tych, jest to klasyczne osiedle zbudowane z wielkiej płyty, spójne architektonicznie. Z racji okresu jego zasiedlania na osiedlu bardzo widoczne są procesy starzenia się społeczeństwa. W dużej mierze mieszkają tu ci sami ludzie, którzy wprowadzali się w latach 80-tych oraz ich dzieci. Osób napływowych, nowo wprowadzających się jest stosunkowo niewiele.

Relacje społeczne na osiedlu Zawadzkiego - Klonowica charakteryzuje bardzo wysoki poziom zadowolenia z miejsca zamieszkania), relatywnie wysoki na tle innych osiedli emocjonalny związek z miejscem zamieszkania, umiarkowany poziom oceny wpływu społecznego na rozwój osiedla. Zdecydowana większość mieszkańców osiedla utrzymuje kontakty z sąsiadami. Mieszkańcy raczej pozytywnie oceniają dostęp do miejsc aktywności społecznej, choć już słabiej widoczne jest dostrzeganie inicjatyw społecznych. Umiarkowanie oceniany jest dostęp do kultury (działa tu Miejska Biblioteka Publiczna- filia nr 43). Powyższy obraz osiedla potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami:

- Zdecydowana większość (92,9%) mieszkańców osiedla Zawadzkiego – Klonowica deklaruje, że są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania; przeciwną opinię wyraziło jedynie 4,9% mieszkańców.
- Aż 81,3% mieszkańców osiedla Zawadzkiego – Klonowica czuje się związanych z zamieszkiwaną okolicą. Brak odczuwania takiego związku deklaruje natomiast 8,8% badanych.
- Wpływ na rozwój swojej okolicy zamieszkania zadeklarowało 46,7% osób. Przeciwną opinię wyraziło 25,2% ankietowanych.

- Niemal trzy czwarte ankietowanych (72,0%) wskazuje, że utrzymuje relacje ze swoimi sąsiadami. Odsetek respondentów przyznających, że nie mają takich kontaktów wyniósł 19,8%.
- Ponad połowa (56,6%) mieszkańców osiedla Zawadzkiego – Klonowica wskazuje, że na osiedlu są miejsca, gdzie mogą oni spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać. Natomiast 35,1% respondentów uważa, że takich miejsc w okolicy brakuje.
- Spośród mieszkańców osiedla Zawadzkiego – Klonowica 29,1% przyznaje, że w ich okolicy podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować. Natomiast 41,2% badanych takich inicjatyw nie dostrzega.
- Spośród mieszkańców osiedla Zawadzkiego – Klonowica 46,7% deklaruje, że ma dostęp do miejsc, w których może skorzystać z usług kultury. Nie ma do nich dostępu 43,4% ankietowanych.

Więzi społeczne są widoczne pomiędzy „starymi” mieszkańcami, tworzyli to osiedle, dzieci bawiły się razem na podwórkach, dziś jako dorośli ludzie utrzymują bliższe kontakty. Mieszkańcy napływowi w znacznie mniejszym stopniu zintegrowali się z lokalną społecznością. Trudno przy tym mówić o szczególnym poczuciu tożsamości lokalnej wśród mieszkańców. Trudno ich zaktywizować do głosowania w lokalnych projektach Budżetu Obywatelskiego. Na osiedlu nie działa wiele stowarzyszeń czy grup nieformalnych. Przez lata aktywnie funkcjonował „SMOK” Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Klonowica, założone przez pierwszych mieszkańców – z racji ich wieku stowarzyszenie działa w bardzo ograniczonym zakresie. Na terenie osiedla ulokowano **Szczecińską Agencję Artystyczną (SAA)**, która jest miejską instytucją kultury organizującą wydarzenia o charakterze kulturalnym, artystycznym i rozrywkowym. Jest jedną z najstarszych polskich agencji artystycznych, której początki historii sięgają schyłku lat 40-tych XX w., kiedy tworzone państwo polskie na Pomorzu Zachodnim. SAA realizuje szereg przedsięwzięć artystycznych i rozrywkowych o różnej skali zasięgu, zróżnicowanej ofercie gatunkowej i szerokim przedziale wiekowym. Są to festiwale, koncerty kameralne i masowe, widowiska, recitale, spektakle teatralne, festyny, pikniki, wystawy, jubileusze i imprezy okolicznościowe.

Rejon osiedla Zawadzkiego-Klonowica cechuje się mniejszą skalą przyznawania pomocy społecznej na tle miasta. Na analizowanym terenie objęto systemem tej pomocy jedynie 1,0% mieszkańców osiedla. Natomiast w samym ośrodku miejskim wskaźnik ten kształtował się na poziomie 1,8%. Z powodu ubóstwa o pomoc społeczną ubiegało się 0,3% osób. Ponadto 0,2% ludności otrzymało świadczenia pomocy społecznej na dożywianie dzieci.

Rejon osiedla Zawadzkiego-Klonowica charakteryzuje się również niższym poziomem bezrobocia wśród pozostałych szczecińskich osiedli. W 2020 r. stopa bezrobocia wynosiła tutaj 2,9%, przy średniej dla miasta równej 3,4%. Udział procentowy osób pozostającej bez pracy zarobkowej powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy liczył 38,1%. Należy podkreślić, że na analizowanym terenie udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem był o ok. 6,0 p.p. większy w porównaniu do średniej wartości dla gminy. Pozytywnym aspektem jest powolny spadek skali bezrobocia długookresowego, lecz jego tempo pozostaje wolniejsze (48,0%) niż średnio w samym ośrodku miejskim (62,1%). Ze względu na niskie kompetencje zawodowe, średnio 15,6% osób bezrobotnych nie otrzymało stabilnego miejsca zatrudnienia.

W rejonie osiedla Zawadzkiego-Klonowica występuje wyższy poziom przestępczości niż w mieście. I tak wskaźnik prezentujący liczbę przestępstw w przeliczeniu na 1000 osób wynosił tutaj 22,2. Co istotne, w latach 2015-2020 liczba przestępstw wzrosła o 49,0%. Odwrotną tendencję zjawiska odnotowuje się zaś w całym ośrodku miejskim. Na osiedlu rejestruje się dwukrotnie niższe natężenie przestępczości przeciwko rodzinie i opiece oraz trzykrotnie mniejszą liczbę czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie w odniesieniu do średnich wartości dla samego miasta, co wynikać może m. in. ze struktury demograficznej osiedla oraz braku miejsc, które przyciągają młode osoby.

Mieszkańcy uważają przy tym swoje osiedle za miejsce bezpieczne. Zdarzają się akty wandalizmu, szczególnie na nieoświetlonych parkingach publicznych oraz pojedyncze włamania do piwnic, jednak nie wpływa to na postrzeganie Zawadzkiego-Klonowica jako spokojnego i bezpiecznego osiedla. Aż 86,3% badanych mieszkańców osiedla Zawadzkiego – Klonowica deklaruje, że czuje się bezpiecznie w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Przeciwną opinię wyraża tylko 7,1% ankietowanych. Znacznie większym problemem są nieoświetlone oraz kiepsko oznakowane przejścia dla pieszych, dość często dochodzi do potrażeń pieszych.

Na osiedlu Zawadzkiego-Klonowica znajduje się Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi. Z zebranych danych wynika, że średni wynik z egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego był o 4 p.p. wyższy niż w samym ośrodku miejskim i liczył 64%. Uczniowie klas ósmych uzyskują zaś w niej porównywalne wyniki końcowe z matematyki jak w mieście Szczecinie. Średni wynik edukacyjny z języka angielskiego wynosi tu zaś aż 87%. Szkoła stawia zdecydowanie na naukę języków obcych. Na opisywanym terenie mieści się również Szkoła Podstawowa nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego. Średnie wyniki edukacyjne z matematyki (49%) i języka angielskiego (65%) są tutaj gorsze w porównaniu do średniej dla miasta Szczecina. Jednak uczniowie otrzymali z egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego (61%) nieco bardziej korzystne noty niż średnio w samym mieście (60%).

Tabela 17 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie Zawadzkiego-Klonowica w granicach miasta Szczecina

Nazwa szkoły	Lokalizacja	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi	Romera 2	64*	53*	87*
Szkoła Podstawowa nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego	Tadeusza Zawadzkiego 75	61	49	65
Miasto Szczecin	-	60	54	69

* Dostępne są tylko dane za rok szkolny 2019/2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu

Zdecydowana większość zamieszkujących osiedle Zawadzkiego – Klonowica respondentów (80,8%) uważa, że liczba miejsc, w których najmłodsi mogą spędzać czas na powietrzu jest wystarczająca.

Niemal połowa respondentów (48,9%) jako niewystarczającą postrzega także liczbę miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania; za wystarczającą uważa ją natomiast 25,3% badanych.

Ofertę pozaszkolnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży jako bogatą postrzega 22,5% mieszkańców osiedla Zawadzkiego – Klonowica; negatywną opinię na jej temat wyraża 37,9% badanych.

Sfera gospodarcza

Rejon osiedla Zawadzkiego-Klonowica odznacza się niekorzystną kondycją gospodarczą. I tak na opisywanym terenie odnotowuje się bardzo niską aktywność gospodarczą na tle miasta. W 2020 r. wskaźnik prezentujący liczbę zarejestrowanych przedsiębiorstw przypadających na 1000 mieszkańców przyjął wartość 107,6, a w samym ośrodku miejskim – 154,5. Ponadto w 2020 roku odnotowano o około 7% mniej podmiotów gospodarczych niż w 2015 r. To stosunkowo wysoki spadek. Jednak aktywność większości z nich (74,4%) przekracza 2 lata. W 2020 r. udział wyrejestrowanych przedsiębiorstw w ogólnej ich liczbie liczył 4,6%. Liczba wyrejestrowanych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą była o 0,4 p.p. wyższa niż w mieście. Obszar ten skupia niewielką liczbę podmiotów handlowych i usługowych w porównaniu do całej gminy. Przedsiębiorczość zatem nie należy do mocnych stron tego obszaru. Średnia kwota podatku dochodowego na podatnika z tytułu działalności gospodarczej na podatnika wynosiła 8 313 PLN.

Dostępność do usług oraz handlu na terenie osiedla została bardzo dobrze oceniona przez mieszkańców. Na terenie osiedla są liczne sklepy oraz ryneček. Wskazano przy tym na brak oferty gastronomicznej. Osiedle ma charakter typowo mieszkalny, nie ma tutaj wielkich przedsiębiorstw czy fabryk. Poza punktami usługowymi dominują małe, lokalne sklepiki. Nie zauważono także problemu związanego z zamieraniem handlu i usług. Zwalniające się lokale dość szybko znajdują nowych najemców. Liczbę kawiarni i restauracji jako wystarczającą postrzega jedynie 15,5% ankietowanych. Jednocześnie w odniesieniu do punktów handlowych odsetek ten był znacznie wyższy i wyniósł 85,7%.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Rejon osiedla Zawadzkiego-Klonowica obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wysokiej intensywności wraz z usługami kultury, oświaty i zdrowia w rejonie ulic Szafera, Litewskiej, Klonowica (częściowo), Zawadzkiego, Marlicza, Romera, Sosabowskiego. Około 90% obszaru zwartej strefy mieszkaniowej stanowią blokowiska zbudowane z wielkiej płyty. Udział budynków wyższych niż 5 kondygnacji w stosunku do liczby ogólnej budynków wynosi 3,4%. Wśród blokowisk wspólna przestrzeń cechuje się znacznym stopniem nasycenia zieleni osiedlowej i dobrym dostępem do placów zabaw dla dzieci. Mieszkańcy mają dostęp również do parku Szachisty i licznych skwerów. Ilość terenów zieleni przez większość badanych mieszkańców (86,2%) oceniana jako wystarczającą, natomiast za niewystarczającą uznało ją 11,5% osób. Blisko trzy czwarte ankietowanych (73,6%) uważa przy tym tereny zieleni w obszarze osiedla Zawadzkiego – Klonowica za atrakcyjne i zadbane.

Do obszaru rewitalizacji włączono dodatkowo osiedle mieszkaniowe w pobliżu ulic Litewskiej, Zakładowej, Akacyjowej i Unii Lubelskiej (niewielki odcinek). U zbiegu ulicy Litewskiej i Unii Lubelskiej zachował się kopiec ziemny, nazywany Wzgórzem Napoleona. Główną oś komunikacyjną tworzy odcinek Alei Wojska Polskiego, stanowiący fragment drogi wojewódzkiej nr 115 wraz z trasą tramwajową oraz ul. Szafera. Na opisywanym terenie znajdują się usługi społeczne – przedszkola, szkoły, przychodnie, obiekty sportowe, obiekt administracyjny, obiekt kultury i sportu (hala widowiskowo-sportowa), straż miejska, straż pożarna, kościół, urząd pocztowy, biblioteka. Oprócz zwartej zabudowy mieszkaniowej w obszarze rewitalizacji ujęto również teren toru kolarskiego znajdujący się w obszarze zdegradowanym wraz z obiektami. Teren i obiekty mogą potencjalnie służyć pod wykreowanie funkcji społecznej, która częściowo już została tam wprowadzona. Ich stan techniczny należy ocenić jako zły. Na osiedlu mieści się również targowisko Szafera. Filia nr 43 Miejskiej Biblioteki Publicznej znajduje się na osiedlu Zawadzkiego-Klonowica, jednak poza obszarem rewitalizacji.

Rada osiedla nie posiada funkcjonalnego lokalu, w którym mogliby integrować się mieszkańcy. Większość wydarzeń osiedlowych odbywa się w porozumieniu z lokalną księgarnią oraz na przestrzeniach otwartych, np. na Psim Polu.

Na osiedlu zlokalizowany jest dom seniora, który organizuje także wydarzenia otwarte skierowane do osiedlowych seniorów. Prężnie działa osiedlowy chór senioralny. Młodzież spotyka się przede wszystkim na ogólnodostępnych boiskach szkolnych, może korzystać także z zajęć oferowanych przez stowarzyszenia i kluby sportowe działające komercyjnie.

Na terenie osiedla znajduje się sporo obiektów sportowych: hala sportowo-widowiskowa, tor kolarski oraz stadion lekkoatletyczny. Mieszkańcy uważają, że są to miejsca, w oparciu o które należy rozwijać osiedle w kolejnych latach. Oczekują także inwestycji w tereny zieleni, które zlokalizowane będą blisko miejsc zamieszkania. Zdecydowana większość zamieszkujących osiedle Zawadzkiego – Klonowica respondentów (80,8%) uważa, że liczba miejsc, w których najmłodsi mogą spędzać czas na powietrzu jest wystarczająca.

Sfera techniczna

Rejon osiedla Zawadzkiego-Klonowica cechuje się w świetle analizy statystycznej dobrą sytuacją w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w porównaniu z pozostałymi szczecińskimi osiedlami. Wskaźnik obrazujący liczbę zgłoszonych inwestycji budowlanych innych niż budowa innego budynku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyjął tu wartość 5,2, podczas gdy w samym mieście – 27,1. Co istotne, w tej części miasta zarejestrowano niższe ceny nieruchomości, co potencjalnie może zachęcać mieszkańców do osiedlenia się na zachodzie Szczecina. Na analizowanym obszarze nie przebiega linia Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej, jednak osiedle pod względem komunikacyjnym jest dobrze połączone transportem publicznym z pozostałymi jednostkami. Spośród badanych mieszkańców osiedla Zawadzkiego – Klonowica aż 90,6% uważa dostęp do komunikacji miejskiej za odpowiedni, jedynie 6,0% osób wyraziło przeciwną opinię. Społeczność lokalna może odczuwać częściowo utrudniony dostęp do placówek podstawowej opieki medycznej i w mniejszym stopniu do lokalnego centrum usługowego. Udział terenów zieleni ogólnodostępnej na osiedlu Zawadzkiego Klonowica może również być uważany za niewystarczający. Mieszkańcy oczekują rozwoju terenów zielenie bliżej miejsc zamieszkania, co wynika m. in. ze struktury demograficznej osiedla.

Osiedle Zawadzkiego – Klonowica jest stosunkowo nowym osiedlem. Zasadniczo cały zasób lokalowy należy do osób prywatnych. Blokami zarządzają spółdzielnie mieszkaniowe. Wszystkie bloki przeszły proces termomodernizacji. Widać kolejne prace remontowe związane z odmalowywaniem elewacji. Jako dobry stan techniczny zamieszkiwanych budynków oceniło 71,5% osób, natomiast przeciwnego zdania było 16,4%. Bezpośrednie otoczenie zamieszkiwanych budynków przez większość ankietowanych (76,2%) jest postrzegane jako zadbane i funkcjonalne.

W opinii mieszkańców na osiedlu brakuje infrastruktury rowerowej. Mieszkańcy zwracają uwagę na zły stan techniczny chodników oraz uliczek osiedlowych. Ze względu na brak miejsc parkingowych kierowcy zajmują chodniki, niszcząc je oraz powodując utrudnienia w ruchu dla pieszych.

Sfera środowiskowa

Na osiedlu Zawadzkiego – Klonowica brak jest terenów chronionych. Obszary istotne dla kondycji środowiska miejskiego, integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności to zieleń osiedlowa, zieleń przyuliczna, zieleń ogólnodostępna (parki, skwery)

Kluczowe problemy środowiskowe to niekorzystne warunki aerosanitarne, na terenie ogrodów działkowych nieodpowiednia gospodarka odpadami i emisja zanieczyszczeń oddziałująca na środowisko gruntowo-wodne i jakość powietrza.

W sferze środowiskowej rejon osiedla Zawadzkiego – Klonowica wypada korzystnie na tle innych jednostek analitycznych. Większość zabudowy została już podłączona do sieci ciepłowniczej i kanalizacyjnej. Społeczność lokalna może w dużym stopniu odczuwać negatywne skutki hałasu o natężeniu powyżej 55 dB i być częściowo narażona na zjawisko tzw. „miejskiej wyspy ciepła”.

3.4. Wyniki badań etnograficznych przeprowadzonych na podobszarach rewitalizacji w Szczecinie

Badania etnograficzne były jednym z dodatkowych narzędzi oceny zagadnień ważnych z punktu widzenia rewitalizacji i stanowią uzupełnienie materiału diagnostycznego. Są jednocześnie materiałem agregującym spojrzenie na poszczególne podobszary, wskazujące na ich zróżnicowanie i specyficzne cechy.

W ramach badań etnograficznych zostały przebadane wszystkie obszary i podobszary rewitalizacji, które charakteryzują się sporą różnorodnością. Obserwacje odbyły się z punktu widzenia kilku specyficznych grup: seniorów, rowerzystów czy rodziców małych dzieci, dzięki czemu możliwe było zaobserwowanie obszarów rewitalizacji i ich problemów, których nie można określić na podstawie innych analiz i danych.

Poczynione obserwacje obejmują różne sfery, które są niezmiernie ważne z punktu widzenia procesów rewitalizacyjnych. Szczególnie silna jest sfera przestrzenno-funkcjonalna, która dość mocno przebija się w obserwacjach badaczy jako sfera silnie wpływająca na sposób życia codziennego mieszkańców.

Należy zauważyć, że w obszarze rewitalizacji znajdują się zarówno obszary mające charakter dawnych wsi i miasteczka (Dąbie stare), blokowisk oraz centrum dużego miasta, charakteryzującego się zwartą zabudową kwartałową kamienic. Na terenie poszczególnych osiedli można zdiagnozować specyficzne dla lokalizacji, funkcji, historii, społeczności problemy.

Obszary, które mają charakter wsi w.np. takie jak Skolwin, Stołczyn, charakteryzują się przede wszystkim dość dużą odległością od centrum miasta. Dojazd do nich jest utrudniony i choć dojeżdża do nich transport publiczny, to mieszkańcy opierają się głównie na komunikacji prywatnej, przede wszystkim samochodach osobowych. Wymienione obszary tworzą swoiste enklawy, które funkcjonują w pewnym oderwaniu od reszty miasta. Ich połączenie funkcjonalne z resztą terenów miejskich jest dość problematyczne. Badacze zwracali uwagę na fakt, że najważniejsze braki takich miejsc to przede wszystkim brak dobrze zaopatrzonych sklepów, szczególnie wielkopowierzchniowych, brak infrastruktury dedykowanej pieszym i rowerzystom, niewielka ilość placów zabaw, brak ścieżek rowerowych. Główną cechą tych miejsc jest to, że w części z nich życie toczy się zupełnie inaczej niż w centrum miasta. Nie ma tam charakterystycznego zgiełku i hałasu, w zasięgu ręki są dostępne tereny zieleni. Badacze, którzy prowadzili obserwacje podkreślali jednak, że mieszkańcy nie zamieniliby swoich miejsc zamieszkania na inne. Widoczne są zmiany: pojawiają się place zabaw dla dzieci, siłownie na świeżym powietrzu dla osób dorosłych i miejsca, gdzie można się spotkać z innymi mieszkańcami czy znajomymi. Są to jednak zmiany w opinii badanych niewystarczające i zbyt powolne.

Osiedle Skolwin, fot. Jarosław Sawicki

Zupełnie inaczej sytuacja wygląda na obszarze, który jest wielkim blokowiskiem. Takim osiedlem jest Zawadzkiego-Klonowica. Tutaj problemem w opinii badaczy-etnografów nie jest dostęp do infrastruktury, szkół, placów zabaw czy sklepów. Osiedle jest dobrze skomunikowane, ma bardzo rozbudowane zaplecze, ale jego problemem jest jego podstawowa struktura, czyli budynki z wielkiej płyty, które bardzo mocno ingerują w krajobraz i go przytłaczają. Badacze zwracali uwagę na poszatowanie osiedla, które w wyniku utworzenia się wielu wspólnot osiedlowych sprawiło, że wszędzie znajdują się szlabany i trudno poruszać się po nim zarówno za pomocą samochodu jak i na piechotę. Badacze zwracali także uwagę na bardzo dużą ilość samochodów, które parkują wszędzie, gdzie się da. Jest to problematyczne dla innych grup mieszkających czy też przebywających na osiedlu, takich jak pieszych, rowerzystów, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami czy też rodziców z małymi dziećmi.

Osiedle Zawadzkiego-Klonowica, fot. Jarosław Sawicki

Z zupełnie innymi problemami muszą się mierzyć obszary położone w centrum miasta. Tutaj badacze-etnografowie zwracają uwagę na duży ruch i hałas. Obszary położone w centrum to głównie zwarta zabudowa, składająca się przede wszystkim ze starego budownictwa, w tym część z nich to budynki zabytkowe lub objęte jakąś formą ochrony. Jest to wyjątkowo uciążliwe dla mieszkańców, bowiem mocno ich ogranicza w dostosowaniu przestrzeni do ich potrzeb i oczekiwań. Centralne tereny miasta to także tereny, na których odczuwa się silną presję ze strony osób przyjeżdżających tu w różnych celach, od biznesowo-administracyjnych po rozrywkowe. Powoduje to duży ruch samochodowy i pieszy, korki, problemy z parkowaniem, a także duży hałas. Badacze zwracają uwagę, że osoby przyjeżdżające w celach rozrywkowych są często źródłem negatywnych zachowań, często o charakterze chuligańskim czy wręcz nawet przestępczym. Badacze zwracają także uwagę na niedoskonałości infrastruktury (zarówno wewnątrz budynków, jak i ich otoczenie, choćby zaniedbane podwórka), która jest w ich opinii przestarzała i w wielu miejscach wymaga poprawy czy remontu.

Osiedle Śródmieście, fot. Dariusz Marciniak

Zupełnie innym typem obszaru jest z kolei Dąbie stare, które jest położone z dala od reszty miasta, oddzielone naturalną granicą w postaci Międzyodrza i jeziora. Jest to osiedle założone na układzie staromiejskim, o zróżnicowanych funkcjach i zabudowie. Z jednej strony mamy tu zarówno zabudowę jednorodzinną jak i wielorodzinną, z drugiej strony mamy teren lotniska, tereny kolejowe i rekreacyjne. Problemem Dąbia jest w opinii badaczy niewystarczająca stopień powiązania komunikacyjnego z centralną częścią miasta. Badacze podkreślali, że czują się w jakiś sposób odcięci od reszty miasta. Obszar ma dość dobre zaplecze do sklepów, ale problemem może być ograniczony dostęp do wybranych usług społecznych, w kultury, które zlokalizowane są w centralnych osiedlach Szczecina.

Osiedle Dąbie stare, fot. Jarosław Sawicki

3.5. Pogłębiona diagnoza dobrych praktyk i procesów wspierających procesy rewitalizacji

Poniżej przedstawiono wybrane przykłady dobrych praktyk i działań realizowanych w podobszarach rewitalizacji i poza nimi.

Jadłodzielnia Szczecin

Jadłodzielnia jest przykładem oddolnej, społecznej inicjatywy, której celem jest wsparcie ubogich mieszkańców miasta. Jadłodzielnia w Szczecinie rozpoczęła swoją działalność w lutym 2017 roku. Początkowo był to jeden lokal, jednak z czasem został uruchomiony kolejny, który również cieszył się sporą popularnością (niestety został zamknięty wskutek zmian organizacyjnych na zajmowanym terenie). W Szczecinie ustawiono 9 ogólnodostępnych jadłodzielni w formie szafek – są one otwarte 24h na dobę, 7 dni w tygodniu. Inicjatywa realizowana jest przez Stowarzyszenie Jadłodzielnia Szczecin. Tworzą je osoby w różnym wieku, których łączy wrażliwość społeczna i chęć niesienia pomocy. Jadłodzielnia jest przykładem inicjatywy, która umożliwia wsparcia osób potrzebujących przez ogół mieszkańców miasta, przy wykorzystaniu aktywności liderów i osób zaangażowanych społecznie.

Szpargalek

Szpargalek jest inicjatywą łączącą potencjał instytucji publicznych, potrzeb społecznych oraz zaangażowania i wsparcia społecznego mieszkańców. Łączy przy tym wymiar społeczny i środowiskowy. Idea działalności polega na przygotowaniu produktów lub ich części do ponownego użycia do tego samego celu do jakiego były przeznaczone. Następnie osoby upoważnionej do korzystania z Galerii Szpargalek będą mogły je nabyć. Warunkiem upoważniającym daną osobę do skorzystania z Galerii jest dokonanie darowizny na rzecz wybranej organizacji lub posiadanie „Kuponu Galerii”. Darowizna może być pieniężna, rzeczowa lub polegać może na wykonaniu świadczenia jako wolontariusz.

Podstawę działalności „Galerii Szpargalek” stanowi Funkcjonowanie gminnego systemu punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych – Ekoportów. Galeria Szpargalek jest działalnością prowadzoną przez Zakład Usług Komunalnych na terenie wybranych Ekoportów w ramach ich statutowej działalności i jest integralną częścią punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Galeria prowadzona jest w określonych dniach tygodnia, w godzinach 9:30-18:30.

Korzyści z działalności Galerii związane są zarówno z wymiarem społecznym jak też środowiskowym. Inicjatywa zakłada bowiem wsparcie inicjatyw społecznych. Korzyści dla środowiska związane są z ponownym użyciem produktów, co wpisuje się w ramy gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.

Prototypowanie placu Orła Białego

Prototypowanie urbanistyczne - polega na projektowaniu, wdrażaniu i testowaniu tymczasowych, ale rzeczywistych zmian w przestrzeni miejskiej- razem z ludźmi, którzy z niej korzystają. Przekształcenia mogą dotyczyć nowych, wygodnych ławek, zieleni, miejsc do zabawy dla dzieci i odpoczynku dla dorosłych, dodatkowych obszarów dla lokalnych kawiarni, ale też wydarzeń kulturalnych i społecznych czy nowej organizacji ruchu.

Prototypowanie zakłada stopniowe wprowadzenie zmian, które mogą być ciągle korygowane. Mieszkańcy mogą sprawdzić, jaki rodzaj działań w przestrzeni publicznej najlepiej ją ożywia, ale też przekonać się, jak na bezpieczeństwo na ulicach wpływa uspokojenie ruchu. Przedsiębiorcy mogą ocenić, czy z punktu widzenia ich interesów lepszy jest większy ogródek, miejsce postojowe dla klientów, czy przestrzeń dla różnorodnej aktywności.

Przykładem takich rozwiązań w Szczecinie było prototypowanie placu Orła Białego. W ramach procesu kształtowania urbanistycznego placu Orła Białego odbyło się szereg konsultacji, spotkań, warsztatów. W ramach tego procesu umożliwiono mieszkańcom dokonanie oceny różnych wariantów zagospodarowania placu. Proces ten trwał kilka miesięcy i zakończył się prezentacją założeń zagospodarowania.

Prototypowanie placu Orła Białego było przykładem włączenia społeczności lokalnej w kształtowanie rozwiązań urbanistycznych. Warto dodać, iż plac jest jednym z najważniejszych miejsc w Szczecinie z którego na co dzień korzystają osoby tu mieszkające, pracujące, spędzające czas wolny. Na bazie konsultacji z mieszkańcami powstał projekt placu Orła Białego, który przygotowała Pracownia Palmett z Warszawy. Ma to być bezpiecznie dla pieszych i rowerzystów, z poszanowaniem historii tego miejsca, zabytkową nawierzchnią i nowymi rozwiązaniami. W przestrzeni pojawi się więcej zieleni (dęby, byliny, trawy), posąg Flory zostanie ogrodzony rabatą, a w okolicy ulicy Staromłyńskiej powstanie ogród deszczowy. Ulice będą miały jeden poziom, a bariery architektoniczne znikną. Pojawia się słupki granitowe i automatyczne, które będą chroniły przed nielegalnym parkowaniem.

Szczeciński Budżet Obywatelski

Budżet obywatelski jest ważnym narzędziem aktywizacji mieszkańców do uczestnictwa w procesach decydowania o rozwoju danego rejonu miasta. W Szczecinie Budżet podzielony jest na reiony, które tworzą wybrane osiedla. Doświadczenia w Szczecinie wskazują, że realizowane są różnorodne projekty, w tym o charakterze inwestycyjnym. W edycji 2024 wybrano 33 projekty spośród 149 propozycji. Wśród nich były 124 projekty lokalne i 25 w kategorii „Zielonego SBO”, która była nowością tej edycji. W sumie w głosowaniu wzięło udział ponad 26 tysięcy głosujących oddając ponad 50 tysięcy głosów. Pula środków SBO 2024 to 17 200 000 PLN, w tym 30% przeznaczono na projekty „Zielonego SBO” i 70% na projekty lokalne. Budżet obywatelski stanowić może dobre narzędzie aktywizacji społecznej oraz czynnej partycypacji mieszkańców w realizacji inicjatyw rewitalizacyjnych. Wymaga on „promocji” wybranych przedsięwzięć, które muszą przy tym wpisywać się w potrzeby społeczne.

Dom Kultury Klub Skolwin

Dom Kultury Skolwin jest dobrym przykładem działalności instytucji kultury na osiedlu oddalonym od centralnym rejonów miasta. Nieprzypadkowo na tle innych osiedli z obszaru rewitalizacji oddalonych od centralnych rejonów miasta – mieszkańcy osiedla Skolwin ocenili wyraźnie lepiej dostęp do oferty kultury. Dom Kultury Klub Skolwin cieszy się zatem zarówno dobrą opinią jak też rozpoznawalnością wśród mieszkańców osiedla i nie tylko. Jest to Instytucja Kultury Miasta Szczecin. Plan zajęć oferowanych przez Dom Kultury jest bardzo różnorodny i dedykowany różnych obiorcom. Oferuje między innymi kawiarenkę internetową, koło samoobrony dla dzieci, warsztaty muzyczne, koło ceramiczne, koło taneczne, aerobik, fitness, koło języka angielskiego, cykl warsztatów plastycznych, studio witrażu. Warto dodać, że osiedle Skolwin w 2020 r. jest niedużą pod względnie liczby mieszkańców wspólnotą społeczną. Jest to osiedle peryferyjne osiedle peryferyjne względem centrum miasta, a Dom Kultury Skolwin jest jednym z niewielu zorganizowanych form zapewniających aktywność społeczną.

Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna

Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna to stosunkowo młoda organizacja pozarządowa. Istnieje od 2018 roku. Bazuje na zaangażowaniu i pracy społecznej. Organizacja została założona przez grupę mieszkańców Stołczyna gotowych i chętnych do realizacji działań dla swojego najbliższego otoczenia. W ciągu kilku lat istnienia udało nam się zrealizować kilka ciekawych inicjatyw popularyzatorskich, wydawniczych czy społecznych.

Celem Stowarzyszenia jest: promowanie walorów historycznych i przyrodniczych Stołczyna, krzewienie wśród społeczeństwa wiedzy o osiedlu Stołczyn, ochrona lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, przeciwdziałanie degradacji tkanki historycznej zabudowy osiedla Stołczyn, organizowanie i wspieranie inicjatyw społecznych w zakresie poprawy warunków życia mieszkańców osiedla Stołczyn, aktywizowanie i integrowanie społeczności lokalnej, kształtowanie odpowiedzialnego stosunku społeczności lokalnej do swego najbliższego otoczenia.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele m. in. poprzez: organizowanie spotkań, seminariów, warsztatów, konferencji, inicjowanie działań w celu powstawania nowych placówek kulturalnych, oświatowych, sportowych, usługowych i in. na terenie osiedla, wypowiadanie się w sprawach publicznych będących przedmiotem zainteresowania stowarzyszenia, występowanie z wnioskami i opiniami do właściwych organów administracji i sądów, współpracę z wszelkimi osobami i instytucjami o podobnych celach działania, aktywne uczestnictwo w opracowywaniu i podejmowaniu decyzji planistycznych i inwestycyjnych dotyczących osiedla.

W siedzibie Stowarzyszenia od maja 2023 r. działa Izba Pamięci Stołczyna.

Atutem Stowarzyszenia w kontekście rewitalizacji jest emocjonalny związek z miejscem zamieszkania i doskonała znajomość lokalnych uwarunkowań, w tym mieszkańców, ich potrzeb i problemów. Tak jak większość niedużych inicjatyw opiera się na działalności kilku liderów społecznych. Sukces działalności opierać się będzie więc na zaangażowaniu i chęci do działania. Warto wspierać takie inicjatywy, w tym budować ich trwałość, wspierać rozpoznawalność i potencjał organizacyjny. Osiedle Stołczyn jest stosunkowo niedużą lokalną wspólnotą. W takiej wspólnocie teoretycznie łatwiej zbudować rozpoznawalność. Stowarzyszenie może być przestrzenią do współpracy i kreowania potencjału lokalnych liderów.

Stowarzyszenie „Skolwin i My”

Osiedle Skolwin posiada swoją reprezentację społeczną poprzez działalność Stowarzyszenia „Skolwin i My”. Organizacja powstała w 2012 roku. Działa na rzecz mieszkańców osiedla Skolwin. Aktywność skupia się na promocji osiedla i wspieraniu lokalnych inicjatyw. Przykładem są inicjatywy zagospodarowania miejsc pod funkcje rekreacyjne, wspólne akcje porządkowania przestrzeni publicznych, czy też petycje w sprawach istotnych dla lokalnej społeczności. Podobnie jak w przypadku innych lokalnych inicjatyw społecznych, Stowarzyszenie „Skolwin i My” jest mocno zakorzenione w lokalnych sprawach i tematach. Jego atutem jest dobra znajomość lokalnych potrzeb i problemów, jak też mieszkańców i liderów społecznych. Cele działalności organizacji stanowią swoistą odpowiedź na potrzeby rewitalizacyjne osiedla Skolwin.

Celem działalności organizacji jest:

1. Promowanie dzielnicy Skolwin.
2. Działania na rzecz mieszkańców dzielnicy Skolwin w zakresie bezpieczeństwa, ochrony środowiska, ładu przestrzennego, kultury i oświaty oraz pomoc mieszkańcom zagrożonym patologiami społecznymi.
3. Wspieranie ludzi w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych oraz innych potrzebujących.
4. Wzmacnianie poczucia przydatności społecznej, wykorzystywanie doświadczenia życiowego i umiejętności mieszkańców dla dobra społecznego.
5. Tworzenie warunków do integracji międzypokoleniowej społeczności.
6. Prowadzenie konsultacji społecznych w sprawach inicjatyw lokalnych.
7. Wspieranie inicjatyw na rzecz rozwijania postaw patriotycznych, prospołecznych i prozdrowotnych wśród mieszkańców oraz dzieci i młodzieży.

8. Działania na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych studentów, młodzieży uczącej się.
9. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
10. Wspieranie rozwoju kulturalnego i turystyki oraz kontaktów międzynarodowych mieszkańców dzielnicy Skolwin.
10. Dążenie do zwiększenia atrakcyjności turystycznej Skolwina.
11. Udział, inicjowanie, wspieranie lub opiniowanie wszelkich akcji związanych z promowaniem i rozwojem dzielnicy.
12. Wspieranie aktywizacji zawodowej społeczeństwa lokalnego.
13. Krzewienie kultury polskiej oraz dziedzictwa narodowego.
14. Działania na rzecz osób zagrożonych patologią, ubóstwem i wykluczeniem społecznym (młodzież, bezrobotni, seniorzy, mniejszości narodowe itp.).
15. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, działanie na rzecz porządku i bezpieczeństwa
16. Inne cele związane z rozwojem pojawiające się w dzielnicy.

Inicjatywa „Rajski dzień na Rayskiego”

W 2023 roku odbyła się 6 edycja inicjatywa pod nazwą „Rajski dzień na Rayskiego”. Jest to inicjatywa łącząca elementu jarmarku i wydarzeń społecznych o charakterze animacyjnym i poznawczym. Odbywa się w centrum Szczecina, na ul. Rayskiego, która tego dnia wyłączona zostaje z ruchu komunikacyjnego. 6 edycja zrealizowana została przy współpracy Stowarzyszenia Oswajanie Miasta i Żegluga Szczecińskiej. W dniu imprezy odbywają się prezentacje lokalnych przedsiębiorców rękodzielników, jak też organizacji społecznych. Impreza jest swoistym lokalnym świętem, który angażuje mieszkańców i osoby odwiedzające. Buduje lokalną tożsamość miejsca, jak też kreuje więzi społeczne. Przedsięwzięcie organizowane jest przy udziale społecznym. Potencjał takich wydarzeń związany jest z zaangażowaniem różnych podmiotów, aktywnie funkcjonujących w przestrzeni miejskiej. Tworzą się przy tym więzi współpracy, wzajemnego poznania. Zmienia się przy tym obraz miejsca.

Inkubator Sektorów Kreatywnych

Inkubator przez Miasto Szczecin – stanowiąc odpowiedź na potrzeby szczecińskiego sektora pozarządowego oraz społeczności lokalnej. Inkubator ma za zadanie wspierać organizacje w zakresie kultury, edukacji, realizacji inicjatyw społecznych oraz rozwoju współpracy z sektorem kreatywnym.

Inkubator Sektorów Kreatywnych został powołany 1 września 2011 r. w celu realizacji zadania publicznego: „Prowadzenie Inkubatora dla Organizacji Pozarządowych działających w sferze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w budynku położonym przy al. Wojska Polskiego 90 w Szczecinie”.

Obecnie inkubator prowadzony jest przez szczecińską organizację pozarządową Stowarzyszenie Media Dizajn i angażuje się w realizację lokalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych projektów związanych z działaniami o charakterze społeczno-kulturalnym. Wspiera przy tym oddolne inicjatywy, współpracuje z organizacjami pozarządowymi, grupami nieformalnymi i artystami. INKU Inkubator Sektorów Kreatywnych mieści się w willi przy al. Wojska Polskiego 90, dzięki czemu dysponuje przestrzenią, którą może udostępniać na preferencyjnych warunkach. W studyjnym kinie INKU możliwe są pokazy filmów czy spektakle teatralne. Inkubator dysponuje dwiema wielofunkcyjnymi salami o łącznej powierzchni 80 m², które można wykorzystać na zorganizowanie wystaw, debat, spotkań roboczych czy warsztatów artystycznych.

Działalność Inkubatora jest ważnym narzędziem wsparcia działalności szeregu innych inicjatyw społecznych. Zaletą funkcjonowania inicjatywy inkubacyjnej jest przy tym możliwość tworzenia powiązań sieciowych w sektorze pozarządowym. Tym samym możliwe jest efektywniejsze wykorzystanie zasobów

trzeciego sektora, w tym również w kontekście prowadzonych działań lokalnych na poszczególnych podobszarach rewitalizacji.

Centrum Seniora przy ul. Bolesława Śmiałego 16/U2

Na poszczególnych podobszarach rewitalizacji w Szczecinie widoczne są zjawiska starzenia się społeczeństwa. Przybywa osób starszych, w tym rosną ilościowe i jakościowe potrzeby tej grupy wiekowej. Od 19 czerwca 2019 r. funkcjonuje Centrum Seniora przy ul. Bolesława Śmiałego 16/U2. Jest to zatem w miarę nowe miejsce na mapie miasta, które dedykowane najstarszym mieszkańcom Szczecina. U podstaw pomysłu stworzenia Centrum Seniora leży idea aktywizacji osób starszych. Jest to placówka, która pełni funkcję miejsca integrującego mieszkańców. Dodatkowo, to właśnie w tym miejscu wszyscy zainteresowani będą mogli zaczerpnąć wiedzy na temat różnych aktywności na rzecz seniorów, które mają miejsce w Szczecinie. Centrum ma przede wszystkim służyć pobudzaniu aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, zdrowotnej czy też edukacyjnej osób, które są już na emeryturze.

Celem Centrum Seniora jest wychodzenie naprzeciw zróżnicowanym potrzebom osób starszych, stwarzając przy tym warunki szeroko pojmowanego rozwoju seniorów, wsparcia społecznego oraz przygotowania do życia na emeryturze. Centrum realizuje swoje cele aktywizowania osób starszych poprzez różnorodne kursy, szkolenia i warsztaty, prowadzenie punktu informacyjnego dla seniorów oraz ich rodzin, prowadzenie działań w zakresie integracji międzypokoleniowej, jak również realizowanie badań i analiz potrzeb społecznych środowiska seniorów i ich rodzin.

W wyniku otwartego konkursu ofert BDO/SP/2022/023 – Prowadzenie Centrum Seniora (CS) w Szczecinie w latach 2022-2024 ogłoszonym przez: Gminę Miasta Szczecin – Wydział Spraw Społecznych wyłoniono oferenta – Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno- Społecznych „TWIKS” które do końca 2024 roku będzie prowadzić placówkę. Lokal, w którym funkcjonuje Centrum Seniora został przygotowany i przekazany przez Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego.

Powyżej opisana idea oraz sposób organizacji wpisują się w ideę rewitalizacji społecznej, która opiera się na połączeniu istniejących potencjałów i form działalności. Projekt prowadzony jest przez organizację pozarządową na zlecenie Gminy Miasta Szczecin. Tym samym wzmacniany i wykorzystany jest potencjał organizacji pozarządowej. Dostępność lokalową zapewniło przy tym Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego.

Spółdzielnia Socjalna „Meritum”

Spółdzielnia Socjalna „Meritum” to owoc współpracy Fundacji Naprzeciw, Urzędu Miasta Szczecin i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie. Pracownicy Spółdzielni Socjalnej świadczą usługi remontowo-budowlane, porządkowe oraz dbają o tereny zielone. Spółdzielnia realizuje ścieżkę resocjalizacyjną poprzez wsparcie socjalno-bytowe w domu readaptacyjnym, wsparcie terapeutyczne oraz aktywizację społeczno-zawodową. Jest zatem kolejnym przykładem udanej współpracy podmiotu publicznego i prywatnego w realizacji celów polityki społecznej. Przykład ten wskazuje na potencjał wsparcia inicjatyw prywatnych, które charakteryzują się wysokim poziomem merytorycznym, w tym specjalizacją w realizacji wybranych działań pomocy i aktywizacji społecznej.

Centrum Kultury Euroregionu Pomerania Stara Rzeźnia

CK Euroregionu Pomerania Stara Rzeźnia, utworzone przez firmę CSL Internationale Spedition na wyspie Łasztownia, mieści się w budynku starej obory w kompleksie przedwojennej rzeźni, który przez II wojnę światową był centrum produkcyjnym mięsa dla miasta, składającym się z 25 budynków (XIX/XXw.).

CK jest dobrym przykładem utrzymania tradycji miejsca i utworzenia niezwykle udanej przestrzeni dla współpracy kultury i biznesu. Laura Hołowacz, szefowa CSL Internationale Spedition, od 2014 roku upowszechniania inicjatywy i przedsięwzięcia związane z kulturą, sztuką i twórczością artystyczną i edukacją, portowymi i morskimi tradycjami Szczecina. CK Stara Rzeźnia skupia twórców, animatorów kultury, studentów, działaczy i zainteresowanych mieszkańców, którzy chcą współtworzyć Centrum na Łasztowni.

Stara Rzeźnia stała się pionierem w rewitalizacji przestrzeni, kreując kulturalno-biznesowe „serce miasta” i inspirując inne firmy do podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Modelowa rewitalizacja Al. Wojska Polskiego

Projekt „Rewitalizacji obszaru przestrzeni publicznej i zabudowy śródmiejskiego odcinka alei Wojska Polskiego w Szczecinie” jest realizowany w Szczecinie już od 2014 roku. Z uwagi na unikatowe rozwiązania otrzymał dotację w konkursie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju pn. „Modelowa Rewitalizacja Miast”. Działania w ramach projektu koncentrują się wokół poprawy jakości przestrzeni publicznych w obszarze alei Wojska Polskiego, warunków życia mieszkańców oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Towarzyszą im różnorakie przedsięwzięcia społeczne.

Przykładem rozwiązań, które towarzyszą modernizacji i przebudowie Al. Wojska Polskiego są inicjatywy społeczne i rozwiązania organizacyjne, ukierunkowana na tworzenie swoistej marki tego rejonu miasta, wspierające aktywizację gospodarczą i społeczną.

Aleja Wojska Polskiego to pierwsza ulica w Szczecinie, która ma swojego menedżera. Po rewitalizacji o śródmiejski odcinek al. Wojska Polskiego ma dbać specjalnie powołana do tego osoba, która będzie m.in. koordynować planowane tam wydarzenia. Menedżerem ulicy została Dorota Kowalewska, która wcześniej zajmowała się projektem Domu Skandynawskiego, jest wykładowcą Uniwersytetu Szczecińskiego w Instytucie Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie, specjalizującą się m.in. w tematyce społeczeństwa obywatelskiego. Koordynacja dotyczy między innymi komunikacji społecznej z mieszkańcami i podmiotami prowadzącymi tam działalność gospodarczą. Powstała m.in. strona internetowa oraz profil w mediach społecznościowych, które jest na bieżąco aktualizowany. Prezentowane są tam zamierzenia, realizacje, inicjatywy społeczne. Manager ulicy spotyka się cyklicznie z mieszkańcami.

Przykład rozwiązań wdrożonych na al. Wojska Polskiego jest unikatowy na skalę kraju. Łączy potencjał społeczny i gospodarczy z potencjałem instytucji publicznych. Mieszkańcy i interesariusze mają możliwość bezpośredniego (poza urzędowego i sformalizowanego) kontaktu i uczestnictwie w procesie kreowania rozwiązań dedykowanych rozwojowi osiedla.

Agencja Mieszkaniowa Miasta - oferująca pełną informację o dostępnych lokalach oraz programach mieszkaniowych realizowanych przez miasto Szczecin i wiedzę co zrobić, jakie warunki spełnić, gdzie się udać, aby utrzymać mieszkanie z zasobu gminy.

Środek Śródmiejski Punkt Sąsiedzki – to przestrzeń dla mieszkańców rewitalizowanego obszaru Śródmieścia wyznaczonego osią al. Wojska Polskiego, punkt konsultacyjny dla mieszkańców.

Inne przykłady skutecznych działań obejmują: współdzielenie zasobów lokalnych, działania licznych NGOs i inicjatywy społeczników lokalnych, prototypowanie itd.

Dobre praktyki realizowane w Szczecinie od wielu lat pokazują jak ważna jest kontynuacja i doskonalenie istniejących inicjatyw oddolnych i wspieranie dalszego zaangażowania mieszkańców i interesariuszy.

Istotne jest również rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb w poszczególnych podobszarach oraz w obszarze rewitalizacji jako całości.

3.6. Pogłębiona diagnoza zagadnień związanych z mieszkalnictwem w kontekście rewitalizacji w Szczecinie

Mieszkalnictwo w obszarze rewitalizacji

Mieszkalnictwo jest w Szczecinie bardzo istotnym elementem działań rewitalizacyjnych, prowadzonych już od ok. 30 lat. Dzięki temu stopniowo zdobywane są doświadczenia i kompetencje pozwalające podejmować coraz bardziej złożone przedsięwzięcia oraz osiągać coraz większą skuteczność prowadzonych działań. Chodzi w tym wypadku zarówno o działania inwestycyjne, jak i regulacyjne (systemowe).

Istniejące już w Szczecinie rozwiązania systemowe mają kluczowy wpływ na sposób funkcjonowania komunalnego segmentu mieszkaniowego w całym mieście i na obszarze rewitalizacji w szczególności. Stąd też ważnym elementem diagnozy obszaru rewitalizacji jest realizacja polityki mieszkaniowej miasta.

Niniejsza diagnoza stanowi uzupełnienie diagnozy poszczególnych podobszarów. Wskazuje na rozwiązania, które mogą być potraktowane jako narzędzia rewitalizacji, stanowiąc przy tym potencjały do rozwoju polityki miejskiej.

Polityka mieszkaniowa miasta

Szczecin jest miastem prowadzącym zaawansowaną na tle ogólnokrajowym politykę mieszkaniową aktywnie gospodarując posiadanym zasobem mieszkaniowym i wykorzystując dodatkowe możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie doświadczonej spółki miejskiej (STBS Sp. z o.o.), dedykowanej rozwojowi i zarządzaniu zasobu mieszkaniowego o charakterze społecznego budownictwa czynszowego. Realizacja zadań własnych w zakresie mieszkalnictwa odbywa się co do zasady z wykorzystaniem mieszkaniowego zasobu gminy oraz dzięki możliwości dysponowania lokalami stanowiącymi własność Szczecińskiego TBS.

W tym kontekście trzeba zwrócić uwagę, że jakkolwiek sfera mieszkalnictwa komunalnego w Szczecinie nie jest wolna od problemów. Istnieje kluczowy czynnik, który pozytywnie odróżnia to miasto od przeważającej większości innych polskich miast. Miasto oferuje szerszą paletę opcji mieszkaniowych niż tylko najem komunalny, starając się sformułować możliwie szeroką ofertę dostosowaną do osób o różnej sytuacji majątkowej (w ramach przepisów), ale także odnoszącej się do potrzeb różnych grup społecznych, a w szczególności tych wymagających wsparcia.

Potwierdzeniem realnej dostępności szerokiej oferty mieszkaniowej miasta jest funkcjonowanie Agencji Mieszkaniowej Miasta (AMM), której zadaniem jest zapewnianie klientom (aktualni i potencjalni lokatorzy) kompleksowej informacji o bieżącej ofercie mieszkaniowej (warunki, zasady, ewentualne koszty itp.) dla odbiorców w poszczególnych grupach dochodowych oraz o programach umożliwiających ułatwiony dostęp do konkretnych typów lokali dla określonych grup społecznych. Poszczególne typy ofert zostały tak ukształtowane, że wyznaczone progi dochodowe nakładają się na siebie w taki sposób, aby ukształtować kompletną ofertę mieszkaniową dla mieszkańców w zależności od ich sytuacji majątkowej. W oparciu o to kryterium oraz dostępne typy lokali oferta podzielona jest na 4 filary:

1. mieszkania gotowe do zasiedlenia - najem lokali mieszkalnych na czas nieoznaczony,
2. lokale mieszkalne z zasobu STBS - o czynszu 4% (wg „reguł TBS”, z wkładem partycypacyjnym lub bez) lub czynszu 3% („komunalnym” – w lokalach TBS, którymi dysponuje gmina),
3. najem socjalny lokali,
4. mieszkania komunalne, których najem jest uwarunkowany przeprowadzeniem remontu przez przyszłego najemcę.

Tak ostatnia opcja jest przejawem realizacji programu „Mieszkanie za remont”. Polega on na tym, że przyszły najemca – mieszkaniec Szczecina – ma wykonać (w ciągu ośmiu miesięcy od podpisania umowy) remont lokalu komunalnego na własny koszt. Średni koszt takiego remontu to kilkadziesiąt tysięcy złotych. W ostatnich sześciu latach ZBiLK przekazał około 900 mieszkań do remontu. Należy zaznaczyć, że uczestnicy tego programu mają możliwość ubiegać się o dofinansowanie z miejskiego Programu Małych Ulepszeń.

Równocześnie w Szczecinie funkcjonuje szereg miejskich programów mieszkaniowych służących zapewnieniu lokum lub poprawie warunków mieszkaniowych grupom społecznym wymagających wsparcia. Poniżej krótko scharakteryzowano każdy z tych programów. W przypadku każdego z nich miasto szczegółowo określiło warunki, które trzeba spełnić, aby uzyskać lokum, oraz zasady korzystania z mieszkania.

Dom dla dziecka

Program wspierający potrzeby systemu pieczy zastępczej, którą stanowi zespół osób, instytucji i działań mający na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W ramach programu przygotowywane są lokale mieszkalne, w których swój dom znajdą dzieci wymagające wsparcia poprzez zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych. Mieszkania w programie mają powierzchnię powyżej 70 m². Zarówno powierzchnia, jak i liczba pokoi, dostosowana jest do liczby mieszkających w nich dzieci i ich opiekunów. Umowa na korzystanie z lokalu zawierana jest na czas świadczenia pieczy zastępczej.

Oferta wsparcia mieszkaniowego skierowana jest do osób, które w formie rodziny zastępczej albo rodzinnego domu dziecka realizują funkcje rodzinnej pieczy zastępczej tj. zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom a także do organizacji pożytku publicznego wykonujących te zadania na zasadach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z tej formy korzystać może także miasto Szczecin, jeżeli opieka nad dzieckiem jest sprawowana w formie zastępczej pieczy instytucjonalnej.

Dom na Start

Program wspierający młodych osoby, które ze względu na sytuację rodzinną lub niepełnosprawność mają ograniczone możliwości uzyskania odpowiedniego dla nich samodzielnego mieszkania albo potrzebują wsparcia w procesie usamodzielnienia poprzez pobyt w mieszkaniu chronionym treningowym zwanym inkubatorem.

Oferta wsparcia mieszkaniowego skierowana jest do wychowanków pieczy zastępczej uprawnionych do otrzymania wsparcia w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, którzy w związku z uzyskaniem pełnoletniości rozpoczynają bądź samodzielne życie oraz do osób dotkniętych niepełnosprawnością, zdolnych do funkcjonowania w samodzielnym, dostosowanym do ich potrzeb mieszkaniu, które nie ukończyły 35 roku życia.

Program realizowany jest z wykorzystaniem zasobów mieszkaniowych TBS'ów, których dysponentem jest miasto. Mieszkania przygotowane są w dwóch formach - jako mieszkania chronione treningowe (inkubatory) oraz samodzielne mieszkania docelowe.

Dom dla studenta

Program ma wspierać młodych ludzi w wynajmie mieszkania w okresie studiów na szczecińskich uczelniach. Celem jest stworzenie alternatywnej oferty mieszkań dla studentów w stosunku do występującej na rynku szczecińskim. Dotąd realizacja programu była powiązana z działaniami rewitalizacyjnymi Śródmieścia Szczecina.

Oferta skierowana jest do studentów pochodzących spoza Szczecina. O miejsca w mieszkaniach mogą się ubiegać studenci wszystkich szczecińskich uczelni. Dotyczy ona każdego etapu studiów, łącznie

z studiami doktoranckimi (III stopień). Do udziału w programie mogą być zakwalifikowani studenci wskazani przez szczecińskie uczelnie, z którymi TBS'y mają podpisaną umowę o współpracy albo studenci, którzy złożą wnioski w ramach wolnego naboru.

Dom dla absolwenta

Program wspiera młodych ludzi w pozyskaniu pierwszego samodzielnego mieszkania. Skierowany jest młodych ludzi rozpoczynających pracę lub pracujących w branżach uznanych przez miasto za kluczowe dla jego rozwoju oraz w dziedzinach zawodowych istotnych dla mieszkańców Szczecina. Celem jest wsparcie lokalnego biznesu w pozyskaniu wykwalifikowanych pracowników i zahamowanie trendów odpływu młodych ludzi na zewnętrzne rynki pracy.

Program „Dom Dużej Rodziny”

Program wspiera potrzeby rodzin wielodzietnych. Jego celem jest stworzenie tym rodzinom dobrych warunków do życia i rozwoju dzieci z niezamożnych, wielodzietnych rodzin. W ramach programu wspierane są działania związane z poprawą warunków zamieszkania tych rodzin w zakresie poprawy standardu technicznego wynajmowanych mieszkań oraz ich wielkości odpowiedniej dla wielkości danej rodziny. Rodziną wielodzietną, w rozumieniu Programu, jest rodzina w skład, której wchodzi co najmniej czworo dzieci. Uwzględnia się także dzieci, które ukończyły 18 lat, ale uczą się i nie mają własnego źródła dochodu i nie ukończyły 24 roku życia. Programem objęte są rodziny, które ze względu na sytuację majątkową i możliwości zarobkowe nie są w stanie zapewnić sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych we własnym zakresie. Oferta skierowana jest do rodzin wyłanianych w ramach ogłaszanego wolnego naboru wniosku na wybrane mieszkania i przygotowane na potrzeby Programu. Wsparciem mieszkaniowym w ramach Programu może zostać objęta rodzina, która z uwagi na swoją sytuację, w tym w szczególności dużą liczbę dzieci, stan zdrowia członków rodziny a także inne uzasadnione okoliczności, wymaga niezwłocznej pomocy w tym zakresie.

W ramach programu oferowane są mieszkania o powierzchni powyżej 70 m², a umowy najmu oparte o czynsz „komunalny” zawierane są na czas nieokreślony.

Dom dla seniora

Jest to program wspierający osoby starsze w uzyskaniu miejsca zamieszkania dostosowanego do ich potrzeb. Stanowi alternatywę dla domów pomocy społecznej związaną ze stworzeniem godnych warunków funkcjonowania seniorów w środowisku zamieszkania. Program poza mieszkaniami oferuje w ramach systemu opieki społecznej wsparcie w codziennym funkcjonowaniu, spędzaniu wolnego czasu oraz rozwoju osobistego.

Program skierowany jest do starszych mieszkańców Szczecina, którzy wymagają stałej opieki w miejscu zamieszkania lub nie mają zdolności do zapewnienia sobie, w oparciu o własne zasoby, stosownych do ich wieku warunków zamieszkania, a także osób, które w związku z ukończeniem określonego wieku mogą w niedługiej perspektywie czasu wymagać wsparcia w środowisku zamieszkania. W przypadku lokali wspomaganych samodzielnych są to osoby, które ukończyły 70 rok życia. Osoba, która będzie zamieszkiwała wspólnie z osobą starszą w mieszkaniu wspomagany powinna mieć ukończone 60 lat.

W zależności od stopnia sprawności osoby starszej oferowane są dwa rodzaje mieszkań. Pierwszą kategorią są mieszkania chronione wspierane przeznaczone dla osób wymagających stałego wsparcia. Są to duże lokale przeznaczone na pobyt od 4 do 10 osób starszych, w których będzie zapewniona całodobowa opieka jego mieszkańców wraz z zapewnieniem czynności pielęgnacyjnych lub rehabilitacyjnych oraz całodobowym wyżywieniem.

Mieszkania chronione wspierane prowadzone są przez miasto lub przez organizacje pozarządowe wybrane do realizacji tego zadania w ramach konkursu ofert. Za wskazanie osób do zamieszkania odpowiada MOPR przy uwzględnieniu ich potrzeb. Wskazanie następuje w formie decyzji administracyjnej, w której określa się odpłatność za pobyt w nim.

Drugą kategorią są mieszkania wspomagane przeznaczone dla osób starszych nie wymagających całodobowej opieki, ale wsparcia poza nim, oferowanego przez kluby Senior Plus zapewniające obok organizacji różnego typu aktywności, możliwość korzystania z żywienia. Są to samodzielne mieszkania wynajmowane przez osoby starsze, które są dostosowane do potrzeb tych osób. W budynkach, w których lokalizowane są mieszkania samodzielne obok udogodnień charakterystycznych dla osób z ograniczoną sprawnością ruchową. W pobliżu znajdują się lokale, w których prowadzone są kluby Senior Plus lub świetlice środowiskowe oferujące usługi ze sfery kulturalno-rekreacyjnej.

Mieszkania wspomagane wynajmowane są przez konkretne osoby, a umowy najmu zawierane na czas nieokreślony. Wyboru najemców dokonuje się w wyniku wolnego naboru wniosków. Zasady naboru chętnych i oceny złożonych wniosków są określone w ogłoszeniu o naborze. Czynsz ma charakter „komunalny” (nie może przekroczyć 3% wartości odtworzeniowej), a oprócz niego i opłat za media, najemca pokrywa udział w kosztach funkcjonowania systemu opieki domowej, w który wyposażone jest każde mieszkanie.

Nowy Dom

Jest to program skierowany do osób, które chcą poprawić swoje warunki mieszkaniowe poprzez zamianę dotychczas zajmowanego lokalu z zasobu komunalnego albo zasobów TBS na inny, nowo wybudowany lokal będący w dyspozycji Miasta. Program ma na celu poprawę warunków mieszkaniowych mieszkańców Miasta, którzy wynajmują mieszkania komunalne lub z zasobów TBS. W jego ramach oferowane są pełnostandardowe mieszkania- nowo wybudowane lub po przebudowie i modernizacji. W wyniku zwolnienia dotychczas użytkowanych mieszkań zwiększa się liczba mieszkań na wynajem socjalny, o niższym standardzie technicznym i funkcjonalnym.

Oferta skierowana jest do najemców mieszkań komunalnych oraz mieszkań z zasobów TBS będących w dyspozycji Miasta, którzy regularnie płacą czynsz i opłaty za media dostarczane do mieszkań co oznacza, że nie zalegają z opłatami oraz dbają o stan lokalu techniczny mieszkania. Umowa najmu zawierana jest na czas nieokreślony, a najemca jest zobowiązany do wpłacenia kaucji mieszkaniowej w wysokości 12-krotności miesięcznego czynszu.

Dodatki mieszkaniowe

Obok miejskich programów mieszkaniowych mieszkańcy Szczecina o niskim dochodzie przypadającym na jednego członka gospodarstwa domowego mają możliwość uzyskania dodatków mieszkaniowych, których wysokość, zasady oraz tryb przyznawania i wypłacania reguluje odpowiednia ustawa. Świadczenie to ma na celu łagodzić wynikające z ubóstwa problemy osób zajmujących lokalne mieszkalne (nie tylko komunalne) i przeciwdziałać wpadaniu przez nich w spiralę zadłużenia. Fakt posiadania zadłużenia nie wyłącza z możliwości uzyskania dodatku.

Ważnym aspektem polityki mieszkaniowej miasta jest sfera inwestycji. Miasto – bezpośrednio oraz przez spółkę STBS – stale inwestuje w poprawę stanu technicznego oraz warunków zamieszkania w lokalach mieszkalnych pozostających w dyspozycji miasta. Prowadzi również nową inwestycję, w tym takie, które realizują ambitne cele efektywnego łączenia mieszkalnictwa z polityką społeczną.

Szczecin nie buduje nowych mieszkań komunalnych. Nie oznacza to jednak bezczynności – w ostatnich kilkunastu latach miasto pozyskało w ramach inwestycji TBS proporcjonalnie największy w skali kraju „zastrzyk” nowych lub kompleksowo zmodernizowanych mieszkań o czynszu komunalnym. W tym modelu miasto przekazuje TBS środki umożliwiające spłatę pozyskanych kredytów mimo stosowania niższej, komunalnej, stawki czynszu. Tego typu lokale mieszkalne stanowią istotny komponent nowego zasobu mieszkań czynszowych w Szczecinie. Ich udział przekracza 20% wśród nowo wybudowanych oraz położonych w budynkach po kompleksowej przebudowie i modernizacji lokali, dla których inwestorem było STBS. Z uwagi na to, że pierwsze tego typu mieszkania o czynszu komunalnym zostały oddane do użytkowania w sierpniu 2008 roku, średniorocznie ich liczba zwiększa się o około 80 mieszkań.

Zarządzanie mieszkaniowym zasobem gminy

Kolejnym czynnikiem wyróżniającym szczecińską politykę mieszkaniową jest pewnego rodzaju dualizm w zarządzaniu zasobem mieszkaniowym oraz realizacją polityki mieszkaniowej miasta. Zajmują się tym dwie instytucje o odmiennym charakterze i formule prawnej: Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych (ZBiLK) oraz Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (STBS), co daje miastu szersze możliwości zarządcze i inwestycyjne.

Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych w Szczecinie

Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych jest jednostką organizacyjną Gminy Miasto Szczecin. Przedmiotem jego działalności jest zarządzanie nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu mieszkaniowego miasta, komunalnymi lokalami użytkowymi, garażami i gruntami.

Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. to podmiot utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1995 roku o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 790 ze zm.). Jest spółką, w której miasto Szczecin posiada 100% udziałów. Jej rola musi być postrzegana szerzej niż typowego TBS – zgodnie z wizją władz miasta STBS stanowi narzędzie, służące realizacji całościowej polityki mieszkaniowej. Co więcej polityka ta prowadzona jest w ścisłym powiązaniu z kierunkami działań w innych sferach polityki miasta. Powierzenie STBS szerszego niż tradycyjny zakres zadań, w szczególności zapewnienia dodatkowych lokali mieszkalnych o czynszu komunalnym zintegrowanych z zadaniami społecznymi, wynika z dążenia do realizacji zadań własnych gminy przy najmniejszym koszcie wydatkowania środków własnych.

W efekcie w zakres działań STBS wchodzi budowa nowych mieszkań na wynajem, działania renowacyjne na majątku własnym spółki, zarządzanie zasobami mieszkaniowymi komunalnymi oraz wspólnot mieszkaniowych, w których gmina lub spółka mają udiały. Dla pełnego procesu rewitalizacji istotne jest inicjowanie miękkich i twardych działań społecznych zintegrowanych z realizowanym budownictwem (aktywacja seniorów, opieka nad dziećmi, kluby sąsiedzkie).

Doświadczenie instytucji miejskich w modernizacji i rozwoju mieszkaniowego zasobu gminy

Szczecin jako wspólnota samorządowa oraz oba miejskie podmioty polityki mieszkaniowej posiadają duże doświadczenie w prowadzeniu działań inwestycyjnych w odniesieniu do zasobu mieszkaniowego. Dotyczy to zarówno budynków stanowiących własność gminy lub STBS, jak i – znacznie trudniejszych formalnie – inwestycji wymagających współpracy lub współdziałania ze wspólnotami mieszkaniowymi. Wspomniane doświadczenie obejmuje szeroką paletę działań – poczynając od „Programu małych ulepszeń” (w ramach którego lokatorzy otrzymują dofinansowanie samodzielnie przeprowadzanych modernizacji poszczególnych mieszkań) poprzez zarówno punktowe remonty, częściowe lub kompleksowe modernizacji, jak i obszarowe projekty inwestycyjne. Posiadane doświadczenie to kluczowy czynnik powodzenia w przypadku intensyfikacji procesów modernizacyjnych. Jak wskazują liczne przykłady z innych miast wola polityczna skokowego zwiększenia wysiłku remontowego w odniesieniu do zasobu mieszkaniowego gminy zderzała się nieraz z szeregiem barier, problemów i nietrafnych decyzji będących skutkiem braku doświadczenia struktur i ludzi, którym powierzono nowe zadanie.

Znakiem rozpoznawczym Szczecina są działania związane ze zmianami zachodzącymi stopniowo w poszczególnych kwartałach Śródmieścia, co jest wynikiem konsekwentnie realizowanej strategii przemian przyjętej jeszcze w latach 90. Skala prowadzonych działań modernizacyjnych oraz przyjęta filozofia rewitalizacji „kwartałowej” miały nowatorski charakter w skali kraju. Tego typu działania są nieustająco prowadzone przez STBS, które „specjalizuje się” w przygotowaniu i wdrażaniu tego typu

kompleksowych przedsięwzięć, angażując coraz szersze grono partnerów i beneficjentów. Przykładem tej wartościowej „ewolucji” mogą być przekształcane w ostatnich latach i aktualnie kwartały nr 23 i 36, w ramach projektu „Rewitalizacja RAZEM” oraz „Bliżej przestrzeni”.

Dotąd tego typu kompleksowe działania inwestycyjne prowadzone były wyłącznie w Śródmieściu Szczecina, choć także w innych dzielnicach miastach występuje zapotrzebowanie na podobnego rodzaju przedsięwzięcia. Zapowiedzią zmian w tym zakresie jest przygotowywana, na podstawie rozstrzygniętego konkursu architektoniczno-urbanistycznego, inwestycja o zintegrowanym charakterze na terenie dzielnicy Dąbie.

ZBiLK również prowadzi szeroki program remontowo-modernizacyjny. Są to jednak punktowe działania – dotyczące wybranych elementów w poszczególnych kamienicach, ewentualnie kompleksowe modernizacje pojedynczych kamienic. Zaletą tych działań jest to, że nie są prowadzone w różnych częściach miasta, w wyniku czego nie powstaje wrażenie „zapomnienia” określonych części miasta.

Przygotowanie procesów inwestycyjnych związanych z modernizacją kamienic natrafia nierzadko na różnorodne bariery utrudniające czy w skrajnych wypadkach uniemożliwiające ich przeprowadzenie. Mają one różnorodny charakter i podłoże. Problemy techniczne związane są najczęściej z wiekiem zabudowy i dotyczą trudności w dostosowaniu budynków do współczesnych standardów i wymagań. Nie mniej kłopotliwe okazują się przeszkody o charakterze formalnym, wynikające zarówno ze złożonych stanów prawnych uniemożliwiających dostęp do określonych działek, jak i postaw niektórych lokatorów, a także właścicieli sąsiadujących nieruchomości. Należy w tym miejscu odnotować szczecińską specyfikę polegającą na tym, że w śródmiejskich kwartałach zabudowy co do zasady budynki komunalne znajdują wewnątrz kwartałów, a od ulic oddzielone są kamienicami należącymi do wspólnot mieszkaniowych. W takich warunkach jakiegokolwiek działania inwestycyjne wymagają współpracy i wcześniejszych uzgodnień między różnymi podmiotami.

Znaczący udział w działaniach na rzecz modernizacji zasobu mieszkaniowego mają wspólnoty mieszkaniowe, w których udziały ma gmina lub STBS. Przykładowo wśród budynków zarządzanych przez STBS do tej pory przeprowadzono ok. 70 procesów modernizacyjnych, a kolejne 30 wspólnot do takich się przygotowuje. Korzystano przy tym .in.. środków RPO WZP – w odniesieniu do modernizacji zasobu miasta Szczecin, jak i wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy.

Należy również podkreślić, że procesy modernizacyjne w Szczecinie dotyczą także na szeroką skalę budynków wspólnot mieszkaniowych bez udziału miasta lub STBS. Firmy zarządzające budynkami takich wspólnot wykazują zdolność do profesjonalnego przygotowania i przeprowadzenia tego typu inwestycji, zarówno pod względem technicznym, jak i finansowym i organizacyjnym. Rozpowszechnienie tego typu doświadczeń, co nie wszędzie jest standardem, stanowi duży potencjał rozwojowy dla całego miasta. Obecnie udzielane jest wsparcie w ramach programów „Zielone Podwórka Szczecina” oraz „Zielone Przedogródki Szczecina”, w przypadku których dotacja z gminy wynosi 75%.

Charakterystyka i stan mieszkaniowego zasobu gminy na podobszarach rewitalizacji

Lokale wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu gminy (zarządzane przez ZBiLK lub STSB) znajdują się w budynkach stanowiących własność gminy oraz w budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których gmina posiada udziały w nieruchomości wspólnej. Dodatkowo zasób mieszkań dostępnych dla osób spełniających kryteria otrzymania lokalu komunalnego uzupełniają mieszkania STBS „o czynszu komunalnym”, którymi dysponuje miasto.

Według „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Szczecin na lata 2021-2025” mieszkaniowy zasób gminy wg stanu na koniec roku 2020 stanowi 16 010 lokali mieszkalnych. Zgodnie ze szczegółowymi danymi z roku 2023 na obszarze rewitalizacji znajduje się 6168 mieszkań komunalnych. Poniższa tabela ilustruje rozlokowanie tych mieszkań na podobszarach

rewitalizacji oraz ich podział między budynki komunalne oraz wspólnoty mieszkaniowe, a dodatkowo także podział na podmioty zarządzające.

Tabela 18. Zestawienie danych dot. zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizacji

LP.	Podobszar	łącznie	w budynkach komunalnych		we wspólnotach mieszkaniowych	
			zarządzane przez ZBiLK	zarządzane przez STBS	zarządzane przez ZBiLK	zarządzane przez STBS
1.	I	3545	557	99	2434	455
2.	II	2625	855	89	1613	68
3.	III	35	0	0	35	0
łącznie		6203	6205	1412	188	4082

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków i Lokali Komunalnych w Szczecinie oraz Szczecińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Na podobszarach I i II znajduje się dodatkowo znaczna liczba mieszkań „o czynszu komunalnym”, formalnie niewliczanych do zasobu komunalnego, ale którymi prawo do dysponowania ma miasto Szczecin.

Na podobszarach I i II znajduje się dodatkowo znaczna liczba mieszkań „o czynszu komunalnym”, formalnie nie wliczanych do zasobu komunalnego, ale którymi prawo do dysponowania ma miasto Szczecin. W praktyce więc powiększają one zasób mieszkań dostępny dla lokatorów spełniających kryteria dla otrzymania lokalu komunalnego. Liczbę takich lokali na obszarze rewitalizacji zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 19. Mieszkania o czynszu komunalnym – niewliczane dla zasobu komunalnego – na obszarze rewitalizacji

LP.	Podobszar	łącznie	w budynkach STBS	w ramach wspólnot mieszkaniowych
1.	I	871	260	611
2.	II	556	547	9
3.	III	0	0	0
łącznie		1427	807	620

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków i Lokali Komunalnych w Szczecinie oraz Szczecińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Wymagającym przeanalizowania zagadnieniem jest kwestia pustostanów w zasobie komunalnym – z oczywistych względów to zjawisko niepożądane, ponieważ ogranicza liczbę mieszkań o dostępnych czynszach. Z drugiej strony nie da się go całkowicie wyeliminować ze względu na występowanie w danym punkcie czasowym określonej liczby pustostanów, co jest pochodną aktywnego zarządzania zasobem mieszkaniowym. Ważne, aby usuwać te czynniki, które powodują, że lokale pozostają niezamieszkałe długookresowo. Poniższa tabela ilustruje zagadnienie pustostanów na obszarze rewitalizacji w liczbach (stan na 31.08.2023).

Tabela 20. Liczba pustostanów na obszarze rewitalizacji

LP.	Podobszar	łącznie	w budynkach zarządzanych przez STBS	w budynkach zarządzanych przez ZBiLK
1.	I	330	183	147
2.	II	159	31	128
3.	III	1	0	1
łącznie		490	214	276

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków i Lokali Komunalnych w Szczecinie oraz Szczecińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Przyczyny występowania pustostanów są różnorokie. Wśród najistotniejszych czynników wymienić należy: zły stan techniczny (w tym przeznaczenie do remontu na koszt przyszłego najemcy), lokale mieszkalne niesamodzielne, lokale przeznaczone do prywatyzacji.

Mimo prowadzonych od wielu lat inwestycji modernizacyjnych, w obszarze rewitalizacji, znajdują się liczne budynki i indywidualne lokale mieszkalne wykazujące braki w zakresie wyposażenia uznawanego za niezbędny standard w XXI w. W szczególności chodzi o wyposażenie w łazienki i węzły sanitarne. Skaleg wyzwania ujawnia fakt, że w zdecydowanej większości budynki, w których na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są lokale komunalne, to budynki o metryce z końca XIX wieku lub początków XX wieku. Tego typu historyczne budynki (w tym zabytkowe) znacznie trudniej i znacznie większym nakładem poddaje się pracom modernizacyjnym. Średni rok budowy budynków z lokalami komunalnymi na obszarze rewitalizacji to 1922 rok, choć w poszczególnych podobszarach są one jeszcze starsze. Przykładowa średni rok powstania budynków wspólnot mieszkaniowych, w których znajdują się lokale zarządzane przez STBS na podobszarze 1 to 1899 rok, a zarządzane przez ZBiLK na podobszarze 2 to 1902 rok. Niewiele młodsze są budynki stanowiące własność gminy zarządzane przez ZBiLK – ich średni rok budowy na podobszarze 1 to 1904 rok, a na podobszarze 2 to 1907 rok.

Dzięki prowadzonym konsekwentnie pracom modernizacyjnym rok budowy nie przesądza o stanie budynku – wiele udało się już w tym zakresie osiągnąć. Niemniej jednak potrzeby inwestycyjne dotyczące mieszkaniowego zasobu gminy są wciąż znaczące. Poniższa tabela ilustruje stan gminnych budynków z mieszkaniem komunalnym na obszarze rewitalizacji, których stan zakwalifikowano jako dostateczny, dopuszczający lub zły (przy czym dla celów poglądowych konieczna była pewna unifikacja podejścia stosowanego przez oba podmioty zarządzające). Należy uznać, że te budynki w pierwszej kolejności wymagają będą mniej lub bardziej pilnej interwencji inwestycyjnej.

Tabela 21. Stan gminnych budynków komunalnych na obszarze rewitalizacji

LP.	Podobszar	łącznie	dostateczny		dopuszczający		zły	
			ZBiLK	STBS	ZBiLK	STBS	ZBiLK	STBS
1.	I	94	36	36	18	1	3	0
2.	II	123	19	28	56	2	6	12
3.	III	0	0	0	0	0	0	0
łącznie		217	55	64	74	3	9	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków i Lokali Komunalnych w Szczecinie oraz Szczecińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Jeśli zaś chodzi o te same trzy kategorie stanu budynków wspólnot mieszkaniowych w obszarze rewitalizacji, w których znajdują się lokale komunalne, to został on przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 22. Stan zasobów mieszkaniowych wspólnot mieszkaniowych, w których znajdują się lokale komunalne na obszarze rewitalizacji

LP.	Podobszar	Łącznie	dostateczny		dopuszczający		zły	
			ZBiLK	STBS	ZBiLK	STBS	ZBiLK	STBS
1.	I	294	185	80	17	10	2	0
2.	II	154	88	10	52	2	2	0
3.	III	2	1	0	1	0	0	0
łącznie		450	274	90	70	12	4	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków i Lokali Komunalnych w Szczecinie oraz Szczecińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Analizując szczecińskie doświadczenia w zakresie inwestycji mieszkaniowych jednoznacznie należy stwierdzić, że działania związane z modernizacją zasobu mieszkaniowego realizowane powinny być w jak największym stopniu w wypracowanej i sprawdzonej formule „kwartałowej” (a więcej obejmującej równocześnie pewien obszar, a nie pojedyncze budynki). Takie kompleksowe i zintegrowane działania skutecznie przynoszą doniosłe i całościowe efekty w zakresie poprawy warunków życia mieszkańców.

3.7. Podsumowanie problemów, potencjałów i potrzeb rewitalizacyjnych

Analiza problemów, potencjałów i potrzeb rewitalizacyjnych stanowi podsumowanie diagnozy. Opracowana została na bazie zgromadzonego materiału, przy uwzględnieniu opinii mieszkańców i liderów społecznych wyrażonych w trakcie badań społecznych.

Tabela 23. Matryca problemów, potencjałów i potrzeb rewitalizacyjnych w Szczecinie

Sfera	Problemy, potencjały, potrzeby podobszaru rewitalizacji	Podobszar I				Podobszar II					Podobszar III
		Międzyodrze-Wyspa Pucka	Centrum	Śródmieście Północ	Turzyn	Dąbie stare	Drzetowo-Grabowo	Golęcino-Gocław	Stołczyn	Skolwin	Zawadzkiego-Klonowica
Problemy obszaru rewitalizacji ¹³											
Sfera społeczna	1. Koncentracja problemów społecznych, w tym wysoka liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, zjawiska bezrobocia, bezdomności, uzależnień;										
	2. Rosnące potrzeby społeczne związane z rosnącą liczbą osób w wieku senioralnym;										
	3. Niski poziom edukacji, niezadowalająca oferta zajęć dodatkowych;										
	4. Niski poziom aktywności społecznej, bariery w rozwoju i działalności organizacji społecznych, związane m.in. z deficytem lokali dla działań społecznych;										
	5. Wysokie na tle miasta wskaźniki przestępczości;										
	6. Ograniczony dostęp do oferty kultury oraz niski poziom uczestnictwa mieszkańców w tej ofercie;										

¹³ Wyjaśnienie – szarym kolorem oznaczono lokalizację danych problemów na podobszarach rewitalizacji

Sfera	Problemy, potencjały, potrzeby podobszaru rewitalizacji	Podobszar I				Podobszar II					Podobszar III
		Międzyodrze-Wyspa Pucka	Centrum	Śródmieście Północ	Turzyn	Dąbie stare	Drzetowo-Grabowo	Golęcino-Gocław	Stołczyn	Skolwin	Zawadzkiego-Klonowica
	7. Zjawisko wypierania mieszkańców przez funkcje gospodarcze, związane z wynajmem długoterminowym;										
	8. Niekorzystny wizerunek wybranych rejonów podobszaru, nie do końca korespondujący z rzeczywistością, np. w zakresie bezpieczeństwa publicznego;										
	9. Problem integracji społecznej napływowych mieszkańców;										
Sfera gospodarcza	1. Niski poziom konkurencyjności podmiotów gospodarczych, w szczególności mniejszych firm, usługowo-handlowych;										
	2. Niefunkcjonalne rozwiązania, ograniczające atrakcyjność prowadzenia działalności gospodarczych, w szczególności usług na rzecz ludności;										
	3. Zdegradowane lub niefunkcjonalne tereny i obiekty przemysłowe;										
	4. Zanikająca funkcja handlowa lokalna związana z konkurencyjnością dużych centrów handlowych;										
	5. Występowanie pustostanów;										
	6. Znaczący odpływ mieszkańców, wpływający na potencjał popytowy na usługi;										
	7. Niski poziom przedsiębiorczości;										

Sfera	Problemy, potencjały, potrzeby podobszaru rewitalizacji	Podobszar I				Podobszar II					Podobszar III
		Międzyodrze-Wyspa Pucka	Centrum	Śródmieście Północ	Turzyn	Dąbie stare	Drzetowo-Grabowo	Golecino-Gocław	Stołczyn	Skolwin	Zawadzkiego-Klonowica
	8. Umiarkowana dostępność do oferty usług i handlu;										
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	1. Ograniczony dostęp do miejsc i usług aktywności społecznych, w tym związany z barierami przestrzennymi, lokalowymi, komunikacyjnymi;										
	2. Ograniczony dostęp do terenów zieleni, w tym niski standard wybranych terenów;										
	3. Ograniczony dostęp do wysokiej jakości i dostępności przestrzeni publicznych;										
	4. Ograniczony dostęp do terenów sportu i rekreacji;										
	5. Słabe wykorzystanie potencjału położenia nad Odrą (możliwość rozwoju funkcji mieszkaniowej, rekreacyjnej);										
	7. Słaby dostęp do usług opieki zdrowotnej na miejscu;										
Sfera techniczna	1. Niski standard techniczny obiektów mieszkaniowych, jak też sąsiadujących przestrzeni;										
	2. Niedostawanie funkcji mieszkaniowych do potrzeb osób starszych, niskie standardy dostępności obiektów mieszkaniowych, publicznych oraz przestrzeni publicznych;										
	3. Zły stan dróg i chodników, w tym niedostosowanie rozwiązań komunikacyjnych do potrzeb mieszkańców i										

Sfera	Problemy, potencjały, potrzeby podobszaru rewitalizacji	Podobszar I				Podobszar II					Podobszar III
		Międzyodrze-Wyspa Pucka	Centrum	Śródmieście Północ	Turzyn	Dąbie stare	Drzetowo-Grabowo	Golęcino-Gocław	Stołczyn	Skolwin	Zawadzkiego-Klonowica
	bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym;										
	4. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rowerowa;										
	5. Zły stan wielu obiektów zabytkowych, niski poziom wykorzystania i wkomponowania dziedzictwa kulturowego w rozwój lokalny podobszaru;										
	6. Niefunkcjonalne rozwiązania komunikacyjne;										
Sfera środowiskowa	1. Występowanie hałasu, spowodowane ruchem samochodowym;										
	2. Zła jakość powietrza generowana między innymi przez nadmierny ruch drogowy, niską emisję komunalną;										
	3. Niedostosowanie przestrzeni do skutków zmian klimatycznych (np. miejska wyspa ciepła);										
	4. Częściowe deficyty infrastruktury sieciowej, związanej z ochroną środowiska;										
Potencjały podobszaru rewitalizacji ¹⁴											
Sfera społeczna	1. Potencjał instytucjonalny wymiaru pomocy społecznej;										
	2. Lokalne inicjatywy społeczne oraz liderzy społeczni, w tym wdrażane z udziałem										

¹⁴ Wyjaśnienie – szarym kolorem oznaczono lokalizację danych potencjałów na podobszarach rewitalizacji

Sfera	Problemy, potencjały, potrzeby podobszaru rewitalizacji	Podobszar I				Podobszar II					Podobszar III
		Międzyodrze-Wyspa Pucka	Centrum	Śródmieście Północ	Turzyn	Dąbie stare	Drzetowo-Grabowo	Golęcino-Gocław	Stołczyn	Skolwin	Zawadzkiego-Klonowica
	mieszkańców rozwiązania o charakterze dobrych praktyk;										
	3. Genius loci osiedla;										
	4. Istniejąca infrastruktura społeczna, umożliwiające realizację przedsięwzięć skierowanych do mieszkańców;										
	5. Rozwijające się inicjatywy na rzecz seniorów;										
	6. Istniejące struktury osiedlowe, angażujące się w życie społeczne, będące istotnym łącznikiem pomiędzy potrzebami społeczności lokalnej a miastem;										
	7. Widoczny napływ nowych mieszkańców, związany z niższymi cenami nieruchomości;										
Sfera gospodarcza	1. Korzystna lokalizacja, będąca kluczowym elementem konkurencyjności dla działalności usługowych i handlowych, dominujących na podobszarze;										
	2. Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców;										
	3. Dobry dostęp do handlu i usług;										
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	1. Tereny rekreacji i sportu, zlokalizowane blisko terenów mieszkaniowych;										
	2. Oferta kultury zlokalizowana bezpośrednio na podobszarze;										

Sfera	Problemy, potencjały, potrzeby podobszaru rewitalizacji	Podobszar I				Podobszar II					Podobszar III
		Międzyodrze-Wyspa Pucka	Centrum	Śródmieście Północ	Turzyn	Dąbie stare	Drzetowo-Grabowo	Golecino-Gocław	Stołczyn	Skolwin	Zawadzkiego-Klonowica
	3. Bardzo dobra dostępność do usług związanych z opieką przedszkolną oraz szkolną;										
	4. Bardzo dobra dostępność do komunikacji publicznej;										
	5. Czytelny układ przestrzenny, posiadający walory estetyczne lub kulturowe;										
Sfera techniczna	1. Widoczna aktywność inwestycyjna w zakresie oferty mieszkaniowej;										
	2. Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa;										
Sfera środowiskowa	1. Potencjał przyrodniczy sprzyjający rozwojowi funkcji rekreacyjnej i wypoczynkowej;										
	2. Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa, związana z ochroną środowiska;										
Potrzeby rewitalizacyjne ¹⁵											
Sfera społeczna	1. Integracja i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;										
	2. Rozwijanie i kształtowanie polityki społecznej, w tym polityki senioralnej, przy wsparciu organizacji pozarządowych, ukierunkowane na integrację społeczną i przeciwdziałanie dziedziczeniu problemów;										
	3. Wzmocnienie tożsamości lokalnej, w tym bazującej na										

¹⁵ Wyjaśnienie – szarym kolorem oznaczono lokalizację potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do podobszaru rewitalizacji

Sfera	Problemy, potencjały, potrzeby podobszaru rewitalizacji	Podobszar I				Podobszar II					Podobszar III
		Międzyodrze-Wyspa Pucka	Centrum	Śródmieście Północ	Turzyn	Dąbie stare	Drzetowo-Grabowo	Golęcino-Gocław	Stołczyn	Skolwin	Zawadzkiego-Klonowica
	potencjałe endogenne, wykorzystującym genius loci poszczególnych osiedli;										
	4. Rozwijanie potencjału organizacji społecznych, aktywności społecznych i liderów lokalnych;										
	5. Poprawa bezpieczeństwa publicznego;										
	6. Zmiana negatywnego wizerunku wybranych rejonów podobszaru;										
	7. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w ofercie kulturalnej;										
	8. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;										
	9. Wzmocnienie partycypacji społecznej, w tym poprzez wsparcie jednostek osiedlowych;										
Sfera gospodarcza	1. Zwiększenie konkurencyjności prowadzenia działalności gospodarczych na podobszarze, między innymi poprzez inwestycje poprawiające estetykę i funkcjonalność przestrzeni;										
	2. Nadanie nowych funkcji zdegradowanym i niefunkcjonalnym przestrzenią, sprzyjających aktywności gospodarczej;										
	3. Inwestowanie w przedsiębiorczość										

Sfera	Problemy, potencjały, potrzeby podobszaru rewitalizacji	Podobszar I				Podobszar II					Podobszar III
		Międzyodrze-Wyspa Pucka	Centrum	Śródmieście Północ	Turzyn	Dąbie stare	Drzetowo-Grabowo	Golęcino-Gocław	Stołczyn	Skolwin	Zawadzkiego-Klonowica
	mieszkańców, która pozwoli rozwinąć i prowadzić działalność gospodarczą na podobszarze;										
	4. Optymalizacja wykorzystania wolnych lokali będących w zarządzie komunalnych dla zwiększania aktywności gospodarczej;										
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	1. Zwiększenie i poprawa standardów publicznych terenów umożliwiających spędzanie czasu wolnego;										
	2. Nadanie nowych funkcji zdegradowanym i niewykorzystanym obiektom i przestrzeniom;										
	3. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego w kształtowaniu lokalnej funkcji mieszkaniowej, usługowej;										
	4. Integracja przestrzenna wybranych miejsc pełniących funkcje społeczne, w tym rekreacyjne, w tym z wykorzystaniem infrastruktury rowerowej;										
	5. Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni mieszkaniowych oraz rozwiązań komunikacyjnych;										
	6. Wykorzystanie potencjału terenów nad Odrą dla rozwoju funkcji społecznych;										
Sfera techniczna	1. Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych;										

Sfera	Problemy, potencjały, potrzeby podobszaru rewitalizacji	Podobszar I				Podobszar II					Podobszar III
		Międzyodrze-Wyspa Pucka	Centrum	Śródmieście Północ	Turzyn	Dąbie stare	Drzetowo-Grabowo	Golęcino-Gocław	Stołczyn	Skolwin	Zawadzkiego-Klonowica
	2. Dostosowanie przestrzeni i obiektów do potrzeb osób o szczególnych potrzebach;										
Sfera środowiskowa	1. Poprawa stanu środowiska, w tym zwiększenie odporności na zjawiska kryzysowe wywołane przez zmiany klimatu;										
	2. Poprawa jakości i dostępności do terenów zieleni.										

Źródło: Opracowanie własne.

Część II: Gminny Program Rewitalizacji

4. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Formułując wizję obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji uwzględniono zapisy wizji zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Szczecin na lata 2017-2023 oraz wyniki badań społecznych, podczas których mieszkańcy obszaru rewitalizacji formułowali postulaty i oczekiwania względem tego, w jakim kierunku powinna rozwijać się okolica ich miejsca zamieszkania.

Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

W 2034 roku cały obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysokim poziomem rozwoju społecznego. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji to ludzie zaangażowani w sprawy społeczności lokalnej, którzy inicjują zmiany w swoim otoczeniu, tworząc mniejsze grupy sąsiedzkie i większe zorganizowane lub niesformalizowane społeczności. Wszyscy mieszkańcy obszaru rewitalizacji czują się włączeni w społeczność lokalną i mogą bez barier fizycznych, ekonomicznych czy mentalnych rozwijać swoje pasje, brać udział w ciekawych lokalnych inicjatywach, realizować się zawodowo i korzystać z dóbr miasta z poszanowaniem potrzeb innych mieszkańców. Wspólnota miejska zamieszkująca obszar rewitalizacji jest zintegrowana, identyfikuje się i działa na rzecz swoich małych ojczyzn, korzystając z wypracowanych w Szczecinie dobrych praktyk współdziałania wszystkich interesariuszy rozwoju miasta. Jest otwarta na zmiany, w tym zmiany klimatyczne, ekonomiczne i społeczne oraz potrafi na nie skutecznie reagować.

Naczelną zasadą procesu rewitalizacji w Szczecinie jest dbałość o dobrostan jego mieszkańców, troska o środowisko przyrodnicze, korzystanie z zasobów z dbałością o ich ochronę i przeciwdziałanie ich nadmiernej eksploatacji. Fundamentalne intencje rozwojowe stanowią: wykorzystanie walorów ekonomicznych, odzyskanie i ponowna adaptacja przestrzeni oraz poszanowanie środowiska, energii i czasu. Organizacja przestrzeni uwzględnia nowe potrzeby gospodarki ukierunkowanej na usługi, rozwój zabudowy mieszkaniowej, wyzwania środowiskowe i klimatyczne.

Mieszkańcy północnych nadodrzańskich osiedli obszaru rewitalizacji mają większy dostęp do lokalnych usług publicznych, w tym do usług kultury i integracji społecznej oraz usług komercyjnych. Do centrum Szczecina mogą sprawnie dostać się transportem zbiorowym i indywidualnym, w tym rowerem. Po swojej okolicy mogą bezpiecznie poruszać się pieszo. Mieszkańcy całego obszaru rewitalizacji czują się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, a ruch samochodowy jest usprawniony i nieuciążliwy. Mieszkańcy pragnący odpocząć od miejskiego zgiełku, mogą wybrać się do dobrze zagospodarowanego parku lub skweru. Strefy wypoczynku i aktywnej rekreacji funkcjonują również na zagospodarowanych terenach nadodrzańskich. Rozwój infrastruktury transportowej i lepsze połączenia transportem zbiorowym sprawiły, że Odra nie stanowi już tak istotnej bariery przestrzennej pomiędzy lewobrzeżnymi rejonami obszaru rewitalizacji i rejonami Międzyodrza. Na wyspach Międzyodrza wchodzących w obręb obszaru rewitalizacji rozwijają się nowe funkcje mieszkaniowe i usługowe. Mieszkańcy Dąbia są sprawniej skomunikowani z lewobrzeżem.

Istotnie zintensyfikowane i rozszerzone terytorialnie zostały prowadzone już od lat 90. XX w. procesy modernizacji zasobu mieszkaniowego (publicznego i prywatnego), w wyniku czego stale poprawia się estetyka, parametry energetyczne oraz funkcjonalność, dostępność i wyposażenie historycznej

zabudowy, która podnosi swoją wartość kulturową, ekonomiczną i użytkową. Dąży się do tego, aby odbywało się to w ramach całościowych i zintegrowanych działań.

Nowe i modernizowane budownictwo mieszkaniowe, także z wielkiej płyty, przestrzeń publiczną, tereny zieleni, infrastruktura sportowo-rekreacyjna, poczucie bezpieczeństwa, również drogowego, bliskość kultury, innych usług publicznych i komercyjnych w obszarze rewitalizacji sprawiają, że obszar zaludnia się nowymi mieszkańcami. Rodziny mają dostęp do żłobków, przedszkoli i dobrze zagospodarowanych placów zabaw. Szkoły podstawowe na obszarze rewitalizacji są dostępne w sposób bezpieczny dla samodzielnych dzieci, dobrze wyposażone, mają rozwiniętą infrastrukturę sportową, a środowisko uczniowskie i rodzice dbają wraz z nauczycielami o dobrą atmosferę do nauki. Osiedle zapewnia wszystkim grupom wiekowym i osobom ze szczególnymi potrzebami optymalne warunki do życia. Infrastruktura osiedla znacząco wpływa na stale podnoszący się poziom zdrowia publicznego.

Rozwojowi demograficznemu obszarowi rewitalizacji towarzyszy rozwój gospodarczy. Na osiedlach podobszaru II i III powstaje coraz więcej lokalnych miejsc pracy, rozwija się zabudowa usługowa i handlowa, powstają punkty gastronomiczne. Lokalne miejsca pracy z bezpiecznym dostępem pieszym i rowerowym obniżają ślad węglowy osiedla.

Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze obszaru rewitalizacji jest należycie chronione i eksponowane, stanowi tożsamość i atrakcję osiedla. Czyste powietrze, mniejszy hałas, porządek w przestrzeniach publicznych, rozwinięta infrastruktura środowiskowa stają się mocną stroną obszaru rewitalizacji.

5. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Cele rewitalizacji określają kierunek, w jakim należy zmierzać, aby osiągnąć zamierzoną wizję rewitalizacji. W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 wyznaczone zostały następujące cele rewitalizacji:

- CEL 1. Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej
- CEL 2. Regeneracja gospodarcza obszaru rewitalizacji
- CEL 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji
- CEL 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu

Czterem celom rewitalizacji przyporządkowano kierunki działań.

CEL 1. Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej

Cel 1. odnosi się do działań, dla których priorytetem będzie stworzenie systemu sprawnie funkcjonującej społeczności lokalnej, która potrafi samodzielnie się organizować, skutecznie reagując na zmiany klimatyczne, ekonomiczne i społeczne w swoim otoczeniu oraz na inne kryzysy. Cel 1. odnosi się również do rozwoju społecznego, rozwoju kapitału społecznego i intelektualnego oraz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym zdiagnozowanym w obszarze rewitalizacji, które prowadzą do wykluczenia społecznego, przestępczości czy dezintegracji rodziny. Obszar rewitalizacji cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Miasto we współpracy z partnerami społecznymi i gospodarczymi będzie wykorzystywać do realizacji społecznej polityki miejskiej instrumentarium działań ustawowych, określonych m.in. w ramach: Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin do roku 2027, Programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej Gminy Miasto Szczecin na lata 2023-2025, Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Szczecinie, Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz

Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Szczecin, dobrych praktyk wypracowanych w ramach prowadzonej w mieście polityki społecznej oraz działań zaplanowanych w ramach określonych dalej kierunków działań i konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w GPR. W procesie rewitalizacji należy pilnie reagować na zgłaszane potrzeby mieszkańców, doskonalić istniejące inicjatywy oddolne i wspierać dalsze zaangażowanie interesariuszy, rozwijać nowe formy pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.

Cel 1. będzie realizowany poprzez zróżnicowane w formie działania, które łącznie powinny tworzyć kompleksowy plan naprawczy i aktywizujący mieszkańców. Część działań będzie skierowanych do osób, które z różnych przyczyn doświadczają wykluczenia społecznego i zawodowego lub są nim zagrożone. Są wśród nich osoby o niskich dochodach, osoby długotrwale bezrobotne, uzależnione od alkoholu lub narkotyków, doświadczające długotrwałej lub ciężkiej choroby, osoby z niepełnosprawnościami, osoby bezdomne, doświadczające bezradności, a także osoby starsze, które wraz z wiekiem tracą umiejętność samodzielnej egzystencji.

Problem starzejącego się społeczeństwa dotyka w najwyższym stopniu osiedla centralne Szczecina włączone do obszaru rewitalizacji (Centrum, Śródmieście Północ i Drzetowo-Grabowo) oraz blokowiska zasiedlane w latach 70 i 80 XX w. (osiedle Zawadzkiego-Klonowica). Niezależnie od wiekowej struktury ludności problem starzejącego się społeczeństwa jest jednym z najważniejszych wyzwań w kontekście polityki rewitalizacyjnej i społecznej. Osoby starsze będą oczekiwać wsparcia w zakresie dostępności do usług zdrowia i opieki, ale także zorganizowanej aktywizacji społecznej. Drugim ważnym wyzwaniem jest rozwój kapitału społecznego i intelektualnego wśród dzieci i młodzieży. W tym zakresie należy również podejmować intensywne działania wspomagające proces wyrównywania szans w dostępie do edukacji i motywowania dzieci i młodzieży do nauki. Poprzez usługi kultury, edukacji, integracji społecznej należy dążyć do większej integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Działania powinny być ukierunkowane na budowanie małych, sprawnych organizacyjnie społeczności lokalnych, które w ramach jednostek pomocniczych miasta, działalności organizacji pozarządowych i funkcjonowania nieformalnych grup działania będą samodzielnie i oddolnie inicjowały i prowadziły proces rozwoju społecznego. Wsparcie takich społeczności powinno polegać na budowaniu sieci, dostępnych i bliskich tożsamościowo i fizycznie instytucji oraz inicjatyw pozainstytucjonalnych. Postulat ten odnosi się zarówno do poszerzania bazy usług społecznych, szczególnie w rejonach, w których odczuwa się ich deficyt (w najwyższym stopniu deficyt usług społecznych odczuwany jest na podobszarze II, osiedlach Stołczyn i Gołęcino-Goław), jak i wzmocnienia organizacyjnie i finansowo potencjału sektora pozarządowego, w którym działają nie tylko organizacje pozarządowe, ale coraz częściej nieformalne grupy działania i małe sąsiedzkie społeczności. Działania rewitalizacyjne powinny być ukierunkowane również na wsparcie rodziny, szczególnie rodzin młodych, które poszukują miejsca do osiedlenia się. Działania społeczne wspierające młode rodziny będą komplementarne z przedsięwzięciami realizowanymi w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, w ramach których przekształcenia obszaru rewitalizacji będą ukierunkowane na tworzenie zwartych, samowystarczalnych na poziomie usług podstawowych jednostek osadniczych, które będą odpowiednio zaopatrzone w usługi kultury, zdrowia, opieki żłobkowej, edukacji przedszkolnej i podstawowej.

Kierunki działań Celu 1.

- Wyłonienie z obszaru naturalnego lokalnego lidera społecznego, „kotwicy rewitalizacji” np. organizacji pozarządowej, która już funkcjonuje w osiedlu i wspierze miasta w jego działaniach w programie naprawczym;
- Wzmocnianie struktur organizacyjnych, w szczególności organizacji i podmiotów odwołujących się do obszaru rewitalizacji jako miejsca swego funkcjonowania, będących łącznikiem pomiędzy mieszkańcami a władzami samorządowymi;

- Rozwijanie potencjału jednostek pomocniczych samorządu lokalnego, w szczególności delegowanie zadań i kompetencji aktywizacyjnych na szczebel osiedlowy/dzielnic (Rada Miasta Szczecin);
- Rozwijanie form mieszkalnictwa chronionego dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wspieranie i promowanie partycypacji społecznej oraz zwiększania udziału mieszkańców w procesach podejmowania decyzji związanych z realizacją miejskich przedsięwzięć i projektów – budowanie poczucia sprawczości;
- Zagospodarowanie nieczynnych obiektów, w tym poprodukcyjnych na cele aktywizacji i integracji lokalnej społeczności, w tym aktywizację działalności kulturalnej i edukacji społecznej;
- Aktywizowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym w systemie instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego wsparcia;
- Wspieranie deinstytucjonalizacji usług społecznych z jednoczesnym płynnym przenoszeniem zadań na bardziej elastyczne, lokalne struktury wsparcia;
- Kształtowanie tożsamości lokalnej mieszkańców, budowanie kapitału społecznego i intelektualnego poprzez usługi edukacji, integracji społecznej, animowanie życia kulturalnego, odbudowa lokalnych tradycji i miejsc, pobudzanie popytu na kulturę, rozwijanie sieci społecznych i lokalnych centrów aktywności;
- Rozwijanie modelu struktur otwartych, świadczących usługi w środowisku lokalnym, tworzenie miejsc integracji społecznej i ekologicznej mieszkańców;
- Kontynuowanie kultury współdzielenia zasobów i odpowiedzialności społecznej, środowiskowej; efektywniejsza dystrybucja na poziomie lokalnym, sąsiedzkim dóbr nadal posiadających wartości użytkowe, wytworzenie trwałych mechanizmów wymiany dóbr;
- Modernizowanie i poszerzanie infrastruktury usług społecznych, szczególnie w rejonach o mniejszej fizycznej dostępności do instytucji usług społecznych;
- Podejmowanie działań na rzecz poprawy kondycji psychicznej, budowanie lokalnej odporności na zjawiska i choroby cywilizacyjne;
- Zapewnianie dostępu do infrastruktury/usług profilaktycznych, w tym osobom ze szczególnymi potrzebami;
- Rozwijanie usług wspierających funkcjonowanie osób starszych w środowisku lokalnym, podtrzymujących ich aktywność, samodzielność i kondycję psychofizyczną;
- Tworzenie lokalnych sieci wsparcia dzieci i młodzieży w kryzysie emocjonalnym;
- Rozwijanie pozaszkolnych form aktywności i usług edukacji, kultury, rekreacji i sportu świadczonych na rzecz dzieci i młodzieży;
- Przeciwdziałanie przestępczości, która związana jest z nakładaniem się na siebie szeregu negatywnych zjawisk społecznych i przestrzennych;
- Przeciwdziałanie bezdomności i negatywnym zjawiskom społecznym związanym z bezradnością, żebractwem, prostytutką;
- Prowadzenie działań profilaktycznych i wykształcenie lokalnych mechanizmów reakcji z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom oraz wspieranie osób uzależnionych, a także doświadczających przemocy lub kryzysu w rodzinie;
- Wspieranie rodzin w osiągnięciu celów rozwoju osobistego.

CEL 2. Regeneracja gospodarcza obszaru rewitalizacji

Na podobszarze rewitalizacji II, szczególnie w rejonie prawobrzeżnym, dostrzega się niski udział w strukturze zawodowej mieszkańców osób prowadzących działalność gospodarczą. Mieszkańcy rejonów osiedli Gołęcino-Gocław, Stołczyn i Skolwin odczuwają deficyt usług, w tym usług handlu oraz gastronomii. Działania w sferze gospodarczej będą komplementarne do działań w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i społecznej. Na całym obszarze rewitalizacji należy rozwijać i wzmacniać

mechanizmy współpracy lokalnych przedsiębiorców z władzami samorządowymi. W polityce gospodarowania zasobami komunalnymi należy uwzględnić poszerzanie bazy lokalowej dla lokalnych przedsiębiorców. Pobudzaniu przedsiębiorczości będzie sprzyjać tworzenie nowych, funkcjonalnych pod względem tworzenia miejsc usług i korzystania z nich przez lokalnych konsumentów przestrzeni publicznych, w tym placów targowych, centrów usług lokalnych. W polityce społecznej działania komplementarne będą odnosiły się do pobudzania przedsiębiorczości wśród młodych osób.

Kierunki działań Celu 2.

- Kształtowanie wysokiego standardu przestrzeni, przeciwdziałającego utracie funkcji gospodarczej;
- Tworzenie nowych przestrzeni publicznych, które pozytywnie wpływać będą na aktywność gospodarczą obszaru rewitalizacji;
- Wpływanie na zwiększenie aktywności zawodowej i przedsiębiorczości młodzieży poprzez doradztwo, szkolenia i inne formy edukacji ustawicznej;
- Uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych, tworzących podstawową infrastrukturę, niezbędną dla przywrócenia, powstania, kontynuacji funkcji gospodarczych obszaru rewitalizacji;
- Tworzenie nowych, adaptowanie oraz wsparcie przy wykształcaniu przestrzeni biurowych i usługowych dla biznesu;
- Modernizacja targowisk stanowiących istotny potencjał gospodarczy i społeczny;
- Wzmacnianie współpracy lokalnych przedsiębiorców z władzami samorządowymi i lokalnymi, organizacjami społecznymi na rzecz rewitalizacji,
- Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej;
- Pobudzanie małej przedsiębiorczości poprzez politykę gospodarowania komunalnymi zasobami lokalowymi;
- Aktywizacja osób starszych i matek powracających na rynek pracy.

CEL 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji

Działania realizowane w ramach celu 3. GPR dotyczą głównie sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej i będą komplementarne ze sferą środowiskową, społeczną i gospodarczą. Problemy i potrzeby zdiagnozowane w tej sferze są zróżnicowane w obrębie obszaru rewitalizacji. Podział na podobszary rewitalizacji odzwierciedla na dużym poziomie ogólności to zróżnicowanie. W obszarach śródmiejskich tworzących podobszar I (osiedla Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn) należy się skupić na utrzymaniu funkcji i wieloaspektowej modernizacji infrastruktury oraz historycznej zabudowy kamienicznej. Podniesienie atrakcyjności zamieszkania w tych obszarach będzie wymagało zwiększenia udziału zieleni i uzupełnienia zieleni przyulicznej, a także rewaloryzacji terenów zieleni urządzonej znajdującej się na obszarze rewitalizacji i w bezpośredniej bliskości. Działania modernizacyjne będą dotyczyć również przestrzeni międzykwateralowej i infrastruktury sieciowej. Przeciwdziałanie występowania w rejonach zwartej zabudowy śródmiejskiej wyspy ciepła wymaga m.in.: rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, termomodernizacji budynków, roszczerlnienia nawierzchni placów, parkingów i innych zabetonowanych powierzchni oraz ograniczania transportu indywidualnego na rzecz transportu zbiorowego. W obrębie podobszaru I znajduje się część Międzyodrza-Wyspy Puckiej, która będzie podlegać transformacji w kierunku wykształcenia wielofunkcyjnych struktur miejskich, w tym mieszkalno-usługowej oraz rekreacyjnej. Na wyspach Łasztownia (część), Kępa Parnicka, Grodzka i Zielona poprzez rozwój przepraw mostowych, integrację funkcjonalną, modernizację nabrzeży, skomunikowanie transportem zbiorowym, doposażenie w infrastrukturę sieciową będą w długofalowym procesie, znacznie wykraczającym poza okres

programowania GPR, wykształcane struktury śródmiejskie, zintegrowane z obecnymi obszarami śródmiejskimi.

Na obszarach lewobrzeżnego pasa nadodrzańskiego (podobszar II, osiedla Drzetowo-Grabowo, Golęcino-Gocław, Stołczyn i Skolwin) i prawobrzeżu w rejonie części osiedla Dąbie stare należy dążyć do wykształcenia lokalnych centrów usługowych (szczególnie na osiedlach Golęcino-Gocław, Stołczyn i Skolwin), poszerzenia bazy usług społecznych i komercyjnych. Działania powinny być ukierunkowane również na rozwój turystyczno-rekreacyjny związany z dostępem do Odry. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej będzie się wiązało z modernizacją i rozwojem zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej o zróżnicowanych cenach, w tym dostępnej dla młodych rodzin i dostosowanej do potrzeb seniorów, z zachowaniem krajobrazu kulturowego. Pożądane jest przeniesienie na podobszar II udanych doświadczeń z Centrum, związanych z realizacją kompleksowych „kwartałowych” przedsięwzięć, które obejmowały nie tylko modernizację zabudowy mieszkaniowej, ale także jej uzupełnianie przez nowe budynki, kształtowanie przestrzeni publicznych oraz podwórek oraz rozbudowany program społeczny (nowe usługi publiczne, miejsca integracji, itd.). Tego typu całościowe inwestycje na wskazanym terenie są szczególnie potrzebne, ponieważ – nawet jeśli zrealizowane punktowo – doprowadzą do skokowej zmiany jakościowej i istotnie wpłyną na sposób postrzegania tych dzielnic. W podobszarze II rewitalizacji wymaga ogólnodostępna zieleń rekreacyjna. Należy również dążyć do wydzielenia i zagospodarowania nowych terenów zieleni w formie skwerów i placów zabaw. Działania powinny być ukierunkowane na modernizację oraz tworzenie nowych, funkcjonalnych i zielonych przestrzeni publicznych o funkcjach integracyjnych. W projektowaniu przestrzeni publicznych i modernizacji infrastruktury komunikacyjnej należy uwzględnić potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami. Tereny północnego lewobrzeża i osiedle Dąbie stare są słabo zintegrowane komunikacyjnie ze Śródmieściem. Działania rewitalizacyjne powinny być ukierunkowane na poprawę dostępności transportu zbiorowego, budowę i modernizację bezpiecznych ciągów komunikacyjnych, w tym ciągów pieszych i rowerowych.

Podobszar III stanowi osiedle Zawadzkiego-Klonowica o wielorodzinnej zabudowie mieszkaniowej z wielkiej płyty, która nadal wymaga modernizacji, w tym dostosowania do potrzeb osób starszych. Potrzeby osób starszych powinny być uwzględnione w projektowaniu nowych przestrzeni publicznych, rewitalizacji i tworzeniu nowych terenów zieleni. Potrzeba uzupełnienia miejsc postojowych powinna być zrównoważona z koniecznością poszerzania terenów biologicznie czynnych, w tym skwerów i zieleńców. Rejon wymaga poszerzenia bazy usług społecznych, w tym miejsc integracji społecznej. Funkcjonujący na terenie podobszaru III obiekt toru kolarskiego stanowi bazę pod rozwój funkcji sportowych, wypoczynkowych i rekreacyjnych.

Kierunki działań Celu 3.

- Realizacja polityki przestrzennej miasta poprzez wykształcenie lokalnych centrów usług w obszarach wskazanych do strukturalnych przekształceń, które docelowo powinny stanowić wielofunkcyjną przestrzeń publiczną, odpowiadającą potrzebom lokalnej społeczności, wyposażoną w usługi społeczne, służącą wzmocnieniu więzi społecznych i realizacji codziennych potrzeb w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania;
- Realizacja polityki miasta krótkich odległości, kompaktowości osiedli;
- Wzmocnienie funkcji gospodarczej, kulturalnej, rekreacyjnej, integracyjnej;
- Dostosowanie przestrzeni oraz funkcji miasta do potrzeb osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Kształtowanie struktury demograficznej obszaru rewitalizacji poprzez rozwijanie nowej, zróżnicowanej cenowo zabudowy mieszkaniowej;
- Poprawa stanu technicznego, estetyki i funkcjonalności budynków mieszkalnych i usługowych wraz z ich otoczeniem;

- Realizacja kompleksowych przedsięwzięć, w których modernizacji zabudowy mieszkaniowej na danym obszarze towarzyszy co najmniej podniesienie estetyki i funkcjonalności przestrzeni oraz adekwatny do potrzeb program społeczny (nowe usługi publiczne, miejsca integracji itd.);
- Modernizacja zabudowy mieszkaniowej z wielkiej płyty z uwzględnieniem potrzeb seniorów;
- Rewaloryzacja i powiększanie terenów zieleni urządzonej – parków, parków kieszonkowych i skwerów znajdujących się na obszarze rewitalizacji oraz w jego otoczeniu;
- Tworzenie terenów zieleni – przedogródków (trawniki, nasadzenia, żywopłoty), renowacji już istniejących (np. przycinka, dosadzanie roślin) oraz posadowienie lub renowacja elementów małej architektury, uporządkowanie kompozycji ogrodzeń, dojść i dojazdów do budynków, przyjęcie rozwiązań modelowych (standardowych) dla ogródków gastronomicznych;
- Kształtowanie wysokiego standardu funkcjonalnej, zielonej i inkluzywnej przestrzeni;
- Tworzenie miejsc integracji i rekreacji mieszkańców, w tym renowacja i zagospodarowanie skwerów i przestrzeni wewnątrz kwartałów kamienic;
- Tworzenie nowych przestrzeni publicznych, które pozytywnie wpływać będą na atrakcyjność życia na obszarze rewitalizacji, w tym wykreowanie rzeczywistego, skupionego przestrzennie centrum życia miasta;
- Budowa i remonty małej infrastruktury przestrzeni publicznych na terenach zieleni i w strefach rekreacji przyrodniczej;
- Zagospodarowanie terenów bulwarów nadodrzańskich na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, tworzenie zintegrowanej i spójnej funkcjonalnie przestrzeni centrum Szczecina i wysp Międzyodrza;
- Poszerzanie i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej;
- Prowadzenie działań mających na celu zahamowanie procesów degradacji obiektów i terenów zabytkowych, doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania oraz ekspozycja dziedzictwa kulturowego dla wzmacniania tożsamości lokalnej i atrakcyjności turystycznej;
- Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych;
- Renowacja obiektów zabytkowych i ich otoczenia oraz adaptacja pod nowe funkcje publiczne i komercyjne;
- Ochrona i ekspozycja przemysłowego dziedzictwa architektonicznego i kulturowego obszaru rewitalizacji;
- Rozwijanie nowych funkcji dla niewykorzystanych obiektów (gospodarcza, kulturalna, społeczna);
- Zagospodarowanie i odzyskanie terenów poprodukcyjnych, powojennych i pokolejowych, adaptacja pod budownictwo mieszkaniowe z usługami społecznymi oraz infrastrukturę rekreacyjną dostosowaną do potrzeb lokalnych społeczności;
- Poprawa uwarunkowań przestrzennych wpływających na wzrost poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji;
- Poprawa dostępności komunikacyjnej transportem zbiorowym obszaru rewitalizacji, szczególnie podobszaru II;
- Modernizacja układu komunikacyjnego prowadząca do podniesienia poziomu bezpieczeństwa drogowego i bezpieczeństwa pieszych;
- Zapewnianie pierwszeństwa pieszych i rowerzystów w przestrzeniach publicznych miasta objętych obszarem rewitalizacji, w tym ograniczanie miejsc postojowych w celu rewitalizacji przestrzeni wspólnych i przywrócenia jej wartości społecznych i integracyjnych;
- Uporządkowanie parkowania wokół instytucji i placówek publicznych, działanie przeciw nieprzepisowemu parkowaniu, w szczególności w otoczeniu szkół, przedszkoli, wykształcenie bezpiecznych dojść i umożliwienie samodzielnego i bezpiecznego dotarcia dzieci do szkoły;
- Tworzenie stref buforowych dla Stref Płatnego Parkowania (SPP) w celu ochrony obszarów mieszkaniowych stykających się z SPP;

- Przebudowa lub budowa nowych parkingów w obszarach deficytowych lub wymagających przemodelowania;
- Wprowadzanie rozwiązań komunikacyjnych ograniczających ruch kołowy na obszarach zwartej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i kamienicznej;
- Wzbogacanie istniejących ciągów komunikacyjnych o dodatkowe funkcje tworzące przestrzeń inkluzywną;
- Rozbudowa i poprawa spójności ciągów pieszo-rowerowych;
- Realizacja polityki przestrzennej miasta poprzez restrukturyzację terenów wysp Grodzkiej, Kępy Parnickiej, części wyspy Zielonej i Łasztowni w obszarze wskazanym do strukturalnych przekształceń, która docelowo powinna stanowić wielofunkcyjną przestrzeń publiczną: odpowiadającą potrzebom lokalnej społeczności, wyposażoną w usługi podstawowe, społeczne, dostęp do transportu zbiorowego oraz służącą wzmocnieniu więzi społecznych.

Cel 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu

Cel 4. związany z realizacją działań na rzecz poprawy stanu środowiska i adaptacji do zmian klimatu będzie realizowany również poprzez przedsięwzięcia rewitalizacyjne ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Pakiet działań, których celem będzie ograniczanie zjawiska niskiej emisji, będzie dotyczył modernizacji, w tym termomodernizacji budynków mieszkalnych i usługowych, wymiany źródeł ciepła, podłączaniem do sieci ciepłowniczej, podnoszeniem efektywności energetycznej budynków. Mieszkańcy, zarządcy nieruchomości, przedsiębiorcy będą zachęceni do inwestycji we własne zasoby. Miasto również będzie kontynuować energetyczną modernizację własnych zasobów, włączając w politykę energetyczną mechanizmy zarządzania energią w instytucjach samorządowych. Na poprawę mikroklimatu miejskiego zabudowanych terenów obszaru rewitalizacji będą miały wpływ również działania związane z zazielenianiem ulic, placów i budynków, powiększaniem powierzchni biologicznie czynnej i rezerwowaniem w nowych inwestycjach jak największej możliwej do zagospodarowania powierzchni przepuszczalnej dla wód opadowych. Retencjonowaniu wody będą służyć przedsięwzięcia związane z rozwojem błękitnej infrastruktury. W kierunkach działań rewitalizacyjnych należy uwzględnić ochronę środowiska przyrodniczego, w tym zespołów przyrodniczych tworzących system miejskiej zieleni, terenów prawnie chronionych, parków, skwerów i małych zieleńców, a także obszarów przyrody nadodrzańskiej i mniejszych cieków wodnych. Tereny zieleni stanowią rezerwar bioróżnorodności, o której zachowanie i przywracanie należy dbać. Mieszkańcy powinni być zachęceni do zazieleniania własnych posesji i budynków oraz tworzenia mikroretencji. Na obszarze rewitalizacji będzie modernizowana i rozbudowywana infrastruktura dla środowiska – ciepłownicza, wodno-kanalizacyjna i energetyczna. W źródłach ciepła w jak największym stopniu będą uwzględniane źródła odnawialne. Do ograniczenia niskiej przyczynią się działania zmierzające do ograniczenia komunikacji samochodowej indywidualnej, co pozytywnie wpłynie również na środowisko akustyczne zwartej zabudowy osiedli obszaru rewitalizacji.

Kierunki działań Celu 4.

- Ograniczenie zjawiska niskiej emisji poprzez wymianę źródeł energii na bardziej wydajne i ekologiczne, w tym zeroemisyjne, oraz termomodernizację budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej;
- Wdrażanie systemów efektywnego zarządzania zasobami komunalnymi;
- Ochrona środowiska, wartości zespołów przyrodniczych (rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne i pomniki przyrody) i bioróżnorodności obszaru rewitalizacji;
- Systematyczne zwiększanie powierzchni terenów zieleni na obszarze rewitalizacji;
- Kształtowanie spójnego systemu obszarów zieleni dostępnej dla wszystkich mieszkańców;

- Powstrzymanie procesów prowadzących do zubożenia lub utraty zasobów przyrodniczych miasta, szczególnie w obszarze zwartej zabudowy.
 - Prowadzenie edukacji ekologicznej, w szczególności ukierunkowanej na zwiększenie efektywności zamkniętej gospodarki odpadami na obszarze rewitalizacji;
 - Zachęcanie mieszkańców do dbania o zieleni i zazieleniania swoich nieruchomości, retencjonowania wody i tworzenia małej infrastruktury niebieskiej;
 - Zmniejszanie zjawiska hałasu komunikacyjnego, m.in. poprzez tworzenie stref zieleni i rozwiązania organizacyjne dot. komunikacji;
 - Promocja i budowa zielonej i niebieskiej infrastruktury;
 - Budowa, remont i modernizacja infrastruktury energetycznej, ciepłowniczej i wodno-kanalizacyjnej podnoszące warunki do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej;
- Rozwijanie infrastruktury retencjonowania wody poprzez właściwe zagospodarowanie i użytkowanie terenu zmierzające do ograniczania spływu powierzchniowego wody roztopowej i poopadowej oraz gromadzenia wody w glebie.

6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych powinna doprowadzić do osiągnięcia zamierzonych celów. Przedsięwzięcia zostały przypisane poszczególnym celom rewitalizacji. Każde z przedsięwzięć zostało powiązane z celem, który w pierwszej kolejności będzie realizować. Dodatkowo do wszystkich przedsięwzięć dopisano cele komplementarne, które pośrednio również będą realizowane przez dane przedsięwzięcie rewitalizacyjne. Tabela komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych w odniesieniu do celów została zaprezentowana w rozdziale „Analiza komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych”.

Wymóg umieszczenia przedsięwzięć w programie rewitalizacji, a także ich zakres wynika z art. 15 ust. 1 pkt 5 ustawy o rewitalizacji. Przedsięwzięcia, zgodnie z ustawą o rewitalizacji, zostały podzielone na przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe oraz inne dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Inne dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne są komplementarne wobec przedsięwzięć podstawowych i dopełniają je tematycznie. Dotyczą między innymi rozwoju turystycznego obszaru rewitalizacji oraz sportu i rekreacji, punktowych i liniowych mniejszych usprawnień w ruchu drogowym i podniesienia bezpieczeństwa użytkowników ruchu, rozwoju nowego budownictwa mieszkaniowego, które wspierać będzie procesy rewitalizacyjne m.in. w sferze demograficznej.

Poza wymienionymi w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, pożądane i zgodne z celami Programu są wszystkie przedsięwzięcia realizowane i planowane do realizacji nie ujęte w niniejszym dokumencie. Jednocześnie muszą być logicznie powiązane z treścią i celami Programu Rewitalizacji, odpowiadać kierunkom działań, przyczyniać się do rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej zdegradowanych obszarów, mieć na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także ożywienie gospodarcze i społeczne tych obszarów. Stanowią one istotne uzupełnienie przedsięwzięć ujętych w Programie i warunek pełnego powodzenia procesu rewitalizacji.

Wszystkie przedsięwzięcia, w zależności od specyfiki, uwzględniają potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, w tym przede wszystkim osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, kobiet w ciąży itd., Zaplanowane przedsięwzięcia zostały wskazane w procesie przygotowania GPR. Zostały zaproponowane przez partnerów społecznych i gospodarczych, w tym przez organizacje pozarządowe, przedsiębiorców oraz mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także przez pracowników administracji samorządowej Szczecina, w tym jednostek organizacyjnych miasta. Sposób włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces został opisany w rozdziale „Uspołecznienie”.

W tabeli poniżej zamieszczono zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w podziale na cele Programu. W tabeli wskazano również podobszar, na którym będzie realizowane każde przedsięwzięcie. Niektóre przedsięwzięcia będą realizowane na więcej niż jednym podobszarze lub na całym obszarze rewitalizacji. Cel 2. Regeneracja gospodarcza obszaru rewitalizacji nie jest celem podstawowym dla żadnego z przedsięwzięć, jednak został wskazany jako komplementarny dla wielu innych przedsięwzięć.

Tabela 24 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w podziale na cele GPR

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Wnioskodawca	Realizator	Podobszar rewitalizacji	Osiedle
Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne					
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 1. Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej					
P.1.	Szczecińska Współdzielnia Pozarządowa	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Dialogu Obywatelskiego	Realizator zadania do wyłonienia w trybie np. otwartego konkursu ofert na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – organizacja pozarządowa/partnerstwo kilku szczecińskich NGOs	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.2.	Kultura dla Seniora	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.3.	Rodzina zawsze razem	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.4.	Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie	Fundacja „Razem raźniej”	Fundacja „Razem raźniej”	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.5.	Aktywni w Szczecinie	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.6.	Utworzenie w OR ośrodka specjalistycznej terapii dla dzieci z pieczy zastępczej oraz rodzin adopcyjnych	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.7.	Lokalne sieci wsparcia dzieci i młodzieży w kryzysie emocjonalnym	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Gmina Miasto Szczecin	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.8.	Centrum Organizacji Pozarządowych	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Dialogu Obywatelskiego	Realizator zadania do wyłonienia w trybie np. otwartego konkursu ofert na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – organizacja pozarządowa/partnerstwo kilku szczecińskich NGOs	Podobszar I	Centrum
P.9.	Muzyka dla każdego- modernizacja/ remont auli w OSM i ST w Szczecinie	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I	Turzyn

P.10.	„NIE JESTEŚ SAM” Ogród Społeczny	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”	Podobszar II	Dąbie stare
P.11.	„Bądźmy razem” – sala animacyjno-integracyjna	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”, Fundacja Naprzeciw	Podobszar II	Dąbie stare
P.12.	Modernizacja zabytkowego budynku filii bibliotecznej nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Dziennikarskiej 39 w Szczecinie	Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Dąbie stare
P.13.	Klub Aktywnego Seniora	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.14.	Modernizacja Klubu Seniora przy ul. Sławomira 9a	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.15.	„Aktywnie i zdrowo” Program aktywizacji i integracji społeczności lokalnej – osiedle Drzetowo-Grabowo	Stowarzyszenie Przyszań Wartości	Stowarzyszenie Przyszań Wartości	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.16.	Osiedlowe imprezy- festyny i kino pod chmurką	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.17.	Utworzenie Filii Domu Kultury i Izby Muzealnej północnego Szczecina z punktem lokalnej informacji turystycznej	Wiesława Nowicka; Artur Krzyżarski	Urząd Miasta Szczecin	Podobszar II	Golęcino-Gocław
P.18.	Międzypokoleniowa grupa fotograficzna „Kadr pokoleń”	Dom Kultury „Klub Skolwin”	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Skolwin
P.19.	Miejsce Aktywności Mieszkańców „Magiel”	Stowarzyszenie Skolwin i My	Stowarzyszenie Skolwin i my	Podobszar II	Skolwin
P.20.	Lokalny bazar	Dom Kultury „Klub Skolwin”	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Skolwin
P.21.	Modernizacja oraz rozbudowa Centrum Kulturalno-Edukacyjnego Domu Kultury Klub Skolwin w Szczecinie	Dom Kultury „Klub Skolwin”	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Skolwin
P.22.	Lekcje muzealne w Izbie Pamięci Stołczyna	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Podobszar II	Stołczyn
P.23.	Warsztaty dla dzieci i młodzieży z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej	Szkoła Podstawowa nr 9 im. kmdra ppor. Jana Grudzińskiego w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
P.24.	Edukacja czytelnicza i promocja kultury czytania oraz innowacji technologicznych na Osiedlu Stołczyn, Gocław, Golęcino	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
P.25.	Przebudowa i rozbudowa budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie dla potrzeb uczniów z niepełnosprawnością wraz z termomodernizacją budynku, zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną	Zespół Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie	Zespół Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie	Poza obszarem rewitalizacji	Stołczyn
P.26.	Adaptacja dawnej przepompowni ścieków na ul. Romera 3 w Szczecinie na usługi społeczne	UNIMEDEX KORDIAN GRAF	UNIMEDEX KORDIAN GRAF	Podobszar III	Zawadzkiego-Klonowica

Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji					
P.27.	Międzynarodowe Centrum Edukacji Performatywnej z siedzibą Teatru Współczesnego	Urząd Miasta Szczecin	Szczecińskie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o., Teatr Współczesny, Gmina Miasto Szczecin	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
P.28.	Program park kieszonkowy dla każdego	Urząd Miasta Szczecin	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	Podobszar I, Podobszar II	Centrum, Śródmieście Północ, Drzetowo-Grabowo
P.29.	Zielone Śródmieście	Urząd Miasta Szczecin	Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego	Podobszar I	Centrum, Śródmieście Północ
P.30.	Zielone przedogródki wizytówką Śródmieścia	Urząd Miasta Szczecin	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	Podobszar I, Poza obszarem rewitalizacji	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Śródmieście-Zachód (poza obszarem rewitalizacji)
P.31.	Restrukturyzacja i rekompozycja parku przy ul. Noakowskiego – jako zbilansowana zieleń urządzona dla mieszkańców osiedla Turzyn	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	Podobszar I	Turzyn
P.32.	Rewaloryzacja parku Żeromskiego w Szczecinie	Urząd Miasta Szczecin	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	Poza obszarem rewitalizacji	Stare Miasto
P.33.	Śródmiejski ogród sąsiedzki	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	Poza obszarem rewitalizacji	Turzyn
P.34.	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 5 i adaptacja części budynku na cele usługowe	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Podobszar I	Centrum
P.35.	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Ks. Bogusława X 49 i adaptacja części budynku na cele usługowe	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Podobszar I	Centrum
P.36.	Kompleksowa renowacja oficyn budynków przy ul. Edmunda Bałuki 20/21 oraz rozbudowa i adaptacja części budynku na cele usługowe	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Podobszar I	Centrum
P.37.	Modernizacja wnętrza kwartału nr 33 w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Podobszar I	Turzyn
P.38.	Remonty kapitalne budynków i terenów przyległych – Podobszar I	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	Podobszar I	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Nowe Miasto
P.39.	Remonty kapitalne budynków i terenów przyległych – Podobszar II	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo, Gołęcino-Goćław, Stołczyn, Skolwin
P.40.	Modernizacja zabudowy mieszkaniowej pomiędzy ulicami Oficerska, Miernicza i Cicha w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Podobszar II	Dąbie stare
P.41.	Landmark dla Dąbia	Urząd Miasta Szczecin	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie; Stowarzyszenie Miłośników Dąbia i Okolic "Stomido"	Podobszar II	Dąbie stare

P.42.	Rewaloryzacja parku na placu Słowiańskim (przy ul. Racławickiej)	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	Podobszar II	Dąbie stare
P.43.	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w Szkole Podstawowej nr 11 im. UNICEF-u	Szkoła Podstawowa nr 11 im. UNICEF-u	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.44.	Centrum hotelowo-konferencyjno-wystawiennicze z centrum integracji społecznej	„ARCHE” S.A.	„ARCHE” S.A.	Podobszar II	Golęcino-Gocław/ Żelechowa
P.45.	Restrukturyzacja zieleni urządzonej nadwodnej parku Koczego – ul. Grobla	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	Poza obszarem rewitalizacji	Golęcino-Gocław
P.46.	Wykształcenie Lokalnego Centrum Usług wraz z rewitalizacją zieleni urządzonej – Wzgórze Kupały	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	Podobszar II	Golęcino-Gocław
P.47.	Stawy Bliźniaki – błękitno-zielony azyl dla Golęcina i Żelechowej	Arkadiusz Lisiński, Przewodniczący Rady Osiedla Żelechowa	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Żelechowa
P.48.	Stanica wodniacka „Wodna”	Stowarzyszenie Skolwin i My	Stowarzyszenie Skolwin i My	Poza obszarem rewitalizacji	Skolwin
P.49.	Bezpieczna szkoła na Stołczynie	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
P.50.	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej przy Szkole Podstawowej nr 9 w Szczecinie	Szkoła Podstawowa nr 9 im. kmdra ppor. Jana Grudzińskiego w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
P.51.	Modernizacja placu zabaw przy ul. Montherskiej	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Gmina Miasto Szczecin, Spółdzielnia Mieszkaniowa "Dom nad Odrą"	Podobszar II	Stołczyn
P.52.	Modernizacja placu przy ul. Nehringa	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
P.53.	Modernizacja historycznej zabudowy ulicy Dąbrówki	Rada Osiedla Stołczyn	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
P.54.	Modernizacja obiektu sportowego „Tor Kolarski”	Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji w Szczecinie	Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji w Szczecinie	Podobszar III	Zawadzkiego-Klonowica
P.55.	Rewaloryzacja parku im. Jana Kasprowicza w Szczecinie	Urząd Miasta Szczecin, Wydział Ochrony Środowiska, Zespół Ogrodnika Miasta	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	Poza obszarem rewitalizacji	Łękno
P.56.	Modernizacja infrastruktury usług zdrowia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	Nieruchomości i Opłaty Lokalne sp. z o.o.	Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o.	Obszar rewitalizacji (częściowo)	Dąbie stare, Śródmieście Północ, Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji)
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu					
P.57.	Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Zarządzania Energią	Gmina Miasto Szczecin	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.58.	System do zarządzania zużyciem mediów energetycznych i wody wraz z usługami dodatkowymi dla obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Zarządzania Energią	Gmina Miasto Szczecin	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji

P.59.	Program wymiany pieców i kotłów węglowych na terenie Szczecina	Urząd Miasta Szczecin, Wydział Ochrony Środowiska	Gmina Miasto Szczecin	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.60.	Modernizacja systemu ciepłowniczego	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	Obszar rewitalizacji, Poza obszarem rewitalizacji (częściowo)	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Drzetowo-Grabowo, Zawadzkiego-Klonowica
P.61.	Ograniczenie niskiej emisji w wyniku przebudowy indywidualnych źródeł ciepła na rozwiązania systemowe.	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	Podobszar I, Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji), Śródmieście Zachód (poza obszarem rewitalizacji)	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji), Śródmieście-Zachód (poza obszarem rewitalizacji)
P.62.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Jagiellońskiej	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar I	Centrum
P.63.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Piłsudskiego w Szczecinie (Centrum)	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar I	Centrum
P.64.	Przebudowa sieci wodociągowej w al. Papieża Jana Pawła II (na odcinku od placu Grunwaldzkiego do placu Lotników) w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar I	Centrum
P.65.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Bazarowej	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar I	Śródmieście Północ
P.66.	Budowa lokalnych systemów ciepłowniczych i instalacji energetycznych.	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
P.67.	Termomodernizacja budynku przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.68.	Przebudowa magistrali wodociągowej w ul. Druckiego-Lubeckiego	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.69.	Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji deszczowej w ul. Emilii Plater na odcinku od ul. Szczanieckiej do ul. Teofila Firlika	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Inwestycja wspólna ZWiK-Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.70.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Pokoju	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar II	Golęcino-Gocław
P.71.	Termomodernizacja budynku przy ul. Stołczyńskiej 152 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Stołczyńska 152 w Szczecinie	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Stołczyńska 152 w Szczecinie	Podobszar II	Skolwin
P.72.	Termomodernizacja budynku przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie	Podobszar II	Skolwin
P.73.	Termomodernizacja budynku przy ul. Kościelnej 26 i 28 w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kościelnej 26, 28 w Szczecinie	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kościelnego 26, 28 w Szczecinie	Podobszar II	Stołczyn
P.74.	Termomodernizacja budynku przy ul. Nehringa 10 w Szczecinie,	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul.	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul.	Podobszar II	Stołczyn

	wraz z remontem części wspólnych	Nehringa 10 w Szczecinie	Nehringa 10 w Szczecinie		
P.75.	Przebudowa sieci wodociągowej w ulicach: Witosa, Warszawskiej, Osadników w Szczecinie (Stołczyn)	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar II	Stołczyn
P.76.	Przebudowa istniejącego systemu odprowadzania ścieków sanitarnych z północnych dzielnic lewobrzeżnej części Szczecina	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar II	Stołczyn
P.77.	Przebudowa magistrali i sieci wodociągowej w ul. Zawadzkiego	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar III	Zawadzkiego-Klonowica
Inne dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne					
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 1. Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej					
U.1.	Fundusz sąsiedzi	Stowarzyszenie „Oswajanie miasta”	Gmina Miasto Szczecin	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
U.2.	Szczeciński Urban Lab	Stowarzyszenie „Oswajanie miasta”	Gmina Miasto Szczecin	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
U.3.	Stołczyn turystycznie	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Podobszar II	Stołczyn
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji					
U.4.	Estetyczny i bezpieczny ciąg pieszo-jedny przy ul. Rayskiego 2-3-4	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I	Centrum
U.5.	Zielona stacja naprawcza dla rowerów	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I	Centrum
U.6.	Integracja piesza głównych alei Śródmieścia	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar I	Centrum, Śródmieście Północ
U.7.	Przebudowa fontanny zlokalizowanej w ciągu al. Papieża Jana Pawła II w Szczecinie	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I	Centrum
U.8.	Bujaj się w Śródmieściu	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I	Śródmieście Północ
U.9.	Zielono i bezpiecznie dla pieszych i kierowców na ul. Ku Słońcu pomiędzy al. Bohaterów Warszawy a ul. Witolda	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I, Poza obszarem rewitalizacji	Turzyn
U.10.	Palmiarnia na Łasztowni	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
U.11.	Morska strefa aktywności i rekreacji na Wyspie Grodzkiej-Plaża Szczecin	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
U.12.	HEYKI 27 – osiedle z funkcją usługowo-biurową	DRACARYS sp. z o.o.	DRACARYS sp. z o.o.	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
U.13.	Wyspa Zielona – zielone osiedle z funkcją usługowo-rekreacyjną	LOFT Kazimierz Śródka i PCG Wrocław Architektów Sp. z o.o.	LOFT Kazimierz Śródka i PCG Wrocław Architektów Sp. z o.o.	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
U.14.	Budowa II etapu osiedla mieszkaniowego przy ul.	Szczecińskie Towarzystwo	Szczecińskie Towarzystwo	Podobszar II	Dąbie stare

	Pokładowej, Masztowej i Oficerskiej w Szczecinie	Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.		
U.15.	Zielona oaza na Parkowej	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
U.16.	Remont nawierzchni chodnika przy ul. Druckiego-Lubeckiego 15-25 w Szczecinie	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wspólny Dom” w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
U.17.	Budowa zjazdu przy ul. Rugiańskiej 76A w Szczecinie	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wspólny Dom” w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
U.18.	Remont miejsc postojowych przy ul. Rugiańskiej 12-15 w Szczecinie	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wspólny Dom” w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
U.19.	Przywrócenie placu na placu Matki Teresy z Kalkuty: przeniesienie pod ziemię basenu przeciwpożarowego i utworzenie zielonej przestrzeni wspólnej	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
U.20.	„W zdrowym ciele zdrowy duch” - sport łączy pokolenia – modernizacja i doposażenie sali sportowej przy ul. Strzałowskiej 9	Iron Giria Szczecin	Gmina Miasto Szczecin, ZBiLK (zarządca), MOPR w Szczecinie (najemca)	Podobszar II	Golęcino-Gocław
U.21.	Restrukturyzacja terenów sportu i rekreacji z zielenią urządzoną – ul. Paproci	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	Podobszar II	Żelechowa/Golęcino-Gocław
U.22.	Ławki w ciągu ulic Nad Odrą, Kościelna i Nehringa	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
U.23.	Plac zabaw przy ulicy Zamkniętej (Scena Historyczna)	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
U.24.	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu kołowym i pieszym wzdłuż ul. Nehringa w Szczecinie	Katarzyna Koczergo	Gmina Miasto Szczecin – ZDiTM Szczecin, Policja	Podobszar II	Stołczyn
U.25.	Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniu ulic Nad Odrą-Zamknięta-Kolejowa wraz instalacją fotoradaru	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
U.26.	Budowa chodnika wzdłuż ul. Nad Odrą	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II (częściowo)	Stołczyn
U.27.	Remont schodów	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
U.28.	Budowa schodów przy ul. Nad Odrą 99	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II	Stołczyn
U.29.	Budowa Osiedla mieszkaniowego „Wrzosowe Wzgórze” w rejonie ulic Szosa Polska i Józefa Romana w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Podobszar II	Stołczyn
U.30.	Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu na skrzyżowaniu ulic Szosa Polska- Nehringa w Szczecinie	Katarzyna Koczergo	Gmina Miasto Szczecin – ZDiTM Szczecin, Policja	Podobszar II	Stołczyn
U.31.	Bezpieczniej, wygodniej i ładniej w Przedszkolu Publicznym nr 46 przy ul. Zawadzkiego 128	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar nr III	Zawadzkiego-Klonowica

U.32.	Budowa Dwóch, Zielonych, Trawiastych, Ekologicznych parkingów w ciągu ul. Zawadzkiego 121-135 oraz z tyłu sklepu Netto	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar III	Zawadzkiego-Klonowica
U.33.	Rewaloryzacja placu Zwycięstwa	Urząd Miasta Szczecin	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	Poza obszarem rewitalizacji	Nowe Miasto
U.34.	Punkt widokowy „Pocztówka”	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Gmina Miasto Szczecin	Poza obszarem rewitalizacji	Stołczyn
U.35.	Kurs na północ- zielona przygoda - Jaworowy Staw, park Tilebeinów, stanica wodna, Zielone Wzgórze, Wieża Bismarcka, Polana Wodozbiór	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar II, Poza obszarem rewitalizacji	Skolwin, Inne osiedla
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu					
U.36.	Drzewa dla Szczecina	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
U.37.	Budowa systemu odbioru ścieków z terenu Kępy Parnickiej i Wyspy Zielonej wraz z zapewnieniem możliwości odbioru ścieków z terenu Wyspy Puckiej.	Spółka Wodna „Międzyodrze”	Spółka Wodna „Międzyodrze”	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
U.38.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ciągu ulic Gołęcińskiej i Leśnej w Szczecinie	Katarzyna Koczergo	Gmina Miasto Szczecin, Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar II (częściowo)	Stołczyn
U.39.	Termomodernizacja budynku przy ul. Księżnej Dąbrówki 15 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Księżnej Dąbrówki 15 w Szczecinie	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Księżnej Dąbrówki 15 w Szczecinie	Podobszar II	Stołczyn
U.40.	Plac Szachistów i zaćwierkane historie = budki lęgowe dla ptaków, hotel dla owadów	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar nr III	Zawadzkiego-Klonowica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych wnioskodawców przedsięwzięć rewitalizacyjnych

6.1. Szczegółowe opisy przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych

Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 1. Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej

Priorytetowym zadaniem w procesie rewitalizacji społecznej jest aktywizacja społeczna osób objętych problemem ubóstwa i wykluczenia, w tym osób uzależnionych i bezdomnych, oraz stworzenie infrastruktury i przestrzeni do tych potrzeb. Dlatego też na osiedlu Dąbie stare utworzy się ogród społeczny, stanowiący miejsce spotkań i integracji społeczności lokalnej znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej. Przestrzeń ta służyć ma właściwemu spędzaniu wolnego czasu przez osoby potrzebujące, wzmocnieniu więzi społecznej oraz kompetencji miękkich, a także integracji dzieci i młodzieży z seniorami w otoczeniu terenu zielonego. Konieczne pozostaje również podjęcie przedsięwzięć służących przeciwdziałaniu zjawisku bezrobocia, w tym zwłaszcza bezrobocia długotrwałego oraz ponownego włączenia osób pozostających bez zatrudnienia na rynek pracy. Działania te będą wpisywać się w działalność ogólnomiejską Powiatowego Urzędu Pracy, ale z uwagi na wyraźne niedopasowanie lokalnego rynku pracy i koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, szczególną uwagę oraz pewne preferencje w tym zakresie uzyskają mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Ich potrzeby powinno się cały czas na bieżąco monitorować, aby dostosować zakres i charakter udzielanego wsparcia do rzeczywistych deficytów poprzez przyjęcie Indywidualnego Planu Działania.

Biuro Dialogu Obywatelskiego działające w strukturach Urzędu Miasta Szczecina promuje koncepcję budowy społeczeństwa obywatelskiego, wspiera działalność szczecińskich organizacji pozarządowych i oddolnych inicjatyw lokalnych. Jednostka ta dąży do utworzenia Centrum Organizacji Pozarządowych, które będzie skupiać działalność niektórych szczecińskich organizacji społecznych działającymi na rzecz dzieci i młodzieży oraz seniorów w jednym lokalu, w którym zostanie zaproponowana możliwość udostępniania sal na spotkania, porady prawne i księgowe, pozyskiwanie środków finansowych, warsztaty i szkolenia. Obiekt przystosuje się do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami i powinien być dobrze skomunikowany środkami publicznego transportu zbiorowego z pozostałymi osiedlami. Kolejną ich inicjatywą jest organizacja sieci współpracy szczecińskich organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych opartej na współdzieleniu zasobów, w ramach koncepcji ekonomii społecznie odpowiedzialnej.

Kluczowym aspektem staje się aktywizacja kulturalna mieszkańców obszarów kryzysowych – zarówno młodzieży, jak i osób starszych. Wśród podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ważne miejsce zajmują projekty związane z remontem cennych obiektów zabytkowych, w tym willi, które mogą być utworzone lokalne ośrodki kulturalne i integracyjne dla mieszkańców północnego Szczecina. I tak przy ul. Lipowej 19 w willi Strutza na Gocławiu uruchomi się punkt informacji turystycznej oraz powstanie placówka kulturalno-społeczna. Obok niej przewiduje się zagospodarowanie terenu posesji dla celów wydarzeń plenerowych i niewielkiego ogródka różanego. Na Skolwinie planuje się zaś kilkuetapową modernizację oraz rozbudowę Centrum Kulturalno-Edukacyjnego Domu Kultury Klub Skolwin w Szczecinie na cele aktywizacji społecznej, kulturalnej, zawodowej, edukacyjnej i artystycznej wraz z poprawą estetyki i funkcjonalności otoczenia obiektu, w tym likwidacji barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami. Bardzo ciekawym pomysłem jest stworzenie międzypokoleniowej grupy fotograficznej „Kadr pokoleń” mającym na celu promocję turystyki, historii i sztuki Skolwina. Przedsięwzięcie to ma również istotne znaczenie dla integracji mieszkańców Skolwina. W otoczeniu Domu Kultury Klub Skolwin powstanie również lokalny bazar, stanowiący miejsce integracji mieszkańców z artystami, rzemieślnikami, działkowcami, ogrodnikami lub rolnikami prezentującymi i sprzedającymi różne wytwory i wyroby. Inicjatywa ta sprzyjać może nie tylko podniesieniu poziomu przedsiębiorczości w północnej części Szczecina, ale również kształtowaniu relacji społecznych oraz

pobudzaniu edukacji ekologicznej. W tej części miasta powstanie również miejsce aktywności mieszkańców „Magiel” po wykonanym uprzednio remoncie piwnicy przy ul. Stołczyńskiej 59, gdzie odbędą się m.in. zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży z robotyki i programowania oraz liczne wydarzenia sportowe i artystyczne. Z kolei na Drzetowie-Grabowie przy ul. Sławomira 9a zakłada się modernizację Klubu Seniora przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie. Inicjatywa Klubu Aktywnego Seniora podtrzymywać ma aktywność i samodzielność osób starszych w codziennym życiu, odpowiednio gospodarować ich czas wolny, kształtować odporność fizyczną i psychiczną, pobudzać ich aktywność kulturalną i rozszerzać pola zainteresowań oraz sprzyjać integracji międzypokoleniowej. Na osiedlu można również zaaranżować w kilku miejscach publicznych lokalne festyny i kino na świeżym powietrzu. Prace modernizacyjne wykona się również przy ul. Gryfińskiej 3-4 na osiedlu Dąbie stare, gdzie planuje się otwarcie punktu konsultacyjno-informacyjnego, sali terapii grupowej i indywidualnej oraz wielozadaniowej sali szkoleniowej integracyjno-animacyjnej, przy jednoczesnym dostosowaniu budynku do współczesnych standardów środowiskowych (np. obniżenie kosztów energii elektrycznej i wymiana źródeł ciepła). W inicjatywy kulturalne na obszarze rewitalizacji ściśle włącza się również Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, który promuje aktywny tryb życia seniorów za pomocą animacji czasu wolnego, organizując dla nich wspólne wyjścia, spotkania i udział w wydarzeniach artystycznych i społecznych.

Na obszarze rewitalizacji podejmowane działania będą polegały również na realizacji zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla młodzieży szkolnej nastawionych na wyrównywanie szans edukacyjnych, w tym promowanie i rozwijanie uzdolnień. Zajęcia związane z edukacją pozaszkolną będą prowadzone przez placówki oświatowe lub/i organizacje pozarządowe działające w sferze edukacji. I tak na przykład pracownicy Szkoły Podstawowej nr 9 im. kmdra ppor. Jana Grudzińskiego w Szczecinie zorganizują warsztaty dla dzieci i młodzieży z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Poza tym stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku przeprowadzi zajęcia z edukacji czytelniej i cyfrowej dla różnych grup wiekowych. Inicjatywa ta ograniczyć ma problem wykluczenia cyfrowego, zwłaszcza wśród dzieci pochodzących z ubogich rodzin i seniorów. Organizacja ta stworzy także ofertę spędzania wolnego czasu dla najmłodszych, proponując im również przeprowadzenie lekcji muzealnych w Izbie Pamięci Stołczyna. Ponadto zmodernizowane szkoły specjalistyczne dopasowane zostaną do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami, w tym niepełnosprawnością intelektualną i ruchową.

Istotną kwestią staje się zapewnienie dobrego dostępu mieszkańców obszaru rewitalizacji do placówek opieki medycznej oraz placówek wsparcia specjalistycznego, w tym dla dzieci i młodzieży. I tak na osiedlu Zawadzkiego-Klonowica rozbudowany obiekt po dawnej oczyszczalni ścieków przy ulicy Romera przeznaczy się na świadczenie specjalistycznych usług medycznych. Co istotne, Urząd Miasta Szczecin rekomenduje stworzenie lokalnych sieci wsparcia dzieci i młodzieży w kryzysie emocjonalnym oraz utworzenie ośrodka specjalistycznej terapii dla dzieci z pieczy zastępczej oraz rodzin adopcyjnych. Należy dodać, że Fundacja „Razem Raźniej” dąży do organizacji warsztatu terapii zajęciowej dla osób z niepełnosprawnościami, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie.

Szczególną uwagę należy również zwrócić na wsparcie oraz aktywizację rodzin z dziećmi w różnym wieku, zamieszkałych na obszarze rewitalizacji. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie podkreśla znaczenie budowania więzi rodzinnych, również w wymiarze międzypokoleniowym oraz wzmocnienie kompetencji wychowawczych, zwłaszcza w rodzinach o niskich dochodach.

Numer przedsięwzięcia	P.1.
Tytuł przedsięwzięcia	Szczecińska Współdzielnia Pozarządowa
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Dialogu Obywatelskiego
Realizator	Realizator zadania do wyłonienia w trybie np. otwartego konkursu ofert na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – organizacja pozarządowa/partnerstwo kilku szczecińskich organizacji pozarządowych
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest organizacja sieci współpracy szczecińskich organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych opartej na współdzieleniu zasobów, w ramach koncepcji ekonomii społecznie odpowiedzialnej. Główne założenia projektu to: • zwiększenie możliwości organizacyjnych przedsięwzięć realizowanych przez sektor pozarządowy, • efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów, • poprawa dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami do miejsc, usług oraz wydarzeń w przestrzeni miasta, • zwiększenie świadomości społecznej, rozwój i integracja środowiska pozarządowego oraz grup nieformalnych, • stworzenie płaszczyzny do nawiązania współpracy lokalnych społeczności oraz możliwości wynajmu/dzielenia się zasobami, • promocja idei ekonomii współdzielenia oraz zrównoważonej konsumpcji, • ochrona środowiska, • poprawa dostępności realizowanych działań oraz świadczonych usług dla osób ze szczególnymi potrzebami, • wzmacnianie technicznych możliwości organizowanych przedsięwzięć, • podtrzymanie nowoczesnych relacji społecznych oraz kształtowanie wzajemnego zaufania.
Zakres przedsięwzięcia	Zakres planowanych prac obejmuje: • opracowanie niezbędnej dokumentacji (w tym m.in. zasad udostępniania zasobów Współdzielni), • pozyskanie uczestników projektu i bieżący kontakt z zainteresowanymi podmiotami, • stworzenie i koordynację bazy zasobów i bieżącą aktualizację danych, • przygotowanie i prowadzenie strony internetowej Współdzielni, • przygotowanie infrastruktury do magazynowania przedmiotów Współdzielni, • przystosowanie infrastruktury/lokalu do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.
Podobszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
Osiedle	cały obszar rewitalizacji
Szczegółowa lokalizacja	cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	1 100 000,00 PLN
Środki publiczne	1 100 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, które uzyskały wsparcie
Jednostka miary	szt./rok
Wskaźnik rezultatu	1 000
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.2.
Tytuł przedsięwzięcia	Kultura dla Seniora
Wnioskodawca	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest aktywizacja seniorów zamieszkujących obszar rewitalizacji poprzez działania animatora czasu wolnego, którego zadaniem będzie organizacja wspólnych wyjść, spotkań i udziału w wydarzeniach na terenie miasta. Rezultatem przeprowadzonych działań będzie: • umożliwienie osobom starszym i zagrożonym wykluczeniem udziału w wydarzeniach społecznych i kulturalnych, • organizacja czasu wolnego oraz integracja z lokalną społecznością, • wzmacnianie potencjału osób starszych.
Zakres przedsięwzięcia	Projekt będzie kierowany do osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkującym na obszarze rewitalizacji. Jego beneficjentami będą mogły być przede wszystkim osoby starsze, zagrożone wykluczeniem, które wymagają wsparcia lub asystencji, aby uczestniczyć w życiu społecznym lub kulturalnym. Dzięki działaniom animatora czasu wolnego beneficjenci skorzystają z oferty instytucji kultury, wezmą udział w różnego rodzaju wydarzeniach czy przedsięwzięciach organizowanych przez NGO. Aby zapewnić osobom starszym uczestnictwo w proponowanych przedsięwzięciach, asystent nawiąże współpracę z Sekcją Obsługi Komunikacyjnej Osób z Niepełnosprawnościami, która zapewni transport osobom, które nie będą mogły skorzystać z komunikacji zbiorowej.
Podobszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
Osiedle	cały obszar rewitalizacji
Szczegółowa lokalizacja	obszar rewitalizacji, Podobszar I, z możliwością rozszerzenia na pozostałe podobszary rewitalizacji.
Szacowana wartość	1 100 000,00 PLN
Środki publiczne	1 100 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób, które uzyskały wsparcie w wyniku realizacji projektów społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	200
Okres realizacji	2025-2034

Numer przedsięwzięcia	P.3.
Tytuł przedsięwzięcia	Rodzina zawsze razem
Wnioskodawca	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest wsparcie oraz aktywizacja rodzin z dziećmi w różnym wieku, zamieszkałych na obszarze rewitalizacji. Efektem podjętych działań będzie: • budowa więzi rodzinnych, • wzmocnienie relacji w rodzinie, w tym rodzinie międzypokoleniowej, • wzmacnianie potencjału opiekuńczego rodzin, • budowa kompetencji wychowawczych/rodzicielskich w rodzinach z deficytami w tym zakresie oraz gospodarowania domowym budżetem, • upowszechnianie pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego, w tym czasu wspólnego, • zmniejszenie liczby dzieci, które wymagają zabezpieczenia w pieczy zastępczej. Projekt będzie realizowany w zależności od wieku dzieci oraz potrzeb w różnych płaszczyznach. Pracownicy MOPR mają wieloletnie doświadczenie w tej materii, zwłaszcza we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu organizowane będą: • warsztaty kreatywne oraz edukacyjne przeznaczone dla dzieci w różnym wieku, • spotkania grup edukacyjnych i wspierających nastawionych na pracę nad wzajemnymi relacjami oraz zacieśnianiu więzi i relacji na linii rodzic – dziecko, • wspólne plenerowe spotkania integracyjne, które jednocześnie uczą rodziny jak wspólnie i ciekawie organizować czas wolny.
Podobszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
Osiedle	cały obszar rewitalizacji
Szczegółowa lokalizacja	cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	400 000,00 PLN
Środki publiczne	400 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób, które uzyskały wsparcie w wyniku realizacji projektów społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	80
Okres realizacji	2025-2034

Numer przedsięwzięcia	P.4.
Tytuł przedsięwzięcia	Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie
Wnioskodawca	Fundacja „Razem raźniej”
Realizator	Fundacja „Razem raźniej”
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest stworzenie osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez powołanie do życia Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ). Projekt umożliwi absolwentom szkół specjalnych funkcjonować w szerszym kontekście społecznym po ukończeniu nauki. Niniejszy projekt jest próbą zasygnalizowania konieczności zwiększenia ilości warsztatów terapii zajęciowej w Szczecinie, zwłaszcza na obszarze rewitalizacji, na którym funkcjonuje placówka kształcenia specjalnego (ZSS nr 1). Jej absolwenci mają ograniczone możliwości uczestnictwa w funkcjonujących już na terenie miasta warsztatach (z powodu długich kolejek oczekiwania i preferowanego wysokiego poziomu funkcjonowania osobistego przez uczestników warsztatów).
Zakres przedsięwzięcia	Warsztaty terapii zajęciowej mają na celu przywracanie umiejętności niezbędnych do podjęcia przez osoby z niepełnosprawnością zatrudnienia w dostępnym dla nich zakresie – poprzez rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, także atutów psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniach zawodowym albo podjęcie pracy. Procedury zakładania WTZ przewidują: • złożenie wniosku o dofinansowanie kosztów utworzenia i działalności warsztatu ze środków PFRON, • opracowanie projektu utworzenia warsztatu zawierającego: ◦ statut jednostki zamierzającej utworzyć warsztat, ◦ zgłoszenie co najmniej 20 kandydatów na uczestników warsztatu, z określeniem stopni i rodzajów ich niepełnosprawności, ◦ plan działalności warsztatu określający metody pracy z uczestnikami warsztatu w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, ◦ zobowiązanie do opracowania indywidualnych programów rehabilitacji uczestników warsztatu, ◦ propozycje dotyczące obsady etatowej warsztatu, z wyszczególnieniem liczby stanowisk i wymaganych kwalifikacji pracowników, ◦ preliminarz kosztów utworzenia warsztatu ◦ preliminarz rocznych kosztów działalności warsztatu, • pozyskanie lokalu na prowadzenie warsztatu (na podstawie umowy użyczenia bądź najmu) • przystosowanie lokalu do potrzeb wynikających z niepełnosprawności uczestników warsztatów i dostosowanie go do odbywania w nim rehabilitacji społecznej i medycznej, • budowę dojścia do budynku, • montaż poręczy i uchwytów w ciągach komunikacyjnych, • montaż uchwytów ułatwiających korzystanie z pomieszczeń i urządzeń higieniczno- sanitarnych, • montaż lub modernizację łazienek dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością, • likwidację progów lub różnic w poziomach podłóg, • oznakowanie wyposażenia pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych różnym kolorem lub fakturą, • niezbędne prace remontowo – budowlane, • przystosowanie pomieszczeń na pracownie tematyczne, pomieszczenia socjalne (świetlica, pokój wypoczynkowy, pokój jadalny), pomieszczenia

	rehabilitacyjne (gabinety masażu, ćwiczeń, gabinet logopedy, gabinet pomocy psychologiczno- pedagogicznej), • zorganizowanie transportu uczestników warsztatów do lokalu WTZ. W ramach projektu przewiduje się powołanie do życia Warsztatów Terapii Zajęciowej i dostosowanie na ich potrzeby wybranego obiektu na obszarze rewitalizacji lub budowę nowego obiektu. Zakres projektu obejmuje utworzenie placówki skierowanej do osób z niepełnosprawnością i jednocześnie minimalizowanie wykluczenia społecznego tych osób. Z oferty warsztatów będzie mogło skorzystać 20 uczestników. W projekcie będzie uczestniczyć 40 rodziców uczestników. W ramach jego będzie pracowało 7-8 terapeutów. Poza tym jeden budynek zostanie dostosowany i zmodernizowany do potrzeb projektu. Zakłada się wspieranie instytucji funkcjonujących lokalnie w ich działalności poprzez prowadzenie regularnej współpracy. Szacuje się, że koszt utworzenia warsztatów wyniesie ok. 2 miliony PLN, przy założeniu remontu i dostosowania budynku już istniejącego. Natomiast budowa nowego lokalu może wynieść ok. 10 milionów PLN. Koszty utworzenia i działalności są współfinansowane ze środków PFRON oraz ze środków samorządu terytorialnego bądź z innych źródeł (w tym środków własnych uczestników warsztatów). Maksymalne dofinansowanie ze środków FPFRON na tworzenie warsztatów terapii zajęciowej wynosi 70%. Maksymalne dofinansowanie ze środków PFRON na koszty działalności, w tym wynikające ze zwiększonej liczby uczestników warsztatu, pokrywane są do 90% ich wartości. Koszty działalności warsztatu są finansowane ze środków samorządu powiatowego w wysokości co najmniej 10% tych kosztów.
Podobszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
Osiedle	cały obszar rewitalizacji
Szczegółowa lokalizacja	Na etapie składania karty projektu brakuje konkretnego miejsca inwestycji. Planowane działania miałyby być realizowane w północnych osiedlach Szczecina włączonych do obszaru rewitalizacji.
Szacowana wartość	2 000 000,00 PLN
Środki publiczne	2 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób, które uzyskały wsparcie w wyniku realizacji projektów społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	20
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.5.
Tytuł przedsięwzięcia	Aktywni w Szczecinie
Wnioskodawca	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie
Realizator	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Głównym celem jest podniesienie lub zmiana kwalifikacji zawodowych oraz zdobycie doświadczenia zawodowego przez osoby bezrobotne poprzez działania wspierające i promujące zatrudnienie oraz samozatrudnienie. Wsparcie w ramach projektu koncentrować się będzie na osobach bezrobotnych, w tym znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu realizowana będzie indywidualna i kompleksowa aktywizacja zawodowo-edukacyjna uczestników poprzez opracowanie lub aktualizację Indywidualnego Planu Działania. Indywidualny Plan Działania służy temu, by korzystając z dostępnych form wsparcia, osoba zarejestrowana w urzędzie pracy znalazła zatrudnienie jak najlepiej dopasowane do jej potrzeb, kwalifikacji i oczekiwań. W ramach projektu dla każdego z uczestników pracownik urzędu przedstawi konkretną ofertę aktywizacji zawodowej, która zostanie poprzedzona analizą umiejętności, kompetencji i predyspozycji danego uczestnika. Na tej podstawie PUP będzie realizował odpowiednio dobrane usługi i instrumenty rynku pracy, tj. pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, Indywidualny Plan Działania, staże, szkolenia, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, prace interwencyjne, roboty publiczne. Podczas spotkań z doradcą klienta w pierwszej kolejności przeprowadzana zostanie analiza sytuacji uczestnika i jego indywidualnych predyspozycji. Na jej podstawie każdy uczestnik projektu zostaje zakwalifikowany do odpowiedniej dla niego ścieżki rozwoju.
Podobszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
Osiedle	cały obszar rewitalizacji
Szczegółowa lokalizacja	cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	500 000,00 PLN
Środki publiczne	500 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób, które uzyskały wsparcie w wyniku realizacji projektów społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	200
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.6.
Tytuł przedsięwzięcia	Utworzenie w OR ośrodka specjalistycznej terapii dla dzieci z pieczy zastępczej oraz rodzin adopcyjnych
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta ta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta
Realizator	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • realizacja polityki przestrzennej i społecznej miasta poprzez wspieranie deinstytucjonalizacji, szczególnie w sferze społecznej, w tym modelowanie sieci usług społecznych poprzez zapewnienie równego dostępu do usług wszystkim mieszkańcom, • zwiększanie skuteczności i efektywności usług społecznych poprzez wsparcie systemu instytucjonalnego na rzecz zmiany sposobu funkcjonowania w kierunku standardu instytucji otwartych, świadczących usługi społeczne w środowisku lokalnym, • prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego, • aktywizacja zawodowa i rozwój przedsiębiorczości wśród młodzieży, • podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury społecznej, • zapewnienie dostępu do infrastruktury/usług osobom ze szczególnymi potrzebami, • tworzenie miejsc integracji społecznej i ekologicznej mieszkańców, • ograniczanie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR i wzmacnianie więzi społecznych, • realizacja Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Woj. Zachodniopomorskiego (w latach 2023-2025) poprzez kompleksowe wsparcie na rzecz rodziny.
Zakres przedsięwzięcia	Zadanie polega na utworzeniu ośrodka specjalistycznej terapii dla dzieci z pieczy zastępczej oraz rodzin adopcyjnych w zmodernizowanym budynku oraz wsparcie procesu usamodzielniania się poprzez mieszkalnictwo. Zakłada się zapewnienie dostępu do infrastruktury/usług osobom ze szczególnymi potrzebami.
Podobszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
Osiedle	cały obszar rewitalizacji
Szczegółowa lokalizacja	cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	do oszacowania
Środki publiczne	do oszacowania
Środki prywatne	do oszacowania
Miernik rezultatu	Liczba osób, które uzyskały wsparcia w wyniku realizacji projektów społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.7.
Tytuł przedsięwzięcia	Lokalne sieci wsparcia dzieci i młodzieży w kryzysie emocjonalnym
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta
Realizator	Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • tworzenie trwałych sieci lokalnych skupiających mieszkańców osiedli, instytucje, organizacje działające na rzecz wsparcia dzieci i młodzieży w kryzysie emocjonalnym, działających lokalnie i z czytelnym dostępem dla osób, które będą potrzebowały pomocy, wsparcia, rozmowy, interwencji natychmiast poza systemem ochrony zdrowia, który jest niedostępny, • stworzenie lokalnych mechanizmów szybkiego reagowania tak, aby osoby dotknięte depresją, w sytuacji kryzysu, mogły otrzymać bardzo szybko pomoc i podjąć leczenie blisko domu, • realizacja polityki przestrzennej i społecznej miasta poprzez wspieranie deinstytucjonalizacji, szczególnie w sferze społecznej w OR, w tym modelowanie sieci usług społecznych poprzez zapewnienie równego dostępu do usług wszystkim mieszkańcom, • zwiększanie skuteczności i efektywności działań profilaktycznych na poziomie lokalnym, co w konsekwencji powinno obniżyć bilans głębokich kryzysów emocjonalnych u dzieci i młodzieży, w tym depresji i prób samobójczych, • edukacja w celu zwiększenie zrozumienia i wiedzy o zdrowiu psychicznym w miejskich społecznościach, szkołach, miejscach pracy i w domu oraz konsekwencjach w życiu dorosłym dla społeczeństwa, • podniesienie jakości życia mieszkańców OR poprzez budowę bezpieczeństwa psychicznego dzieci i młodzieży, • zapewnienie dostępu do infrastruktury/usług profilaktycznych, w tym osobom ze szczególnymi potrzebami, • tworzenie przestrzeni integracji społecznej i sieci społecznych, • poprawa kondycji psychicznej, budowanie lokalnej odporności na choroby cywilizacyjne, • realizacja Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Woj. Zachodniopomorskiego (2023-2025).
Zakres przedsięwzięcia	Projekt obejmuje następujące elementy: • utworzenie w obszarze rewitalizacji miejsc sprzyjających profilaktyce i jednocześnie zapewniających komfort osobie potrzebującej wsparcia, • rozwiązania internetowe jak m.in. iFightDepression z katalogu najlepszych praktyk Komisji Europejskiej, • wykształcenie nieformalnych lokalnych sojuszy lekarzy pierwszego kontaktu, psychologów, dyrektorów szkół, pedagogów, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych, które są gotowe do pomocy psychologicznej, w tym walki z depresją, • organizacja warsztatów wspomagających leczenie depresji, • opracowanie i wdrożenie projektów uwrażliwiających na sytuację osób zagrożonych i doświadczających depresji.
Podobszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
Osiedle	cały obszar rewitalizacji
Szczegółowa lokalizacja	cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	do oszacowania
Środki publiczne	do oszacowania
Środki prywatne	do oszacowania
Miernik rezultatu	Liczba osób, które uzyskały wsparcia w wyniku realizacji projektów społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	brak danych
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.8.
Tytuł przedsięwzięcia	Centrum Organizacji Pozarządowych
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Dialogu Obywatelskiego
Realizator	Realizator zadania do wyłonienia w trybie np. otwartego konkursu ofert na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – organizacja pozarządowa/partnerstwo kilku szczecińskich organizacji pozarządowych
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest budowa społeczeństwa obywatelskiego w mieście Szczecin, rozwój istniejącego potencjału i wspieranie procesu powstawania nowych organizacji pozarządowych oraz inicjatyw społecznych. Projekt służyć ma stworzeniu miejsca wspierającego szczeciński sektor pozarządowy oraz lokalnych społeczników. W jego ramach prowadzone będą działania na rzecz III sektora oraz pomoc w ich codziennym działaniu, w tym: udostępnianie sal na szkolenia, spotkania, warsztaty, porady prawne i księgowe oraz pomoc w zdobywaniu środków. Umożliwi on tworzenie przestrzeni do spotkań aktywnych mieszkańców i członków organizacji. Dotychczasowa lokalizacja Szczecińskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, prowadzonego od roku 2010 przy al. Wojska Polskiego 63 (w budynku PCK), to miejsce niedostosowane jednak do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Dużym atutem prowadzonego Centrum jest zaś jego prowadzenie przez kilku lokalnych NGO'sów (PCK Zachodniopomorski O. Okręgowy oraz fundację Sektor 3). Centrum Organizacji Pozarządowych widzi potrzebę scentralizowania działań oferowanych przez niektóre szczecińskie organizacje w jednym miejscu. Zasadnym byłoby połączenie organizacji zajmujących się wolontariatem z NGO'sami działającymi na rzecz środowiska seniorów czy dzieci i młodzieży (współpraca międzypokoleniowa). Dlatego warto wykorzystać potencjał osób starszych i zachęcić ich do działań na rzecz najmłodszych.
Zakres przedsięwzięcia	Projekt obejmuje adaptację na potrzeby Centrum lokalu, który powinien spełniać następujące warunki: • powierzchnia użytkowa powinna wynosić ok. 250 m², • budynek dostosowany do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, • dobre połączenia komunikacyjne, • posiadać sale na potrzeby organizacji spotkań, szkoleń, wydarzeń i działań edukacyjnych oraz na obsługę administracyjno-biurową, • udostępnienie pomieszczenia dla NGO'sów na prowadzenie działalności statutowej (na preferencyjnych warunkach).
Podobszar	Podobszar I
Osiedle	Centrum
Szczegółowa lokalizacja	-
Szacowana wartość	3 850 000,00 PLN
Środki publiczne	3 850 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, które uzyskały wsparcie
Jednostka miary	szt./rok
Wskaźnik rezultatu	1 000
Okres realizacji	2025-2034

Numer przedsięwzięcia	P.9.
Tytuł przedsięwzięcia	Muzyka dla każdego- modernizacja/ remont auli w OSM i ST w Szczecinie
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin
Realizator	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest zapewnienie optymalnych warunków dla procesów kształcenia uczniów oraz zaproszenie różnych podmiotów kulturalnych do współpracy, a tym samym aktywizowanie społeczności lokalnej, rad osiedla, stowarzyszeń i grup nieformalnych do działania na rzecz mieszkańców Szczecina. Projekt jest ogólnodostępny, nieodpłatny dla mieszkańców Szczecina. Aula będzie mogła być wykorzystywana na wielu płaszczyznach przez różne organizacje i podmioty w centrum miasta. Szkoła będzie otwarta dla każdego i gotowa na współpracę z różnymi organizacjami. Zostaną organizowane niebiletowane koncerty (koncerty okazjonalne, koncerty noworoczne, koncerty dla seniorów) dla mieszkańców i innych placówek oświatowych. Odbiorcami projektu są uczniowie OSM i ST w Szczecinie, mieszkańcy dzielnic Centrum, Turzyn, organizacje kulturalne, społeczne i rady osiedla, stowarzyszenia, fundacje, parafia.
Zakres przedsięwzięcia	Jego realizacja zakłada wykonanie robót budowlano-instalacyjnych w auli oraz jej zaplecza. Aula będzie wyposażona w nową akustykę, oświetlenie, nagłośnienie oraz widownię. Może stać się kolejnym bardzo nowoczesnym, kameralnym obiektem koncertowym, kulturalnym i społecznym w Szczecinie. Planowane działania mają na celu przede wszystkim poprawę jakości pomieszczenia pod względem akustycznym, wizualnym oraz technologicznym, a także dostosowanie instalacji elektrycznej, elektroakustycznej oraz oświetlenia scenicznego.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I
Osiedle	Turzyn
Szczegółowa lokalizacja	OSM i ST, ul. Bolesława Śmiałego, 42-43 Szczecin
Szacowana wartość	539 600,00 PLN
Środki publiczne	539 600,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba zorganizowanych wydarzeń w zmodernizowanych budynkach lub ich częściach
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	do oszacowania

Numer przedsięwzięcia	P.10.
Tytuł przedsięwzięcia	„NIE JESTEŚ SAM” Ogród Społeczny
Wnioskodawca	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”
Realizator	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”
Uzasadnienie realizacji	Głównym celem projektu „Nie jesteś sam” Ogród Społeczny jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców dzielnicy Dąbie jako obszaru zagrożonego marginalizacją, poprzez kompleksowe działania integracyjne. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez powstanie zagospodarowanej przestrzeni jako miejsca spotkań mieszkańców. Projekt umożliwi prowadzenie działań aktywizujących społeczność dzielnicy. W trakcie spotkań integracyjnych zostaną wzmocnione kompetencje społeczne, aktywność mieszkańców oraz więzi społeczne, spędzając wspólnie czas wolny. Działania skierowane zostaną również do rodzin. Projekt „Nie jesteś sam” Ogród Społeczny zakłada powstanie zaaranżowanego terenu zielonego dostosowanego do organizowania oraz przeprowadzania cyklicznych i nie tylko działań animacyjnych oraz wydarzeń integrujących lokalną społeczność. Spółdzielnia Socjalna „Meritum”, zgodnie ze statutem, działa na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Są to osoby dotknięte problemem bezdomności i osoby, które opuściły zakłady karne, osoby długotrwale bezrobotne czy osoby uzależnione. Jednostka prowadzi też zajęcia z profilaktyki uzależnień w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. W dzielnicy Dąbie otrzymała w dzierżawę teren o powierzchni 3781 m² z zabudowaniami, gdzie powstanie punkt konsultacyjno-informacyjny, pełniący funkcję pomocowo-informacyjną dla osób potrzebujących informacji dotyczących możliwości skorzystania ze wsparcia ze strony miasta czy fundacji pomagających osobom w trudnej sytuacji zarówno materialnej, jak i życiowej. Osoby uzależnione będą mogły zasięgnąć porady, gdzie szukać wsparcia i pomocy, aby wyjść z uzależnienia. Mieszkańcy dzielnicy będą mogli korzystać z komputera i uzyskać pomoc, np. jak napisać CV. Projekt Ogrodu będzie kontynuacją i uzupełnieniem projektu punktu konsultacyjno-Informacyjnego. Ogród społeczny będzie rozwijał działanie Punktu o wydarzenia integracyjno-rekreacyjne. Będzie to miejsce dostępne dla okolicznych mieszkańców oraz podopiecznych Spółdzielni. Planuje się zagospodarowanie działki, jej aranżację dostosowując do wydarzeń, na które zaproszeni zostaną okoliczni mieszkańcy. Nie będzie to jedynie teren rekreacji, ale też miejsce szeregu wydarzeń integrujących i aktywizujących lokalną społeczność. Ogród Społeczny dostępny nie tylko w miesiącach letnich, lecz także zimowych. Oprócz zaplanowanych działań cyklicznych odbędą się w nim spotkania przy grillu czy ognisku. Mieszkańcy skorzystają także z sauny ogrodowej. Wspólne spędzanie czasu da możliwość poznania ludzi i ich potrzeb. Działanie punktu konsultacyjnego da szansę na wsparcie i znalezienie odpowiednich rozwiązań dla osób potrzebujących.
Zakres przedsięwzięcia	Projekt obejmuje • zagospodarowanie terenu o powierzchni ok. 3 200 m², przystosowując go do planowanych działań integracyjnych, • dostosowanie infrastruktury i organizację wydarzeń animacyjnych integrujących lokalną społeczność, • przystosowanie terenu pod działalność poprzez usunięcie dotychczasowej bardzo zniszczonej darni w celu zniwelowania nierówności i położenie nowej nawierzchni, • dokonanie nowych nasadzeń drzew, krzewów oraz aranżacji klombów, • wykonanie stabilnego ogrodzenia terenu wraz z wymianą bramy na bramę wjazdową na pilota, aby umożliwić jak najbardziej komfortowy wjazd oraz zabezpieczyć teren przed wandalizmem, • wykonanie ciągów komunikacyjnych, w formie nawierzchni chodnikowej, aby umożliwić poruszanie się po terenie zarówno osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz matek z wózkami dziecięcymi. Na terenie służącym animacjom integracyjnym powstanie miejsce przeznaczone do gry w siatkówkę i badminton oraz powstanie bezpieczna powierzchnia gumowa z

	pełnowymiarowym koszem do gry w koszykówkę. Dostępne będzie również miejsce na szachy ogrodowe oraz zewnętrzny stół do gry w ping-ponga. W ramach projektu zostanie wybudowana altana z kominem z miejscem na ognisko oraz infrastrukturą typu ławki, śmietniki, środki przeciwpożarowe. Przy altanie powstanie sauna ogrodowa. Projekt „Nie jesteś sam” spełnia funkcję łączenia pokoleń, daje możliwość stworzyć patio z kuchnią zewnętrzną, które w miesiącach zimowych będzie miało osłonę, by móc również z niego korzystać. Przygotowanie terenu i infrastruktury zostanie rozłożone na etapy. Po ukończeniu pierwszych prac można przystąpić do realizowania planu działań integracyjnych. Cykliczne wydarzenia integracyjne skierowane na potrzeby mieszkańców obejmują: 1) Piknik rodzinny pod hasłem „Rodzina bez używek” (2x do roku) to spotkania dla całych rodzin połączone z propagowaniem profilaktyki uzależnień. Podczas nich odbędzie się prelekcja dla młodzieży na temat profilaktyki uzależnień, dla rodziców. Istnieje możliwość rozmów z socjoterapeutami i mediatorem sądowym. Podczas niego dostępna stanie się strefa zabawy z animatorem dla najmłodszych. W ramach pikniku można podjąć wspólne gry (zawody badmintona, turniej szachowy). Czas przy ognisku spędzi się z przekąskami i grą na gitarze. 2) Klub Młodzieżowy – spotkania dla młodzieży (1x w tygodniu). Spotkania prowadzone będą przez animatora z liderami grup wiekowych. W programie proponuje się inspirujące spotkanie z zaproszonym gościem. Spotkania mają na celu rozwijanie pasji i zainteresowań. W ich ramach istnieje możliwość rozmów na nurtujące tematy z socjoterapeutą. 3) Śniadania dla seniorów – wspólne przygotowywanie posiłków, rozmowy (1x w miesiącu), Spotkania skierowane dla osób starszych prowadzone przez animatora. Aktywne spędzanie czasu na świeżym powietrzu. Przygotowanie posiłku w zewnętrznej kuchni. Czas rozmów i nawiązywania relacji sąsiedzkich. 4) Spotkania grup wsparcia połączone z rekreacją, wspólne spędzanie czasu (1x w miesiącu). Zakłada się organizację spotkania dla osób borykających się z problemem, prowadzone przez socjoterapeutów. Przewiduje się świadectwa osób, które wyszły z uzależnień. Wspólny czas budowania relacji oparty zostanie o przygotowywanie przekąsek w zewnętrznej kuchni, rozgrywki sportowe itp. Ogród Społeczny będzie dostępny dla mieszkańców w zależności od ich potrzeb, zainteresowań. Wnioskodawca pozostaje otwarty na propozycje lokalnej społeczności. Przedsięwzięcie należy przeprowadzić z zachowaniem istniejącego zasobu zieleni wysokiej, w tym min. zaniechać prac ziemnych, w zasięgu koron drzew, w celu uniknięcia uszkodzenia systemów korzeniowych drzew. W celu zapewnienie zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi nawierzchnie utwardzone należałoby wykonać jako przepuszczalne. Ponadto Zespół Ogrodnik Miasta rekomenduje: • wykonanie dużych stołów piknikowych, zamiast stołów do gry w szachy, ponieważ te ostatnie ze względu na mały rozmiar nie mają funkcji integracyjnej i są w mniejszym stopniu multifunkcjonalne, • wprowadzenie elementów małej architektury sprzyjających rekreacji biernej - ławek parkowych, leżaków, hamaków.			
Podobszar	Podobszar II			
Osiedle	Dąbie stare			
Szczegółowa lokalizacja	ul. Gryfińska 3-4, 70-806 Szczecin Dąbie. Umowa dzierżawy nr M-351/D-1/2023 zawarta na 30 lat. Działki nr 41/1 oraz 41/5 z obrębu 4036 Szczecin Dąbie.			
Szacowana wartość	1 980 000,00 PLN			
Środki publiczne	1 980 000,00 PLN			
Środki prywatne	0,00 PLN			
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni	Liczba zorganizowanych wydarzeń w zmodernizowanych	Liczba odbiorców wydarzeń i

	przestrzeni publicznych		przestrzeniach publicznych	inicjatyw społecznych
Jednostka miary	osoby/rok	m ²	szt.	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	2 000	3 200	814	1 700
Okres realizacji	2024-2034			

Numer przedsięwzięcia	P.11.
Tytuł przedsięwzięcia	„Bądźmy razem” – sala animacyjno-integracyjna
Wnioskodawca	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”
Realizator	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”, Fundacja Naprzeciw
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest modernizacja budynków przy ul. Gryfińskiej 3-4 o powierzchni 9860 m ² . Do kapitalnego remontu przeznaczona zostanie część budynku o powierzchni 1860 m ² . W pierwszym budynku powstanie punkt konsultacyjno-informacyjny, sala terapii grupowej i indywidualnej, pomieszczenie socjalne, magazyn i pomieszczenia sanitarne. W drugim budynku będzie wielozadaniowa sala szkoleniowa integracyjno-animacyjna, w której odbędą się spotkania, prelekcje, wykłady, pokazy filmowe, warsztaty i kursy przyuczenia do zawodu. Projekt jest skierowany dla wszystkich grup społecznych i wiekowych. Sala będzie służyła mieszkańcom obszaru rewitalizacji, zwłaszcza mieszkańców Dąbia.
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu obejmuje • prace remontowo-budowlane, • modernizację dachu, • montaż paneli słonecznych i pompy ciepła, • docieplanie styropianem elewacji wraz z pomalowaniem, • wykonanie betonowej posadzki i podłogi z ogrzewaniem podłogowym, • położenie gresu, wykładziny dywanowej i sufitu podwieszanego, • postawienie ścianek działowych, • wstawienie okien i drzwi, • montaż pieca gazowego, • wyposażenie w meble dostosowanych do potrzeb działalności oraz sprzęt multimedialny, • kompleksowe wyposażenie w sanitariaty z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych oraz matek z małymi dziećmi. W ramach projektu przewiduje się zatrudnienie trzech pracowników na etat o umowę o prace na stanowiskach: socjoterapeuta, trener pracy, mediator sądowy, animator.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Dąbie stare
Szczegółowa lokalizacja	ul. Gryfińska 3-4, 70-806 Szczecin Dąbie. Umowa dzierżawy nr M-351/D-1/2023 zawarta na 30 lat. Działki nr 41/1 oraz 41/5 z obrębu 4036 Szczecin Dąbie.
Szacowana wartość	2 811 934,00 PLN
Środki publiczne	2 811 934,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	2 000
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.12.				
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja zabytkowego budynku filii bibliotecznej nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Dziennikarskiej 39 w Szczecinie				
Wnioskodawca	Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie				
Realizator	Gmina Miasto Szczecin				
Uzasadnienie realizacji	Budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej wzniesiony zostało w XVII w. jako jednoklatkowy, trójkondygnacyjny, podpiwniczony z dachem dwuspadowym, wykonany w technologii tradycyjnej. Obiekt znajduje się pod ścisłą kontrolą konserwatorską i jest wpisany na listę zabytków województwa zachodniopomorskiego. Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie posiada zdolność organizacyjną i finansową do utrzymania projektu. Biorąc pod uwagę zadania statutowe bezpośredniego beneficjenta projektu, realizacja przedmiotowej inwestycji nie będzie miała negatywnego wpływu na trwałość jego struktur. Zaangażowanie w projekt zespołu pracowników Gminy Miasto Szczecin, wykorzystując doświadczenie przy realizacji różnego rodzaju przedsięwzięć, m.in. z zakresu infrastruktury kultury, minimalizuje zagrożenie zachwiania trwałości projektu. W związku z tym, że w wyniku realizacji projektu powstaną nowe produkty projektu obsługiwane przez instytucję kultury podległą Urzędowi Miasta Szczecin, organowi powołanemu do realizacji zadań Gminy Miasto Szczecin nie ma zagrożenia zachwiania trwałości projektu. Realizacja projektu nie tylko uzupełni ofertę kulturalną województwa zachodniopomorskiego, ale podniesie kompetencje kulturalne jego mieszkańców. Bezpośrednim rezultatem projektu będzie możliwość organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych w obiekcie, możliwość odwiedzin osób (w tym niepełnosprawnych) zainteresowanych obiektem oraz zakresem działalności instytucji kultury. Stan ten zmniejszy znacząco wykluczenie społeczne i kulturowe w tej części miasta. Koncepcja funkcjonowania filii nr 6 jako obiektu użyteczności publicznej przewiduje także korzystanie z funkcji edukacyjnej czytelnicy, wypożyczalni i sali spotkań. Przewidziano tu także przestrzeń przeznaczoną na ekspozycje prac artystycznych. Dodatkowo część pomieszczeń będą spełniały funkcje administracyjne, a przestrzeń piwniczne – funkcje komercyjne. Dodatkowo zainicjowana zostanie praca zespołowa promująca wymianę doświadczeń, także ponad barierami (wieku, narodowości czy kultury). Zakłada się ochronę, rozwój i promowanie dziedzictwa architektonicznego i szerszych usług czytelniczych.				
Zakres przedsięwzięcia	W zakresie inwestycji planowane są prace projektowe i budowlane oraz wyposażenie budynku, z uwzględnieniem opinii konserwatora. W budynku przeprowadzona zostanie termomodernizacja, kompleksowa przebudowa i wyposażenie pomieszczeń, likwidacja barier architektonicznych oraz nowe zagospodarowanie terenu. W zakresie projektowanych prac, uwzględniony zostanie wykonany w roku 2021 remont dachu budynku.				
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II				
Osiedle	Dąbie stare				
Szczegółowa lokalizacja	ul. Dziennikarska 39, 70-822 Szczecin, obręb nr 4036, nr działki 20/10				
Szacowana wartość	6 000 000,00 PLN				
Środki publiczne	6 000 000,00 PLN				
Środki prywatne	-				
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części	Liczba zorganizowanych wydarzeń w zmodernizowanych budynkach lub ich części	Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w zmodernizowanych budynkach	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni
Jednostka miary	osoby/rok	szt.	osoby/rok	MWh/rok	m ²
Wskaźnik rezultatu	2500	45	1250	79,42	450
Okres realizacji	2024-2030				

Numer przedsięwzięcia	P.13.
Tytuł przedsięwzięcia	Klub Aktywnego Seniora
Wnioskodawca	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest zapewnienie usług aktywizujących osoby starsze zamieszkałe na obszarze rewitalizacji, umożliwiających im w sposób partycypacyjny utrzymanie aktywności w środowisku i dobrej kondycji zdrowotnej poprzez m.in.: • wzmocnienie odporności psychicznej, • utrzymanie aktywności społecznej (udział w kołach zainteresowań, spotkaniach międzypokoleniowych, wycieczkach, promowaniu twórczości własnej wśród seniorów, wolontariacie seniorów), • działania edukacyjne dla seniorów, • działania samopomocowe, w tym wolontariat osób starszych. Działania będą prowadzone w pomieszczeniach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie przy ul. Sławomira 9a w Szczecinie. To lokal znajdujący się w zasobach Zarządu Budynków i Lokali Komunalnych, którego najemcą jest MOPR.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach realizacji projektu planowane jest rozszerzenie działalności animacyjnej i aktywizacyjnej prowadzonej w Klubie poprzez m. in.: • organizację dwóch wycieczek w roku, • organizację spotkań ze specjalistami (wizyty lekarzy, dietetyków, fizjoterapeutów, prawnika, kosmetologa, seksuologa oraz innych ekspertów w zależności od zgłaszanych potrzeb - planowane jest minimum jedno spotkanie w miesiącu), • prowadzenie codziennych spotkań oraz zajęć aktywizacyjnych dla seniorów. • zakup materiałów i sprzętu potrzebnego do realizacji zajęć z aktywności umysłowej, ruchowej i manualnej.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Drzetowo-Grabowo
Szczegółowa lokalizacja	Ul. Sławomira 9a
Szacowana wartość	1 146 000,00 PLN
Środki publiczne	1 146 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	5 000
Okres realizacji	2025-2034

Numer przedsięwzięcia	P.14.
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja Klubu Seniora przy ul. Sławomira 9a
Wnioskodawca	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Senior Klub funkcjonujący w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie prowadzi swoje działania w siedzibie przy ul. Sławomira 9a w Szczecinie. Jest to lokal w zasobach Zarządu Budynków i Lokali Komunalnych, którego najemcą jest MOPR. Celem projektu jest modernizacja oraz dostosowanie Klubu Seniora przy ul. Sławomira 9 do potrzeb osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach realizacji projektu planowana jest: • przebudowa wejścia i likwidacja bariery w formie schodów, • przebudowa toalet i dostosowanie ich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, • zagospodarowanie przestrzeni i utworzenie nowego zaplecza kuchennego, • utworzenie przestrzeni biurowej dla osoby prowadzącej klub seniora.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Drzetowo-Grabowo
Szczegółowa lokalizacja	ul. Sławomira 9a
Szacowana wartość	250 000,00 PLN
Środki publiczne	250 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	25
Okres realizacji	2025

Numer przedsięwzięcia	P.15.	
Tytuł przedsięwzięcia	„Aktywnie i zdrowo” - program aktywizacji i integracji społeczności lokalnej zamieszkującej osiedle Drzetowo-Grabowo	
Wnioskodawca	Stowarzyszenie Przyszań Wartości	
Realizator	Stowarzyszenie Przyszań Wartości	
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: • integracja lokalnej społeczności i wzmocnienie więzi społecznych, • podniesienie poziomu dobrostanu mieszkańców, • aktywizacja kulturalna i sportowa mieszkańców, • wzmocnienie zdrowych, kreatywnych postaw i nawyków wśród mieszkańców, profilaktyka przeciw uzależnieniom, • wzmocnienie ekologicznej świadomości wśród mieszkańców.	
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu obejmuje następujące elementy: • diagnozę potrzeb lokalnej społeczności (ankiety, spacerzy badawcze, wywiady pogłębione, debata), • działania skierowane do seniorów (w zależności od wyników diagnozy), np. spotkania integracyjne okazjonalne, tematyczne z zaproszonym gościem, warsztaty, prelekcje, • działania skierowane do dzieci i młodzieży (w zależności od wyników diagnozy), np. warsztaty, wizyty studyjne, wydarzenia sportowe, wsparcie psychologiczne, TUS, udział w wydarzeniach kulturalnych, działania twórcze, profilaktyka przeciw uzależnieniom, konkursy tematyczne, • działania skierowane do osób dorosłych (w zależności od wyników diagnozy), np. wsparcie rodziców na różnych poziomach poprzez spotkania z ekspertem, warsztaty, pomoc w powrocie na rynek pracy poprzez sesje z coachem, spotkanie z ekspertem z Urzędu Pracy, wzmocnienie świadomości w zakresie praw mieszkańców wspólnot mieszkaniowych, • działania międzypokoleniowe (w zależności od wyników diagnozy), np. spotkania okolicznościowe (ubieranie choinki, Narodowe Święto Niepodległości), wydarzenia tematyczne, np. festyny ekologiczne, sportowe, pikniki, Działania będą realizowane z zapewnieniem dostępności na trzech poziomach architektonicznym, cyfrowym i komunikacyjno-informacyjnym. Do współpracy zostanie zaproszona Rada Osiedla Drzetowo-Grabowo, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, jednostki oświatowe, Centrum Wolontariatu Polites, Centrum Seniora, społeczników i aktywnych mieszkańców miasta Szczecin.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II	
Osiedle	Drzetowo-Grabowo	
Szczegółowa lokalizacja	• Park im. S. Nadratowskiego (okolice pl. Matki Teresy z Kalkuty) • Park kieszonkowy „Bezpieczna Przyszań” przy ul. Rugiańskiej • Szkoła Podstawowa nr 11 ul. E. Plater 20 i ul. Dubois 38 • Przedszkole Publiczne nr 65 (ul. J. Ch. Paska 34) , • Przedszkole Publiczne nr 73 (ul. Ceglana 4), • Przedszkole Publiczne nr 1 (Grażyny 7) • Inne lokalizacje, np. Filia nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej (pl. Matki Teresy z Kalkuty 8)	
Szacowana wartość	80 000,00 PLN	
Środki publiczne	80 000,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych	Liczba osób, które uzyskały wsparcie w wyniku realizacji projektów społecznych
Jednostka miary	osoby/rok	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	300	100
Okres realizacji	2024-2026	

Numer przedsięwzięcia	P.16.
Tytuł przedsięwzięcia	Osiedlowe imprezy- festyny i kino pod chmurką
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin
Realizator	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego
Uzasadnienie realizacji	Celem jest aktywizacja edukacyjna, artystyczna i społeczna mieszkańców. Projekt ma służyć rozpowszechnianiu, rozbudzaniu i zaspakajaniu potrzeb i aspiracji kulturalnych i rozrywkowych mieszkańców miasta. Odbiorcami są wszyscy mieszkańcy Szczecina.
Zakres przedsięwzięcia	Zadanie polega na organizacji dwóch festynów z okazji rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego oraz zaaranżowanie dwóch seansów kina plenerowego.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Drzetowo-Grabowo
Szczegółowa lokalizacja	• Działka nr 2 przy ul. Emilii Plater • Działka 5/1 przy ul. Rugiańskiej
Szacowana wartość	40 000,00 PLN
Środki publiczne	40 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	do oszacowania

Numer przedsięwzięcia	P.17.		
Tytuł przedsięwzięcia	Utworzenie Filii Domu Kultury i Izby Muzealnej północnego Szczecina z punktem lokalnej informacji turystycznej		
Wnioskodawca	Wiesława Nowicka; Artur Krzyżański		
Realizator	Urząd Miasta Szczecin		
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest utworzenie ośrodka kulturalnego i integracyjnego dla mieszkańców północnego Szczecina oraz izby muzealnej i wystawienniczej wraz z zagospodarowaniem terenu posesji wokół budynku zabytkowej willi Strutza. Realizacja projektu umożliwi mieszkańcom północnych osiedli i całego miasta możliwość spotykania się w celach twórczości artystycznej, edukacyjnej, kulturalnej i turystycznej. Zgromadzone bogate zbiory artefaktów i historycznych przedmiotów codziennego użytku z okolic powinny być wyeksponowane w godnym i jednocześnie łatwo dostępnym miejscu. Oprócz znalezisk historycznych eksponowana może być również bogata kolekcja szkła artystycznego. W ostatnich latach obserwuje się zwiększającą się potrzebę obsługi turystów korzystających ze spacerów po Północnym Szlaku Widokowym.		
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu planuje się przystosowanie willi Strutza na Gocławiu na cele aktywizacji kulturalnej i turystycznej, bez uwzględniania samego koniecznego remontu budynku. Szczegółowy zakres prac obejmuje: • adaptację wnętrza budynku do pełnienia funkcji placówki kulturalno-społecznej: ○ filii domu kultury, ○ funkcji izby muzealnej, ○ punktu lokalnej informacji turystycznej (na parterze), • adaptację wnętrza wieży jako atrakcji turystycznej, • zagospodarowanie terenu przynależnego do posesji dla celów wydarzeń plenerowych (wystaw, mini koncertów, warsztatów pod chmurką), • utworzenie ogródka różanego z alejkami. Zakłada się zatrudnienie 3 pracowników.		
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II		
Osiedle	Gołęcino-Gocław		
Szczegółowa lokalizacja	Willi Strutza, ul.Lipowa 19		
Szacowana wartość	3 000 000,00 PLN		
Środki publiczne	3 000 000,00 PLN		
Środki prywatne	0,00 PLN		
Miernik rezultatu	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni	Liczba zorganizowanych wydarzeń w zmodernizowanych przestrzeniach publicznych	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych
Jednostka miary	m ²	szt.	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	1 000	70	3000
Okres realizacji	2024		

Numer przedsięwzięcia	P.18.
Tytuł przedsięwzięcia	Międzypokoleniowa grupa fotograficzna „Kadr pokoleń”
Wnioskodawca	Dom Kultury „Klub Skolwin”
Realizator	Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Podstawowym celem projektu jest stworzenie międzypokoleniowej grupy fotograficznej „Kadr pokoleń”, która pod okiem wykwalifikowanego instruktora skupi 20 pasjonatów fotografii w różnym wieku i z różnym doświadczeniem w zakresie fotografii. W wypracowanej podczas warsztatów lokalnego ożywienia społeczno-gospodarczego na rzecz aktywizacji mieszkańców i rozwoju szczecińskich osiedli Skolwin i Stołczyn beczce lokalnych zasobów, wyzwań i potencjałów jako jeden z kluczowych problemów wskazano brak dostatecznej organizacji warsztatów i inicjatyw wspierających rozwój pasji i zainteresowań dzieci i młodzieży. Odpowiedzią ma być projekt „Kadr pokoleń”, którego realizacja ma na celu: • Inspirację i tworzenie- poprzez wzajemną, międzypokoleniową inspirację i tworzenie tematycznych dzieł fotograficznych (kluczowy jest tu aspekt wymiany wiedzy i doświadczenia, a przede wszystkim twórczej współpracy i rozwoju umiejętności miękkich), • propagowanie i akcentowanie historii i kultury, • dokumentowanie poprzez fotografię historii, szeroko pojętej kultury i życia społecznego, ze szczególnym zwróceniem uwagi na elementy należące do różnych pokoleń, • uczenie o historii i kulturze młodszych członków, • dokumentowanie życia i zmian w społeczności na przestrzeni pokoleń, • wymianę międzypokoleniową polegającą na. wzajemnym, międzypokoleniowej integracji, która zdecydowanie korzystnie wpłynie na zaciśnięcie więzi społecznych, • promocję fotografii jako formy sztuki poprzez organizację wystaw lub wydarzeń związanych z fotografią, • wzajemne podnoszenie świadomości społecznej poprzez fotografowanie na potrzeby społeczności lub środowiska.
Zakres przedsięwzięcia	Międzypokoleniowa grupa fotograficzna „Kadr pokoleń” realizować będzie swoje zadania w pomieszczeniach Domu Kultury Klub Skolwin oraz w Klubie seniora Don Senior. W ramach projektu planowane są również zajęcia plenerowe. Grupa spotykać się będzie z instruktorem dwa razy w miesiącu. Czas trwania zajęć wyniesie 4 godziny. Czas realizacji projektu to 3 lata. Zakres realizowanego projektu obejmuje: • dokumentację życia społecznego - grupa może fotografować życie i wydarzenia społeczne, a stworzone archiwum może zostać wykorzystane do dokumentacji historii i kultury osiedla i północy miasta, • kampanie społeczne- fotografie mogą przyczynić się do zwrócenia uwagi na nurtujące problemy lub kwestie społeczne, grupa może organizować kampanie społeczne z wykorzystaniem samodzielnie wykonanych fotografii, • edukację i pracę warsztatową, • wystawy i wydarzenia artystyczne, zwłaszcza w przestrzeni osiedla, które znacząco wzbogacą życie kulturalne lokalnej społeczności, • promocję turystyczną miejsca- grupa może stworzyć atrakcyjne materiały wizualne i zachęcające do odwiedzin, • współpracę z instytucjami i lokalnymi szkołami- nawiązanie współpracy z instytucjami kultury i lokalnymi szkołami w celu umożliwienia realizowania i organizowania szerszych projektów fotograficznych. Międzypokoleniowa grupa fotograficzna „Kadr pokoleń” realizować będzie swoje zadania poprzez: • fotografię portretową - warsztaty koncentrujące się na technikach fotografowania portretów zarówno w zaaranżowanym studio, jak i w plenerze,

	• fotografię uliczną- nauka fotografowania na drogach miasta, rejestrowania codziennego życia i łapania spontanicznych momentów, • fotografię krajobrazową, • makrofotografię- naukę koncentracji na detalach i fotografowanie małych obiektów, takich jak: rośliny, owady czy inne elementy przyrody, • fotografię nocną - tworzenie efektownych zdjęć miasta oświetlonego światłami ulicznymi lub rozgwieżdżonym niebem, • fotografię architektoniczną - fotografowanie budynków, struktur architektonicznych, eksplorowanie kształtów, linii, perspektyw, • fotografię dokumentalną- zakładająca fotografowanie wydarzeń ważnych w historii lokalnej społeczności i wydarzeń kulturalnych, • fotografię artystyczną- warsztaty, które wskazują twórczą i eksperymentalną stronę fotografii, zachęcając uczestników do tworzenia wyjątkowych dzieł sztuki, • fotografię podróżniczą - uczestnicy uzyskają wiedzę i umiejętności jak uchwycić ducha podróży i stworzyć wyjątkowe zdjęcia z różnych miejsc miasta i świata, • fotografię czarno-białą — koncentracja na sztuce czarno-białej fotografii, gdzie kluczowe jest światło i cień. W sferze architektonicznej na piętrze, w obrębie którego realizowane mają być zadania Skolwin Spot nie ma odpowiednich warunków przystosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, szczególnie osób poruszającymi się na wózkach lub o kulach (brakuje windy, wąski korytarz, brak na I piętrze toalety dla osób z niepełnosprawnościami). Osobom niewidzącym zapewni się możliwość wejścia do budynku z psem przewodnikiem. Osoby niesłyszące lub słabosłyszące otrzymają wsparcie ze strony pracownika z elementarnym poziomem języka migowego.		
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II		
Osiedle	Skolwin		
Szczegółowa lokalizacja	Dom Kultury Klub Skolwin, ul. Stołczyńska 163, Szczecin		
Szacowana wartość	63 400,00 PLN		
Środki publiczne	63 400,00 PLN		
Środki prywatne	0,00 PLN		
Miernik rezultatu	Liczba osób, które uzyskały wsparcie w wyniku realizacji projektów społecznych	Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych	Liczba osób ze szczególnymi potrzebami, które są odbiorcami przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Jednostka miary	osoby/rok	osoby/rok	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	45	480	60
Okres realizacji	2024-2027		

Numer przedsięwzięcia	P.19.
Tytuł przedsięwzięcia	Miejsce Aktywności Mieszkańców „Magiel”
Wnioskodawca	Stowarzyszenie Skolwin i My
Realizator	Stowarzyszenie Skolwin i my
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest remont pomieszczeń piwnicy budynku przy ul. Stołczyńskiej 59 z przeznaczeniem na Miejsce Aktywności Mieszkańców północnych zdegradowanych nadodrzańskich osiedli Szczecina. Dzieci i młodzież z północnych osiedli, Skolwina, Stołczyna zostaną uczestnikami warsztatów ekologicznych, zajęć z robotyki oraz programowania. Mieszkańcy będą mogli brać udział i samodzielnie przygotowywać spotkania integracyjne.
Zakres przedsięwzięcia	Zakres prac obejmuje: • remont piwnicy/przyziemia, • zakup mebli i wyposażenia, • modernizacji terenu przyległego do posesji, • przygotowanie ogrodu społecznego dla mieszkańców osiedla poprzez wykonanie nasadzeń, plenerowego parkietu oraz ustawienie ławek, koszy na śmieci i parkingów dla rowerów. Działania rewitalizacyjne będą polegały na: • przygotowaniu i prowadzeniu wydarzeń plenerowych dla mieszkańców osiedla Skolwin i sąsiadów z północnych nadodrzańskich osiedli, np: zaplanowaniu biegu na dystansie 1 mili pn. „Skolwińska Mila”, organizacji wycieczki kajakowej pn. ”Wiosenna Akademia Turystyki Kajakowej”, • organizowaniu wydarzeń wodniackich z koncertami szantowymi i działań proekologicznych (np. sprzątanie osiedla), • inicjonowaniu wydarzeń integrujących mieszkańców północnych osiedli. W ramach projektu zakłada się przygotowanie ułatwień dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Skolwin
Szczegółowa lokalizacja	obręb 3053, dz. nr 4/6, umowa dzierżawy
Szacowana wartość	5 000 000,00 PLN
Środki publiczne	4 900 000,00 PLN
Środki prywatne	100 000,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	1 000
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.20.	
Tytuł przedsięwzięcia	Lokalny bazarek	
Wnioskodawca	Dom Kultury „Klub Skolwin”	
Realizator	Gmina Miasto Szczecin	
Uzasadnienie realizacji	Podstawowym celem projektu jest stworzenie przestrzeni, która umożliwi lokalnym twórcom, rzemieślnikom, działkowcom, ogrodnikom lub rolnikom prezentację i sprzedaż swoich wytworów i wyrobów. W wypracowanej podczas warsztatów lokalnego ożywienia społeczno-gospodarczego na rzecz aktywizacji mieszkańców i rozwoju szczecińskich osiedli Skolwin i Stołczyn beczce lokalnych zasobów, wyzwań i potencjałów jako jeden z problemów wskazano brak lokalnego bazarku. Odpowiedzią na zaakcentowaną potrzebę i zwrócenie uwagi na istniejący potencjał ma być stworzony na terenie Domu Kultury funkcjonujący raz w miesiącu lokalny bazarek. Realizacja projektu ma na celu: • wspieranie lokalnych producentów i rzemieślników, • kreowanie przestrzeni społecznej- stworzenie miejsca, gdzie mieszkańcy się spotykają, wymieniają informacje i budują sieci społeczne, • wspieranie przedsiębiorczości, • promowanie ekologii - alternatywnych metod produkcji i konsumpcji, uwzględniając ograniczenie marnotrawstwa i wsparcie dla produktów ekologicznych, • realizowanie funkcji edukacyjnej - wystawcy wskazują na procesy technologiczne swoich produktów.	
Zakres przedsięwzięcia	• Założeniem Lokalnego Bazaru jest realizacja wskazanych zadań raz w miesiącu (ostatnia sobota miesiąca) przez 12 miesięcy w godzinach od 9:00 do 12:00 (8:00 – 14:00 dla pracownika dbającego o bezpieczeństwo i porządek podczas wydarzenia). Czas realizacji zadania wynosi 3 lata. • Zajęcia będą organizowane w okresie wiosenno-letnim w przestrzeni parkingu Domu Kultury, a w okresie jesienno-zimowym w holu Domu Kultury. • Organizacja stoisk i miejsc do wyeksponowania produktów dla lokalnych wystawców. • Reklama i promocja wydarzenia za pomocą plakatów, ulotek, mediów społecznościowych. • Zapewnienie dodatkowych atrakcji, np. warsztaty, degustacje, występy lokalnych artystów. • W sferze architektonicznej na parterze budynku, w obrębie którego realizowane mają być zadania Lokalnego bazaru, gospodarz zapewni dostateczną dostępność (podjazd, toaletę dla niepełnosprawnych) osobom ze szczególnymi potrzebami, szczególnie osobom poruszającym się na wózkach lub o kulach. Osobom niewidzącym zapewni się możliwość wejścia do budynku z psem przewodnikiem. Osoby niesłyszące lub słabosłyszące otrzymają zaś wsparcie ze strony pracownika z elementarnym poziomem języka migowego.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II	
Osiedle	Skolwin	
Szczegółowa lokalizacja	Dom Kultury Klub Skolwin, ul. Stołczyńska 163, 71 – 868 Szczecin	
Szacowana wartość	37 900,00 PLN	
Środki publiczne	37 900,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych	Liczba osób ze szczególnymi potrzebami, które są odbiorcami przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Jednostka miary	osoby/rok	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	2 200	90
Okres realizacji	2024-2027	

Numer przedsięwzięcia	P.21.
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja oraz rozbudowa Centrum Kulturalno-Edukacyjnego Domu Kultury Klub Skolwin w Szczecinie
Wnioskodawca	Dom Kultury „Klub Skolwin”
Realizator	Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Projekt podzielono na 5 dużych zadań. Ze względu na zakres zadań, określono cele dla każdego zadania projektowego w ramach całości przedsięwzięcia. Główne założenie modernizacji budynku Centrum Kulturalno-Edukacyjnego to: • zachowanie płynności funkcjonowania miejskiej instytucji kultury „Dom Kultury Klub Skolwin”, • usunięcie wad budowlanych (konstrukcyjnych, instalacyjnych) istniejącego budynku DKKS i dostosowanie do istniejących norm, • dostosowanie istniejącego budynku/siedziby DKKS, a co za tym udostępnienie oferty DKKS do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (osoby z niepełnosprawnością, seniorzy, rodzice opiekujący się dziećmi), • uzyskanie oszczędności finansowych wynikających z modernizacji węzłów ciepłowniczych, instalacji wod-kan. oraz instalacji elektrycznych, • uzyskanie oszczędności finansowych i większa sprawność budynku wynikająca z przyłączenia instalacji OZE (instalacja na dachu istniejącego budynku, • lepsza sprawność i bezpieczne użytkowanie sieci energetycznej po wymianie instalacji oraz zmianie przyłącza i taryfy poboru energii, • retencjonowanie wody w zbiornikach podziemnych na terenie nieruchomości, • utrzymanie pracowni tematycznych funkcjonujących w ramach prowadzonej działalności DKKS, • poszerzenie oferty kulturalnej, artystycznej oraz edukacyjnej, • poprawa warunków funkcjonowania instytucji miejskiej oraz zapewnienie wszystkim interesariuszom odpowiednich warunków korzystania z budynku, • poprawa estetyki miejsca użyteczności publicznej, jakim jest dzielnicowy dom kultury ma bezpośredni wpływ na wiele aspektów życia dzielnicy oraz jej mieszkańców-. zaczynając od zadań edukacyjnych, poprzez wzmacnianie poczucia dumy i tożsamości lokalnej mieszkańców. Rezultaty takich działań nie zostają jedynie wizjami projektantów i kolorystów. Nieustająco obserwuje się, jaki wpływ na życie dzielnicy ma dobrze funkcjonująca, schludna i estetyczna przestrzeń publiczna. W ten sposób można zidentyfikować główne cele składowe, do których dąży realizacja projektu. Są to: • poprawa estetyki wnętrza budynku (wymiar użytkowy oraz edukacyjny poprzez kontynuację edukacji artystycznej oraz rozbudowanie i wzmacnianie wrażliwości estetycznej w miejscu użyteczności publicznej, • poprawa estetyki parametrów zewnętrznych budynku (wymiar artystyczny oraz edukacyjny). • rozbudzenie wrażliwości, ukształtowanie postaw współodpowiedzialności za dobra wspólne i przestrzeń społeczną, • wykreowanie lokalnego wizerunku miejsca, wzmocnienie świadomości oraz tożsamości lokalnej, Uporządkowanie oraz poprawa bezpieczeństwa i estetyki terenu, na którym zlokalizowany jest obiekt. Na terenie działki DKKS znajdują się obiekty sportowe, rekreacyjne: (boiska, tereny zieloni, ławki, stoły szachowe, place zabaw, stoły do tenisa stołowego), obiekty o charakterze widowiskowym (estrada zewnętrzna), niezagospodarowane tereny nieużytkowe. Wszystkie elementy, których dotyczy zakres realizacji projektu są wyeksploatowane i powinny zostać wyłączone z użytkowania. Kolejnym zadaniem jest przywrócenie ładu i użytkowego charakteru terenu wokół budynku. Działanie te ma na celu:

- większą integrację mieszkańców,
- wzmocnienie postaw zdrowego i zrównoważonego trybu życia wśród, dzieci, młodzieży, osób dorosłych oraz osób ze szczególnymi potrzebami,
- rekreację rodzin,
- umożliwienie dialogu społecznego,
- wzmocnienie oferty edukacyjnej,
- wzmocnienie oferty artystycznej,
- organizowanie festynów i eventów, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb mieszkańców dzielnicy Skolwin oraz dzielnic sąsiadujących: Stołczyzna i Gołęcino-Goćław.
- organizowanie imprez i działań o charakterze charytatywnym, ze szczególnym uwzględnieniem północnych obszarów Szczecina,
- organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców dzielnicy Skolwin.

Rozbudowa istniejącego budynku o nowy budynek z salą widowiskową obejmuje:

- rozszerzenie oferty edukacyjno-artystycznej,
- prezentowanie wydarzeń artystycznych (spektakle, koncerty, prezentacja filmów, audycje edukacyjne, kampanie społeczne),
- prowadzenie zajęć edukacyjnych (teatr, taniec, muzyka, nowe media),
- organizowanie spotkań sąsiedzkich i integracja mieszkańców, spotkań naukowych oraz konferencji,
- wynajem pomieszczeń i obniżenie kosztów użytkowania budynku,
- realizację zadań programowych i oferty DKKS,
- organizację festiwali lub/i cykli artystycznych (muzyka, teatr, film),
- stworzenie kół dyskusyjnych dedykowanych różnym sztukom.,
- stworzenie sceny prezentacji lokalnych artystów i zespołów muzycznych,
- organizowanie warsztatów tematycznych,
- stworzenie ścieżki edukacyjnej i ogrodu sąsiedzkiego na odzyskanej, nieużytkowej części działki,
- rozpoczęcie i kontynuacja edukacji proekologicznej i prozdrowotnej,
- zaangażowanie nowych grup społecznych w działania na rzecz dzielnicy oraz jej mieszkańców,
- wsparcie środowisk senioralnych,
- aktywizację osób bezrobotnych oraz osób z ograniczeniami i deficytami społecznymi,
- stworzenie parkingu z dodatkowymi miejscami parkingowymi dla mieszkańców oraz osób odwiedzających na terenie działki (przy ul. Stołczyńska 163),
- rotację i udział w zrównoważonym transporcie miejskim,
- rozszerzenie możliwości dostępności do oferty kulturalno-edukacyjnej DKKS,
- poszerzenie możliwości dostępu do usług i przedsiębiorców zlokalizowanych w dzielnicy Skolwin, znajdujących się poza obszarem edukacji, kultury i sztuki,
- stworzenie dodatkowego parkingu na działce miejskiej graniczącej z terenem DKKS od strony zachodniej,
- zwiększenie ilości miejsc parkingowych dla mieszkańców dzielnicy Skolwin,
- udostępnienie oferty kulturalnej i edukacyjnej dla mieszkańców Szczecina i okolic,
- rozwijanie dodatkowych możliwości lokalnego centrum gospodarczo-kulturalnego, zwiększenie oferty współpracy z podmiotami gospodarczymi oraz lokalnymi NGO, stworzenie inkubatora inicjatyw społeczno-gospodarczych,
- oszczędności wynikające z tytułu wynajmowania powierzchni i pomieszczeń,
- umożliwienie realizacji pomysłów targów,

	• świadome gospodarowanie wodami – podziemne tunele lub zbiorniki znajdujące się pod parkingiem. Adaptacja poddasza i modernizacja budynku przy ulicy Stotczyńskiej 161: • poszerzenie oferty warsztatowej dla twórców i odbiorców lokalnych mieszkających na północnych dzielnicach Szczecina, • działalność wystawiennicza w nowych pomieszczeniach warsztatowych oraz galeryjnych, • rozbudowa oferty zajęciowej dla seniorów i nowe propozycje działań artystycznych, edukacyjnych oraz terapeutycznych, • utworzenie społecznego dziennego domu opieki dla dzieci i młodzieży w ramach planowanej kampanii społecznej prowadzonej wolontaryjnie przez seniorów budującej zrównoważone, odpowiedzialne społeczeństwo.
Zakres przedsięwzięcia	Modernizacja istniejącego budynku - etap I (2024-2027) będzie polegać na przeprowadzeniu przebudowy i modernizacji istniejącego budynku, który jest obiektem o dwóch kondygnacjach nadziemnych z częściowym podpiwniczeniem i został zbudowany w latach 50-tych ubiegłego wieku. Parter i kondygnację piętra zajmować będą nadal pomieszczenia Domu Kultury. W piwnicach zlokalizowane są pomieszczenia gospodarcze, magazyny i pomieszczenia techniczne służące obsłudze bieżącej obiektu oraz kotłownia gazowa o mocy 110 kW. Stan techniczny elementów konstrukcji obiektu ocenia się jako dobry. Jedynie dolne partie ścian piwnic wykazują ślady zawilgocenia wodą gruntową, spowodowane złym stanem izolacji p. wodnej i praktycznie brakiem izolacji termicznej. Izolacja termiczna ścian zewnętrznych części nadziemnej oraz stolarka okienna i drzwiowa nie spełniają obowiązujących norm w zakresie parametrów izolacyjności przegród, co przekłada się na zwiększone zapotrzebowanie na energię cieplną. Zakres przebudowy i modernizacji to m.in.: • wykonanie docieplenia ścian zewnętrznych budynku warstwą styropianu, • docieplenie zewnętrznych ścian piwnic warstwą styropianu, • wykonanie docieplenia stropodachu warstwą wełny mineralnej, • wymiana stolarki okiennej na 3-szybową połączona ze zmianą usytuowania dwóch okien na parterze i likwidacją jednych z drzwi tarasowych na piętrze, • wymiana drzwi wejściowych do budynku na spełniające obowiązujące wymagania, połączona ze zmianą usytuowania drzwi wyjścia z sali wielofunkcyjnej na scenę zewnętrzną na parterze, • zainstalowanie wewnętrznej windy z kabiną przystosowaną do transportu z parteru na piętro osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, • wykonanie pochylni dla wózków inwalidzkich umożliwiających osobom niepełnosprawnym dostęp na poziom kondygnacji parterowej, • przebudowa węzłów sanitarnych z wydzieleniem toalet przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich na parterze i na piętrze, • wykucie otworu drzwiowego do sali wielofunkcyjnej w ścianie nośnej na parterze, • wykucie otworów wejściowych do windy w ścianie nośnej na parterze i na piętrze, • wymurowanie ścian szybu windowego połączone z wycięciem otworu na szyb windy w płycie stropu nad parterem i wykonaniem podszybia, jako elementu żelbetowego wylewanego, • dostosowanie ciągów komunikacyjnych w budynku do ustaleń ekspertyzy pożarowej wykonanej w celu uzyskania odstępstwa Wojewódzkiego Komendanta Straży Pożarnej, • montaż drzwi o odpowiedniej odporności pożarowej, zmiana rozmieszczenia hydrantów i wykonanie instalacji oświetlenia awaryjno-ewakuacyjnego, • likwidacja nienormatywnie wysokich progów i uskoków w przejściach oraz podwyższenie otworów drzwiowych w miejscach, gdzie ich wysokość jest

znacznie niższa od wymaganych przepisami i związane z tym obniżenie posadzek w dwóch pomieszczeniach na parterze,

- podwyższenie pomieszczeń sanitarnych, biurowych i sal zajęć na piętrze do wymaganej przepisami sanitarnymi wysokości minimum 2,50 m poprzez likwidację istniejących sufitów podwieszanych.

Rozbudowa istniejącego budynku o nowy budynek z salą widowiskową – etap II (2027-2029)

W obecnie działającym budynku DKKS znajduje się pomieszczenie o powierzchni ok. 88 m² i wysokości ok. 2,8 m, spełniające funkcję sali widowiskowej, przeznaczone na imprezy: koncerty, przedstawienia teatralne, czy spotkania z udziałem maksymalnie 80 uczestników. Pomieszczenie to, o zbyt małych gabarytach, pozbawione zaplecza technicznego, bez prawidłowej wentylacji, szatni dla widzów i strefy foyer, nie pozwala na pełną realizację zadań edukacyjno-artystycznych Domu Kultury. W ramach projektu planuje się budowę nowej sali usytuowanej na niezabudowanej części działki, w pierzei ulicy Stołczyńskiej, jako wolnostojący obiekt, połączony funkcjonalnie przejściem na poziomie piętra z istniejącym budynkiem Domu Kultury. Sala pomieści 196 miejsc siedzących przy rozsuniętej dolnej części widowni. Po jej zsunieniu oraz opuszczeniu sceny powstaje dodatkowa przestrzeń do różnych aktywności, np. parkietu tanecznego, sali zajęć chóru senioralnego, czy sali gimnastycznej. Dodatkowo możliwe jest dowolne ustawienie ekranów tworzących kulisy za sceną lub ich całkowite usunięcie. Prawidłową akustykę zapewni kształt wnętrza sali o odpowiednio dobranych proporcjach, ekrany akustyczne zamontuje się nad sceną i widownią oraz niejednorodna struktura specjalnych okładzin ściennych. Pod widownią sali wielofunkcyjnej znajdują się toalety dla widzów oraz pomieszczenia socjalne, magazynowe, gospodarcze i techniczne. Przewiduje się realizację nowego obiektu z zachowaniem standardów proekologicznych. Ogrzewanie budynku zapewni instalacja kaskadowo połączonych pomp ciepła, wspomaganych instalacją fotowoltaiczną zainstalowaną na dachu i na południowej, ślepej ścianie budynku. Energooszczędny system wentylacji i klimatyzacji obiektu zakłada zastosowanie rozwiązań wykorzystujących rekuperację. Budynek wyposażony zostanie w inteligentny system zarządzania (BMS).

Zmiana infrastruktury- teren i otoczenie Domu Kultury „Klub Skolwin” – etap III (2025-2030):

Zakres prac obejmuje następujące elementy:

- przebudowę sceny zewnętrznej z zadaszeniem w formie tarasu,
- budowę stacjonarnej widowni przed sceną,
- budowę nowego, multifunkcyjnego boiska sportowego,
- urządzenie terenów zieleni w formie przyrodniczej ścieżki edukacyjnej,
- zagospodarowanie terenu filii przedszkola na ogród sąsiedzki,
- przebudowę dojazdu gospodarczego i parkingów.

Stworzenie dodatkowego parkingu na działce miejskiej graniczącej z terenem DKKS od strony północnej i zachodniej – Etap IV (2030-2034):

Parking ma być rozwiązaniem służącym mieszkańcom Szczecina odwiedzającym dzielnicę Skolwin. Istniejący parking zlokalizowany na działce Instytucji kultury nie jest w stanie pomieścić aut należących do osób odwiedzających te dwa główne punkty. Stan ten jest szczególnie widoczny w trakcie realizacji wydarzeń edukacyjnych oraz artystycznych cieszących się wzmożonym zainteresowaniem odbiorców DKKS. Dodatkowym czynnikiem wskazującym na potrzebę realizacji tej inwestycji jest prognozowany problem komunikacyjny, który wystąpi w momencie otwarcia nowego obiektu (sali widowiskowej) i rozszerzenie oferty DKKS dla większej ilości odbiorców. Należy przyjąć bardzo duży wzrost zainteresowania ofertą programową wśród mieszkańców Szczecina, szczególnie osób mieszkających w północnych dzielnicach sąsiadujących z dzielnicą Skolwin.

	Modernizacja i adaptacja Budynku przy ul. Stołczyńska 161 – Etap V (2030-2033) Zakres inwestycji obejmuje następujące elementy: • zmianę statusu i właściciela działki i przeniesienie praw własności na Dom Kultury Klub Skolwin, • izolację pomieszczeń piwnicznych i remont ścian, • adaptację poddasza na cele edukacyjne oraz artystyczne z dostosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami, • remont i wymianę dachu, • modernizację wężła grzewczego i źródeł ciepła, • wyposażenie pracowni i galerii,		
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II		
Osiedle	Skolwin		
Szczegółowa lokalizacja	• ul. Stołczyńska 163; działka nr 19/17, działka nr 19/11, obręb 3021, • ul. Inwalidzka, działka nr 47/2, obręb 3021		
Szacowana wartość	25 600 000,00 PLN		
Środki publiczne	25 600 000,00 PLN		
Środki prywatne	0,00 PLN		
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części	Liczba osób ze szczególnymi potrzebami, które są odbiorcami przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni
Jednostka miary	osoby/rok	osoby/rok	m ²
Wskaźnik rezultatu	35 000	100	1 500
Okres realizacji	2024-2034		

Numer przedsięwzięcia	P.22.
Tytuł przedsięwzięcia	Lekcje muzealne w Izbie Pamięci Stołczyna
Wnioskodawca	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”
Realizator	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”
Uzasadnienie realizacji	Jednym z problemów wskazywanych przez mieszkańców Stołczyna i okolic jest brak oferty zajęć dla dzieci i młodzieży. Celem projektu jest przygotowanie scenariuszy oraz przeprowadzenie dziesięciu lekcji muzealnych w siedzibie Izby Pamięci Stołczyna. Adresatami lekcji będą uczniowie pobliskich szkół podstawowych, w tym Szkoły Podstawowej Nr 9 na Stołczynie, Szkoły Podstawowej Nr 14 na Gołęczynie, Szkoły Podstawowej Nr 44 na Skolwinie, Szkoły Specjalnej nr 1 przy ul. Polickiej.
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu obejmuje następujące elementy: • przygotowanie scenariuszy dziesięciu lekcji muzealnych w Izbie Pamięci Stołczyna, których kanwą będą rodzaje przechowywanych w izbie zbiorów: ○ 1. Pamiętniki, ○ 2. Mapy, ○ 3. Fotografie, ○ 4. Dokumenty, ○ 5. Ekspozycje dźwiękowe, ○ 6. Archeologia, ○ 7. Huta, ○ 8. Przemysł, ○ 9. Transport, ○ 10. Spotkanie z seniorem, • przeprowadzenie lekcji muzealnych w Izbie Pamięci Stołczyna.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Stołczyn
Szczegółowa lokalizacja	ul. Kolejowa 2
Szacowana wartość	30 000,00 PLN
Środki publiczne	30 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	200
Okres realizacji	2024

Numer przedsięwzięcia	P.23.
Tytuł przedsięwzięcia	Warsztaty dla dzieci i młodzieży z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej
Wnioskodawca	Szkoła Podstawowa nr 9 im. kmdra ppor. Jana Grudzińskiego w Szczecinie
Realizator	Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Jednym z problemów wskazywanych przez mieszkańców Stołczyna i okolic jest brak oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w najbliższej okolicy. Wielu młodych mieszkańców nie ma dostępu do odpowiedniej dla nich propozycji spędzania czasu wolnego. Młodym mieszkańcom niezwykle przydatna będzie wiedza o tym, jak pomóc osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej i potrzebującym pomocy przedmedycznej. Celem projektu jest przygotowanie scenariuszy oraz przeprowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży z udzielania pierwszej pomocy w sytuacji zagrożenia zdrowotnego. Adresatami warsztatów będą uczniowie pobliskich szkół podstawowych, w tym Szkoły Podstawowej nr 9 na Stołczynie, Szkoły Podstawowej nr 14 na Gołęczynie, Szkoły Podstawowej nr 44 na Skolwinie, jak również Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 na Stołczynie.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu zostaną przygotowane scenariusze czternastu warsztatów. Ich zakres tematyczny zawiera podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy, postępowania w miejscu zdarzenia, pomocy osobie nieprzytomnej, łańcucha przeżycia, pozycji bezpiecznej, resuscytacji krążeniowo-oddechowej – algorytmu podstawowych zabiegów resuscytacyjnych, AED, apteczki pierwszej pomocy, tamowania krwawień i krwotoków, złamań i zwichnięć, oparzeń i odmrożeń i innych groźnych przypadków.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Stołczyn
Szczegółowa lokalizacja	Szkoła Podstawowa nr 9 im. kmdra ppor. Jana Grudzińskiego w Szczecinie, ul. ks. Dąbrówki 10
Szacowana wartość	25 000,00 PLN
Środki publiczne	25 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób, które uzyskały wsparcie w wyniku realizacji projektów społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	105
Okres realizacji	2024-2025

Numer przedsięwzięcia	P.24.
Tytuł przedsięwzięcia	Edukacja czytelnicza i promocja kultury czytania oraz innowacji technologicznych na Osiedlu Stołczyn i Gocław-Golęcino
Wnioskodawca	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku
Realizator	Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest edukacja czytelnicza i cyfrowa, promocja kultury czytania i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców Stołczyna i Gocławia-Golęcina, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz seniorów.
Zakres przedsięwzięcia	Filia nr 46 MBP po remoncie wymaga doposażenia przede wszystkim w stoliki, krzesła, monitor interaktywny dotykowy i podłogę interaktywną multimedialną dla dzieci i młodzieży. W ramach projektu planuje się przywrócenie pięciodniowego trybu pracy biblioteki. W chwili obecnej jest czynna 2 dni w tygodniu. Działania będą realizowane z zapewnieniem dostępności na czterech poziomach: architektonicznym, cyfrowym, komunikacyjno-informacyjnym, sportowo-rekreacyjnym i ekologicznym. W latach 2024-2026 projekt będzie realizowany w zależności od warunków lokalowych (udostępnienie lokalu filii nr 46). Do jego wykonania wykorzysta się kadrę MBP w ramach zadań własnych. Do projektu zaprosi się osoby zawodowo zajmujące się literaturą oraz organizacje pozarządowe działające w obszarach literatury i innowacji technologicznych, lokalne. Projekt obejmuje: • edukację czytelniczą - promocję czytelnictwa (klub dyskusyjny, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, wystawy), • edukację cyfrową (warsztaty dla młodzieży - robotykę, warsztaty dla seniorów- przeciwko wykluczeniu cyfrowemu)
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Stołczyn
Szczegółowa lokalizacja	Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie Filia nr 46, ul. Nad Odrą 26
Szacowana wartość	120 000,00 PLN
Środki publiczne	120 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	300
Okres realizacji	2024-2026

Numer przedsięwzięcia	P.25.		
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa i rozbudowa budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie dla potrzeb uczniów z niepełnosprawnością wraz z termomodernizacją budynku, zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną		
Wnioskodawca	Zespół Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie		
Realizator	Zespół Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie		
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest podniesienie jakości kształcenia dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, ruchową i sprzężoną oraz zwiększenie dostępności edukacji specjalnej dla dzieci i mieszkańców Szczecina, objętych programem rewitalizacji.		
Zakres przedsięwzięcia	Projekt obejmuje następujące elementy: • przystosowanie obiektu szkół do zapewnienia osobom z niepełnosprawnością właściwej komunikacji, zgodnej z przepisami przeciwpożarowymi (windy, rampy, podjazdy, ciągi komunikacyjne zewnętrzne), • dostosowanie pomieszczeń sanitarnych szkoły w sposób zapewniający możliwość korzystania osób z niepełnosprawnościami, • przystosowanie terenu szkoły do swobodnego korzystania z niego osób z niepełnosprawnościami (boiska, ogród, place zabaw, miejsca rekreacji), • wykonanie termomodernizacji budynku szkoły.		
Podobszar rewitalizacji	Poza obszarem rewitalizacji		
Osiedle	Stołczyn		
Szczegółowa lokalizacja	Zespół Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie, ul. Policka 3, 71-837 Szczecin (bezpośrednie sąsiedztwo obiektu przy obszarze rewitalizacji)		
Szacowana wartość	18 000 000,00 PLN		
Środki publiczne	18 000 000,00 PLN		
Środki prywatne	0,00 PLN		
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części	Liczba zorganizowanych wydarzeń w zmodernizowanych budynkach lub ich części	Liczba osób ze szczególnymi potrzebami, które są odbiorcami przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Jednostka miary	osoby/rok	szt.	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	375	364	85
Okres realizacji	2024-2027		

Numer przedsięwzięcia	P.26.
Tytuł przedsięwzięcia	Adaptacja dawnej przepompowni ścieków na ul. Romera 3 w Szczecinie na usługi społeczne
Wnioskodawca	UNIMEDEX KORDIAN GRAF
Realizator	UNIMEDEX KORDIAN GRAF
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest modernizacja i adaptacja nieczynnego obiektu użytkowego z ukierunkowaniem na świadczenie wysokospecjalistycznych usług medycznych, rehabilitacyjnych i diagnostyki. Przebudowa i zagospodarowanie terenu po byłej opuszczonej przepompowni osiedlowej obejmuje niewielki, ale bardzo istotny fragment obszaru rewitalizacji. Początek ulicy Romera, przy której znajduje się działka, to wjazd na osiedle Zawadzkiego od strony Ronda Żołnierzy Polskich Misji Pokojowych ONZ. Nowy obiekt stanowić będzie niejako bramę do osiedla, a jego wysokiej jakości nowoczesna architektura stanie się istotnym sygnałem i zachętą do dalszych działań inwestycyjnych.
Zakres przedsięwzięcia	Projekt obejmuje przebudowę i rozbudowę przepompowni ścieków na trzykondygnacyjny budynek. Inwestycja rozpoczęła się w 2022 roku. Chociaż zachowano niektóre ściany, powstał zupełnie nowy obiekt. Do wykonania pozostał cały zakres robót we wnętrzu. Budynek dostosowano już do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W obiekcie nie ma progów, wyznaczono dla nich miejsca parkingowe i wyposażono w windę. Budynek niskoemisyjny, ogrzewany i klimatyzowany pompami ciepła. Na dachu zainstalowano panele fotowoltaiczne o mocy 17 kW. Zarówno ściany i przeszklenia przewidują wysoką energooszczędność.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar III
Osiedle	Zawadzkiego-Klonowica
Szczegółowa lokalizacja	ul. Romera 3
Szacowana wartość	6 000 000,00 PLN
Środki publiczne	0,00 PLN
Środki prywatne	6 000 000,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	1 000
Okres realizacji	2022-2024

Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji

Przedsięwzięcia celu nr 3 obejmują działania w sferze funkcjonalno-przestrzennej, które tworzą wiązkę projektów związanych z modernizacją i poprawą funkcjonalności przestrzeni publicznych, w tym stref rekreacji i integracji mieszkańców, modernizacją zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Wśród przedsięwzięć celu nr 3 wiele dotyczy rozwoju i rewitalizacji terenów zieleni. Proponuje się m.in. tworzenie tematycznych parków kieszonkowych w osiedlach Centrum, Śródmieście Północ i Drzetowo-Grabowo. Inwestycjom związanych z przebudową ulic w Centrum i Śródmieściu Północ będzie towarzyszyć ich zazielenianie i wprowadzanie elementów rekreacyjnej małej architektury. W obszarze śródmiejskim objętym działaniami rewitalizacyjnymi i w bezpośrednim jego sąsiedztwie powstawać będą zielone przedogródki, które będą wizytówką Śródmieścia. W bezpośrednim sąsiedztwie osiedla Turzyn zaplanowano utworzenie śródmiejskiego ogrodu sąsiedzkiego. Działaniami związanymi z odnową terenów zieleni objęte będą m.in.: park przy ul. Noakowskiego, park Żeromskiego, skwerów przy ul. Józefa Mianowskiego i parku na placu Słowiańskim na osiedlu Dąbie stare, parku na Koczego na Gołęczynie-Gocławiu, Stawy Bliźniaki włączone do obszaru rewitalizacji, a także park im. Jana Kasprowicza i plac przy ul. Nehringa. Zazielenianie obszaru rewitalizacji będzie także towarzyszyło przedsięwzięciom związanym z modernizacją i tworzeniem stref rekreacji dla mieszkańców, w tym placów zabaw na Stołczynie. Zarząd Budynków i Lokali Mieszkalnych oraz Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. będą realizować kompleksową modernizację zabudowy mieszkaniowej i usługowej na osiedlach Centrum, Turzyn, Śródmieście Północ, Drzetowo-Grabowo, Gołęczyno-Gocław, Stołczyn, Skolwin, Dąbie stare, a także w rejonie ulicy Kolumba. W ramach przedsięwzięć podstawowych przypisanych do celu nr 3 zaplanowano również modernizację obiektu sportowego „Tor Kolarski”. Inwestor, który zakupił przemysłowy budynek starej olejarni planuje jego adaptację na centrum hotelowo-konferencyjno-wystawiennicze z centrum integracji społecznej.

Numer przedsięwzięcia	P.27.
Tytuł przedsięwzięcia	Międzynarodowe Centrum Edukacji Performatywnej z siedzibą Teatru Współczesnego
Wnioskodawca	Wydział Kultury, Urząd Miasta Szczecin
Realizator	Szczecińskie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o., Teatr Współczesny w Szczecinie, Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Cele strategiczne projektu: - wzrost atrakcyjności społecznej i gospodarczej rewitalizowanych obszarów, - rozwój funkcji kulturalno-edukacyjnych na rewitalizowanym obszarze, - zwiększenie dostępności do usług edukacyjnych i kulturalnych na rewitalizowanym obszarze, Cele operacyjne/szczegółowe: - powstanie nowoczesnego edukacyjno-kulturalnego centrum o wymiarze międzynarodowym, - powstanie profesjonalnej siedziby dla renomowanego Teatru Współczesnego w Szczecinie, - poprawa stanu i dostępności infrastruktury w zakresie edukacji i działalności artystycznej. Podstawowym problemem, który zostanie rozwiązany poprzez realizację projektu jest brak siedziby dla jednego z czołowych teatrów dramatycznych w Polsce. Teatr powstał w 1976 roku po rozłączeniu się powołanych w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku Państwowych Teatrów Dramatycznych. Od tego czasu posiada tymczasową siedzibę w budynku Muzeum Narodowego na Wałach Chrobrego. Aktualna siedziba nie

	spełnia aktualnych standardów w zakresie obsługi widza, standardów sceno technicznych, a przede wszystkim wymogów bezpieczeństwa. Ponadto aktualna scena przy rosnącej popularności teatru nie jest w żaden sposób w stanie pomieścić zainteresowanych odbiorców, brakuje zaplecza na próby, pomieszczeń magazynowych, pracowni, warsztatów będących w standardzie każdego teatru, a przede wszystkim odpowiedniej przestrzeni do realizacji ambitnych przedsięwzięć artystycznych i edukacyjnych, które realizowane są przez instytucję i przekładają się na coraz szerszy jej zasięg oddziaływania zarówno w wymiarze ogólnopolskim jak również międzynarodowym. W ślad za rozwojem sztuk performatywnych oraz rozwojem zainteresowania w oparciu o potencjał merytoryczny i dorobek Teatru Współczesnego na czele z Jakubem Skrzywankiem jednym z najbardziej rozpoznawalnych, wyrazistych reżyserów teatralnych młodego pokolenia istnieje pilna potrzeba stworzenia szerokiego centrum działań artystycznych o charakterze międzynarodowym. Istotnym problemem jest także niewystarczająca dostępność oferty kulturalnej i edukacyjnej z uwzględnieniem grup ze szczególnymi potrzebami. Obecnie teatr ma ograniczony dostęp dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, a ograniczenia organizacyjno-techniczne uniemożliwiają wprowadzenia kompleksowych rozwiązań w zakresie dostępności dla osób z różnymi dysfunkcjami. Istotnym aspektem jest także profil teatru ukierunkowany na rozwiązywanie kluczowych problemów społecznych, w tym obejmujących młodzież wieku licealnym i studentów. Ważnym problemem jest również brak wielofunkcyjnej przestrzeni do szerokiej współpracy międzynarodowej w obszarze kultury biorąc pod uwagę zarówno lokalizację Szczecina, a także realizowane działania w ramach współpracy międzynarodowej ze szczególnym uwzględnieniem Niemiec oraz krajów Skandynawskim. Dodatkowo warto zaznaczyć, że obecnie Teatr współczesny jest głównym organizatorem najstarszego szczecińskiego festiwalu teatralnego Kontrapunkt realizowanego w formule międzynarodowej. Na ten moment mimo szerokiego zasięgu brakuje odpowiedniego zaplecza spełniającego standardy w zakresie realizacji międzynarodowych przedsięwzięć artystycznych o profilu teatralnym, stąd realizacja projektu również byłaby odpowiedzią na potrzeby w zakresie realizacji i dalszego rozwoju Festiwalu.
Zakres przedsięwzięcia	Projekt budowy Międzynarodowego Centrum Edukacji Performatywnej z siedzibą Teatru Współczesnego obejmuje cały proces inwestycyjny od zabezpieczenie terenu pod budowę po właściwą realizację pełnej inwestycji w postaci budowy obiektu wraz z wyposażeniem, przez opracowanie i ogłoszenie. Kluczowe etapy: • wybór działki budowlanej, • opracowanie koncepcji funkcjonalno-użytkowej nowego obiektu, • opracowanie i ogłoszenie konkursu architektonicznego, • rozstrzygnięcie konkursu • opracowanie projektu architektoniczno-budowlanego wraz z projektami branżowymi z pozwoleniem na budowę, • przygotowanie montażu finansowego, w tym z uwzględnieniem procedur aplikacyjnych, • zawarcie umów finansowych, • przygotowanie i przeprowadzenie postępowania na zamówienie publiczne w zakresie wyłonienia generalnego wykonawcy, inżyniera kontraktu, • realizacja inwestycji, • odbiory, • rozliczenie i przekazanie do użytkowania. Wstępne założenia funkcjonalne nowego obiektu: I) Gmach teatru • jedna bryła budynku łącząca w sobie wszystkie funkcje obiektu, • przestrzeń prowadzenia działalności artystycznej i edukacyjnej, • przestrzeń związana z obsługą widzów, • przestrzeń techniczna, • przestrzeń magazynowa,

- przestrzeń administracyjno-socjalna,
- minimum 3 kondygnacje nadziemne, 1 kondygnacja podziemna oraz parking,
- minimalna powierzchnia budynku po obrysie: 4 500 m²
- orientacyjna kubatura budynku: 80 000 m sześć.

II) Część teatru ogólnodostępna związana z prowadzeniem działalności artystycznej i edukacyjnej i obsługą widzów

- duża scena:
 - okno sceniczne i głębokość sceny regulowane (szerokość do 12 m, wysokość do 9 m, głębokość do 26 m)
 - wysokość podłogi scenicznej regulowana w przedziale - 2 m do + 2 m.
 - strop techniczny nad sceną i widownią, kanał orkiestrowy, demontowalne proscenium i miejsca na widowni, scena obrotowa, 2 zapadnie
 - widownia amfiteatralna do 500 miejsc,
- scena kameralna
 - 660 m kw. bez podziału na scenę i widownię,
 - możliwość dowolnego kształtowania przestrzeni,
 - strop techniczny nad całą salą,
 - widownia 220 miejsc,
- mała scena
 - 250 m² bez podziału na scenę i widownię,
 - możliwość dowolnego kształtowania przestrzeni.,
 - strop techniczny nad całą salą,
 - widownia 100 miejsc,
- przestrzeń edukacyjna.
 - sala duża,
 - powierzchnia 250 m²,
 - strop techniczny nad całą salą,
 - dwie sale małe,
 - powierzchnia odpowiednio 100 i 80 m²,
 - strop techniczny nad salą 100 m²,
 - sala konferencyjno-ekspozycyjna,
 - powierzchnia 400 m²,
 - strop techniczny nad całą salą,
 - możliwość goszczenia uczestników do 250 osób,
- część teatru przeznaczona na obsługę widzów,
 - hole kasowe, westybul teatru,
 - kasa biletowa z dwoma stanowiskami sprzedaży,
 - 3 niezależnie działające szatnie, 2 sceniczne i 1 edukacyjna,
 - 2 osobne foyer dla widzów,
 - kawiarenka dla widzów z możliwością bardzo krótkiej drogi komunikacyjnej do każdego z 2 foyer,

III) część teatru dostępna dla pracowników:

- sala prób duża, powierzchnia 300 m²,
- sala prób kameralna, powierzchnia 200 m²,
- sala prób mała, powierzchnia 80 m²,
- dwie kieszenie sceniczne sceny dużej, powierzchnia łączna 400 m²,
- 2 kieszenie sceniczne sceny kameralnej, powierzchnia łączna 300 m²,
- f1 kieszeń sceniczna sceny małej, powierzchnia 150 m²,
- 1 kieszeń sali edukacyjnej dużej: 80 m²
- 1 kieszeń sali konferencyjno – ekspozycyjnej: 120 m²,
- garderoby: pomieszczenia 4 osobowe, wyposażone sanitarnie, 40 stanowisk,
- charakteryzatornia,
- rekwizytornia, powierzchnia 200 m²,

	• 2 pracownie garderobianych po 50 m², • pracownia akustyczna i video 50 m², • pracownia elektryczna 50 m², • magazyn sprzętu oświetleniowego pow. 150 m², • magazyn sprzętu akustycznego 100 m², • magazyn kostiumów 150 m², • 4 magazyny dekoracji, powierzchnia łączna 1000 - 1400 m², • pracownia krawiecka damska, • pracownia krawiecka męska, • stolarnia, • pracownia plastyczna, • pralnia wraz z suszarnią, • garaż, • zaplecze administracyjne (dyrekcja, sekretariat, dział promocji, dział edukacji, dział administracyjny, gospodarczy, techniczny, archiwum zakładowe, pomieszczenia socjalne i pomieszczenia bezpośredniej obsługi sceny) powierzchnia łączna 1000 - 1500 m², • aneks hotelowy, pokoje gościnne (6 pokoi jednoosobowych, 2 pokoje dwuosobowe, wszystkie z oddzielnymi sanitariatami i aneksami kuchennymi), • portiernie, pomieszczenia techniczne wymagane odrębnymi przepisami, sanitariaty, ciągi komunikacyjne, IV) otoczenie teatru: • przestrzeń przed teatrem zielona, rodzaj otwartego foyer dla widzów, • ewentualność prowadzenia w kawiarence teatralnej działalności gastronomicznej dostępnej także poza godzinami przedstawień.		
Podobszar	Podobszar I		
Osiedle	Łasztownia		
Szczegółowa lokalizacja	Łasztownia		
Szacowana wartość	250 000 000,00 PLN		
Środki publiczne	250 000 000,00 PLN		
Środki prywatne	-		
Miernik rezultatu	Liczba zorganizowanych wydarzeń w zmodernizowanych przestrzeniach publicznych	Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych
Jednostka miary	szt.	osoby/rok	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	3000	10 000	60 000
Okres realizacji	2025-2029		

Numer przedsięwzięcia	P.28.
Tytuł przedsięwzięcia	Program park kieszonkowy dla każdego
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin
Realizator	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • Wprowadzenie punktów charakterystycznych na mapie miasta z zaznaczonymi parkami kieszonkowymi zachęcająca do spacerów po mieście, jako promocja miasta oraz poszczególnych dzielnic i osiedli oraz stworzenie szlaku spacerowego po parkach kieszonkowych o zróżnicowanym charakterze. • Szukanie mocnych stron każdej przestrzeni i definiowanie potrzeb mieszkańców. Odnowa małych niepozornych i zaniedbanych miejsc oraz wprowadzenie uporządkowanej przestrzeni publicznej pozytywnie wpływa na poziom kontroli społecznej, spadek wandalizmu i utożsamiania się mieszkańców z daną przestrzenią. • Tworzenie wysp zieleni – mikro parki kształtują swoisty mikroklimat i łagodzą zmiany klimatyczne w miastach. • Edukacja ekologiczna – podczas warsztatów dotyczących tworzenia parku kieszonkowego omawiany będzie wpływ zieleni na poprawę mikroklimatu miasta. • Ogólna dostępność i wyposażenie w elementy małej architektury do odpoczynku lub zachęcające do aktywności fizycznej dzieci oraz dorosłych. • Zwiększenie dostępności terenu dla osób o szczególnych potrzebach, w tym osób starszych, poprzez remont nierównych nawierzchni, nieprzystosowanych dotychczas do poruszania się tych osób. • Integracja mieszkańców oraz budowanie dumy mieszkańców dzielnicy - warsztaty z mieszkańcami osiedli i aktywizacja lokalnej społeczności do wymyślenia motywu przewodniego dla parku kieszonkowego. • Aktywizacja mieszkańców do szukania i zgłaszania kolejnych lokalizacji na mapie miasta do stworzenia parku kieszonkowego. Program parków kieszonkowych można rozbudowywać o kolejne lokalizacje.
Zakres przedsięwzięcia	Jako ogólne rezultaty realizacji sieci parków kieszonkowych można wskazać budowanie tożsamości lokalnej, aktywizację mieszkańców i stworzenie przestrzeni do działań lokalnych. Ważnym elementem jest dostępność parków kieszonkowych zwłaszcza dla osób starszych oraz osób o szczególnych potrzebach. Tworzenie parków kieszonkowych we współpracy z mieszkańcami da im poczucie sprawczości na poziomie życia lokalnego – osiedla dzielnicy i stworzenie indywidualnej przestrzeni. Realizacja pomysłów zgłaszanych w Szczecińskim Budżecie Obywatelskim. Parki kieszonkowe są również często zgłaszane do programu SBO, co wskazuje na dużą potrzebę organizacji takich przestrzeni oraz wskazuje, że mieszkańcy szukają miejsc do zagospodarowania. Projekt Realizacji tematycznych Parków Kieszonkowych jest już częściowo realizowany na terenie miasta Szczecin. W trakcie realizacji jest park kieszonkowy upamiętnienia Nocy Kryształowej przy ulicy Dworcowej oraz wypoczynkowy park kieszonkowy przy zbiegu ulic Bohaterów Warszawy i Żółkiewskiego. Na etapie projektowania jest rekreacyjny park kieszonkowy przy zbiegu ulic Królewskiego i Kruczej. Aktywizacja mieszkańców do szukania i zgłaszania kolejnych lokalizacji da możliwość stworzenie szlaku spacerowego parków kieszonkowych w skali całego miasta. Szczegółowy zakres ww. parków kieszonkowych będzie określany na podstawie konsultacji społecznych. Przykładowe proponowane motywy do opracowania podczas warsztatów ekologiczno-projektowych: • portowy park kieszonkowy - teren, na którym znajdują się odwołania do portowej historii miasta, np. huśtawka z miniaturami dźwigów portowych, • park kieszonkowy streetartu - zagospodarowanie terenu obejmowałoby wykorzystanie ścian / murów dla wysokiej jakości murali,

- egzotyczny park kieszonkowy - wprowadzenie bujnych roślin o bardzo dużych liściach, pnączy i roślin o niecodziennym kształcie kwiatów,
- smaczny park kieszonkowy - posadzenie roślin jadalnych, np. malin, borówek, czereśni, być może urządzenie społecznego ogrodu warzywnego,
- literacki park kieszonkowy – z miejscem do zostawiania książek - przykładowo szafka na książki oraz z wygodnymi siedziskami do czytania książek np. siedziska domki (jednocześnie siedziska takie były by miejscem do zabawy dla dzieci),
- sportowy park kieszonkowy – z przestrzeniami do aktywnej rekreacji przykładowo: boisko do gry w boule, duże linarium przystosowane zarówno dla osób dorosłych, jak i dla dzieci, ścianka wspinaczkowa, boisko do gry w badmintona.

Pierwsze propozycje lokalizacji parków kieszonkowych do opracowania podczas warsztatów z mieszkańcami:

1. Park Kieszonkowy przy ul. Radogoskiej (pow. 933 m² obręb nr 302, działka nr 8/18)

- zagospodarowanie niezabudowanej działki w formie terenu, rekreacyjnego całkowicie nasyczonego zielenią i dającego wytchnienie w nieprzyjaznym środowisku,
- zastosowanie roślin o dużych liściach o możliwie egzotycznym wyglądzie,
- stworzenie murali na ścianach kamienic,

2. Park Kieszonkowy ul. Malczewskiego (pow. 1104 m², obręb nr 1026, działka nr 13/7)

- odnowa zaniedbanego skweru na potrzeby urządzenia miejsca wypoczynku dla mieszkańców i pracowników pobliskich wieżowców,
- stworzenie ogrodu sensorycznego, pomagającego osadzić się odwiedzającym go użytkownikom chwili obecnej i uciec od miejskiego zgiełku,
- sadzenie intensywnie pachnących roślin,
- wykonanie ścieżki sensorycznej,
- montaż ocienionych pnączami hamaków,
- montaż leżaków i ławek.

3. Park Kieszonkowy przy ul. Małopolskiej (pow. 3269 m², obręb nr 1036, działka nr 4/12)

- urządzenie kameralnej wielofunkcyjnej przestrzeni rekreacyjnej obejmującej urządzenie miejsca cichego odpoczynku, miejsca integracji mieszkańców oraz placu zabaw dla najmłodszych dzieci,
- wygospodarowanie niewielkiego trawnika rekreacyjnego, pozostała część terenu obsadzona łatwą w utrzymaniu roślinnością okrywową,
- wprowadzenie nasadzeń krzewów kwitnących (zieleni należy komponować z uwzględnieniem potrzeby przesłonięcia balkonów na parterze budynków),
- zorganizowanie przejścia przez teren,

4. Park Kieszonkowy Pleciuga przy ul. Wąskiej i Niedziałkowskiego (pow. 9662 m², obręb nr 1026, działka nr 2/3)

- pomysł na projekt parku kieszonkowego z współudziałem Teatru Lalek Pleciuga,
- urządzenie siedzisk przy otwieranej scenie – stworzenie teatru pod chmurką,
- wyciszenie terenu poprzez nasadzenia od strony ulic,
- wydzielenie przestrzeni funkcjonalnych – nasadzenia części przeznaczonej na plac zabaw, na siedziska teatralne na warsztaty,
- stworzenie przestrzeni na różnego rodzaju warsztaty i wystawy na świeżym powietrzu,
- umożliwi realizację przedstawień pod chmurką i wykorzystanie otwieranej sceny, jaką dysponuje teatr,
- stworzenie bezpiecznej przestrzeni dla młodzieży oczekującej na zajęcia na basenie i w szkole.

Podobszar rewitalizacji	Podobszar I, Podobszar II	
Osiedle	Centrum, Śródmieście Północ, Drzetowo-Grabowo	
Szczegółowa lokalizacja	• ul. Radogoska – obręb nr 3027, działka nr 8/18 • ul. Malczewskiego – obręb nr 1026, działka nr 13/7 • ul. Małopolska – obręb nr 1036, działka nr 4/12 • ul. Wąska i ul. Niedziałkowskiego – obręb nr 1026, działka nr 2/3	
Szacowana wartość	3 200 000,00 PLN	
Środki publiczne	3 200 000,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni
Jednostka miary	osoby/rok	m ²
Wskaźnik rezultatu	17 318	15 044
Okres realizacji	2025-2030	

Numer przedsięwzięcia	P.29.
Tytuł przedsięwzięcia	Zielone Śródmieście
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin
Realizator	Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • zwiększenie dostępności ciągów komunikacji pieszej oraz osób ze specjalnymi potrzebami, w tym osób starszych – działanie jest odpowiedzią na problem braku dostosowania infrastruktury miejskiej do postępującego starzenia się społeczeństwa oraz użytkowania przestrzeni publicznej przez osoby ze specjalnymi potrzebami. Zwiększenie komfortu korzystania z ciągów spacerowych zwiększy aktywność osób starszych, przyczyni się do poprawy ich kondycji fizycznej oraz zaktywizuje do codziennego korzystania z przestrzeni publicznej. Ponadto przebudowa ciągów spacerowych i rowerowych przyczyni się do zwiększenia liczby użytkowników, którzy zrezygnują z przemieszczania się samochodami i wybiorą alternatywne formy przemieszczania się, takie jak rower, hulajnoga, spacer, itd. • zwiększenie liczby wyposażenia rekreacyjnego w ciągach ulicznych – stanowi rozwiązanie problemu braku miejsc do wypoczynku dla osób starszych, które nie mają możliwości odpocząć podczas wykonywania codziennych czynności, takich jak wyjście po zakupy czy do lekarza. Ponadto, wpływa na podniesienie jakości przestrzeni publicznej, co sprzyja ograniczeniu odpływu mieszkańców z podobszaru rewitalizacji. • zwiększenie ilości zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych – jest odpowiedzią na problem braku lub niewystarczającej ilości zieleni wzdłuż ulic. Wprowadzenie nowych, atrakcyjnych nasadzeń w miejsce nieużytkowanych nawierzchni utwardzonych wpłynie korzystnie na mikroklimat zmniejszając natężenie efektu miejskiej wyspy ciepła, przyczyni się do poprawy wartości użytkowych i walorów estetycznych pasów drogowych, zwiększy atrakcyjność zamieszkania w podobszarze rewitalizacji, a co za tym idzie, ograniczy odpływ mieszkańców i wpłynie na zachęcenie do wybierania podobszaru rewitalizacji, jako miejsca zamieszkania przez osoby w wieku produkcyjnym. Ponadto, wprowadzenie atrakcyjnych aranżacji zieleni wzdłuż ulic będzie miało pozytywny wpływ na rozwój usług zlokalizowanych przy ciągach ulicznych. • wprowadzenie funkcji edukacyjnych w obręb ciągów komunikacyjnych – obejmować będzie ustawienie na terenie nowych zieleni tablic informacyjnych dotyczących bioróżnorodności. Tablice, oprócz tradycyjnych opisów, wyposażone będą w opisy w alfabecie Braille’a oraz kody QR odsyłające do materiałów zamieszczonych w sieci Internet, w których będą dostępne opisy w języku migowym oraz rozszerzone informacje dotyczące treści tablic. Wprowadzenie funkcji edukacyjnej w zaproponowanej formie ograniczać będzie występowanie zjawiska wykluczenia cyfrowego osób starszych, stanowić będzie również bodziec do rozwoju zainteresowań najmłodszego pokolenia mieszkańców podobszaru rewitalizacji i aktywizować będzie osoby ze specjalnymi potrzebami, w tym osoby niesłyszące, niedosłyszące, niewidzące i niedowidzące. • uspokojenie ruchu samochodowego zaplanowane na fragmencie ul. Jagiellońskiej, pomiędzy pl. Zamenhoffa a pl. Lotników. Nowe zagospodarowanie terenu obejmie przebudowę całego fragmentu pasa drogowego, będące kontynuacją rozwiązań wprowadzonych na ul. Jagiellońskiej (odcinek pomiędzy al. Wojska Polskiego a pl. Zamenhoffa). Nowe zagospodarowanie terenu wpłynie na uspokojenie ruchu samochodowego, zwiększy bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów, pozytywnie wpłynie na rozwój działalności usługowej i podniesie komfort osób mieszkających wzdłuż ul. Jagiellońskiej i ulic przyległych.

Zakres przedsięwzięcia

W ramach realizacji zadania nieużytkowane nawierzchnie utwardzone zostaną zagospodarowane nową zielenią wysoką, średnią i niską. Wprowadzone zostaną nowe elementy wyposażenia rekreacyjnego, takie jak ławki, siedziska, stojaki rowerowe. W miejscach, w których jest to możliwe, utworzone zostaną niewielkie place wypoczynkowe, odizolowane od ruchu ulicznego atrakcyjnymi kompozycjami zieleni i mające istotne znaczenie w integracji mieszkańców. Nowe zagospodarowanie rekreacyjne dostosowane będzie do potrzeb osób starszych oraz ze szczególnymi potrzebami i uwzględniać będzie rozwiązania przyjazne, m.in. dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W ramach zadania planowane jest przebudowanie istniejących ciągów komunikacji pieszej oraz pieszej i rowerowej tak, aby poruszanie się po nich osób starszych oraz ze szczególnymi potrzebami było możliwe jak najbardziej komfortowe (obniżone krawężniki, równe nawierzchnie, pasy nawierzchni specjalnej w rejonie przejść dla pieszych i przystanków komunikacji miejskiej, itd.). Zadanie obejmuje również uspokojenie ruchu samochodowego na ul. Jagiellońskiej (na odcinku od pl. Zamenhoffa do pl. Lotników), będące odpowiedzią na problem wzmożonego ruchu samochodowego na terenie osiedla Śródmieście Północ oraz zwiększające bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów w tej części podobszaru rewitalizacji. W ramach zadania planowana jest kompleksowa przebudowa wskazanego odcinka ulicy, w ramach którego zostanie wymieniona nawierzchnia jezdni i chodników, wprowadzone zostaną elementy spowalniające ruch samochodowy, nowe nasadzenia zieleni wysokiej oraz uporządkowane zostanie parkowanie samochodów. Realizacja zadania zapewni możliwość korzystania przez pieszych z szerokich, wygodnych chodników. Oprócz działań infrastrukturalnych, zadanie obejmuje również wprowadzenie funkcji edukacyjnej w postaci tablic wyposażonych, m.in. w opisy w alfabecie Braille'a i kody QR odsyłające do materiałów edukacyjnych w języku migowym. Realizacja funkcji edukacyjnej z uwzględnieniem potrzeb osób o szczególnych potrzebach, osób starszych oraz dzieci, zaktywizuje te grupy mieszkańców podobszaru rewitalizacji, zwiększając ich świadomość ekologiczną, budując tożsamość lokalną i przywiązanie do miejsca zamieszkania. W ramach realizacji zadania planowane jest przebudowanie ciągów komunikacji pieszej i rowerowej w następujących pasach drogowych:

- al. Wyzwolenia na odcinku od ul. Rayskiego do pl. Rodła – 0,56 ha, długość przebudowanego ciągu komunikacyjnego 290 mb
- ul. Wielkopolska na odcinku od al. Jana Pawła II do ul. Monte Cassino (północna część pasa drogowego) - 0,23 ha, długość przebudowanego ciągu komunikacyjnego 170 mb
- ul. Królowej Korony Polskiej na odcinku od ul. Ogińskiego do ul. Monte Cassino – 0,07 ha, długość przebudowanego ciągu komunikacyjnego 84,5 mb
- ul. Królowej Korony Polskiej na odcinku od ul. Monte Cassino do Al. Wojska Polskiego – 0,1 ha, długość przebudowanego ciągu komunikacyjnego 193 mb
- ul. Monte Cassino na odcinku od ul. Wielkopolskiej do ul. Felczaka – 0,28 ha, długość przebudowanego ciągu komunikacyjnego 238 mb
- ul. Monte Cassino na odcinku od ul. Felczaka do ul. Piotra Skargi – 0,26 ha, długość przebudowanego ciągu komunikacyjnego 513 mb
- ul. Jagiellońska na odcinku od pl. Zamenhoffa do pl. Lotników – 0,68 ha, długość przebudowanego ciągu komunikacyjnego 317 mb
- ul. Felczaka na odcinku od ul. Wąskiej do ul. Unisławy – 0,13 ha, długość przebudowanego ciągu komunikacyjnego – 147 mb
- ul. Wąska na odcinku od ul. Felczaka do pl. Kilińskiego – 0,36 ha, długość przebudowanego ciągu komunikacyjnego 151 mb
- ul. Wielkopolska na odcinku od ul. Monte Cassino do pl. Szarych Szeregów (parking samochodowy wraz z jedną i chodnikiem) – 0,28 ha, długość przebudowanego ciągu komunikacyjnego 195 mb
- ul. Wielkopolska (teren parkingu w rejonie Al. Wyzwolenia) – 0,27 ha.

Podobszar rewitalizacji	Podobszar I		
Osiedle	Centrum, Śródmieście Północ		
Szczegółowa lokalizacja	• al. Wyzwolenia na odcinku od ul. Rayskiego do pl. Rodła – obręb nr 1031, działka nr 13/3 i 15/1 obręb nr 1032, działka nr 8/6 i 9/2, • ul. Wielkopolska na odcinku od al. Jana Pawła II do ul. Monte Cassino- obręb nr 1025, działka nr 1/10, • ul. Królowej Korony Polskiej na odcinku od ul. Ogińskiego do ul. Monte Cassino –obręb nr 1021, działka nr 5/2 • ul. Królowej Korony Polskiej na odcinku od ul. Monte Cassino do Al. Wojska Polskiego- obręb nr 1021, działka nr 5/2 • ul. Monte Cassino na odcinku od ul. Wielkopolskiej do ul. Felczaka – obręb 1024, działka nr 15 i 7/5, obręb nr 1033, działka nr 6 • ul. Monte Cassino na odcinku od ul. Felczaka do ul. Piotra Skargi- obręb nr 1021, działka nr 19, 5/2 i 6, obręb nr 1024, działka nr 7/5, obręb nr 1033, działka nr 6 • ul. Jagiellońska na odcinku od pl. Zamenhoffa do pl. Lotników – obręb nr1035, działka nr 5, obręb nr 1036, działka nr 5/2 • ul. Felczaka na odcinku od ul. Wąskiej do ul. Unisławy – obręb nr 1030, działka nr10/3 (dr), obręb nr 1020, działka nr 129/6 (dr) • ul. Wąska na odcinku od ul. Felczaka do pl. Kilińskiego –obręb nr 1022, działka nr 69/3 (dr) • ul. Wielkopolska na odcinku od ul. Monte Cassino do pl. Szarych Szeregów (parking samochodowy wraz z jezdnią i chodnikiem) –obręb nr 1033. działka nr 6 (dr) i 5/6 (dr) • ul. Wielkopolska (teren parkingu w rejonie Al. Wyzwolenia) –obręb nr 1026, działka nr 8/10, obręb nr 1025, działka nr 1/10 (dr)		
Szacowana wartość	22 100 000,00 PLN		
Środki publiczne	22 100 000,00 PLN		
Środki prywatne	0,00 PLN		
Miernik rezultatu	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni	Długość ciągów pieszych, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	Długość dróg rowerowych, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników
Jednostka miary	m ²	m	m
Wskaźnik rezultatu	8 965	2 298	2 298
Okres realizacji	2025-2032		

Numer przedsięwzięcia	P.30.
Tytuł przedsięwzięcia	Zielone przedogródki wizytówką Śródmieścia
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin
Realizator	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • Uwolnić potencjał. Uporządkowanie i zagospodarowanie przedogródków w Śródmieściu przyczyni się do uatrakcyjnienia przestrzeni miejskiej stanowiąc kolejną wizytówkę miasta. • Budowanie tożsamości lokalnej. Wprowadzenie zagospodarowania przedogródków w formie indywidualnej dla każdej z ulic przyczyni się do zwiększenia zaangażowania i integrację mieszkańców zabudowy wielorodzinnej, skupiając działalność Wspólnot Mieszkaniowych wokół dbania o zieleni będącą częścią identyfikacji ich miejsca zamieszkania. • Podniesienie standardów zamieszkania. Zagospodarowanie przedogródków spójnych pod względem estetycznym oraz wymiana nawierzchni wpłynie na zwiększenie prestiżu i atrakcyjności inwestycyjnej ulic. • Utworzenie Zielonych korytarzy. Zachowanie luk w podmurówkach ogrodzeń i wprowadzenie ciągłych nasadzeń umożliwi migrację drobnym gatunkom zwierząt, np. jeży. Jednolite aleje powstałe po obsadzeniu ciągów przedogródków będą stanowić ważne punkty odniesienia dla populacji nietoperzy. • Zwiększenie dostępności ciągów komunikacji pieszej osób ze specjalnymi potrzebami, w tym osób starszych. Remont nierównych ciągów komunikacyjnych wpłynie korzystnie na zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa korzystania z ciągów spacerowych przez osoby ze specjalnymi potrzebami, w tym osoby starsze oraz wszystkich innych użytkowników. Założenie te przyczyni się do poprawy kondycji fizycznej oraz zaktywizuje do codziennego korzystania z przestrzeni publicznej. Ponadto, przebudowa ciągów spacerowych i rowerowych spowoduje wzrost liczby użytkowników, którzy zrezygnują z przemieszczania się samochodami i wybiorą alternatywne formy przemieszczania się, takie jak rower, hulajnoga, spacer, itd. • Wprowadzenie czytelnych motywów roślinnych w zagospodarowanie ulic na poszczególnych przedogródkach ułatwi orientację w terenie. • Aktywizacja i integracja osób ze specjalnymi potrzebami, w tym osób starszych. Wprowadzenie nowej infrastruktury rekreacyjnej w postaci ławeczek, stołów do gier planszowych i stojaków na rowery umożliwi relaks i integrację osobom starszym poza mieszkaniem, blisko domu, a także umożliwi odpoczynek w czasie spaceru oraz stanowić będzie miejsce spotkań mieszkańców zabudowy śródmiejskiej. • Zwiększenie liczby wyposażenia rekreacyjnego w ciągach ulicznych – stanowi rozwiązanie problemu braku miejsc do wypoczynku dla mieszkańców, którzy nie mają możliwości odpocząć podczas pieszo poruszania się po ulicach Śródmieścia. • Zwiększenie ilości zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Wprowadzenie atrakcyjnych aranżacji zieleni wzdłuż ulic będzie miało pozytywny wpływ na rozwój usług zlokalizowanych przy ciągach ulicznych.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach realizacji zadania zostanie przeprowadzona rewitalizacja istniejących przedogródków oraz powstanie nowych w ciągu 7 ulic na 20 odcinkach. Są to: • plac Grunwaldzki, • ul. Monte Cassino na odcinku: od placu Odrodzenia do ul. Wielkopolskiej, • ul. Wielkopolska na odcinku: od ul. Podhalańskiej do ul. Śląskiej, od ul. Śląskiej do Al. Jana Pawła II, od Al. Jana Pawła II do ul. Monte Cassino, od ul. Monte Cassino do placu Szarych Szeregów, • ul. Śląska na odcinku: od ul. Jagiellońskiej do ul. Edmunda Bałuki,

	- ul. Bolesława Śmiałego na odcinku: od ul. Adama Mickiewicza do ul. 5-Lipca, od ul. 5-Lipca do ul. Jagiellońskiej, od ul. Jagiellońskiej do ul. ks. Piotra Ściegiennego, od ul. Ks. Piotra Ściegiennego do ul. Stanisława Żółkiewskiego, od ul. Stanisława Żółkiewskiego do ul. Bolesława Krzywoustego, - al. Piastów na odcinku: od placu Tadeusza Kościuszki do ul. Andrzeja Małkowskiego, od al. Bohaterów Warszawy do ul. ks. Piotra Ściegiennego, od ul. ks. Piotra Ściegiennego do ul. Jagiellońskiej, od ul. Jagiellońskiej do placu Szarych Szeregów. ul. Adama Mickiewicza na odcinku: od ul. Bolesława Śmiałego do ul. Pocztowej, od ul. Pocztowej do ul. Franciszka Tarczyńskiego, od ul. Franciszka Tarczyńskiego do al. Bohaterów Warszawy. Realizacja zadania pozwoli na uporządkowanie przestrzeni wokół śródmiejskich placów i przywrócenie charakterystycznych dla Szczecina przedogródków. Przedogródki zostaną zagospodarowane indywidualnie dla każdej z ulic w postaci jednolitej zieleni wysokiej, niskiej i średniej przyporządkowanej dla każdej z ulic. Zostaną wprowadzone jednolite ogrodzenia oraz nowe elementy wyposażenia rekreacyjnego takie jak ławki, siedziska, stojaki rowerowe. W miejscach, w których jest to możliwe, zostaną usytuowane stoły do gier planszowych, mające istotne znaczenie w integracji mieszkańców zabudowy śródmiejskiej. Nowe zagospodarowanie przedogródków będzie dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych oraz uwzględni rozwiązania przyjazne, m.in. dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W ramach zadania planowane jest przebudowanie istniejących ciągów komunikacji pieszej tak, aby poruszanie się po nich osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych, było możliwie jak najbardziej komfortowe (wykona się obniżenie krawężników, równych nawierzchni). Przebudowa placu Grunwaldzkiego w postaci zapewnienia miejsca na ogródki gastronomiczne i dojścia do budynków stanowi odpowiedź na potrzeby użytkowników lokali usługowych, zapewniając im rozwój biznesu i powiększenie powierzchni użytkowej.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I, Poza obszarem rewitalizacji
Osiedle	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Śródmieście-Zachód (poza obszarem rewitalizacji)
Szczegółowa lokalizacja	- Przedogródki na placu Grunwaldzkim, obręb nr 1032, działka nr 10/3, 14, 15/17; obręb nr 1025, działka nr 23 - Przedogródki na ul. Monte Cassino na odcinku od placu Odrodzenia do ul. Wielkopolskiej, obręb nr 1025, dz. nr 2/38, 2/39, 2/40, 2/41, 2/42, 2/43, 2/44; obręb nr 1033, dz. nr 2/36, 2/37, 2/38, 2/39, 2/40, 2/7; obręb nr 1033, fragment działki 3, dz. nr 3 (dr) - Przedogródki na ul. Wielkopolskiej na odcinku od ul. Podhalańskiej do ul. Śląskiej, obręb nr 1025, działki nr 6/33, 6/17, obręb nr 125, fragment działki nr 1/10 i 6/31 (dr) - Przedogródki na ul. Wielkopolskiej na odcinku od ul. Śląskiej do al. Jana Pawła II, obręb nr 1025, działki nr 4/20, 179/3, 4/28, 4/19; obręb nr 125, fragment działki nr 1/10 (dr) - Przedogródki na ul. Wielkopolskiej na odcinku od al. Jana Pawła II do ul. Monte Cassino, obręb nr 1025m działka nr 1/10; obręb nr 1025, fragment działki nr 2/38 - Przedogródki na ul. Wielkopolskiej na odcinku ul. Monte Cassino do placu Szarych Szeregów, obręb nr 1033, dz. nr 2/49 oraz obręb nr 1033, fragment dz. nr 3 (dr) - Przedogródki na ul. Śląskiej na odcinku ul. Jagiellońskiej do ul. Edmunda Bałuki, obręb nr 1035, działki nr 13/4, 13/5, 13/6, 8/35, 8/36, 8/15, 8/21, obręb nr 1035, fragment działki 12 (dr) - Przedogródki na ul. Śląskiej, obręb nr 1035, dz. nr 34/4, 35/4, 34/24, obręb nr 1035, fragment działki 12 (dr)

	• Przedogródki na ul. Bolesława Śmiałego na odcinku od ul. Adama Mickiewicza do ul. 5-lipca, obręb 1024, działka nr 45/10 i 22/4, obręb nr 1024, fragment działki nr 24/2 (dr) • Przedogródki na ul. Bolesława Śmiałego na odcinku od ul. 5-lipca do ul. Jagiellońskiej, obręb nr 1033, działki nr 8/21, 8/22, 9/2, 11/11, 11/10, 11/9, 11/8, 11/7, 11/6, obręb nr 1033, fragment działki nr 10/2 (dr) • Przedogródki na ul. Bolesława Śmiałego na odcinku od ul. Jagiellońskiej do ul. ks. Piotra Ściegiennego, obręb nr 2157, działki nr 2/4, 2/5, 2/6, 2/7, 2/8; obręb nr 2157, fragment działki nr 108 (dr) • Przedogródki na ul. Bolesława Śmiałego na odcinku od ul. ks. Piotra Ściegiennego do ul. Stanisława Żółkiewskiego, obręb nr 2157, dz.nr 5/4, 5/5, 7/28, 7/29, 7/30, 7/31; obręb nr 2157, fragment działki nr 108 (dr) • Przedogródki na ul. Bolesława Śmiałego na odcinku od ul. Stanisława Żółkiewskiego do ul. Bolesława Krzywoustego, obręb nr 2157, działki nr 20/10, 20/11, 20/12, 20/13, 20/14, 20/15, 20/16, 9/15; obręb nr 2157, fragment działki nr 21 (dr) • Przedogródki na al. Piastów na odcinku od placu Tadeusza Kościuszki do ul. Andrzeja Małkowskiego, obręb nr 2157, działka nr 9/12, obręb nr 1042, działka nr 3/1, obręb nr 1042, fragment działki nr 1 (dr) • Przedogródki na al. Piastów na odcinku od ul. Bohaterów Getta Warszawskiego do ul. ks. Piotra Ściegiennego, obręb nr 2157, działki nr 8/6, 8/7, 8/8, 8/9; obręb nr 1034, działki nr 4/31, 4/32, 4/33, 4/34, 4/35, 4/36, 4/36; obr. 1034, fragment działki nr 6 (dr) • Przedogródki na al. Piastów na odcinku od ul. ks. Piotra Ściegiennego do ul. Jagiellońskiej, obręb nr 1034, działki nr 8/11, 8/12, 8/13, 8/14, obręb nr 1034, fragment działki nr 6 (dr) • Przedogródki na al. Piastów na odcinku od ul. Jagiellońskiej do placu Szarych Szeregów, obręb nr 1033, działka nr 18/14, obręb nr 1033, fragment działki nr 17/16 (dr) • Przedogródki na ul. Adama Mickiewicza na odcinku od ul. Bolesława Śmiałego do ul. Pocztowej, obręb nr 1024, działki nr 23/10, 23/11, 23/12, 23/13. obręb 1024, fragment działki nr 21/2 (dr) • Przedogródki na ul. Adama Mickiewicza na odcinku od ul. Pocztowej do ul. Franciszka Tarczyńskiego, obręb nr 1023, działki nr 42/5, 42/6, 42/7, obręb nr 1023, fragment działki nr 41 (dr) i 38 (dr) • Przedogródki na ul. Adama Mickiewicza na odcinku od ul. Franciszka Tarczyńskiego do al. Bohaterów Warszawy, obręb nr 1023, działka nr 144/15, obręb nr 1023, fragment działki nr 38 (dr)	
Szacowana wartość	21 076 650,00 PLN	
Środki publiczne	21 076 650,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni	Długość ciągów pieszych, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników
Jednostka miary	m ²	m
Wskaźnik rezultatu	21 451	7 862
Okres realizacji	2025-2032	

Numer przedsięwzięcia	P.31.	
Tytuł przedsięwzięcia	Restrukturyzacja i rekompozycja parku przy ul. Noakowskiego – jako zbilansowana zieleń urządzona dla mieszkańców osiedla Turzyn	
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	
Realizator	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • realizacja polityki przestrzennej miasta poprzez restrukturyzację terenu dawnego cmentarza zlokalizowanego przy ul. Noakowskiego (zamknięty w 1928 r.) w obszarze wskazanym do strukturalnych przekształceń (rewitalizacja osiedla Turzyn i terenu d. cmentarza), która docelowo powinna stanowić wielofunkcyjną przestrzeń publiczną: odpowiadającą potrzebom lokalnej społeczności, wyposażoną w usługi społeczne, dostęp do transportu zbiorowego oraz służącą wzmocnieniu więzi społecznych, • podniesienie jakości życia mieszkańców osiedla, • adaptacja do zmian klimatu, • zachowanie bioróżnorodności przy zachowaniu układu przestrzennego i kompozycji zieleni, • realizacja systemu błękitno-zielonej infrastruktury, • realizacja miasta krótkich odległości, • rewitalizacja historycznej zieleni urządzonej; ochrona i ekspozycja pomników przyrody (119 gat. I odmian drzew i krzewów – platan, jesion, dęby, klony; budleje i tawuły, cisy), • ochrona krajobrazu kulturowego miasta, • poprawa dostępu do zieleni ogólnodostępnej, • zwiększenie wartości użytkowej przestrzeni, estetyzacja, tradycja miejsca i kompozycji, • zapewnienie dostępu do infrastruktury/usług osobom ze szczególnymi potrzebami, • integracja społeczna i ekologiczna, utworzenie zwartego terenu rekreacyjno-wypoczynkowego dostępnego dla wszystkich mieszkańców, • zwiększenie aktywności obywatelskich na terenach wspólnych, wzmocnienie więzi społecznych, • utrzymanie istotnej roli ekologicznej, społecznej i wypoczynkowej w zwartej zabudowie miejskiej.	
Zakres przedsięwzięcia	Zadanie obejmuje restrukturyzację terenu parku o powierzchni 7 ha polegającą na działaniach w plenerze, w tym ukształtowaniu powierzchni terenu i zagospodarowaniu rekreacyjnym parku, wytyczeniu i realizacji ścieżek rekreacyjnych, estetyzacji zieleni, obiektów małej architektury. Zostanie zapewniony dostęp osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z zasadami uniwersalnego planowania. W ramach projektu planuje się rekompozycję zespołu zieleni i oświetlenie terenu. Wykona się remont placu zabaw dla dzieci w Ogrodzie Jordanowskim. Wprowadzi się obiekty związane z obsługą parku. Obiekt będzie dostosowany do walorów krajobrazowych. Według wskazań w planie miejscowym, może tu powstać błękitno-zielona infrastruktura. Przewiduje się usytuowanie tablic informacyjnych o historii miejsca (d. cmentarz) i jego wartościach dla krajobrazu kulturowego miasta.	
Podobszar	Podobszar I	
Osiedle	Turzyn	
Szczegółowa lokalizacja	Park w osiedlu Turzyn; podobszar I – obowiązuje mpzp „Pogodno – Mickiewicza – Poniatowskiego”	
Szacowana wartość	200 000,00 PLN	
Środki publiczne	200 000,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni

Jednostka miary	osoby/rok	m ²
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania	do oszacowania
Okres realizacji	2024-2034	

Numer przedsięwzięcia	P.32.
Tytuł przedsięwzięcia	Rewaloryzacja parku Żeromskiego w Szczecinie
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin
Realizator	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • Zwiększenie oferty rekreacyjnej parku oraz poprawa bezpieczeństwa. Działanie zachęci do spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu oraz sprzyjać integracji społecznej, w tym międzypokoleniowej. Bogata i atrakcyjna oferta rekreacyjna wpłynie na zwiększenie atrakcyjności zamieszkania w Centrum dla młodych osób, które będą miały możliwość bezpiecznego i dopasowanego do ich potrzeb wypoczynku na terenie parku (wygodne i oświetlone trasy biegowe i spacerowe, wielofunkcyjne place zabaw, ścieżki rowerowe, itd.), a także podniesie atrakcyjność terenu osób z szczególnymi potrzebami, w tym dla osób starszych, wprowadzając elementy wyposażenia dostosowane do ich potrzeb. Wzbogacenie oferty rekreacyjnej zwiększy liczbę użytkowników terenu zieleni, stwarzając im interesujące miejsce do spędzania czasu poza centrami handlowymi. • Zwiększenie dostępności terenu oraz osób o szczególnych potrzebach, w tym osób starszych. Remont nierównych nawierzchni, nieprzystosowanych dotychczas do poruszania się osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych, oraz likwidacja barier architektonicznych zwiększą dostępność ważnego dla obszaru rewitalizacji terenu wypoczynkowego. Działanie to wpłynie pozytywnie na aktywność ruchową mieszkańców i będzie stanowiło zachętę do spędzania czasu na świeżym powietrzu. • Zwiększenie jakości zagospodarowania i utrzymania przestrzeni publicznej. Atrakcyjne zagospodarowanie terenów wypoczynkowych sprzyjać będzie wydłużeniu czasu wypoczynku mieszkańców Centrum na terenie parku. Będzie stanowiło również zachętę do wykonywania dodatkowej aktywności na świeżym powietrzu. Dodatkowo, właściwie zaaranżowana przestrzeń publiczna stanie się miejscem organizacji imprez plenerowych, przyciągających i aktywizujących mieszkańców, sąsiadującego z parkiem, podobszaru rewitalizacji. • Zwiększenie oferty edukacyjnej przez przygotowanie ścieżek edukacyjnych i wprowadzenie wirtualnych spacerów po terenie parku, obejmujących tematykę przyrodniczą i historyczną będzie wpływać na zmniejszenie wykluczenia cyfrowego, mobilizację aktywności intelektualnej i fizycznej osób starszych. Ścieżki edukacyjne oraz aplikacja z wirtualnym przewodnikiem zostaną dostosowane do użytkowania osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. przez wprowadzenie spaceru w języku migowym. Realizacja ścieżek edukacyjnych będzie też wsparciem usług edukacyjnych prowadzonych przez placówki oświatowe znajdujące się na terenie Centrum. Udostępnienie edukacyjnych ścieżek tematycznych przyczyni się do budowania tożsamości lokalnej, wzrostu zaangażowania społecznego mieszkańców oraz integracji użytkowników parku. • Włączenie strony społecznej w przygotowanie programu rewitalizacji parku poprzez zaangażowanie strony społecznej w wypracowanie rozwiązań projektowych, które zostaną finalnie uwzględnione w procesie rewitalizacji parku, jest efektywnym narzędziem wpływającym na budowanie zaufania społecznego, integrację i zacieśnianie więzi społecznych oraz wzrost zaangażowania w życie społeczne. Pozytywny wpływ na budowanie tożsamości lokalnej i wzrost identyfikacji z miejscem zamieszkania zmniejszy wysoki odpływ mieszkańców z osiedla Centrum.
Zakres przedsięwzięcia	Projekt obejmuje wykonanie kompleksowej rewaloryzacji zabytkowego parku miejskiego, położonego w bezpośrednim sąsiedztwie osiedla Centrum i będącego głównym terenem zieleni obsługującym ww. podobszar rewitalizacji. Zakres projektu obejmuje sporządzanie analiz historycznych, kompozycyjnych,

	przyrodniczych, wykonanie koncepcji zagospodarowania terenu, dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz przeprowadzenie robót budowlanych związanych z zagospodarowaniem terenu i gospodarką drzewostanem. W ramach zadania zostaną wyremontowane istniejące nawierzchnie ciągów komunikacyjnych i dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych, oraz zlikwidowane zostaną bariery architektoniczne utrudniające dostęp do parku, np. obniżone zostaną krawężniki. W uzasadnionych przypadkach zostaną wybudowane wyniesione przejścia przez ulice niwelujące trudną do pokonania różnicę wysokości. Istniejące place zabaw będą przebudowane i wyposażone w nowe urządzenia zabawowe, zapewniające możliwość korzystania z nich przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Na terenie parku przewiduje się wprowadzenie infrastruktury dedykowanej dla osób starszych, rozwijającej ich sprawność motoryczną oraz zachęcającej do spędzania czasu na świeżym powietrzu. W ramach zadania uatrakcyjni się przestrzeń parku. Ponadto zostaną wprowadzone nowe nasadzenia roślin ozdobnych. Poza tym ustawione zostaną nowe, wygodne elementy małej architektury zachęcające do odpoczynku na terenie obiektu. Zakłada się przebudowę obszarów posiadających potencjał do integracji mieszkańców i wyposażone w taki sposób, aby stanowiły lokalne centrum spotkań oraz miejsce organizacji imprez plenerowych i wydarzeń kulturalnych. W ramach działań rewitalizacyjnych zwiększy się bezpieczeństwo użytkowników obiektu poprzez wymianę i rozbudowę istniejącej sieci oświetlenia terenu, montaż kamer monitoringu miejskiego w rejonach wejść na teren parku oraz kompleksową pielęgnację drzewostanu. Ważnym elementem odnowy obiektu jest przygotowanie i uruchomienie edukacyjnych ścieżek tematycznych z wirtualnym przewodnikiem – za pośrednictwem aplikacji mobilnej. Działanie, oprócz funkcji edukacyjnej, wpłynie na zmniejszenie wykluczenia cyfrowego starzejącego się społeczeństwa, mobilizację aktywności intelektualnej i fizycznej osób starszych, zachęci do podejmowania nowych aktywności oraz spędzania czasu poza centrum handlowym. Będzie też narzędziem pozytywnie wpływającym na budowanie tożsamości lokalnej i wzrost identyfikacji z miejscem zamieszkania. Aplikacja dostosowana będzie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób niesłyszących i niedosłyszących. Projekt rewaloryzacji parku obejmuje również przeprowadzenie konsultacji społecznych dotyczących potrzeb mieszkańców związanych z dalszym rozwojem terenu zieleni. Konsultacje przeprowadzone zostaną w taki sposób, aby brać w nich mogły udział różne grupy użytkowników terenu, w tym osoby ze szczególnymi potrzebami i osoby starsze.	
Podobszar rewitalizacji	Poza obszarem rewitalizacji	
Osiedle	Stare Miasto	
Szczegółowa lokalizacja	Obszar parku pomiędzy ulicami: Matejki, Malczewskiego, Parkową, Starzyńskiego, Kapitańską, Admiralską, Wawelską, Zygmunta Starego, działki nr: 3/2 obr. 1027, 19/7, 18 (dr) obr. 1028, 8/12, 18 (dr), 15/2 (dr), 8/9, 8/11 obr. 1030	
Szacowana wartość	39 965 499,00 PLN	
Środki publiczne	39 965 499,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni
Jednostka miary	osoby/rok	m ²
Wskaźnik rezultatu	37 619	200 000
Okres realizacji	2025-2030	

Numer przedsięwzięcia	P.33.
Tytuł przedsięwzięcia	Śródmiejski ogród sąsiedzki
Wnioskodawca	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez stworzenie ogrodu sąsiedzkiego oraz terenu rekreacyjnego - infrastruktury niezbędnej do organizacji usług integracji społecznej, aktywizacji, uczestnictwa w kulturze i animacji lokalnej. Utworzenie ogrodu sąsiedzkiego na terenie Rejonowego Ośrodka Pomocy Rodzinie Śródmieście położonego w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji umożliwi stworzenie bezpiecznego i jednocześnie dostępnego miejsca dla wielu grup społecznych – rodzin z dziećmi, młodzieży czy seniorów.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu planowane jest zaprojektowanie oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół siedziby Rejonowego Ośrodka Pomocy Rodzinie Śródmieście i udostępnienie go mieszkańcom obszaru rewitalizacji. Teren do wykorzystania ma powierzchnię ok. 500 m². Obecnie jest pokryty płytami betonowymi. Zakres projektu obejmuje: • utworzenie ogrodu sąsiedzkiego, w którym będą mogły być uprawiane warzywa, owoce czy zioła, • utworzenie kina plenerowego, • stworzenie plenerowego miejsca animacji międzypokoleniowej (altana, stoły i krzesła plenerowe), • zagospodarowanie terenu poprzez wytyczenie nowych ścieżek i ciągów komunikacyjnych, • zakup i ustawienie nowych miejsc do rekreacji – ławeczek, stołów szachowych, stołów do ping ponga, • wydzielenie i utworzenie rabat oraz miejsc na nasadzenia drzewek czy krzewów. Działka otoczona jest murem, który może zostać wykorzystany w części jako miejsce pod uprawy roślin pnących, a w dalszych fragmentach artystom do stworzenia różnego rodzaju prac artystycznych czy instalacji. Na terenie ogrodu zakłada się organizowanie spotkań i wydarzeń, takich jak: kino pod chmurką, przedstawienia teatralne i wernisaże. Utrzymanie i współtworzenie tego miejsca zostanie powierzone mieszkańcom wspartym przez animatora lokalnego. Dzięki temu uzyskany zostanie dodatkowy walor w postaci integracji lokalnej społeczności oraz aktywizacji osób starszych. Będzie to miejsce łączące pokolenia. Działania prowadzone w ogrodzie będą kierowane do wszystkich grup społecznych – od rodzin z dziećmi, po seniorów.
Podobszar rewitalizacji	Poza obszarem rewitalizacji
Osiedle	Turzyn
Szczegółowa lokalizacja	Teren wokół budynku Rejonowego Ośrodka Pomocy Rodzinie Śródmieście przy ul. Jagiellońskiej 62A (numer działki 3/72). Miejsce sąsiaduje z granicą Podobszaru I Obszaru Rewitalizacji. Działania będą kierowane ściśle do mieszkańców sąsiednich ulic, które znajdują się w obszarze rewitalizacji.
Szacowana wartość	1 320 000,00 PLN
Środki publiczne	1 320 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	750
Okres realizacji	2025-2034

Numer przedsięwzięcia	P.34.	
Tytuł przedsięwzięcia	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 5 i adaptacja części budynku na cele usługowe	
Wnioskodawca	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • nadanie nowej jakości funkcjonalnej obszarowi, • wzrost atrakcyjności gospodarczej i społecznej, • wzrost zatrudnienia, • poprawa warunków życia mieszkańców, • poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki • kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.	
Zakres przedsięwzięcia	Renowacji części budynku w celu zmiany funkcji lokali na funkcję usługową obejmuje: • wykonanie robót budowlano-konstrukcyjnych i budowlanych wykończeniowych, • montaż odpowiedniej instalacji wentylacyjnej i wodociągowej, • przebudowę instalacji kanalizacyjnej i elektrycznej, • wykonanie instalacji zabezpieczeń technicznych i teletechnicznych. Renowacja części wspólnych zabytкового budynku, polegać będzie na: • przebudowie, nadbudowie i adaptacji w celu nadania mu współczesnych standardów techniczno-użytkowych, • zmianie funkcji pomieszczeń na parterze z mieszkalnej na usługową, • adaptacji nieużytkowej części poddasza w celu stworzenia dodatkowej powierzchni użytkowej z funkcją mieszkalną, • zagospodarowaniu terenu z dojazdami, miejscami postojowymi, zielenią oraz uzbrojeniem podziemnym.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I	
Osiedle	Centrum	
Szczegółowa lokalizacja	ul. Więckowskiego 5	
Szacowana wartość	14 890 875,00 PLN	
Środki publiczne	14 890 875,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba pracowników podmiotów gospodarczych funkcjonujących w zmodernizowanych budynkach lub ich części	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych
Jednostka miary	osoby	osoby
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania	do oszacowania
Okres realizacji	2026-2028	

Numer przedsięwzięcia	P.35.	
Tytuł przedsięwzięcia	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Ks. Bogusława X 49 i adaptacja części budynku na cele usługowe	
Wnioskodawca	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Uzasadnienie realizacji	Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności inwestowania w centrum miasta poprzez dodanie nowych funkcji w budynku (lokale użytkowe). Ponadto poprawi się jakość zamieszkania i efektywności energetycznej budynków. Nastąpi likwidacja źródeł ogrzewania na paliwa stałe. Projekt ma na celu powstrzymać degradację istniejącej historycznej zabudowy i zapewnić ochronę zabytków i obiektów historycznych. Działanie te umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej modernizacji, pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku oraz podniesienie bezpieczeństwa i poziom funkcjonalności.	
Zakres przedsięwzięcia	Zakres realizowanego projektu obejmuje: - renowację części budynku w celu zmiany funkcji części lokali na funkcję usługową - wykonanie robót budowlano-konstrukcyjnych, - wymianę stolarki okiennej i drzwiowej (witryny), - wykonanie robót budowlanych wykończeniowych, - montaż odpowiedniej instalacji wentylacyjnej, - montaż instalacji wodociągowej, - przebudowę instalacji kanalizacyjnej i elektrycznych, - wykonanie instalacji zabezpieczeń technicznych i teletechnicznych, - renowację zabytkowego budynku polegającą na: - wykonaniu izolacji przeciwwilgociowej, - remontie klatki schodowej i korytarzy wewnętrznych, - wymianie stolarki okiennej i drzwiowej (wewnętrznej i zewnętrznej) oraz termomodernizacji, - remontie elewacji wraz z odtworzeniem dekoracji architektonicznych (front), - rozbiórce istniejącego dachu i budowie nowego dachu o podwyższonej wysokości poddasza, - adaptacji powstałego poddasza na lokale mieszkalne z nadbudową ścian, - modernizacji istniejących i budowie nowych instalacji, - montażu instalacji wideodomofonowej, samozamykaczy, - montażu oświetlenia zewnętrznego, - wymianie lub wzmocnieniu uszkodzonych elementów konstrukcyjnych budynku, - budowę dźwigu osobowego, komory śmietnikowej i pomieszczeń technicznych, - przebudowę istniejących lokali mieszkalnych na mniejsze lokale mieszkalne z nowymi podziałami funkcjonalno-użytkowymi, w tym wykonanie instalacji wewnętrznych sanitarnych, elektrycznych i teleinformatycznych, - zagospodarowanie działek przyległych do kamienicy od strony wnętrza kwartału nr 21.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I	
Osiedle	Centrum	
Szczegółowa lokalizacja	ul. Bogusława X 49	
Szacowana wartość	11 763 672,00 PLN	
Środki publiczne	11 763 672,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba pracowników podmiotów gospodarczych funkcjonujących w	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych

	zmodernizowanych budynkach lub ich części	
Jednostka miary	osoby	osoby
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania	do oszacowania
Okres realizacji	2022-2024	

Numer przedsięwzięcia	P.36.	
Tytuł przedsięwzięcia	Kompleksowa renowacja oficyn budynków przy ul. Edmunda Bałuki 20/21 oraz rozbudowa i adaptacja części budynku na cele usługowe	
Wnioskodawca	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Uzasadnienie realizacji	Główne założenie przedsięwzięcia to: • poprawa stanu technicznego budynku, • poprawa jakości zamieszkania, • zwiększenie efektywności energetycznej budynku, • obniżenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery poprzez likwidację ogrzewania piecowego na paliwo stałe, • poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum, • poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki, • obniżenie kosztów eksploatacji budynku w wyniku termomodernizacji budynku.	
Zakres przedsięwzięcia	Stanowi IV etap inwestycji. Obejmuje scalenie oficyny prawej przy ul. Bałuki 21 z oficynami I i II przy ul. Bałuki 20, wyburzenie oficyny środkowej przy ul. Bałuki 21 oraz części południowej oficyny II przy ul. Bałuki 20. W kondygnacji parteru oficyn scalanych planuje się utworzyć lokale użytkowe, które będą ostatnim ogniwem pasażu usługowego wschodzącego do wnętrza kwartału 40. W budynkach zakłada się przebudowę istniejących lokali na ogółem 23 lokale mieszkalne z nowymi podziałami funkcjonalno-użytkowymi oraz 4 lokale użytkowe.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I	
Osiedle	Centrum	
Szczegółowa lokalizacja	ul. Bałuki 20/21	
Szacowana wartość	14 376 210,00 PLN	
Środki publiczne	14 376 210,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych	Liczba pracowników podmiotów gospodarczych funkcjonujących w zmodernizowanych budynkach lub ich części
Jednostka miary	osoby	osoby
Wskaźnik rezultatu	69	do oszacowania
Okres realizacji	2023-2025	

Numer przedsięwzięcia	P.37.
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja wnętrza kwartału nr 33 w Szczecinie
Wnioskodawca	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • poprawa stanu technicznego budynku, • poprawa jakości zamieszkania, • zwiększenie efektywności energetycznej budynku, • obniżenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery poprzez likwidację ogrzewania piecowego na paliwo stałe, • poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum, • poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki, • obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku. Projekt jest kontynuacją inwestycji mieszkaniowych prowadzonych przez STBS od wielu lat w rejonie osiedla Turzyn.
Zakres przedsięwzięcia	Kontynuacja inwestycji mieszkaniowych prowadzonych przez STBS od wielu lat w rejonie osiedla Turzyn. Projekt obejmuje przebudowę 4 budynków oficynowych położonych przy al. Piastów 15 i 16 oraz przy ul. B. Krzywoustego 22 wraz z wykonaniem dwupoziomowego parkingu podziemnego z wjazdem i wyjazdem od ulicy B. Śmiałego 33 (przy Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy) z ok. 180 miejscami postojowymi i zagospodarowaniem terenu wnętrza kwartału. W wyniku planowanej inwestycji powstaną 3 budynki mieszkalne, w tym jeden budynek 3 klatkowy, o łącznej liczbie mieszkań pod klucz – 72 szt.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I
Osiedle	Turzyn
Szczegółowa lokalizacja	teren ograniczony ulicami Krzywoustego, Śmiałego, Chodkiewicza i Aleją Piastów.
Szacowana wartość	150 000 000,00 PLN
Środki publiczne	150 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych
Jednostka miary	osoby
Wskaźnik rezultatu	216
Okres realizacji	1997-2029

Numer przedsięwzięcia	P.38.
Tytuł przedsięwzięcia	Remonty kapitalne budynków i terenów przyległych – Podobszar I
Wnioskodawca	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych
Realizator	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa warunków mieszkaniowych mieszkańców obszaru rewitalizacji- podobszaru I
Zakres przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie składa się z projektów inwestycyjnych polegających na remontach kapitalnych budynków. W zakres prac remontowych wchodzi: • remont dachu i elewacji wraz z ociepleniem, • wykonanie izolacji pionowych i poziomych budynku, • ocieplenie stropów (wraz z naprawą stropów, w przypadku konieczności), • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, • wymiana instalacji elektrycznej, gazowej, wodno-kanalizacyjnej, • wykonanie drenażu, w przypadku konieczności. W ramach projektu planuje się również: • wydzielenie łazienek w lokalach mieszkalnych wraz z wykonaniem c.o. ekologicznego, w których nie zostały jeszcze wykonane, w przypadku możliwości włączenie budynku do sieci miejskiej C.O., • remonty kapitalne klatek schodowych wraz z wymianą wykładzin, • zagospodarowanie terenów zewnętrznych poprzez wykonanie dróg dojazdowych do budynków oraz chodników na dojazdach do budynków, • wykonanie parawanów śmietnikowych, • zagospodarowanie terenów zieleni poprzez nasadzenia drzew i krzewów, • montaż urządzeń placu zabaw i siłowni pod chmurką, w miejscu do tego wydzielonych, • zagospodarowanie terenu poprzez wyznaczenie miejsca „wybiegu dla psów”.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I
Osiedle	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Nowe Miasto
Szczegółowa lokalizacja	• al. Papieża Jana Pawła II 8A, 34 oficyna • ul. Śląska 11 oficyna, 30 oficyna, 35 oficyna lewa i prawa • ul. Monte Cassino 10 oficyna lewa i prawa, 35 oficyna, 37 oficyna • ul. Mazurska 44 oficyna lewa, 45B • ul. Wielkopolska 29 of. • ul. Niedziałkowskiego 22 • ul. Unisławski 23 of. • al. Wyzwolenia 5 oficyna, 77, 77 of., 79, 79 of., 83, 87 of. • ul. Mickiewicza 40 • ul. 5 Lipca 17, 17A – remont dachu i terenu przyległego • ul. Jagiellońska 5 oficyna lewa i prawa, 26 oficyna lewa i prawa, 28 of., 34C • ul. Jagiellońska 33-34 lokale użytkowe (siedziba ZBiLK) • ul. Królowej Korony Polskiej 10, 16, 20 • ul. Pocztowa 5, 40 of., 41 of. • ul. Bolesława Śmiałego 1A of., 4 of., 25 oficyna lewa i prawa, 45 of. • ul. Ściegiennego 40A, 41, 42 • ul. Krzywoustnego 51 oficyna lewa i prawa • ul. Kolumba 3, 3A, 6 of., of. I i II, 6A oficyna lewa, 7, 7 oficyna prawa i wprost, 8, 8 of., 9, 9 of., 79/80 (budynek użytkowy)
Szacowana wartość	200 000 000,00 PLN
Środki publiczne	200 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych
Jednostka miary	osoby

Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.39.
Tytuł przedsięwzięcia	Remonty kapitalne budynków i terenów przyległych – Podobszar II
Wnioskodawca	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych
Realizator	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa warunków mieszkaniowych mieszkańców obszaru rewitalizacji- podobszaru II.
Zakres przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie składa się z projektów inwestycyjnych polegających na remontach kapitalnych budynków. W zakres prac remontowych wchodzi: • remont dachu i elewacji wraz z ociepleniem, • wykonanie izolacji pionowych i poziomych budynku, • ocieplenie stropów (wraz z naprawą stropów, w przypadku konieczności), • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, • wymiana instalacji elektrycznej, gazowej, wodno-kanalizacyjnej, • wykonanie drenażu, w przypadku konieczności, • wydzielenie łazienek w lokalach mieszkalnych wraz z wykonaniem c.o. ekologicznego, w których nie zostały jeszcze wykonane, w przypadku możliwości włączenie budynku do sieci miejskiej c.o., • remonty kapitalne klatek schodowych wraz z wymianą wykładzin, • zagospodarowanie terenów zewnętrznych poprzez wykonanie dróg dojazdowych do budynków, • wykonanie chodników na dościach do budynków, • wykonanie parawanów śmietnikowych, • zagospodarowanie terenów zieleni poprzez nasadzenia drzew i krzewów, • montaż urządzeń placu zabaw i siłowni pod chmurką, w miejscu do tego wydzielonych, • zagospodarowanie terenu poprzez wyznaczenie miejsca „wybiegu dla psów”.
Podobszar	Podobszar II
Osiedle	Drzetowo-Grabowo, Gołęcino-Gocław, Stołczyn, Skolwin
Szczegółowa lokalizacja	• ul. Kościelna 9, 25, 25A, 27, 27A • ul. Nehringa 17, 22, 23, 29, 39, 55 • ul. Policka 28 • ul. Księżnej Dąbrówki 1A-1G, 3, 6, 8, 9, 12, 21, 22, 22A, 24, 24A, 24B, 25, 47, 49 • ul. Kolejowa 6, 7, 9, 10, 11 • ul. Morska 4 • ul. Nad Odrą 24 (teren przyległy), 30, 52, 99, 101, 103, 105, 107, 109, 111, 113, 115 • ul. Lipowa 14, 19, 23A • ul. Koszalińska 2 • ul. Kolska 3 • ul. Światowida 30, 31, 32, 46, 47, 49, 59, 67, 69, 96 • ul. Cegłówka 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 • ul. Gołęcińska 38a-remont muru oporowego- działka 24/1- 24/2 z obrębu 3072 • ul. Strzałowska 42-remont muru oporowego-działka 23/2 z obrębu 3016 • ul. Świętojańska -remont muru oporowego-działka 7/5- 7/6 z obrębu 3016 • ul. Stołczyńska 61, 64, 71, 100A, 100B, 105, 121, 124, 126, 128, 134, 143, 162, 169, 172, 173, 187 • ul. Łomżyńska 29, 34 • ul. Wodna 4 (teren przyległy), 8 (teren przyległy) • ul. Inwalidzka 27 • ul. Parkowa 63 oficyna • ul. Szarotki 12 oficyna

	• ul. Szarotki 13 oficyna • ul. Emilii Plater 4 oficyna
Szacowana wartość	195 000 000,00 PLN
Środki publiczne	195 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych
Jednostka miary	osoby
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.40.		
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja zabudowy mieszkaniowej pomiędzy ulicami Oficerska, Miernicza i Cicha w Szczecinie		
Wnioskodawca	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.		
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.		
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia przedsięwzięcia to: • poprawa stanu technicznego budynku i zagospodarowania przestrzennego, • polepszenie jakości zamieszkania, • zwiększenie efektywności energetycznej budynku, • obniżenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, • spadek emisji substancji szkodliwych do atmosfery poprzez likwidację ogrzewania piecowego na paliwo stałe, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum, • wzrost atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta, • obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku.		
Zakres przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia planuje się: • odnowę obszaru w kwartale ulic Oficerskiej, Mierniczej, Cichej ze starą zabudową mieszkalną, na działkach zabudowanych i niezabudowanych stanowiących własność STBS, wyburzenie istniejącej zabudowy niemieszkalnej i oficyny, nowe zagospodarowanie terenu wraz z parkingiem podziemnym na 38 miejsc postojowych i niezbędnymi przyłączami do sieci miejskiej, • odnowę obszaru starej zabudowy mieszkaniowej z wyburzeniem istniejącej zabudowy niemieszkalnej przy ul. Mierniczej 3, 4 i Oficerskiej 12 oraz przy ul. Lekarskiej 6,7 wraz z zagospodarowaniem terenu, z intensywnym programem zieleni i niezbędnymi przyłączami do sieci miejskiej, • odnowę obszaru starej zabudowy mieszkaniowej z wyburzeniem istniejącej zabudowy niemieszkalnej przy ul. Lekarskiej 1 oraz przy ul. A. Krzywoń 11, wykonanie zabudowy uzupełniającej na działce niezbudowanej przy ul. Lekarskiej 2, wykonanie zagospodarowania terenu z intensywnym programem zieleni i niezbędnymi przyłączami do sieci miejskiej, • odnowę obszaru starej zabudowy mieszkaniowej przy ul. Krzywoń 7, 8 i 9, wyburzenie istniejącej zabudowy niemieszkalnej, wykonanie zabudowy uzupełniającej na działce niezbudowanej przy ul. A. Krzywoń 7 oraz zagospodarowanie terenu z intensywnym programem zieleni i niezbędnymi przyłączami do sieci miejskiej, • utworzenie lokali użytkowych w parterach modernizowanych budynków i w nowych budynkach.		
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II		
Osiedle	Dąbie stare		
Szczegółowa lokalizacja	• ul. Oficerska 4, 4a, 6, 7, 8, 12, • ul. Miernicza 3,4, • ul. Lekarska 1,2, 6,7, • ul. Krzywoń 7,8,9, 11,		
Szacowana wartość	65 219 725,00 PLN		
Środki publiczne	65 219 725,00 PLN		
Środki prywatne	0,00 PLN		
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni
Jednostka miary	osoby	szt.	m ²
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania	do oszacowania	do oszacowania

Okres realizacji	2027-2029
------------------	-----------

Numer przedsięwzięcia	P.41.
Tytuł przedsięwzięcia	Landmark dla Dąbia
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin
Realizator	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie; Stowarzyszenie Miłośników Dąbia i Okolic "Stomido"
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: - wzmocnienie lokalnej tożsamości osiedla oraz punktu wskazywanego przez mieszkańców, jako atut dzielnicy poprzez odnowę zaniedbanego skweru przy pomniku w Dąbiu oraz odpowiedź na zapotrzebowanie mieszkańców (projekt odnowy skweru przed pomnikiem został zgłoszony do Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego i uzyskał 1123 głosy) - zwiększenie uczestnictwa mieszkańców publicznym i kulturalnym – stworzenie „Domu Kultury na Świeżym Powietrzu” poprzez organizację wielofunkcyjnej przestrzeni: - miejsce na świąteczną choinkę, - mały jarmark, - ekspozycje czasowe, - warsztaty m.in. historyczne, - wypoczynek i spotkania w atrakcyjnej przestrzeni, - organizację warsztatów projektowych mające na celu stworzenie projektu nowej dominanty przestrzennej w miejscu usuniętego pomnika, która będzie odzwierciedlać wizję mieszkańców; - współpracę z lokalnym stowarzyszeniem "Stomido" w celu wypracowania programu wspierania tożsamości historycznej miejsca, - połączenie dwóch niewielkich skwerów i przywrócenie temu miejscu funkcji „landamrku” – reprezentacyjnego, charakterystycznego punktu w tkance dzielnicy, wokół którego mogłoby się koncentrować jej życie społeczne - połączenie funkcji reprezentacyjno-edukacyjnej z elementami rekreacyjno-wypoczynkowymi, - zwiększenie dostępności terenu dla osób starszych oraz osób o szczególnych potrzebach poprzez remont nierównych nawierzchni, nieprzystosowanych dotychczas do poruszania się osób starszych i ze szczególnymi potrzebami, - stworzenie miejsca chętnie odwiedzanego przez osoby starsze (planuje się współpracę ze Związkiem Kombatantów).
Zakres przedsięwzięcia	Projekt obejmuje wykonanie kompleksowej odnowy i połączenie dwóch niewielkich skwerów znajdujących się w centralnej części starego Dąbia. Teren do tej pory identyfikowany był z usuniętym pomnikiem Poległym w Walce o Wyzwolenie Dąbia. Planowana odnowa ma na celu zbudowanie nowego wizerunku tej przestrzeni. Budowanie tożsamości miejsca poprzez stworzenie razem z mieszkańcami projektu nowej dominanty przestrzennej. W ramach tej inicjatywy zorganizowane zostaną spotkania warsztatowe. Nowoczesna, reprezentacyjna przestrzeń będzie centrum aktywności lokalnej. W ramach odnowy zastosowane zostaną reprezentacyjne detale architektoniczne m.in. nowe oświetlenie, nowe nawierzchnie, stojak na świąteczną choinkę, amfiteatralnie ułożone siedziska, stojaki rowerowe, stylizowany słup / tablica na ogłoszenia lokalne. Takie rozwiązania projektowe w tej przestrzeni umożliwią działalności dydaktyczno-kulturalną oraz wystawienniczą i artystyczną. Ponadto wprowadzone zostaną atrakcyjne nasadzenia. Zachowany i uzupełniony zostanie szpaler drzew po obu stronach skweru. W ramach zadania zostaną wyremontowane istniejące nawierzchnie ciągów komunikacyjnych i dostosowane do potrzeb osób starszych i ze szczególnymi potrzebami. Zlikwidowane też zostaną bariery architektoniczne. Projekt zakłada ograniczenie możliwości parkowania w rejonie skwerów, spowolnienie i wyciszenie ruchu samochodowego oraz wsparcie infrastruktury pieszo-rowerowej.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Dąbie stare
Szczegółowa lokalizacja	ul. Józefa Mianowskiego, obręb nr 4035, nr działki 8 i 26/11

Szacowana wartość	2 000 000,00 PLN	
Środki publiczne	2 000 000,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni
Jednostka miary	osoby/rok	m ²
Wskaźnik rezultatu	3 705	5 087
Okres realizacji	2025-2027	

Numer przedsięwzięcia	P.42.
Tytuł przedsięwzięcia	Rewaloryzacja parku na placu Słowiańskim (przy ul. Racławickiej)
Wnioskodawca	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie
Realizator	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • odnowa publicznego terenu zieleni miejskiej, znajdującego się w centrum starego Dąbia, w sąsiedztwie zieleńca przy ścieżce rowerowej wzdłuż rzeki Płoni, budynków mieszkalnych, usługowych i szkolnych, Miejskiego Ośrodka Kultury – Klubu Delta, Komisariatu Policji czy stacji PKP, • uporządkowanie i unowocześnienie przestrzeni publicznej (ewentualna zmiana kompozycji), • zwiększenie dostępności terenu dla osób starszych oraz osób o szczególnych potrzebach – remont nierównych nawierzchni, • wzmacnianie postaw obywatelskich i aktywności społecznej poprzez nawiązanie współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników Dąbia i okolic „STOMiDO” w zakresie wypracowania nowoczesnej i efektywnej formy eksponowania historii dzielnicy, • poprawa stanu zieleni - przeprowadzenie kompleksowych zabiegów pielęgnacyjnych istniejącego drzewostanu i wprowadzenie nowych atrakcyjnych nasadzeń, wydzielenie stref funkcjonalnych poprzez zastosowanie nasadzeń, • wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa – wprowadzenie nowoczesnych elementów małej architektury, nawierzchni i oświetlenia, • wzbogacenie placu zabaw (nowe, mniej oczywiste urządzenia zabawowe) oraz zaproszenie do korzystania z terenu przez osoby dorosłe i starsze. Odpowiedź na potrzebę rozbudowy placu zabaw zgłaszali Radni Osiedlowi. Do Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego zgłoszono również projekt zawierający podobne założenia.
Zakres przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie zakłada stworzenie nowoczesnego terenu zieleni miejskiej, łączącego funkcje rekreacyjne z prospołecznymi i edukacyjnymi. W ramach projektu przewiduje się: • wprowadzenie elementów niebiesko- zielonej architektury, • zastosowanie elementów małej architektury dostosowanych do potrzeb wszystkich grup wiekowych, • doposażenie i rozbudowę placu zabaw poprzez wprowadzenie nowych urządzeń zabawowych i/lub elementów naturalnych typu kłody, palisady, • wprowadzenie rozwiązań umożliwiających korzystanie z terenu osobom z niepełnosprawnościami – specjalne huśtawki i wyposażenie do ćwiczeń oraz zastosowanie nowych nawierzchni (ewentualna zmiana układu kompozycyjnego alejek), • poprawę poczucia bezpieczeństwa poprzez wymianę starego i wprowadzenie nowego, dodatkowego oświetlenia, • przeprowadzenie kompleksowej pielęgnacji istniejącego dojrzewającego i zaawansowanego wiekiem drzewostanu oraz wzbogacenie istniejącej kompozycji poprzez wprowadzenie krzewów ozdobnych, • aktywizację mieszkańców dzielnicy poprzez organizację warsztatów mających na celu wypracowanie we współpracy z lokalnym środowiskiem nowej atrakcyjnej formy instalacji edukacyjnej poświęconej historii Dąbia w miejsce funkcjonującego pomnika.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Dąbie stare
Szczegółowa lokalizacja	Plac Słowiański, powierzchnia 19767 m ² . Obręb nr 4034, działka nr 2/3
Szacowana wartość	5 000 000,00 PLN
Środki publiczne	5 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN

Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni
Jednostka miary	osoby/rok	m ²
Wskaźnik rezultatu	4 946	19 767
Okres realizacji	2025-2027	

Numer przedsięwzięcia	P.43.
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w Szkole Podstawowej nr 11 im. UNICEF-u
Wnioskodawca	Szkoła Podstawowa nr 11 im. UNICEF-u
Realizator	Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest przebudowa istniejącego boiska do koszykówki z trybunami, do piłki nożnej i placu „apelowego”. Istniejąca w obecnej chwili nawierzchnia boisk nie spełnia oczekiwań stawianych obiektom sportowo-zabawowym służącym rekreacji. W trakcie korzystania z obiektu istnieje zagrożenie doznania kontuzji w wyniku upadku na utwardzone podłoże. Modernizacja boiska przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa podczas lekcji wychowania fizycznego, jak i korzystania po lekcjach. Celem projektu jest również zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom przebywającym na boisku, placu zabaw, terenach trawiastych wokół szkoły oraz właściwe zabezpieczenie majątku obiektu. Realizacja projektu będzie polegała na usunięciu skorodowanego starego niebezpiecznego dla użytkowników ogrodzenia. Aby zapewnić bezpieczeństwo użytkownikom terenów wokół szkoły należy zastosować ogrodzenie przystosowane do potrzeb dzieci i ogółu mieszkańców, mając na względzie położenie szkoły i usytuowanie zewnętrznych zagrożeń, takich jak bardzo ruchliwa ulica. Powinno ono uniemożliwić osobom niepowołanym wtargnięcie na teren szkoły. Ponadto celem projektu jest eliminacja przecieków instalacji kanalizacyjnej i powstrzymanie przed odcięciem budynku szkoły, jej użytkowników, pracowników, uczniów oraz mieszkańców od dostępu do tej sieci.
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu obejmuje następujące elementy: • remont boiska do koszykówki o wymiarach 67mx35m poprzez: ◦ wymianę istniejącej nawierzchni twardej (stary beton) na nawierzchnię z płytek sportowych, które są wykonane z polipropylenu, ◦ montaż koszy (siatki), ◦ umieszczenie ławeczek i koszy na śmieci, ◦ montaż piłkochwyty, ◦ likwidację starych trybun, • remont boiska do piłki nożnej o wymiarach 50mx31m poprzez: ◦ wymianę istniejącej nawierzchni na trawę syntetyczną, ◦ montaż bramek, ◦ umieszczenie ławeczek i koszy na śmieci, ◦ montaż piłkochwyty. • wymianę istniejącej nawierzchni placu „apelowego” twardej (stare płyty chodnikowe) na nawierzchnię z kostki brukowej o wymiarach 32mx 41m • ogrodzenie placu zabaw materiałem panelowym o długości ok. 74 mb z paneli w wysokości 1 m, wykonanych z drutu min. Ø 4 mm bez ostrych zakończeń, ocynkowanych i malowanych proszkowo w kolorze zielonym. • wymianę instalacji sieci kanalizacyjnej o długości około 100 m, • wykonanie robót budowlanych polegających na rozbiórce starego ogrodzenia i założeniu nowego ogrodzenia z elementów stalowych.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Drzetowo-Grabowo
Szczegółowa lokalizacja	• ul. Stanisława Dubois 38, obręb 3027, dz. nr 2/14, (Nad Odrą 27) • ul. Emilii Plater 20 Szczecin, obręb 3013, działka nr 2
Szacowana wartość	3 432 000,00 PLN
Środki publiczne	3 432 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	1 000
Okres realizacji	2024-2025

Numer przedsięwzięcia	P.44.
Tytuł przedsięwzięcia	Centrum hotelowo-konferencyjno-wystawiennicze z centrum integracji społecznej.
Wnioskodawca	„ARCHE” S.A.
Realizator	„ARCHE” S.A.
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • czynna ochrona zabytku, poprzez remont zabytkowego zespołu zabudowy przemysłowej dawnego młyna parowego, później olejarni, wpisanego do rejestru zabytków i nadanie nowego życia budynkowi pofabrycznemu wyłączonego z produkcji, • przeznaczenie obiektu na centrum hotelowo-konferencyjno-wystawiennicze; • estetyzacja oraz zwiększenie wartości użytkowej przestrzeni dzielnicy Żelechowa; • przebudowa i budowa nowych sieci podziemnych, w większości wyeksploatowanych; • stworzenie w ramach prowadzenia prac rewitalizacyjnych: lokalnego centrum dla społeczności, Centrum Kultury, księgarni, Muzeum Starej Olejarni i miejsca usług podstawowej potrzeby, • zapewnienie usług i dostępu do infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych, • stworzenie nowych miejsc pracy; • aktywizacja gospodarcza regionu poprzez poprawę współpracy z zagranicą, głównie z Niemcami i Skandynawią.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach całego przedsięwzięcia zostanie zaadaptowana zabytkowa substancja na potrzeby centrum hotelowo-konferencyjno-wystawiennicze o powierzchni użytkowej wynoszącej ok. 4 000 m². Całość prac zostanie wykonana zgodnie z zasadami konserwatorskimi i użyciem materiałów konserwatorskich pod nadzorem osób uprawnionych. Dodatkowo na działce nr 47 zostanie zrealizowany budynek hotelowy, zwiększający potencjał miejsc noclegowych miejsca, o powierzchni użytkowej liczącej ok. 4 000 m². Zakres prac obejmuje: • sporządzenie kompletnej dokumentacji projektowej do uzgodnienia z WKZ i pozwolenia na budowę, • opracowanie dokumentacji technicznej i wykonawczej pozwalającej na zabezpieczenie obiektu na I etapie oraz realizacji na etapie budowy, • wyburzenie muru od strony ul. Dębogórskiej i otworzenie przestrzeni dla lokalnej społeczności w formie placu frontowego, • montaż tablic informacyjnych o historii miejsca, • zapewnienie dostępu osobom ze szczególnymi potrzebami zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania. W ramach projektu zakłada się remediację prowadzącą do przywrócenia zanieczyszczonego terenu do stanu niezagrażającego ludziom i środowisku. Centrum zostanie wyposażone w liczbę miejsc postojowych wymaganych zapisami miejscowego planu, w liczbie nie skutkującej zaburzeniem komunikacji i parkowania dla istniejącej substancji sąsiedzkiej. Po oddaniu do użytkowania zespołu zostanie otwarte centrum z zapewnioną obsługą, w tym wykwalifikowaną kadrą oraz pracownikami fundacji im. Leny Grochowskiej.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Golecino-Gocław/ Żelechowa
Szczegółowa lokalizacja	ulica Dębogórska 31,32,33 w Szczecinie; Podobszar II- teren w granicach administracyjnych osiedla: Żelechowa i Golecino-Gocław; mpzp „Żelechowska-Widuchowska” (Uchwała Nr XXVI/769/21 RMS z dn. 23 lutego 2021 r.); dz. nr ewid. 47 i 20/4 z obr. ewid. 326201_1.3031.
Szacowana wartość	80 000 000 PLN
Środki publiczne	8 000 000 PLN
Środki prywatne	72 000 000 PLN

Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części	Liczba zorganizowanych wydarzeń w zmodernizowanych budynkach lub ich części	Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych
Jednostka miary	osoby/rok	osoby/rok	osoby/rok	szt.	szt.
Wskaźnik rezultatu	65 000	200	720	4	62
Okres realizacji	2024-2026				

Numer przedsięwzięcia	P.45.	
Tytuł przedsięwzięcia	Restrukturyzacja zieleni urządzonej nadwodnej parku Koczego – ul. Grobla	
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	
Realizator	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • realizacja polityki przestrzennej miasta poprzez restrukturyzację terenu parku w obszarze wskazanym do strukturalnych przekształceń (rewitalizacja przestrzeni osiedla Gołęcino-Gocław, które docelowo powinno stanowić wielofunkcyjną przestrzeń publiczną: odpowiadającą potrzebom lokalnej społeczności, wyposażoną w usługi społeczne, służącą wzmacnianiu więzi społecznych i realizacji codziennych potrzeb w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania, • realizacja polityki przestrzennej miasta poprzez wykorzystanie lokalnego potencjału miejsca – lokalnych terenów nadwodnych osiedla, zagospodarowania nabrzeża z możliwością rozwoju transportu wodnego i sportów wodnych, • podniesienie jakości życia mieszkańców osiedla, realizacja miasta krótkich odległości, kompaktowości osiedla, • rewitalizacja historycznej zieleni urządzonej przy ulicy Grobla, • poprawa dostępu mieszkańców do zieleni ogólnodostępnej i terenów rzeki Odry, • realizacja systemu błękitno-zielonej infrastruktury, • zwiększenie wartości użytkowej przestrzeni, estetyzacja, tradycja miejsca (uzdrowskiej, rekreacyjnej, spacerowej, widokowej), • zapewnienie dostępu do infrastruktury/usług osobom ze szczególnymi potrzebami, • integracja społeczna i ekologiczna systemu zieleni miasta, adaptacja do zmian klimatu, • zwiększenie aktywności obywatelskich na terenach wspólnych, wzmocnienie więzi społecznych.	
Zakres przedsięwzięcia	Restrukturyzacja parku Koczego będzie oparta na działaniach w plenerze, w tym zagospodarowaniu terenu parku polegającą na wytyczeniu ścieżek i ciągu pieszo-jezdnych, rekompozycji zieleni, wykształceniu strefy rekreacji i wypoczynku dla wszystkich grup wiekowych, zapewnieniu dostępu osobom ze szczególnymi potrzebami zgodnie z zasadami uniwersalnego planowania. W ramach projektu zostaną wybudowane nabrzeża dla jednostek pływających. Mieszkańcy będą mieli bezpośredni dostęp do rzeki.	
Podobszar	Poza obszarem rewitalizacji	
Osiedle	Gołęcino-Gocław	
Szczegółowa lokalizacja	ul. Grobla – osiedle Gołęcino-Gocław – Podobszar II; mpzp „Tor Wodny”	
Szacowana wartość	do oszacowania	
Środki publiczne	do oszacowania	
Środki prywatne	do oszacowania	
Miernik rezultatu	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych
Jednostka miary	m ²	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania	do oszacowania
Okres realizacji	2024-2034	

Numer przedsięwzięcia	P.46.	
Tytuł przedsięwzięcia	Wykształcenie Lokalnego Centrum Usług wraz z rewitalizacją zieleni urządzonej – Wzgórze Kupały	
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	
Realizator	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: • realizacja polityki przestrzennej miasta poprzez wykształcenie Lokalnego Centrum Usług w obszarze wskazanym do strukturalnych przekształceń (rewitalizacja przestrzeni osiedla Gołęcino-Gocław), które docelowo powinno stanowić wielofunkcyjną przestrzeń publiczną: odpowiadającą potrzebom lokalnej społeczności, wyposażoną w usługi społeczne, służącą wzmocnieniu więzi społecznych i realizacji codziennych potrzeb w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania, • podniesienie jakości życia mieszkańców osiedla, • realizacja miasta krótkich odległości, kompaktowości osiedla, • integracja społeczna i ekologiczna systemu zieleni miasta, • adaptacja do zmian klimatu, • rewitalizacja historycznej zieleni urządzonej na Wzgórzu Kupały, • przywrócenie tradycji miejsca (uzdrowiskowej, rekreacyjnej, spacerowej, widokowej), • poprawa dostępu do zieleni urządzonej ogólnodostępnej w osiedlu, • zwiększenie wartości użytkowej przestrzeni, estetyzacja, tradycja miejsca i kompozycji, • zapewnienie dostępu do infrastruktury/usług osobom ze szczególnymi potrzebami- zwiększenie aktywności obywatelskich na terenach wspólnych, wzmocnienie więzi społecznych.	
Zakres przedsięwzięcia	Zakres planowanych prac obejmuje działania w plenerze, zagospodarowanie terenu, adaptację, zapewnienie dostępu osobom ze szczególnymi potrzebami zgodnie z zasadami uniwersalnego planowania.	
Podobszar	Podobszar II	
Osiedle	Gołęcino-Gocław	
Szczegółowa lokalizacja	WZGÓRZE KUPAŁY – osiedle Gołęcino-Gocław – ul. Marzanny/Strzałowska; obowiązuje mpzp – „Gołęcino-Świętojańska” (uchwała RMS Nr XLIX/1335/23) z 25.04.2023 r.	
Szacowana wartość	do oszacowania	
Środki publiczne	do oszacowania	
Środki prywatne	do oszacowania	
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni
Jednostka miary	osoby/rok	m ²
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania	do oszacowania
Okres realizacji	2024-2034	

Numer przedsięwzięcia	P.47.		
Tytuł przedsięwzięcia	Stawy Bliźniaki – błękitno-zielony azyl dla Golęcina i Żelechowej		
Wnioskodawca	Arkadiusz Lisiński, Przewodniczący Rady Osiedla Żelechowa		
Realizator	Gmina Miasto Szczecin		
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: • podniesienie bezpieczeństwa eksploatacji zbiorników retencyjnych, • renowacja infrastruktury hydrotechnicznej, • stworzenie wokół nich atrakcyjnej przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców Golęcina i Żelechowej. Projekt zniweluje deficyt urządzonych przestrzeni publicznych i podniesie atrakcyjność okolicznych obszarów zamieszkania.		
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu planuje się • oczyszczenie obydwu zbiorników z zanieczyszczeń, • wyremontowanie lub wybudowanie nowych ścian szczelnych oraz wzmocnienie linii brzegowej, • wytyczenie alejki rekreacyjnej wokół stawów, • wyremontowanie ulic Studziennej i Widuchowskiej, z uwzględnieniem zwiększenia natężenia ruchu pieszego i rowerowego, • zaprojektowanie i wybudowanie ciągu pieszego w relacji ulicy Widuchowskiej w pobliżu Boiska Orlik przy ulicy Paproci oraz w kierunku Parku Tilebein, • zaprojektowanie i wybudowanie polany rekreacyjnej na terenie przyległym do dolnego stawu, z zachowaniem i uzupełnieniem drzewostanu. W ramach realizacji powyższego zakresu należy zastosować rozwiązania pozbawione barier architektonicznych.		
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II		
Osiedle	Żelechowa		
Szczegółowa lokalizacja	• obręb nr 3022, działki nr 8/2, 10/2, 23/6, 23/9 (z wyłączeniem terenu inwestycyjnego dla Gminy Miasta Szczecin) • działka nr 5, 24, 6, 23/11 (teren 1U komunikacja pomiędzy ulicą Studzienną a terenem przy Stawach Bliźniakach)		
Szacowana wartość	8 000 000,00 PLN		
Środki publiczne	8 000 000,00 PLN		
Środki prywatne	0,00 PLN		
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Długość ulic, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	Długość ciągów pieszych, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników
Jednostka miary	osoby/rok	m	m
Wskaźnik rezultatu	15 000	500	500
Okres realizacji	2024-2030		

Nazwa przedsięwzięcia	P.48.
Tytuł przedsięwzięcia	Stanica wodniacka „Wodna”
Wnioskodawca	Stowarzyszenie Skolwin i My
Realizator	Stowarzyszenie Skolwin i My
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest budowa ogólnodostępnej stacji wodniackiej, która pozwoli na udostępnienie możliwości korzystania z akwenów Cieśnicy, Łarpii oraz jeziora Dąbie dla mieszkańców północnych zdegradowanych nadodrzańskich osiedli Skolwina i Stołczyna. Dzieci i młodzież będą mogli wziąć udział w działaniach edukacyjnych dotyczących korzystania z akwenów oraz zasad bezpieczeństwa, które powinny być stosowane.
Zakres przedsięwzięcia	Zakres prac obejmuje: • zaprojektowanie Stacji i uzyskanie niezbędnych zezwoleń, • zakup i montaż kilku pomostów do cumowania kajaków i małych łodzi, • budowa pawilonów lub zakup magazynu-namiotu do przechowywania sprzętu wodnego, • budowa drewnianego pawilonu biurowo-socjalnego-gastronomicznego, • ustawienie wiat ogniskowych, ławek, koszy na śmieci, parkingów dla rowerów, • zakup sprzętu pływającego: kajaków z wyposażeniem, łodzi z napędem elektrycznym, łodzi asekuracyjnej. Działania społeczne przewidywane do realizacji to: • propagowanie turystyki kajakowej, • przygotowanie i prowadzenie wycieczek kajakowych, • organizowanie wydarzeń wodniackich z koncertami szantowymi, • organizowanie działań proekologicznych (sprzątanie akwenów i ich brzegów). W ramach projektu zakłada się przygotowanie ułatwień przy wsiadaniu i wysiadaniu z kajaków dla osób z niepełnosprawnościami. W celu wprowadzenia racjonalnej gospodarki wodami opadowymi rekomenduje się: • wykorzystanie retencjonowanej w podziemnych zbiornikach wody opadowej do podlewania roślin lub rozważenie alternatywy w postaci zagospodarowania wód deszczowych w formie obiektu błękitno-zielonej infrastruktury, • wykonanie nawierzchni ciągów jezdni i parkingów z nawierzchni przepuszczalnej, • zachowanie istniejącej zieleni wysokiej - szczególnie w ramach budowy parkingu. Sugeruje się, aby program funkcjonalny proponowanego zagospodarowania terenu zieleni wybiegał ponad ścieżkę edukacyjną i zakładał urządzenie wielofunkcyjnej przestrzeni rekreacyjnej z miejscem do integracji i z miejscem do cichego wypoczynku dla mieszkańców.
Podobszar rewitalizacji	Poza obszarem rewitalizacji
Osiedle	Skolwin
Szczegółowa lokalizacja	obręb nr 3050, nr działki 43, brzeg Odry
Szacowana wartość	5 000 000,00 PLN
Środki publiczne	4 900 000,00 PLN
Środki prywatne	100 000,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	1 000
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.49.	
Tytuł przedsięwzięcia	Bezpieczna szkoła na Stołczynie	
Wnioskodawca	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	
Realizator	Gmina Miasto Szczecin	
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest zapewnienie maksymalnego bezpieczeństwa rodzicom i dzieciom poruszającym się na terenie Szkoły Podstawowej Nr 9 oraz dróg prowadzących do niej. Do placówki można dojść dwiema drogami: asfaltową drogą przelotową pomiędzy budynkami przy ul. Kościelnej 43 i 45 oraz drogą wewnętrzną, brukowaną polbrukiem pomiędzy domami przy ul. Dąbrówki 8 i 12. W chwili obecnej zupełnie nie widać ograniczenia ruchu, przy pomocy znaków drogowych (zakaz wjazdu od ul. Kościelnej czy „droga wewnętrzna” od ul. Dąbrówki). Droga od ul. Kościelnej ma kluczowe znaczenie. Od jej strony znajdują się przystanki autobusowe, z których korzystają uczniowie i ich opiekunowie. To wąska ścieżka (3-4 m), którą jednocześnie poruszają się matki z dziećmi w wózku odprowadzające starsze dzieci do przedszkola i szkoły (w szkole znajduje się punkt przedszkolny), dzieci samodzielnie idące do szkoły, rodzice odwożący dzieci samochodami, pracownicy oraz obsługa szkoły. Momentami na tej drodze da się odczuć niebezpieczeństwo drogowe. Rodzice i dzieci skarżą się, że są obtrąbiani przez jadących samochodami lub zmuszone są schodzić na pobocze porośnięte pokrzywami. Należy wspomnieć, że cztery lata temu miało miejsce niegroźne poturbowanie dziecka przez rodzica jadącego samochodem. Wewnętrzny parking szkoły nie zapewnia miejsca na manewry, jakie tam się odbywają w godzinach przywożenia i odbierania dzieci. Opiekunki dzieci przedszkolnych mają problem, by dostać się z dziećmi bezpiecznie na plac zabaw, który znajduje się też na terenie szkoły. Drogi tej nie da się zamknąć zupełnie, tak jak drogi od strony ul. Dąbrówki. Należy jednak ten ruch samochodów tu zmniejszyć i upłynnić.	
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu obejmuje następujące elementy: • budowę parkingu dla rodziców odwożących i odbierających dzieci przy ul. Kościelnej, nieopodal przystanku „Dąbrówki” w kierunku Kołłątaja, w miejscu dawnej zatoki autobusowej, • utworzenie parkingu na 10-15 aut, • fizyczne zablokowanie przejazdu samochodów na końcu ścieżki od ul. Kościelnej betonowymi donicami, z pozostawieniem miejsca na przejście pomiędzy nimi pieszo, z wózkiem dziecięcym czy wózkiem dla niepełnosprawnych, • założenie ruchomej blokady na wjeździe od strony ul. Dąbrówki (bramy, szlabanu, blokady jak do parkowania), która pozwoli dostać się na teren szkoły pracownikom, obsłudze oraz ewentualnym służbom (policji, pogotowiu), • założenie monitoringu obejmującego cały teren szkoły, łącznie z wjazdami, placem zabaw oraz boiskami, • naprawę placu zabaw na terenie szkoły.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II	
Osiedle	Stołczyn	
Szczegółowa lokalizacja	• Szkoła Podstawowa nr 9, ul. Księżnej Dąbrówki 10, obręb Nad Odrą 62, działka nr 2/20, • parking przy ul. Kościelnej, obręb Nad Odrą 60, działka nr 2/6 (przy obszarze rewitalizacji)	
Szacowana wartość	550 000,00 PLN	
Środki publiczne	550 000,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba urządzeń lub obiektów infrastruktury transportowej, które przyczynią się do podniesienia bezpieczeństwa użytkowników transportu zbiorowego i indywidualnego	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych

Jednostka miary	szt.	szt.
Wskaźnik rezultatu	3	12
Okres realizacji	2025	

Numer przedsięwzięcia	P.50.
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej przy Szkole Podstawowej nr 9 w Szczecinie
Wnioskodawca	Szkoła Podstawowa nr 9 im. kmdra ppor. Jana Grudzińskiego w Szczecinie
Realizator	Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Plac zabaw na boisku szkolnym przy Szkole Podstawowej nr 9 w Szczecinie powstał w 2011 roku ze środków UE. W placówce funkcjonują dwa oddziały przedszkolne. Małe dzieci z przedszkola, uczniowie z młodszych klas oraz okoliczni mieszkańcy stale się bawią na tym placu. Jednak z powodu braku środków na jego remont, przebywanie na nim jest coraz mniej komfortowe i staje się mało bezpieczne. Wyposażenie placu w sporej części zostało zdewastowane przez wandalę, częściowo uległo naturalnemu zniszczeniu. Ze względów bezpieczeństwa część zabawek musiała zostać zdemontowana. Ogrodzenie boiska szkolnego przy Szkole Podstawowej nr 9 w Szczecinie powstało kilkadziesiąt lat temu. Jest to ogrodzenie palisadowe, przemysłowe. Z uwagi na upływ czasu i skorodowanie metalu, ogrodzenie zagraża bezpieczeństwu dzieci przebywających na boisku szkolnym. Z jednej strony boiska część ogrodzenia wykonano z płyt betonowych, które są również w bardzo złym stanie technicznym (pokruszony beton, pourywane elementy paneli). W sporej części ogrodzenie zostało zdewastowane przez złodziei i wandalę, a częściowo uległo naturalnemu zniszczeniu. W tej chwili ogrodzenie boiska szkolnego nie spełnia swojego zadania.
Zakres przedsięwzięcia	Modernizacja/remont placu zabaw obejmuje: • demontaż starych urządzeń i starej nawierzchni, • utylizację starej nawierzchni, • wylanie nowej nawierzchni poliuretanowej, • montaż nowego wyposażenia placu zabaw. Modernizacja/remont ogrodzenia boiska szkolnego będzie polegać na: • rozbiórce i utylizacji starego ogrodzenia, • wylaniu podmurówki pod ogrodzenie, • montażu nowego ogrodzenia.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Stołczyn
Szczegółowa lokalizacja	Szkoła Podstawowa nr 9 im. kmdra ppor. Jana Grudzińskiego w Szczecinie, ul. ks. Dąbrówki 10
Szacowana wartość	551 090,00 PLN
Środki publiczne	551 090,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	1 000
Okres realizacji	2024-2026

Numer przedsięwzięcia	P.51.
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja placu zabaw przy ul. Montherskiej
Wnioskodawca	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”
Realizator	Gmina Miasto Szczecin, Spółdzielnia Mieszkaniowa "Dom nad Odrą"
Uzasadnienie realizacji	Na Stołczynie zlokalizowano bardzo niewielkie skupienie nowoczesnych placów zabaw dla dzieci. Istnieje kilka miejsc, gdzie mogą obiekty te powstać. Ich wyposażenie jest już przestarzałe i mocno zniszczone. Tego typu plac zabaw może powstać m.in. przy ul. Montherskiej. Celem projektu jest modernizacja placu zabaw dla dzieci. Ma on być bezpieczny i atrakcyjny dla wszystkich jego użytkowników: najmłodszych dzieci z rodzicami, dzieci w wieku szkolnym i młodzieży oraz dorosłych. Teren placu zabaw jest własnością spółdzielni mieszkaniowej Dom nad Odrą i zajmuje powierzchnię ok. 1500 m ² .
Zakres przedsięwzięcia	Teren placu zabaw zostanie podzielony na cztery strefy: • I strefa - plac zabaw dla maluchów w wieku 0-3/4 lata, gdzie znajdą się urządzenia dostosowane do ich wzrostu oraz możliwości fizycznych (bezpieczne huśtawki, niska zjeżdżalnia, piaskownica, domek z elementami sensorycznymi, koniki na sprężynach) oraz ławki dla rodziców. Całość zostanie przykryta dachem-żaglem, który będzie pozwalał na korzystanie z placu zarówno w dni upalne, jak i deszczowe. • Plac zabaw dla starszaków do ok. 11-12 lat. Tutaj znajdą się dostosowane dla wieku i możliwości fizycznych urządzenia, takie jak: duża zjeżdżalnia, huśtawki, pajęczyny do wspinania się oraz „kamienie”- siedziska. • Strefa młodzieżowa – składającą się z mini boiska uniwersalnego o powierzchni ok. 100 m², stołu do ping ponga (można wykorzystać ten, który aktualnie stoi na placu), ścianki do ekspresji artystycznej i ławki do siedzenia. • Strefa wyciszenia dla dorosłych złożona z ławeczek pod pergolą i stolik. Teren powinien być objęty działaniami w zakresie zagospodarowania zielenią, która jest niezbędnym elementem placu zabaw. Kompleksowe zagospodarowanie terenu powinno również obejmować montaż małej architektury- ławek, koszy na śmieci. Ze względu na fakt, że na granicy placu zabaw znajduje się szpaler krótkowiecznej topoli włoskiej przedsięwzięcie powinno obejmować gospodarkę drzewostanem, w tym ocenę stanu zdrowotnego drzew i ewentualne konieczne zabiegi pielęgnacyjne.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Stołczyn
Szczegółowa lokalizacja	ul. Montherska, obręb nr 62, działka nr 2/10
Szacowana wartość	1 000 000,00 PLN
Środki publiczne	1 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	10 950
Okres realizacji	2025-2026

Numer przedsięwzięcia	P.52.	
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja placu przy ul. Nehringa	
Wnioskodawca	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	
Realizator	Gmina Miasto Szczecin	
Uzasadnienie realizacji	Na Stołczynie dostrzegalny jest problem braku przestrzeni publicznych z zagospodarowaną zielenią, przeznaczonych na relaks i spędzania czasu wolnego na powietrzu. Poza tym okolica kościoła zasługuje na godną estetykę. Plac przy ul. Nehringa to dawny historyczny plac wsi Stołczyn. Takie place były miejscem reprezentacyjnym. Dziś, miejsce te stanowi zbiorowisko nielegalnego placu zabaw ze śmietnikami. Celem projektu jest remont i odnowa tego placu oraz nadanie mu ponownie reprezentacyjnego charakteru.	
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu obejmuje: • modernizacja placu przy ul. Nehringa, • wyznaczenie alejek spacerowych, • ustawienie ławek, • nasadzenia ozdobne.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II	
Osiedle	Stołczyn	
Szczegółowa lokalizacja	ul. Nehringa 37-41, obręb Nad Odrą 56, dz. 13/6-13/8 – plac; parking- dz. 8/39	
Szacowana wartość	800 000,00 PLN	
Środki publiczne	800 000,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych
Jednostka miary	osoby/rok	szt.
Wskaźnik rezultatu	6 000	12
Okres realizacji	2028-2029	

Numer przedsięwzięcia	P.53.		
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja historycznej zabudowy ulicy Dąbrówki		
Wnioskodawca	Rada Osiedla Stołczyn		
Realizator	Gmina Miasto Szczecin		
Uzasadnienie realizacji	Głównym celem projektu jest odnowa cennego historycznie odcinka zabudowy wzdłuż ulicy Księżnej Dąbrówki. Obszar ten jest charakterystyczny dla osiedla Stołczyn z perspektywy walorów historycznych. W II połowie XIX wieku wraz z istotnym dla Szczecina rozwojem gospodarki rozbudowie uległa również zabudowa Stołczyna, która tworzy charakterystyczny klimat tego osiedla. Jej zachowanie dla przyszłych pokoleń powinno stać się obowiązkiem mieszkańców. Wiele budynków wybudowanych w XIX wieku pozostaje przez dziesiątki lat bez kompleksowych remontów. W konsekwencji doprowadziło to do ich całkowitego zniszczenia i rozbiórki.		
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu obejmuje: • remont 4 kamienic (ich punkty adresowe wskazano w szczegółowej lokalizacji), • remont jezdni i chodnika na odcinku od skrzyżowania z ul. Kościelną do połączenia z chodnikiem, rozciągającym się w sąsiedztwie z budynkiem Księżnej Dąbrówki 31, • podniesienie walorów przestrzeni publicznej poprzez wprowadzenie rozwiązań ekologicznych (segregacji odpadów), • wykorzystanie zagospodarowanych i zamieszkałych obecnie budynków.		
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II		
Osiedle	Stołczyn		
Szczegółowa lokalizacja	• Księżnej Dąbrówki 14, nr działki 11/4 • Księżnej Dąbrówki 18, nr działki 11/6 • Księżnej Dąbrówki 20, nr działki 11/1 • Księżnej Dąbrówki 31, nr działki 57		
Szacowana wartość	5 000 000,00 PLN		
Środki publiczne	5 000 000,00 PLN		
Środki prywatne	0,00 PLN		
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych	Długość ciągów pieszych, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	Długość ulic, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników
Jednostka miary	osoby	m	m
Wskaźnik rezultatu	500	560	560
Okres realizacji	2025-2027		

Numer przedsięwzięcia	P.54.
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja obiektu sportowego „Tor Kolarski”
Wnioskodawca	Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji w Szczecinie
Realizator	Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest nadanie nowej jakości kompleksowi sportowemu „Tor Kolarski” i przywrócenie jego funkcjonalności. Ze względów szkoleniowych jest obiektem strategicznym dla polskiego kolarstwa, drugim zadaszonym torem kolarskim w Polsce i jedynym takim obiektem w tej części kraju. Modernizacja toru kolarskiego i infrastruktury kompleksu sportowego ma na celu rozszerzenie już częściowo realizowanej funkcji społecznej i celu sportowego rozszerzoną o ofertę rekreacyjną. Modernizacja obiektu i uzyskanie nowego wizerunku poprawi estetykę terenu i wpłynie na ożywienie społeczno-gospodarcze dzielnicy. Możliwość organizowania zawodów sportowych i imprez komercyjnych na zmodernizowanym obiekcie podniesie wartość potencjału ekonomicznego całego obszaru objętego oddziaływaniem projektu (m.in. poprzez wzrost liczby osób odwiedzających obiekt, w tym turystów).
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu obejmuje następujące elementy: • remont konstrukcji stalowej oraz pokrycia dachu toru kolarskiego, • remont trybun toru kolarskiego, • modernizacja elewacji i oświetlenia toru kolarskiego, • zagospodarowanie terenu w elementy małej architektury: ławki, siedziska, komponenty siłowni zewnętrznych, • modernizacja boiska do piłki plażowej. Zakres przedsięwzięcia opisujący zagospodarowanie terenu, poza montażem elementów małej architektury, powinien obejmować zagospodarowanie terenu dekoracyjną zielenią wysoką i średnią.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar III
Osiedle	Zawadzkiego-Klonowica
Szczegółowa lokalizacja	al. Wojska Polskiego 246
Szacowana wartość	25 000 000,00 PLN
Środki publiczne	25 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	16 000
Okres realizacji	2024-2027

Numer przedsięwzięcia	P.55.
Tytuł przedsięwzięcia	Rewaloryzacja parku im. Jana Kasprówicza w Szczecinie
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin, Wydział Ochrony Środowiska, Zespół Ogrodnika Miasta
Realizator	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Główne założenia projektu to: • Stworzenie spójnej koncepcji projektowej dla całego parku im. Jana Kasprówicza w Szczecinie. • Przywrócenie i promowanie wartości historycznej poprzez rewaloryzację zaniedbanych i niewykorzystanych terenów na skutek odtworzenia historycznych założeń kompozycyjnych – w tym remont punktów widokowych i zdewastowanego przedwojennego założenia tarasowego we wschodniej części parku (tj. dawna różanka). • Zwiększenie oferty rekreacyjnej parku oraz poprawa bezpieczeństwa – działanie zachęci do spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu i sprzyjać integracji społecznej, w tym międzypokoleniowej. Bogata i atrakcyjna oferta rekreacyjna da możliwość bezpiecznego i dopasowanego do ich potrzeb wypoczynku na terenie parku (wygodne i oświetlone trasy biegowe i spacerowe, wielofunkcyjne place zabaw, ścieżki rowerowe, itd.), a także podniesie atrakcyjność terenu dla osób starszych oraz osób z szczególnymi potrzebami, wprowadzając elementy wyposażenia dostosowane do ich potrzeb. • Zwiększenie dostępności terenu dla osób starszych oraz osób o szczególnych potrzebach – zakłada się remont nierównych nawierzchni, nieprzystosowanych dotychczas do poruszania się osób starszych i ze szczególnymi potrzebami oraz likwidacja barier architektonicznych zwiększając dostępność ważnego dla obszaru rewaloryzacji terenu wypoczynkowego, wpłyną pozytywnie na aktywność ruchową mieszkańców i będą stanowiły zachętę do spędzania czasu na świeżym powietrzu. • Zwiększenie, jakości zagospodarowania i utrzymania przestrzeni publicznej – atrakcyjne zagospodarowanie terenów wypoczynkowych sprzyjać będzie wydłużeniu czasu wypoczynku mieszkańców na terenie parku. Dodatkowo, właściwie zaaranżowana przestrzeń publiczna będzie miejscem organizacji imprez plenerowych, przyciągających i aktywizujących mieszkańców, sąsiadującego z parkiem, podobszaru rewitalizacji. • Włączenie strony społecznej w przygotowanie programu rewaloryzacji parku – zaangażowanie strony społecznej w wypracowanie rozwiązań projektowych, które zostaną finalnie uwzględnione w procesie rewaloryzacji parku, jest efektywnym narzędziem wpływającym na budowanie zaufania społecznego, integrację i zacieśnianie więzi społecznych, wzrost zaangażowania w życie społeczne.
Zakres przedsięwzięcia	Pierwszy etap przedsięwzięcia zakłada stworzenie spójnej koncepcji projektowej dla całego Parku im. Jana Kasprówicza w Szczecinie. Dzięki opracowaniu dokumentacji projektowej dla całego parku będzie można realizować poszczególne elementy w kolejnych etapach prac wykonawczych. Wytyczne do dokumentacji projektowej oraz do późniejszej realizacji rewaloryzacji parku przewidują przede wszystkim przywrócenie i promowanie wartości historycznej poprzez odtworzenie historycznych założeń kompozycyjnych oraz wprowadzenie nowych funkcji odpowiadających potrzebom mieszkańców. Działania te obejmą min: • remont punktów widokowych wraz z wyznaczeniem bezpiecznych i dostępnych dojazdów do tych punktów, • remont nabrzeża rusałki z odtworzeniem nadbrzeżnych pomostów, • odnowę zdewastowanego przedwojennego założenia tarasowego we wschodniej części parku z prowadzeniem funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej (min. plac zabaw), • rewaloryzację i rekompozycję tarasowego założenia za teatrem letnim (dawnej różanki),

	- wprowadzenie nasadzeń uzupełniających historyczną kompozycję zieleni wysokiej, uzupełniające nasadzenia krzewów oraz runa parkowego, - wprowadzenie nowych funkcji na polanę u zbiegu ul. Słowackiego i Zalewskiego, np. dużego placu zabaw, sceny na potrzeby lokalnych imprez, - wprowadzenie zagospodarowania rekreacyjnego i zieleni na wzgórzu Arndta. Rewaloryzacja obiektu obejmuje sporządzanie analiz historycznych, kompozycyjnych, przyrodniczych, wykonanie koncepcji zagospodarowania terenu, dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz przeprowadzenie robót budowlanych związanych z zagospodarowaniem terenu i gospodarką drzewostanem. W ramach zadania zostaną wyremontowane istniejące nawierzchnie ciągów komunikacyjnych i dostosowane do potrzeb osób starszych i ze szczególnymi potrzebami. Zlikwidowane zostaną bariery architektoniczne utrudniające dostęp do parku, np. obniżone zostaną krawężniki. W uzasadnionych przypadkach zostaną wybudowane wyniesione przejścia przez ulice niwelujące trudną do pokonania różnicę wysokości, itd. Planuje się wprowadzenie oświetlenia wszystkich ważniejszych ciągów komunikacyjnych i założeń kompozycyjnych oraz remont ścieżek parkowych. Ważnym elementem rewitalizacji jest likwidacja ogrodzenia od ul. Słowackiego. Zostaną przebudowane obszary posiadające potencjał do integracji mieszkańców i wyposażone w taki sposób, aby stanowiły lokalne centrum spotkań oraz miejsce organizacji imprez plenerowych i wydarzeń kulturalnych. W ramach działań rewitalizacyjnych zostanie podniesione bezpieczeństwo użytkowników obiektu poprzez wymianę i rozbudowę istniejącej sieci oświetlenia terenu, montaż kamer monitoringu miejskiego w rejonach wejść na teren parku oraz kompleksową pielęgnację drzewostanu. W ramach projektu zakłada się organizację dużego placu zabaw o wyjątkowym charakterze oraz wyposażonego w nowe urządzenia zabawowe, zapewniające możliwość korzystania z nich przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Ponadto należy wprowadzić infrastrukturę dedykowaną dla osób starszych, rozwijając ich sprawność motoryczną oraz zachęcając do spędzania czasu na świeżym powietrzu oraz wygodne elementy małej architektury. Projekt rewitalizacji parku obejmuje także przeprowadzenie konsultacji społecznych dotyczących potrzeb mieszkańców związanych z dalszym rozwojem terenu zieleni. Konsultacje przeprowadzone będą w taki sposób, aby brać w nich mogły udział różne grupy użytkowników terenu, w tym osoby ze szczególnymi potrzebami - zwłaszcza osoby starsze.	
Podobszar rewitalizacji	Poza obszarem rewitalizacji	
Osiedle	Łęknio	
Szczegółowa lokalizacja	- Obszar parku między ulicami: B. Zaleskiego – J. Słowackiego-P. Skargi – St. Wyspiańskiego. - Park graniczy z obszarem rewitalizacji od strony Śródmieście Północ - Lokalizacja: obręb 2139, działka nr 3/7; obręb nr 2139, działka nr 3/3 oraz działka nr 4	
Szacowana wartość	38 000 000,00 PLN	
Środki publiczne	38 000 000,00 PLN	
Środki prywatne	0,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni
Jednostka miary	osoby/rok	m ²
Wskaźnik rezultatu	40 320	190 000
Okres realizacji	2025-2034	

Numer przedsięwzięcia	P.56.
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja infrastruktury usług zdrowia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Wnioskodawca	Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o.
Realizator	Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o.
Uzasadnienie realizacji	Celem przedsięwzięcia jest modernizacja budynków usług zdrowia służąca poprawie jakości świadczonych usług, dostępności oraz komfortu korzystania z usług zdrowia przez mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie składa się z trzech projektów inwestycyjnych. 1. „Remont tarasu i wymiana stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej w budynku przy ul. Gryfińskiej 2”. Przedsięwzięcie polega na przeprowadzeniu rozbiórki starych, zdegradowanych warstw tarasu nad pomieszczeniami parteru, a następnie odtworzeniu warstw izolacyjnych i wykończeniowych oraz balustrady. Wymianie uległyby 2 szt. drzwi wejściowych zewnętrznych oraz dokończona by została wymiana zużytej stolarki okiennej. 2. „Renowacja elewacji frontowej budynku przy ul. Starzyńskiego 2”. W ramach projektu planuje się oczyszczenie i renowację elementów wystroju architektonicznego (rzeźby, gzymsy, filary) na elewacji frontowej wykonanej z piaskowca oraz wymianę spoiny i oczyszczenie elewacji frontowej wzniesionej z cegły. 3. „Remont ogrodzenia, bramy wjazdowej i nawierzchni utwardzonych wokół budynku przy al. Wojska Polskiego 72”. Prace będą polegały na remoncie i częściowym odtworzeniu muru ceglanego od północnej strony posesji oraz remoncie nawierzchni utwardzonych (dojścia i dojazdów na terenie posesji), a także wymianie bramy wjazdowej i furtki na teren posesji. W budynkach tych funkcjonują przychodnie zdrowia. Dwa budynki przy ul. Starzyńskiego 2 i Wojska Polskiego 72 znajdują się na granicy obszaru rewitalizacji. Z usług zdrowia korzystają tam m.in. mieszkańcy obszaru rewitalizacji (podobszaru I). Przychodnia przy ul. Gryfińskiej 2 funkcjonuje zaś na terenie Dąbia starego.
Podobszar rewitalizacji	Obszar rewitalizacji (częściowo)
Osiedle	Dąbie stare, Śródmieście Północ, Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji)
Szczegółowa lokalizacja	- osiedle Dąbie stare (obszar rewitalizacji), ul. Gryfińska 2 - osiedle Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji), ul. Starzyńskiego 2 - osiedle Śródmieście Północ (obszar rewitalizacji), al. Wojska Polskiego 72
Szacowana wartość	2 580 000,00 PLN
Środki publiczne	2 580 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części
Jednostka miary	osoby/rok
Wskaźnik rezultatu	40 000
Okres realizacji	2024-2026

Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu

Wśród działań celu nr 4 większość przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaproponowanych przez wspólnoty mieszkaniowe do wykonania stanowią inwestycje związane z termomodernizacją zasobów mieszkaniowych, w szczególności na Stołczynie i Skolwinie. Zakres tych projektów obejmuje między innymi remont piwnic, klatki schodowej elewacji wraz z jej ociepleniem, wymianę okien i drzwi. W wyniku realizacji tych inwestycji nastąpi spadek rocznego zużycia energii w okresie grzewczym, redukcja emisji dwutlenku powietrza, poprawa estetyki otoczenia miejsca zamieszkania oraz przeciwdziałanie dalszej degradacji istniejącego zasobu mieszkaniowego. W grupie tej ujęto też przedsięwzięcia podstawowe dotyczące rozwoju sieci ciepłowniczej oraz przebudowy sieci wodno-kanalizacyjnej i ściekowej, które mają istotne znaczenie dla poprawy środowiska i poprawę życia mieszkańców. Ponadto włączono punktowo projekty służące ograniczeniu zjawiska niskiej emisji na skutek przebudowy indywidualnych źródeł ciepła na rozwiązania systemowe.

Numer przedsięwzięcia	P.57.
Tytuł przedsięwzięcia	Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Zarządzania Energią
Realizator	Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Obiekty użyteczności publicznej należące do gminnego zasobu w dużej mierze pochodzą z okresu, w którym rozwiązania technologiczne nie zapewniały wystarczających parametrów izolacyjnych przegród i w którym stosowało się nieefektywne rozwiązania w zakresie systemów grzewczych i instalacji elektrycznych. Powoduje to sytuację, w której zużywa się nadmierną ilość energii cieplnej i elektrycznej oraz podtrzymuje się zwiększoną emisję gazów cieplarnianych. Dodatkowo, nadmierne zużycie energii powoduje wzrost kosztów bieżących, w szczególności w czasie, gdy ceny energii znacznie wzrosły. Część zasobu została zmodernizowana z wykorzystaniem różnych środków, dofinansowań czy kredytów, jednakże ciągle nie można mówić o kompletnym rozwiązaniu powyższego problemu. W związku z tym planuje się, w miarę możliwości finansowych poprawę efektywności pozostałych obiektów.
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu będzie obejmował: • poprawę izolacji ścian budynków, • ocieplenie dachów, • modernizację instalacji grzewczych i źródeł ciepła, instalacji elektrycznych i wymianę oświetlenia na LED, • montaż paneli fotowoltaicznych, • wprowadzenie systemów zarządzania energią. Szczegółowe zakresy projektu będą możliwe po wykonaniu audytów energetycznych dla budynków wyznaczonych do modernizacji.
Podobszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
Osiedle	cały obszar rewitalizacji
Szczegółowa lokalizacja	cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	100 000 000,00 PLN
Środki publiczne	100 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w zmodernizowanych budynkach
Jednostka miary	MWh/rok
Wskaźnik rezultatu	5 000 000
Okres realizacji	2026-2034

Numer przedsięwzięcia	P.58.
Tytuł przedsięwzięcia	System do zarządzania zużyciem mediów energetycznych i wody wraz z usługami dodatkowymi dla obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Zarządzania Energią
Realizator	Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i zmniejszenie kosztów eksploatacji budynków poprzez zmniejszenie zużycia energii i wody w budynkach objętych wdrożeniem systemu do zarządzania energią. System do zarządzania energią w obiektach ma za zadanie wygenerować oszczędności w eksploatacji budynku poprzez automatyczną kontrolę pracy ogrzewania, wentylacji, zapobieganie przed awaryjnym wypływem wody, czy monitorować zużycie energii elektrycznej. W ramach pracy systemu przewiduje się usługi menadżera energetycznego, który na bieżąco monitoruje alerty systemowe i reaguje na pojawiające się stany awaryjne. Systemu do zarządzania energią będą wdrażane w budynkach po termomodernizacji, ponieważ w takich są w stanie efektywnie pracować.
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu będzie obejmował: • instalację czujników i sterowników niezbędnych do pracy systemu, • wdrożenie systemu informatycznego obsługującego zarządzanie mediami w budynkach, • usługi menadżera energetycznego. Szczegółowe zakresy projektu będą możliwe po wykonaniu audytów energetycznych dla budynków wyznaczonych do modernizacji.
Podobszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
Osiedle	cały obszar rewitalizacji
Szczegółowa lokalizacja	cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	5 000 000,00 PLN
Środki publiczne	5 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w zmodernizowanych budynkach
Jednostka miary	MWh/rok
Wskaźnik rezultatu	500 000
Okres realizacji	2026-2034

Numer przedsięwzięcia	P.59.
Tytuł przedsięwzięcia	Program wymiany pieców i kotłów węglowych na terenie Szczecina
Wnioskodawca	Urząd Miasta Szczecin
Realizator	Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: • poprawa jakości powietrza, • zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła, • poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych na terenie Gminy Miasto Szczecin.
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu obejmuje następujące elementy: • wymianę węglowych źródeł ciepła na proekologiczne, • wykonanie dokumentacji projektowej, • opracowanie audytu energetycznego i ekspertyz niezbędnych w celu realizacji projektu.
Podobszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
Osiedle	cały obszar rewitalizacji
Szczegółowa lokalizacja	cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	17 000 000,00 PLN
Środki publiczne	5 000 000,00 PLN
Środki prywatne	12 000 000,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych
Jednostka miary	osoby
Wskaźnik rezultatu	750
Okres realizacji	2023-2030

Numer przedsięwzięcia	P.60.
Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja systemu ciepłowniczego
Wnioskodawca	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.
Realizator	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.
Uzasadnienie realizacji	Bezpośrednimi beneficjentami powstałej infrastruktury będą jej dotychczasowi użytkownicy, tj. odbiorcy ciepła w systemie ciepłowniczym Miasta Szczecina oraz ewentualnie nowi odbiorcy, którzy zostaną podłączani do przebudowanej sieci. Obszar oddziaływania przedsięwzięcia obejmie Miasto Szczecin, w szczególności obszary realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych. W obszarze oddziaływania projektu mieszka ok. 400 tys. osób.
Zakres przedsięwzięcia	W latach 2024 - 2029 planowane jest przeprowadzenie modernizacji sieci ciepłowniczej kanałowej na sieć w technologii preizolowanej wraz z niezbędną infrastrukturą telemetryczną w ramach 3-ch niżej wymienionych zadań. Są to: • przebudowa sieci od komory T8-25 do komory T-8-29-8-4 (ul. Jagiellońska/Strzelecka/ 5go Lipca), • sieć DN 300 od komory T8 do komory T8-25, • wymiana sieci wraz z armaturą (ul. Jagiellońska/ Ściegiennego/ Śmiałego) od komory D1-25-7-5 przy ul. Rayskiego w kierunku Piłsudskiego 10 (2*DN 125) i w kierunku Piłsudskiego 2 (2*DN 100) D1-25-7-11 – całość, lub wybrane odcinki, W latach 2030 – 2034 planuje się przeprowadzenie modernizacji sieci ciepłowniczej kanałowej na sieć w technologii rur preizolowanych wraz z niezbędną infrastrukturą telemetryczną.
Podobszar rewitalizacji	Obszar rewitalizacji, Poza obszarem rewitalizacji (częściowo)
Osiedle	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Drzetowo-Grabowo, Zawadzkiego-Klonowica
Szczegółowa lokalizacja	I. Lokalizacje inwestycji zaplanowane do wykonania w latach 2024 – 2029: • Podobszar I: • Turzyn – obszar rewitalizacji: Jagiellońska/Strzelecka/5go Lipca; Jagiellońska/ Ściegiennego/ Śmiałego • Centrum – obszar rewitalizacji: Rayskiego w kierunku Piłsudskiego 10 i w kierunku Piłsudskiego 2 II. Lokalizacje inwestycji zaplanowane do wykonania w latach 2030 – 2034: • Centrum – obszar rewitalizacji: al. Papieża Jana Pawła II, al. Wyzwolenia, Bałuki, Jagiellońska, Kujawska, Małopolska, Mazowiecka, Mazurska, Podhalańska, Rayskiego, Śląska, św. Wojciecha, Wielkopolska • Śródmieście Północ – obszar rewitalizacji: Królowej Korony Polskiej, Monte Cassino, Niedziałkowskiego, Odzieżowa, Wojska Polskiego, Wąska • Śródmieście Północ – na skraju obszaru rewitalizacji: Felczaka, Odrowąża, Szymanowskiego • Turzyn – obszar rewitalizacji: 5 lipca, Poczтовая, Śmiałego • Turzyn – na skraju obszaru rewitalizacji: Bohaterów Warszawy, Pułaskiego, Żółkiewskiego • Centrum/Stare Miasto – na skraju obszaru rewitalizacji: Malczewskiego, Matejki, plac Żołnierza Polskiego • Drzetowo-Grabowo – obszar rewitalizacji: Jana Kazimierza • Dąbie stare – obszar rewitalizacji: Gierczak, Mianowskiego • Zawadzkiego-Klonowica – na skraju obszaru rewitalizacji: Szafera, Zawadzkiego • Zawadzkiego-Klonowica – poza obszarem rewitalizacji: Klonowica. Marlicza
Szacowana wartość	21 000 000,00 PLN
Środki publiczne	6 300 000,00 PLN
Środki prywatne	14 700 000,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej
Jednostka miary	szt.

Wskaźnik rezultatu	420
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.61.
Tytuł przedsięwzięcia	Ograniczenie niskiej emisji w wyniku przebudowy indywidualnych źródeł ciepła na rozwiązania systemowe.
Wnioskodawca	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.
Realizator	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest ograniczenie niskiej emisji oraz poprawienie efektywności funkcjonowania systemu ciepłowniczego.
Zakres przedsięwzięcia	W latach 2024-2028 planowana jest zmiana zasilania w energię ciepłą budynków mieszkalnych. W miejsce zdemontowanych kotłowni lokalnych, wybudowane zostaną węzły ciepłne podłączone do miejskiej sieci ciepłowniczej wraz z niezbędną infrastrukturą telemetryczną. Ponadto Spółka na bieżąco odpowiada na potrzeby ciepłne potencjalnych odbiorców ciepła systemowego. Zatem spodziewane są kolejne przyłączenia innych obiektów.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I, Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji), Śródmieście Zachód (poza obszarem rewitalizacji)
Osiedle	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji), Śródmieście-Zachód (poza obszarem rewitalizacji)
Szczegółowa lokalizacja	I. Centrum: • Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Szarotki 10 fr + of • STBS, Ul. Bogusława X 49 • STBS, Al. Wojska Polskiego 53, 53a • Wspólnota Mieszkaniowa, Al. Wojska Polskiego 29 • Wspólnota Mieszkaniowa, Al. Wojska Polskiego 31, Bogusława X 8,9 • Oddział zach-pom PCK w Szczecinie, Al. Wojska Polskiego 63 • Przyłączenie do sieci ciepłowniczej budynku Śląska 47 oficyny II. Śródmieście Północ: • Izba Rzemieślnicza w Szczecinie, Al. Wojska Polskiego 78 • Idea Inwest, ul. Niedziałkowskiego 24 III. Turzyn: • STBS, Poczta 26, 27a IV. Śródmieście Zachód (poza obszarem rewitalizacji): • Przyłączenie do sieci ciepłowniczej budynku przy ul. Małkowskiego 21 of (poza obszarem rewitalizacji) V. Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji): • Stara Drukarnia Sp. z o. o, ul. św. Ducha 1 (poza obszarem rewitalizacji) • Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie, ul. Korsarzy 34 (poza obszarem rewitalizacji) • przyłączenie do sieci ciepłowniczej budynku przy ul. Tkackiej 4 (poza obszarem rewitalizacji)
Szacowana wartość	2 000 000,00 PLN
Środki publiczne	600 000,00 PLN
Środki prywatne	1 400 000,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	19
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.62.
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Jagiellońskiej
Wnioskodawca	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Realizator	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie na zasadzie ścisłej współpracy z ZDiTM
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu zakłada się przebudowę istniejącego ok. 145 m odcinka sieci wodociągowej dn200 z azbestocementu w ul. Jagiellońskiej, na odcinku od pl. Zamenhofs do ul. Śląskiej. Projekt i wykonanie.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I
Osiedle	Centrum
Szczegółowa lokalizacja	Rejon ul. Jagiellońskiej, na odcinku od pl. Zamenhofs do ul. Śląskiej
Szacowana wartość	500 000,00 PLN
Środki publiczne	500 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	Termin rozpoczęcia i zakończenia w koordynacji z ZDiTM

Numer przedsięwzięcia	P.63.
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Piłsudskiego w Szczecinie (Centrum)
Wnioskodawca	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Realizator	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	Planowana przebudowa obejmuje wymianę wodociągu Dn 100 żeliwo o łącznej długości ok. 1600 m wraz z przyłączami do budynków w granicach eksploatacji, na odcinku od placu Rodła do placu Szarych Szeregów.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I
Osiedle	Centrum
Szczegółowa lokalizacja	Rejon ul. Piłsudskiego
Szacowana wartość	4 000 000,00 PLN
Środki publiczne	4 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2024-2029

Numer przedsięwzięcia	P.64.
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa sieci wodociągowej w al. Papieża Jana Pawła II (na odcinku od placu Grunwaldzkiego do placu Lotników) w Szczecinie
Wnioskodawca	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Realizator	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	Przedmiotem inwestycji jest przebudowa sieci wodociągowej w al. Papieża Jana Pawła II na odcinku od placu Grunwaldzkiego do placu Lotników wraz z przełączeniem istniejących wodociągów w bocznych ulicach oraz wymianą przyłączy do granicy eksploatacji.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I
Osiedle	Centrum
Szczegółowa lokalizacja	Rejon al. Papieża Jana Pawła II
Szacowana wartość	3 000 000,00 PLN
Środki publiczne	3 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2024-2026

Numer przedsięwzięcia	P.65.
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Bazarowej
Wnioskodawca	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Realizator	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach zadania planowana jest przebudowa sieci wodociągowej w całej ul. Bazarowej DN150 mm o długości ok. 260 m.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I
Osiedle	Śródmieście Północ
Szczegółowa lokalizacja	Rejon ul. Bazarowej
Szacowana wartość	440 000,00 PLN
Środki publiczne	440 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2026-2029

Numer przedsięwzięcia	P.66.
Tytuł przedsięwzięcia	Budowa lokalnych systemów ciepłowniczych i instalacji energetycznych.
Wnioskodawca	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.
Realizator	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: - wdrożenie sieci niskich parametrów na terenie miasta Szczecina (wyspa Łasztownia) - sieci niskich parametrów umożliwiają zastosowanie odnawialnych źródeł energii (OZE), - wykorzystanie ciepła odpadowego dostępnego na terenie wyspy Łasztowni, - zaoferowanie istniejącym i nowo budowanym obiektom możliwości podłączenia do innowacyjnej sieci ciepłowniczej niskich parametrów - dzięki wymianie energii między budynkami możliwa będzie optymalizacja dostaw ciepła i chłodu oraz dopasowanie dostaw ciepła do rzeczywistych potrzeb projektów.
Zakres przedsięwzięcia	Projekt ma na celu rozwój sieci niskich parametrów na terenie Wyspy Łasztownia w Szczecinie. Dotychczas przy ul. Władysława IV wybudowana została Stacja Bilansowania Ciepła wraz z przyłączem do budynku Morskiego Centrum Nauki.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar I
Osiedle	Międzyodrze-Wyspa Pucka
Szczegółowa lokalizacja	Wyspa Łasztownia- ulica Wendy, ulica Zbożowa, Nabrzeże Starówka
Szacowana wartość	24 100 000,00 PLN
Środki publiczne	7 200 000,00 PLN
Środki prywatne	16 900 000,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	7
Okres realizacji	2024-2034

Numer przedsięwzięcia	P.67.	
Tytuł przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	
Wnioskodawca	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie	
Realizator	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie	
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: • zmniejszenie rocznego zużycia energii na potrzeby grzewcze oraz redukcja emisji CO₂, • poprawa estetyki otoczenia oraz warunków mieszkaniowych, • zapobieżenie dalszej degradacji istniejącego zasobu mieszkaniowego.	
Zakres przedsięwzięcia	W ramach realizacji projektu zakłada się: • remont elewacji wraz z jej ociepleniem, • ocieplenie stropu pod nieogrzewanym poddaszem, • wymianę starych okien na strychu, w piwnicach i drzwi wejściowych do budynku, • remont izolacji przeciwwilgociowych ścian piwnicznych, • remont klatki schodowej, • wykonanie centralnego ogrzewania i instalacji ciepłej wody użytkowej wraz z likwidacją indywidualnych systemów grzewczych.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II	
Osiedle	Drzetowo-Grabowo	
Szczegółowa lokalizacja	ul. Sławomira 7 oficyna	
Szacowana wartość	650 000,00 PLN	
Środki publiczne	450 000,00 PLN	
Środki prywatne	200 000,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w zmodernizowanych budynkach
Jednostka miary	osoby	MWh/rok
Wskaźnik rezultatu	30	36
Okres realizacji	2025-2027	

Numer przedsięwzięcia	P.68.
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa magistrali wodociągowej w ul. Druckiego- Lubeckiego
Wnioskodawca	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Realizator	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	Zakres projektu obejmuje wymianę magistrali wodociągowej w ul. Druckiego-Lubeckiego. W ramach projektu zakłada się wymianę rurociągu z azbestocementu na odcinku od ul. Willowej do ul. Stalmacha (DN400, L=400mb).
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Drzetowo-Grabowo
Szczegółowa lokalizacja	Rejon ul. Druckiego-Lubeckiego
Szacowana wartość	1 500 000,00 PLN
Środki publiczne	1 500 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2025-2029

Numer przedsięwzięcia	P.69.
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji deszczowej w ul. Emilii Plater na odcinku od ul. Szczanieckiej do ul. Teofila Firlika
Wnioskodawca	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Realizator	Inwestycja wspólna ZWiK-Gmina Miasto Szczecin
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	Przedmiotem inwestycji jest: • przebudowa istniejącej sieci wodociągowej DN150 wraz z przyłączami do budynków (zakres ZWiK), • budowa kanalizacji deszczowej wraz z przełączeniem istniejących rur spustowych od posesji oraz zaprojektowanych wpustów deszczowych (zakres GMS-WGK), w ul. Emilii Plater na odcinku od ul. Emilii Szczanieckiej do ul. Teofila Firlika. Inwestycja realizowana będzie w ramach przebudowy układu drogowego ul. Emilii Plater na odcinku od ul. Emilii Szczanieckiej do ul. Teofila Firlika (GMS-ZDiTM).
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Drzetowo-Grabowo
Szczegółowa lokalizacja	Rejon ul. Plater, na odcinku od ul. Szczanieckiej do Firlika
Szacowana wartość	5 242 068,48 PLN
Środki publiczne	5 242 068,48 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	Termin rozpoczęcia po uwzględnieniu w WPR. Termin zakończenia zgodnie z WPRS.

Numer przedsięwzięcia	P.70.
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Pokoju
Wnioskodawca	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Realizator	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu planuje się przebudowę sieci wodociągowej z azbestocementu w ul. Pokoju DN250 o długości ok.1 300m (od ul. Grochowej do ul. Szosa Polska).
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Golęcino-Gocław
Szczegółowa lokalizacja	Rejon ul. Pokoju
Szacowana wartość	3 000 000,00 PLN
Środki publiczne	3 000 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2024-2029

Numer przedsięwzięcia	P.71.	
Tytuł przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku przy ul. Stołczyńskiej 152 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	
Wnioskodawca	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Stołczyńska 152 w Szczecinie	
Realizator	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Stołczyńska 152 w Szczecinie	
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: • zmniejszenie rocznego zużycia energii na potrzeby grzewcze oraz redukcja emisji CO₂, • poprawa estetyki otoczenia oraz warunków mieszkaniowych, • zapobieżenie dalszej degradacji istniejącego zasobu mieszkaniowego.	
Zakres przedsięwzięcia	Zakres prac obejmuje: • remont elewacji wraz z jej ociepleniem, • ocieplenie stropu pod nieogrzewanym poddaszem, • wymianę starych okien na strychu, w piwnicach, na klatce schodowej i drzwi wejściowych do budynku, • remont izolacji przeciwwilgociowych ścian piwnicznych, • remont klatki schodowej, • remont piwnic wraz z ociepleniem stropu, • zagospodarowanie terenu zewnętrznego.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II	
Osiedle	Skolwin	
Szczegółowa lokalizacja	ul. Stołczyńska 152	
Szacowana wartość	450 000,00 PLN	
Środki publiczne	350 000,00 PLN	
Środki prywatne	100 000,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w zmodernizowanych budynkach
Jednostka miary	osoby	MWh/rok
Wskaźnik rezultatu	30	18
Okres realizacji	2025-2027	

Numer przedsięwzięcia	P.72.	
Tytuł przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	
Wnioskodawca	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie	
Realizator	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie	
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: • zmniejszenie rocznego zużycia energii na potrzeby grzewcze oraz redukcja emisji CO₂, • poprawa estetyki otoczenia oraz warunków mieszkaniowych, • zapobieżenie dalszej degradacji istniejącego zasobu mieszkaniowego.	
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu przewiduje się: • remont elewacji wraz z jej ociepleniem, • ocieplenie stropu pod nieogrzewanym poddaszem, • wymianę starych okien w piwnicy, drzwi wejściowych do budynku, • remont izolacji przeciwwilgociowych ścian piwnicznych, • remont klatki schodowej, • remont piwnic wraz z ociepleniem stropu, • montaż instalacji OZE (paneli fotowoltaicznych).	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II	
Osiedle	Skolwin	
Szczegółowa lokalizacja	ul. Olchowa 13	
Szacowana wartość	350 000,00 PLN	
Środki publiczne	250 000,00 PLN	
Środki prywatne	100 000,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych:	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w zmodernizowanych budynkach
Jednostka miary	osoby	MWh/rok
Wskaźnik rezultatu	8	18
Okres realizacji	2024-2027	

Numer przedsięwzięcia	P.73.	
Tytuł przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku przy ul. Kościelnej 26 i 28 w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	
Wnioskodawca	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kościelnej 26, 28 w Szczecinie	
Realizator	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kościelnego 26, 28 w Szczecinie	
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: • zmniejszenie rocznego zużycia energii na potrzeby grzewcze oraz redukcja emisji CO₂, • poprawa estetyki otoczenia oraz warunków mieszkaniowych, • zapobieżenie dalszej degradacji istniejącego zasobu mieszkaniowego.	
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu planuje się: • remont elewacji wraz z jej ociepleniem; • ocieplenie stropu pod nieogrzewanym poddaszem, • wymianę starych okien na strychu, w piwnicach, na klatce schodowej i drzwi wejściowych do budynku, • remont izolacji przeciwwilgociowych ścian piwnicznych, • remont klatki schodowej, • remont piwnic wraz z ociepleniem stropu.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II	
Osiedle	Stołczyn	
Szczegółowa lokalizacja	ul. Kościelna 26, 28	
Szacowana wartość	450 000,00 PLN	
Środki publiczne	350 000,00 PLN	
Środki prywatne	100 000,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w zmodernizowanych budynkach
Jednostka miary	osoby	MWh/rok
Wskaźnik rezultatu	8,00	18,00
Okres realizacji	2025-2027	

Numer przedsięwzięcia	P.74.	
Tytuł przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku przy ul. Nehringa 10 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	
Wnioskodawca	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Nehringa 10 w Szczecinie	
Realizator	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Nehringa 10 w Szczecinie	
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest: • zmniejszenie rocznego zużycia energii na potrzeby grzewcze oraz redukcja emisji CO₂, • poprawa estetyki otoczenia oraz warunków mieszkaniowych, • zapobieżenie dalszej degradacji istniejącego zasobu mieszkaniowego.	
Zakres przedsięwzięcia	Projekt obejmuje następujące elementy: • remont elewacji wraz z jej ociepleniem, • ocieplenie stropu pod nieogrzewanym poddaszem, • wymianę starych okien na strychu, w piwnicach, na klatce schodowej, drzwi wejściowych do budynku, • remont izolacji przeciwwilgociowych ścian piwnicznych, • remont klatki schodowej, • remont piwnic wraz z ociepleniem stropu, • zagospodarowanie terenu zewnętrznego.	
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II	
Osiedle	Stołczyn	
Szczegółowa lokalizacja	ul. Władysława Nehringa 10	
Szacowana wartość	450 000,00 PLN	
Środki publiczne	350 000,00 PLN	
Środki prywatne	100 000,00 PLN	
Miernik rezultatu	Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w zmodernizowanych budynkach
Jednostka miary	osoby	MWh/rok
Wskaźnik rezultatu	20	18
Okres realizacji	2025-2027	

Numer przedsięwzięcia	P.75.
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa sieci wodociągowej w ulicach: Witosa, Warszawskiej, Osadników w Szczecinie (Stołczyn)
Wnioskodawca	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Realizator	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	Planowana przebudowa w ul. Witosa, Warszawskiej i Osadników obejmuje wymianę wodociągu Dn 100-110 o łącznej długości ok. 1200 m wraz z przyłączami do budynków w granicach eksploatacji.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Stołczyn
Szczegółowa lokalizacja	Rejon ul. Warszawskiej, Witosa, Osadników
Szacowana wartość	1 650 000,00 PLN
Środki publiczne	1 650 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2025-2029

Numer przedsięwzięcia	P.76.
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa istniejącego systemu odprowadzania ścieków sanitarnych z północnych dzielnic lewobrzeżnej części Szczecina
Wnioskodawca	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Realizator	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach zadania planowana jest: • przebudowa kanalizacji sanitarnej w ul. Kolejowej i Nad Odrą o długości ok. 480 mb, • przebudowa kanalizacji sanitarnej w ul. Stołczyńskiej o długości ok. 102 mb, • przebudowa czterech przepompowni ścieków poprzez wymianę pomp.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar II
Osiedle	Stołczyn
Szczegółowa lokalizacja	Rejon ulic Kolejowej, Nad Odrą, Stołczyńskiej
Szacowana wartość	2 500 000,00 PLN
Środki publiczne	2 500 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2024-2028

Numer przedsięwzięcia	P.77.
Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa magistrali i sieci wodociągowej w ul. Zawadzkiego
Wnioskodawca	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Realizator	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie
Uzasadnienie realizacji	Celem projektu jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres przedsięwzięcia	W ramach projektu planuje się przebudowę istniejącej magistrali i sieci wodociągowej z azbestocementu w ul. Zawadzkiego na całej jej długości, tj.: DN300 – L=ok.740mb, DN150 – L=ok. 14mb, DN100 – L=ok. 25mb.
Podobszar rewitalizacji	Podobszar III
Osiedle	Zawadzkiego-Klonowica
Szczegółowa lokalizacja	Rejon ulicy Zawadzkiego
Szacowana wartość	2 200 000,00 PLN
Środki publiczne	2 200 000,00 PLN
Środki prywatne	0,00 PLN
Miernik rezultatu	Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej
Jednostka miary	szt.
Wskaźnik rezultatu	do oszacowania
Okres realizacji	2027-2032

6.2. Inne dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Inne dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które są komplementarne do przedsięwzięć podstawowych i dopełniają je tematycznie zostały zidentyfikowane w celach nr 1, 2 i 3.

W celu nr 1 do innych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych włączono dwa projekty zaproponowane przez Stowarzyszenie „Oswajanie miasta”. Pierwsze przedsięwzięcie „Fundusz Sąsiedzki” ma na celu stworzenie narzędzia, umożliwiającego finansowanie oddolnych inicjatyw nieformalnych grup mieszkańców obszaru rewitalizacji. Opracowując zasady Funduszu Sąsiedzkiego, będzie można skorzystać z doświadczeń tej organizacji z realizacji konkursu „Złota wspólnota” (dotychczas cztery edycje) czy doświadczeń z innych miast, w których tego typu zadania są realizowane. Fundusz sąsiedzki powinien zakładać podział dostępnych środków na różne podobszary rewitalizacji, z uwzględnieniem ich specyfiki (np. liczby mieszkańców). Ponadto organizacja ta promuje przedsięwzięcie „Szczeciński Urban Lab”, czyli instrument współpracy władz miejskich z mieszkańcami, przedsiębiorstwami oraz podmiotami naukowymi, mający na celu poprawę jakości życia mieszkańców poprzez innowacyjne rozwiązania zidentyfikowanych problemów oraz wygenerowanie dodatkowej wartości przy wykorzystaniu zasobów miejskich. Powołanie szczecińskiego urban labu pozwoliłoby na uwzględnienie potrzeb mieszkańców, koordynację zmian przestrzennych w centralnej części miasta, rozpowszechnianie innowacji miejskich, a także adaptację do największego wyzwania XXI wieku tj. kryzysu klimatycznego.

Organizacje pozarządowe dbają o historię i dziedzictwo kulturowe. I tak na przykład Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM” zgłosiło przedsięwzięcie pn. „Stołczyn turystycznie”.

W celu nr 3 wśród innych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych znajdują się projekty związane z odnową i urządzeniem terenów zieleni ogólnodostępnej. I tak na przykład przewiduje się rewaloryzację Placu Zwycięstwa, która ma na celu poprawę jakości zieleni sąsiadującej z ważnym węzłem przesiadkowym komunikacji publicznej oraz jedną z głównych ulic w mieście. Inwestycja ta zakłada wprowadzenie większej ilości ławek umożliwiających odpoczynek oraz elementów rekreacyjnych wyposażonych w udogodnienia dla osób z trudnościami w poruszaniu się. Zwiększanie dostępności wysokiej jakości bezpiecznych terenów zieleni w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania jest również jednym z narzędzi służących ograniczaniu odpływu mieszkańców z dzielnicy. Przywrócenie reprezentacyjnego charakteru zieleni i rozbudowanie oferty rekreacyjnej przyczynią się do zmiany profilu użytkowników zieleńca, na którym nader często spotykają się osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu. Wysokiej klasy przestrzeń publiczna o szerokim profilu użytkowników działa zniechęcająco na osoby nadużywające alkoholu, a tym samym społeczność lokalna może czuć się bezpieczniej w centrum miasta. Należy dodać, że na Łasztowni w otoczeniu placu na nadbrzeżu Celnym dopuszcza się stworzenie przyjaznego zielonego zakątka do relaksu i podziwiania panoramy Szczecina. Ponadto mieszkańcy osiedla Drzetowo-Grabowo od wielu lat widzą możliwość stworzenia zielonej strefy wraz z strefą aktywności oraz miejscem do relaksu i spotkań w rejonie ul. Parkowej. Atrakcyjna, zielona strefa do wypoczynku mieszkańców może powstać również w strefie zabudowy kamienicznej, np. przy al. Wyzwolenia 77-79.

Na obszarze rewitalizacji przewiduje się realizację innych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa drogowego wszystkich uczestników ruchu, w tym osób ze specjalnymi potrzebami – seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Największą koncentrację potrzeb inwestycyjnych w zakresie upłynnienia przemieszczania się kierowców, pieszych i rowerzystów zgłoszono na Stołczynie w rejonie ul. Nehringa i nad Odrą, Kolejową i Zamkniętą oraz na Drzetowo-Grabowie w rejonie ul. Druckiego-Lubeckiego i Rugiańskiej. Ponadto wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych można usytuować większą liczbę stacji rowerowych, w szczególności w Centrum, które cechuje się dużą koncentracją dróg rowerowych. Co istotne, organizacje społeczne i spółdzielnie mieszkaniowe sygnalizują remont nawierzchni chodników i schodów oraz odmalowanie przejść dla pieszych, np. w

pobliżu Szkoły Podstawowej nr 9 zlokalizowanej w granicach Stołczyna. Na podobszarze III rozważa się też tworzenie ekologicznych parkingów.

Rekomendowana jest integracja funkcjonalno-przestrzenną al. Papieża Jana Pawła II – al. Wojska Polskiego – ul. Bolesława Krzywoustego poprzez ul. Księcia Bogusława X i ul. gen. Ludomiła Rayskiego do pl. Grunwaldzkiego jako pieszo-jezdny bulwar. Inwestycja ta wpisuje się w realizację polityki przestrzennej miasta poprzez restrukturyzację zagospodarowania przestrzeni wspólnych w obszarze wskazanym do strukturalnych przekształceń (rewitalizacja przestrzeni osiedla Śródmieście Północ), która powinna stanowić wielofunkcyjną przestrzeń publiczną: odpowiadającą potrzebom lokalnej społeczności, wyposażoną w zieleni, urządzenia i małą architekturę dla wszystkich uczestników ruchu i grup społecznych, z dostępem do transportu zbiorowego, służącą wzmocnieniu więzi społecznych i poszerzaniu aktywności mieszkańców i usług w otoczeniu. Ponadto przyczyni się ona do podniesienia jakości życia mieszkańców osiedla, wykształcenia przyjaznych i użytkowych przestrzeni w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnej zabudowy śródmiejskiej oraz wzmocnienia wartości społecznej, środowiskowej i ekonomicznej zabudowy kamienicznej śródmieścia. Działanie to stanowi realizację koncepcji miasta krótkich odległości i polityki mobilności na skutek wykształcenia atrakcyjnych powiazań pieszych i przestrzeni zieleni i rekreacji przy miejscu zamieszkania. Zapewni ona wyrównanie szans uczestników ruchu, w którym nastąpi przywrócenie roli pieszego w przestrzeni ulicy. Jej efektem stanie się reaktywacja roli pasażu Bogusława jako elementu systemu powiazań pieszych głównych alei Śródmieścia. Poza tym większa ilość zieleni miejskiej ograniczy zjawisko tzw. miejskiej wyspy ciepła. Co istotne, poprawi się również bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu i dostęp do przystanków komunikacyjnych. Jednocześnie tego typu projekty integrują społeczność lokalną oraz porządkują możliwości lokalizacyjne ogródków gastronomicznych.

Obszar Stołczyna i Skolwina to teren atrakcyjny dla turystów, między innymi z uwagi na znaczną ilość zieleni i potencjalną możliwość rekreacji i wypoczynku nad brzegiem Odry i Jeziora Dąbie. Jednak tereny zieleni wymagają kompleksowego zagospodarowania. Tego typu miejsce jako formę naturalnego relaksu dla mieszkańców i osób podróżnych można utworzyć między innymi na szczycie „Pocztówki” i na zachodnim brzegu Odry w rejonie ul. Stołczyńskiej (Stanica wodna). Ponadto przestrzeń miejska zostanie doposażona w elementy małej architektury, np. w ławki wzdłuż ul. Nehringa, Kościelnej i Nad Odrą. Kształtowanie nowych przestrzeni publicznych może być przeprowadzone jednocześnie z modernizacją historycznej zabudowy kamienicznej wzdłuż ulicy Dąbrówki i Stołczyńskiej. Ponadto organizacje społeczne widzą możliwość modernizacji placów zabaw dla dzieci, np. przy ul. Zamkniętej 6/16.

Na obszarze rewitalizacji znajdują się wciąż wolne nieruchomości gruntowe przeznaczone na lokalizację zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. I tak Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. tworzy ofertę społecznego budownictwa czynszowego dla mieszkańców Szczecina i osób, które planują osiedlić się w mieście, szczególnie dla osób młodych, np. w ul. Pokładowej, Masztowej i Oficerskiej. STBS wspiera również osoby starsze w samodzielnym mieszkaniu. Ponadto na wyspie Zielonej rozważa się utworzenie zielonego osiedla mieszkaniowego na dawnych terenach przemysłowych, z uwzględnieniem funkcji usługowo-rekreacyjnej (marina) i zapewnieniem dostępu do nadodrzańskiej przestrzeni publicznej. Poza tym na Kępie Parnickiej istnieje możliwość powstania strefy zabudowy mieszkaniowej (apartamenty) z funkcją usługowo-biurową. Inwestycje deweloperskie przyczynią się do poprawy estetyki miejsca w centrum miasta i kreowania pozytywnego wizerunku osiedla Międzyodrze-Wyspa Pucka w wyniku kompleksowego zagospodarowania zdewastowanego, terenu poprodukcyjnego.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej do kategorii innych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych włączono również projekty związane z poszerzaniem oferty sportowej i rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców Szczecina. Biuro Planowania Przestrzennego Miasta sonduje możliwość restrukturyzację terenów sportu i rekreacji z zielenią urządzoną na osiedlu Gołęcino-Goćław w rejonie ul. Paproci.

Ponadto rozważa się modernizację i doposażenie sali sportowej na terenie Rejonowego Ośrodka Pomocy Rodzinie Północ przy ul. Strzałowskiej 9. Co ważne, budowa morskiej strefy aktywności i rekreacji na Wyspie Grodzkiej (Plaża Szczecin) wpłynie na zwiększenie estetyki Szczecina oraz podniesienie atrakcyjności miejskich terenów rekreacyjnych.

W celu nr 4 wśród innych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujęto projekty polegające na rozbudowie sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej. I tak na Stołczynie proponuje się realizację przedsięwzięcia pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ciągu ulic Gołęcińskiej i Leśnej w Szczecinie”. Nowa sieć infrastruktury kanalizacyjnej umożliwi przyłączenie istniejących budynków mieszkalnych oraz da możliwość budowy nowych wielorodzinnych i jednorodzinnych budynków. Ponadto Spółka Wodna „Międzyodrze” zgłosiła i może zrealizować przedsięwzięcie pn. „Budowa systemu odbioru ścieków z terenu Kępy Parnickiej i Wyspy Zielonej wraz z zapewnieniem możliwości odbioru ścieków z terenu Wyspy Puckiej.” Celem projektu jest poprawa infrastruktury kanalizacyjnej i ściekowej na obszarze zabudowy mieszkalno-usługowej w rejonie podobszaru Międzyodrze – Wyspa Pucka. Zakres projektu obejmuje budowę systemu kanalizacyjnego grawitacyjno-tłoczego, którego zadaniem będzie odbiór ścieków komunalnych z terenu projektowanej intensywnej zabudowy budynkami mieszkalno-usługowymi, na terenie Kępy Parnickiej i Wyspy Zielonej, wraz z zapewnieniem możliwości odbioru ścieków komunalnych z Wyspy Puckiej. Odebrane ścieki tłoczone będą wzdłuż ulicy Kanał Parnicki do istniejącego tłoczego systemu kanalizacyjnego oczyszczalni ścieków Ostrów Grabowski. Kolektor wzdłuż ul. Kanał Parnicki umożliwi włączenie ścieków z terenów kolejowych Zaj. PKP Szczecin Port-Centralny.

Tabela 25 Opisy innych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w podziale na cele GPR

Nazwa i numer przedsięwzięcia	Wnioskodawca	Realizator	Ogólna lokalizacja	Szczegółowa lokalizacja	Zakres przedsięwzięcia
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 1. Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej					
U.1. Fundusz sąsiedzki	Stowarzyszenie „Oswajanie miasta”	Gmina Miasto Szczecin	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji	W ramach projektu planuje się m.in.: - wybieranie Operatora funduszu – organizacji pozarządowej (w trybie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych), którego zadaniem będzie przeprowadzanie konkursu na realizację inicjatyw, - wyłaniane i wspierane działań, realizowanych w lokalnych społecznościach – na poziomie podwórka, ulicy czy też kwartału, np. utworzenie ogrodu sąsiedzkiego, wydarzenia integrujące grupy sąsiedzkie, - wsparcie rządu maksimum 3-4 tys. PLN na jedną inicjatywę (z uwzględnieniem podnoszenia kwoty wraz ze wzrostem inflacji), - opłacanie przez operatora wskazanych przez realizatorów inicjatyw wydatków i animowanie społeczności lokalnych, wspieranie organizacyjne i formalne realizacji inicjatyw - sfinansowanie działań umożliwiających pozyskanie dodatkowych środków na realizację inicjatyw z darowizn od osób fizycznych oraz lokalnych przedsiębiorców (w ramach strategii CSR/ESG).
U.2. Szczeciński Urban Lab	Stowarzyszenie „Oswajanie miasta”	Gmina Miasto Szczecin	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji	Urban lab w Szczecinie należy powołać przy pełnej świadomości władz miejskich o jego roli, celach i zadaniach oraz sprawczości. Władze miejskie muszą jasno zadeklarować wolę wdrażania wypracowywanych w urban lab rozwiązań. Głównymi celami szczecińskiego laboratorium miejskiego powinny być: - poprawa jakości życia mieszkańców poprzez innowacyjne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów oraz wygenerowanie dodatkowej wartości przy wykorzystaniu zasobów miejskich, - rozpowszechnianie kultury dialogu i kooperacji, - zaopatrzenie ludzi w narzędzia do współzarządzania miastem, - krytyczne myślenie o mieście. Szczecińskie laboratorium miejskie powinno funkcjonować jako osobna jednostka organizacyjna miasta bądź miejska spółka non profit, albo też - w ramach specjalnie powołanej jednostki bądź spółki, dla której prowadzenie urban lab jest głównym zadaniem. Obszary tematyczne, którymi powinien zajmować się szczeciński urban lab to: przestrzeń publiczna, partycypacja oraz adaptacja do zmian klimatu. Szczeciński urban lab powinien podejmować konkretne wyzwania, na okres co najmniej dwuletni. O wyzwaniach tych decydować będzie Grupa Strategiczna, do której zapraszane będą osoby eksperckie z administracji publicznej oraz z zewnątrz.

					Pracą nad wyzwaniem zajmą się Zespoły Tematyczne, które składać się będą z osób eksperckich w danej dziedzinie. Proponowany w publikacjach Instytutu Rozwoju Miast i Regionów model współpracy różnych grup interesariuszy miejskich podejmowanej w polskich urban lab składający się z: mieszkańców, organizacji pozarządowych, instytucji naukowych, sektora prywatnego oraz sektora publicznego, w Szczecinie powinien być uzupełniony o sektor kultury. Laboratorium miejskie powinno angażować do współpracy różnorodne środowiska. Spośród podmiotów, o których partnerstwo powinien postarać się szczeciński urban lab należy wyróżnić: Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, prywatnych deweloperów, firmy skandynawskie, podmioty znajdujące się po niemieckiej stronie granicy oraz Urząd Marszałkowski. Do współpracy ze szczecińskim urban lab powinny być wyznaczone/oddelegowane konkretne osoby pracujące w odpowiednich wydziałach i biurach Urzędu Miasta. Osoba koordynująca pracę laboratorium miejskiego w Szczecinie powinna posiadać przede wszystkim umiejętności zarządcze, które są nadrzędne nad również pożądaną wiedzą merytoryczną w zakresie działalności urban lab. Osoba ta powinna również posiadać doświadczenie współpracy z sektorem publicznym oraz jak najwięcej doświadczeń współpracy z sektorem trzecim, prywatnym i nauki. Siedziba szczecińskiego urban lab powinna znaleźć się w jednym z wymienionych miejsc: na Łasztowni, Kępie Parnickiej lub przy lewym brzegu Odry w centralnej części miasta. Szczeciński urban lab może znaleźć się w kompletnie nowym budynku lub w zaadaptowanym do jego potrzeb budynku przemysłowym np. w nadodrzańskiej hali. Podstawowa działalność szczecińskiego laboratorium miejskiego oraz podstawa jego funkcjonowania to: nieruchomość, rachunki, wynagrodzenia powinny być finansowane z budżetu miasta (w przypadku współpracy z Urzędem Marszałkowskim – częściowo z budżetu zarządu województwa). W pozostałym zakresie urban lab powinien być samofinansujący się.
U.3. Stołczyn turystycznie	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Podobszar II, Stołczyn	osiedle Stołczyn	Zakres projektu będzie obejmował następujące elementy: • napisanie i opublikowanie przewodnika turystycznego po Stołczynie, zawierającego mapy, informacje historyczne i krajoznawcze, bogato ilustrowane zdjęcia, • przeprowadzenie dwóch spacerów w ramach promocji publikacji.
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji					
U.4. Estetyczny i bezpieczny ciąg pieszo-jezdny przy ul. Rayskiego 2-3-4	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I, Centrum	teren przy budynku pod adresem ul. Rayskiego 2-3-4; obręb nr 1025, działka nr 1/2, część działki nr	Celem projektu jest remont ciągu pieszo-jezdnego oraz zagospodarowanie zieleni przy budynku przy ul. Rayskiego 2-3-4. W ramach projektu planuje się: • remont drogi przy budynku przy ul. Rayskiego 2-3-4, • urządzenie zieleni przy istniejącym placu zabaw, • zagospodarowanie działki nr 1/2 na mały skwer.

				12/3, część działki nr 1/10	
U.5. Zielona stacja naprawcza dla rowerów	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I, Centrum	plac Grunwaldzki, obręb nr 1032, numer 10/3, lokalizacja w sąsiedztwie ścieżki rowerowej	Celem jest poszerzenie infrastruktury rowerowej o samoobsługową stację naprawczą dla rowerów oraz montaż stojaków do ładowania rowerów elektrycznych. W okolicy brak stacji naprawczej do rowerów. Droga często użytkowana jest przez rowerzystów (liczne ścieżki rowerowe). Samoobsługowa stacja naprawcza przeznaczona jest do samodzielnego pompowania opon oraz serwisu rowerów, skuterów, wózków, deskorolek, itp. Znajdująca się na wyposażeniu nożna pompka umożliwia w szybki i bez wysiłkowy sposób napompować praktycznie każdą dętkę. Zamocowany na końcu przewodu ciśnieniowego adapter przystosowany jest do wszystkich rodzajów wentyli rowerowych.
U.6. Integracja piesza głównych alei Śródmieścia	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar I, Centrum, Śródmieście Północ	ul. Księcia Bogusława X, ul. Rayskiego	W ramach projektu planuje się: • budowę przystanku tramwajowego na ul. Bolesława Krzywoustego przy skrzyżowaniu z ul. Księcia Bogusława X, • aranżację ul. Rayskiego poprzez atrakcyjne i sprawne połączenia piesze przystanków transportu publicznego, zagospodarowanie zielenią urządzoną, montażem małej architektury, remontu nawierzchni, • zapewnienia dostępu osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z zasadami uniwersalnego planowania.
U.7. Przebudowa fontanny zlokalizowanej w ciągu al. Papieża Jana Pawła II w Szczecinie	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I, Centrum	rejon drogi powiatowej nr 50612 przy al. Papieża Jana Pawła II, obręb nr 1032 działka nr 16/), w rejonie tzw. „Aleja Fontann	Celem projektu jest przywrócenie estetyki i wizerunku Alei Fontann w ciągu al. Papieża Jana Pawła II. Dzięki zmianom obiekt będzie bezpieczny, bo obecnie jest możliwość skałeczenia przez zdewastowane, odspojone okładziny wewnętrzne i zewnętrzne. Ten odcinek ulicy pełni rolę mini deptaka, gdzie w dzień jak i wieczorem tętni życie restauracyjne i towarzyskie. Mieszkańcy, jak i turyści będą się relaksować, a dzieci mogły ochłodzić się w upalne dni i bawić przy wyrzutach struktury wody fontanny. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się: • likwidację istniejących basenów, • wykonanie w nowoczesnym stylu fontanny typu "Dry Plaza".
U.8. Bujaj się w Śródmieściu	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I, Śródmieście Północ	teren między kamienicami Wyzwolenia 77-79, obręb nr 1020, nr 11/20	Celem projektu jest stworzenie atrakcyjnej, nowej przestrzeni dla mieszkańców poprzez przywrócenie do użytku niewykorzystywanego terenu miejskiego między kamienicami 77-79 przy al. Wyzwolenia. Projekt zakłada powstanie atrakcyjnej przestrzeni dla najmłodszych mieszkańców miasta. W ciągu al. Wyzwolenia brakuje przestrzeni dla rodziców z dziećmi. Zakres prac obejmuje: • zagospodarowanie zaniedbanego terenu pomiędzy kamienicami poprzez nowe nasadzenia w ziemi i w donicach, • doposażenie przestrzeni w urządzenia bujane – huśtawki, drabinki, • oświetlenie terenu, • montaż ławek i koszy na śmieci.

U.9. Zielono i bezpiecznie dla pieszych i kierowców na ul. Ku Słońcu pomiędzy al. Bohaterów Warszawy a ul. Witolda	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I, Poza obszarem rewitalizacji, Turzyn	Ku Słońcu przed budynkiem Nr 3-7, pomiędzy al. Bohaterów Warszawy a ul. Witolda, obręb nr 2255, działka nr 9/1	Odcinek chodnika przy ul. Ku Słońcu, pomiędzy al. Bohaterów Warszawy a ul. Witolda jest bardzo zaniedbany. Drzewa i krzewy są wyrosnięte, częściowo uschnięte, stwarzają zagrożenie dla pieszych i kierowców. Zastaniają istniejące lampy uliczne. Rzadko przycinane gałęzie wchodzą w teren istniejącego chodnika. Znaki drogowe mają słabą widoczność, również z uwagi na wchodzące w ich zakres widoczności gałęzie. Wieczorami ten odcinek chodnika pozostaje ciemny i stwarza dobre warunki dla działalności chuligańskiej. Kiosk od dłuższego czasu jest nieużytkowany. Kiosk wraz z istniejącymi drzewami zastaniają dojście do przejścia dla pieszych na ulicy Ku Słońcu. W ramach przedsięwzięcia planuje się: • likwidację istniejącego kiosku-baraku zniszczonego w trakcie wichur wraz z ogrodzeniem, • przycięcie pielęgnacyjne drzew w trójkącie widzialności, przy dojściu do przejścia dla pieszych na ulicy Ku Słońcu przy skrzyżowaniu z aleją Bohaterów Warszawy, • odnowienie terenu wraz z obsianiem go trawą na miejscu baraku, • przycięcie pielęgnacyjne istniejącego żywopłotu i drzew znajdujących się w odległości około 2 m od ulicy, • montaż kosza na śmieci.
U.10. Palmiarnia na Łasztowni	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I, Międzyodrze-Wyspa Pucka	Plac na nabrzeżu Celnym, obręb nr 1085, działka 5/10	Celem projektu jest likwidacja wyspy ciepła na Łasztowni poprzez stworzenie przyjaznego zielonego zakątka do relaksu i podziwiania panoramy Szczecina. Plac na Łasztowni jest dzisiaj nieprzyjaznym miejscem, pozbawionym charakteru i funkcji. Wprowadzenie egzotycznej zieleni da zarówno cień jak i sprawi, że miejsce to stanie się atrakcyjną przestrzenią do fotografowania panoramy miasta. Zakres projektu obejmuje • ustawienie 16 donic z drzewami egzotycznymi, • postawienie leżaków i ławek do relaksu.
U.11. Morska strefa aktywności i rekreacji na Wyspie Grodzkiej - Plaża Szczecin	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar I, Międzyodrze-Wyspa Pucka	Wyspa Grodzka, obręb nr 1084, działka nr 11	Celem projektu jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego w obiektach rekreacji i propagowania kultury fizycznej. Budowa Morskiej strefy aktywności i rekreacji na Wyspie Grodzkiej (Plaża Szczecin). Zakres prac obejmuje: • budowę placu zabaw, • utworzenie strefy aktywności i rekreacji poprzez montaż urządzeń do street workoutu i siłowni zewnętrznej, • budowę boiska do gry w bule, • zakup i montaż małej infrastruktury (m.in. ławki, kosze na odpady), • budowę toru przeszkód dla dzieci oraz parku trampolin.
U.12. HEYKI 27 – osiedle z funkcją usługowo-biurową	DRACARYS Sp. z o.o.	DRACARYS Sp. z o.o.	Podobszar I, Międzyodrze-Wyspa Pucka	ul. Heyki 27,27a, obręb nr 1087, działka nr 17/3	W ramach projektu zakłada się:

					• wybudowanie budynków z apartamentami o różnym metrażu i rozkładzie (około 340 apartamentów), charakteryzujących się harmonijną sylwetką zabudowy z ciągów widokowych wzdłuż Odry. • budowę parkingów wielopoziomowych (około 680 miejsc postojowych), lokali biurowych, usługowych i gastronomicznych (około 16 700m² powierzchni użytkowych). • zagospodarowanie terenu pomiędzy budynkami, w tym utworzenie powierzchni zielonej, • wykonanie ciągów komunikacyjnych dla ruchu pieszego, rowerowego, • ograniczenie ruchu kołowego, • udostępnienie terenu dla mieszkańców wraz z infrastrukturą gastronomiczno-usługowo-biurową oraz z zaplanowanymi zespołami roślinnymi, spełniającymi funkcje wypoczynkowe, zdrowotne i estetyczne, • zaprojektowanie apartamentów stanowiących powierzchnię mieszkalną (około 23 000 m² powierzchni) oraz lokali biurowych i usługowych, z których będzie korzystało 3 600 mieszkańców oraz pracowników.
U.13. Wyspa Zielona – zielone osiedle z funkcją usługowo-rekreacyjną	LOFT Kazimierz Śródka i PCG Wrocław Architektów Sp. z o.o.	LOFT Kazimierz Śródka i PCG Wrocław Architektów Sp. z o.o.	Podobszar I, Międzyodrze-Wyspa Pucka	Wyspa Zielona, obręb nr 96, działki nr 13/6; 13/5; 13/4; 13/3	W ramach przedsięwzięcia zakłada się: • odnowę poprzemysłowej. wschodnio-południowej części Wyspy Zielonej poprzez zaprojektowanie i realizację kompleksowego wielofunkcyjnego osiedla mieszkaniowego z architekturą mixed-use, • skomunikowanie tej części Wyspy Zielonej z pozostałą częścią miasta, • zapewnienie atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, w bliskości którego powstaną miejsca pracy, miejsca wypoczynku i integracji społecznej, • uporządkowany układ komunikacyjny zapewniający komfort pieszym i rowerzystom i mieszkańcom korzystających z komunikacji publicznej, • odpowiednią ilość miejsc postojowych, • dobrze zaprojektowaną komunikację publiczną i bliskość funkcji pieszej ograniczającą konieczność korzystania z prywatnych samochodów.
U.14. Budowa II etapu osiedla mieszkaniowego przy ul. Pokładowej, Masztowej i Oficerskiej w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Podobszar II Dąbie stare	rejon ul. Fregaty, obręb nr 4024, nr działki 37/49 i 58/2	W ramach projektu planuje się: • wykonanie sześciu budynków mieszkalnych „pod klucz” z 178 lokalami mieszkalnymi, • udostępnienie 1 mieszkania chronionego i 12 mieszkań wspomaganych dla seniorów o łącznej powierzchni użytkowej – 9 358,03 m² • przeznaczenie 2 lokali usługowych na żłobek z 32 miejscami opieki nad dziećmi do 3 lat • zagospodarowanie pomieszczenia na funkcjonowanie klubu seniora, o łącznej powierzchni użytkowej – 436,55 m²), • wykonanie niezbędnej infrastruktury technicznej i zagospodarowania terenu (dojazdów, ciągów pieszych, miejsc postojowych, małej

					architektury, trawników, wydzielenie ogródków przydomowych, nasadzenia drzew i krzewów, oświetlenie terenu, • postawienie placu zabaw dla dzieci i boiska do koszykówki).
U.15. Zielona oaza na Parkowej	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar II, Drzetowo-Grabowo	teren za sklepem Społem przy ul. Parkowej, działka nr 6/29	Mieszkańcy osiedla Drzetowo-Grabowo od wielu lat zgłaszają zapotrzebowanie na powstanie przestrzeni, która będzie łączyła ze sobą strefę aktywności z miejscem do relaksu i spotkań. Połączenie tego wszystkiego z siłownią pod chmurką oraz ławeczkami i stojakami do rowerów pozwoli na powstanie idealnej strefy zielonej dla mieszkańców osiedla Drzetowo-Grabowo. Obecnie teren ten jest zaniedbany i nie służy w żaden sensowny sposób społeczności lokalnej. W większości wwalają się tam różnego rodzaju śmieci. Spotyka się tam również osoby, które zakłócają spokój i porządek, często wielu mieszkańców spożywających i nadużywających alkohol. Miejsce to ma ogromny potencjał do tego, aby stać się miejscem przyjaznym, zielonym i z różnymi funkcjami społecznymi, socjalnymi i profitness. W ramach projektu zakłada się: • stworzenie nowej przestrzeni publicznej przyjaznej mieszkańcom i ich pupilom, • ustawienie koszy, ławek, stojaków rowerowych, • budowę siłowni pod chmurką lub innego typu urządzeń służących do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców, • utrzymanie obecnej zieleni oraz nasadzenia nowych drzew i krzewów, • ustawienie nowych latarni oświetleniowych. Obszar pod teren zielony powinien być po realizacji nie mniejszy niż 1 000 m², ze stałym dostępem od strony ul. Parkowej (część południowa przez działkę nr 6/13) oraz od ul. Radogoskiej (część północna przez działki nr 6/35, 6/34, 6/20 i 6/21 lub 6/18). Realizacja projektu musi być przeprowadzona z zachowaniem obecnie istniejącego drzewostanu.
U.16. Remont nawierzchni chodnika przy ul. Druckiego-Lubeckiego 15-25 w Szczecinie	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wspólny Dom” w Szczecinie	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wspólny Dom” w Szczecinie	Podobszar II, Drzetowo-Grabowo	ul. Druckiego-Lubeckiego 15-25, obręb 3018, dz. nr 34, własność gminna	Celem przedsięwzięcia jest podniesienie bezpieczeństwa użytkowników. W ramach realizacji przedsięwzięcia planuje się wymianę nawierzchni z płyt chodnikowych na betonową kostkę brukową.
U.17. Budowa zjazdu przy ul. Rugiańskiej 76A w Szczecinie	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wspólny Dom” w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II, Drzetowo-Grabowo	ul. Rugiańska 76a, dz. nr 6/3, obręb 3018 (zjazd), własność gminy	Projekt obejmuje budowę utwardzonego zjazdu o nawierzchni z betonowych kostek brukowych dla użytkowników garaży i miejsc oraz rekultywację terenu polegającą na rozścieleniu ziemi urodzajnej i posianiu trawy wokół zjazdu. W latach 2025-2026 Spółdzielnia planuje wybudować 19 miejsc parkingowych, w tym 2 dla osób z niepełnosprawnościami.
U.18. Remont miejsc postojowych	Spółdzielnia Mieszkaniowa	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II, Drzetowo-Grabowo	ul. Rugiańska 12-15, obręb 3018, dz. nr 3/4	W ramach przedsięwzięcia planuje się:

przy ul. Rugiańskiej 12-15 w Szczecinie	„Wspólny Dom” w Szczecinie			- własność gminy; obręb 3018, dz. nr 1/7, 1/9, 1/11, - w zarządzie Spółdzielni	• remont istniejących miejsc postojowych poprzez wymianę nawierzchni z trylinki na biologicznie czynną z ażurowych betonowych prefabrykatów z otworami wypełnionymi trawą, • remont istniejących chodników na dojeździe do parkingu od strony ul. Rugiańskiej poprzez wymianę nawierzchni z płyt chodnikowych na betonową kostkę brukową. Zespół Ogrodnika Miasta rekomenduje, aby elementem przedsięwzięcia było wykonanie nasadzeń szpaleru drzew ocieniającego parking.
U.19. Przywrócenie placu na placu Matki Teresy z Kalkuty; przeniesienie pod ziemię basenu przeciwpożarowego i utworzenie zielonej przestrzeni wspólnej	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar II, Drzetowo-Grabowo		Obecnie większość Placu Matki Teresy z Kalkuty zajmuje basen przeciwpożarowy. Obszar ten jest zdegradowany, niebezpieczny i niedostępny dla mieszkańców (z uwagi na brak chodników wokół, chwasty). W ramach projektu zakłada się przeniesienie zbiornika przeciwpożarowego pod ziemię i zaadaptowanie placu na przestrzeń przyjazną dla mieszkańców. Od jednej strony byłby on zamknięty szpalerem istniejących drzew, oddzielających go od parkingu. Od strony sklepu spożywczego mogłaby zostać postawiona zielona ściana. Pozostała przestrzeń byłaby uzupełniona zielenią oraz ławkami. Od strony ulicy umożliwiłoby też utworzenie miejsc parkingowych równoległych.
U.20. „W zdrowym ciele zdrowy duch”- sport łączy pokolenia – modernizacja i doposażenie sali sportowej przy ul. Strzałowskiej 9	Iron Giria Szczecin	Gmina Miasto Szczecin, ZBiLK (zarządca), MOPR w Szczecinie (najemca)	Podobszar II, Gołęcino-Gocław	obiekt wolnostojący na terenie Rejonowego Ośrodka Pomocy Rodzinie Północ, ul. Strzałowska 9, działka nr 5/3	Stowarzyszenie Iron Giria Szczecin prowadzi swoje działania społeczne w sali sportowej przy ul. Strzałowskiej 9 w Szczecinie (budynek znajduje się na terenie obszaru rewitalizacji) w ramach współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie. Lokal ten znajduje się w zasobach Zarządu Budynków i Lokali Komunalnych, którego najemcą jest MOPR. Obecny stan sali i pomieszczeń wymaga modernizacji sanitarnej i przystosowania bazy sprzętowej. Zagospodarowanie sali oraz modernizacja pomieszczeń pozwoli na prowadzenie zajęć, propagowanie zdrowego stylu życia i aktywność sportową poprzez zaktywizowanie oraz integrowanie lokalnej społeczności wielopokoleniowo. W ramach projektu przewiduje się dostosowanie pomieszczenia poprzez: • przebudowę, modernizację i wyposażenie szatni damskiej oraz męskiej, wyposażenie toalet oraz pryszniców, • zagospodarowanie sali głównej, • utworzenie i doposażenie nowego zaplecza sportowego z podziałem na strefy: gym, fight, ballistic.
U.21. Restrukturyzacja terenów sportu i rekreacji z zielenią urządzoną – ul. Paproci	Urząd Miasta Szczecin, Biuro Planowania Przestrzennego Miasta	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	Podobszar II, Żelechowa/Gołęcino-Gocław	Ulica Paproci – osiedle Gołęcino-Gocław – podobszar II; obowiązuje mpzp	W ramach projektu planuje się działania w plenerze, w tym zagospodarowanie terenu i wykształcenie strefy rekreacji i wypoczynku dla wszystkich grup wiekowych wokół dawnego basenu rekreacyjnego zlokalizowanego przy ul. Paproci. W ramach projektu zakłada się: • zwiększenie dostępu osobom ze szczególnymi potrzebami zgodnie z zasadami uniwersalnego planowania, • wytyczenie ścieżek rekreacyjnych, • poprawę estetyzacji zieleni,

				„Żelechowa-Widuchowska	- montaż obiektów małej architektury, - oświetlenie terenu, - powstanie polany rekreacyjnej z paleniskiem ogniskowym, ławami i wiatami piknikowymi, miejscami do gier terenowych. - innowacyjną adaptację/aranżację basenu, np. na przestrzeń/usługi społeczne z wykorzystaniem kompozycji - osiedlowego teatru plenerowego.
U.22. Ławki w ciągu ulic Nad Odrą, Kościelna i Nehringa	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II, Stołczyn	osiedle Stołczyn	Stołczyn cechuje znaczne zróżnicowanie ukształtowania terenu, które stanowi trudną barierę do poruszania się pieszo przez osoby starsze i mające trudności z chodzeniem. Wzdłuż głównych ulic brakuje miejsc siedzących, pozwalających odpocząć w trakcie poruszania się pieszo w kierunku z dolnego na górny Stołczyn. Zakres projektu obejmuje ustawienie dziesięciu ławek w ciągu ulic Nad Odrą, Kościelnej i Nehringa.
U.23. Plac zabaw przy ulicy Zamkniętej (Scena Historyczna)	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II, Stołczyn	ul. Zamknięta 6/16	Celem projektu jest zachowanie wieloletniej tradycji, jaką były cyklicznie organizowane wydarzenia kulturalne (koncerty, seanse filmowe, Dni Hutnika), odbywające się na scenie położonej w bliskim sąsiedztwie placu zabaw w rejonie ul. Zamkniętej. Ponadto, projekt służyłby utworzeniu ośrodka życia kulturalno-społecznego, tak jak to miało miejsce w przeszłości. W ramach realizacji projektu planuje się - rozbudowę obecnej sceny (naprawę powierzchni i schodów), - budowę zadaszenia oraz zaplecza dla osób korzystających z niej.
U.24. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu kołowym i pieszym wzdłuż ul. Nehringa w Szczecinie	Katarzyna Koczergo	Gmina Miasto Szczecin – ZDiTM Szczecin, Policja	Podobszar II, Stołczyn	rejon ul. Nehringa	Ul. Nehringa to ulica tranzytowa łącząca Skolwin i Stołczyn z Szosa Polską – wylot w kierunku centrum Szczecina. Z uwagi na prowadzone inwestycje polegające na budowie osiedli wielo- i jednorodzinnych, przybyło mieszkańców oraz pojazdów. Mieszkańcy spacerują z rodzinami tą trasą na Wieżę Bismarka i do parku. W takich warunkach jak dzisiaj muszą wręcz „przelatywać przez ulicę”, ponieważ prędkości osiągane przez auta przekraczają często ponad 100 km/h. Zakres projektu obejmuje: - lokalizację znaków pionowych ograniczenia prędkości i przejść dla pieszych, - oznaczenie terenu zabudowanego, - lokalizację radaru prędkości, - ustawienie znaków poziomych i oznaczenie przejść dla pieszych.
U.25. Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniu ulic Nad Odrą-Zamknięta-Kolejowa wraz z instalacją fotoradaru	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II, Stołczyn	skrzyżowanie ulic Nad Odrą-Zamknięta-Kolejowa	Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa pieszych korzystających z przejść na skrzyżowaniu w rejonie ulic Nad Odrą i Zamkniętej. Ze względu na duży kąt nachylenia jezdni przy ul. Nad Odrą oraz wzmożony ruch samochodów osobowych, tirów i betoniarek w kierunku Skolwina i Polic wskazane przejście jest niebezpieczne. Częstym zjawiskiem, pomimo obowiązujących przepisów prawa drogowego, jest niezatrzymanie się przemieszczających się pojazdów przed przejściem dla pieszych, co uniemożliwia im przejście na drugą stronę, np. na przystanek

					autobusowy, do przychodni, biblioteki, zakładów pracy znajdujących się w tym obszarze czy też kamienic zamieszkiwanych w okolicy. W ramach realizacji projektu planuje się zainstalowanie sygnalizacji świetlnej i fotoradaru oraz odmalowanie pasów.
U.26. Budowa chodnika wzdłuż ul. Nad Odrą	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II (częściowo), Stołczyn	ul. Nad Odrą (przystanek autobusowy „Zamknięta”, do wiaduktu kolejowego)	Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa w ciągu pieszym wzdłuż ul. Nad Odrą pomiędzy przystankiem autobusowym „Zamknięta” w kierunku wiaduktu kolejowego, znajdującego się przy ul. Nad Odrą, poprzez położenie chodnika na odcinku o długości 400 metrów. Inwestycja ułatwi mieszkańcom Stołczyna przemieszczanie się do działających tu zakładów pracy. Miejsce to dodatkowo może stanowić teren rekreacyjno-spacerowy, ze względu na duże połacie zieleni. W ramach realizacji projektu planuje się też zagospodarowanie zieleni w pasie drogowym.
U.27. Remont schodów	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II, Stołczyn	ul. Zamknięta w kierunku ul. Kościelnej	Celem projektu jest ułatwienie dostępności mieszkańcom, w tym uczniom kształcącym się w Szkole Podstawowej nr 9, zameldowanych w rejonie ul. Kościelnej, Dąbrówki, Montherskiej do biblioteki miejskiej, usług handlowych, medycznych i pocztowych, położonych przy ul. Zamkniętej oraz Nad Odrą. Jest to ważny szlak komunikacyjny dla pieszych, bez konieczności korzystania z komunikacji miejskiej. Istniejące schody skracają dystans pomiędzy górną częścią osiedla Stołczyn a dolną o ok. 700 m. W ramach realizacji projektu planuje się uporządkowanie terenu, naprawę nawierzchni schodów, wymianę barierek oraz naprawę oświetlenia.
U.28. Budowa schodów przy ul. Nad Odrą 99	Stowarzyszenie Stołczyn po sąsiedzku	Gmina Miasto Szczecin	Podobszar II, Stołczyn	ul. Nad Odrą 99 w kierunku ul. Leśnej	Celem projektu jest ułatwienie dostępności do infrastruktury miejskiej mieszkańcom i użytkownikom ogrodów działkowych położonych przy ul. Leśnej. W chwili obecnej mieszkańcy do najbliższego przystanku komunikacji miejskiej, sklepów oraz innej infrastruktury miejskiej mają do pokonania około 1,5 km. Budowa schodów skróci ten dystans do 300 m. W ramach realizacji projektu planuje się zagospodarowanie zieleni, utwardzenie terenu i budowę schodów.
U.29. Budowa Osiedla mieszkaniowego „Wrzosowe Wzgórze” w rejonie ulic Szosa Polska i Józefa Romana w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Podobszar II, Stołczyn	Rejon ulic Romana i Szosy Polskiej	Główne założenia realizacji projektu to: • przeznaczenie terenu pod lokalizację zespół zabudowy mieszkalnej wielorodzinnej liczącego 11 ha, • utworzenie ok. 1000 lokali mieszkalnych, lokali usługowych, lokali dla potrzeb usług medycznych i żłobka, • przeznaczenie działek pod budynki kultu religijnego i zespoły szkolno – przedszkolne, • poprowadzenie głównego ciągu pieszego łączącego działkę przeznaczoną na kościół z projektowanym małym placem miejskim z siedziskami, fontannami oraz z usługami w parterze budynku, • lokalizację miejsc postojowych na działkach inwestora od strony działek przeznaczonych w planie na miejskie drogi, • ograniczenie ruchu kołowego wewnątrz terenu zabudowy mieszkaniowej,

					• utworzenie obszaru rekreacji, zieleni publicznej i zieleni prywatnej w formie ogródków przydomowych, • poprowadzenie dodatkowego wewnętrznego ciągu pieszego, z nawierzchnią typu terenowego obudowany zielenią średnią i wysoką, łączącego projektowane kluczowe elementy zagospodarowania terenu: place zabaw dla małych dzieci, place rekreacyjne dla starszych oraz plac rekreacyjno-sportowy przeznaczony dla młodzieży, • nadaje budynkom odpowiedniego charakteru tożsamego z budownictwem społecznym, • zastosowanie jednolitego rozwiązania przestrzennego i techniczno-materiałowego dla nowo projektowanej zabudowy usprawniającego realizację inwestycji, jednocześnie utrzymując ład, harmonię oraz wspólną dla całego zespołu ideę estetyczno-formalną. Inwestycja obejmuje cztery etapy realizacji na sześciu terenach elementarnych. Do końca 2022r. zrealizowano Etap I, gdzie dodano 274 lokali mieszkalnych, 3 lokale usługowe i żłobek. Po zakończeniu etapu nr 2 powstały kolejne 203 lokale mieszkalne i 2 lokale usługowe. W planach do realizacji pozostaje jeszcze Etap III i Etap IV.
U.30. Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu na skrzyżowaniu ulic Szosa Polska - Nehringa w Szczecinie	Katarzyna Koczergo	Gmina Miasto Szczecin – ZDiTM Szczecin, Policja	Poza obszarem rewitalizacji	skrzyżowanie ul. Nehringa i Szosa Polskiej	Celem projektu jest poprawa warunków bezpieczeństwa ruchu kołowego oraz pieszego na skrzyżowaniu ulic Szosa Polska - Nehringa o dużym natężeniu ruchu, zwłaszcza w okresie szczytu porannego i popołudniowego. Intensywna rozbudowa osiedli wzdłuż ul. Szosa Polska powoduje brak możliwości racjonalnego wyjazdu z ul. Nehringa. Kierowcy jadący z kierunków Szczecin – Police i Police - Szczecin wpuszczają kierowców z ul. Nehringa. W większości sytuacji trzeba wymusić pierwszeństwo, co stwarza bardzo niebezpieczną sytuację na drodze. Założeniem jest budowa sygnalizacji świetlnej dla pieszych oraz kierujących pojazdami (kierunek: Szczecin - Police, Police - Szczecin oraz dla wyjeżdżających i wjeżdżających w ul. Nehringa oraz inne poboczne) wraz z infrastrukturą umożliwiającą sterowanie sygnalizacją. Zakres projektu obejmuje lokalizację znaków pionowych ograniczenia prędkości, przejść dla pieszych, budowę oświetlenia oraz pętli.
U.31. Bezpieczniej, wygodniej i ładniej w Przedszkolu Publicznym nr 46 przy ul. Zawadzkiego 128	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Budżetu Obywatelskiego	Podobszar nr III, Zawadzkiego-Klonowica	Przedszkole Publiczne nr 46 w Szczecinie, ul. Zawadzkiego 128 Szczecin, obręb nr 2008, działka nr 11/2	Celem projektu jest poprawa infrastruktury i ciągów komunikacyjnych na terenie Przedszkola Publicznego nr 46 w Szczecinie. Obiekt jest budynkiem użyteczności publicznej (przedszkole) i dostępny jest dla dzieci (także opiekunów) w godzinach 6.00-17.00. Ponadto w godzinach popołudniowych oraz w weekendy z części ogrodu oraz placu zabaw korzystają mieszkańcy pobliskich bloków mieszkaniowych. Przewidziana projektem inwestycja obejmuje w całości tę część obiektu, która wykorzystywana jest przez mieszkańców osiedla w trakcie korzystania z przedszkolnego placu zabaw, ogrodu i boiska po godzinach pracy przedszkola (w zasadzie każdego dnia już od godziny 16.00 do późnych godzin wieczornych, latem nawet do 22.00 oraz przez cały dzień w weekendy i dni wolne od pracy).

					W ramach projektu planuje się: • wykonanie nowej nawierzchni polbrukowej, • wyrównanie wszystkich ciągów komunikacyjnych, • dobudowanie brakujących elementów chodników, • montaż nowych elementów małej architektury (ławki, donice) oraz nowych elementu placu zabaw dla dzieci, • wykonanie nowych nasadzeń w postaci drzew i krzewów ozdobnych.
U.32. Budowa Dwóch, Zielonych, Trawiastych, Ekologicznych parkingów w ciągu ul. Zawadzkiego 121-135 oraz z tyłu sklepu Netto	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar III, Zawadzkiego-Klonowica	Działka nr 2/54; ul. Zawadzkiego 133-135	Celem projektu jest poprawa estetyki i bezpieczeństwa pieszych oraz parkujących samochodów, a także wprowadzenie ekologicznego rozwiązania, poprawiającego retencję wody i zmniejszenie ścieków z wód opadowych. Obecnie teren ten jest zdewastowany i zaniedbany, stwarza zagrożenie dla osób korzystających z pojazdów. Wystające liczne głazy, nierówności, błoto oraz zalegające śmieci bardzo negatywnie wpływają na wizerunek osiedla. W ramach projektu planuje się zagospodarowanie terenu na cele nowoczesnego i ekologicznego, trawiastego zielonego parkingu oraz stworzenie ciągów komunikacyjnych w postaci chodnika z tyłu kontenerów handlowych, co poprawi znacząco estetykę otoczenia przy ul. Zawadzkiego 121-135. Zakres projektu obejmuje obniżenie obecnie istniejących krawężników poprzez ich ścięcie lub wymianę do bezpiecznej wysokości dla samochodów osobowych. W ramach projektu przewiduje się także wyrównanie terenu zgodnie z ukształtowaniem oraz położenie chodnika o szerokości 1m-1,5m z tyłu kontenerów handlowych. Na działce nr 2/54 zakłada się też założenie ozdobnego kolorowego klombu z krzewów lub posadzenie żywopłotu. Parkingi będą dostępne nie tylko dla mieszkańców ul. Zawadzkiego, zmagających się z problemami parkingowymi w tym rejonie, ale również i innych mieszkańców Szczecina odwiedzających okoliczne sklepy.
U.33. Rewaloryzacja placu Zwycięstwa	Urząd Miasta Szczecin	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	Poza obszarem rewitalizacji, Nowe Miasto	lokalizacja projektu w pobliżu południowej granicy osiedla Centrum, obręb nr 1041, działka nr 12/13 i 14; obręb nr 1041, fragmenty działek nr 12/12; 12/10; 12/15, 2/17; 2/18, obręb nr	Projekt będzie polegał na przeprowadzeniu kompleksowej rewaloryzacji zieleńca - Placu Zwycięstwa. Prace wykonawcze obejmą: • wykonanie nawierzchni przebudowanego układu komunikacyjnego zwiększającego dostępność terenu, w tym likwidację barier architektonicznych poprzez właściwe powiązanie wysokościowe ciągów pieszych, • zamontowanie oświetlenia obejmującego lampy pakowe oraz elementy iluminacji istniejącej i projektowanej zieleni, • aranżację/zmianę formy istniejących upamiętnień, • wymianę ławek/siedzących na obiekty architektury dedykowane dla osób starszych, np. wyposażone w podłokietniki, • zastosowanie rozwiązań z zakresu błękitno zielonej infrastruktury, służące zagospodarowaniu wód opadowych z przyległych nawierzchni utwardzonych,

				1040, fragment działki nr 19/2	- wygospodarowanie w obrębie zieleńca wielofunkcyjnej rekreacyjnej przestrzeni wyposażonej w obiekty małej architektury o współczesnym charakterze, nadające placowi indywidualny charakter, - gospodarkę drzewostanem obejmującą pielęgnację starodrzewu, - wprowadzenie nowej atrakcyjnej zieleni.
U.34. Punkt widokowy „Pocztówka”	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	Gmina Miasto Szczecin	Poza obszarem rewitalizacji, Stołczyn	obręb Nad Odrą 60, działka nr 2/6	Celem projektu jest odnowa sentymentalnego miejsca dla mieszkańców Stołczyna i zagospodarowanie dzikiej zieleni u szczytu „Góry Pocztowej”, z której rozpościera się piękny widok na Odrę, wyspę Dębinę i Jezioro Dąbie. Zakres projektu będzie obejmował następujące elementy: - wykarczowanie miejsca pod punkt widokowy, - fizyczne otoczenie miejsca, w celu zabezpieczenia przed dzikami, - zbudowanie platformy widokowej z lunetą, - zagospodarowanie terenu wokół poprzez postawienie kilku ławeczek, koszy na śmieci i miejsca na ognisko.
U.35. Kurs na północ - zielona przygoda - Jaworowy Staw, park Tilebeinów, stacja wodna, Zielone Wzgórze, Wieża Bismarcka, Polana Wodozbiór	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar II, Poza obszarem rewitalizacji, Skolwin, Inne osiedla	Jaworowy Staw : Szczecin, Osiedle Warszewo, działka nr 56/7 z obrębu 3065; Polana Wodozbiór: Osiedla Warszewo i Bukowo przy Wysokim Stawie, działka 15/1 obręb 3064; Zielone Wzgórze Wieża: - działka nr 26/2 obręb 3069; Park Tilebeinów: Osiedle Żelechowa u zbiegu ulic Dębogórskiej, Robotniczej i Zgorzeleckiej na	Głównym celem przedsięwzięcia jest poprawa zagospodarowania, uporządkowanie terenów zieleni na cele wypoczynku i rekreacji mieszkańców dzielnicy Północ (osiedla: Warszewo, Bukowo, Skolwin, Żelechowa, Gołęcino-Gocław) oraz miasta Szczecin, poprzez realizację kompleksowego projektu “Kurs Na Północ”. W ramach projektu zapewni się możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu na terenach rekreacyjnych. Inwestycja ma na celu rozwój ogólnodostępnej, całorocznej bazy rekreacyjno-zabawowej w mieście. Rozbudowa północnych osiedli wymaga odpowiedniego gospodarowania terenów zieleni na cele rekreacji. Zagospodarowanie nowych przestrzeni rekreacyjnych na terenach północnych osiedli Szczecina uzasadnione jest wieloma argumentami: - W rozbudowujących się osiedlach zidentyfikowane są deficyty przestrzeni publicznych sprzyjających wypoczynkowi mieszkańców. - Projekt ściśle koresponduje z miejskimi raportami i planami i jest opartym o wykorzystanie naturalnych walorów rozwiązaniem zdefiniowanych przez Miasto w tym rejonie problemów deficytu publicznych przestrzeni rekreacyjnych i degradacji terenów zieleni. - W wielu wypadkach takie zagospodarowania wyeksponują naturalne walory krajobrazów i przyrodnicze okolicznych terenów. - Mogą również korzystnie wpłynąć na proces rewitalizacji osiedli, na których zidentyfikowano obszar zdegradowany. - Realizacja składowych projektu przyczyni się do zmiany postrzegania całej dzielnicy poprzez wyeksponowanie jej najcenniejszych walorów przyrodniczych. - Stworzenie nowych, alternatywnych dla istniejących, miejsc wypoczynku i rekreacji. Otwarta publiczna przestrzeń rekreacyjna, bez żadnych ograniczeń dostępu. Dogodny dojazd środkami komunikacji zbiorowej.

				działce 74/11 z obrębu 3033; <i>Stanica Wodniacka "Wodna" Osiedle Skolwin,- ul. Wodna, działka nr 33 i 40 z obrębu 3050 (opisana w innym projekcie)</i>	
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu					
U.36. Drzewa dla Szczecina	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji	Projekt polega na posadzeniu 120 drzew w różnych lokalizacjach na terenie Szczecina (dzielnica Śródmieście i Zachód) z uwzględnieniem priorytetu lokalizacji, w których szczególnie brakuje wysokiej zieleni. W doborze lokalizacji wyklucza się lasy. Dokładne lokalizacje i gatunki zostaną ustalone z autorami projektu przy uwzględnieniu możliwości technicznych i przestrzennych. W miejscach, w których jest to możliwe zostaną posadzone drzewa o obwodzie 30-50 cm, na pozostałych obszarach oraz w przypadku sadzenia drzew o mniejszych docelowych rozmiarach zostanie zastosowany materiał o niższych parametrach jakościowych, odpowiadający charakterystyce gatunku.
U.37. Budowa systemu odbioru ścieków z terenu Kępy Parnickiej i Wyspy Zielonej wraz z zapewnieniem możliwości odbioru ścieków z terenu Wyspy Puckiej.	Spółka Wodna „Międzyodrze”	Spółka Wodna „Międzyodrze”	Podobszar I, Międzyodrze-Wyspa Pucka	Kępa Parnicka (ul. Leona Heyki), Wyspa Zielona, Wyspa Pucka (ul. Kanał Parnicki), ul. Rybnicka	Zakres projektu obejmuje • budowę systemu kanalizacyjnego grawitacyjno-tłocznego umożliwiający odbiór ścieków komunalnych z terenu projektowanej intensywnej zabudowy budynkami mieszkalno-usługowymi, na terenie Kępy Parnickiej i Wyspy Zielonej, • zapewnienie możliwości odbioru ścieków komunalnych z Wyspy Puckiej, • tłoczenie odebranych ścieków wzdłuż ulicy Kanał Parnicki do istniejącego tłocznego systemu kanalizacyjnego oczyszczalni ścieków Ostrów Grabowski, • włączenie ścieków kolektorem wzdłuż ul. Kanał Parnicki z terenów kolejowych Zaj. PKP Szczecin Port-Centralny.
U.38. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ciągu	Katarzyna Koczergo	Gmina Miasto Szczecin, Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	Podobszar II (częściowo), Stołczyn	ul. Gołęcińska, Leśna	Projekt polega na budowie sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej o długości ok. 1,7 km.

ulic Gołęcińskiej i Leśnej w Szczecinie					
U.39. Termomodernizacja budynku przy ul. Księżnej Dąbrówki 15 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Księżnej Dąbrówki 15 w Szczecinie	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Księżnej Dąbrówki 15 w Szczecinie	Podobszar II, Stołczyn	ul. Księżnej Dąbrówki 15	Zakres prac obejmuje: • remont elewacji wraz z jej ociepleniem, • remont izolacji przeciwwilgociowych ścian piwnicznych wraz z drenażem zapobiegającym zalewaniu piwnic, • remont klatki schodowej, • remont piwnic.
U.40. Plac Szachistów i zaćwierkane historie = budki lęgowe dla ptaków, hotel dla owadów	Urząd Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	Podobszar nr III, Zawadzkiego-Klonowica	Plac Szachisty na os. Zawadzkiego Klonowica, działka nr 2/69	Celem projektu jest zwiększenie populacji ptaków na osiedlu Zawadzkiego Klonowica w "Parku Szachisty" oraz możliwość budowy gniazd i rozmnażanie dla pożytecznych owadów. Zakres projektu obejmuje usytuowanie hoteli dla owadów. Są one wykorzystywane przez ogrodników i hodowców owoców i warzyw w celu poprawy zapylania kwiatów roślin owadopylnych, a także stawiane jako forma czynnej ochrony przyrody. W takich "hotelach", zbudowanych z drewna, pni, gałęzi, słomy, gliny, związanych w pęki pędów bambusa i trzcin i suchych liści, swoje schronienie znajdują m.in. pszczoły, których przetrwanie jest tak ważne dla nas wszystkich. W ramach projektu planuje się montaż tablicy informacyjno-edukacyjną na temat prawidłowego dokarmiania ptaków i ochrony pszczół.

6.3. Analiza komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wymogiem koniecznym dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania. Wynika to także z art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o rewitalizacji. Komplementarność w każdym z tych wymiarów ukazuje sposób zintegrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez zintegrowane działania. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane w GPR tworzą wiązkę zintegrowanych ze sobą działań realizowanych w pięciu sferach, tj. społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz środowiskowej. W kolejnych punktach przedstawiono komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych w poszczególnych wymiarach.

Komplementarność przestrzenna przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym programie oznacza, że przy ich formułowaniu wzięto pod uwagę miejsce planowanej realizacji w różnych częściach podobszarów rewitalizacji. Efektem takiego podejścia będzie oddziaływanie zrealizowanych przedsięwzięć na cały obszar rewitalizacji (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), choć wiele przedsięwzięć rewitalizacyjnych można zlokalizować w konkretnym miejscu, ponieważ tam na przykład będą realizowane projekty edukacyjne, adaptowany będzie budynek pod cele kulturalne, itp.

W celu zapewnienia komplementarności przestrzennej GPR przedsięwzięcia zostały zlokalizowane na całym obszarze rewitalizacji ze szczególną koncentracją jednak na podobszarach, które są kluczowe dla powodzenia procesu rewitalizacji w Szczecinie. Rozkład przestrzenny przedsięwzięć został zaprezentowany w rozdziale „Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji”. W tabeli poniżej pogrupowane zostały przedsięwzięcia według podobszaru i osiedla, w którym są zlokalizowane. Grupy te będą charakteryzować się szczególną komplementarnością przestrzenną.

Tabela 26 Komplementarność przestrzenna przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji	Osiedle
P.1.	Szczecińska Współdzielnia Pozarządowa	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.2.	Kultura dla Seniora	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.3.	Rodzina zawsze razem	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.4.	Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.5.	Aktywni w Szczecinie	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.6.	Utworzenie w OR ośrodka specjalistycznej terapii dla dzieci z pieczy zastępczej oraz rodzin adopcyjnych	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.7.	Lokalne sieci wsparcia dzieci i młodzieży w kryzysie emocjonalnym	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.57.	Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.58.	System do zarządzania zużyciem mediów energetycznych i wody wraz z usługami dodatkowymi dla obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.59.	Program wymiany pieców i kotłów węglowych na terenie Szczecina	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
U.1.	Fundusz sąsiedzki	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
U.2.	Szczeciński Urban Lab	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
U.36.	Drzewa dla Szczecina	cały obszar rewitalizacji	cały obszar rewitalizacji
P.56.	Modernizacja infrastruktury usług zdrowia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	Obszar rewitalizacji (częściowo)	Dąbie stare, Śródmieście Północ, Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji)
P.60.	Modernizacja systemu ciepłowniczego	Obszar rewitalizacji, Poza obszarem rewitalizacji (częściowo)	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Drzetowo-

			Grabowo, Zawadzkiego-Klonowica
P.8.	Centrum Organizacji Pozarządowych	Podobszar I	Centrum
P.34.	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 5 i adaptacja części budynku na cele usługowe	Podobszar I	Centrum
P.35.	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Ks. Bogusława X 49 i adaptacja części budynku na cele usługowe	Podobszar I	Centrum
P.36.	Kompleksowa renowacja oficyn budynków przy ul. Edmunda Bałuki 20/21 oraz rozbudowa i adaptacja części budynku na cele usługowe	Podobszar I	Centrum
P.62.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Jagiellońskiej	Podobszar I	Centrum
P.63.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Piłsudskiego w Szczecinie (Centrum)	Podobszar I	Centrum
P.64.	Przebudowa sieci wodociągowej w al. Papieża Jana Pawła II (na odcinku od placu Grunwaldzkiego do placu Lotników) w Szczecinie	Podobszar I	Centrum
U.4.	Estetyczny i bezpieczny ciąg pieszo-jezdny przy ul. Rayskiego 2-3-4	Podobszar I	Centrum
U.5.	Zielona stacja naprawcza dla rowerów	Podobszar I	Centrum
U.7.	Przebudowa fontanny zlokalizowanej w ciągu al. Papieża Jana Pawła II w Szczecinie	Podobszar I	Centrum
P.29.	Zielone Śródmieście	Podobszar I	Centrum, Śródmieście Północ
U.6.	Integracja piesza głównych alei Śródmieścia	Podobszar I	Centrum, Śródmieście Północ
P.38.	Remonty kapitalne budynków i terenów przyległych – Podobszar I	Podobszar I	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Nowe Miasto
P.27.	Międzynarodowe Centrum Edukacji Performatywnej z siedzibą Teatru Współczesnego	Podobszar II	Międzyodrze-Wyspa Pucka
P.66.	Budowa lokalnych systemów ciepłowniczych i instalacji energetycznych.	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
U.10.	Palmiarnia na Łasztowni	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
U.11.	Morska strefa aktywności i rekreacji na Wyspie Grodzkiej- Plaża Szczecin	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
U.12.	HEYKI 27 – osiedle z funkcją usługowo-biurową	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
U.13.	Wyspa Zielona – zielone osiedle z funkcją usługowo-rekreacyjną	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
U.37.	Budowa systemu odbioru ścieków z terenu Kępy Parnickiej i Wyspy Zielonej wraz z zapewnieniem możliwości odbioru ścieków z terenu Wyspy Puckiej.	Podobszar I	Międzyodrze-Wyspa Pucka
P.65.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Bazarowej	Podobszar I	Śródmieście Północ
U.8.	Bujaj się w Śródmieściu	Podobszar I	Śródmieście Północ
P.9.	Muzyka dla każdego - modernizacja/ remont auli w OSM i ST w Szczecinie	Podobszar I	Turzyn
P.31.	Restrukturyzacja i rekompozycja parku przy ul. Noakowskiego – jako zbilansowana zieleń urządzona dla mieszkańców osiedla Turzyn	Podobszar I	Turzyn
P.37.	Modernizacja wnętrza kwartału nr 33 w Szczecinie	Podobszar I	Turzyn
P.28.	Program park kieszonkowy dla każdego	Podobszar I, Podobszar II	Centrum, Śródmieście Północ, Drzetowo-Grabowo
P.30.	Zielone przedogródki wizytówką Śródmieścia	Podobszar I, Poza obszarem rewitalizacji	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Śródmieście-Zachód (poza obszarem rewitalizacji)
U.9.	Zielono i bezpiecznie dla pieszych i kierowców na ul. Ku Słońcu pomiędzy al. Bohaterów Warszawy a ul. Witolda	Podobszar I, Poza obszarem rewitalizacji	Turzyn
P.61.	Ograniczenie niskiej emisji w wyniku przebudowy indywidualnych źródeł ciepła na rozwiązania systemowe	Podobszar I, Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji), Śródmieście Zachód (poza obszarem rewitalizacji)	Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Stare Miasto (poza obszarem rewitalizacji), Śródmieście-Zachód (poza obszarem rewitalizacji)
P.10.	„NIE JESTEŚ SAM” Ogród Społeczny	Podobszar II	Dąbie stare
P.11.	„Bądźmy razem” – sala animacyjno-integracyjna	Podobszar II	Dąbie stare
P.40.	Modernizacja zabudowy mieszkaniowej pomiędzy ulicami Oficerska, Miernicza i Cicha w Szczecinie	Podobszar II	Dąbie stare

P.12.	Modernizacja zabytkowego budynku filii bibliotecznej nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Dziennikarskiej 39 w Szczecinie	Podobszar II	Dąbie stare
P.41.	Landmark dla Dąbia	Podobszar II	Dąbie stare
P.42.	Rewaloryzacja parku na placu Słowiańskim (przy ul. Racławickiej)	Podobszar II	Dąbie stare
U.14.	Budowa II etapu osiedla mieszkaniowego przy ul. Pokładowej, Masztowej i Oficerskiej w Szczecinie	Podobszar II	Dąbie stare
P.13.	Klub Aktywnego Seniora	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.14.	Modernizacja Klubu Seniora przy ul. Sławomira 9a	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.15.	„Aktywnie i zdrowo” Program aktywizacji i integracji społeczności lokalnej – osiedle Drzetowo-Grabowo	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.16.	Osiedlowe imprezy- festyny i kino pod chmurką	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.43.	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w Szkole Podstawowej nr 11 im. UNICEF-u	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.67.	Termomodernizacja budynku przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.68.	Przebudowa magistrali wodociągowej w ul. Druckiego- Lubeckiego	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.69.	Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji deszczowej w ul. Emilii Plater na odcinku od ul. Szczanieckiej do ul. Teofila Firlika	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
U.15.	Zielona oaza na Parkowej	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
U.16.	Remont nawierzchni chodnika przy ul. Druckiego-Lubeckiego 15-25 w Szczecinie	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
U.17.	Budowa zjazdu przy ul. Rugiańskiej 76A w Szczecinie	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
U.18.	Remont miejsc postojowych przy ul. Rugiańskiej 12-15 w Szczecinie	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
U.19.	Przywrócenie placu na placu Matki Teresy z Kalkuty: przeniesienie pod ziemię basenu przeciwpożarowego i utworzenie zielonej przestrzeni wspólnej	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo
P.39.	Remonty kapitalne budynków i terenów przyległych – Podobszar II	Podobszar II	Drzetowo-Grabowo, Gołęcino-Goćław, Stołczyn, Skolwin
P.17.	Utworzenie Filii Domu Kultury i Izby Muzealnej północnego Szczecina z punktem lokalnej informacji turystycznej	Podobszar II	Gołęcino-Goćław
P.46.	Wykształcenie Lokalnego Centrum Usług wraz z rewitalizacją zieleni urządzonej – Wzgórze Kupały	Podobszar II	Gołęcino-Goćław
P.70.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Pokoju	Podobszar II	Gołęcino-Goćław
U.20.	„W zdrowym ciele zdrowy duch”- sport łączy pokolenia – modernizacja i wyposażenie sali sportowej przy ul. Strzałowskiej 9	Podobszar II	Gołęcino-Goćław
P.44.	Centrum hotelowo-konferencyjno-wystawiennicze z centrum integracji społecznej.	Podobszar II	Gołęcino-Goćław/ Żelechowa
P.17.	Międzypokoleniowa grupa fotograficzna „Kadr pokoleń”	Podobszar II	Skolwin
P.18.	Miejsce Aktywności Mieszkańców „Magiel”	Podobszar II	Skolwin
P.19.	Lokalny bazarek	Podobszar II	Skolwin
P.21.	Modernizacja oraz rozbudowa Centrum Kulturalno-Edukacyjnego Domu Kultury Klub Skolwin w Szczecinie	Podobszar II	Skolwin
P.71.	Termomodernizacja budynku przy ul. Stołczyńskiej 152 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Podobszar II	Skolwin
P.72.	Termomodernizacja budynku przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Podobszar II	Skolwin
P.22.	Lekcje muzealne w Izbie Pamięci Stołczyna	Podobszar II	Stołczyn
P.23.	Warsztaty dla dzieci i młodzieży z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej	Podobszar II	Stołczyn
P.49.	Bezpieczna szkoła na Stołczynie	Podobszar II	Stołczyn
P.50.	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej przy Szkole Podstawowej nr 9 w Szczecinie	Podobszar II	Stołczyn
P.51.	Modernizacja placu zabaw przy ul. Montherskiej	Podobszar II	Stołczyn
P.52.	Modernizacja placu przy ul. Nehringa	Podobszar II	Stołczyn
P.53.	Modernizacja historycznej zabudowy ulicy Dąbrówki	Podobszar II	Stołczyn
P.73.	Termomodernizacja budynku przy ul. Kościelnej 26 i 28 w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Podobszar II	Stołczyn
P.74.	Termomodernizacja budynku przy ul. Nehringa 10 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Podobszar II	Stołczyn

P.75.	Przebudowa sieci wodociągowej w ulicach: Witosa, Warszawskiej, Osadników w Szczecinie (Stołczyn)	Podobszar II	Stołczyn
P.76.	Przebudowa istniejącego systemu odprowadzania ścieków sanitarnych z północnych dzielnic lewobrzeżnej części Szczecina	Podobszar II	Stołczyn
U.3.	Stołczyn turystycznie	Podobszar II	Stołczyn
U.22.	Ławki w ciągu ulic Nad Odrą, Kościelna i Nehringa	Podobszar II	Stołczyn
U.23.	Plac zabaw przy ulicy Zamkniętej (Scena Historyczna)	Podobszar II	Stołczyn
U.24.	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu kołowym i pieszym wzdłuż ul. Nehringa w Szczecinie	Podobszar II	Stołczyn
U.25.	Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniu ulic Nad Odrą-Zamknięta-Kolejowa wraz instalacją fotoradaru	Podobszar II	Stołczyn
U.27.	Remont schodów	Podobszar II	Stołczyn
U.28.	Budowa schodów przy ul. Nad Odrą 99	Podobszar II	Stołczyn
U.29.	Budowa Osiedla mieszkaniowego „Wrzosowe Wzgórze” w rejonie ulic Szosa Polska i Józefa Romana w Szczecinie	Podobszar II	Stołczyn
U.30.	Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu na skrzyżowaniu ulic Szosa Polska- Nehringa w Szczecinie	Podobszar II	Stołczyn
U.39.	Termomodernizacja budynku przy ul. Księżnej Dąbrówki 15 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Podobszar II	Stołczyn
P.47.	Stawy Bliźniaki – błękitno-zielony azyl dla Golęcina i Żelechowej	Podobszar II	Żelechowa
U.21.	Restrukturyzacja terenów sportu i rekreacji z zielenią urządzoną – ul. Paproci	Podobszar II	Żelechowa/Golęcino-Gocław
P.24.	Edukacja czytelnicza i promocja kultury czytania oraz innowacji technologicznych na Osiedlu Stołczyn, Gocław, Golęcino	Podobszar II	Stołczyn
U.26.	Budowa chodnika wzdłuż ul. Nad Odrą	Podobszar II (częściowo)	Stołczyn
U.38.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ciągu ulic Golęcińskiej i Leśnej w Szczecinie	Podobszar II (częściowo)	Stołczyn
U.35.	Kurs na północ- zielona przygoda- Jaworowy Staw, park Tilebeinów, stacja wodna, Zielone Wzgórze, Wieża Bismarcka, Polana Wodozbiór	Podobszar II, Poza obszarem rewitalizacji	Skolwin, Inne osiedla
P.26.	Adaptacja dawnej przepompowni ścieków na ul. Romera 3 w Szczecinie na usługi społeczne	Podobszar III	Zawadzkiego-Klonowica
P.54.	Modernizacja obiektu sportowego „Tor Kolarski”	Podobszar III	Zawadzkiego-Klonowica
P.77.	Przebudowa magistrali i sieci wodociągowej w ul. Zawadzkiego	Podobszar III	Zawadzkiego-Klonowica
U.32.	Budowa Dwóch, Zielonych, Trawiastych, Ekologicznych parkingów w ciągu ul. Zawadzkiego 121-135 oraz z tyłu sklepu Netto	Podobszar III	Zawadzkiego-Klonowica
U.31.	Bezpieczniej, wygodniej i ładniej w Przedszkolu Publicznym nr 46 przy ul. Zawadzkiego 128	Podobszar nr III	Zawadzkiego-Klonowica
U.40.	Plac Szachistów i zaćwierkane historie = budki lęgowe dla ptaków, hotel dla owadów	Podobszar nr III	Zawadzkiego-Klonowica
P.43.	Restrukturyzacja zieleni urządzonej nadwodnej parku Koczego – ul. Grobla	Poza obszarem rewitalizacji	Golęcino-Gocław
P.53.	Rewaloryzacja parku im. Jana Kasprówicza w Szczecinie	Poza obszarem rewitalizacji	Łękno
U.33.	Rewaloryzacja placu Zwycięstwa	Poza obszarem rewitalizacji	Nowe Miasto
P.48.	Stacja wodniacka „Wodna”	Poza obszarem rewitalizacji	Skolwin
P.31.	Rewaloryzacja parku Żeromskiego w Szczecinie	Poza obszarem rewitalizacji	Stare Miasto
P.24.	Przebudowa i rozbudowa budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie dla potrzeb uczniów z niepełnosprawnością wraz z termomodernizacją budynku, zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną	Poza obszarem rewitalizacji	Stołczyn
U.34.	Punkt widokowy „Pocztówka”	Poza obszarem rewitalizacji	Stołczyn
P.33.	Śródmiejski ogród sąsiedzki	Poza obszarem rewitalizacji	Turzyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych wnioskodawców przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych polegać będzie na ich dopełnieniu tematycznym. W rezultacie zrealizowane przedsięwzięcia będą oddziaływać na podobszary rewitalizacji i cały obszar zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej. Realizacja przedsięwzięć, za pomocą których rozwiązywane są te same lub powiązane problemy podobszarów rewitalizacji oraz osiąganie te same cele podstawowe i komplementarne, pozwoli na osiągnięcie efektu synergii. W tabeli poniżej umieszczono informacje, jaki cel podstawowy realizuje każde przedsięwzięcie i z jakimi celami jest komplementarne.

Tabela 27 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Realizator	Komplementarność z celem nr			
			1	2	3	4
Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne						
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 1. Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej						
P.1.	Szczecińska Współdzielnia Pozarządowa	Realizator zadania do wyłonienia w trybie np. otwartego konkursu ofert na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – organizacja pozarządowa/partnerstwo kilku szczecińskich NGOs				
P.2.	Kultura dla Seniora	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie				
P.3.	Rodzina zawsze razem	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie				
P.4.	Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie	Fundacja „Razem raźniej”				
P.5.	Aktywni w Szczecinie	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie				
P.6.	Utworzenie w OR ośrodka specjalistycznej terapii dla dzieci z pieczy zastępczej oraz rodzin adopcyjnych	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla				
P.7.	Lokalne sieci wsparcia dzieci i młodzieży w kryzysie emocjonalnym	Gmina Miasto Szczecin				
P.8.	Centrum Organizacji Pozarządowych	Realizator zadania do wyłonienia w trybie np. otwartego konkursu ofert na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – organizacja pozarządowa/partnerstwo kilku szczecińskich NGOs				
P.9.	Muzyka dla każdego- modernizacja/ remont auli w OSM i ST w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego				
P.10.	„NIE JESTEŚ SAM” Ogród Społeczny	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”				
P.11.	„Bądźmy razem” – sala animacyjno-integracyjna	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”, Fundacja Naprzeciw				
P.12.	Modernizacja zabytkowego budynku filii bibliotecznej nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Dziennikarskiej 39 w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin				
P.13.	Klub Aktywnego Seniora	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie				
P.14.	Modernizacja Klubu Seniora przy ul. Sławomira 9a	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie				
P.15.	„Aktywnie i zdrowo” Program aktywizacji i integracji społeczności lokalnej – osiedle Drzetowo-Grabowo	Stowarzyszenie Przyszań Wartości				
P.16.	Osiedlowe imprezy- festyny i kino pod chmurką	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego				
P.17.	Utworzenie Filii Domu Kultury i Izby Muzealnej północnego Szczecina z punktem lokalnej informacji turystycznej	Urząd Miasta Szczecin				
P.18.	Międzypokoleniowa grupa fotograficzna „Kadr pokoleń”	Gmina Miasto Szczecin				
P.19.	Miejsce Aktywności Mieszkańców „Magiel”	Stowarzyszenie Skolwin i my				
P.20.	Lokalny bazarek	Gmina Miasto Szczecin				

P.21.	Modernizacja oraz rozbudowa Centrum Kulturalno-Edukacyjnego Domu Kultury Klub Skolwin w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin				
P.22.	Lekcje muzealne w Izbie Pamięci Stołczyna	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”				
P.23.	Warsztaty dla dzieci i młodzieży z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej	Gmina Miasto Szczecin				
P.24.	Edukacja czytelnicza i promocja kultury czytania oraz innowacji technologicznych na Osiedlu Stołczyn, Gocław, Gołęcino	Gmina Miasto Szczecin				
P.25.	Przebudowa i rozbudowa budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie dla potrzeb uczniów z niepełnosprawnością wraz z termomodernizacją budynku, zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną	Zespół Szkół Specjalnych nr n1 w Szczecinie				
P.26.	Adaptacja dawnej przepompowni ścieków na ul. Romera 3 w Szczecinie na usługi społeczne	UNIMEDEX KORDIAN GRAF				
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji						
P.27.	Międzynarodowe Centrum Edukacji Performatywnej z siedzibą Teatru Współczesnego	Szczecińskie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o., Teatr Współczesny w Szczecinie, Gmina Miasto Szczecin				
P.28.	Program park kieszonkowy dla każdego	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie				
P.29.	Zielone Śródmieście	Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego				
P.30.	Zielone przedogródki wizytówką Śródmieścia	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych				
P.31.	Restrukturyzacja i rekompozycja parku przy ul. Noakowskiego – jako zbilansowana zieleni urządzona dla mieszkańców osiedla Turzyn	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla				
P.32.	Rewaloryzacja parku Żeromskiego w Szczecinie	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie				
P.33.	Śródmiejski ogród sąsiedzki	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie				
P.34.	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 5 i adaptacja części budynku na cele usługowe	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.				
P.35.	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Ks. Bogusława X 49 i adaptacja części budynku na cele usługowe	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.				
P.36.	Kompleksowa renowacja oficyn budynków przy ul. Edmunda Bałuki 20/21 oraz rozbudowa i adaptacja części budynku na cele usługowe	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.				
P.37.	Modernizacja wnętrza kwartału nr 33 w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.				
P.38.	Remonty kapitalne budynków i terenów przyległych – Podobszar I	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych				
P.39.	Remonty kapitalne budynków i terenów przyległych – Podobszar II	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych				
P.40.	Modernizacja zabudowy mieszkaniowej pomiędzy ulicami Oficerska, Miernicza i Cicha w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.				
P.41.	Landmark dla Dąbia	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie; Stowarzyszenie Miłośników Dąbia i Okolic "Stomido"				
P.42.	Rewaloryzacja parku na placu Słowiańskim (przy ul. Racławickiej)	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie				
P.43.	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w Szkole Podstawowej nr 11 im. UNICEF-u	Gmina Miasto Szczecin				
P.44.	Centrum hotelowo-konferencyjno-wystawiennicze z centrum integracji społecznej.	„ARCHE” S.A.				
P.45.	Restrukturyzacja zieleni urządzonej nadwodnej parku Koczego – ul. Grobla	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla				
P.46.	Wykształcenie Lokalnego Centrum Usług wraz z rewitalizacją zieleni urządzonej – Wzgórze Kupały	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla				
P.47.	Stawy Bliźniaki – błękitno-zielony azyl dla Gołęcina i Żelechowej	Gmina Miasto Szczecin				
P.48.	Stanica wodniacka „Wodna”	Stowarzyszenie Skolwin i My				
P.49.	Bezpieczna szkoła na Stołczynie	Gmina Miasto Szczecin				

P.50.	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej przy Szkole Podstawowej nr 9 w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin				
P.51.	Modernizacja placu zabaw przy ul. Montherskiej	Gmina Miasto Szczecin, Spółdzielnia Mieszkaniowa "Dom nad Odrą"				
P.52.	Modernizacja placu przy ul. Nehringa	Gmina Miasto Szczecin				
P.53.	Modernizacja historycznej zabudowy ulicy Dąbrówki	Gmina Miasto Szczecin				
P.54.	Modernizacja obiektu sportowego „Tor Kolarski”	Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji w Szczecinie				
P.55.	Rewaloryzacja parku im. Jana Kasprowicza w Szczecinie	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie				
P.56.	Modernizacja infrastruktury usług zdrowia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o.				
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu						
P.57.	Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji	Gmina Miasto Szczecin				
P.58.	System do zarządzania zużyciem mediów energetycznych i wody wraz z usługami dodatkowymi dla obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji	Gmina Miasto Szczecin				
P.59.	Program wymiany pieców i kotłów węglowych na terenie Szczecina	Gmina Miasto Szczecin				
P.60.	Modernizacja systemu ciepłowniczego	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.				
P.61.	Ograniczenie niskiej emisji w wyniku przebudowy indywidualnych źródeł ciepła na rozwiązania systemowe.	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.				
P.62.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Jagiellońskiej	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie				
P.63.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Piłsudskiego w Szczecinie (Centrum)	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie				
P.64.	Przebudowa sieci wodociągowej w al. Papieża Jana Pawła II (na odcinku od placu Grunwaldzkiego do placu Lotników) w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie				
P.65.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Bazarowej	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie				
P.66.	Budowa lokalnych systemów ciepłowniczych i instalacji energetycznych.	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.				
P.67.	Termomodernizacja budynku przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie				
P.68.	Przebudowa magistrali wodociągowej w ul. Druckiego- Lubeckiego	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie				
P.69.	Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji deszczowej w ul. Emilii Plater na odcinku od ul. Szczanieckiej do ul. Teofila Firlika	Inwestycja wspólna ZWiK-Gmina Miasto Szczecin				
P.70.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Pokoju	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie				
P.71.	Termomodernizacja budynku przy ul. Stołczyńskiej 152 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Stołczyńska 152 w Szczecinie				
P.72.	Termomodernizacja budynku przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie				
P.73.	Termomodernizacja budynku przy ul. Kościelnej 26 i 28 w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kościelnej 26, 28 w Szczecinie				
P.74.	Termomodernizacja budynku przy ul. Nehringa 10 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Nehringa 10 w Szczecinie				
P.75.	Przebudowa sieci wodociągowej w ulicach: Witosa, Warszawskiej, Osadników w Szczecinie (Stołczyn)	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie				
P.76.	Przebudowa istniejącego systemu odprowadzania ścieków sanitarnych z północnych dzielnic lewobrzeżnej części Szczecina	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie				
P.77.	Przebudowa magistrali i sieci wodociągowej w ul. Zawadzkiego	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie				

Inne dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne					
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 1. Wzmocnienie lokalnej odporności społecznej					
U.1.	Fundusz sąsiedzki	Gmina Miasto Szczecin			
U.2.	Szczeciński Urban Lab	Gmina Miasto Szczecin			
U.3.	Stołczyn turystycznie	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”			
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji					
U.4.	Estetyczny i bezpieczny ciąg pieszo-jezdny przy ul. Rayskiego 2-3-4	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego			
U.5.	Zielona stacja naprawcza dla rowerów	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego			
U.6.	Integracja piesza głównych alei Śródmieścia	Gmina Miasto Szczecin			
U.7.	Przebudowa fontanny zlokalizowanej w ciągu al. Papieża Jana Pawła II w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego			
U.8.	Bujaj się w Śródmieściu	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego			
U.9.	Zielono i bezpiecznie dla pieszych i kierowców na ul. Ku Słońcu pomiędzy al. Bohaterów Warszawy a ul. Witolda	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego			
U.10.	Palmiarnia na Łasztowni	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego			
U.11.	Morska strefa aktywności i rekreacji na Wyspie Grodzkiej- Plaża Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego			
U.12.	HEYKI 27 – osiedle z funkcją usługowo-biurową	DRACARYS Sp. z o.o.			
U.13.	Wyspa Zielona – zielone osiedle z funkcją usługowo-rekreacyjną	LOFT Kazimierz Śródka i PCG Wrocław Architektów Sp. z o.o.			
U.14.	Budowa II etapu osiedla mieszkaniowego przy ul. Pokładowej, Masztowej i Oficerskiej w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.			
U.15.	Zielona oaza na Parkowej	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego			
U.16.	Remont nawierzchni chodnika przy ul. Druckiego-Lubeckiego 15-25 w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin			
U.17.	Budowa zjazdu przy ul. Rugiańskiej 76A w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin			
U.18.	Remont miejsc postojowych przy ul. Rugiańskiej 12-15 w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin			
U.19.	Przywrócenie placu na placu Matki Teresy z Kalkuty: przeniesienie pod ziemię basenu przeciwpożarowego i utworzenie zielonej przestrzeni wspólnej	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego			
U.20.	„W zdrowym ciele zdrowy duch”- sport łączy pokolenia – modernizacja i doposażenie sali sportowej przy ul. Strzałowskiej 9	Gmina Miasto Szczecin, ZBiLK (zarządca), MOPR w Szczecinie (najemca)			
U.21.	Restrukturyzacja terenów sportu i rekreacji z zielenią urządzonej – ul. Paproci	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla			
U.22.	Ławki w ciągu ulic Nad Odrą, Kościelna i Nehringa	Gmina Miasto Szczecin			
U.23.	Plac zabaw przy ulicy Zamkniętej (Scena Historyczna)	Gmina Miasto Szczecin			
U.24.	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu kołowym i pieszym wzdłuż ul. Nehringa w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin – ZDiTM Szczecin, Policja			
U.25.	Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniu ulic Nad Odrą-Zamknięta-Kolejowa wraz instalacją fotoradaru	Gmina Miasto Szczecin			
U.26.	Budowa chodnika wzdłuż ul. Nad Odrą	Gmina Miasto Szczecin			
U.27.	Remont schodów	Gmina Miasto Szczecin			
U.28.	Budowa schodów przy ul. Nad Odrą 99	Gmina Miasto Szczecin			
U.29.	Budowa Osiedla mieszkaniowego „Wrzosowe Wzgórze” w rejonie ulic Szosa Polska i Józefa Romana w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.			
U.30.	Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu na skrzyżowaniu ulic Szosa Polska- Nehringa w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin – ZDiTM Szczecin, Policja			
U.31.	Bezpieczniej, wygodniej i ładniej w Przedszkolu Publicznym nr 46 przy ul. Zawadzkiego 128	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego			

U.32.	Budowa Dwóch, Zielonych, Trawiastych, Ekologicznych parkingów w ciągu ul. Zawadzkiego 121-135 oraz z tyłu sklepu Netto	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego				
U.33.	Rewaloryzacja placu Zwycięstwa	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie				
U.34.	Punkt widokowy „Pocztówka”	Gmina Miasto Szczecin				
U.35.	Kurs na północ- zielona przygoda- Jaworowy Staw, park Tilebeinów, stacja wodna, Zielone Wzgórze, Wieża Bismarcka, Polana Wodozbiór	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego				
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu						
U.36.	Drzewa dla Szczecina	Gmina Miasto Szczecin				
U.37.	Budowa systemu odbioru ścieków z terenu Kępy Parnickiej i Wyspy Zielonej wraz z zapewnieniem możliwości odbioru ścieków z terenu Wyspy Puckiej.	Spółka Wodna „Międzyodrze”				
U.38.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ciągu ulic Gołęcińskiej i Leśnej w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin, Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie				
U.39.	Termomodernizacja budynku przy ul. Księżnej Dąbrowki 15 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Księżnej Dąbrowki 15 w Szczecinie				
U.40.	Plac Szachistów i zaćwierkane historie = budki lęgowe dla ptaków, hotel dla owadów	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych wnioskodawców przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie osiągnięta dzięki połączeniu jego systemu zarządzania i systemu monitoringu z procedurami określonymi w Strategii Rozwoju Szczecina 2025 (SRS 2025)¹⁶. Pozwoli to na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Skuteczne wdrażanie zapewni stosowanie zarówno w SRS 2025 oraz w GPR zasady partnerstwa, przez którą rozumie się współpracę poszczególnych podmiotów mających wpływ na rozwój miasta (np. instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasady partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie obszaru funkcjonalnego w zakresie wdrażania Strategii rozwoju i Gminnego Programu Rewitalizacji. Strategia rozwoju miasta Szczecina 2025 oraz Gminny Program Rewitalizacji są spójne pod względem:

- sformułowanych celów strategicznych i operacyjnych,
- projektów służących realizacji celów,
- systemu wdrażania, w tym organów odpowiedzialnych za realizację obu dokumentów.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 należy do kategorii programów operacyjnych, za pomocą których będzie realizowana strategia rozwoju miasta. Koordynatorem realizacji GPR ustanowiono Biuro Rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych polegać będzie na kontynuacji działań realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecin na lata 2017-2023. Wskazany obszar rewitalizacji jest częściowo zbieżny z obszarem wskazanym w LPR. Zbieżność obejmuje rejony osiedli Centrum i Turzyn. Granice obszaru rewitalizacji określone w niniejszym programie i LPR różnią się zatem w dużym stopniu, dlatego należy uznać, że przyjęte założenia programowe i określone w GPR przedsięwzięcia rewitalizacyjne są jedynie częściowo kontynuacją procesu rewitalizacji Szczecina w zakresie terytorium, na którym prowadzony jest proces rewitalizacji. Dużą zbieżnością wykazują się oba programy pod względem określonych celów rewitalizacji. Należy zatem uznać, że kontynuacja rewitalizacji na poziomie postulatywnym wykazuje się

¹⁶ Dotyczy to również aktualnie opracowywanej Strategii rozwoju miasta Szczecina (2035).

komplementarnością. W tabeli poniżej zaprezentowano powiązanie celów rewitalizacji zawartych w LPR i GPR.

Tabela 28 Powiązanie celów LPR z celami GPR

Cele określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Szczecin na lata 2017-2023	Cele określone w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034
Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	Cel 1. Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej
Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	Cel 2. Regeneracja gospodarcza obszaru rewitalizacji
Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Cel 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji
Cel 4. Poprawa stanu środowiska OR	Cel 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu

Źródło: Opracowanie własne

Komplementarność międzyokresowa pomiędzy dotychczas prowadzonym procesem rewitalizacji i procesem planowanym w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 zachodzi również na poziomie systemu zarządzania realizacją programu. Koordynatorem realizacji programu rewitalizacji pozostaje Biuro Rewitalizacji Urzędu Miasta Szczecin, które będzie odpowiedzialne za zbieranie niezbędnych danych i informacji o poczynionych inwestycjach, prowadzenie monitoringu programu rewitalizacji, koordynowanie badania ewaluacyjnego, organizowanie i prowadzenie działań partycypacyjnych związanych z rewitalizacją na terenie miasta, upowszechnianie wiedzy o istocie rewitalizacji wśród wszystkich interesariuszy procesów rewitalizacji, prowadzenie dokumentacji i obsługi administracyjnej Zespołu strategicznego ds. rewitalizacji miasta Szczecin, a także wspieranie innych wydziałów merytorycznych w realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Wsparcie doradcze dla Prezydenta Miasta Szczecin w realizacji GPR będzie nadal podejmować Zespół strategiczny ds. rewitalizacji miasta Szczecin.

Komplementarność źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych polegać będzie na umiejętnym łączeniu wsparcia z różnych źródeł finansowania, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Zakłada się współfinansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych m.in.: ze środków europejskich, w tym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, ze środków krajowych, w tym z budżetów samorządów terytorialnych, ich jednostek i spółek, z dostępnych środków rządowych, w tym funduszy celowych, z komercyjnych instrumentów bankowych, a także ze środków prywatnych projektodawców. Prowadzone będą działania zachęcające inwestorów prywatnych do włączenia się w proces rewitalizacji i udział w finansowaniu projektów.

7. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

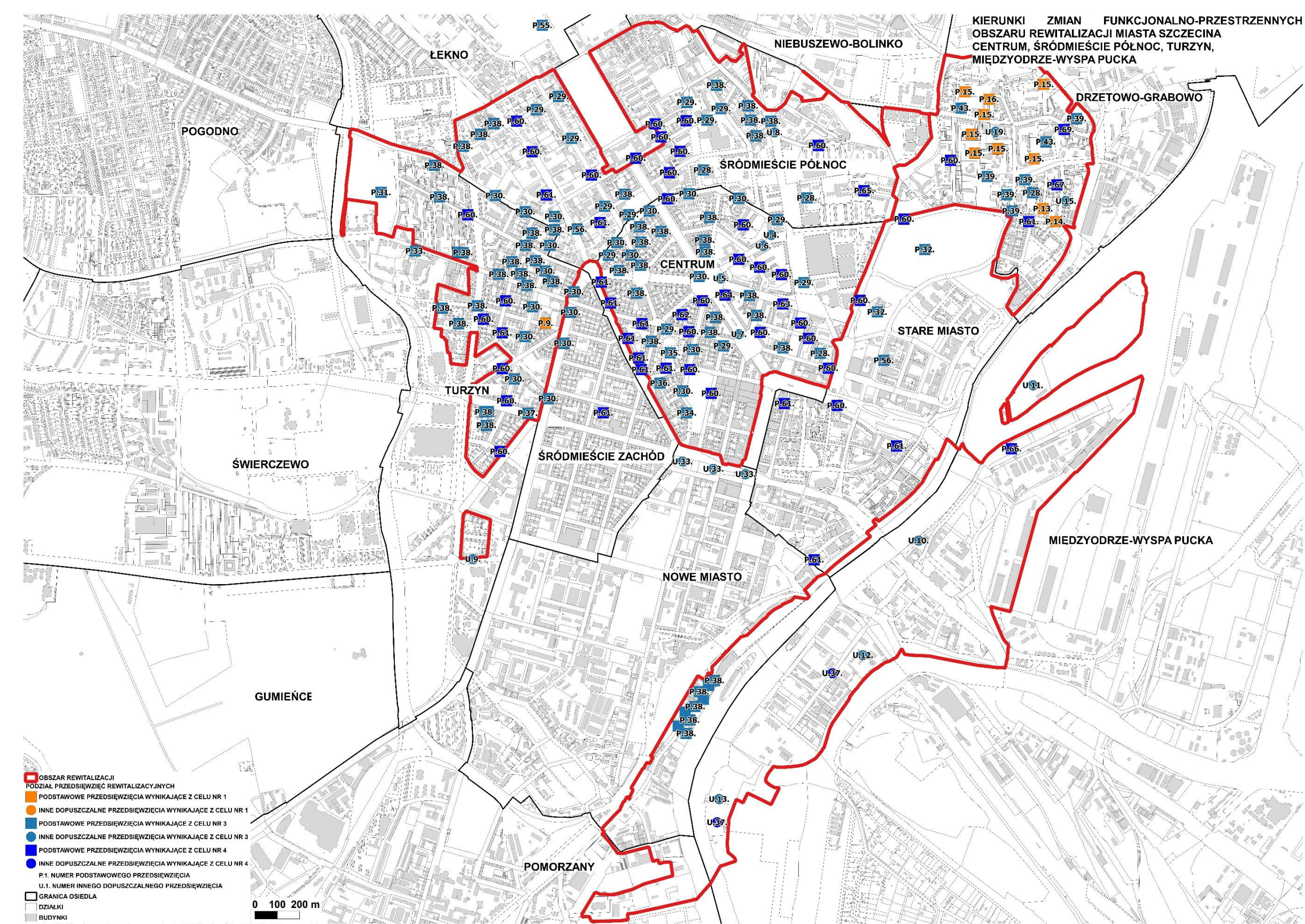
Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji wynikają z diagnozy i analiz, zdiagnozowanych problemów, zgłoszonych potrzeb, konsultacji społecznych, opinii oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034.

Na mapie (podzielonej na części), stanowiącej załącznik do programu rewitalizacji, wskazano lokalizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dla większości przedsięwzięć jest możliwe ustalenie konkretnej lokalizacji. Wśród nich znajdują się przedsięwzięcia inwestycyjne dotyczące budynków, które zostaną poddane modernizacji i/lub adaptacji pod inne funkcje, a także przedsięwzięcia nieinwestycyjne dotyczące m.in. działań społecznych, którymi objęci zostaną mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Działania te będą organizowane m.in. w konkretnych lokalizacjach, np. w siedzibie organizacji lub placówki oświatowej oferującej aktywizację społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji. Niektóre placówki oświatowe, które będą realizować działania skierowane do dzieci i młodzieży szkolnej, znajdują się poza obszarem rewitalizacji. Te również zaznaczono na mapie. Część przedsięwzięć rewitalizacyjnych dotyczy inwestycji i działań społecznych zaplanowanych do realizacji w przestrzeni publicznej i na terenach zieleni. Na rycinie przedstawiono również umiejscowienie projektów związanych z termomodernizacją budynków mieszkalnych, modernizacją sieci ciepłowniczej lub przebudową sieci wodno-kanalizacyjnej. Na mapie zaznaczono również przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które zaplanowano na większym obszarze osiedla, jednak ich szczegółowa lokalizacja nie została określona na etapie opracowania GPR, np. remont chodnika, przebudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej lub ciepłowniczej. Kilka przedsięwzięć nie zostało ukazanych na mapie, ponieważ ich realizacja przewidziana została na całym obszarze rewitalizacji lub w granicach poszczególnego osiedla. Należą do nich:

- P.1. Szczecińska Współdzielnia Pozarządowa,
- P.2. Kultura dla Seniora,
- P.3. Rodzina zawsze razem,
- P.4. Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie,
- P.5. Aktywni w Szczecinie,
- P.6. Utworzenie w OR ośrodka specjalistycznej terapii dla dzieci z pieczy zastępczej oraz rodzin adopcyjnych,
- P.7. Lokalne sieci wsparcia dzieci i młodzieży w kryzysie emocjonalnym,
- P.8. Centrum Organizacji Pozarządowych,
- P.27. Międzynarodowe Centrum Edukacji Performatywnej z siedzibą Teatru Współczesnego,
- P.57. Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji,
- P.58. System do zarządzania zużyciem mediów energetycznych i wody wraz z usługami dodatkowymi dla obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji,
- P.59. Program wymiany pieców i kotłów węglowych na terenie Szczecina,
- U.1. Fundusz sąsiedzki,
- U.2. Szczeciński Urban Lab,
- U.36. Drzewa dla Szczecina.

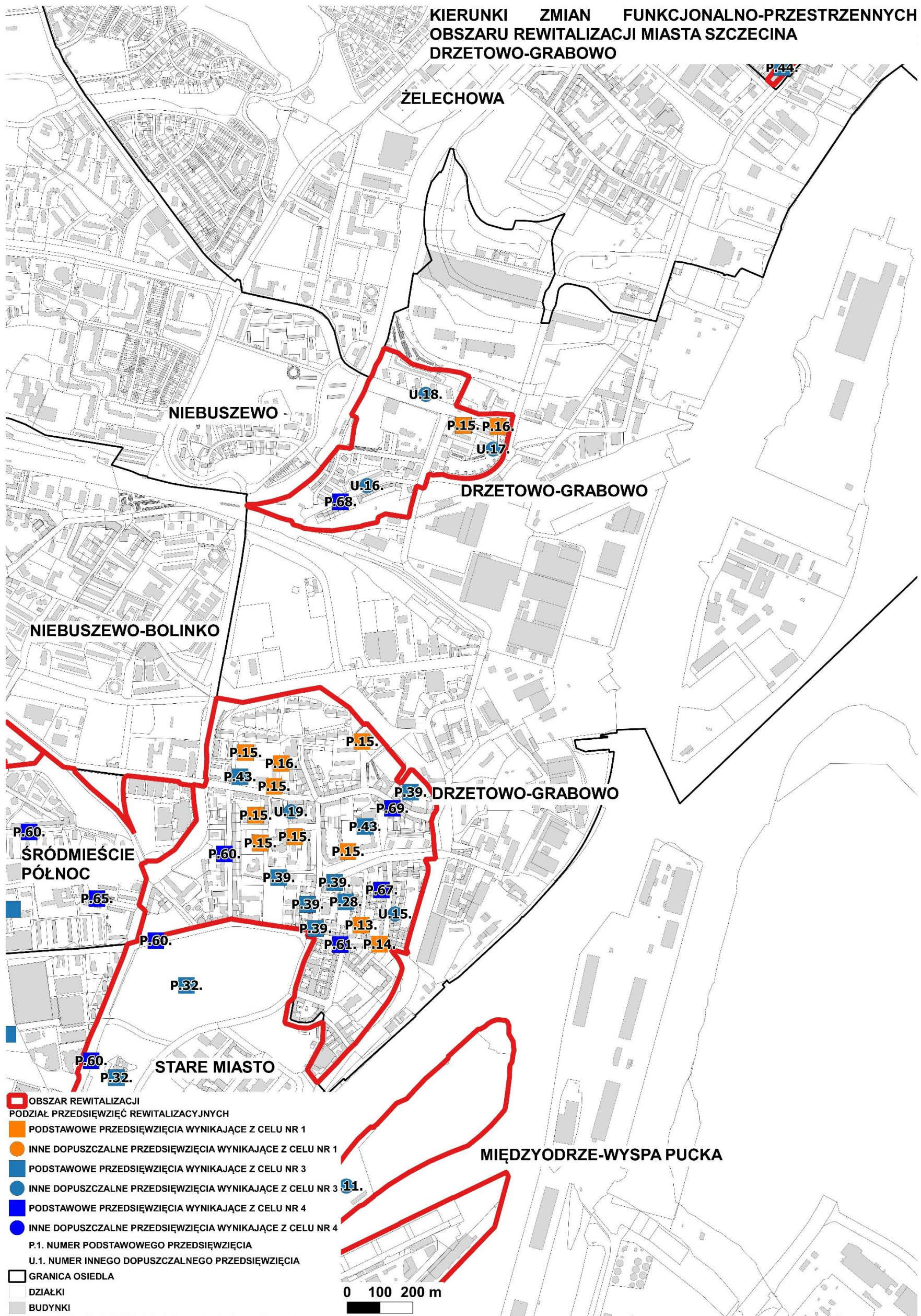
Na mapie nie zaznaczono ponadto przedsięwzięcia „U.35. Kurs na północ- zielona przygoda- Jaworowy Staw, park Tilebeinów, stacja wodna, Zielone Wzgórze, Wieża Bismarcka, Polana Wodozbiór” i „U.30. Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu na skrzyżowaniu ulic Szosa Polska- Nehringa w Szczecinie”.

Mapa 10 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedli Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Międzyodrze-Wyspa Pucka

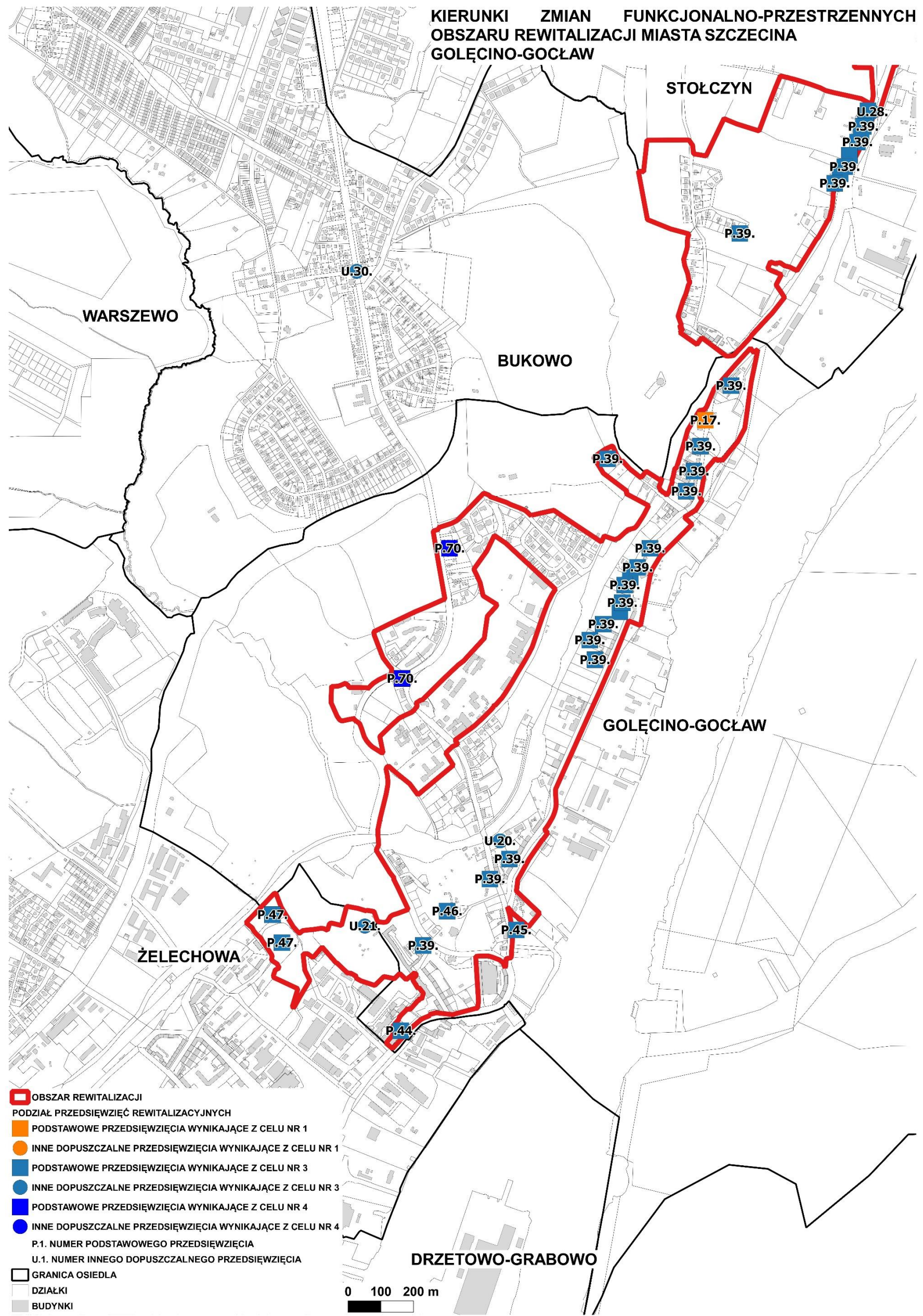
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://geoportal.szczecin.eu/>.

Mapa 11 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Drzetowo-Grabowo

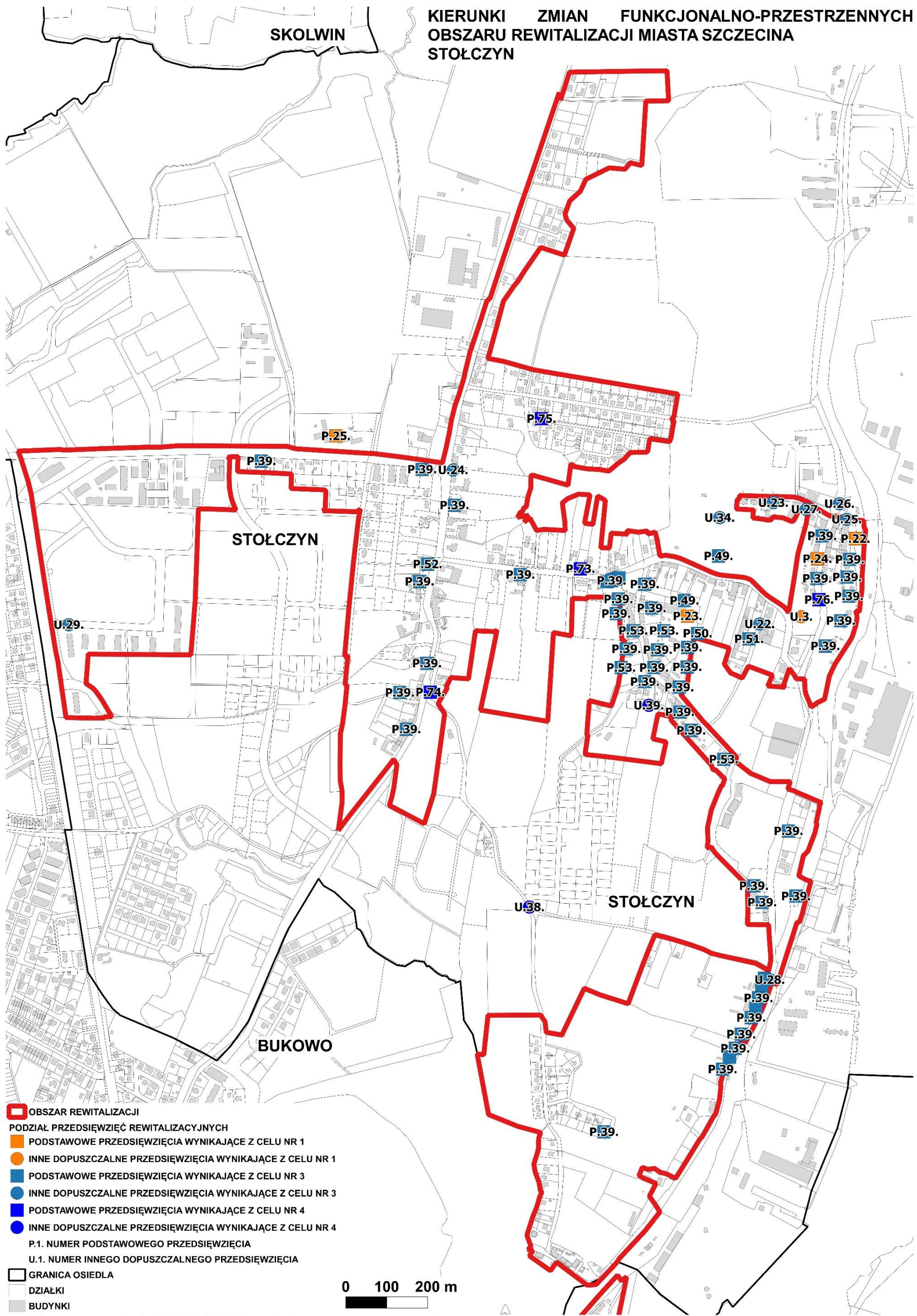
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://geoportal.szczecin.eu/>.

Mapa 12 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Gołęcino-Gocław

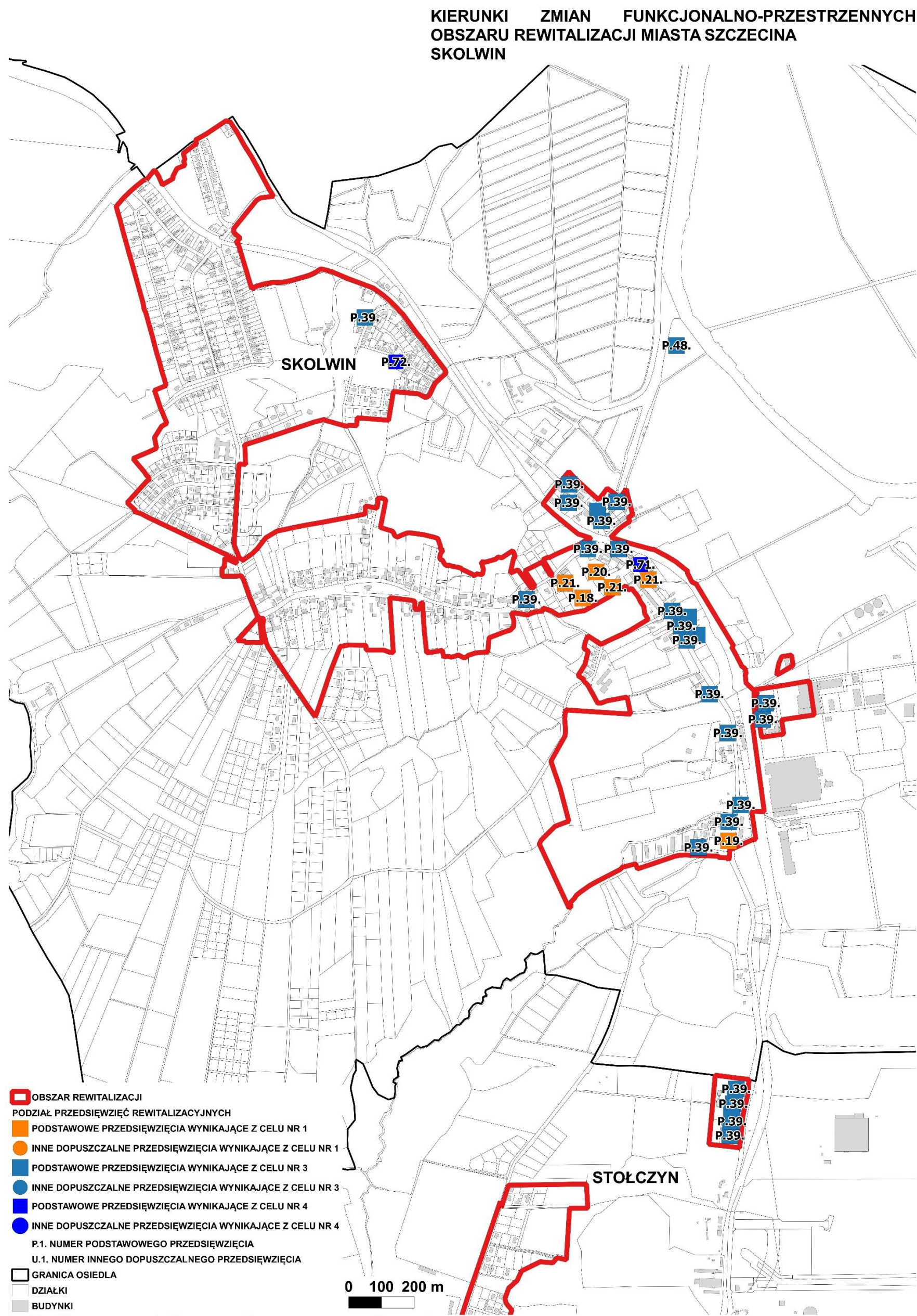
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://geoportal.szczecin.eu/>.

Mapa 13 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Stołczyn

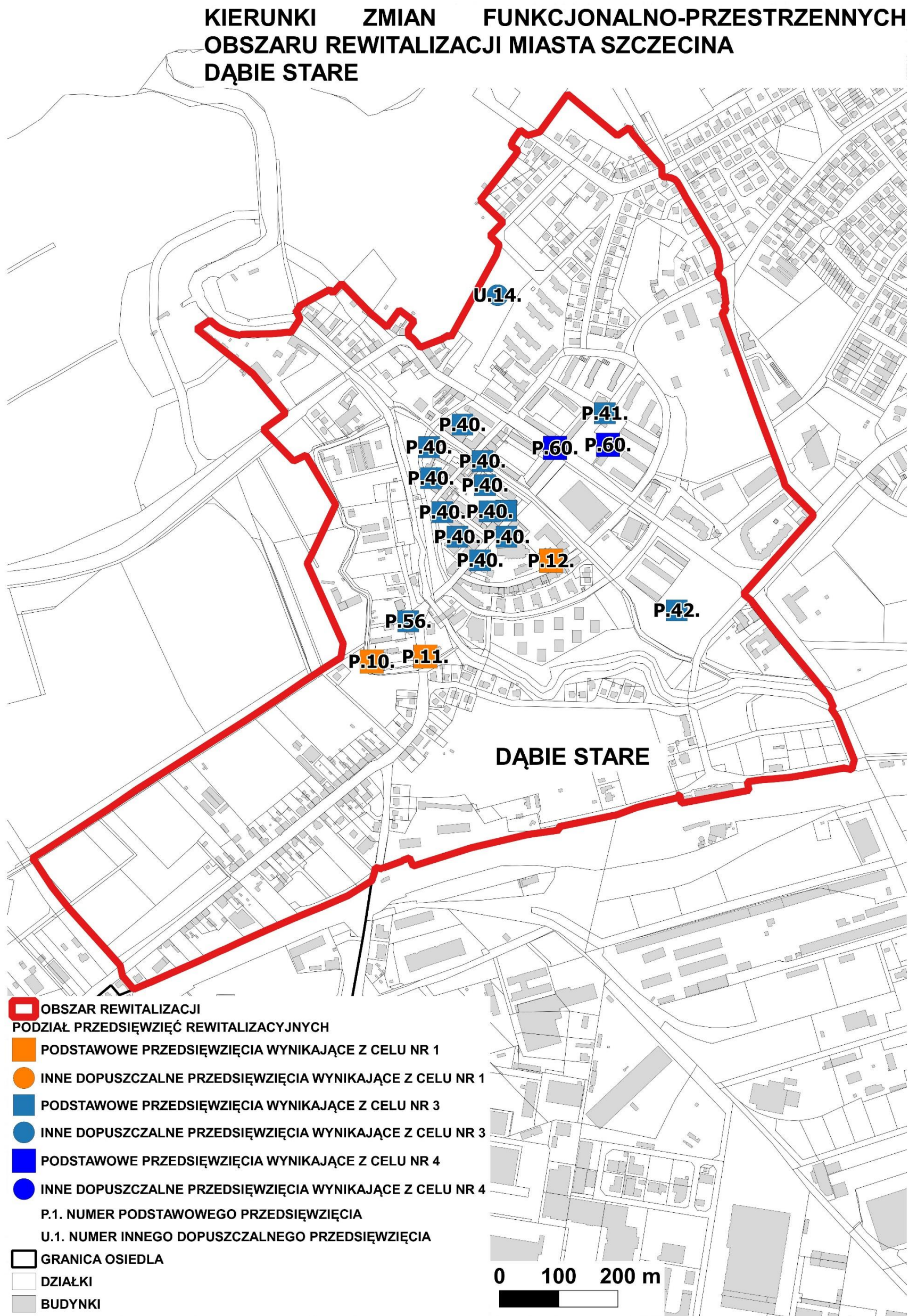

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://geoportal.szczecin.eu/>.

Mapa 14 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Skolwin

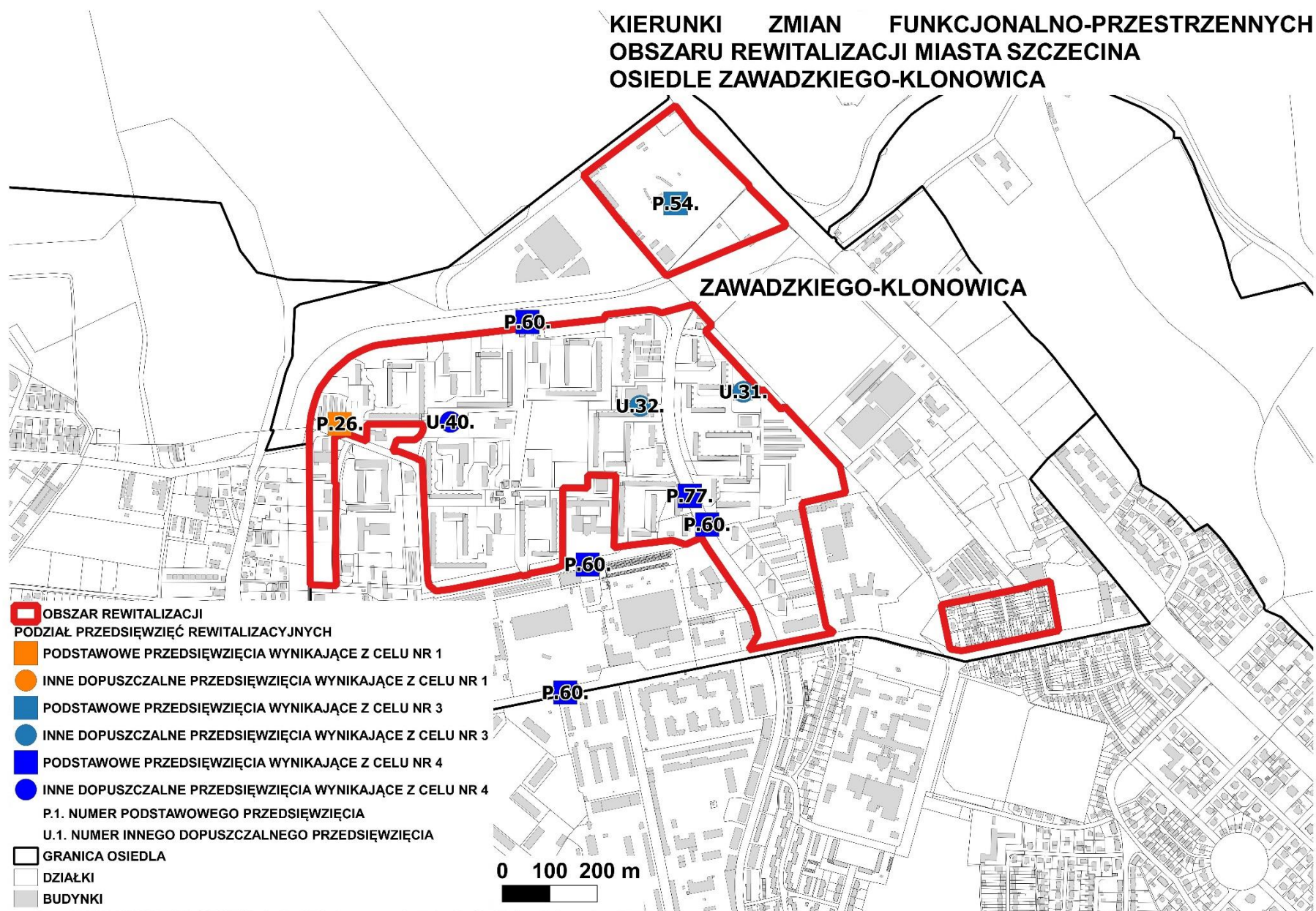

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://geoportal.szczecin.eu/>.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://geoportal.szczecin.eu/>.

Mapa 16 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Zawadzkiego-Klonowica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://geoportal.szczecin.eu/>.

8. Szacunkowe ramy finansowe

Poniżej zostały przedstawione ramy finansowe przedsięwzięć ujętych w niniejszym programie poprzez prezentację ich szacunkowej wartości, lat realizacji oraz planowanego/możliwego źródła finansowania. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 7 ustawy o rewitalizacji w programie rewitalizacji należy przedstawić szacunkowe ramy finansowe wraz ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.

Środki własne Gminy Miasto Szczecin, jej jednostek organizacyjnych i spółek komunalnych oraz środki z funduszy europejskich i innych funduszy zewnętrznych należą do środków publicznych. Organizacje pozarządowe i inne podmioty spoza sektora finansów publicznych, które otrzymają wsparcie ze środków budżetu jednostek samorządu terytorialnego, funduszy unijnych i krajowych oraz innych środków zewnętrznych publicznych, w części dofinansowania będą dysponować środkami publicznymi, a w części wkładu własnego środkami prywatnymi. Podstawowym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków unijnych będzie program Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027.

Tabela 29 Szacunkowe ramy finansowe GPR

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [PLN]	Środki publiczne [PLN]	Środki prywatne [PLN]	Okres realizacji
Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne						
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 1. Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej						
P.1.	Szczecińska Współdzielnia Pozarządowa	Realizator zadania do wyłonienia w trybie np. otwartego konkursu ofert na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – organizacja pozarządowa/partnerstwo kilku szczecińskich NGOs	1 100 000,00	1 100 000,00	0,00	2024-2034
P.2.	Kultura dla Seniora	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	1 100 000,00	1 100 000,00	0,00	2025-2034
P.3.	Rodzina zawsze razem	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	400 000,00	400 000,00	0,00	2025-2034
P.4.	Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie	Fundacja „Razem raźniej”	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	2024-2034
P.5.	Aktywni w Szczecinie	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie	500 000,00	500 000,00	0,00	2024-2034
P.6.	Utworzenie w OR ośrodka specjalistycznej terapii dla dzieci z pieczy zastępczej oraz rodzin adopcyjnych	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	do oszacowania	do oszacowania	do oszacowania	2024-2034
P.7.	Lokalne sieci wsparcia dzieci i młodzieży w kryzysie emocjonalnym	Gmina Miasto Szczecin	do oszacowania	do oszacowania	do oszacowania	2024-2034
P.8.	Centrum Organizacji Pozarządowych	Realizator zadania do wyłonienia w trybie np. otwartego konkursu ofert na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie –	3 850 000,00	3 850 000,00	0,00	2025-2034

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [PLN]	Środki publiczne [PLN]	Środki prywatne [PLN]	Okres realizacji
		organizacja pozarządowa/partnerstwo kilku szczecińskich NGOs				
P.9.	Muzyka dla każdego- modernizacja/ remont auli w OSM i ST w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	539 600,00	539 600,00	0,00	do oszacowania
P.10.	„NIE JESTEŚ SAM” Ogród Społeczny	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”	1 980 000,00	1 980 000,00	0,00	2024-2034
P.11.	„Bądźmy razem” – sala animacyjno-integracyjna	Spółdzielnia Socjalna „Meritum”, Fundacja Naprzeciw	2 811 934,00	2 811 934,00	0,00	2024-2034
P.12.	Modernizacja zabytkowego budynku filii bibliotecznej nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Dziennikarskiej 39 w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	6 000 000,00	6 000 000,00	-	2024-2030
P.13.	Klub Aktywnego Seniora	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	1 146 000,00	1 146 000,00	0,00	2025-2034
P.14.	Modernizacja Klubu Seniora przy ul. Sławomira 9a	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	250 000,00	250 000,00	0,00	2025
P.15.	„Aktywnie i zdrowo” Program aktywizacji i integracji społeczności lokalnej – osiedle Drzetowo-Grabowo	Stowarzyszenie Przyszań Wartości	80 000,00	80 000,00	0,00	2024-2026
P.16.	Osiedlowe imprezy- festyny i kino pod chmurką	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	40 000,00	40 000,00	0,00	do oszacowania
P.17.	Utworzenie Filii Domu Kultury i Izby Muzealnej północnego Szczecina z punktem lokalnej informacji turystycznej	Urząd Miasta Szczecin	3 000 000,00	3 000 000,00	0,00	2024
P.18.	Międzypokoleniowa grupa fotograficzna „Kadr pokoleń”	Gmina Miasto Szczecin	63 400,00	63 400,00	0,00	2024-2027
P.19.	Miejsce Aktywności Mieszkańców „Magiel”	Stowarzyszenie Skolwin i my	5 000 000,00	4 900 000,00	100 000,00	2024-2034
P.20.	Lokalny bazar	Gmina Miasto Szczecin	37 900,00	37 900,00	0,00	2024-2027
P.21.	Modernizacja oraz rozbudowa Centrum Kulturalno-Edukacyjnego Domu Kultury Klub Skolwin w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	25 600 000,00	25 600 000,00	0,00	2024-2034
P.22.	Lekcje muzealne w Izbie Pamięci Stołczyzna	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyzna „FORUM”	30 000,00	30 000,00	0,00	2024
P.23.	Warsztaty dla dzieci i młodzieży z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej	Gmina Miasto Szczecin	25 000,00	25 000,00	0,00	2024-2025
P.24.	Edukacja czytelnicza i promocja kultury czytania oraz innowacji technologicznych na Osiedlu Stołczyn, Goław, Gołęcino	Gmina Miasto Szczecin	120 000,00	120 000,00	0,00	2024-2026
P.25.	Przebudowa i rozbudowa budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 w Szczecinie dla potrzeb uczniów z niepełnosprawnością wraz z	Zespół Szkół Specjalnych nr n1 w Szczecinie	18 000 000,00	18 000 000,00	0,00	2024-2027

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [PLN]	Środki publiczne [PLN]	Środki prywatne [PLN]	Okres realizacji
	termomodernizacją budynku, zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną					
P.26.	Adaptacja dawnej przepompowni ścieków na ul. Romera 3 w Szczecinie na usługi społeczne	UNIMEDEX KORDIAN GRAF	6 000 000,00	0,00	6 000 000,00	2022-2024
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji						
P.27.	Międzynarodowe Centrum Edukacji Performatywnej z siedzibą Teatru Współczesnego	Szczecińskie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o., Teatr Współczesny w Szczecinie, Gmina Miasto Szczecin	250 000 000,00	250 000 000,00	-	
P.28.	Program park kieszonkowy dla każdego	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	3 200 000,00	3 200 000,00	0,00	2025-2030
P.29.	Zielone Śródmieście	Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego	22 100 000,00	22 100 000,00	0,00	2025-2032
P.30.	Zielone przedogródki wizytówką Śródmieścia	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	21 076 650,00	21 076 650,00	0,00	2025-2032
P.31.	Restrukturyzacja i rekompozycja parku przy ul. Noakowskiego – jako zbilansowana zieleń urządzona dla mieszkańców osiedla Turzyn	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	200 000,00	200 000,00	0,00	2024-2034
P.32.	Rewaloryzacja parku Żeromskiego w Szczecinie	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	39 965 499,00	39 965 499,00	0,00	2025-2030
P.33.	Śródmiejski ogród sąsiedzki	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	1 320 000,00	1 320 000,00	0,00	2025-2034
P.34.	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 5 i adaptacja części budynku na cele usługowe	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	14 890 875,00	14 890 875,00	0,00	2026-2028
P.35.	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Ks. Bogusława X 49 i adaptacja części budynku na cele usługowe	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	11 763 672,00	11 763 672,00	0,00	2022-2024
P.36.	Kompleksowa renowacja oficyn budynków przy ul. Edmunda Bałuki 20/21 oraz rozbudowa i adaptacja części budynku na cele usługowe	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	14 376 210,00	14 376 210,00	0,00	2023-2025
P.37.	Modernizacja wnętrza kwartału nr 33 w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	150 000 000,00	150 000 000,00	0,00	1997-2029
P.38.	Remonty kapitalne budynków i terenów przyległych – Podobszar I	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	200 000 000,00	200 000 000,00	0,00	2024-2034
P.39.	Remonty kapitalne budynków i terenów przyległych – Podobszar II	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	195 000 000,00	195 000 000,00	0,00	2024-2034
P.40.	Modernizacja zabudowy mieszkaniowej pomiędzy ulicami Oficerska, Miernicza i Cicha w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	65 219 725,00	65 219 725,00	0,00	2027-2029
P.41.	Landmark dla Dąbia	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie; Stowarzyszenie	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	2025-2027

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [PLN]	Środki publiczne [PLN]	Środki prywatne [PLN]	Okres realizacji
		Miłośników Dąbia i Okolic "Stomido"				
P.42.	Rewaloryzacja parku na placu Słowiańskim (przy ul. Raławickiej)	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	5 000 000,00	5 000 000,00	0,00	2025-2027
P.43.	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w Szkole Podstawowej nr 11 im. UNICEF-u	Gmina Miasto Szczecin	3 432 000,00	3 432 000,00	0,00	2024-2025
P.44.	Centrum hotelowo-konferencyjno-wystawiennicze z centrum integracji społecznej.	„ARCHE” S.A.	80 000 000,00	8 000 000,00	72 000 000,00	2024-2026
P.45.	Restrukturyzacja zieleni urządzonej nadwodnej parku Koczego – ul. Grobla	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	do oszacowania	do oszacowania	do oszacowania	2024-2034
P.46.	Wykształcenie Lokalnego Centrum Usług wraz z rewitalizacją zieleni urządzonej – Wzgórze Kupały	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	do oszacowania	do oszacowania	do oszacowania	2024-2034
P.47.	Stawy Bliźniaki – błękitno-zielony azyl dla Golęcina i Żelechowej	Gmina Miasto Szczecin	8 000 000,00	8 000 000,00	0,00	2024-2030
P.48.	Stanica wodniacka „Wodna”	Stowarzyszenie Skolwin i My	5 000 000,00	4 900 000,00	100 000,00	2024-2034
P.49.	Bezpieczna szkoła na Stołczyźnie	Gmina Miasto Szczecin	550 000,00	550 000,00	0,00	2025
P.50.	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej przy Szkole Podstawowej nr 9 w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	551 090,00	551 090,00	0,00	2024-2026
P.51.	Modernizacja placu zabaw przy ul. Monerskiej	Gmina Miasto Szczecin, Spółdzielnia Mieszkaniowa "Dom nad Odrą"	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	2025-2026
P.52.	Modernizacja placu przy ul. Nehringa	Gmina Miasto Szczecin	800 000,00	800 000,00	0,00	2028-2029
P.53.	Modernizacja historycznej zabudowy ulicy Dąbrówki	Gmina Miasto Szczecin	5 000 000,00	5 000 000,00	0,00	2025-2027
P.54.	Modernizacja obiektu sportowego „Tor Kolarski”	Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji w Szczecinie	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	2024-2027
P.55.	Rewaloryzacja parku im. Jana Kasprowicza w Szczecinie	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	38 000 000,00	38 000 000,00	0,00	2025-2034
P.56.	Modernizacja infrastruktury usług zdrowia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	Nieruchomości i Oplaty Lokalne Sp. z o.o.	2 580 000,00	2 580 000,00	0,00	2024-2026
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu						
P.57.	Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji	Gmina Miasto Szczecin	100 000 000,00	100 000 000,00	0,00	2026-2034
P.58.	System do zarządzania zużyciem mediów energetycznych i wody wraz z usługami dodatkowymi dla obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji	Gmina Miasto Szczecin	5 000 000,00	5 000 000,00	0,00	2026-2034

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [PLN]	Środki publiczne [PLN]	Środki prywatne [PLN]	Okres realizacji
P.59.	Program wymiany pieców i kotłów węglowych na terenie Szczecina	Gmina Miasto Szczecin	17 000 000,00	5 000 000,00	12 000 000,00	2023-2030
P.60.	Modernizacja systemu ciepłowniczego	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	21 000 000,00	6 300 000,00	14 700 000,00	2024-2034
P.61.	Ograniczenie niskiej emisji w wyniku przebudowy indywidualnych źródeł ciepła na rozwiązania systemowe.	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	2 000 000,00	600 000,00	1 400 000,00	2024-2034
P.62.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Jagiellońskiej	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	500 000,00	500 000,00	0,00	Termin rozpoczęcia i zakończenia w koordynacji z ZDITM
P.63.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Piłsudskiego w Szczecinie (Centrum)	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	4 000 000,00	4 000 000,00	0,00	2024-2029
P.64.	Przebudowa sieci wodociągowej w al. Papieża Jana Pawła II (na odcinku od placu Grunwaldzkiego do placu Lotników) w Szczecinie	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	3 000 000,00	3 000 000,00	0,00	2024-2026
P.65.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Bazarowej	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	440 000,00	440 000,00	0,00	2026-2029
P.66.	Budowa lokalnych systemów ciepłowniczych i instalacji energetycznych.	Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	24 100 000,00	7 200 000,00	16 900 000,00	2024-2034
P.67.	Termomodernizacja budynku przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sławomira 7 oficyna w Szczecinie	650 000,00	450 000,00	200 000,00	2025-2027
P.68.	Przebudowa magistrali wodociągowej w ul. Druckiego- Lubeckiego	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	1 500 000,00	1 500 000,00	0,00	2025-2029
P.69.	Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji deszczowej w ul. Emilii Plater na odcinku od ul. Szczanieckiej do ul. Teofila Firlika	Inwestycja wspólna ZWiK- Gmina Miasto Szczecin	5 242 068,48	5 242 068,48	0,00	Termin rozpoczęcia po uwzględnieniu w WPR. Termin zakończenia zgodnie z WPRS.
P.70.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Pokoju	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	3 000 000,00	3 000 000,00	0,00	2024-2029
P.71.	Termomodernizacja budynku przy ul. Stołczyńskiej 152 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Stołczyńska 152 w Szczecinie	450 000,00	350 000,00	100 000,00	2025-2027
P.72.	Termomodernizacja budynku przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Olchowej 13 w Szczecinie	350 000,00	250 000,00	100 000,00	2024-2027
P.73.	Termomodernizacja budynku przy ul. Kościelnej 26 i 28 w	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kościelnego 26, 28 w Szczecinie	450 000,00	350 000,00	100 000,00	2025-2027

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [PLN]	Środki publiczne [PLN]	Środki prywatne [PLN]	Okres realizacji
	Szczecinie wraz z remontem części wspólnych					
P.74.	Termomodernizacja budynku przy ul. Nehringa 10 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Nehringa 10 w Szczecinie	450 000,00	350 000,00	100 000,00	2025-2027
P.75.	Przebudowa sieci wodociągowej w ulicach: Witosa, Warszawskiej, Osadników w Szczecinie (Stołczyn)	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	1 650 000,00	1 650 000,00	0,00	2025-2029
P.76.	Przebudowa istniejącego systemu odprowadzania ścieków sanitarnych z północnych dzielnic lewobrzeżnej części Szczecina	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	2 500 000,00	2 500 000,00	0,00	2024-2028
P.77.	Przebudowa magistrali i sieci wodociągowej w ul. Zawadzkiego	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	2 200 000,00	2 200 000,00	0,00	2027-2032
		Łącznie przedsięwzięcia podstawowe	1 441 181 623,48	1 317 381 623,48	123 800 000	-
Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne						
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 1. Wzmacnianie lokalnej odporności społecznej						
U.1.	Fundusz sąsiedzki	Gmina Miasto Szczecin	2 200 000,00	2 200 000,00	0,00	2024-2034
U.2.	Szczeciński Urban Lab	Gmina Miasto Szczecin	do oszacowania	do oszacowania	do oszacowania	brak danych
U.3.	Stołczyn turystycznie	Stowarzyszenie Przyjaciół Stołczyna „FORUM”	20 000,00	20 000,00	0,00	2025
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji						
U.4.	Estetyczny i bezpieczny ciąg pieszo-jezdny przy ul. Rayskiego 2-3-4	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	380 000,00	380 000,00	0,00	brak danych
U.5.	Zielona stacja naprawcza dla rowerów	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	112 000,00	112 000,00	0,00	brak danych
U.6.	Integracja piesza głównych alei Śródmieścia	Gmina Miasto Szczecin	do oszacowania	do oszacowania	do oszacowania	2024-2034
U.7.	Przebudowa fontanny zlokalizowanej w ciągu al. Papieża Jana Pawła II w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	5 256 000,00	5 256 000,00	0,00	brak danych
U.8.	Bujaj się w Śródmieściu	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	366 619,00	366 619,00	0,00	brak danych
U.9.	Zielono i bezpiecznie dla pieszych i kierowców na ul. Ku Słońcu pomiędzy al. Bohaterów Warszawy a ul. Witolda	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	48 300,00	48 300,00	0,00	brak danych
U.10.	Palmiarnia na Łasztowni	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	750 000,00	750 000,00	0,00	brak danych
U.11.	Morska strefa aktywności i rekreacji na Wyspie Grodzkiej - Plaża Szczecin	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	819 000,00	819 000,00	0,00	brak danych
U.12.	HEYKI 27 – osiedle z funkcją usługowo-biurową	DRACARYS Sp. z o.o.	690 000 000,00	0,00	690 000 000,00	2027-2034

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [PLN]	Środki publiczne [PLN]	Środki prywatne [PLN]	Okres realizacji
U.13.	Wyspa Zielona – zielone osiedle z funkcją usługowo-rekreacyjną	LOFT Kazimierz Śródka i PCG Wrocław Architektów Sp. z o.o.	600 000 000,00	0,00	600 000 000,00	2025-2032
U.14.	Budowa II etapu osiedla mieszkaniowego przy ul. Pokładowej, Masztowej i Oficerskiej w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	73 900 216,96	73 900 216,96	0,00	2023-2025
U.15.	Zielona oaza na Parkowej	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	413 271,00	413 271,00	0,00	brak danych
U.16.	Remont nawierzchni chodnika przy ul. Druckiego-Lubeckiego 15-25 w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	160 000,00	160 000,00	0,00	2024
U.17.	Budowa zjazdu przy ul. Rugiańskiej 76A w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	45 000,00	45 000,00	0,00	2024
U.18.	Remont miejsc postojowych przy ul. Rugiańskiej 12-15 w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin	901 000,00	901 000,00	0,00	2024-2025
U.19.	Przywrócenie placu na placu Matki Teresy z Kalkuty: przeniesienie pod ziemię basenu przeciwpożarowego i utworzenie zielonej przestrzeni wspólnej	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	brak danych
U.20.	„W zdrowym ciele zdrowy duch”- sport łączy pokolenia – modernizacja i doposażenie sali sportowej przy ul. Strzałowskiej 9	Gmina Miasto Szczecin, ZBiLK (zarządca), MOPR w Szczecinie (najemca)	550 000,00	550 000,00	0,00	2025
U.21.	Restrukturyzacja terenów sportu i rekreacji z zielenią urządzoną – ul. Paproci	Gmina Miasto Szczecin, NGOs, rada osiedla	do oszacowania	do oszacowania	do oszacowania	2024-2034
U.22.	Ławki w ciągu ulic Nad Odrą, Kościelna i Nehringa	Gmina Miasto Szczecin	10 000,00	10 000,00	0,00	2025
U.23.	Plac zabaw przy ulicy Zamkniętej (Scena Historyczna)	Gmina Miasto Szczecin	900 000,00	900 000,00	0,00	2024-2025
U.24.	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu kołowym i pieszym wzdłuż ul. Nehringa w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin – ZDiTM Szczecin, Policja	100 000,00	100 000,00	0,00	2024
U.25.	Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniu ulic Nad Odrą-Zamknięta-Kolejowa wraz instalacją fotoradaru	Gmina Miasto Szczecin	270 000,00	270 000,00	0,00	2024
U.26.	Budowa chodnika wzdłuż ul. Nad Odrą	Gmina Miasto Szczecin	70 000,00	70 000,00	0,00	2025
U.27.	Remont schodów	Gmina Miasto Szczecin	60 000,00	60 000,00	0,00	2024
U.28.	Budowa schodów przy ul. Nad Odrą 99	Gmina Miasto Szczecin	50 000,00	50 000,00	0,00	2024
U.29.	Budowa Osiedla mieszkaniowego „Wrzosowe Wzgórze” w rejonie ulic Szosa Polska i Józefa Romana w Szczecinie	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	330 000 000,00	330 000 000,00	0,00	2007-2027
U.30.	Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu na skrzyżowaniu ulic Szosa	Gmina Miasto Szczecin – ZDiTM Szczecin, Policja	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	2024- 2026

Nr	Tytuł przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [PLN]	Środki publiczne [PLN]	Środki prywatne [PLN]	Okres realizacji
	Polska- Nehringa w Szczecinie					
U.31.	Bezpieczniej, wygodniej i ładniej w Przedszkolu Publicznym nr 46 przy ul. Zawadzkiego 128	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	369 500,00	369 500,00	0,00	brak danych
U.32.	Budowa Dwóch, Zielonych, Trawiastych, Ekologicznych parkingów w ciągu ul. Zawadzkiego 121-135 oraz z tyłu sklepu Netto	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	400 000,00	400 000,00	0,00	brak danych
U.33.	Rewaloryzacja placu Zwycięstwa	Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie	4 762 900,00	4 762 900,00	0,00	2024-2025
U.34.	Punkt widokowy „Pocztówka”	Gmina Miasto Szczecin	300 000,00	300 000,00	0,00	2026
U.35.	Kurs na północ- zielona przygoda- Jaworowy Staw, park Tilebeinów, stanica wodna, Zielone Wzgórze, Wieża Bismarcka, Polana Wodociągów	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	5 256 000,00	5 256 000,00	0,00	brak danych
Przedsięwzięcia, dla których podstawowym jest Cel 4. Poprawa stanu środowiska obszaru rewitalizacji i adaptacja do zmian klimatu						
U.36.	Drzewa dla Szczecina	Gmina Miasto Szczecin	5 250 000,00	5 250 000,00	0,00	brak danych
U.37.	Budowa systemu odbioru ścieków z terenu Kępy Parnickiej i Wyspy Zielonej wraz z zapewnieniem możliwości odbioru ścieków z terenu Wyspy Puckiej.	Spółka Wodna „Międzyodrze”	23 632 415,00	22 420 415,00	1 180 000,00	2025-2027
U.38.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ciągu ulic Gołęcińskiej i Leśnej w Szczecinie	Gmina Miasto Szczecin, Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie	3 500 000,00	3 500 000,00	0,00	2024- 2026
U.39.	Termomodernizacja budynku przy ul. Księżnej Dąbrówki 15 w Szczecinie, wraz z remontem części wspólnych	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Księżnej Dąbrówki 15 w Szczecinie	350 000,00	250 000,00	100 000,00	2025-2026
U.40.	Plac Szachistów i zaćwierkane historie = budki lęgowe dla ptaków, hotel dla owadów	Gmina Miasto Szczecin w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego	4 952,00	4 952,00	0,00	brak danych
		Łącznie inne dopuszczalne przedsięwzięcia	1 753 207 173,96	461 895 173,96	1 291 280 000,00	-
		Wszystkie przedsięwzięcia	3 194 388 797,44	1 779 276 797,44	1 415 080 000,00	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych wnioskodawców przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

9. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Rozdział do opracowania po przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu GPR.

Część III: Uspołecznienie i zarządzanie programem

10. Uspołecznienie

Włączanie społeczeństwa w tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji odbywało się na obu etapach tworzenia dokumentu, zarówno w trakcie przeprowadzania diagnozy, jak i budowania GPR. Poniżej opisano działania w rozbiu na etapy, których dotyczyły.

10.1. I etap – Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Szczecina

Po opracowaniu Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Szczecina został przygotowany projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Szczecin, dla którego przeprowadzono konsultacje społeczne. Konsultacje zostały przeprowadzone w następujących formach:

- Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. W Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie urzędu: <https://konsultuj.szczecin.pl> umieszczono informacje o odbywających się konsultacjach. Na przedmiotowych stronach zamieszczono ogłoszenie o konsultacjach wraz z załącznikami, tj. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Szczecina, formularz konsultacyjny, obwieszczenie Prezydenta Miasta Szczecin o rozpoczęciu na terenie Gminy Miasto Szczecin konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Szczecin, projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Szczecin. Uczestnicy konsultacji mieli możliwość złożenia uwag do projektu uchwały: za pomocą środków komunikacji elektronicznej, drogą pocztową, bezpośrednio, do specjalnie przygotowanych urn znajdujących się w Urzędzie Miasta, na spotkaniach otwartych w dniach 19-20 maja 2022 roku.
- Spotkania konsultacyjne. W dniach 19-20 maja odbyły się 3 spotkania konsultacyjne. Spotkania konsultacyjne prowadzili przedstawiciele Wykonawcy „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla miasta Szczecina” oraz przedstawicielki Biura Rewitalizacji Urzędu Miasta Szczecin. Po prezentacji materiału następowała otwarta dyskusja.
- Zbieranie uwag ustnie. Uczestnicy konsultacji mieli możliwość złożenia uwag ustnie do protokołu oraz podczas eksperckich dyżurów telefonicznych prowadzonych przez autorów opracowania.

Zebrane uwagi podczas konsultacji zostały poddane analizie, a odniesienie do nich zostało przedstawione w dokumencie pn. Informacja z przeprowadzonych konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Szczecin.

Uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Szczecin została podjęta przez Radę Miasta Szczecin w dniu 22 listopada 2022 r.

10.2. II etap- przygotowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji

Rada Miasta Szczecin w dniu 24 stycznia 2023 r. podjęła uchwałę nr XLVI/1264/23 w sprawie przystąpienia do sporządzenia gminnego programu rewitalizacji miasta Szczecin. Po podjęciu uchwały przystąpiono do opracowania GPR.

Interesariusze rewitalizacji zostali włączeni w proces opracowania szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji oraz części postulatywnej GPR poprzez następujące formy:

- Badania ankietowe wśród mieszkańców;
- Indywidualne i grupowe wywiady pogłębione wśród mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, rad osiedli, Urzędu Miasta Szczecin, jednostek organizacyjnych Gminy Miasto Szczecin i spółek komunalnych;
- Badania etnograficzne z mieszkańcami obszaru rewitalizacji;
- Spotkania robocze z wewnętrznymi i zewnętrznymi interesariuszami rewitalizacji.

Istotnym elementem uspołecznienia procesu opracowania projektu GPR był nabór propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych do Gminnego Programu Rewitalizacji, który trwał od 23 sierpnia 2023 r. do 2 października 2023 r. W trakcie naboru interesariusze rewitalizacji mogli zgłosić propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych na udostępnionym wzorze karty projektu. W celu wsparcia podmiotów, które zamierzały zgłosić propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zostały zorganizowane spotkania, podczas których przedstawiciele konsorcjum opracowującego projekt GPR udzielali informacji na temat sposobu opisu przedsięwzięć. Spotkania służyły również omówieniu potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Otwarte spotkania dla wszystkich interesariuszy odbyły się w Śródmiejskim Punkcie Sąsiedzkim ŚRODEK przy ul. bł. Królowej Jadwigi 43/U1 (5 i 6 września), w Domu Kultury „Klub Skolwin” przy ul. Stołczyńskiej 163 (19 września) oraz online (6 września). W wyniku przeprowadzonego naboru zebrano propozycje przedsięwzięć, które w zdecydowanej większości zostały włączone do dokumentu.

11. Opis struktury zarządzania

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie stanowi zadanie własne gminy. Zadania te powinny być realizowane w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie, a także w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji. Sposób zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 został określony na podstawie wypracowanej praktyki zarządzania w dotychczas realizowanym Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Szczecin na lata 2017-2023 oraz przepisów wynikających z ustawy o rewitalizacji.

W strukturze zarządzania GPR należy wyróżnić:

1. interesariuszy wewnętrznych,
2. interesariuszy zewnętrznych,
3. innych interesariuszy zewnętrznych.

Zadania i podział ról poszczególnych struktur zostały omówione w kolejnych punktach.

11.1. Zadania interesariuszy wewnętrznych

W związku z tym, że niniejszy program rewitalizacji traktowany jest jako program operacyjny (instrument realizacji) lokalnej strategii rozwoju miasta, systemy zarządzania obu dokumentów zostały ze sobą powiązane. Ułatwi to koordynację podejmowanych działań strategicznych w najbliższych latach.

Organem odpowiedzialnym za proces wdrażania zapisów niniejszego programu rewitalizacji będzie Prezydent Miasta Szczecin, który nadzoruje prace i wdrażanie zadań przez merytoryczne wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta na podstawie Zarządzenia Nr 506/17 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 23 listopada 2017 r. w sprawie funkcjonowania kontroli zarządczej w Gminie Miasto Szczecin zmienionego Zarządzeniem Nr 5/18 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 4 stycznia 2018 r.

Koordynatorem realizacji programu rewitalizacji jest Biuro Rewitalizacji Urzędu Miasta Szczecin. Biuro Rewitalizacji jako samodzielna komórka organizacyjna Urzędu Miasta regularnie zbiera niezbędne dane i informacje o poczynionych inwestycjach, prowadzi monitoring programu rewitalizacji, koordynuje badania ewaluacyjne, organizuje i prowadzi działania partycypacyjne związane z rewitalizacją na terenie miasta, upowszechnia wiedzę o istocie rewitalizacji wśród wszystkich interesariuszy procesów rewitalizacji, prowadzi dokumentację i obsługę administracyjną Zespołu strategicznego ds. rewitalizacji Miasta Szczecin i Komitetu Rewitalizacji, a także wspiera inne wydziały merytoryczne w realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Wsparciem doradczym dla Prezydenta Miasta Szczecin w realizacji GPR pozostaje powołany Zarządzeniem Nr 402/19 z dnia 18 września 2019 r. Prezydenta Miasta Szczecin (zmienionym Zarządzeniem Nr 44/23 z dnia 27 stycznia 2023 r.) Zespół strategiczny ds. rewitalizacji Miasta Szczecin.

Do zadań Zespołu należy integracja strategii rozwoju, polityk publicznych i programów, a w szczególności:

- 1) opracowywanie propozycji rozwiązań, w tym priorytetyzacji zadań z obszaru rewitalizacji miasta Szczecin;
- 2) opiniowanie rozwiązań projektowych zgłaszanych przez interesariuszy i jednostki miejskie, w tym przygotowywanie rekomendacji do decyzji Prezydenta Miasta Szczecin;
- 3) integracja zadań z obszaru rewitalizacji oraz łączenie ich z innymi procesami zachodzącymi na

- terenie Gminy Miasto Szczecin;
- 4) inicjonowanie badań społecznych w zakresie procesu rewitalizacji miasta Szczecin;
 - 5) współpraca z instytucjami zewnętrznymi np. uczelniami wyższymi, agencjami badawczymi, operatorami nieruchomości, podmiotami statystyki publicznej;
 - 6) opiniowanie działań i przedsięwzięć w zakresie rewitalizacji, w tym projektu gminnego programu rewitalizacji;
 - 7) współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za pozyskiwanie środków pomocowych;
 - 8) poszukiwanie nowych partnerów dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych i umożliwianie współpracy między nimi;
 - 9) integracja procesu komunikowania w zakresie działań w obszarze rewitalizacji miasta Szczecin.

Koszty związane z zarządzaniem GPR mogą dotyczyć przeprowadzenia przez podmiot zewnętrzny ewaluacji dokumentu lub wykonania dodatkowych badań lub ekspertyz związanych z monitorowaniem realizacji programu lub jego aktualizacji.

Działania informacyjne związane z wdrażaniem GPR mogą realizować na zlecenie Gminy Miasto Szczecin podmioty zewnętrzne, m.in. w ramach funkcjonującego Środka. Śródmiejskiego Punktu Sąsiedzkiego.

11.2. Zadania interesariuszy zewnętrznych

Komitet Rewitalizacji

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą prezydenta miasta. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji ustala się, uwzględniając funkcję Komitetu, o której mowa w ustawie o rewitalizacji oraz zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Zakłada się, że zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zostaną określone w drodze uchwały Rady Miasta Szczecin nie później niż 3 miesiące po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Planowane jest powołanie Komitetu Rewitalizacji, który będzie wykonywał m.in. następujące zadania:

- a. wspieranie działań prezydenta miasta na obszarze rewitalizacji, pełnienie roli forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami miasta, w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz funkcji opiniotwórczo-doradczej prezydenta miasta;
- b. reprezentowanie interesariuszy rewitalizacji, w tym: mieszkańców, właścicieli i zarządców nieruchomości, przedsiębiorców i przedstawicieli organizacji pozarządowych;
- c. wyrażanie opinii oraz podejmowanie inicjatywy w sprawie rozwiązań odnoszących się do obszaru rewitalizacji;
- d. uczestnictwo w opiniowaniu oraz przygotowaniu projektów uchwał Rady Miasta i zarządzeń prezydenta związanych z obszarem rewitalizacji.

W myśl ustawy o rewitalizacji interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczna inicjatywa mieszkaniowa i towarzystwo budownictwa społecznego;
- mieszkańcy miasta spoza obszaru rewitalizacji;

- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- organy władzy publicznej;
- inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Wybrani przedstawiciele wyżej wymienionych grup będą brać udział w pracach Komitetu Rewitalizacji.

Podział kompetencji pomiędzy Zespołem strategicznym ds. rewitalizacji Miasta Szczecin i Komitetem Rewitalizacji należy określić w następujący sposób. Zespół należy do grona interesariuszy wewnętrznych i pełni rolę merytorycznego doradztwa. Komitet Rewitalizacji jest ciałem społecznym odpowiedzialnym za reprezentowanie interesariuszy zewnętrznych procesu rewitalizacji i w tym aspekcie pełni funkcje opiniotwórczo-doradcze dla Prezydenta Miasta Szczecin. Dopuszcza się udział w tych samych osób w obu gremiach pod warunkiem spełnienia warunków ustawy o rewitalizacji w odniesieniu do składu Komitetu Rewitalizacji.

Inni interesariusze zewnętrzni:

Inni interesariusze rewitalizacji, którzy nie biorą udział bezpośrednio w pracach Komitetu Rewitalizacji, mogą włączać się w działania rewitalizacyjne, w zależności od ich potrzeb i możliwości poprzez:

- informowanie prezydenta i Komitetu Rewitalizacji o lokalnych problemach wymagających rozwiązania;
- konsultowanie proponowanych rozwiązań rewitalizacyjnych odnoszących się do lokalnych spraw i problemów;
- doradztwo w zakresie własnych możliwości jako lokalni eksperci;
- dzielenie się z władzami lokalnymi odpowiedzialnością za podejmowanie decyzji w sprawach bezpośrednio ich dotyczących;
- współrealizowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Do partnerów społeczno-gospodarczych, którzy będą angażowani w proces rewitalizacji, należą zgodnie z art. 36 ust. 8 pkt 4) ustawy wdrożeniowej w szczególności:

- podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie;
- podmioty działające na rzecz ochrony środowiska;
- podmioty promujące włączenie społeczne, prawa podstawowe, prawa osób z niepełnosprawnościami, równość płci i niedyskryminację.

12. Harmonogram realizacji GPR

Poniżej przedstawiono harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034, w którym zostały uwzględnione podstawowe elementy wdrażania GPR.

Tabela 30 Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034

Etapy i rodzaje działań	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji przez Radę Miasta Szczecin											

Powołanie Komitetu Rewitalizacji													
Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych do budżetu gminy/WPF													
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji (co najmniej raz na kwartał)													
Działania informacyjno-promocyjne Gminnego Programu Rewitalizacji													
Monitoring przedsięwzięć rewitalizacyjnych													
Ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji													
Przygotowanie projektów do realizacji, pozyskanie finansowania zewnętrznego, wdrożenie projektów													
Podsumowanie działań realizowanych w perspektywie finansowej 2024-2027													
Przygotowanie do działań rewitalizacyjnych w ramach kolejnej perspektywy finansowej													
Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji													

Źródło: Opracowanie własne.

13. System monitorowania i oceny

Monitoring będzie opierać się na bieżącej, wieloaspektowej analizie stopnia zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji, w tym sytuacji społeczno-gospodarczej oraz zbieżności efektów działań rewitalizacyjnych z założoną wizją i celami rewitalizacji.

Na monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 składają się następujące elementy:

- coroczna informacja z realizacji przedsięwzięć zawartych w GPR,
- ocena aktualności i stopnia realizacji celów GPR odbywająca się co trzy lata w oparciu o wskaźniki,
- końcowe sprawozdanie z realizacji GPR wraz z zestawieniem wskaźników realizacji celów.

Coroczna informacja z realizacji przedsięwzięć zawartych w GPR

Raz w roku opracowywana będzie informacja z realizacji przedsięwzięć zawartych w GPR. Informacja zawierać będzie opis zrealizowanych i będących w trakcie realizacji działań oraz informację o ewentualnych przeszkodach w realizacji zaplanowanych według harmonogramu przedsięwzięć. Biuro Rewitalizacji Urzędu Miasta Szczecin pozyska dane o realizowanych przedsięwzięciach z wydziałów merytorycznych i jednostek organizacyjnych, a także w miarę możliwości będzie monitorować działalność innych podmiotów zewnętrznych, których przedsięwzięcia zostały zawarte w GPR. Informacje o realizowanych przedsięwzięciach będą przedstawiane w **Raporcie o stanie miasta Szczecin**.

Ocena aktualności i stopnia realizacji celów GPR odbywająca się co trzy lata w oparciu o wskaźniki

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, którą Miasto zobowiązane jest przeprowadzić co najmniej raz na 3 lata. Ocena podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Ocena aktualności i stopnia realizacji dokonywana jest na podstawie danych monitoringowych zestawianych na trzech płaszczyznach:

- monitorowanie podstawowych parametrów obszaru rewitalizacji;
- monitorowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- monitorowanie skutków realizacji GPR.

Monitorowanie podstawowych parametrów obszaru rewitalizacji

Monitoringowi podlega:

- liczba ludności obszaru rewitalizacji,
- udziału liczby ludności obszaru rewitalizacji w łącznej liczbie mieszkańców miasta Szczecina,
- powierzchnia obszaru rewitalizacji,
- udziału powierzchni obszaru rewitalizacji w łącznej powierzchni miasta.

Wartości bazowe dla tych parametrów oraz źródło danych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31 Podstawowe parametry monitorowania obszaru rewitalizacji

Parametr	Wartość bazowa (2020 rok)	Źródło danych
Liczba ludności obszaru rewitalizacji	88 229	Urząd Miasta Szczecin
Udział liczby ludności obszaru rewitalizacji w łącznej liczbie mieszkańców	24%	Urząd Miasta Szczecin
Powierzchnia obszaru rewitalizacji (km ²)	10,58	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta
Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w łącznej powierzchni miasta	3,5%	Biuro Planowania Przestrzennego Miasta

Źródło: Opracowanie własne.

Monitorowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W ramach monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych aktualizowana będzie na bieżąco lista przyjętych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze statusem: zakładane do realizacji, w trakcie realizacji, zrealizowane. Dodatkowo, monitorowany będzie postęp rzeczowy, poniesione koszty i wskaźniki rezultatu realizowanych przedsięwzięć.

Dane o przedsięwzięciach zestawiane w corocznej informacji z realizacji przedsięwzięć zawartych w GPR zostaną uzupełnione o inne parametry przedsięwzięć i w pełniejszym zakresie zaprezentowane w dokumencie oceny aktualności i stopnia realizacji celów GPR. Każdy z realizatorów przedsięwzięcia rewitalizacyjnego będzie zobowiązany dostarczyć do Biura Rewitalizacji odpowiedzialnego za przygotowanie oceny aktualności i stopnia realizacji celów GPR wypełnioną kartę monitorującą. Wartości bazowe dla wskaźników rezultatu przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyjmują wartość równą 0. W ramach monitoringu zestawiane będą osiągnięte wskaźniki rezultatu dla każdego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego osobno. Ich wartości docelowe zaprezentowano w opisie przedsięwzięć. Dane o wartości wskaźników rezultatu należy agregować dla wiązki przedsięwzięć z każdego celu osobno i obserwować postępy. Zagregowane wartości docelowe dla całego GPR zaprezentowano w tabeli poniżej. Planowane koszty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały przedstawione w rozdziale „Szacunkowe ramy finansowe”.

Tabela 32 Wskaźniki monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa wskaźnika rezultatu	Wartość docelowa w 2034 roku Jednostka	Jednostka
Długość ciągów pieszych, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	11 220	m
Długość dróg rowerowych, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	2 298	m
Długość ulic, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	1 060	m
Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	450	szt.
Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej	do oszacowania	szt.
Liczba budynków podłączonych do nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej	do oszacowania	szt.
Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych	86	szt.
Liczba odbiorców wydarzeń i inicjatyw społecznych	23 400	osoby/rok
Liczba organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, które uzyskały wsparcie	2 000	osoby/rok
Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych budynków lub ich części	147 900	osoby/rok
Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych	27 950	osoby/rok
Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych przestrzeni publicznych	191 658	osoby/rok
Liczba osób mieszkających w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach mieszkalnych	1 631	osoby/rok
Liczba osób ze szczególnymi potrzebami, które są odbiorcami przedsięwzięć rewitalizacyjnych	335	osoby/rok
Liczba osób, które uzyskały wsparcie w wyniku realizacji projektów społecznych	750	osoby/rok
Liczba pracowników podmiotów gospodarczych funkcjonujących w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach lub ich części	do oszacowania	osoby
Liczba urządzeń lub obiektów infrastruktury transportowej, które przyczynią się do podniesienia bezpieczeństwa użytkowników transportu zbiorowego i indywidualnego	3	szt.
Liczba użytkowników infrastruktury transportowej, których zostało bezpieczeństwo uległo poprawie w wyniku realizacji projektu	564	osoby/rok
Powierzchnia terenów nowej lub odnowionej zieleni	466 014	m ²
Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w zmodernizowanych budynkach	505 187	MWh/rok

Źródło: Opracowanie własne.

Monitorowanie skutków realizacji GPR

Monitoring skutków realizacji GPR będzie polegał na ocenie aktualnego poziomu wybranych wskaźników, które zostały wykorzystane przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wartości bazowe i docelowe dla obszaru rewitalizacji wskaźników zostały określone w tabeli poniżej. Zakłada się,

że na osiągnięcie wartości docelowych będzie miała wpływ realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zidentyfikowanych w GPR, a także inne działania inwestycyjne i nieinwestycyjne podejmowane na obszarze rewitalizacji. Ze względu na dużą trudność w pozyskiwaniu i przetwarzaniu danych wykorzystanych na potrzeby wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przyjęto założenie, że w ocenie aktualności i stopnia realizacji celów GPR zestawiane będą tylko kluczowe dane ze sfery społecznej, która jest podstawową sferą delimitującą obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Dane zostaną zaprezentowane dla każdego podobszaru osobno. W tabeli poniżej zaprezentowano dane dla całego GPR.

Tabela 33 Wskaźniki monitorowania skutków realizacji GPR

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa [2020 r.]	Wartość docelowa [2034 r.]	Jednostka	Źródło danych
1	Dynamika zmian liczby ludności w latach	-9*	0	%	Urząd Miasta Szczecina
2	Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym	15	17	%	Urząd Miasta Szczecina
3	Odsetek ludności w wieku produkcyjnym w	58	58	%	Urząd Miasta Szczecina
4	Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym	26	25	%	Urząd Miasta Szczecina
5	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	30,38	20	‰	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
6	Udział osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	4	3	%	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie
7	Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób bezrobotnych ogółem	32	30	%	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie
8	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	28,3	20	‰	Komenda Miejska Policji w Szczecinie

*dynamika bazowa liczona była dla lat 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych wnioskodawców przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W oparciu o roczne sprawozdania i wyniki oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasto będzie podejmować decyzje o jego ewentualnej zmianie. Zmiana można zostać również przeprowadzona z innych powodów, które dotyczą usprawnienia realizacji GPR lub poszerzenia listy lub zakresu przedsięwzięć rewitalizacyjnych pod warunkiem, że zmiany będą spójne z ustaleniami i wnioskami z diagnozy.

Końcowe sprawozdanie z realizacji GPR wraz z zestawieniem wskaźników realizacji celów

Na zakończenie realizacji GPR zostanie sporządzone całościowe sprawozdanie z podjętych działań i osiągniętych rezultatów w podziale na cele. Końcowe sprawozdanie będzie zawierać opis wszystkich zrealizowanych przedsięwzięć oraz analizę osiągniętych rezultatów w postaci wskaźników realizacji celów GPR. W sprawozdaniu końcowym uwzględnione zostaną również elementy końcowej ewaluacji GPR. Na potrzeby wykonania takiej ewaluacji zostaną wykorzystane techniki ewaluacyjne, w tym badania społeczne, zmierzające do odpowiedzi na pytania:

- Czy podjęte działania były skuteczne w kontekście problemów i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji i poszczególnych podobszarów, czyli czy osiągnięto zakładane rezultaty i cele?
- Czy podjęte działania były efektywne, to znaczy, czy cele rewitalizacji można było osiągnąć przy użyciu innych, w tym mniejszych zasobów?

- Czy podjęte działania były użyteczne dla ich odbiorców?
- Czy podjęte działania wpłynęły na zmiany w życiu mieszkańców i funkcjonowaniu obszaru rewitalizacji i poszczególnych podobszarów?
- Czy osiągnięte rezultaty, pozytywne zmiany mogą być trwałe?

Część IV: Zmiany w przepisach

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 10) w gminnym programie rewitalizacji należy określić zmiany w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, tj. w wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz w zasadach wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym w zasadach i kryteriach wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Aktualny Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Szczecin na lata 2021-2025 został przyjęty Uchwałą Nr XXX/873/21 Rady Miasta Szczecin z dnia 29 czerwca 2021 roku. Obejmuje on wszystkie istotne zagadnienia i problematykę związaną z wdrożeniem i realizacją planowanej polityki mieszkaniowej dla miasta Szczecina, w tym:

- Analizę stanu mieszkaniowego zasobu gminy na 2020 r. oraz prognozę wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy w latach 2021-2025;
- Prognozę dotyczącą wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy w latach 2021-2025;
- Planowaną sprzedaż lokali mieszkalnych;
- Zasady polityki czynszowej oraz warunki obniżania czynszu;
- Sposób i zasady zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy;
- Analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków i lokali z podziałem na lata 2021-2025;
- Źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej w latach 2021-2025;
- Inne działania mające na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

Zasady wynajmowania lokali oraz pomieszczeń tymczasowych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Szczecin zostały przyjęte uchwałą Nr XII/443/19 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 listopada 2019 roku. W dniu 29 czerwca 2021 r. Rada Miasta Szczecin podjęła decyzję o zmianie uchwały.

Uchwała wraz ze zmianą obejmuje:

- Zasady:
 - ogólne zawierania umów najmu,
 - najmu lokali mieszkalnych na czas oznaczony-najem socjalny lokalu,
 - najmu lokali mieszkalnych na czas nieoznaczony,
 - najmu lokali mieszkalnych po uprzednim przeprowadzeniu przez przyszłego najemcę prac remontowych,
 - najmu lokali mieszkalnych o powierzchni użytkowej przekraczającej 80 m²,
 - najmu lokali zamiennych,

- najmu lokali mieszkalnych przez osoby niepełnosprawne lub gospodarstwo domowe z osobą niepełnosprawną, z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności,
- najmu lokali mieszkalnych osobom, które nie wstąpiły w stosunek najmu po śmierci najemcy albo pozostały w lokalu opuszczonym przez najemcę,
- Zasady przeznaczania lokali na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny,
- Zasady i warunki zamiany lokali mieszkalnych w celu poprawy warunków mieszkaniowych i dostosowania do potrzeb najemcy,
- Zasady i warunki ponownego zawarcia umowy najmu z osobami, którym wypowiedziano umowę najmu z tytułu zaległości w opłatach za używanie lokalu,
- Zasady i warunki oddania przez najemcę lokalu w podnajem lub do bezpłatnego używania,
- Zasady szczególnego trybu zawierania umów najmu osobami, które na terenie gminy lub w miejscowości pobliskiej nie mają zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych, w szczególnie uzasadnionych przypadkach: 1) podyktowanych interesem gminy związanym z jej rozwojem; 2) dotyczących cudzoziemców polskiego pochodzenia zamieszkujących na terenie gminy w mieszkaniach chronionych, po pozytywnej opinii MOPR.
- Zasady powołania i funkcjonowania Społecznej Komisji Mieszkaniowej,
- Warunki obniżki czynszu.

Analiza obu dokumentów wykazała, że nie ma uzasadnienia do wprowadzania zmian w w/w uchwałach z uwagi na postanowienia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034.

15. Specjalna strefa rewitalizacji

Przewiduje się ustanowienie na 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR) na podobszarze rewitalizacji I oraz Podobszarze rewitalizacji II.

Narzędzia prawne dostępne w ramach funkcjonowania SSR zgodnie z ustawą o rewitalizacji powinny przyczynić się do efektywniejszego przebiegu procesu rewitalizacji – mogą ułatwić realizację części przedsięwzięć, a także stworzyć warunki do realizacji przedsięwzięć, które bez ustanowienia SSR nie mogłyby być zrealizowane przy wykorzystaniu dotychczas stosowanych narzędzi osiągnięcia celów rewitalizacji, w tym poprzez sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmianę, jeśli nie są dostosowane do obowiązujących uwarunkowań lub potrzeb gminy, decyzje inwestycji celu publicznego, decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID) oraz stosowanie innych przepisów i praktyk wypracowanych w Szczecinie.

Trzy narzędzia SSR należy uznać za szczególnie przydatne w procesie rewitalizacji.

Pierwsze z nich to mechanizm dotacyjny dla prywatnych właścicieli na remonty budynków (art. 35 ustawy o rewitalizacji), w tym dopuszczenie możliwości udzielania dotacji właścicielom lub użytkownikom wieczystym nieruchomości, które nie zostały wpisane do rejestru zabytków. To rozwiązanie skutecznie uzupełniłoby paletę działań na rzecz modernizacji tkanki mieszkaniowej o aktualnie brakujące ogniwo.

Dwa inne ważne narzędzia to te, które pomogłyby pozyskiwać mieście Szczecin nieruchomości - na potrzeby nowych inwestycji rozwojowych, w tym mieszkaniowych, ale także – co istotniejsze – w celu skutecznego przeprowadzenia inwestycji modernizacyjnych. Brak możliwości pozyskania określonej nieruchomości może utrudnić lub uniemożliwić zrealizowanie zaplanowanej modernizacji. W związku z

tym miasto Szczecin powinno mieć możliwość skorzystania z prawa pierwokupu nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji (podobszarach rewitalizacji I oraz II) zgodnie z art. 109 ust.1 pkt 4b ustawy o gospodarce nieruchomościami. Dodatkowo istotne znaczenie może mieć nadanie inwestycjom o charakterze społecznego budownictwa czynszowego statusu celu publicznego w rozumieniu art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami (art. 35 ustawy o rewitalizacji) – pozwoliłoby to odwoływać się gminie w skrajnych wypadkach (np. nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym) do mechanizmu wywłaszczenia.

16. Wskazanie sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

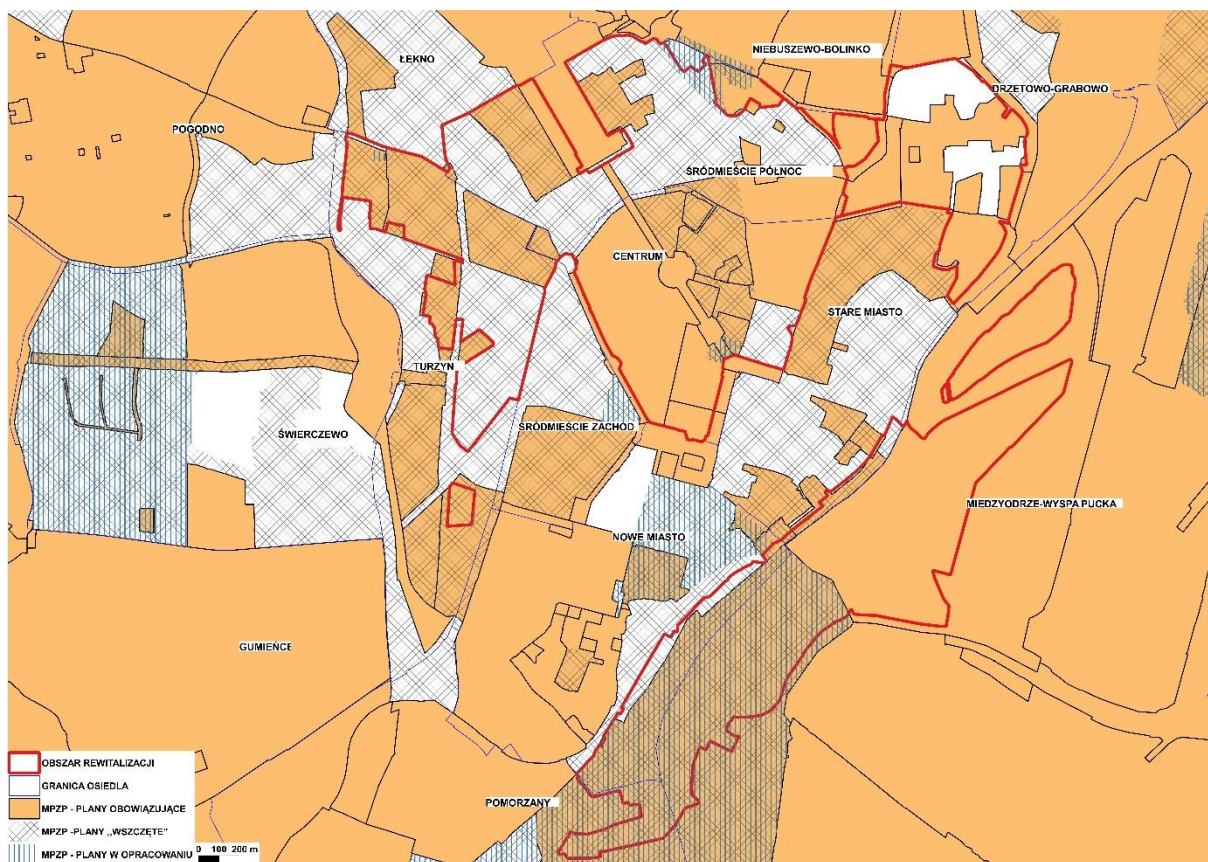
16.1. Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wskazane w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji są zgodne z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin, przyjętym uchwałą nr XXXIX/1061/22 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 kwietnia 2022 roku. Obszar rewitalizacji zaznaczony w Studium na mapie kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowiącej załącznik do dokumentu obrazuje stan na dzień przyjęcia Studium. Wówczas obowiązywał Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecin na lata 2017-2023, który wyznaczał granice obszaru rewitalizacji w obrębie osiedli Centrum, Śródmieście Zachów i Turzyn. W Studium w tomie „Kierunki” zaznaczono, że zakres rewitalizacji urbanistycznej poszczególnych obszarów oraz ustalenia zasad przekształceń i zmiany zagospodarowania zostaną określone w miejscowych planach i programach rewitalizacji. Zapis ten należy uznać za nadrzędny wobec wskazanych granic obszaru rewitalizacji na mapie kierunków zagospodarowania przestrzennego. Z tego względu nie wskazuje się konieczności zmiany Studium z uwagi na podjęcie uchwały Nr XLIV/1227/22 przez Radę Miasta Szczecin w dniu 22 listopada 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin. Zaleca się uaktualnienie granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przy opracowaniu Planu ogólnego, który zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw zastąpi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia Gminnego Programu Rewitalizacji powinny również zostać uwzględnione w aktualizowanej strategii rozwoju miasta, aby dokumenty zachowały spójność, m.in. w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej określonej w strategii, a także obszarów strategicznej interwencji.

16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

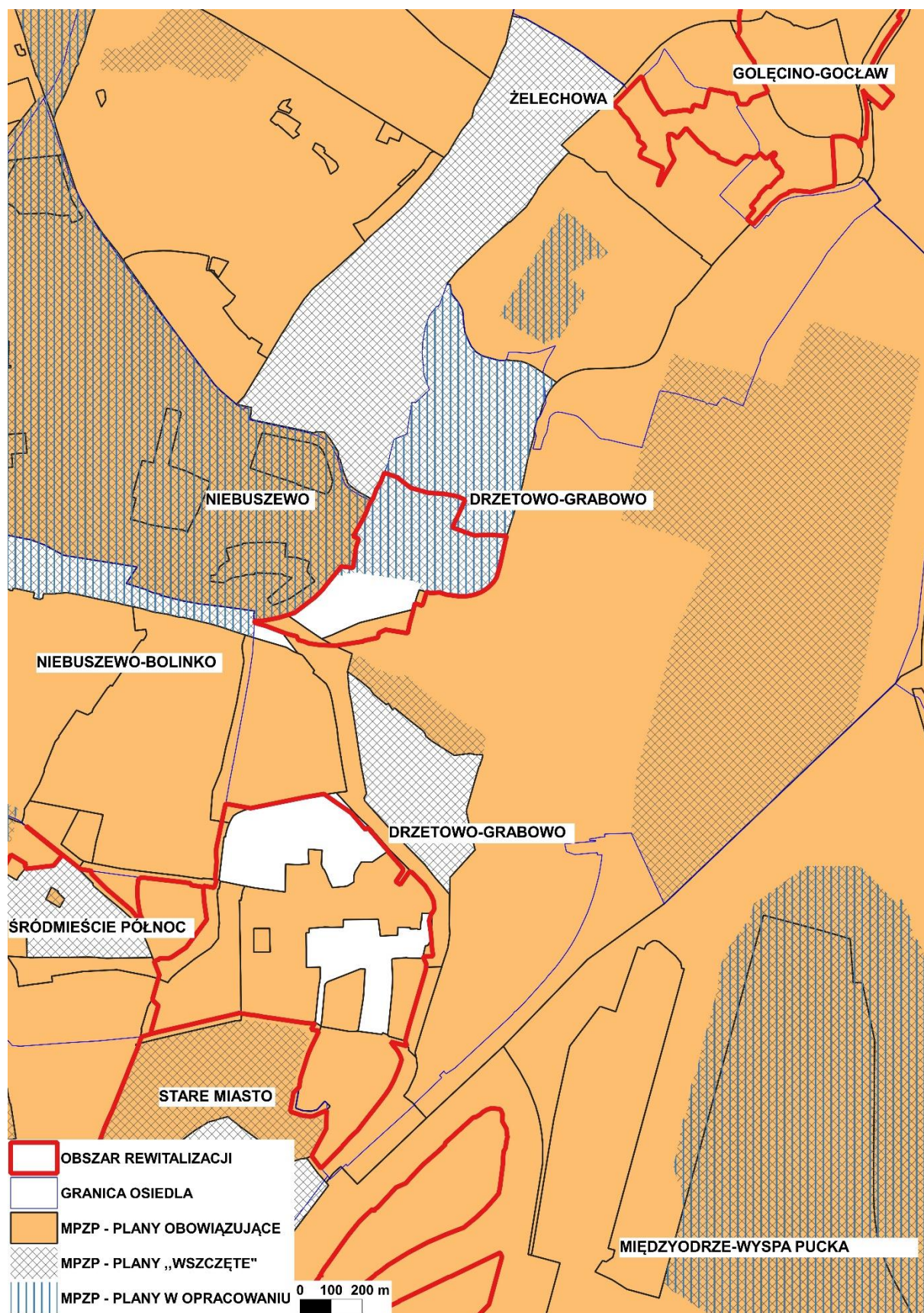
Na obszarze rewitalizacji nie zidentyfikowano konieczności uchwalenia lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynikających z ustaleń GPR. Należy jednak wziąć pod uwagę, że na etapie procedury inwestycyjnej, po ustaleniu szczegółów parametrów nowo budowanych lub modernizowanych obiektów oraz szczegółów zagospodarowania konkretnych działek może powstać niezgodność z planami miejscowymi, którą należy wyeliminować poprzez zmianę parametrów obiektów lub funkcji terenu lub poprzez zmianę planów miejscowych. Poniżej przedstawiono na mapach według stanu na dzień 11 grudnia 2023 r. miejscowe plany zagospodarowania na terenie obszaru rewitalizacji oraz plany, dla których podjęto uchwały o przystąpieniu do opracowania. Należy wziąć pod uwagę, że przedstawiony na mapach stan będzie podlegać aktualizacji w związku z aktualnymi procedurami.

Mapa 17 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedli Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Międzyodrze-Wyspa Pucka

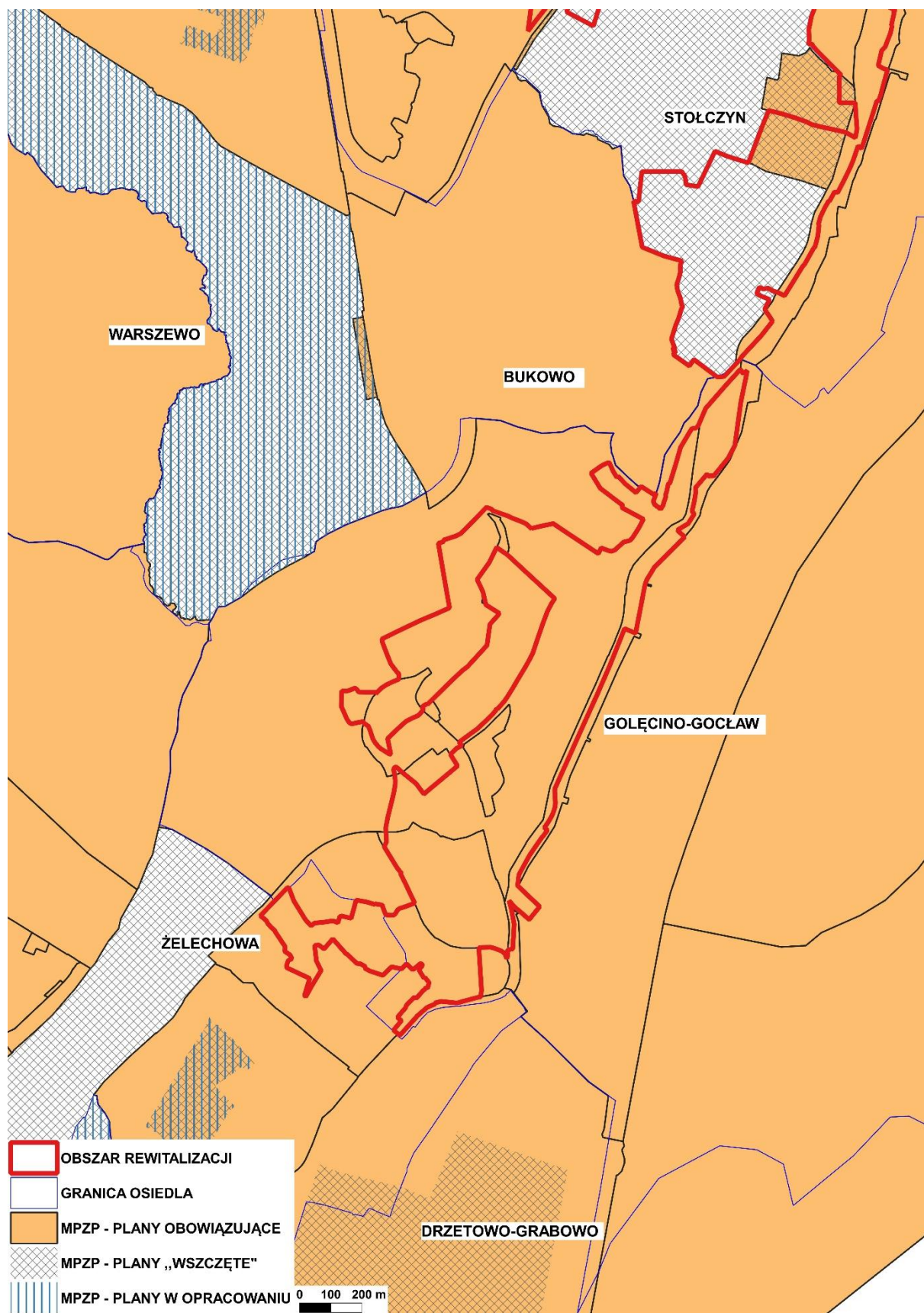
Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 11.12.2023.

Mapa 18 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Drzetowo-Grabowo

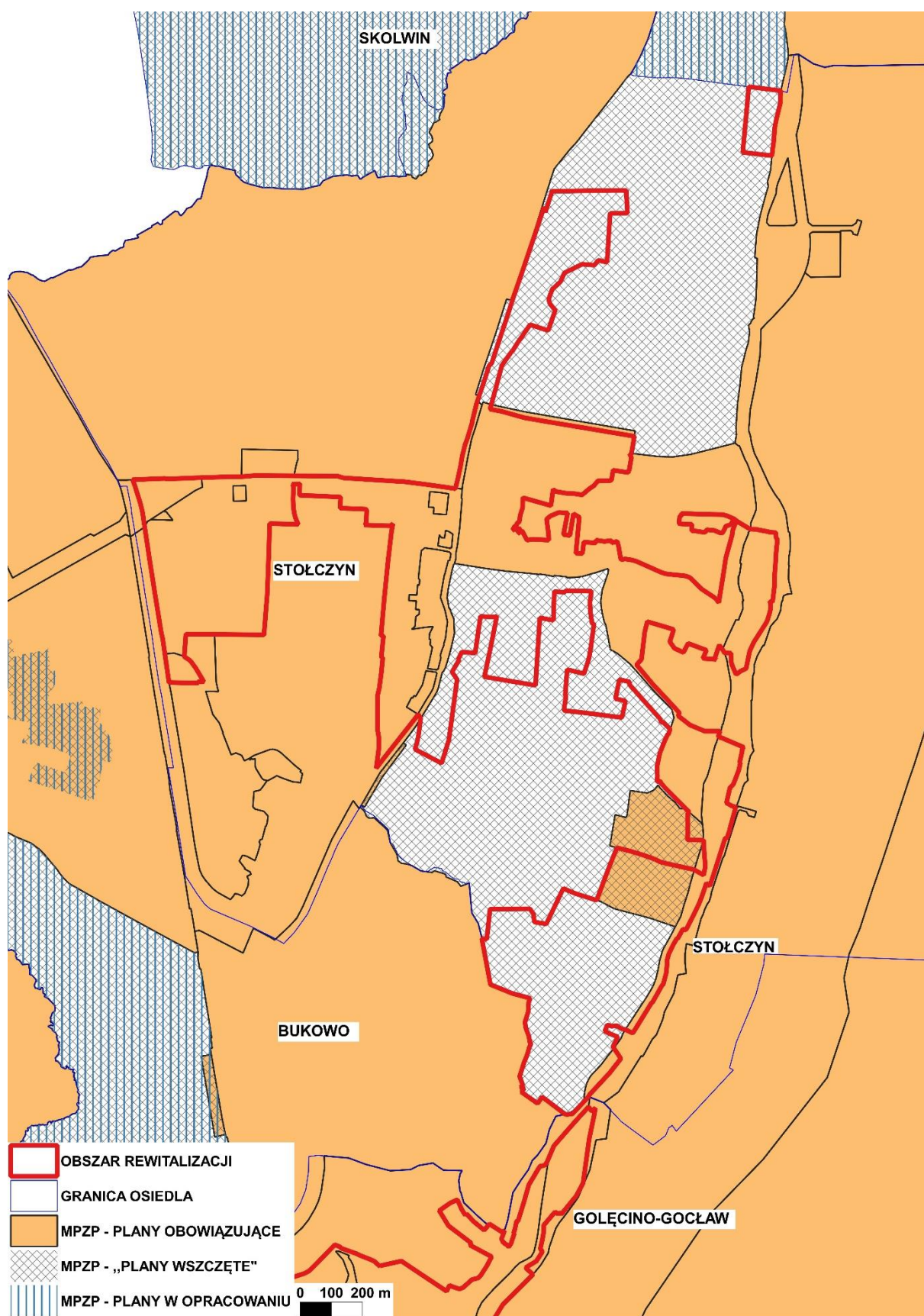
Źródło: Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 11.12.2023.

Mapa 19 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Gołęcino-Goćław

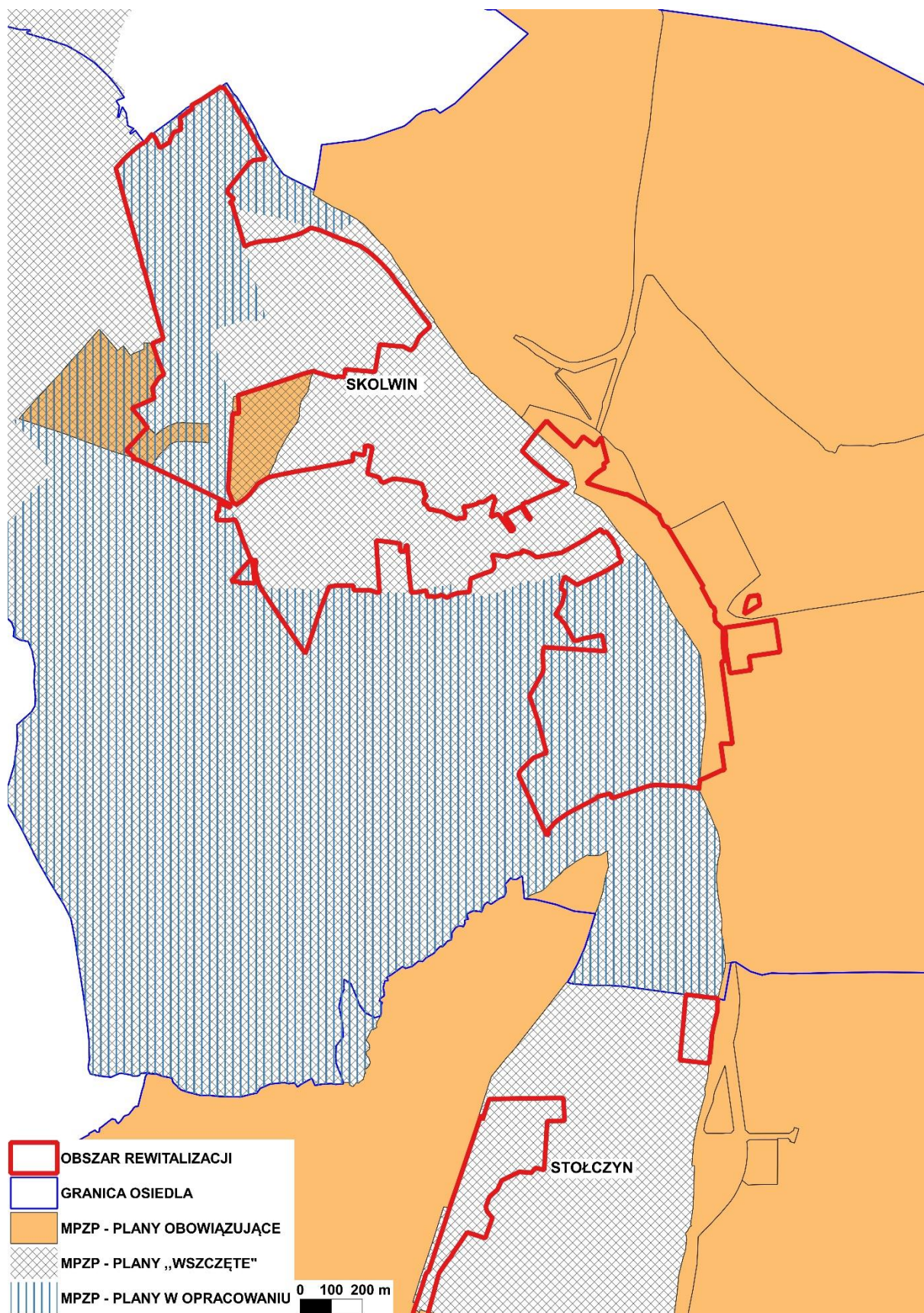
Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 11.12.2023.

Mapa 20 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Stołczyn

Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 11.12.2023.

Mapa 21 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Skolwin

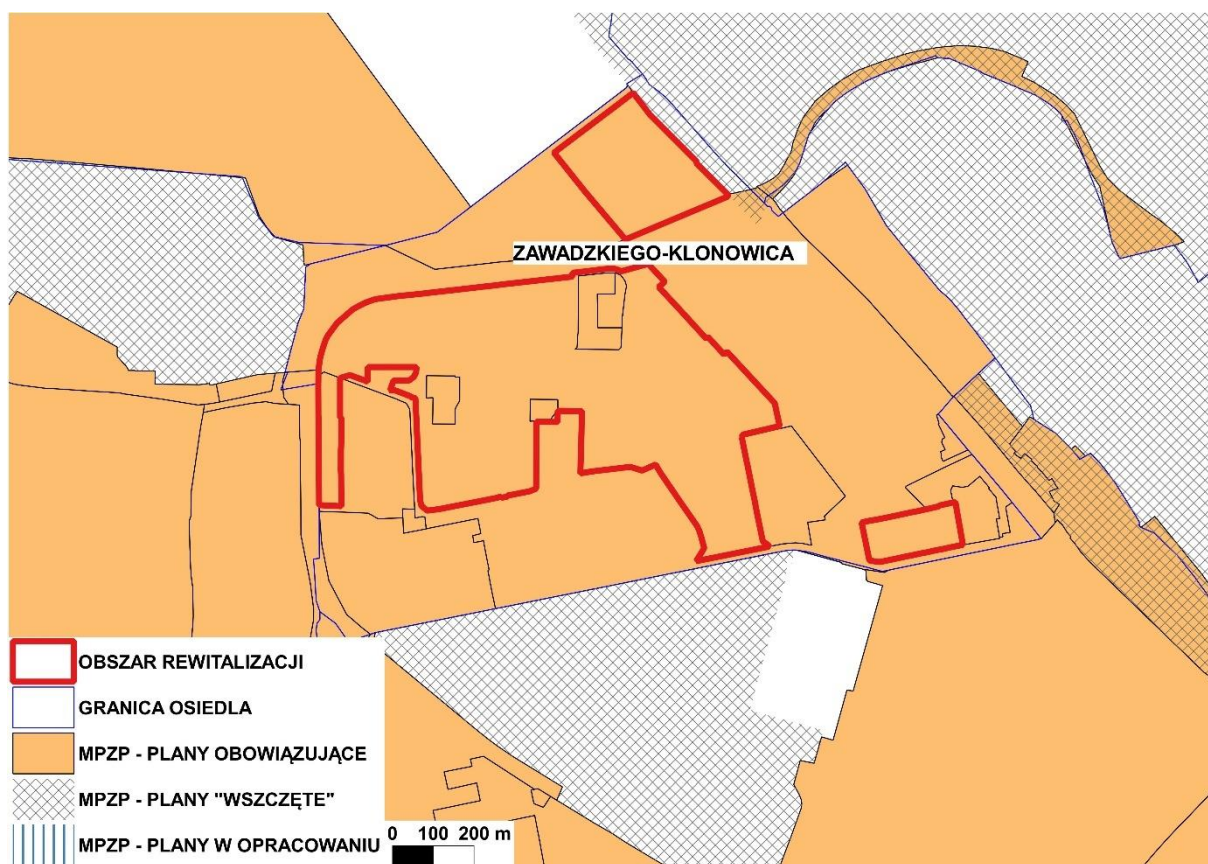
Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 11.12.2023.

Mapa 22 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Dąbie stare

Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 11.12.2023.

Mapa 23 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Zawadzkiego-Klonowica

Źródło: Urząd Miasta Szczecin, 11.12.2023.

16.3. Wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego nie wskazuje się konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1 Cele strategiczne rozwoju Miasta Szczecin	19
Tabela 2 Źródła danych dla wybranych wskaźników w sferze społecznej i gospodarczej	24
Tabela 3 Sytuacja demograficzna na obszarze rewitalizacji w poszczególnych podobszarach i osiedlach	26
Tabela 4 Korzystający z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji, poszczególnych podobszarach i osiedlach	27
Tabela 5 Bezrobocie na obszarze rewitalizacji w poszczególnych podobszarach i osiedlach	28
Tabela 6 Przestępczość na obszarze rewitalizacji, poszczególnych podobszarach i osiedlach	29
Tabela 7 Przedsiębiorczość na obszarze rewitalizacji, poszczególnych podobszarach i osiedlach	29
Tabela 8. Powody przyznania pomocy społecznej w Szczecinie – liczba rodzin	31
Tabela 9. Dane nt. przestępczości w Szczecinie	33
Tabela 10 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Centrum w granicach miasta Szczecina	41
Tabela 11 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Turzyn w granicach miasta Szczecina	52
Tabela 12 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Dąbie stare w granicach miasta Szczecina	59
Tabela 13 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Drzetowo-Grabowo w granicach miasta Szczecina	64
Tabela 14 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Gołęcino-Gocław w granicach miasta	69
Tabela 15 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Stołczyn w granicach miasta Szczecina	73
Tabela 16 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie osiedla Skolwin w granicach miasta Szczecina	78
Tabela 17 Średnie wyniki procentowe z egzaminu ósmoklasisty w latach szkolnych 2020-2022 zlokalizowanych w rejonie Zawadzkiego-Klonowica w granicach miasta Szczecina	84
Tabela 18. Zestawienie danych dot. zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizacji	102
Tabela 19. Mieszkania o czynszu komunalnym – niewliczane dla zasobu komunalnego – na obszarze rewitalizacji	102
Tabela 20. Liczba pustostanów na obszarze rewitalizacji	103
Tabela 21. Stan gminnych budynków komunalnych na obszarze rewitalizacji	103
Tabela 22. Stan zasobów mieszkaniowych wspólnot mieszkaniowych, w których znajdują się lokalne komunalne na obszarze rewitalizacji	104
Tabela 23. Matryca problemów, potencjałów i potrzeb rewitalizacyjnych w Szczecinie	105
Tabela 24. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w podziale na cele GPR	123
Tabela 25. Opisy innych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w podziale na cele GPR	242
Tabela 26. Komplementarność przestrzenna przedsięwzięć rewitalizacyjnych	256
Tabela 27. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	260
Tabela 28. Powiązanie celów LPR z celami GPR	265
Tabela 29. Szacunkowe ramy finansowe GPR	274
Tabela 30. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034	287
Tabela 31. Podstawowe parametry monitorowania obszaru rewitalizacji	289
Tabela 32. Wskaźniki monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych	290

Tabela 33 Wskaźniki monitorowania skutków realizacji GPR.....	291
---	-----

Mapa 1 Granice obszaru zdegradowanego miasta Szczecina	6
Mapa 2 Granice obszaru rewitalizacji miasta Szczecina	9
Mapa 3 Granice podobszaru I osiedla: Międzyodrze – Wyspa Pucka (Wyspa Grodzka, Kępa Parnicka, część Wyspy Zielonej oraz Łasztowni) – w części niezamieszkałej według wskazanych granic, Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, teren przemysłowy – zachodni brzeg Odry: od wieży węglowej, ulice: Koksowa, Zapadła, Nadodrzańska, Kolumba, Nabrzeże Wieleckie	10
Mapa 4 Granice podobszaru II: Dąbie stare	11
Mapa 5 Granice podobszaru II: Stołczyn, Gołęcino – Gocław, stawy Bliźniaki – przy ulicy Wendeńskiej na osiedlu Żelechowa	12
Mapa 6 Granice podobszaru II: Skolwin.....	13
Mapa 7 Granice podobszaru II: Drzetowo – Grabowo	14
Mapa 8 Granice podobszaru III: Zawadzkiego – Klonowica	15
Rysunek 9 Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034 w Zachodniopomorskim Modelu Programowania Rozwoju	17
Mapa 10 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedli Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Międzyodrze-Wyspa Pucka	267
Mapa 11 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Drzetowo-Grabowo	268
Mapa 12 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Gołęcino-Gocław.....	269
Mapa 13 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Stołczyn	270
Mapa 14 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Skolwin	271
Mapa 15 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Dąbie stare	272
Mapa 16 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – rejon osiedla Zawadzkiego-Klonowica.....	273
Mapa 17 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedli Centrum, Śródmieście Północ, Turzyn, Międzyodrze-Wyspa Pucka.....	296
Mapa 18 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Drzetowo-Grabowo	297
Mapa 19 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Gołęcino-Gocław.....	298
Mapa 20 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Stołczyn.....	299
Mapa 21 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Skolwin.....	300
Mapa 22 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Dąbie stare.....	301
Mapa 23 Granice obowiązujących, wszczętych i będących w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rejon osiedla Zawadzkiego-Klonowica.....	302